

A M. KIR. FERENC JÓZSEF-TUDOMÁNYEGYETEM PEDAGÓGIAI INTÉZETÉBŐL

A MAGYAR PAEDAGOGIA

NEGYVEN ÉVFOLYAMÁNAK

— 1892-1931 —

TARTALOM- és NÉVMUTATÓJA

ÖSSZEÁLLITOTTA

DR. TETTAMANTI BÉLA és DR. MÁRER ERZSÉBET

0

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEÉMIA

ÉS

A M. KIR. FERENC JÓZSEF-TUDOMÁNYEGYETEM BARÁTAI-
EGYESÜLETE TÁMOGATÁSÁVAL

SZEGED, 1933.

A MAGYAR PAEDAGOGIA

·NEGYVEN ÉVFOLYAMÁNAK

— 1892-1931 —

TARTALOM- és NÉVMUTATÓJA

ÖSSZEÁLLITOTTA

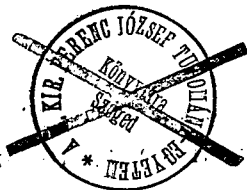
DR. TETTAMANTI BÉLA és DR. MÁRER ERZSÉBET

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

ÉS

A M. KIR. FERENC JÓZSEF-TUDOMÁNYEGYETEM BARÁTAINAK
EGYESÜLETE TÁMOGATÁSÁVAL

SZEGED, 1933.

E Tartalom- és Névmutató professzorunk, dr. Imre Sándor egyetemi ny. r. tanár indítására a m. kir. Ferenc József-Tudományegyetem pedagógiai szemináriumában készült az 1928/29—1932/33. tanévekben. A szemináriumnak a Tájékoztatóban felsorolt tagjai a folyóirat közleményeinek kiírásában és a kivonatok készítésében voltak segítségünkre.

Anyagi lehetőségeink arra, hogy a munkát kiadjuk, nem voltak. A könyv megjelenését egyrészt a Magyar Tudományos Akadémiától és a m. kir. Ferenc József-Tudományegyetem Barátai Egyesületétől nyert anyagi támogatás, másrészt az a körülmény tette lehetővé, hogy a Magyar Paedagogiai Társaság 100 példányt már előre megrendelt tagjai számára:

Az ügy érdekében hozott anyagi áldozatokért e helyen is hálás köszönetet mondunk.

Szeged, 1933 május hó.

A SZERKESZTŐK.

TARTALOM

Tájékoztató	VII
A Magyar Paedagogia negyven évfolyamának szerkesztői	IX
TARTALOMMUTATÓ	1—247
I. Neveléstörténet	1—34
a) Egyetemes neveléstörténet	1—11
A. Önálló cikkek 1; B. Ismertetett művek és értekezések 7;	
C. Hírek és adatok 11	
b) Magyar neveléstörténet	12—27
A. Önálló cikkek 12; B. Ismertetett művek és értekezések 23;	
C. Hírek és adatok 27	
c) Kontársak	28—34
A. Önálló cikkek 28; B. Ismertetett művek és értekezések 32;	
C. Hírek és adatok 33	
II. Neveléstudomány	35—61
a) Neveléstudomány	35—50
A. Önálló cikkek 35; B. Ismertetett művek és értekezések 45;	
C. Hírek és adatok 50	
b) Segédtudományok	51—61
A. Önálló cikkek 51; B. Ismertetett művek és értekezések 56;	
C. Hírek és adatok 61	
III. A nevelés ágai	62—75
a) Testi nevelés	62—67
A. Önálló cikkek 62; B. Ismertetett művek és értekezések 64;	
C. Hírek és adatok 66	
b) Értelmi nevelés	67—69
A. Önálló cikkek 67; B. Ismertetett művek és értekezések 68;	
C. Hírek és adatok 69	
c) Erkölcsei nevelés	70—75
A. Önálló cikkek 70; B. Ismertetett művek és értekezések 72;	
C. Hírek és adatok 75	
IV. Köznevelés	76—145
a) Művelődéspolitikai	76—87
A. Önálló cikkek 76; B. Ismertetett művek és értekezések 83;	
C. Hírek és adatok 86	
b) Családi nevelés, család és iskola	87—90
A. Önálló cikkek 87; B. Ismertetett művek és értekezések 87;	
C. Hírek és adatok 89	
c) Iskolafokok és fajok	90—103
A. Önálló cikkek 90; B. Ismertetett művek és értekezések 98;	
C. Hírek és adatok 102	
d) Egyetem	103—107
A. Önálló cikkek 103; B. Ismertetett művek és értekezések 106;	
C. Hírek és adatok 107	
e) Tanító- és tanárképzés	108—116
A. Önálló cikkek 108; B. Ismertetett művek és értekezések 114;	
C. Hírek és adatok 115	
f) Nőnevelés és intézményei	116—120

A. Önálló cikkek 116; B. Ismertetett művek és értekezések 119;	
C. Hírek és adatok 120	
g) Szakoktatás	121—125
A. Önálló cikkek 121; B. Ismertetett művek és értekezések 123;	
C. Hírek és adatok 124	
h) Gyermekvédelem, kisednevelés, kisegítő oktatás, magániskolák, in-	
ternátusok, felnőttek oktatása	125—132
A. Önálló cikkek 125; B. Ismertetett művek és értekezések 130;	
C. Hírek és adatok 132	
i) Tanügyi kongresszusok, gyűlések és kiállítások, pedagógiai könyvtár	133—139
A. Önálló cikkek 133; B. Ismertetett művek és értekezések 136;	
C. Hírek és adatok 137	
k) A köznevelés szociológiai vonatkozásai	140—145
A. Önálló cikkek 140; B. Ismertetett művek és értekezések 142;	
C. Hírek és adatok 145	
V. Iskola	146—209
a) Szervezet, felügyelet, igazgatás, vizsgálatok, felszerelés	146—153
A. Önálló cikkek 146; B. Ismertetett cikkek és értekezések 151;	
C. Hírek és adatok 152	
b) Az iskolai nevelő	153—158
A. Önálló cikkek 153; B. Ismertetett művek és értekezések 155;	
C. Hírek és adatok 156	
c) A növendék és az osztály	158—161
A. Önálló cikkek 158; B. Ismertetett művek és értekezések 159;	
C. Hírek és adatok 161	
d) Tanterv, tankönyvek, ifjúsági irodalom	161—172
A. Önálló cikkek 161; B. Ismertetett művek és értekezések 167;	
C. Hírek és adatok 171	
e) Iskolai oktatás, az egyes tárgyak tanítása	172—206
A. Önálló cikkek 172; B. Ismertetett művek és értekezések 193;	
C. Hírek és adatok 205	
f) Az iskola erkölcsi hatása	207—209
A. Önálló cikkek 207; B. Ismertetett művek és értekezések 208;	
C. Hírek és adatok 209	
VI. A nevelés nemzetközi vonatkozásai, külföldi nevelés- és oktatásügy	210—230
A. Önálló cikkek 210; B. Ismertetett művek és értekezések 219;	
C. Hírek és adatok 226	
VII. Különművek	231—237
A. Önálló cikkek 231; B. Ismertetett művek és értekezések 231;	
C. Hírek és adatok 236	
VIII. Magyar Paedagógiai Társaság	238—247
a) Megalakulás	238
b) Évi nagygyűlések, zárt ülések, elnökségi ülések	238—247
NÉVMUTATÓ	249—291
Jelek és álnevek	251
I. Cikkírók	254
II. Ismertetett művek szerzői és a Tartalommutatóban előforduló nevek	264
III. a) Folyóiratok a Tartalommutatóban	286
b) Folyóiratok a „Lapszemle”-kben	289
Hibajegyzék	291

TÁJÉKOZTATÓ

A munkában résztvevett szemináriumi tagok névsora a használt jelzésekkel ez:

Ádám Zsigmond	Juhász László (jó)
Árpássy Gyula (áa)	Kassó Margit (kt)
Dr. Baranyai Erzsébet (bt)	Krupa Verona Mária Alojziána n. (kra)
Bohnenstingl Terézia Theonia n. (ba)	Magasi Mária Franciska n. (ma)
Csefkó Éva (csa)	Nacsa Mária Adalberta n. (na)
Csomay Mária n. (cso)	Soós Anna Marcellina n. (sa)
Freund Ibolya (fra)	Stefkó Romana Mária Concessa n. (sta)
Fischer Júlia	Szarvák Juliánna n. (sza)
Gaál Irma n. (ga)	Vozáry Katalin (vn)

A kivonatok mellett a szerkesztőket jelzi: ta, mt.

A folyóirat minden közleményéről a **Tartalommutatóban** külön cikk van. A cikkek után közölt évszám a Magyar Paedagogia évfolyamát jelzi; az ez után következő szám a kötet lapszáma.

Minden tárgyi csoport három alcsoportra oszlik. Ezeken belül az anyag a *cikkírók* nevei szerint abc-sorban van. Ahol két vagy több cikkíró van, ott a betűsorban első döntötte el a beosztás helyét. A névtelen cikkek a névsor után következnek az évfolyamok s ezeken belül a lapszámok sorrendjében.

A cikkeket a csoportokon végigvonuló *sorszámozással* láttuk el; minden hivatkozás erre a sorszámra vonatkozik.

Ha valamelyik cikk több csoport tárgykörébe tartozik, akkor azok mindegyikében szerepel. Kivonatot csak az *Értekezések* vagy *Tanulmányok* cím alatt megjelölt közleményekről adunk. A kivonatokat azonban csak egyszer közöltük, még pedig abban a csoportban, amelyikben a közlemény először nyert beosztást. Ilyen esetben a bibliográfiai adat után következő sorszám jelöli azt a cikket, amelyben a kivonat megtalálható.

Az egyes közleményekre vonatkozó *megjegyzések és hibajavítások* az illető cikk után, azzal egy sorszám alá foglalva nyertek beosztást. Amennyiben azonban az ilyen természetű megjegyzések külön tanulmány tárgyát alkották, a Tartalommutatóban külön sorszámmal ellátott, névsorrendbe osztott cikként szerepelnek és csak hivatkozás van arra a közleményre, amelyre vonatkoznak.

A Magyar Paedagogiai Társaságban tartott elnöki beszédeket és a kivonatossan közölt előadásokat a *VIII. Magyar Paedagogiai Társaság* c. fejezetben soroljuk fel s a lefolyt vitákat is ott jelezzük. Az e fejezetben levő utaló számok az önálló cikkek között megjelent előadásokra vonatkoznak.

Írásjelek: Az A. csoportban a cikkíró és a cím között vessző van; a B. csoportban a cikkíró és az ismertetett szerző között kettőspont, az ismertetett szerző és műve között vessző.

A **Névmutató** a Magyar Paedagogia cikkíróit (I.) az ismertetett szerzőt (for-

VIII

dítót, átdolgozót), a címekben és a kivonatokban előforduló neveket (II.) és a folyóiratok címét (III.) tartalmazza.

A Névmutató III. csoportjának második részében azokat a folyóiratokat soroltuk fel, amelyekkel a *Lapszemle* (Külföldi lapokból, Külföldi lapszemle, Belföldi lapokból stb.) cím alatt megjelent közlemények foglalkoznak. Minthogy e cikkeknel az ismertetett folyóiratok címe nincs meg a Tartalommutatóban, a Névmutató számai itt a Magyar Paedagogia évfolyamára és lapszámára hivatkoznak.

**A Magyar Paedagogia negyven évfolyamának
szerkesztői**

- 1892—1895 Csengeri János
1896—1899 Négyesy László
1900—1907 (1. füzet) Kovács János
1907 (2. füzet)—1912 Fináczy Ernő közreműködésével Wessely Ödön
1913—1918 Fináczy Ernő közreműködésével Imre Sándor
1919 Fináczy Ernő közreműködésével Imre Sándor (1—2. füzet) és Nagy József Béla (3—4. füzet)
1920—1921 Fináczy Ernő és Imre Sándor közreműködésével Nagy József Béla
1922—1924 Fináczy Ernő közreműködésével Nagy József Béla
1925—1931 Kornis Gyula közreműködésével Nagy József Béla

the first of these is the fact that the
the second is the fact that the
the third is the fact that the
the fourth is the fact that the
the fifth is the fact that the
the sixth is the fact that the
the seventh is the fact that the
the eighth is the fact that the
the ninth is the fact that the
the tenth is the fact that the
the eleventh is the fact that the
the twelfth is the fact that the
the thirteenth is the fact that the
the fourteenth is the fact that the
the fifteenth is the fact that the
the sixteenth is the fact that the
the seventeenth is the fact that the
the eighteenth is the fact that the
the nineteenth is the fact that the
the twentieth is the fact that the
the twenty-first is the fact that the
the twenty-second is the fact that the
the twenty-third is the fact that the
the twenty-fourth is the fact that the
the twenty-fifth is the fact that the
the twenty-sixth is the fact that the
the twenty-seventh is the fact that the
the twenty-eighth is the fact that the
the twenty-ninth is the fact that the
the thirtieth is the fact that the
the thirty-first is the fact that the
the thirty-second is the fact that the
the thirty-third is the fact that the
the thirty-fourth is the fact that the
the thirty-fifth is the fact that the
the thirty-sixth is the fact that the
the thirty-seventh is the fact that the
the thirty-eighth is the fact that the
the thirty-ninth is the fact that the
the fortieth is the fact that the
the forty-first is the fact that the
the forty-second is the fact that the
the forty-third is the fact that the
the forty-fourth is the fact that the
the forty-fifth is the fact that the
the forty-sixth is the fact that the
the forty-seventh is the fact that the
the forty-eighth is the fact that the
the forty-ninth is the fact that the
the fiftieth is the fact that the
the fifty-first is the fact that the
the fifty-second is the fact that the
the fifty-third is the fact that the
the fifty-fourth is the fact that the
the fifty-fifth is the fact that the
the fifty-sixth is the fact that the
the fifty-seventh is the fact that the
the fifty-eighth is the fact that the
the fifty-ninth is the fact that the
the sixtieth is the fact that the
the sixty-first is the fact that the
the sixty-second is the fact that the
the sixty-third is the fact that the
the sixty-fourth is the fact that the
the sixty-fifth is the fact that the
the sixty-sixth is the fact that the
the sixty-seventh is the fact that the
the sixty-eighth is the fact that the
the sixty-ninth is the fact that the
the seventieth is the fact that the
the seventy-first is the fact that the
the seventy-second is the fact that the
the seventy-third is the fact that the
the seventy-fourth is the fact that the
the seventy-fifth is the fact that the
the seventy-sixth is the fact that the
the seventy-seventh is the fact that the
the seventy-eighth is the fact that the
the seventy-ninth is the fact that the
the eightieth is the fact that the
the eighty-first is the fact that the
the eighty-second is the fact that the
the eighty-third is the fact that the
the eighty-fourth is the fact that the
the eighty-fifth is the fact that the
the eighty-sixth is the fact that the
the eighty-seventh is the fact that the
the eighty-eighth is the fact that the
the eighty-ninth is the fact that the
the ninetieth is the fact that the
the ninety-first is the fact that the
the ninety-second is the fact that the
the ninety-third is the fact that the
the ninety-fourth is the fact that the
the ninety-fifth is the fact that the
the ninety-sixth is the fact that the
the ninety-seventh is the fact that the
the ninety-eighth is the fact that the
the ninety-ninth is the fact that the
the hundredth is the fact that the

TARTALOMMUTATÓ

I. NEVELÉSTÖRTÉNET

a) EGYETEMES NEVELÉSTÖRTÉNET

A) Önálló cikkek

- 1 **Acsay Antal**, A közös élet testvérei. 1897, 386-93, 485-500, 551-7.
Alapító Groote Gellért: a nevelés a tehetségek fejlesztése, az értelem művelésével az akarat kormányzása. Élete. Az intézmény. Majdnem kizárólagos tankönyv a szentírás, a szent atyák művei. Főszűly az erkölcsi nevelésen. Az iskolák terjedése, szelleme, a későbbi humanisztikus irány; Kempen Tamás zwolli iskolája. Hegius Sándor, Deventer: a valláserkölcsi eszmény, klasszikusok tanítása, a módszer egyszerűsítése; innen Sturm, sőt a jezsuiták tanterve is. A többi iskola: Schlettstadt, Münster. Az iskolák szelleme és az új mozgalmak. ta
- 2 —, A XIV. és XV. század iskolái. 1898, 425-9, 597-608.
A pléb. iskolák elemi iskolák; a kolostoriak és káptalaniak közép- és felsőiskolák. Elemi iskolákban kevés reális ismeret; latin mint élő nyelv, gyakorlati szempont. Latin tankönyvek, olvasmányok. A retorika és a többi tárgy. Anyanyelv tilos; városi iskolában is latin beszéd, de itt hazai nyelv tanulása is. Külön vallástan nincs; minden tárgy fontos része. Nagy gond az írásra. Szótárak, tankönyvek. Helyiség, felszerelés. A tanítás módja. Osztálytanítás: 3, 4, néhol 6 osztály. Az egyházi iskolákban aszkézis, sokhelyt durvaság. Iskolai ünnepek. Tanítók. Az iskola jövedelme. Tanító fizetése, a tanulók ellátása. ta
- 3 **Agathon, Max Stirner mint paedagogus.** 1902, 180-4.
Tanárvizsgálati dolgozata az iskolatörvényekről. Vizsgálata a tanítvány fogalmából indul ki. Das unwahre Prinzip der Erziehung oder Humanismus und Realismus (1854). Alapgondolat az individuum korlátlan egoizmusa. A személyes és szabad ember az ideálja; a nevelés célja a személyiség. ta
- 4 **Berzeviczy Albert** elnöki megnyitó beszéde a M. T. Akadémiának 1927. febr. 21-én tartott összes ülésén. 1927, 79-80.
Megemlékezés Pestalozziról halálának 100. évfordulója alkalmából. kt
- 5 **Bihari F. Immanuel**, Egy fejezet a művészi nevelésről Aristotelesnél. 1899, 553-8.
A zene összeforrvá a görög neveléssel; a bölcselők: nagy haszon háramlik a zene észszerű és méltó műveléséből a nevelésre. A zene: a legnemesebb szórakozás, másrészt a nevelés céljának, a boldogság elérésének is hathatós eszköze. Aristotelesnél a zene nem hedonikus, hanem etikai jellegű. sza
- 6 —, Quintilianus eszménye. 1900, 187-91, 253-62.
Életét romlott kora reformálásának szentelte. Institutionis Oratoriae libri duodecim-ben az eszmény: az erkölcsileg és szellemileg művelt római. A római nép jelleme. Cato: az idegen befolyástól érintetlen ősrómaiság példaképe. Cicero: az alakilag és formailag művelt orator perfectus. Quintilianus ez eszményhez alakítja a nevelés-oktatás összes tényezőit. Ideálja és a XIX. századé: a tudományosan és erkölcsileg képzett állampolgár. Közmopolita szellem. Az erkölcs összekötő kapocs nevelés és szónoklat között.

XII. könyv: a tökéletes szónok képe. Az erkölcsi momentum elsőrangú fontossága. Eszménye nem volt korszerű. ta

- 7 **Comenius** sárospataki beköszöntő beszéde. A lelki tehetségek kiműveléséről. Ford. *Gulyás József*. 1930, 1-10, 131-47.

A lelki tehetség teszi hasonlóvá az embert Istenhez. Az emberi szellem 4 része: ész, akarat, mozgatóerő, beszéd. Ezek 4 szerve: agyvelő, szív, kéz és nyelv. Ezeket kell kiművelnünk. A művelt ember; a művelt és műveletlen népek. Az emberi műveltség csúcspontja az istenfélelem. A szellemi tehetség Isten adománya. Mindenkit művelni kell. A szülői háztól kapott jó alap, a nevelők jó példája, a közös iskola, a jó könyvek, tudós emberekkel való gyakori társalgás, tevékeny élet, bölcs hivatalnokok és Isten kegyelme. A magyar lélek még nincs eléggé megművelve. Most felébredt a magyarokban is a műveltség iránti szomjúság. Magasztalja a fejedelmet, segítségét igéri és tanácsokat ad. Isten áldását kéri a hazára, az egyházra, a fejedelmre, az iskolára. vn

- 8 **Dezső Lajos**, Comenius Amos János emlékezete. 1892, 129-42. Az „Unum Necessarium“ (1688) alapján életének „különböző labirintusai“: 1. didacticum studium, nevelési munkásság, 2. irenicum studium, fáradozás a keresztény felekezetek kibékítésére, 3. pansophicum studium, törekvés a szétzilált társadalom egyesítésére, 4. a chiliasmuson épült prophetismus, várakozás Krisztus ezeréves országlására. ta

- 9 —, Comenius schola pansophicája és az egységes középiskola. 1892, 162-72.

Comenius idevágó gondolataival kapcsolatban az egységes középiskola tervezete. ta

- 10 —, Adalék az énektanítás módszerének történetéhez. 1896, 362-6.

Comenius Schola ludus seu encyclopaedia viva (1656) c. művéből az énektanítás módjáról szóló rész. ta

- 11 **Frankl István**, Xenophon Memorabiliáinak paedagogiai jelentősége. 1899, 34-43, 86-98, 157-74, 223-37.

Xenophon nem volt képes felfogni kora racionalizmusát. Az ifjúság iránti érdeklődése tette őt pedagógussá. Pedagógiai elveit: a nevelésről, vallásról, etikáról, tudomány és művészetéről a Memorabiliákban Sokrates szájába adja. Érdeme, hogy a romlott kor közepette a nevelés és tanítás lehetőségét lan-
kadatlan buzgalommal és kitartással hirdette. sza

- 12 **Gálos Rezső**, Régi fordítás Rousseau Emiljéből. *Szentjóni Sz. László* ford. a Kassai Magyar Muzeumban 1789-90. 1906, 504-6.

- 13 —, Rousseau és Eötvös. 1909, 172-6.

- 14 **Gockler Lajos**, Rousseau. 1912, 465-73.

Születésének 200. évfordulója alkalmából. Nagy hatásának gyökere. Mi erősítette benne alapmeggyőződését, hogyan fejlesztették azt a körülmények filozófiai alapelvvé. Természetszerűség műveiben, különösen a pedagógiában. Emil rövid tartalma; korabeli közvélemény, államügyesség és író kritikája, a mű hatása a neveléstudományra és praxisra. sta

- 15 **Goldziher Mária**, Gogoleszméi a nevelésről. 1918, 419-24.

- 16 **Gyulai Ágost**, Pestalozzi emlékezete. 1927, 81-91.

Halálának 100. évfordulóján: élete, egyénisége, nevelői és irodalmi munkássága és hatása. *kt*

- 17 Gyürky Ödön, Szent Vazul paedagogiájából. 1895, 380-93.

Az új keresztény világnézet kérdése: szabad-e keresztény embernek a pogánykor termékeivel foglalkoznia? A keleti kereszténység (Alexandriai Szt. Kelemen, Origenes) álláspontja: a pogány bölcsélet előkészít; a nyugati (Tertullian) elutasító. Nagy Vazul „de legendis libris gentilium”: állásfoglalás a klasszikus studiumok mellett. Szt. Jeromos álláspontja ingadozó. *ta*

- 18 Horváth Cyrill, Comenius „Schola ludus”-áról. 1905, 38-49.

Ismertetése és értékelése Bruno Druschky értekezése alapján. Keletkezésének története, viszonya Comenius másik művéhez, a Tanna-hoz, feladata Comenius nevelői munkájában. Történeti jelentősége: megismertet az akkori kor tudományos ismereteivel, a mindennapi élet sok részletével és Comenius eszményi iskolájával. *fra*

- 19 Kelemen Ignác, Herbart Amerikában. 1907, 91-3.

- 20 Kemény Ferenc, Goethe és a testi nevelés. 1902, 461-4.

W. Bode, Goethe als Vorbild c. cikkének (Kraft u. Schönheit c. folyóirat) ismertetése. *ta*

- 21 —, Franklin Benjamin. 1906, 465-80.

Születésének 200. évfordulója alkalmával. Élete, nevelői hivatása és működése. Részletesebben: munkássága, lelki műveltsége és vallásossága; legnépszerűbb műve, a „Poor Rickard's Almanac”, az általa feállított klub, a középiskolára vonatkozó terveze, a nyelvek tanulásáról, a nőkről és a szexuális pedagógiáról való felfogása. Franklin mint higienikus és ujságíró. *kra*

- 22 —, Pestalozzi Magyarországon. 1927, 92-9.

Pestalozzi tanítványai között volt magyar is. A magyar Pestalozzi-bibliográfia; a pestalozzizmus nyomai 1798 óta napjainkig, mind az irodalomban, mind a gyakorlatban. *kt*

- 23 Kemény Gábor, Rousseau nevelési eszméinek első nyomai. 1913, 351-5.

- 24 —, Saint-Pierre apát pedagogiája. 1917, 63-76.

Rousseau elődje. Neveléstana (1728): 1. A nevelés célja boldoggá tenni a tanulókat és általa szüleiket, polgártársait. 2. A nevelés eszközei. Az iskolai nevelés előnye a házival szemben. Nők tervszerű nevelése. Tanítás tárgyai: nyelvek, művészetek és reális tudományok. A leghasznosabb tárgyakat kell tanítani. A tárgyak között kapcsolat legyen. 8 osztályú iskola, utána 2—3 év szakiskola. Pedagógiájának az része jelentős, amely szociális célt szolgál. A hasznosság, praktikusság elve. *da*

- 25 —, Rousseau és az állampolgári nevelés. 1921, 1-9.

A nevelés megreformálása és az állameszmék megváltoztatása. Rousseau politikájában pedagógiáját egészíti ki. A Discours sur le Gouvernement de la Pologne: nacionalizmus és sovinizmus, nemzeti nevelési cél, a szabadságra való nevelés, a nevelés intézményei. Rousseau állampolgárának jellemzése. Gondolatainak összevetése az 1915-ben megjelent A háború és az iskola c. kötet eszméivel. *mt*

- 26 kf., Elmélkedések a Pestalozzi-nap alkalmából. 1927, 123-4.

- 27 Kornis Gyula, Tolstoj mint paedagogus. 1911, 1-10, 77-83.

Kulturális haladás mértéke a jólét (szociális eudaimonizmus); kultúraellenes magatartása. Nevelési elvei naturalisztikus kulturfilozófiáján nyugszanak. Legfőbb pedagógiai elve a szabadság. Az iskolázás kritikája. Iskolái (12); a jasnaja-poljanai. Az egyéniség elve szinte a nihilizmus fokán. Rousseauhoz való viszonya. Különbségek. Történetellenes. Neokrisztianizmus. Ideális anarchizmus. na

- 28 —, Pestalozzi öröksége. 1927, 73-8.

Jelentősége: felfogta a nevelés nagy szociális voltát; a társadalom újjászervezését követeli a nevelés útján. A nevelést pszichologizálni kell. Öntevékenység, szemlélet. kt

- 29 Mahler Ede, Az ókori egyiptomi nevelés. 1914, 6-21.

A hieroglifák és ékírások nyomán. Életszabályaik. Az élvezetről szóló tanításuk. Családi életük. Nevelés és tanítás. Iskolák. Tudomány. Testgyakorlás. na

- 30 Matthaeidesz György, Comeniusnak egy ismeretlen műve. 1896, 30-6.

Kvacsa János Comeniusnak egy eddig ismeretlen művét találta meg a szentpétervári könyvtárban: Spicilegium Didacticum. Kiadta és bevezetést írt hozzá. A bevezetésből a Pansophia részeinek kézírata, ezek sorsa, a megtalált mű keletkezése. Ez Comenius utolsó műve. Tartalma. ta

- 31 Nagy József, Fleury Kolos. 1906, 214-26, 294-308.

Életrajza és munkái. Oktatás a XVII. század folyamán. A Traité jelentősége. A 3 legszükségesebb tudomány, a hit- és erkölcstan, a logika és metafizika és az egészségtan. Az erkölcsi nevelés tényezői közt első helyen a példa. Logika és metafizika: tanítsák meg a gyermeket helyesen és a józan ész törvényei szerint gondolkodni. A test gondozása és edzése. Anyagi javak szolgáltatásban álló ismeretek: anyanyelv, számtan, gazdasági és jogi ismeretek. A latin hasznos, de nem szükséges tárgy; a történelem hasznos. A természettudományok. A geometriának alaki képzőereje; francia retorika. Nénevelés. Kapcsolatai Montaignéhez, Descarteshez és Fénelonhoz. Hatása: a magyar neveléstörténetre: Ratio Educationis. kra

- 32 —, Diderot pedagógiája. 1914, 205-19, 269-86.

Születésének 200. évfordulójára. A XVIII. század szellemi áramlatai. Életrajz. A Plan, Refutation. A nevelés lehetőségeire és hatáira vonatkozó problémák. Bírálata Helvetiusnak De l'Homme és De l'Esprit c. műveiről. A Plan taglalása. A klasszikus nyelvek. A francia kollégiumokról. Erkölcsi és testi nevelésről. Pedagógiai nézeteinek kritikai méltatása. Erdemei. Oktatásügyi tervezetének sorsa. na

- 33 Papp József (Cs.), Tolstoj iskolája. 1904, 29-33.

Aurelio Stoppoloni, Leo Tolstoj, Educatore c. műve alapján. Főbb pedagógiai elvei; jasnaja-polnaji iskolája. ta

- 34 Pauler Ákos, Herbert Spencer mint paedagogus. 1904, 129-40

Közvetlenül is foglalkozott a nevelés és tanítás problémáival. A fejlődés gondolata; ennek hatása pedagógiájára. Örök és változhatatlan pedagógiai kategóriák nincsenek. A pedagógiai cselekvés az emberi szellem evolúciójának ma elért fokából fakadó cselekvési mód. Új fogalom: az élet koncepciója. A nevelés és tanítás célja a szó nemes értelmében vett jól élés; minden lehetőség kifejlesztése. Optimizmus, magas ideál. A tudás értéke: mennyire támo-

gat az élet szükséges feltételeinek megértésében. A módszer is az élet fejlődésének megfelelő. Öntevékenység, önképzés. Individuálpedagógiai kérdésekben kitűnő vezető, szociálpedagógiai problémáknál túlzásokba megy. Csak egyféle tudományt ismer, a természettudományt. *ta*

- 35 **Peres Sándor**, Fröbel alaki munkái. 1895, 507-16.

Játékeszközeinek rendszere és alkalmazása. Rendszere Hegel bölcséletén épül. Rendszerének kritikája: „nem lélektani alapokra épített ő, hanem rendszerének kedvére csinálta lélektanát“. Pedagógiai hibák. Magyar és külföldi bírálói. Érdeme. *ta*

- 36 **Péter János**, Erasmus iskolai könyvei. 1904, 406-18, 479-92.

Előzői. Erasmus Colloquiumai; cél: nyelvrészék fejlesztése, erkölcsi haszon. Kort jellemző tartalom. Opus de conscribendis epistolis; a levélírásról. Részletes útbaigazítások. De duplici copia verborum ac rerum; stilisztika. Legnagyobb hatású: Collectanea Adagiorum Veterum; 252 kiadás, az 1534.-iben 4151 közmondás. Apophthegmata; jeles mondások. Similitudines; hasonlatok. Egyebek. Néhány művét Magyarországon is kinyomatták. *ta*

- 37 **Prohászka Lajos**, Pascal emlékezete. 1923, 33-46.

Születésének 300. évfordulója alkalmából. Jelentősége pedagógiai és filozófiai szempontból. Pedagógiai érdeklődése a teológiából fakad. Felfogása a műveltségről, a hit és tudás viszonyáról. Helye a gondolkodók rendjében és modernségé. *fra*

- 38 —, Hegel. 1931, 193-202.

Halálának 100. évfordulójára. Aktuális jelentősége még kialakulatlan. Filozófiai alapgondolatának kifejtése. A nevelés szerepe a hegeli dialektikában. A nevelés lényege. A művelődésről való gondolkodás: 1. a történetiség. Az egyén alakulása a művelődés folyamatában, a személyiség öncélúságának tagadása. 2. Az állameszme: a nevelés politikai célkitűzése, a művelődés intézményesítése és tartalmának meghatározása. A mai pedagógiához 2 jellemvonás kapcsolja: a valóságérzéke és vallásossága. *mt*

- 39 **Rácz Lajos**, Rousseau és a nemzeti nevelés. 1926, 43-6.

- 40 **Schneller István**, Herbart pedagogikájának alapjai és a személyiség elve. 1914, 472-85.

Néhány mozzanat Herbart neveléstudományi alaptételeiből. Pszichológiája. A formális fokok lélektani alapozása. A nevelés célja. Erkölcsi eszméi. Az erkölcsi eszmék egységének kérdése. *na*

- 41 —, Kant mint pedagógus. 1924, 7-13.

200 éves jubileuma alkalmából. Tudományszomj, hivatásának tiszta érzete. Hallgatóit filozofálásra akarta szoktatni, hogy így megfontolva a tényeket, önállóak legyenek. Életével ő maga váltotta valóra elméletét. *kt*

- 42 **Somogyi Géza**, Pestalozzi mint szabadsághős. 1903, 205-27.

Az 1792-98-as évek. Adatok I. Guillaume cikkéből (P. citoyen français, Revue pédagogique). A francia nemzeti Convent 1792. VIII. 26.-i végzése. Pestalozzi köszönő levele, Oui ou non-ja, emlékirat a burgonyatermelésről; szerepe a zürichi kormány megtorló intézkedései alkalmával. Pestalozzi és a svájci szabadságmozgalmak; „Szózata“; a Helvetisches Volksblatt egyéb alkalmi iratai; a stanzi árvaház. Szerepe kortársai és a történetírók megítélésében. Ma követelné: a népiskola kiépítését, a polgári jogok gyakorlásának és az általános hadkötelezettségnek a népiskolával való kapcsolatba hozatalát. *ta*

- 43 Szabó Titus (Barla), Rabelais nevelési programja. 1904, 526-31. Nevelési tervezete (Gargantuel XIV, XXIII—XXIV f. Pantagruel VIII f.), ismertetés és bírálat. Eszménye a skolasztikusok és Erasmus között. Egyszerű, természetes módszer. Túlsok ismeret. Az erkölcsi és családi nevelésről nem beszél. *ta*
- 44 Szedlacsek Lajos, A görög játékvilágból. 1894, 187-92. Guts-Muths könyve nyomán: medve, buvócska, karikázás, Róka koma, királyosdi, csiga, kézhúzás, balmozás, szűrés, zsákhinta, karódobás, szembe-kötösdí, diózás, fej vagy írás, kavicsdobás, körben jár a korbács. *ta*
- 45 Szelényi Ödön, Tolsztoj mint paedagogus. 1908, 105-8.
- 46 —, Schleiermacher pedagógiája. 1912, 193-205, 272-82, 321-33. Kora. Élete, egyénisége, filozófiai világnézete. Pedagógiai elmélete. Dialektikája és etikája. E pedagógia kapcsolata az etikával és politikával. Érdemei Herbarttal szemben: a nemzeti és általános emberi, az individuális és szociális szempont összekapcsolása, feminizmusa. Nevelői eljárása. Jelességei és hibái. *sta*
- 47 —, Eucken filozófiájának hatása a német pedagógiára. 1913, 483-91.
- 48 —, Fichte mint pedagógus. 1914, 263-9. Fichte misziós gondolatai. Pedagógiai gondolatok műveiben. Platon és Pestalozzi hatása. Legfőbb pedagógiai műve. A tudós szerepe. Véleménye a korában fennállott iskolafajokról. Érdemei. Túlzása, tévedései. *na*
- 49 —, Hartmann Ede pedagógiai nézetei. 1916, 182-91. A nevelés feladata, hogy az életkövetelmények teljesítésében, küzdelmekben megerősítsen. A nevelés jellemkialakító hatásában nem bízik. A nevelésben 3 fok: 1. tekintélyi állapot, 2. a növendék fejlődő akarata a nevelő érett akarata előtt meghajlik, 3. a növendék saját erkölcsi felfogásához igazodik. Szociológiai szempont a nevelésben: az iskola feladata. A nőkérdésben antifeminista: a családalapítás és anyaság a fontos. Egyetemi tanároktól több pedagógiai elmélyülést kíván. Túlterhelés az iskolában. *csa*
- 50 —, Leibniz viszonya a pedagógiához. 1917, 327-31.
- 51 Szemere Samu, A Bain „Neveléstudománya”. 1909, 533-54, 613-31. Inkább a gyakorlat érdekli; főérdeke a részletekben van. Legtöbb a középfokú oktatásról: a latin és görög e fokon felesleges. Pszichológiájában az asszociáció apostola (akarat = gyönyör és mozdulat asszocializálódása). Bain mint pedagógus. A tantárgyak pedagógiai értékelése. *sa*
- 52 Teveli Mihály, Goethe és Pestalozzi. 1910, 615-7.
- 53 Trócsányi Dezső, Pestalozzi a költő. 1927, 182-4.
- 54 Waldapfel János, A formális fokozatok elméletének története. 1892, 449-56, 521-34, 577-602. Nagy irodalma van. Herbart követői az elméletet kiforgatták eredeti valójából. Herbart elmélete (Allg. Paed. II.); összefüggése pszichológiájával és az erkölcsi jellem képzésének feladatával. Ziller részben elsekélyesítette, részben elferdítette; Dörpfeldnél fogalom, ítélet és szabályalkotás; Rein és Wiget kidolgozásában majdnem pusztán technikai sablon. A tudományos pedagógia e részt nem lehet másképpen ujjaépíteni és továbbfejleszteni, mintha újból elejétől fogva Herbarton kezdjük a dolgot. *ta*
- 55 —, Bacon paedagogiája. 1894, 57-80.

Bacon pedagógiai nyilatkozatai a De dignitate... különböző helyeiből és egyéb essay-iből. Pedagógia = gyermekoktatás; az ars traditiva függeléke: az a tudomány, amely módokat keres, mikép lehet irodalmilag letett ismereteket a gyermekekkel legcélszerűbben átvétetni. Oktatás: kerülni kell a compendiumokat; szabad néha könnyebbről nehezebbre is átmenni; tudósképzésnél methodus initiativa; utazás. Erkölcsi nevelés: eszköze a szoktatás; cél a charitas. Oktatás külső szervezete: dicséri a jezsuitákat; sürgeti a felső oktatást; tudósképzés, akadémiák, könyvtárak, laboratoriumok, tanárok jó fizetése. Tanító hivatása. ta

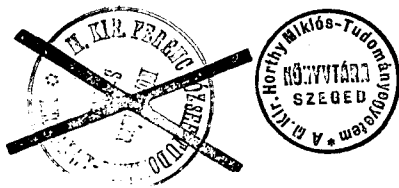
- 56 —, Melanchton Fülöp. Születésének 400. évfordulójára. 1897, 129-31. Közvetlen és közvetett hatása a mi iskolaügyünkre. ta
- 57 —, Kleist a pedagógia ellen. 1925, 122-9.

B) Ismertetett művek és értekezések

- 58 Angyal János, Győri Vilmos, Visszapillantás a polgáriskola kialakulására. 1918, 556-60.
- 59 Agner Lajos: Gerő J., Önálló munka-e Comenius Labyrinthusa? Budapest-köbányai főgimn. 1915, 522.
- 60 Balassa Brunó: Gulyás József, Comenius és a latin nyelv. 1931, 216-7.
- 61 Bartók György: Ernst Bergmann, Fichte, der Erzieher zum Deutschtum. 1917, 555-6.
- 62 Bihari Ferenc: Iványi Ede, Comenius Amos János élete paedagogiai és egyéb irodalmi munkássága. 1907, 601-5.
- 63 Bihari F. Immánuel: Gustav Hecke, Systematisch-kritische Darstellung der Pädagogik John Lockes. 1900, 208-10.
- 64 Buday Julia (M.): Henri Mignet, Michelet éducateur. 1931, 52-4.
- 65 Császár Mihály: Hajnal István, Irástörténet az írásbeliség felújulása korából. 1923, 53-5.
- 66 Czákó Ambró: G. M. Dursch, Pädagogik oder Wissenschaft der christlichen Erziehung. 1917, 184-7.
- 67 Demek Győző: Schranz Mihály és Bünker Rajnárd, A kézügyességi oktatás fejlődési története, jelenlegi állapota és céljai. 1895, 458-60.
- 68 Ember István: Emil Clemens Scherer, Geschichte und Kirchengeschichte an den deutschen Universitäten. 1927, 233-7.
- 69 Endrel Gerzson: G. Budde, Allg. Bildung und individuelle Bildung in Vergangenheit und Gegenwart. 1912, 235-6.
- 70 f.: R. Galle, Konrad Bitschins Pädagogik. Das vierte Buch des encyklopaedischen Werkes: De vita coniugali. 1906, 572-4.
- 71 —, Rudolf Borch, Bilderatlas zur Geschichte der Pädagogik. 1922, 118.
- 72 Faluhelyi Ferenc: Martini és az osztrák közoktatásügy. Sigmund Adler, Die Unterrichtsverfassung Kaiser Leopolds II. 1917, 421-5.
- 73 Fináczy Ernő: Louis Gockler, La pédagogie de Herbart. 1905, 556-60.
- 74 Friml Aladár: Fináczy Ernő, Az újkori nevelés története. 1927, 218-21.
- 75 Gálos Rezső: D. Lampsas, Die künstlerische Erziehung der athenischen Jugend im 5. und 4. Jahrh. v. Ch. 1906, 392-7.

- 76 Geiringer Pál, *Hans Zimmer*, Führer durch die deutsche Herbartliteratur. 1911, 572-3.
- 77 Hamvai Erzsébet: *J. Adams*, The Evolution of Educational Theory. 1916, 433-5.
- 78 h.j.: *Frank Antal*, A testi nevelés a filantropistáknál. 1924, 78.
- 79 Hornyánszky Gyula: *Fináczy Ernő*, Az ókori nevelés története. 1906, 647-57.
- 80 Huszti József: *Fináczy Ernő*, Az ókori nevelés története. 1922, 169.
- 81 i. s.: *Locke*, Gondolatok a nevelésről. Ford. bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta *Mutschenbacher Gyula*. 1915, 291-2.
- 82 *Jacobi Károly*: *Otto Kaemmel*, Christian Weise. 1899, 57-61.
- 83 *Karl János*: *Kurt Krause*, Die Anfänge des geographischen Unterrichts im XVI. Jahrhundert. 1930, 58.
- 84 *Karl Lajos*: *Staudinger F.*, Kants Bedeutung für die Pädagogik der Gegenwart. 1905, 313-4.
- 85 —: *Helene Jacobius*, Die Erziehung des Edelfräuleins im alten Frankreich. 1909, 309-12.
- 86 K. E.: A budapesti kir. Pázmány Péter tudományegyetem bölcsészeti karán az 1924/25. tanévben elfogadott doktori értekezések kivonatai és az 1919/20—1923/24. tanévekben elfogadott doktori értekezések jegyzéke. 1926, 125.
- 87 *Kemény Ferenc*: *Johannes Prüfer*, Fr. Fröbel, sein Leben und Schaffen. 1928, 58-9.
- 88 *Kenyeres Elemér*: *J. A. Comenius*, Ausgewählte Schriften zur Reform in Wissenschaft, Religion und Politik. Allgemeiner Weckruf mit der Vorrede an die Europäer, Geheimes Gespräch Nathans mit David, das Glück des Volkes. Übersetzt und bearbeitet von *Herbert Schönebaum*. 1925, 56-8.
- 89 *Kereszty István*: *Alexander Wernicke*, „Richard Wagner als Erzieher.“ 1899, 567-8.
- 90 *Kéz Andor*: *Kiss József*, Nők a tanítói pályán. 1930, 53.
- 91 kf.: Egy híres tanárról. *Gabriel Monod*, Michelet, professeur à l'école normale 1827-1838. *Revue des deux mondes*. 1895, 70-1.
- 92 —: *G. Weidner*, Herder és a reáliskola. *Verbands-Zeitung*. 1916, 87-9.
- 93 —: Kant mint pedagógus. *W. Schwarz*: Pädagogisches Magazin. *K. Vorländer*: Monatschrift für höhere Schulen. 1918, 157-8.
- 94 —: Plátó és mi. *W. Jerusalem*: Neue Freie Presse. 1921, 29-30.
- 95 —: *Eduard Spranger*, Pädagogik. 1931, 107-9.
- 96 —: *Arthur Galliner*, *Sigismund Stern*. Der Reformator und der Pädagoge. 1931, 187-8.
- 97 K. F.: *Schneller István*, Pestalozzi. 1927, 167-8.
- 98 —: *Carolín von Heydebrand szerk.*, Rudolf Steiner in der Waldorfschule. 1929, 216-9.
- 99 K-n.: *Montaigne* paedagogiai rendszere. *L. Dugas*: *Revue pédagogique*. 1909, 374-5.
- 100 *Kont Ignác*: *A. Rousselot*, L'ancienne communeauté Ste-Barbe et le Collège municipal Rollin. 1900, 620-2.
- 101 *Kornis Gyula*: *Millicent Mackenzie*, Hegel's educational theory and practice. 1911, 348-51.
- 102 *Lajos Mária*, *Woyciechowskyné*: *Kurt Riedel*, Lehrerbildung und Lehrplan. 1931, 109-10.

- 103 **Latkóczy Mihály:** Két könyv a római világból. 1. *Richter*, A görögök és rómaiak játékai. Átdolgozta *Takács Menyhért*. 2. *Pacséri Károly*, Marcus Fabius Quintilianus nevelési elveiről. 1894, 548-9.
- 104 **Lázár Szilárd:** *F. Willers*, Die psychologische Denkweise Herbarts in seiner Schrift: „Briefe über die Anwendung der Psychologie auf die Pädagogik.“ 1910, 634-5.
- 105 —: *Paul Dietering*, Die Herbartsche Pädagogik vom Standpunkte moderner Erziehungsbestrebungen gewürdigt. 1910, 635-8.
- 106 —: *Hans Zimmer*, Führer durch die deutsche Herbartliteratur. 1911, 47-8.
- 107 **Málnai Mihály:** Herbart und die Herbartianer. 1897, 520-2.
- 108 **Molnár Oszkár:** *Cornelie Benndorf*, Die englische Pädagogik im 16. Jahrh., wie sie dargestellt wird im Wirken und in den Werken von Elyot, Ascham und Mulcaster. 1907, 48-50.
- 109 **Nagy József:** *Alfred Ziechner*, Herbarts Ästhetik. 1911, 363-7.
- 110 —: A pedagogia viszonya az etikához és pszichológiához Herbartnál. *Ziechner*: Jahrbuch des Vereins für wissenschaftliche Pädagogik. 1912, 221-4.
- 111 — (Gy.): Herbart ifjúkori fejlődése. *A. Walther*: Herbarts Charakter und Pädagogik in ihrer Entwicklung. 1915, 76-9.
- 112 **Nagy József Béla:** *I. Gros*, Lakanal et l'Éducation nationale. 1918, 216-8.
- 113 —: *Hajdu János*, Az irodalmi oktatás Herbart pedagogiájában. *Lajos Mária*, Felbiger pedagogiája. *Szilágyi Kornélia*, Az anyanyelv tanítása Pestalozzi pedagogiájában. *Viktor Gabriella*, A gyermek nyelve. 1921, 66-7.
- 114 **Ozora Frigyes:** *F. Paulsen*, Das deutsche Bildungswesen in seiner geschichtlichen Entwicklung. 1907, 499-501.
- 115 —: *Mutschenbacher Gyula*, Locke, Az értelem vezetése. Gyulai kath. főgimn. 1907, 564-5.
- 116 —: *Fejér Adorján*, Nero nevelője. Bajai kath. főgimn. 1907, 613-4.
- 117 —: *Wilhelm Münch*, Jean Paul. 1908, 180-4.
- 118 —: *Bartók György*, Calvin mint nevelő. Nagyenyed Bethlen koll. 1909, 657.
- 119 **Prohászka Lajos:** *Karl Brandi*, Mittelalterliche Weltanschauung, Humanismus und nationale Bildung. 1926, 55-6.
- 120 **Rácz Lajos:** *J. J. Rousseau*, Emil, vagy a nevelésről. Ford. *Schöpflin Aladár*. 1912, 42-4.
- 121 —: Comenius cseh-francia megvilágításban. *Heyberger Anna*, Jean Amos Comenius. 1929, 264-9.
- 122 —: Helyreigazítás. (Anna Heyberger, Comenius c. művének ismertetéséhez.) 1930, 318-9.
- 123 —: *Comenius*, Anyaiskola. Ford. *Petrich Béla*. Előszót írta *Kenyeres Elemér*. 1930, 165-6.
- 124 —: Comenius pataki élete és működése német megvilágításban. *Herbert Schönebaum*, Comenius bei den Rákoczy in Sárospatak. 1931, 40-4.
- 125 **Schön József:** *Pacséri Károly*, Quintilianus és Plutarchos. 1901, 308-9.
- 126 **Szelényi Ödön:** *Bernhard Münz*, Ibsen als Erzieher. 1909, 108-9.
- 127 —: *C. Andreae*, Die Entwicklung der theoretischen Pädagogik. 1912, 40-2.
- 128 —: *Paul Barth*, Die Geschichte der Erziehung in soziologischer und geistesgeschichtlicher Beleuchtung. 1912, 518-21.
- 129 —: *E. Chr. Trapp*, Versuch einer Pädagogik. Hrsg. von *Th. Fritzsche*. 1914, 95-8.

- 130 —: *Erwin Rausch*, Geschichte der Pädagogik und des gelehrten Unterrichts im Abrisse dargestellt. 1915, 196-7.
- 131 —: *Ivan Kvacala*, J. A. Comenius. 1915, 496-8.
- 132 —: *Joseph Vernay*, Essai sur la Pédagogie de Leibniz. 1917, 490-2.
- 133 —: Leibniz. Magyar Fil. Társ. kiadásában. 1917, 492-3.
- 134 —: A reformáció emlékünnepeinek pedagógiai érdekű irodalmából. *Podmaniczky Pál* báró, A ref. nevelés történeti jelentősége. *Mikulik József*, A gömöri ág. h. ev. esperesség tört. 1520-1740. *Payr Sándor*, A soproni ev. egyházközség tört. I. k. A löcsei ev. egyházközség tört. Kiadja a löcsei egyházközség. Hrsg. G. Scholz, Die Reformation und ihre Wirkung in Ernestinischen Landen. I—III. 1918, 293-300.
- 135 —: *Molnár Oszkár*, A tanítási módszer történeti fejlődése. 1927, 60-1.
- 136 —: A legújabb Pestalozzi-irodalom. (*Friedrich Delekat*, *Fritz Ernst*, *Max Konzelmann*, *Ernst Aeppli*, *Fritz Medicus*, *Josef Reinhart*, *Wilhelm Leibersberger*, *Herbert Schönebaum* művei.) 1927, 114-23.
- 137 **Székely György**: *Comenius Ámos János „Nagy Oktatástana“*. Ford. *Dezső Lajos*. 1896, 459-62.
- 138 —: *Montaigne* pedagógiai tanulmányai. Ford. *Birkás Géza*. 1914, 238-41.
- 139 **Székely István**: *M. Fabius Quintilianus* szónoklattana tizenkét könyvben. I. köt.: I—VI. könyv. Ford. *Páczser Albert*. 1915, 85-7.
- 140 **Sz. Ö.**: *Hobohm*, J. Ch. Guts-Muths. 1929, 282-3.
- 141 **Tevell Mihály**: *Heubaum Alfred*, Pestalozzi. 1910, 570-4.
- 142 —: *Eduard Spranger*, Wilhelm von Humboldt und die Reform des Bildungswesens. 1910, 631-4.
- 143 —: *Erasmus*, A gyermekek nevelése. A tanulmányok módszere. Ford. *Péter János*. 1914, 241-2.
- 144 —: *Fináczy Ernő*, A renaissancekori nevelés története. 1919, 148-50.
- 145 **Iéri József**: *Fried. Michael Schiele*, Geschichte der Erziehung. 1911, 173-4.
- 146 —: *Pierre Villey*, Influence de Montaigne sur les idées pédagogiques de Locke et de Rousseau. 1912, 172-3.
- 147 **tj.**: *Dietrich Tünnau*, Rabanus Maurus, der praeceptor Germaniae. Ein Beitrag zur Geschichte der Pädagogik des Mittelalters. 1901, 49-50.
- 148 **Tóth-Szabó Pál**: *Fináczy Ernő*, A középkori nevelés története. 1914, 569-78.
- 149 **Waldapfel János**: *Halmi Gyula*, Comenius Ámos János emlékezete. Miskolc ref. főgimn. 1893, 310.
- 150 —: *Szakács Mózes*, Emlékbeszéd (Comeniusról). Székelyudvarhely koll. 1893, 310-1.
- 151 —: *Ebenspanger János*, Comenius. Felsőlövői tanítóképző. 1893, 310-1.
- 152 —: *Takács Menyhért*, A római nevelés. Kassa főgimn. 1893, 312-3.
- 153 —: *Erdélyi K. Calasanzii Szt. József*, a Kegyes Tanítótrend alapítója. Temesvár főgimn. 1894, 367-8.
- 154 —: *Vende Ernő*, Goethe mint nevelő. Pozsonyszentgyörgy r. kath. főgimn. 1894, 368.
- 155 —: *F. Picavet*, L'Éducation. 1895, 585-8.
- 156 —: *D. K. Knoke*, Grundriß der Pädagogik und der Geschichte seit dem Zeitalter des Humanismus. 1895, 647-53.
- 157 —: *Thomas Achelis*, Die Wandlungen der Pädagogik im neunzehnten Jahrh. 1902, 192-3.

- 158 —: *Weszely Ödön*, Pedagógiai olvasmányok. 1918, 300-18.
 159 —: *Marcus Aurelius* római császár Elmélkedései. Ford. *Huszt József*. 1923, 49.
 160 —: *Kurt Kessler*, Das Lebenswerk der großen Pädagogen. 1926, 132-3.
 161 —: *Louise Müller*, Die Pädagogik Plutarchs und ihre Quellen nach den echten Schriften der Moralia. 1927, 174-5.
 162 *Weszely Ödön*: *Bihari Ferenc*, Quintilianus erkölcsi ideálja. Munkács áll. főgimn. 1904, 630.
 163 —: *Erdélyi Károly*, Fourier Szent Péter. Kolozsvár r. kath. főgimn. 1904, 630-1.
 164 *w. j.*: *Gerhard Rauschen*, Das griechisch-römische Schulwesen zur Zeit des ausgehenden Heidentums. 1902, 194.
 165 *Pollák Kaim*, Iskolai adatok Izrael népének multjából. 1896, 471.
 166 *Boissier Gaston*, Tacite. 1904, 509.
 167 A 19. sz. paedagógiája. *E. Scholz*: Zeitschf. für Philosophie und Pädagogik. 1911, 52-3.
 168 *Nagy József*, Condillac paedagógiája. 1914, 105.

C. Hírek és adatok

- 169 *Gyertyánffy István*—*Kiss Áron*: Felhívás a Comenius kiállítás érdekében. 1892, 109-10.
 170 *Kemény Ferenc*: Annexió paedagogia. 1920, 57-8.
 171 —: A magyar Pestalozzi-bibliographia. 1927, 100-14.
 172 *kf.*: Pestalozzi képmásai. 1927, 184.
 173 *Pauler Ákos*: Locke halálának 200. évfordulója. 1904, 614-5.
 174 *Waldapfel János*: A magyar nyelvű paedagogiai Herbart-irodalom bibliographiája. 1896, 506-12.
 175 Comenius ünneplése. 1892, 109, 110, 110-1, 111-2, 182-3, 185, 252, 253. (Brassó megyei tanítótestület, A hazai tanítók orsz. bizottsága, A sárospataki főiskola, A torda-aranyos megyei tanítótestület)
 176 A magyar Comenius-irodalom. Néptanítók Lapja. 1892, 112.
 177 *Berecz Gyula*, Comenius Ámos János élete és működése. 1892, 112.
 178 *Regéczy József* ford. Erzsébet lengyel királyné munkája a királyi gyermek nevelésről. Kalauz. 1893, 244.
 179 *Füredi Ignác* ford. Rousseau Emilje. 1896, 76.
 180 *Waldapfel János*, Die Pädagogik Bacons. Zeitschr. f. Phil. und Päd. 1896, 471.
 181 A magyar nyelvű paedagogiai Herbart-irodalom kiegészítéséről. 1896, 580.
 182 Tolsztoj a nevelésről. 1903. 188-90.
 183 *Holczmann Ignác* ford. Tolsztoj a nevelésről. 1904, 307, 619-20.
 184 Fichte és Bismarck. 1915, 380.
 185 A német iskolapolitika története. 1916, 89-90.
 186 Az akadémiai nagy jutalom. (Fináczy, A középkori nevelés története.) 1920, 81-2.
 187 Inhaltsangabe. (A M. P. Pestalozzi-füzetének német kivonata.) 1927, 125-8.
 188 Pestalozzianum (-ban megjelent Kemény Ferenc cikke: Gr. Therese Brunszvik, die ung. Vorkämpferin für Pestalozzis Ideen.) 1927, 185.

b) MAGYAR NEVELÉSTÖRTÉNET

A. Önálló cikkek

- 189 Alszeghy Zsolt, Jósika Miklós, a nevelő. 1910, 287-91.
- 190 Balassa Brunó, Thurzó Imre retorikaidolgozatai. 1929, 248-58. 19 szónoki beszéde, melyeket gyakorlás céljából írt; téma, szerkezet. A latinnyelvű szónoklat tanítása a 17. században; retorika tanára. Nyelve. Hazai vonatkozású dolgokat nem említ. *vn*
- 191 Benisch Arthur, A magyar nyelv tanítása Horvátországban és Boszniában. 1916, 493-501.
- 192 Benkő Imre, Egy félszázaddal ezelőtt. 1905, 203-16. A nagykörsi főgimnázium szervezkedése az Organisationsentwurf alapján. Az intézet első éve, Szász Károly jelentése. Személyzet, tanítási tárgyak és órák, az ifjúság szelleme, erkölcsisége, a tudományokban való haladás, anyagi ügyek. *fra*
- 193 Berzeviczy Albert, A középső felvidék szerepe tudományosságunk történetében. 1901, 449-68, 513-27. A legelső virágzó világi iskolák a felvidéken keletkeztek: már a XV—XVIII. századokban is virágzó az oktatásügy. Kassán már a XVIII. században gimnázium. Innen indul meg a reformáció terjesztése is. Később hanyatlás; a gimnázium a jezsuiták kezébe kerül. Jónévű iskolák még Eperjesen, Bártfán, Lőcsén és Késmárkon. Ez utóbbiban a XVII. században már tanítják a teológiát, orvostudományt. Lőcsének a XVIII. században már híres nyomdája van. A felvidéken kezdik először az iskolákban a magyar nyelvet tanítani. *bá*
- 194 Békefi Remig, A kath. papképzés Magyarországon. 1897, 207-18, 273-91. Vita dr. Mihályfi Ákosnak, A papképzés története és elmélete c. művével. Vele szemben: A középkor világi papjai a székesegyházi (káptalani) iskolákban, esetleg egyetemeken tanultak. Bizonyítékok: Zsinati határozatok. A papképzés reformja a hitújítás terjedésével. A nagyszombati szeminárium, Pázmáneum; törekvések Pázmány után. Mária Terézia tanulmányi rendje. A papképzés reformja: az egyházmegyei és szerzetesi szemináriumok, szakiskolák; a budapesti tud. egyetem hittudományi kara tisztán tudományos intézet legyen. A kétféle képzés szervezete, tanulmányi anyaga, módszeres eljárása. *ta*
- 195 —, Középkori iskolázás Magyarországon. 1910, 193-208. Részlet A káptalani iskolák története Magyarországon 1540 c. műből. A benedekrendiek. Káptalani iskolák. Falusi iskolák már az Árpádok korában. Az iskolák művelődéstörténeti jelentősége. Fejlődésük és virágzásuk. 12. század: ciszterciek és premonstreiek. 13. század: városok, egyetemek, kolduló rendek. Pécs: egyetem. Adatok. *ta*
- 196 Császár Mihály, A török közoktatásügy Magyarországon hódolt területén 1543-1686. 1917, 249-62. A törökség a hódolt részekre behozta fejlett iskolaszervezetét: nekteb, népiskola és medresze, főiskola. A népiskolában írás, olvasás, alapvető vallási

ismeretek. A főiskolában hittudomány és jogtudomány. Tanáraik fizetése. A néptanítót később a kerületi bíró, a kádi ajánlására nevezték ki. A tanítók fizetése részben államkincstárból, részben alapítványból. Az iskolák alapítói: államfő, tisztviselők és magánosok. Iskoláik felekezeti intézmények. A török és a magyar iskolák idegenek voltak egymással szemben. *aa*

- 197 Czelzel János, Dayka Gábor mint a magyar nyelv és irodalom tanára.** 1902, 488-94.

1790/91. VII. tc.: a magyar nyelv tanítása a gimnáziumokban. Dayka a lőcsei gimnázium tanára 1792-től. Nehéz helyzet, de a tanítványok lelkesednek az új tárgyért. Alsó osztályokban 3 nyelv: magyar, német, tót; a felső osztályokban latin nyelven tanít. Az első vizsga: a jelenlevők gyönyörrel hallgatták a magyar nyelvet. De nagy nehézségek. Jelentése a főigazgató rendelkezésére. 1793-ban az első grammatikai osztály tanítója. *ta*

- 198 —, Kazinczy Ferenc, a kassai kerületi iskolák inspektora.** 1903, 160-71.

1785-ben Török Lajos kerületében lesz inspektor. Ellenszenv a közös iskolák ellen. Független minden felekezeti befolyástól; meggyőződéssel szolgálja a közös iskolákat. Utazásai. Tanítók alkalmazásánál: bírja-e a magyar nyelvet. Visitoroknak: csak lelkes hazafiak: Vitéz Imre és Wályi Ede kinevezése. Buzdító beszéde. Péczely Mindenés Gyűjteménye erről. Felmentése. *ta*

- 199 Dávid Lajos, Bolyai Farkas és a matematikai oktatás reformja.** 1921, 148-56.

A mai matematikai reformtörekvések főbb követelményei már nála. 1. A térszemlélet fejlesztése és fölhasználása. (Elvlasztja az aritmetikát és geometriát, hangsúlyozza a térszemlélet didaktikai jelentőségét, a matematikai oktatást a geometrián kezdi.) 2. A funkcionális szemlélet és gondolkodás vezérszerepe. (A grafikonok alkalmazása, az arányosság és egyenletek tárgyalása és az infinitizimális számítás fölvétele.) 3. Valódi alkalmazások bőséges tárgyalása. 4. Az elméleti értékek fokozatos érvényesítése. (Az egységes és folytonosság mint didaktikai elv. Szemléletből való kiindulás és axiómákhoz való elvezetés.) *mt*

- 200 Dékány István, Széchenyi eszméi paedagógiánkban.** 1911, 535-52.

Eltérő vélemények Széchenyi törekvéseinek megítélésében. Széchenyi mint a nyugateurópai nemzetgazdasági eszmék szószólója. A fiziokraták és Smith hatása. A szabadverseny eszméjének pedagógiai ereje. A szükséges gazdasági műveltség. Széchenyi világtörténeti jelentősége e téren. Néhány gondolat a Hitel-ből. A gazdaság és nevelés szoros kapcsolata. Gazdasági műveltségünk állapota. A nemzetgazdaságtan hiánya a középiskolákban. A gazdasági közműveltség, műveletlenség, félműveltség. Széchenyi mint a gazdasági nemzetpedagógia megalapítója. *na*

- 201 Dóczi Imre, A debreczeni rézmetsző togatus diákok (Közoktatásunk történetéből.)** 1892, 411-23.

A debreceni ref. főiskolában a 18. sz. végén fellendülés. „Methodus” (1791), „Tanítók kötelességei” (1795): ma is érvényes józan didaktikai elvek; főként szemléltetés. Rézmetsző diákok; Karacs Ferenc; utána rézmetsző társaság Budai Ezsaiás támogatásával; Erős Gábor, Halász István, Papp József. 1800:

Oskolai új Átlás; első térkép a tanulók kezében! Egy földgömb is. Erős 103 állatképe Szentgyörgyi József természetrajzához. 1804: Oskolai új Átlás; Európa 12 térképben. A társaság 1812-ig fennáll. *ta*

- 202 —, Bárány Eötvös József mint a magyar közoktatásügy szervezője. 1913, 544-63.

A magyar közoktatásügy legnagyobb szervezője. A kulturális fejlődés mint a nemzet jövőjének biztosítója. Bekapcsolódás az európai kultúrközösségbe. A nemzeti öntudat jelentősége. Liberális és demokratikus szellem. Irányelvei közoktatásunk szervezetében. Tevékenysége a népoktatás terén. A középiskolai tanügy szervezése. Főiskolai szervező munkája. Néhány pedagógiai gondolata. *na*

- 203 Ellend József, A sárospataki főiskola kétszázados fizikai museuma. 1899, 456-68.

Fejlődése, híresebb tanárainak működése. A fizikai eszközök beszerzésében az iskola pártfogóin kívül a tanuló ifjúság áldozatkészsége. *sza*

- 204 —, A sárospataki főiskola és az Entwurf. 1915, 557-65, 608-15.

Az Entwurf és a középiskolák, a református iskolák idegenkedése. A sárospataki tanintézet küzdelme; az Entwurf alkalmazásának feltételei. Helyzete szinte kikényszerítette a reorganizálást. Küzdelme az Entwurf által megkívánt eszmék, tanügyi és iskolai követelmények megvalósításáért. *ga*

- 205 Endrei Ákos, Kazinczy Ferenc levele a jászberényi ev. ref. eklézsiához. 1788 feb. 20-ról. 1902, 373-4.

- 206 Eötvös Károly Lajos, A zeleméri „Gyámintézet”. Adat a magyar gyermekvédelem és földművesnevelés történetéhez. 1915, 266-73.

A „Zeleméri Paraszt Gazdák Intézeté”-nek alakulása, feladata, célja; berendezése. A tanítás tárgyai, a növendékek életmódja. A nevelő nagy szerepe. Az intézet első nevelője Gönczy Pál; az intézet első növendékei, életmódjuk, napirend. A foglalkoztató nevelés-oktatás; hasonló intézetek alakulásának szükségége. *ga*

- 207 Eltes Máttyás, Adatok a gyengeelméjű gyermekek oktatásának történetéhez. 1927, 25-34.

1802-ben a váci siketnéma intézet, 1826-ban a pozsonyi vakok intézete és csak 1875-ben a budapesti hülyék intézete „Munka-intézet” néven. Adatok ez intézet történetéhez, Linzbauer X. Ferenc egyet. tanár és Náray-Szabó Sándor orvos munkássága, a Frim-intézet államosítása. *kt*

- 208 Flináczy Ernő, Adalék a magyar tanügynek II. József korabeli történetéhez. 1905, 147-52.

A magyar tanügy centralizációjának előzményei, a bécsi udvari és budapesti országos levéltár idevágó anyaga alapján. Ürményi 1781-i felterjesztésétől az 1783. év végén végbement budai egyetem megvizsgálásáig. Két, eddig kiadatlan császári kézirat eredeti német szövegben. *fra*

- 209 —, A paedagogia tanítása a pesti egyetemen 1870-ig. 1905, 584-8.

A pesti egyetemen 1814 óta tanítják a pedagógiát. Eleinte a teológiai kar érdekéből, a filozófusokra nézve szabad választás tárgya volt. A heti órák száma 4 és 2 között változott, az előadás nyelve 1860/61-ik tanév feléig latin, azontúl magyar. */ra*

- 210** —, *Monumenta Hungariae Paedagogica*. (Tervrajz) 1906, 61-3.
- 211** —, Megemlékezés báró Eötvös Józsefről. 1913, 525-7.
Születésének 100 éves évfordulója alkalmából. Esménye: az egyetemes művelődés eszménye. A magyar művelődés állapota Eötvös fellépése idején. Érdeme a neveléstörténet szempontjából. *na*
- 212** —, Arany János. 1917, 1-9.
Születésének 100 éves évfordulója alkalmából. „Buda Halála” az egyetlen műve, melyből kitűnik, hogy mélyen bele tudott nézni a gyermek lelkébe. A korabeli oktatásról a „Bolond Istók”-ban; az iskolát „taposómalomnak” tartja. Lelkes tanár volt, de érezte a mérhetetlen ellentétet „lenyűgöző” iskolai foglalkozása és költői lelkének röpte között. Igazi iskolai klasszikus. Az egész magyar história költője. Másik nagy érdeme nyelvének utánozhatatlan zamatja, magyarossága. Egyesül benne minden, aminek nevelő értéket tulajdonítunk. *da*
- 213** —, Népoktatásunk alaptörvénye 1868-1918. 1918, 65-75.
50 éves évfordulója alkalmából. A kor törekvései. A tankötelezettség törvénybe iktatásával megelőztük a nagy nyugati államokat, Németországot kivéve. Eötvös rendezte a vallásoktatást, az iskolai szervezeteket, a tanítóképzést is. Ő és kortársai; a népnek az állampolgári jogok gyakorlásához feltétlenül szüksége van olyan műveltségre, mely erre őt képessé teszi. *ma*
- 214** —, Négy hónap a magyar közoktatás történetéből. 1919, 92-114.
A proletárdiktatúra idejének közoktatásügye. A pártpolitika a közművelődés egész területén. Személyi változások, felekezeti iskolák államosítása, a vallás-tanítás kiküszöbölése, tanterv, az oktatás anyaga, a középiskolák átszervezése, az egyetem autonómiájának megszüntetése. A rendszer tanulságai és feladataink: mélyrehatóbb erkölcsi nevelés, összes tanterveink revíziója, szociális és gazdasági ismeretek tanítása; főleg pedig: nemzetnevelés. *jó*
- 215** Gál Kelemen, Brassai módszer. 1914, 21-9.
Vélemények Brassairól. Pedagógiai, főleg módszertani munkássága. A tanító és tanuló szerepe a tanításban. Mit tanítsunk és hogyan? Módszertani elvei. Elveinek értékelése. Munkájának méltatása. *na*
- 216** Gálos Rezső, Szentjóbí Szabó a katedrán. 1905, 408-15.
4 évet töltött a katedrán, ebből hármat Nagyváradon, egyet Nagybányán. Kényszerűségből és nem hivatásból volt ezen a pályán, nem született pedagógusnak. A nagyváradi éve alatt írta legszebb lírai alkotásait *fra*
- 217** Geőcze Sarolta, Veres Pálné és a magyar társadalom evolúciója. 1904, 321-41.
Jellemzése. Élete: családi élete, hivatásának tudatára ébredése, írói működése. A Nőképző-Egyesület létesítése és vezetése. Jelentősége mai szempontból. Függelék: két beszéde: Elnöki megnyitó (1867) s Buzdító szótát (1867). *mt*
- 218** Gyertyánffy István, Báró Eötvös és a paedagogium. 1913, 563-90.
A „Budai központi állami tanítóképezde”. A Paedagogium kialakulása. Fogalma, iskolatípusai. Szakcsoportok. Magyarországi Tanítók Országos Árva-háza. Gipszöntő tanműhely. Nemzetiségi fiúk a Paedagogiumban. A süketnéma

iskola. A Paedagogium fejlődése, jóhírneve, tekintélye. A Paedagogiumból kikerült növendékek. A Paedagogium bomlása. Fizetések kérdése. *na*

- 219 Gyulay Béla,** Népoktatásunk a vegyes-házbeli királyok korában. 1892, 423-32, 496-500, 571-75, 622-7; 1893, 83-111.

Népoktatás s így népiskola már kezdet óta volt Magyarországon, a 14. és 15. században községi vagy városi iskolák is; minden fajú iskolában volt elemi oktatás is. Tárgyak: olvasás, írás, számolás. A tanítás nyelve az elemi fokon az anyanyelv. A tanítás menete. A tanítás módja: a nagyváradi (1374) és esztergomi (1397) egyházi vizitációk jegyzőkönyveinek intése: az ifjúság képességeihez mértén tanítsanak; mérsékelten és botrány nélkül büntessenek. Szünetek, tanterem, taneszközök. Igazgatás, az egyház felügyelete, egyházi és világi tanítók, javadalmak. A 14. és 15. században 102 iskoláról adatok. Minden plébánián volt iskola. Ortway Tibor adatai alapján 6000 plébánia, tehát ugyanannyi iskola; ezenkívül 417 kolostor, ezekben is elemi oktatás; leánynevelés 23 apácakolostorban. *ta*

- 220 Hajnóczy R. József,** Lőcsei tanulók külföldön a XVI. és XVII. században. 1917, 339-43.

- 221 Husz Ödön,** Adalék természetrajzi oktatásunk multjához. 1915, 283-6.

- 222 I.,** Trefort Ágoston és a középiskola. 1917, 418-21. (*Berzeviczy Albert*, Trefort Ágoston emlékezete c. megemlékezésének egy része.)

- 223 Imre Sándor,** Eötvös nézetei az oktatásra vonatkozó állami jogokról és köteleességekről. 1900, 457-78, 530-7.

Gyakorlati elvek, melyek szerint Eötvös a magyar közoktatás ügyének rendezésére törekedett. I. A magyar állam jogai és köteleességei az elemi oktatás terén: Tj. az elemi oktatásról 1848; tj. a népiskolai közoktatás tárgyában 1868. Az elemi oktatás szabadsága és kötelezettsége. Elemi iskolák állítása és fenntartása. Az állam szerepe a felügyelet kérdésében. II. A középiskolai oktatás terén (tj. a középtanodai oktatásról... 1870). Középiskolák állítása, fenntartása, felügyelete. III. Az állami jogok és köteleességek a főiskolai oktatásban. Eötvös szerint az államnak a közoktatás minden ágáról való gondoskodás joga és kötelessége a teljes tanszabadság, az egyéni fejlődés és a nemzeti tanügy fejlesztése céljából. *ta*

- 224 —, Széchenyi felfogása a nevelés gyakorlati irányáról.** 1902, 593-612.

Egész gondolkodása gyakorlati. A nevelés végső célja az emberiség megdicsőülése. Az egyes ember alapos előkészítése a maga munkájára csak közvetve fontos, végeredményben az egész ill. a nemzet érdekében szükséges. Gyakorlati az olyan nevelés, amely az egyes ember, a nemzet és az emberiség közös érdekét egyaránt előmozdítja. A nevelés eredményeként legyen meg mindenkinben a nemzetiség, a polgári erény, az igazságszeretet és a szabadság vágya. A nevelés akkor gyakorlati, ha arra törekszik, hogy az új nemzedék olyan életre legyen képes, amely a maihoz képest haladást, fejlődést jelent. *ta*

- 225 —, Széchenyi és a testi nevelés.** 1903, 336-52.

Az ember feladata a tökéletesedés, ehhez alkalmazkodnak a nevelés egyes eszközei. Egyensúly legyen a test és a lélek nevelésében; alapvetés a test

nevelése. Ez csak eszköz az emberi hivatás teljesítésében. A testi nevelés nemzeti fontossága. Nem egyoldalú. Egyezés Payot-val. A testi nevelés közben érvényesülő erkölcsi mozzanatok. Iskolai tárgyak között egészségtan is; az önismeretet mozdítja elő. Egészségtan az iskola legalsó fokán. A nemi étellel járó bajoknál megelőzés. Ezekről a Naplóban, a kérdés folytatása az Önismeretben.

ta

- 226** —, A magyar nevelés történetének jelentősége. 1905, 1-17. A magyar neveléstörténet azzal szolgálja a neveléstudományt, ha felderíti nevelésünk eddigi menetét és megállapítja a nevelés magyar nemzeti vonásait. Rendszeres levéltári kutatás, az irodalomtörténet, művelődéstörténet és a politikai történet neveléstudományi szempontból való feldolgozása. Így lesz alapja a magyar neveléstörténet 1. a neveléstudomány továbbfejlesztésének, 2. a szervezett köznevelés tudatos fejlesztésének, 3. a művelődéstörténetnek, 4. a nemzeti sajátságokon épülő nemzetfejlesztő politikának irányt jelöl.

fra

- 227** Kemény Ferenc, Deák Ferencz mint nevelő. 1903, 513-29, 578-94. Praeceptor Hungariae; egész életével nevelt. Harmonikus, következetes jellem; eszményi politikus és pedagógus. Vallásos; a jóság, jog és igazság apostola; szerénység, önzetlenség és becsületesség; hazafiassága. Bölcs; nemcsak etikai értelemben; valóságos életbölcs. Viszonya a közművelődéshez; a gyakorlati nevelés terén. A népnevelés fontosságáról; a közép-, felső- és szakoktatásról. Források, idézetek, adatok.

ta

- 228** —, Pestalozzi Magyarországon. 1927, 92-9, (I. 22)

- 229** Kisparti János, A piaristák törekvései a reális irányú oktatás terén a Ratio Educationis előtt. 1925, 104-15.

A piarista iskola a gyakorlati életre való előkészítés céljából alakult meg. Ezen célt szolgáló tantárgyak tanítására fektette a főszűlyt és a haladó élet változó körülményeinek figyelembe vételével változtatott. A Ratio Educationis életbe lépése nem találta előkészületlenül.

kt

- 230** Kornis Gyula, Az 1825/27-ik évi országgyűlés és a magyar közoktatásügy. 1925, 81-95.

A magyar közoktatás több hiányát vitatja meg. A Magyar Tud. Akadémia megalapítása. Középpont a latin és magyar nyelv küzdelme. Sürgetik Scholae Praeparandorum, reáliskolák és polytechnikum felállítását. Felkarolják a népoktatásügyet is s kérik, hogy vallási különbség nélkül látogathassák az iskolát. A magyar közoktatásügyet mentesítsék az osztrák Studien-Hofcommission befolyásától. Csak előkészítője a közoktatásügyi reformoknak.

kt

- 231** —, Az első magyar egyetemes tanügyi kongresszus (1848). 1926, 65-81.

Egyetemes, 1. mert a köznevelés minden ágát felöleli, 2. mert felekezeti különbség nélkül minden nevelő megjelenik. Általános tankötelezettség, a nőnevelés megreformálása, középiskolai nevelés szabályozása, az osztályfőii intézmény, javaslatok az iskolaigazgatás és a tanítás nyelvére vonatkozólag, az állam által megállapított tanítási rendszer sürgetése.

kt

- 232** Krammer József, A felső leányiskola negyven éve. 1916, 167-82. Multja: Molnár Aladár kezdeményezése, az iskolatípus eredeti feladata. Csen-gery Antal, Gönczi Pál, Berecz Antal, Csáky Albin, Berzeviczy Albert, Szuppán

- Vilmos, Marusák Pál, Révy Ferenc véleményei. A későbbi fejlődés elvei. Középfokú iskolává alakulása, az egyetemre jogosítás. Ezt a középfokú iskolát leányliceumnak kellene nevezni. csa
- Vajda Gyula és Arató Frigyes; A felső leányiskoláról. Megjegyzések Krammer József cikkére. Krammer József, Válasz a felszólalásokra. 1916, 354-73.
- 233 **Kristóf György**, Egy pillantás az erdélyi szászság tanügyébe. 1916, 264-70.
- 234 **Lakits Vendel**, Milyen hatása volt az egyetemes tanítógyűléseknek a népnevelésben? 1895, 618-37.
1870-től kezdve 4 egyetemes tanítógyűlés: 1. 1870. VIII. 15-18; elnök Zichy Antal. 2. 1874. VIII. 9-13; elnök Molnár Aladár. 3. 1878. VIII. 20-23; elnök Molnár Aladár. 4. 1890. VIII. 20; elnökök Szathmáry György és Lakits Vendel. Ezek ismertetése, eredménye. ta
- 235 **Lukescs Pál**, Adalék a budapesti egyetem történetéhez. 1914, 167-8.
- 236 **L. Z.**, A felső kereskedelmi iskolák fejlődése. 1919, 120-33.
Schack Béla, Felső kereskedelmi iskoláink tanítástervének fejlődése c. könyv alapján. Követelmények a felső kereskedelmi iskola reformját illetőleg. A két vezető szempont: az általános emberi és a kereskedői szempont. Az iskola tanárainak egységes képzése. A felső kereskedelmi leányiskolát át kell szervezni modern iskolává. jó
- 237 **Madzsar Imre**, A magyar közoktatás az abszolútizmus korában. 1922, 72-7.
- 238 —, Első tankerületi beosztásunk kelletkezése. 1922, 97-108.
Ürményi József tankerületi beosztásának közvetlen kiindulópontjai. Összefüggés a tartománybiztosság és az első tankerületi beosztás között. Állításait Ürményi javaslataiból vett idézetekkel igazolja. fra
- 239 —, A budai jezsuita akadémia története. 1926, 1-12.
Széchenyi György alapítványából 1688-ban teszik le az alapkövet. 1692-ben elemi, 1694-ben 3 osztályú gimnázium, 1698-ban teljes 6 osztályú gimnázium. A „Ratio studiorum”; 1735: Wagner Ferenc jezsuita atya reformja; ezután a fősúly a latin nyelven. 1702-10 Pesten, rendes tanítás újból csak 1712-ben. 1723-ban tűzvész, 1739-41 ragály miatt szünetel a tanítás. 1767-ben új iskolaépület és ettől kezdve 1773-ig az intézet virágkora. Ekkor a pápa a rendet eltörli, 1777-84-ig a nagyszombati egyetem Budán tartózkodása alatt az egyetem kötelékében. Az egyetem Pestre költözése óta a budapesti II. ker. kath. egyetemi főgimnázium csak nevében őrzi a hajdani kapcsolatot. kt
- 240 —, A közoktatásügy fővárosunk területén a török uralom alatt. 1926, 152-60.
1541-től adataink a török uralom alatti magyar nevelésre. A templomok elszedése, a plébániai iskolák megszűnése. A Mária Magdalena templom maradt keresztény kézben és mellette latin iskola. A keresztények 1605-ben elvesztették ezt a templomot is és az iskola hajléktalanná lett. A 18. században a várbeli magyarok iskolája az egyetlen, amire adataink vannak. Feltételezzük, hogy a belvárosi plébániai templom mellett volt iskola, működéséről

azonban nem tudunk. 14 medresze (főiskola) és 19 nekteb (népiskola) a török tanítás szolgálatában. *kt*

- 241 Marczali Henrik,** Hivatalképesség és vizsgálat. 1892, 13-5.

Az államtanácsnak H. József kezdeményezésére folytatott tárgyalásai a hivatalképességet megállapító vizsgálat tárgyában. *ta*

- 242 Márki Sándor,** Arad iskolaügye. 1695-1895. 1895, 198-207, 248-55.

Elemi iskolák; oláh elemi iskolák; a szent-annai gimnázium 1751-1789; Bibics Jakab özvegyének alapítványa és a konviktus. A minoriták aradi gimnáziuma 1745-1873; Eötvös terve 1869: 9 osztályú liccum. 1873: 8 osztályú gimnázium. 1836 óta reáliskola; 1874-től állami, 1883 kereskedelmi szakiskola; egyéb szakiskolák. Főiskolák: 1730 teológiai és filozófiai iskola; a ferencesek későbbi kísérletei. Aradi ifjak az ország egyéb főiskoláin. *ta*

- 243 Négyesy László,** Egy régi magyar kulturpolitikusról. 1901, 595-605.

Gr. Teleki László Széchenyi egyik legjelesebb elődje. Legfontosabb munkája az Esdeklések. A magyar nyelv parlagonheverésének oka a dinasztia idegen nyelvisége és a külföld majmolása. Sürgeti az iskola reformálását, tanítóképzők felállítását, szakiskolák létesítését. Magyar gyakorlati kiképzést adjanak a gyermekeknek. Neveljenek tudósokat. Az iskola legfőbb hiánya: a pedagógiának mint tudománynak tanítása hiányzik. *ba*

- 244 Pethes János,** Népoktatásunk állapota a forradalom után. (1849-1860.) 1892, 229-40, 296-302, 432-9.

1849. X. 9. Grundsätze für die provisorische Organisation des Unterrichtswesens in dem Kronlande Ungarn. Állami főfelügyelet. Iskolák; elemi iskolában az oktatás a tanulók anyanyelvén történjék; a középiskolákban bármely hazai nyelven. Tanfelügyelők; népoktatásra vonatkozó rendeletek; főelemi iskolák; a tanítók képesítése. A protestáns iskolák; a soproni tanterv, a békési ág. ev. esperesség és a nyíregyházai tervezet. A tiszamelléki ref. egyházkerület (Árva József) tanterve; Gönczy Pál „Népiskolai szervezet“-e; a tanítók képesítése, tanítóképezdek, 1859 császári páten. *ta*

- 245 Pröhászka Lajos,** Tanügyi tanulságok a régi szepesi városi polgárság sorsából. 1914, 246-51.

- 246 Rombauer Emil,** Az 1883. évi XXX. t. c. és annak hatása középiskoláink fejlődésére. 1908, 453-60, 527-38.

A törvény legnagyobb jelentősége, hogy a központi kormányhatalom az összes középiskolák további fejlődésére való befolyást magának tartotta fenn. A középiskola állapotának történelmi ismertetése. Középiskolák száma, jellege, fenntartói. 1879-ben 179 középiskola közül 72 csonka és ez iskolák nagy része a magyar nyelvet teljesen elhanyagolta. A törvény elrendeli a magyar nyelv tanítását, a nem magyar tannyelvű iskolákban is s a tanárok állami képesítését. Rendezi az érettségi vizsgálatot; az állami felügyeletet 12 kerületi főigazgatóra bizza. Tanárok alkalmaztatása, ezeknek és a tanulóknak fegyelmi ügyei. 1883 utáni fejlődés statisztikai adatokkal. *csa*

- 247 Schneller István,** Adalék Eötvös személyiségének megértéséhez. 1913, 527-43.

Születésének 100. évfordulója alkalmából. Személyisége, jelleme. A szeretet. Az ifjú Eötvös és a francia forradalom eszméi. Vallásossága. A haladás és

az építő ténykedés elve. Nemzeti érzése. A nemzet jövője és a kultúra kérdése. Egyenlőség eszméje, politikai, nemzeti szabadság; egyéni szabadság; a nemzetiségek. Nagyszabású pedagógus. na

- 248 **Stetina Ilona, Sebestyén**, Zirzen Janka. 1824-1904. 1930, 11-7.

Halálának 25. évfordulója alkalmából. A magyar tanítónőképzés megszervezője. A magyar nőnevelés apostola. Pályája: kiképztetése, nevelőnői munkássága Jászberényben, Aradon. Br. Eötvös József ő reá bízta a tanítónőképzők megszervezését. Közvetett hatása tanítványai által. Tanítványainak szociális tevékenysége: alapítványaik, a Mária Dorothea-Egyesület, a Nemzeti Nőnevelés c. folyóirat. Az alapítványok és az Erzsébet főisk. sorsa. vn

- 249 **Szelényi Ödön**, Dr. Tavasi Lajos (1814-1877). 1914, 532-43.

Rövid életrajza. Első működése Pesten. A szabadságharcban. Iglón. Főbb eszméi. Egyház, iskola. Az iskola 3 tényezője. Az iskolák szervezése és kormányzására vonatkozó gondolatai. Nevelőhatalmak az iskolán kívül. Vezérgondolatai. Pestalozsi eszméinek terjesztése. Pedagógiai munkásságának méltatása. na

- 250 —, **Egy régi magyar pedagógus**. Adalékok a filantropizmus magyarországi történetéhez. 1915, 305-30.

A felvilágosodás szelleme. A filantropisták működése, egyes kiválóbb képviselőik, különösen azok, akik a magyar filantropistákra hatással voltak. Trapp leghívebb tanítványa Genersich János. Művei, pedagógiai nézetei, nevelésemélete. A testi nevelésről, a fegyelemről és a tekintélyről. A tanintézetek felosztása. A jó tanítás kellékei, az erkölcsi nevelés, a nőnevelés. Latin munkája. Genersich pedagógiájának fogyatékossága. ga

- 251 —, **Vandrák András pedagógiai iratai**. 1917, 48-63.

Isten kegyelméből való pedagógus. Nevelő személyiségének hatása, könyvei és iskolaszervező működése. Tankönyvei: 1. Lelkileges embertan. 2. Elemi logika. 3. A filozófiai etika elemei. Három kisebb értekezése. Kéziratos neveléstana 3 csonka részből. A legrégibb latin nyelvű, címe: Praeceptor Paedagogicae. A második oktatástani töredék. A harmadik: A neveléstan vázlata. Általános neveléstanban több fejezet a testi nevelésről; azután a lelki nevelés. Logikus beosztás, helyes irány. Kevésbé sikerült a különös oktatásban. Iskolaszervezés szempontjából legjelentősebb „A magyarhoni ev. gimnáziumok szervezése”. A „Protestáns Egyházi és Iskolai Lap”-ban is megjelent 8-9 cikke. Az ifjúsághoz intézett alkalmi beszédeit erős etikai érzés hatja át. da

- 252 —, **Tanügyi reformjavaslat 1848-ból**. 1917, 283-5. (*Kerék István* „penna”-ja a latin nyelv tanítása ellen.)

- 253 —, **Schnepfenthal és Magyarország**. 1929, 179-91.

Magyarok látogatása Salzmann intézetében 1786 óta. Angyán János, Brunswick Teréz, Pastor Lange véleménye. 1786-1849: 366 magyar látogatója volt az intézetnek. A filantropista internátusok elszaporodása Magyarországon az itt nyert hatások folytán. Salzmann irodalmi hatása. Magyar tanulók és tanárok Schnepfenthalban. Salzmann nevelő személyisége. vn

- 254 **Székely Ödön**, Az „őreg Szász Károly” tanári székfoglalója. 1913, 591-7.

- 255 Tarczay Erzsébet, Magyar iskolák Horvát-Szlavonországbán. 1918, 99-115.

Horvát-Szlavonországban magyarnyelvű elemi iskola is kevés van, de középiskola nincs is. Zágráb és Eszék magyar gyermekei számára felső népiskola van. Gondoskodni kellene magyar középiskolákról. *ma*

- 256 Téglás Gábor, A hazai középiskolák hajnalkora. 1906, 559-62.

Békefi Remig, A népoktatás története c. munkájából a népiskoláról, a városi latin iskolákról, vagyis középiskoláink középkori őseiről szóló részletek. *kra*

- 257 Toncs Gusztáv, Kölcsey Ferencz paedagogiai nézetei. 1896, 473-90.

Művei a középiskolákban. Foglalkozott a pedagógiával mint tudománnyal; vezette testvére Ádám fiának nevelését. A Parainesis tisztult pedagógiai fel fogása; leveleiben számos pedagógiai megjegyzés. Tervezett egy művet, Iskola és világ címmel. Töredék. Iskoláról és iskolai nevelésről levél Bártfayhoz (1832). A „magános” nevelés híve; az iskola csak „tudást formálni igyekszik”. Levél Ormos Lászlóhoz: „A mi tanítói székeinken ritkán ül ahhoz került és természetből formált ember...” Iskola és világ: az iskola tanítson meg metódusra. Megjegyzések a nevelés tartalmáról, egyes tárgyakról: előnyben a görög irodalom a latinnal szemben. Parainesis: az önnevelés szabályai. Cél: utasítások, melyek segítségével öccse erkölcsi személyiséggé válhat. Legjelesebb ifjúsági mű; helye a középiskolai tanulmányok végén. *ta*

- 258 Török István, A református tanítóképzők első terve. 1900, 318-24.

1836-ban az erdélyi ref. főconsistorium jelentést kér a falusi iskolák állapotáról. A jelentések összegezésére alakult bizottság jegyzője, Salamon József készíti az első tervezetet a tanítóképzőről. A javaslat. A terv a nagyenyedi tanítóképző alapja. Egykori vélemények a tervről. *ta*

- 259 —, Népoktatási adat 1785-ből. 1901, 305-6.

A főconsistorium 1785-ben kiadott rendelete. Utasítatnak a professzorok, hogy az a deák, aki iskolamesternek megy, jól képeztesse ki a hazai történelemben, földrajzban és német nyelvben. *ba*

- 260 —, Adatok leánynevelésünk történetéhez. 1901, 483-6.

A 17. és 18. század leányneveléséről a leghitelesebb feljegyzések a kolozsvári ev. ref. egyházközség elemi leányiskolájáról maradtak ránk. Ezekből is inkább a tanítók fizetését, mint a használt tantervet és a tanítás módozatait ismerjük meg. *ba*

- 261 —, Vajna Antal tanterve. Iskolatörténeti adalék. 1901, 545-54.

1842-1876-ig működött a nagyenyedi Bethlen-collegiumban. 1837-ben külföldi úttjáról visszatérve, új tantervet nyújtott be Kolozsvárott. Osztálytanítás helyett szaktanítás. A felsőbb osztályos diákok fizessenek valami csekély tandíjat, hogy emelni lehessen a tanárok fizetését. A növénytan tanítása. Alaposabb tanítás. *ba*

- 262 —, A szilágysomlyói fiúiskola történetéhez. 1903, 88-91.

Református iskolában végzett teológusok mint tanítók: rectorok. Kevés fizetés; példa: a szilágysomlyói rector fizetése. Adatok az iskola további életéből. A tanulók nevei a 17. és 18. századból. *ta*

- 263 —, Adat leánynevelésünkhöz. 1903, 91-2.

Marosvásárhelyt 1771-ben a kántor nem vállalta leánygyermek tanítását. Külön tanító; két évig a lelkész szalonnás kamrájában tanítottak. Az egyháztanács nem hajlandó más házat venni.

ta

- 264 —, Népiszkolai utasítás 1786-ból. 1904, 296-302.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület főconsistoriuma által a falusi iskolák számára kiadott utasítás (1786). Utasítások a subalternus inspectorok számára. „A falusi mestereknek kötelességeik.”

ta

- 265 Váró Ferenc, Bethlen Gábor fejedelem utasítása kollégiuma számára. 1903, 1-9.

Bethlen törekvése: a gyulafehérvári koll. akadémiává fejlesztése. Utasítások. Szerzőjük? Értelmi szerző a fejedelem. Fordításban közli. A rektoroknak és tanítóknak; tartott növendékeinknek. Esküforma a kiosztóknak. A szenior s az ellenőr esküje.

ta

- 266 Velledits Lajos, Egy fejezet a magyarországi nyelvtanítás történetéből. 1911, 193-211.

Gottsched. Aichinger és Hempel német nyelvtana. Adelung három műve. Hatása a magyar nyelvtanokra. Rendszertelenség a német és magyar nyelv tanításában II. József érdeme az iskolaügy terén. A 2. Ratio Educationis (1806). Az első német nyelvtanok és szerzőik nálunk. A magyar nyelv tanításának szomorú állapota. Szent-Páli István Grammatica Hungarica-ja. A nyelvújítók harca. Nagy György és Bálinth Antal munkája. Verseghy. Révai. Kazinczy.

na

- 267 Végh János, A német nyelv a sárospataki főiskolában II. József alatt. 1914, 146-61.

II. József törekvése a Ratio Educationis elveinek általánossá tételében. A protestáns iskolák védekezése. A német nyelv a sárospataki iskolában. II. József 1784-ben kiadott rendeletei a német nyelv tanításáról. A rendeletek hatása a sárospataki iskolában. A császár újabb rendelete. Tervezet a sárospataki iskola számára: tanulók, tanítás órái, könyvek, tanítók. Szilágyi Márton tervezete. Pedagógiai értéke. Tanítókra vonatkozó utasítások. A germanizáló törekvés hatása a kollégiumban.

na

- 268 V. S., Adatok a magyar közoktatásügy történetéhez. 1899, 79-86.

Több magyar város iskolájának kezdeti nehézségei és fejlődése. A mult század németesítő irányzata. a magyarság öntudata: a kulturális intézmények a nemzet fennmaradásának leghathatósabb eszközei.

szá

- 269 Waldapfel János, Honter János születésének négyszázados évfordulóján. 1898, 451-3.

Bárcaság, elsősorban Brassó szellemi újjáalakulásának megindítója, legelső reformátora, legnagyobb tanítója. Könyvtára, tankönyvei. Vallásreformátori munkája. Iskolaszervezete.

ta

- 270 —, Petőfi és a pedagogia. 1922, 77-8.

- 271 —, Kármán és az idealizmus. 1922, 129-32.

Kifogásolja Weszelynek azt a megállapítását, hogy Kármán realista. Kármán realizmusa csak a formalizmussal való szembehelyezkedést jelent, nem pedig materializmust. Világnézete alapján idealista.

fra

- 272 —, Basedow Elementarwerkjének magyar előfizetője. 1922, 168; 1927, 216-8.
- 273 Weszely Ödön, Válasz Waldapfel J. cikkére. (l. 271) 1922, 132-4. Kármán realista. Realizmusa nem materializmus. Realizmusa pedagógiai realizmus és a tárgyi szempontok uralmát jelenti a szubjektívvel szemben. Ez nem zárja ki azt, hogy Kármán világnézetét az idealizmus irányítsa. *fra*
- 274 Závodszy Levente, A „Monumenta Hungariae Paedagogica” tervrajzához. 1907, 166-8.

B. Ismertetett művek és értekezések

- 275 Angyal János: *Gaal Jenő*, A falu gondozása. Thessedik Sámuel élete, alkotásai és művei. 1918, 554-6.
- 276 Barankay Lajos: *Tettamanti Béla*, A közösség gondolata Kármán Mór neveléelméletében. 1930, 242-5.
- 277 Barcsa János: *Daxer György*, A külföldi iskolalátogatás hatása a hazai nevelésügy fejlődésére (1520-1790). 1910, 169-71.
- 278 Barsai (Beyer) József: *Hegedűs János*, A kassai tanítóképző története 1777-1904. Kassa, tanítóképző. 1905, 237.
- 279 —: *Breznay Imre*, A magyar iskola vezető szerepe a magyar nemzeti állam kiépítésében. Eger, tanítóképző. 1905, 234.
- 280 Bíró Imre: *György Lajos* szerk., Öreg diák visszanéz. 1927, 64-5.
- 281 Császár Mihály: *Veress Endre*, A páduai egyetem magyarországi tanulóinak anyakönyve és iratai (1264-1864). 1916, 279-82.
- 282 —: *Zelovich Kornél*, A m. kir. József-műegyetem és a hazai technikai felső oktatás története. 1927, 59-60.
- 283 —cs. —ő.: *Dávid Lajos*, A két Bolyai élete és munkássága. 1923, 7-8.
- 284 Erdélyi Lajos: *Melich János*, A két legrégibb magyar nyelvű nyomtatvány. 1913, 237-8.
- 285 Gálos Rezső: *Márki Sándor*, Horváth Mihály (1809-1878). 1918, 324-5.
- 286 Gy. Á.: *Lénárt József*, Emlékek a régi kollégiumi életből. 1915, 200.
- 287 Gyulai Ágost: *Kiss Áron*, Losontzi István életrajza. 1906, 53-7.
- 288 Hajdu János: *Imre Sándor*, A magyar nevelés körvonalai. 1920, 121-4.
- 289 Havas Adolf: *Békefi Remig* szerk., Emlékkönyv, melyet Magyarország ezeréves fennállásának ünnepén közrebocsát a hazai ciszterci rend. 1896, 205-8.
- 290 Imre Sándor: *Fináczy Ernő*, A magyarországi közoktatás története Mária Terézia korában. II. k. 1773-80. 1902, 556-62.
- 291 —: *Veress Endre* gyűjt. és összeáll., *Fontes Rerum Transylvanicarum* (Erdélyi történeti források). I. k.: Az erdélyi jezsuiták levelei és iratai a Báthoryak korában (1571-1613). I. 1571-1583. 1912, 50-1.
- 292 I. s.: *Szelényi Ödön*, *Genersich János* (1761-1823). Egy szepesi pedagógus I. Ferenc korából. 1915, 570-1.
- 293 —: *Ballai Károly*, A magyar kisdiednevelés fejlődéstörténetének vázlata 1843-1914. 1916, 503.
- 294 —: Az 1777-iki Ratio Educationis. Kiadta *Friml Aladár*. 1914, 237-8.
- 295 —: *Magyary Zoltán*, A vallás- és közoktatásügyi központi igazgatás 1867 előtti történetének vázlata. 1922, 173-4.

- 296 **Kastner Jenő:** *Gulyás József, Tompa és a nevelő oktatás.* 1921, 67-8.
- 297 **Kemény Ferenc:** *Huszár Károly szerk., A proletárdiktatúra Magyarországon. Gratz Gusztáv szerk., A bolsevizmus Magyarországon.* 1921, 61-6.
- 298 —: *Siklóssy László, A magyar sport ezer éve I—III. k.* 1930, 246-8.
- 299 **Kemény István:** *Olay Ferenc, A magyar kultúra válságos évei. 1918-1927.* 1928, 50-1.
- 300 **K. Fl.:** *Ósz Béla, Felső-Magyarország iskolaügye a cseh megszállás alatt.* 1923, 15-6.
- 301 **kl.:** *Egy elfelejtett magyar kulturpolitikus. (Akin Károly, Ideen zur Reform des höheren Unterrichtswesens. 1868.)* 1930, 176-7.
- 302 **Kovács János:** *Schack Béla, Kereskedelmi iskoláink multja és jelene.* 1903, 419-24.
- 303 **Kováts Alajos:** *Szelényi Ödön, Thessedik Sámuel élete és munkássága (1742-1820).* 1916, 501-2.
- 304 **Kristóf György:** *Rátkai Károly, A hajduszoboszlói partikuláris iskola története.* 1919, 51-2.
- 305 **Marczinkó Ferenc:** *Fontes Rerum Transylvanicarum. II. Erdélyi jezsuiták levelezése és iratai a Báthoryak korából. III. Antonio Possevino: Transylvania.* 1914, 304-6.
- 306 **Málnai Mihály:** *Sebestyén Gyula, Elemi iskolai tanító- és tanítónőképzésünk fejlődése.* 1897, 186-9.
- 307 **Mika Sándor:** *Fináczy Ernő, A magyarországi közoktatás története.* 1899, 616-9.
- 308 **N.:** *Takáts Sándor, A régi Magyarország jókedve.* 1921, 161.
- 309 **Nagy József:** *Kornis Gyula, A magyar művelődés eszményei 1777-1848.* 1927, 221-4.
- 310 **Neményi Imre:** *Hegedüs István, Apáczai Cseri János paedagogai munkái.* 1900, 43-51.
- 311 **Ozora Frigyes:** *Kőrösy György és Lukinich Imre, A középfokú oktatás multja és jelene Deesen. Deés áll. főgimn.* 1907, 565.
- 312 —: *Szilágyi Géza, Berzsényi Dániel költészetének paedagogiai jelentősége. Hódmezővásárhely, ref. főgimn.* 1907, 566-7.
- 313 —: *Pálos Ede, Révai Miklós és rajziskolája, Győr, áll. főreál.* 1907, 613.
- 314 —: *Gönczi Lajos, A székelyudvarhelyi ev. ref. kollégium az utóbbi másfél évtized alatt. Székelyudvarhely, ref. koll.* 1909, 43.
- 315 **Pintér Jenő:** *Császár Mihály, Az Academia Istropolitana, Mátyás király pozsonyi egyeteme.* 1916, 119-20.
- 316 **Quint József:** *Fekete József és Váradi József, 1. Széchenyi vallomásai és tanításai. 2. Széchenyi tanításai.* 1927, 55-7.
- 317 —: *Kornis Gyula, Magyarország közoktatásügye a világháború óta.* 1928, 44-6.
- 318 **Radák Olga:** *Czeke Marianne és Révész Margit, Gr. Brunsvik Teréz élet- és jellemrajza. Gr. Brunsvik Teréz emlékiratai. Ford. Petrich Béla.* 1928, 105-7.
- 319 **Rác Gyula:** *Imre Sándor, Gróf Széchenyi István nézetei a nevelésről.* 1903, 635-7.
- 320 **Rác Lajos:** *A sárospataki főiskola története. Latinul írta Szombathi János, ford. Gulyás József, átvizsgálta, javította és jegyzetekkel bővítette Szinyei Gerzson.* 1921, 13-5.

- 321 —: *Baranyai Zoltán*, A francia nyelv és műveltség Magyarországon. 1921, 43-4.
- 322 —: *Comenius pataki élete és működése német megvilágításban. Herbert Schönebaum*, Comenius bei den Rákoczy in Sárospatak. 1931, 40-4.
- 323 *Schön József: Komáromy Lajos*, Fáy András mint paedagogus. 1901, 307.
- 324 —s —s.: *Schack Béla*, Felső kereskedelmi iskoláink tanítástervének fejlődése. 1922, 21-2.
- 325 *Suppan Vilmos: Schack Béla és Vincze Frigyes*, A kereskedelmi oktatásügy fejlődése és mai állapota Magyarországon, a külföldi kereskedelmi oktatásügy történetének vázlatával. 1931, 102-3.
- 326 —: *Vincze Frigyes*, A középfokú kereskedelmi iskolai típus kialakulása és kettős célkitűzése. 1931, 175-6.
- 327 *Suszter Oszkár: Bihari Károly*, Bárá Eötvös József politikája. 1917, 487-90.
- 328 *Szelényi Ödön: Payr Sándor*, Nagy György és a harkai iskola II. József korában. 1918, 37-9.
- 329 —: A reformáció emlékünnepeinek pedagógiai érdekű irodalmából. *Bárá Podmaniczky Pál*, A ref. neveléstört. jelentősége. *Mikulik József*, A gömöri ág. h. ev. esperesség tört. 1520-1740. *Payr Sándor*, A soproni ev. egyházközség története I. A lőcsei ev. egyházközség tört. kiadja a lőcsei egyházközség. *G. Scholz* hrsg., Die Reformation und ihre Wirkung in Ernestinischen Landen. 1918, 293-300.
- 330 —: A német egyetemek hatása a magyar tanulókra. *Petz Lipót*, Über Deutschlands Universitäten in Bezug auf Ungarn. 1919, 45-50.
- 331 —: *Bruckner Győző*, A késmárki ág. h. ev. kerületi liceum pártfogóságának története. 1923, 51-2.
- 332 —: *Horváth Ödön*, Bredeczky Sámuel élete (1772-1812). Előszóval ellátta *Berzeviczy Albert*. 1925, 135-6.
- 333 —: *Harsányi István*, Szinyei Gerzson élete és munkái. 1926, 123.
- 334 —: *S. Szabó József*, Műveltségi állapotok, főként az iskolázás Debrecenben a reformáció korában. 1926, 187.
- 335 —: *Lukinich Imre* szerk., Nagyenyedi album. 1927, 62-4.
- 336 —: *Diénes Jenő (I.)*, Nagyenyedi diákélet a XIX. század végén. *Kálniczky Géza*, Régi iglói diákélet. 1927, 66.
- 337 *Sz. K.: Bökényi Dániel*, A magyar abc-és olvasókönyvek történeti fejlődése a legrégebb időktől napjainkig. 1892, 179-82.
- 338 *Tevell Mihály: Jakab Béla*, Opitz Márton a gyulafehérvári Bethlen-iskolánál. 1911, 509-10.
- 339 *Térli József: L'enseignement en Hongrie*. 1900, 608-20.
- 340 *Tóth-Szabó Pál: Békefi Remig*, A káptalani iskolák története Magyarországon 1540-ig. 1911, 27-33.
- 341 —: *Acsay Ferenc*, A nemzeti elem az Árpádok művelődésében és iskolázásában. 1911, 164-5.
- 342 *Váradai József: Győri Vilmos*, A polgári iskola gondolatának kialakulása (1868-ig). 1931, 45-6.
- 343 —: *Vitéz Sághegyi Lajos*, A magyar polgári iskola 60 éves múltja. 1931, 46-8.
- 344 —: *Győri Vilmos*, Az 1876-tól 1928 június végéig megjelent polgári iskolai közlönyök ismertetése, repertórium, a közlönyök cikkfőirainak névjegyzéke. 1931, 104-5.

- 345 **Vugrincsics Ferenc:** *Cuqay Antal*, Adatok a horvát-szlavon királyságok iskoláztatásának történetéhez. 1910, 94-8.
- 346 **Waldapfel János:** *Csáka Károly*, Középiskoláink szervezése Mária Terézia királynő által 1776-ban és azok további fejlődése. Zsolna, kath. főgimn. 1893, 311-2.
- 347 —: **Palcsó István**, A késmárki ág. hitv. ev. kerületi lyceum története. Késmárk, lyceum. 1893, 312.
- 348 —: **Kopp Lajos**, Régi magyar arithmetikák. Budapest, VIII. főreálisk. 1894. 364.
- 349 —: **Hoffer Endre**, Feljegyzések a szegedi reáliskola első két évtizedéből. Szeged, áll. főreálisk. 1894, 365.
- 350 —: **Gönczy Lajos**, A székelyudvarhelyi református kollégium története 1876-tól 1893-ig. Székelyudvarhely, koll. 1894, 366.
- 351 —: **Burán Gergely**, A keszthelyi kath. gimnázium kiegészítésének története. Keszthely, kath. főgimnázium. 1894, 366.
- 352 —: **Németh Vilmos**, Néhai Király József pécsi püspök által Komárommegye kath. nemes ifjúsága részére tett isk. ösztöndíj-alapítvány tört. 1849-től 1861-ig, az alkotmány visszaállításáig. Komárom, főgimn. 1894, 367.
- 353 —: **Fináczy Ernő**, A magyarországi középiskolák multja és jelene. 1896, 457-9.
- 354 **Weber Arthur:** *Szelényi Ödön*, A magyar evang. nevelés története a reformációtól napjainkig, különös tekintettel a középiskolákra. 1918, 211-5.
A magyar evang. nevelés története. *Szelényi Ödön* válasza Weber Arthur bírálatára és Weber Arthur viszonzóválasza. 1918. 357-8.
- 355 **Wesely Ödön:** *Fest Aladár*, A fiumei tanulmányi alap és a fiumei gimnázium mai állapotának előzményei. Fiume, áll. főgimn. 1904, 631.
- 356 —: **Német Ambrus**, A győri kir. tudományakadémia története. 1806-1850. Győr, főgimn. 1904, 631.
- 357 —: **Szilády Zoltán**, Bethlen kollégiuma és a természettudományok. Nagyenyed, Bethlen-koll. 1904, 631-2.
- 358 —: **Kalmár Elek**, A lőcsei gimnázium épületére vonatkozó adatok. Lőcse, kath. főgimn. 1904, 632.
- 359 —: **Thury Etele**, A pápai ref. főiskola rektorai és felsőbb tanulói 1752-ig. Pápa, ref. főisk. 1904, 632.
- 360 —: **Neményi Imre**, Apáczai Csere János. 1926, 48-51.
- 361 **Friedrich Teutsch**, Die siebenbürgisch-sächsischen Schulordnungen. *Kehrbach*, Monumenta Germaniae Paedagogica. 1894, 285-6.
- 362 Az 1848-iki tanügyi kongresszusról. **Péterfy Sándor** dolgozata. 1895, 221-3.
- 363 **Bajay Armand**, A miskolci kir. kath. gymnasium története. 1896, 229.
- 364 **Berecz Sándor**, A szentesi városi községi főgymnasium története. 1896, 520.
- 365 **Bécsy Márton és Prilisauer Adolf**, A kaposvári m. kir. állami főgymnasium története. 1896, 519-20.
- 366 **Brichl Lipót**, A budapesti kereskedelmi akadémia története alapításától 1845-ig. 1896, 519.
- 367 **Morvay Győző**, A középoktatás története Nagybányán. 1896, 520.
- 368 **Pásthly Károly**, A kecskeméti polgári leányiskola. 1875-1895. 1896, 472.

- 369 *Peres Sándor*, A magyarországi tanítóegyesületek története. 1896, 376.
- 370 *Takáts Sándor*, A főváros alapította budapesti piarista kollégium története. 1896, 229.
- 371 *Révy Ferenc*, A budapesti m. kir. állami felsőbb leányiskola története és jelen állapota. 1897, 127.
- 372 *Szilbek Lajos*, A pécsi egyetem története. 1900, 216-7.
- 373 Ujabb adattár a vargyasi Dániel-család történetéhez. Szerk. *Kelemen Lajos*. 1913, 641.
- 374 *Wagner Lajos*, Báró Prónay Gábor. 1913, 41.
- 375 Hazai lapok Eötvösről. 1913, 599-601.
- 376 *Gróf Bethlen Miklós* önéletrása, kiadta *Károlyi János*. 1913, 135.
- 377 *Halmos Flóra*, A magyar és székely nemesi társadalom Erdélyben a két Rákóczy György korában (1630—1660). 1913, 360-1.
- 378 *Minay Lajos*, Erdélyi János. 1914, 374.
- 379 *Balogh Ferenc*, A debreceni ref. kollégium története. 1915, 628-9.
- 380 *Margitai József*, A horvát- és szlavonországi magyarok sorsa, nemzeti védelme és a magyar-horvát testvériség. 1918, 437.

C. Hírek és adatok

- 381 *Finácsy Ernő*: A természetrajz tanítása 1777/8-ban. 1905, 158-9.
- 382 *Gálos Rezső*: A kolozsvári egyetem történetéhez. 1913, 598-9.
- 383 *I.*: Magyarország újabbkori történetének forrásai. 1917, 508.
- 384 *Imre Sándor*: A bölcsészet, művelődés és nevelés körébe tartozó közlemények a Tudományos Gyűjteményben. 1817-1841. 1906, 270-1.
- 385 *Kemény Ferenc*: A magyar Pestalozzi-bibliographia. 1927, 100-14.
- 386 —: *Molnár Aladár és Néptanítók Ismerettára*. 1930, 61.
- 387 *Kf.*: Magyar neveléstörténeti adatok. 1911, 497-9.
- 388 *S. I.*: *Bél Mátyás a magyar és német nyelvről*. 1915, 82.
- 389 *Szabó Péter*: *Báró Eötvös József levele Szabó Sámuelhez*. 1913, 597-8.
- 390 *Waldapfel János*: A magyar nyelvű paedagogiai Herbart-irodalom bibliographiája. 1896, 506-12.
- 391 *w. j.*: Egy könyv ötvenéves jubileuma. (*Salamon Ferenc*, Közoktatásunk reformja.) 1923, 72.
- 392 A főváros tanügyi története. 1896, 148-9.
- 393 *Gyürky Ödön* A magyarországi katolikus középiskolák történetére előfizetést hirdet. 1898, 571.
- 394 A fővárosi középiskolák fejlődése. 1907, 627-30.
- 395 Pályázat. *Gróf Brunswick Teréz* életrajza, különös tekintettel a magyar gyermekkertek alapítása körüli érdemeire. 1907, 190-1; 1909, 200.
- 396 *Friedreich István*, *Széchenyi életrajza*. 1915, 109, 589.
- 397 A pedagógiai írásokhoz. 1916, 221.
- 398 Pestalozzianum-ban megjelent cikk: *Kemény Ferenc*, *Gr. Brunswick Teréz*, die ung. Vorkämpferin für Pestalozzis Ideen. 1927, 185.
- 399 Egy régi magyarországi tankönyv. (Sermone de tempore.) 1927, 187.

c) KORTÁRSÁK

A. Önálló cikkek

- 400 Alexander Bernát**, Klamarik János emlékezete. 1899, 65-79.
Nem a nagy vezérek közül való volt, szűkebb körében igazi férfinak bizonyult: hű magához és elvállalt feladatához. Mint főigazgató rendkívüli adminisztratív tehetsége főleg a középiskolai törvény végrehajtásában nyilvánult. A Paed. Társ. újjászervezője. sza
- 401 Beöthy Zsolt**, Emlékezés Sebestyén Gyuláról. 1848-1911. 1911, 593-600.
Gyermekkora. Tanulmányai. A tudós és a tanító. Az iskolában. A nemzet tanítóinak sorában. A Közoktatási Tanácsban. Munkája a tanítóképzés reformjában. na
- 402 Békefi Remig**, Inczedy Dénes emlékezete. 1901, 65-86.
Élete, hivatása, tanári működése. Az ifjúságnak és a tanároknak eszményképe. A mennyiségtan módszeres kezelése a gymnasiumban c. munkája. Alapítvány a pécsi gimnáziumban. 1899-ben igazgató. A pécsi gimnázium alatta éri fénykorát. 40 éves tanári jubileuma, kitüntetések. Volt tanítványai alapítványa. A láncztörtekről c. értékezés és A csillagászat elemei c. munkája. ba
- 403 B. F., Szvorényi József**. 1816-1892. 1893, 10-3.
Élete. Művei. Az 50-es években a tanügyi kormány megbízásából a középiskolák magyar nyelvi és irodalmi tankönyveit szerkeszti; hazafias szellem. 1890: Gyakorlati tanácsok a házi és nyilvános nevelés körében; a tapasztalt pedagógus bölcs tanácsai. ta
- 404 Bozók Endre**, Fináczy Ernő az Országos Közoktatási Tanácsban. 1930, 93-7.
Már 1896 előtt részt vett a Tanács munkájában mint a középiskolai szakosztály hivatalos előadója. 1898 óta a Tanács legbuzgóbb támogatója, 1904 óta alelnök, 1905-ben a középiskola kérdésében előadó. 1907-ben ő volt a vezető és felelős mindenért a Tanácsban. Ügyek: a szabad oktatás országos szervezése, a középiskolai rendtartás revíziója, a polgári iskolák rendtartása, a polgári leányiskolák tanterve és utasítása stb. Az októberi forradalomkor mondott le tisztségéről. un
- 405 E. B., Szathmáry György**. 1898, 1-3.
1890 óta közoktatásügyi min. tanácsos. ta
- 406 Endrei Gerzson**, Jäger Oszkár emlékezete. 1911, 231-2.
- 407 Fináczy Ernő** gyászbeszéde Kármán Mór ravatalánál. 1915, 529-30.
- 408 —**, Bevezetés és zárószavak Weszely előadásához a Kármán-ünnepélyen. 1916, 513-4, 542-3.
Kármánnak a magyar pedagogia érdekében tett alapvető munkássága. A zárószavakban: Kármán eszményképe a nemzeti köznevelés felépítése volt s egész munkája arra irányult, hogy öntudatos, magyar célokat szolgáló polgárokat neveljen. csa
- 409 Geréb József**, Kármán gimnáziumi munkája. 1916, 581-2.

- 410 Gyomlay Gyula, Fináczy Ernőről.** (Ifjúkori visszaemlékezések.) 1930, 74-84.
Pályájának megindulása. Jellemvonásai. Erkölcsi komolyság, lelkiismeretesség, mely kiváló szellemi tehetséggel párosult. Ifjúkora. A pancsovai reáliskola; Pest; a minisztériumba helyezés. További emelkedés és tudományos pálya. vn
- 411 Gyulai Ágost, Emlékbeszéd Kiss Áron fölött.** 1909, 137-48, 213-24.
Élete és működése. A nagykőrösi tanítóképző intézet igazgatója. A jövőendő nemzedék tanítóinak nevelése. Külföldi tanulmányútjai. Irodalmi munkássága. A történeti érzéknek a magyar pedagógiai gondolkodásba való beol-
tása. sa
- 412 —, Fináczy Ernő mint író.** 1930, 113-8.
18 éves kora óta nagy számmal jelennek meg dolgozatai. A klasszikusok olvasása, műfordítással való próbálkozás, sőt ifjúkori költeményei is nagyban hozzájárultak stílusának fejlesztéséhez. Mint essay-író: önálló gondolkodás és új szempontok érvényesítése. A pedagógiai essay-irodalmat magyarul ő kezdi meg. Alapeszméi, tudása, gazdag tapasztalása, vaslogikája. vn
- 413 Heinrich János, Kármán a kereskedelmi iskolai tanárképzésről.** 1916, 582-5.
- 414 Horváth Cyrill, Gyulai Pál, mint tanár.** 1910, 35-7.
- 415 Huszti József, Fináczy Ernő mint klasszikus filológus.** 1930, 101-6.
18 éves korában megjelent első dolgozatában már benne van az egész későbbi Fináczy. A klasszika filológiát a világirodalmi perspektíva által a magyar művelődés egységébe akarja beilleszteni. Kettős célja: a társadalom fogékonyabbá tétele a szellemi élet iránt és alkalmas talaj teremtetése a klasszika filológia számára. Kulturpolitikai felfogása. A filológus és pedagógus Fináczy egyéniségének egyazon gyökere. vn
- 416 Imre Lajos, Meumann Ernő.** 1915, 616-9.
- 417 I. s., Kármán emlékezete a kolozsvári tanárképző intézetben.** 1916, 570-1.
- 418 Jankovich Béla megemlékezése Fináczy Ernőről.** 1930, 68.
- 419 Kardos Albert, Békési Gyula.** 1896, 203-5.
1847-1896. 1884-től debreceni tankerületi főigazgató. ta
- 420 Kispartí János, Fináczy Ernő a katedrán.** 1930, 87-9.
1901-ben hívták meg a budapesti egyetem pedagógiai tanszékére. Előadásait a gyakorlati követelmények figyelembe vétele jellemzi. Előadásai és szem-
inárium gyakorlati. vn
- 421 Klebelsberg Kunó gróf megemlékezése Fináczy Ernőről.** 1930, 68.
- 422 Kornis Gyula, Quint József. (Gyászbeszéd)** 1929, 150-1.
- 423 —, Fináczy Ernő.** 1930, 70-4.
Művei, pályafutása, egyénisége. Műveinek filozófiai jellege. Világnézete tiszta idealizmus. Személyi hatásának forrása egyéniségének harmoniája és egyensúlyozottsága, világfelfogásának nemes emelkedettsége és erkölcsi komolysága. vn
- 424 Kőrösi Henrik, Kovács Albert emlékezete.** 1905, 130-47.

- Kulturpolitikai munkásságának ismertetése képviselőházi beszédei és tanulmányai alapján. *fra*
- 425 —, Kármán a minisztériumban. 1916, 572-81.
- 426 Lukács György megemlékezése Fináczy Ernőről. 1930, 67-8.
- 427 Marmola János, Regéczy József emlékezete. 1896, 443-54.
Tanítói pályája; tanulmányai (Herbart, Diesterweg, Dittes); pedagógiai értékezései. 1887: Kalauz c. folyóirat. Mint ember. *ta*
- 428 Márki Sándor, Felméri Lajos. 1894, 289-90.
1840-1894. Párhuzam Apáczai Cseri Jánossal. *ta*
- 429 Mosdóssy Imre, Fináczy Ernő mint a Magyar Paedagogiai Társaság elnöke. 1930, 97-101.
1904-ben választották meg elnöknek. Beköszöntője. Nemés értelemben vett konzervativizmusa; a valláserkölcsi és nemzeti gondolat. Ügyszeretete és példaadó büzsége. A Társaság tevékenységének szigorúan tudományos jellegét igyekszik megőrizni; a Társaság tagjait főleg személyiségének varázsa kapcsolja össze. *vn*
- 430 Nagy László, Schwarz Gyula mint kultúrpolitikus. 1902, 65-84, 145-66.
Élete. Kulturpolitikai működése. 1865-1868: „Uj Korszak” hetilap; leginkább a közoktatás ügyei. Itt egy „országos köznevelési egyesület” eszméje. Munkatársak, törekvések. Statisztikai munkálatai. 1868: „A közoktatási reform mint politikai szükséglet Magyarországon.” A reformtervek mély politikai és történelmi háttérből. Állami iskolák az egyetemig. A nemzeti iskola eszméje. 1879: „Állami intézményeink és a kör igényei.” Itt közoktatásügyi politikája. 1879: „Zur Reform des europäischen Kulturwesens.” Kisebb művek. A képviselőházban. Kultúrpolitikai nézetei részletesen. Az individuális nemzeti közoktatás gondolatát. A szervezeti és működési egység eszméje, ez által a közoktatás társadalmi és politikai egységünk szolgálatában. *ta*
- 431 Neményi Imre, Emlékbeszéd Szathmáry György felett. 1898, 513-39.
A hazafiság szenvedélye. Lelkének alapvonásai. Élete. Hírlapíró: legkedveltebb témája a magyar népoktatás. Tudományos munkák. Tanári vizsga; tanár; 1881: képviselő; a tanügyi bizottság előadója; itt is a magyar nemzeti népoktatás ügye. 1890-ben a IV. egyet. tanítógyűlés elnöke. A népoktatásügy államossítása „Nemzeti állam és népoktatás” c. könyvében is. „A magyar faj kultúrmissziója Keleten”, töredék. *ta*
- 432 N. L., Szarvas Gábor. 1895, 545-9.
1832-1895. 1858-81 tanár. Magyar Nyelvőr és Nyelvtörténeti Szótár. Pályájának, munkásságának nemzeti jelentősége. *ta*
- 433 —, Volf György. 1897, 465-6.
Mint nyelvész. Mint pedagógus. A gyakorló főgimn. tanára és igazgatója. *ta*
- 434 Paullus, Regéczy József. 1895, 305-10.
1851-1895. 1886-tól a nagyszombati tanítóképző igazgatója. 1885: a népiskolai felügyeletről. 1887-1892: a Kalauz c. pedagógiai folyóirat; itt a katolikus pedagógia középkori története és egy tanulmány Herbartról. *ta*
- 435 Philipp Kálmán, Egy modern pedagógusról (Angélier Ágost). 1912, 84-8.

- 436 Prohászka Lajos, Finiáczy Ernő** mint tanár. 1930, 89-93.
A tudós és tanító személyisége. Magatartásában a tudós tárgyilagossága. Szubjektivitása példaadó erkölcsi magatartásában és mondanivalójának művészi formáltságában. Nagyfokú lojalitása. Minden véleményt meghallgat; mindig az immanens kritika álláspontjáról ítélt. Állandó fejlődésképesége. *vn*
- 437 Rajner Ferenc, Mauritz Rezső.** 1903, 65-71.
Életének tanulságai. Egész ember. Oktatói szerepének ható ereje. Mint igazgató Kassán vezető példa a munkabírásban; itt új korszakot nyit. *ta*
- 438 Schack Béla, Névy László.** 1841-1902. 1904, 65-76.
Szombathelyt igazi esztétikus pedagógus. 1871: Budapest kereskedelmi akadémia tanára. Az általános oktatási irányt felcserélte közgazdasági szakoktatással. Tankönyvei és egyéb irodalmi művei. Szerepe a társadalmi életben. *ta*
- 439 Stettina Ilona, Sebestyénné, Karács Teréz.** 1893, 1-10.
1807-1892. Élete: a szülői ház, neveltetése, első irodalmi munkái, nevelői munkássága Miskolcon, Kolozsvárott, Budapesten. Öregsége és késői irodalmi termékei. *mt*
- 440 —, De Gerando Antonina.** 1845-1914. 1915, 465-76.
Szülei, neveltetése, életének fejlődése és iránya, hivatás- és hazaszeretet, családi élete. Gyermekének gondosan nevelő édesanyja. A kolozsvári felső leányiskola igazgatója, itt teljesített intenzív nevelői munkája. *ga*
- 441 Suppan Vilmos, Finiáczy Ernő** mint hivatalnok. 1930, 84-6.
Minisztériumi munkássága Klamarik oldalán az 1883:XXX. t. c. végrehajtása érdekében. *mt*
- 442 Szelényi Ödön, Ellen Key** paedagogiai nézetei. 1907, 162-5.
- 443 Székely György, Emlékbeszéd Szász Károlyról.** 1908, 129-49.
Író, költő, műfordító, református püspök. Élete. Befolyása az 1883. évi középiskolai törvényre. Egységes társadalom megteremtését a néptanítók által felkeltett emberszeretettől várta. Beszédeiben, irodalmi munkáiban a testi nevelés, főiskolai és egyetemi ügyek, lelkészképzés, nőnevelés és tankönyv-irodalomnak lelkes harcosa és a gyermekirodalomnak művelője. *csó*
- 444 Székely Ilona, Veres Pálné.** 1815-1895. 1895, 550-1.
Megemlékezés halála alkalmából; érdemei a nőnevelés terén. *mt*
- 445 Thuránszky Irén, Katonáné, Zirzen Janka** emlékezete. 1906, 65-77.
Legnagyobb magyar tanítónő, a magyar nőnevelés kimagasló alakja, nagy szervezőképességű és erős akarattal bíró egyéniség. Élete. A tanítónőképző, nevelőnőképző, polgári tanítónőképző és a felsőbb leányiskola felállítása és vezetése. *kra*
- 446 Várkonyi Hildebrand, Az „Új iskola” elméletírója:** Ad. Ferrière. 1928, 154-67.
Ferrière 3 főművének: „Szellemi haladás”, „Aktív iskola” és „A tevékenység iskolájának gyakorlata” ismertetése. Ezekkel veti meg az új iskola elméleti alapját. *kt*
- 447 Verédy Károly, Lévyay Ferenc** emlékezete. 1848-1895. 1895, 552-6.
Szegedi tanár, csongrádi tanfelügyelő; a minisztériumban. *ta*
- 448 —, Zichy Antal** emlékezete. 1900, 81-99.
Szerénysége és nemes szíve. Élete, irodalmi művei. Felfogása az első magyar népoktatási törvényről. 1869 tanfelügyelő: szabadság és önkormányzat elve. Társadalmi működése. Mint politikus és pedagógus. *ta*

- 449 **Waldapfel János**, Kármán Mór huszonötéves tanári munkásságának ünnepére. 1872-1897. 1897, 353-6.
- 450 —, **Volf György emlékezete**. 1898, 65-72.
Egyénisége. Idegen származása, magyar érzése. A magyar nyelv védője, magyar műveltség kutatója. Szellemének formáló erői a magyar iskola és a magyar közműveltség. Mint grammatikus, mint pedagógus, mint tanár, tanárképző és igazgató. Lelkének gyengédsége, humanitása, mély vallásossága, vasszorgalma. ta
- 451 —, **Than Károly 1834-1908**. 1908, 449-52.
Hazánk legnagyobb kémikusa, szaktudományán kívül a magyar felsőbbfokú tanítás, a magyar tudomány és kultúra érdekelték legjobban. Jellemzése. Elméleti pedagógus, kiváló kulturfilozófus. csó
Helyreigazítás. Waldapfel János, Than Károly c. cikkére vonatkozóan. 1908, 573.
- 452 —, **Beöthy Zsolt**. 1908, 544-6.
- 453 —, **Fináczy Ernő és a pedagógiai tudomány**. 1930, 106-13.
Egyéniségében 3 elem: a filológus, a történész, a pedagógus. Mint filológus kezd, mint kulturhistorikus folytatja s munkáiba egyre növekvő intenzitással vegyül a pedagógus mélysége. Munkái. Pedagógiai idealizmusa és optimizmusa. Konzervatív gondolkodó. Mint pedagógus közvetlenül legtöbbet tanult Kármán Mórtól és általa Herbarttól. Következetessége és hűsége önmagához. A nevelés erkölcsi célja, az oktatás nemzeti jellege, a klasszikus műveltség nagy jelentősége. vn
- 454 **Werner Adolf megemlékezése Fináczy Ernőről**. 1930, 69-70.
- 455 **Wesely Ödön**, Kármán Mór emlékezete. 1916, 514-42.
Élete, munkássága, küzdelmei és sikerei. csa
- 456 **Wlassics Gyula báró megemlékezése Fináczy Ernőről**. 1930, 65-6.
- 457 **Berzeviczy Albert** vallás- és közoktatásügyi miniszter. 1903, 577-8.
Eddigi pályafutása, kinevezésének jelentősége. Megállapodott és tisztult kulturpolitikai és pedagógiai meggyőződése. ta
- 458 **Klamarik János**. 1894, 225-6.
40 éves szolgálati jubileuma alkalmából. ta
- 459 **Zsilinszky Mihály**. 1905, 129-30.
Működésének méltatása abból az alkalomból, hogy az uralkodó valóságos belső titkos tanácsosává nevezte ki. fra

B. Ismertetett művek és értekezések

- 460 **Balogh Péter**: A Kármán-emlékkönyv. Szerk. **Volf György és Waldapfel János**. 1898, 84-94.
- 461 **Cs. J.**: Emlékkönyv **Klamarik János** negyvenéves szolgálati jubileumára. 1895, 56.
- 462 **Éltes Mátyás**: **Bardócz Pál**, Montessori nevelési rendszere és módszere. **Fináczy Ernő** előszavával. 1925, 134.
- 463 **f.**: **Lovinsky Viktor**, Stanley Hall. Zt. f. päd. Psych. u. exp. Päd. 1907, 39-41.
- 464 **l.**: Szobrot Kármán Mórnak! **Waldapfel János**: Közműveltség. 1918, 356-7.
- 465 **l. s.**: A Magyar Közmuvelődés Kármán-száma. 1916, 598-9.

- 466 **Kelemen Béla:** *Kúthy József* beszédei. 1907, 109-10.
- 467 **Kenyeres Elemér:** *Kiss József*, Montessori Mária nevelési rendszere. 1931, 105-6.
- 468 —**ny.:** *Gróf Klebelsberg Kunó* beszédei, cikkei és törvényjavaslatai 1916-1927. 1927, 165-7.
- 469 **Ozori Frigyes:** Emlékkönyv Beöthy Zsolt születésének hatvanadik évfordulójára. 1909, 233-7.
- 470 **Szelényi Ödön:** *Arnold Dodel*, Ernst Haeckel als Erzieher. 1908. 241-2.
- 471 **Szűts Gyula:** Emlékkönyv Dóczy Imre tanügyi közszolgálatának negyvenesztendő jubileumára. Sajtó alá rend. S. Szabó József. 1917, 551-5.
- 472 **Waldapfel János:** *Grekas Kázmér*, XIII. Leó pápa és a művelődés. Eger, kath. főgimn. 1894, 367.
- 473 —: *Kassuba Domokos*, Szvorényi József 1806-1892. Eger, kath. főgimn. 1894, 367.
- 474 A Debreceni Protestáns Lap a Klamarik-jubileumról. 1894, 284-5.
- 475 Békefi emlékkönyv. Szerk. *Pintér Jenő*. 1913, 36-7.
- 476 Emlékkönyv Schuschny Henrik iskolaorvosi és egészségintézetének 25. évfordulója megünneplésére. 1913, 243-4.
- 477 *Posch Árpád* Kármán Mórról. Lehrpr. u. Lehrs. 1916, 300.

C. Hírek és adatok

- 478 **Dóczy Imre** levele. 1924, 33.
- 479 **Gyulai Ágost** búcsúbeszéde Bozóky Endre halálakor. 1925, 61.
- 480 **Nagy J. Béla**, Finácz Ernő irodalmi munkásságának jegyzéke. 1930, 119-30.
- 481 **Sólyom János**, Péterfy Sándor. 1913, 521-2.
- 482 sz., **Dezső Lajos** (1874-1904). 1904, 495-6.
- 483 Sz., **Lakits Vendel**. 1905, 50-1.
- 484 **Frick Ottó**. 1892, 112-3.
- 485 **Gáspár János**. 1892, 187.
- 486 **Karacs Teréz**. 1892, 576.
- 487 **Lakits Vendel**. 1893, 332.
- 488 **Gáspár János** emlékezete. 1893, 333.
- 489 **Czögler Alajos**. 1893, 556-7.
- 490 **Felméri Lajos**. 1894, 377.
- 491 **Hetyey Gábor**. 1894, 443.
- 492 **Kozma Dénes**. 1894, 495.
- 493 **Somogyi Rudolf**. 1895, 70.
- 494 **Bartsch Samu**. 1895, 132.
- 495 **Kozocsa Tivadar**. 1895, 279.
- 496 **Regéczy József**. 1895, 279.
- 497 **Lévay Ferenc**. 1895, 358.
- 498 **Lévay Imre**. 1895, 477.
- 499 **Veres Pálné**. 1895, 543.
- 500 A Péterfy-emlék. 1896, 225-6.
- 501 **Bereczki Máté**-emlék. 1896, 302.
- 502 **Corzan ösztöndíj**. 1897, 347.

- 503 Jankó János síremlékére. 1897, 347-8.
- 504 Kármán Emlékkönyv. 1897, 459-61.
- 505 Szilágyi István emléke. 1897, 461.
- 506 Felhívás. (Gyűjtés Volf György emlékének megörökítésére.) 1897, 523-4.
- 507 Somogyi Géza jubileuma. 1898, 107-8.
- 508 Weber István emléke. 1898, 252.
- 509 A kisdiednevelők közgyűlése és Pósa ünnepe. 1900, 343.
- 510 Zirzen Janka. 1905, 49-50.
- 511 Katonáné Thuránszky Irén jubileuma. 1905, 51-2.
- 512 Kiss Áron. 1908, 572.
- 513 Kármán Mór kitüntetése. 1909, 383.
- 514 Gyulay Béla. 1909, 522.
- 515 Kármán Mór munkái. 1909, 522.
- 516 Királyi kitüntetés. (Fináczy Ernő udvari tanácsossá való kinevezése.) 1909, 608.
- 517 Kármán Mór paedagogiai dolgozatai. 1910, 60.
- 518 Kármán Mór a Magy. Paed. Társ. tiszteletbeli tagja. 1910, 316.
- 519 Kármán Mór ünneplése. 1912, 186-7; 1914, 109-10.
- 520 Kármán Mór munkái és dolgozatai. 1916, 586-93.
- 521 Kármán Mór egyet. előadásai 1872-1915. 1916, 593-7.

II. NEVELÉSTUDOMÁNY

a) NEVELÉSELMÉLET

A. Önálló cikkek

- 522 **Barankay Lajos**, Nemzeti értékeink tudatosítása a nevelésben. 1927, 129-42.

Nemzeti értékeink megőrzése a kulturpolitika feladata; a nevelés szerepe a nemzet minden tagjában nemzeti értékeinket tudatosítani. A hazaszeretet tudatosítása és a jelenkor vezető embereinek példája. A tekintélytiszteltet biztosításában döntő szerepe van a nevelőnek, a családfő személyiségének és a családi nevelésnek. *kt*

- 523 —, A nemzetetika nevelés didaktikai súlypontja. (Irodalomtörténeti földrajz.) 1931, 10-27.

Herbart és a modern kulturfilozófiai pedagógusok állásfoglalása a koncentráció problémájával szemben. A koncentráció és a nemzetetikai szellemű didaktika. A közösségi élet legjellemzőbb kifejeződései belsőleg az irodalmi alkotások, külsőleg a földrajzi viszonyok. A 2 tárgy közötti összefüggés az általános tudományfejlődés szempontjából. Irodalomtörténeti példák a földrajzi tényezőknek az emberre tett hatásához. Az irodalomtörténeti földrajz didaktikai jelentősége. A megvalósítás metodikai követelményei. *mt*

- 524 **Bárány Gerő**, Ethika és paedagogia. 1912, 529-38.

Az öntudatos és céltudatos nevelés segítse a gyermeket az erkölcsi ideák irányában való tökéletesedésre. *sta*

- 525 —, Az eszmények szerepe a nevelésben. 1930, 259-77.

Törekvés az abszolútum felé. E törekvés eredményei a művészetek, a tudományok, a vallás és a filozófia. Ennek a mindenségben megnyilatkozó tökéletesedésnek egyik eszköze a nevelés. Az ifjúság előtt a legmagasabb ideálokat kell feltárni. Az eszmények jelölik meg a nevelés irányát. Nincs nevelés ideál nélkül és nincs ideál, mely ne gyökerezne az erkölcsben. *vn*

- 526 **Butler, Nicholas Murray**, A műveltség öt jegy-e. Ford. *Loczka Alajos* 1931, 129-37.

A műveltség becslése quantitativ úton nem lehetséges. A műveltség az értelemnek és a jellemnek bizonyos vonásait eredményezi. A művelt ember öt ilyen vonása: 1. Az anyanyelv használatában való pontosság és helyesség. 2. A kifinomodott szelíd modor. 3. Az elmélyedés szokása és képessége. 4. A fejlődés képessége, a szakadatlan tanulás és önművelés. 5. A hatékonyság, a cselekvés képessége. *mt*

- 527 **Dékány István**, A nevelés iskolán kívüli tényezői. 1912, 602-12.

Az iskolai, iskolán kívüli, iskolán túli nevelő tényezők egymáshoz való viszonya, kölcsönös hatásuk és a deákpszichét formáló erejük. Az iskola célja, hogy a növendék lelkében az iskolai, az iskolán kívüli és az iskola utáni élet organikus egészbe olvadjanak. *sta*

- 528 **Donner Lajos**, A nevelés célja. 1900, 577-93.

Az egyéniség feltétele, körülményei, kifejlesztése. Jellem és egyéniség viszonya.

A Herbart-féle appercepció jellegű lelki működés és az egyéniségnek ehhez való viszonya. Schneller történetfilozófiai beállítással szemben az egyéniség pszichológiai megvilágítása és a fejlődés lehetőségének bizonyítása. Az érzelm szerepe a jellemképzésben. A nevelés céljának és az egyéniség kifejtésének viszonya.

bt

- 529 **Endrei Gerzson**, *Reformtörekvések a gyakorlati paedagogia terén*. 1907, 469-79, 524-40.

I. A pedagógiai reformereknek 1905-ben Weimarban tartott gyűlésük ismertetése. Kérdéseik, kívánságaik, az egyes szereplők (Schulz, Ottó, Gurlitt, Förster, Obrist, Langefeld). II. Gurlitt munkássága: *Pflege und Entwicklung der Persönlichkeit, Der Deutsche und seine Schule, Der Deutsche und sein Vaterland*. III. A művészi nevelés érdekében tartott gyűlések. Drezda 1901: képzőművészetre való nevelés. Weimar 1903: nyelv és költészet tanítása. Hamburg 1905: zene és testgyakorlás kérdései.

mt

- 530 **Ferrière Adolf**, *A tevékeny iskola*. Ford. *Kenyeres Elemér*. 1929, 1-8. A gyermekpszichológián alapszik a tevékeny iskola (l'école active). Megvalósításának háromféle módja: 1. Midőn a törvényes tantervhez alkalmazkodni kell. 2. Midőn a tantervet a gyermek érdeklődéséhez lehet alkalmazni (Decroly eljárása Brüsszelben). 3. Midőn az egész iskola átalakul és a gyermek érdeklődése előtérbe jut. Példák maga és mások működéséből. Az Egyesült Államokban készült összehasonlító statisztikák: a tevékeny iskolák kedvező hatása nemcsak a gyermekek szellemi fejlődése, de a család, sőt a falu fejlődése terén is. Lényege: mindent alárendelni a szellemi erő és a szellemi élet fenntartásának és növelésének.

vn

- 531 **Fináczy Ernő**, *Pedagógiai irodalmunk*. 1914, 65-76.

Középiskolai reformok sürgetése. A közoktatás nagy kérdésének megoldása a jövőben. Szerves összefüggés teremtése különböző intézményeink között. Pedagógiai irodalmunk hiányai. Kiváló alkotások a magyar pedagógiai irodalom terén. Az erkölcsi nevelés kérdéseinek munkásai. Iskolaszervezeti, didaktikai, módszertani kiadványok. Magyar fordításban megjelent külföldi művek. A pedagógiai könyvtár. A nevelés és közoktatás történetének könyvei. Teen-dők a hiány pótlására.

na

- 532 —, *Eszmények és valóságok*. 1916, 1-7.

Európai törekvés, hogy a nevelés a természetnek megfelelőbb legyen. A nevelés feladata nem a természeti ember kialakítása. Tekintetbe kell venni az emberi természetet, de csak annyiban, hogy annak alakításában legyen meg a nevelés célja. A nevelést mindig az eszmények irányították. Csak az ideális célért lelkesedő ember tud nemzetéért és az emberiség haladásáért dolgozni. A világháború nem rendítheti meg a nevelés eszményeibe és az eszmények hatalmába vetett hitet.

csa

- 533 —, *A nevelés fogalmának elemzése*. 1917, 305-11.

1. Minden ember részesül valamiféle nevelésben, a legtöbb ember maga is nevel. 2. A nevelés csakis emberre vonatkozhat. A nevelés az embert önállóságra teszi képessé, az idomított lény géppé válik. 3. A nevelés és a művészi tevékenység: a művész lelketlen anyagot, a nevelő lelkes lényt formál. 4. Nevelés az egész emberre irányul: testre és lélekre egyaránt. 5. A nevelésnek az egyetemes emberhez kell igazodnia. 6. Tervszerűnek kell lennie; az alka-

lomszerű tényezők nem tartoznak a nevelés körébe. 7. A nevelés csak kis-korúakra irányulhat, felnőtteket oktatni lehet. 8. Nevelni annyit jelent, mint a fiatal nemzedéket előre vinni, jobbá, tökéletesebbé tenni. 9. A nevelés mind az egyénre, mind a társas közösségre értendő. 10. Hiányzanak még a fogalom normatív jegyei. *aa*

- 534 **Frank Antal**, Az ön ismeretre való nevelés módszere. 1927, 43-7. Ön ismeretre nevelni csak az tud, aki ismeri önmagát. Az ön ismeretre való nevelés módjának két mozzanata: szóbeli és írásbeli. Mindkettőnek lényege abban van, hogy az általános jelek megtartása mellett a kijelölt anyagot egyéni vonatkozásban tanítsuk. Erről a növendék szóval számolhat be, de írhat későbbben pszichogrammot, melyet egy kérdéssorozat alapján, vagy egy tudománykör szolgálatában készít. Ez utóbbi már a legnagyobb fokú, mert itt értékekről és tényekről számol be. *kt*

- 535 —, Katholikus Pedagógiai Kongresszus. 1930, 293-5.

- 536 **Geöcze Sarolta**, A modern nevelés ferdeségei. 1900, 351-9. Materialisztikus fölfogás az iskolában: az iskola oktat, de nem nevel. Mint-hogy a családi kör viszonyait és fölfogását a pedagógusok csak nagyon lassan és részben tudják megváltoztatni, az iskola útján kell az idealizmus szolgálatába állni. Az iskola legyen minden fokon nevelő intézmény. Főleg a tanító- és a tanárképzés útján kell ennek a fölfogásnak a közszellembe át-mennie. *mt*

- 537 **Gockler Lajos**, Az evolúció elmélete a neveléstudományban. 1911, 129-44.

Az evolúció eszméjének hatása a többi tudományra. Miért zárkózott el a pedagógia a fejlődés elmélete elől? A probléma megoldásának módja. A fejlődés gondolata Marcus Aureliusnál. Kant-Laplace-féle elmélet. Lamarck. Darwin. Ellenvetések. Herbart. Fejlődéstan és vallás, vallásos nevelés. Az intellektuális és morális átöröklés kérdése. A fejlődés elmélete és a nevelő munkája. *na*

- 538 —, Egy új neveléstudományi rendszer alapvonalai. 1915, 127-41.

Herbart neveléstudományi rendszere mellett új nevelési rendszer: a munka és a lelki élet közötti ellentét megszüntetése. Az utódokról való tudatos és nem tudatos gondoskodás váltotta ki a nevelés és oktatás életjelenőségét. A tudatossá vált életszükségletek, érdekek. A nevelés fogalma; az új nevelési rendszer alapjai és segédtudományai. A didaktika feladata és a nevelő oktatás tárgyai. *ga*

- 539 **Gömöri Sándor**, Egyéni és társadalmi paedagogia. 1905, 65-85. Az egyéni és társadalmi pedagógia története, elmélete, célja, a kettő viszonya. Egyéni és társadalmi nevelés és nemzeti nevelés. A magyar nevelőintézmények szervezetének és munkájának bírálata e kettős irányú nevelés szempontjából. *fra*

- 540 **Imre Lajos**, A pedagógia fő problémái. 1918, 473-512.

I. A pedagógia történetének tanulságai. Az ókori görög és római nevelés állami és gyakorlati célja. A középkori nevelés az eszmény alapján akar haladni; a humanizmus emberi ideálja. A reformáció új eszménye. A nevelés 3 fő problémája mindig ugyanaz: a nevelés célja, tárgya és módszere. II. A ne-

velés problémája. Az elmélet és gyakorlat ellentéte, illetőleg ellenmondása. Schneller István pedagógikája. III. A nevelés célja: az önértékű nemes személyiség. A társadalmi vagy közösségi megújulás csakis az egyéni regeneráció útján várható. IV. A nevelés tárgya: az egyéniség, mely sajátos egység. V. A nevelés módszere: az eszmény utánképzése. A hiányok felkeresése, a legfőbb érték különböző formában való nyújtása, vezetés az érték megragadására. VI. A nevelés eszközei: az eszköz a módszer megvalósítására vonatkozó út. A koncentráció és a személyiség elve. *ma*

541 Imre Sándor, A nemzet és az iskola. 1902, 465-75.

Az iskola és egyéb nevelő tényezők. Az iskolát átható és a társadalmat mozgató felfogás ne essenek távol egymástól. Erre törekvés a nemzeti nevelés jelszavában. Schneller, Felméri. A nevelés valóságban mindig nemzeti. A nevelés nemzeti, ha a legközelebbi célt a nemzet sajátos helyzete szerint határozza meg. A közös jellemvonások forrásai. A nevelés nemzeti irányának megerősödésétől a nemzeti érzés megerősödését, az egyéni felelősségérzés kifejlődését várjuk. *ta*

542 —, A paedagogia reformja? 1905, 577-84.

Válasz Mérey-Horváth Károly A paedagogia reformja c. cikkére (Huszdik Század). A reform szükségessége. Az egész nevelés megújítására van szükség, nemcsak a nevelés egyik eszközének, a módszernek és egyetlen iskolafajnak, a gimnáziumnak kell átalakulnia. A szociológia és pszichofizika jelentősége és alkalmazásuk mértéke. *fra*

543 —, A békére való átmenet nevelésügyi feladatai. 1917, 377-82.

A háborús évekből a béke idejére való átmenet legfontosabb a nevelés terén. A Magy. Paed. Társ. javaslata a tanítók, tanárok és általuk az ifjúság előkészítésére vonatkozóan. A háború megakasztotta a nevelés fejlődését. A művelődés ügyének elmaradása. A közös munka hiánya. Az iparosokkal, gazdákkal stb. való szövetkezés. Előkészülés az új feladatokra. Az új helyzet tisztázása. A mai feladatok. A társadalmi átalakulás számbavetése és irányítása. *da*

544 —, A békére való átmenet nevelésügyi kérdései. 1918, 185-98.

A nevelés kérdései mindig átmenetiek. Tennivalók 1. az iskola és tanítóság körében, 2. a tanulóifjúságra vonatkozóan, 3. a felnőttek gondozásában, 4. a politikai kérdések és a nevelés viszonyának rendezése. 5. Az iskolaszervezet szükséges átalakítása. *ma*

545 Jankulow Boriszláv, Az állampolgári nevelés. 1912, 473-86, 538-48.

Az állam és jog fogalma. A nevelés fogalmának viszonya az állampolgári neveléshez. Az állam és a nevelésügy találkozása. Az egyház és állam viszonya. Az állampolgári nevelés alapjai: valláserkölcs, hazaszeretet. A vallásoktatás alapelvei; tantárgyak szerepe a nevelési cél szolgálatában. Az iskola nevelje a társadalmat a talajszocializmus révén és ne a tömegből induljon ki a megújításra való törekvés. *sta*

546 Kármán Mór, A paedagogia feladata és helye a tudományok sorában. 1897, 1-11.

A nevelői munkásság nyomon követi az emberiség fejlődését. A műveltség

fogalma Eötvös alapján. A pedagógia a műveltség tényezőit, a nemzeti köz-tudat elemeit teszi tanulmány tárgyává. A pedagógus gyakorlati munkássága „csupán oly elméleti alapon nyerhet biztosságot, mely világosan feltárja a művelődés eszközeinek és módjainak sokféleségét, megérti egyszóval az utat, melyet az emberiség követett abban a törekvésében, hogy az emberi szel-lem legmagasztosabb vonását, öntudatát kifejtse és fenntartsa”. *ta*

547 —, Feminizmus és paedagogia. 1906, 114-26.

A nők társadalmi helyzetének kérdése kapcsolatos a nevelés céljainak és esz-közeinek általánosabb megvitatásával. A görög racionalismus és individualiz-mus hatása a nő feladatainak megjelölésére (Perikles, Sokrates, Aristototeles). A női hivatás sajátos tere a család. A családi élet történeti alakulásának fokai: 1. gazdasági, 2. társadalmi, jogi intézmény, 3. nevelőközösség: az em-beri közműveltség, a teljes humanitás kifejlésének intézménye. Ennek szol-gálata a nő igazi hivatása. *mt*

548 Kemény Ferenc, Paedagogiai plebiscitumok. 1900, 176-9.

Az iskola- és nevelésügyi reformkérdések terén nálunk is körkérdések meg-honosítását javasolja. Előnyeik. *ta*

549 —, Technika és pedagógia. 1929, 9-22, 96-108.

A jelen kultúrájának technikai jellege. A tanításban a technika értékesíthető, azonban meggondolásra van szükség a technika és nevelés viszonyát illető-leg. Kultúra és civilizáció: Rousseau, Oswald Spengler, H. Keyserling, Lester F. Ward, H. Daniel-Rops. A technika szerepe az emberiség haladásában. Külső haladás és belső erkölcsi fejlődés. Egyedül a gyógypedagógia terén segíti elő a technika az ember boldogságát. A technika hatása az ifjúságra: Ben B. Lindsey, H. Daniel-Rops, E. Spranger és Kornis Gyula. Az ifjúság technikai hajlandóságát támogatni és értékesíteni kell, de nagyobb gondot kell fordítani a lelki kiművelésre. Ennek eszközei a régi és modern klasz-szikusok tanulmányozása, vallástan és filozófia tanítása, a reáliákban rejlő humánus belső tartalom érvényesítése. A külső és belső kultúra egyensúlya. A jelen megértése, beilleszkedés a mai állapotha és előkészítése a jövőnek. *vn* Helyreigazítás. Rácz Lajos. (Kemény Ferenc, Technika és pedagógia c. cikkére vonatkozóan.) 1929, 148.

—, Válasz a helyreigazításra. 1929, 149.

550 Kenyeres Elemér, Az új iskola és pedagógiája. 1928, 10-26, 74-92.

A hagyományos rendszerrel való elégtelenség. Gyakorlati életre nevelés: az elméleti oktatás helyett megfigyelés és kísérletezés. A külföldi új iskola rendszerei: Montessori gyermekotthona, Decroly iskolája, a Dalton-rendszer, Winnetka-rendszer, a Rousseau-intézet és kísérleti iskolája. Nálunk a Csa-ládi iskola és az Új iskola. Claparède összefoglalja az új iskola törekvé-seit. Az új neveléstan a gyermek természetes megnyilatkozásain épül fel. Funkcionális nevelés. A kézimunka szerepe. A tudást alárendeli a gondolko-dásnak. Az egyén kifejlődése a szabad választási rendszer által. A hagyomá-nyos és az új iskola közötti különbség. *kt*

551 —, Az Új Nevelés Nemzetközi Ligájának V. kongresszusa. 1930, 231-40.

552 K. F., Politika és pedagógia. 1918. 122-7.

- 553 —, Nemzetközi értekezéslet egy „új nevelési rendszer“ ügyében. 1925, 62-3.
- 554 Kornis Gyula, Értékelmélet és pedagógia. 1913, 65-80, 193-217. Filozófia és pedagógia. Az értékelmélet feladata. Az abszolút értékek tana, mint a pedagógia alapvetése. Biológiai-etikai értékfelfogás. Pszichológiai és szociológiai értékfelfogás. Biológiai-logikai értékfelfogás. A logikának és a pedagógiának kapcsolata. Esztétikai értékfelfogás. A pedagógia értékelméleti s ontológiai alapvetésének viszonya. Az értékelméleti szempont a pedagógia történetében. Az értékelméleti szempont a mai pedagógiai irodalomban.
- 555 —, Medveczky Frigyes pedagógiai törekvései. 1915, 241-53. Pedagógiai elmélkedéseiben a múlt század 70-es éveinek pedagógiai áramlataiból, elméleteiből merít. A szociális etika és pedagógia viszonya. Pedagógiai törekvései elsősorban a közoktatásügy szervezeti kérdéseire irányulnak. Az általa alapított Felső Oktatásügyi Egyesület; feladata, szervezete, munkássága. ga
- 556 Krausz Sándor, Nevelés és művelődés. 1899, 193-203. Egy nép nevelését politikai és szociális szervezetéből, nyilvános és házi erkölcsiéből, Istenről való felfogásából és általában világnézetének ismeréséből tudhatjuk meg; műveltségét pedig szellemi szükségleteiből, tudományából, irodalmából és művészetéből. sza
- 557 Lederer Ábrahám, A paedagogiai eszmék elterjedése. 1892, 321-34. A „nevelés célja“ eszméje; Herbart, Gönczy, Darwin. Pedagógiai eszmék közmondásokban. Feltalálásuk és elterjedésük; felmerülésük okai; lappangásuk és előretörésük. Rövidéletű pedagógiai eszmék. A Herbart-féle eszmék: nevelő oktatás, sokoldalú érdeklődés, formális fokok, koncentráció, művelődéstörténeti fokok. Emberszeretet. Szoktatás. Ápolás. Tanítóképzés. Nevelő intézmények. Az iskola és a pedagógia jövője. ta
- 558 Lotz Frigyes, Nemzetnevelés és nemzetiségi béke. 1918, 387-93. A magyar nemzet joga és kötelessége a nemzetiségek között a szilárd, békés nemzeti alap megteremtése; az iskola szerepe. A nemzetiségi vidéken osztott, soktanítós iskolára van szükség, hogy a magyar nyelvet a gyermekek elsajátítsák. Az iskolán kívüli ifjúsági egyesületek pedig gyakoroltassák ezt tovább. Az anyanyelv szerepe a nemzetiségi iskolákban. ma
- 559 Marczinkó Ferenc, Az állampolgárrá nevelés irodalmából. 1913, 345-51.
- 560 Marót Károly, A nevelés kérdése és a színpad. 1914, 91-4.
- 561 —, A nevelés kérdése és a regényirodalom. 1915, 364-7.
- 562 Mázy Engelbert, Paedagogiai alapfogalmak. 1893, 337-55, 393-408, 457-74, 513-33. I. A pedagógia viszonya a filozófiához. A tudományok és felosztásuk. Herbart—Kármán—Willmann: a történeti és szociális szempont. „Az alanyi és tárgyi rend szempontja“ már Vivesnél. Racionális kiindulópont és vallási világnézet; empirikus alap. II. A pedagógiai gyakorlat és elmélet viszonya. A kapcsolat szükségége. III. A nevelés fogalma. Ziller, Vogel; Bély Fidél meghatározása. Saját meghatározása. IV. Rátermettség, egyéniség, nevelés. V. A nevelés célja és tényezői. A célnak két oldala: egyéni, szociális.

VI. A pedagógia módszere és rendszere. 3 terület: fejlődő ember, fejlesztő tényezők, nevelés célja; 3 főresz: testi, értelmi és erkölcsi nevelés. *ta*

- 563 **Miklóssy István**, Megjegyzések „A nevelés célja” c. értekezéshez (I. 528). 1901, 554-8.

Ellenvetések: Hogy a gyermek lelkét miképpen alakítsuk, arra határozott utat és módot a pszichológia jelenlegi állása mellett nem mutathatunk, mert a pszichológia médiuma rendszerint kifejlett egyén. Nem helyes a szilárd jellem kialakulását megakadályozni addig, amíg az egyén fejlődésre képes, mert nem lehet megállapítani, mikor kifejlett az egyéniség és mikor nem. Az individuális elbánás jogosultsága a megállapított tételekkel és szabályokkal szemben. *ba*

- 564 **Mitrovics Gyula**, Szanálás és nevelés. 1927, 1-10.

A nemzeti lélek szanálása pedagógiai feladat. Az integráló erők fokozása és a differenciáló tényezők korlátozása. A néplélek egységének és egyensúlyának helyreállítása. Az érzelmi egység megteremtése teszi képessé a kialakult egységes irányú nemzeti akaratot a legnagyobb akadályok leküzdésére. *kt*

- 565 **Mosdóssy Imre**, Társadalom és pedagógia. 1918, 512-22.

A helyes társadalom-fejlődés lehetőségének alapja a nevelés. A mai ifjúság az élet-követelmények fokának megfelelő műveltséghez nem kap kellő nevelést. Az iskolai nevelés és a gyakorlati élet távol állnak egymástól. Az életbe kilépő ifjút a társadalomnak és szülői háznak továbbra is nevelnie kell. E tekintetben a Magy. Paed. Társ. sokat tett. *ma*

- 566 **Nagy József**, Az általános műveltség fogalma és jelentősége az újabb pedagógiában. 1913, 24-8.

- 567 **Nagy József Béla**, Háborús pedagógia. 1919, 137-44.

- 568 **Nagy Lajos (Sassl)**, A turánizmus mint nemzeti és nevelési ideál. 1915, 74-5.

- 569 **Nánay Béla**, Az élelmesség iskolája. 1916, 41-5.

- 570 —, A békés tanítás alapvonalai. 1919, 23-36.

A mai tanítás a háború szolgálatában áll. A békés tanítás feladatai: 1. gondolkodásra és ítéletre szoktatás az eddigi folytonos dicsőítés helyett, 2. az ember helyes értékelése, 3. a hiú és gyűlölködő álhazafiság helyett lelkiismeretes, békés munkában nyilvánuló igazi hazaszeretetre való nevelés, 4. a jogérzés fejlesztése, 5. a nemzetközi érzés, azaz a nemzetek egymásra utaltságának fejlesztése, 6. a háború és béke tárgyilagos ismertetése. *jó*

- 571 **Pauler Ákos**, A pozitív paedagógia alapelveiről. 1902, 1-22, 100-18.

A tudományos pedagógia és filozófia viszonya. Nevelés és tanítás egyazon művelet; a tudatfunkciók összeszőződésének vázlata. A tudatélet biológiai gyökere az akarati funkcióban. A nevelés célja: úgy kell nevelnünk, hogy az emberek erősek, jók és okosak legyenek. A pozitív tudomány az életre: cselekvésre és küzdelemre nevel. I. A nevelés problémája. Testi nevelés hatása a tudatfunkciókra. Erkölcsi nevelés; érzület nevelése; irányítás, rávezetés és értelmi képzés. A vallásos oktatás problémája. A művészi nevelés; esztétikai érzelmek fejlesztése. Az értelmi nevelés; az appercepció kifejlesztése, az érdeklődés fontossága. A nőnevelés fontossága. II. A tanítás problémája. Cél: az egyént mind a létért való küzdelemre általában, mind sajátos műkö-

dése körére minél alkalmasabbá tenni. Ennek következményei. Módszer: szemlélet, a didaktikai indukció, dedukció. A nevelési funkciók szociológiai elmélete. Tankötelezettség, tanszabadság, társadalmi haladás eszménye. *ta*

- 572 —, A világnézet tanítása. 1909, 201-13, 272-8.

A világnézetre való törekvések jelei már korán jelentkeznek a gyermek életében. Cél, hogy a gyermek bizonyos vezérlő szempontokhoz jusson. A filozófiai világnézetnek logikai, ontológiai, etikai és általános értéktani alapvetése van. A logikai szempontot szolgáltatja az igazság fogalma, az ontológiai a fejlődésé, az etikai a kötelességé, az értéktanit a szépség fogalma. Ezen alapfogalmakban felépülő világnézethez két út vezet. Az egyik, hogy a világnézet alapfogalmaiban azt a mozzanatot emeljük ki, ami adva van, a másik pedig, hogy a fogalmakat mint az ember által megvalósítandó eszményeket értelmezzük meg. A tanításon túl az eszmények szolgálatára való készséget is fejlesszük. *sa*

- 573 Prohászka Lajos, Pedagógia mint kultúrfilozófia. 1929, 23-42, 109-24.

A mai tudományos élet két jellemző törekvése az élet szempontjának uralkodó jelentősége és a misztika és romantika felé való fordulás. A pedagógiában vitalisztikus mozgalom. Tudományos pedagógia csak filozófiai lehet: neveléstudomány kultúrfilozófiai alapon (Spranger, Litt). A kultúrfilozófia tárgya az objektív szellem és feladata azoknak a struktúráknak és felelőségeknek vizsgálata, melyekben az objektív szellem nyilvánul. Felelősség az egyéni műveltség; a struktúra szintén törvényszerű összefüggés, mely a létrehozó szellem egzisztenciáján kívül fekszik. A felelőségek totalitása a műveltség, a struktúrák totalitása a kultúra. A kultúrfilozófia két részre tagolódik: dialektika, mely a kultúra elméletét, és pedagógia, mely a műveltséget (a lélek bekapcsolódását a kultúrába) tárgyalja. A pedagógia tehát része a kultúrfilozófiának. A pedagógia tagozódása: a műveltség lényege, típusai, egysége. A műveltség mint tárgy és mint tevékenység. *vn*

- 574 Rácz Lajos, Egy modern philosophus, mint paedagogus. (Frohschammer Jakob). 1898, 18-26.

Filozófiai és pedagógiai nézeteinek ismertetése Joh. Friedrich, J. Frohschammer, Ein Pedagoge unter den modernen Philosophen c. műve alapján. Élete, művei, filozófiája. *ta*

- 575 Schneller István, Egyéniség—személyiség. 1906, 137-55.

Az „egyéniség“ és „személyiség“ szavak közötti különbség etimológiai alapon. A szellemi életet egyéni mivoltában sem az idealizmus, sem a materializmus nem képes megmagyarázni; az eredetinek keletkezését szükségszerűségében kell feltüntetni. Egyéniség és személyiség kölcsönhatása. A személyiség fogalma: isteni célgondolat szolgálatában sajátosan működő szerv; az egész szolgálata változtatja át az egyéniséget személyiséggé. *kra*

- 576 —, Neveléstudományi munkák keletkezése. 1915, 113-26, 254-66.

Milyen célok mellett nem keletkezhetnek, ill. keletkeznek pedagógiai és didaktikai munkák. A pietizmus a túlvilágba helyezte az élet célját. A pietizmusra következő reakció: az életcél immanens. Az individualisztikus irányzat: Rousseau, Ellen Key, pedagógiai és didaktikai munkáik következtellen-

sége. A munkaiskola kifejlődése. A személyiség pedagógiája és abból folyó pedagógiai és didaktikai munkák. *ga*

- 577 Somogyi József**, A kultúrfőlény problémája. (A kívánatos kultúra.) 1931, 203-15.

Nem maximális képzettség kívánatos, hanem a kultúra helyes mértéke és célszerű elosztása. A túlméretezett iskoláztatás fajbiológiai szempontból káros: a faj szaporodását csökkentik a műveltségből folyó külső és belső körülmények. Az értékesebb átöröklési anyag pusztul. Gazdaságilag is előnytelen hatása van mind az állami, mind az egyéni életben, sőt a nemzet szociológiai szervezésére is. A túl magas általános műveltség káros hatású a tudományos előképzettséget kívánó életpályákra; antidemokratikus jellegű. Rosszhatású az egyetemre. A szellemi túlméretezés iskolapolitikai vonatkozásaiban. *mt*

- 578 Suszter Oszkár**, Politikai nevelés. 1914, 178-82.

- 579 Szelényi Ödön**, Budde pedagógiai rendszere. 1915, 172-6.

- 580 Szemere Samu**, Pedagógia és filozófia. 1929, 225-36.

Herbart formulázása: a pedagógia két alaptudománya az etika és a pszichológia és ezek segédtudománya a fiziológia. A pedagógia tehát alkalmazott tudomány. Az alkalmazott tudományoknak három eleme van: 1. a gyakorlati céltől független tudományos ismeretek, 2. a célképzet, 3. az eszközök meghatározása. Ez a struktúra átvihető ugyan a pedagógiára, de akkor nem vesszük figyelembe a gyermek egyéniségét. A célt a gyermek lelkéből kell merítenünk. A gyermek lelkének egyéni struktúra-törvénye mértékadó és nem az értékeszmék objektív rangsémája. *vn*

- 581 Székely György**, Paedagogiai antinómiák. 1906, 274-83.

Kant matematikai és dinamikai antinómiái. Pedagógiai antinómiák: egyéni és társadalmi pedagógia (Herbart és Natorp), utilitarizmus és liberalizmus, általános műveltség és szakműveltség, nemzeti és közművelődési szempont, a tanulás munka és a tanulás játék. *kra*

- 582 —**, Reformtörekvések a tudományos paedagogia terén. 1907, 77-90, 142-50, 209-18, 288-98.

I. A természettudományos áramlattal szemben keletkezett új idealizmus. II. A pedagógia helye a tudományok rendszerében. A pedagógia normatív szubjektíváló tudomány, amely a kísérleti pszichológia eredményeit felhasználja, de nem azokon alapszik (Münsterberg). III. Az elméleti pedagógiai tudomány lehetősége. A szociálméleti alapvetés. IV. A nevelői munkásság lényege szubjektív kölcsönhatás. A tanítói személyiség fontossága (Linde). Oktatás és nevelés. V. A szociálpedagógiai irány. Natorp: a nevelés tartalmi tényezője szociális mozzanat. A nevelés mint objektív tudomány az emberi műveltség-tartalmon alapszik. Az evolúció (Spencer, Bergemann) gondolata szerint a nevelés szociális produktum, célja a társadalommal változik. *mt*

- 583 Szitnyai Elek**, Életfilozófia és nevelés. 1919, 10-23.

Ismereteink tömegének három csoportja: 1. Ön- és emberismeret. 2. Világismeret. 3. A világhoz való viszonyunkból folyó munkák és kötelezettségek ismerete. Ad. 1. a lélektan és logika tanítása nem elég intenzív, az egészségtan teljesen hiányzik. Ad. 2. sok a felesleges adat a középiskolában, a kézi-

- munka hiánya. Ad. 3. sürgős követelmény az erkölcsstan oktatásának újbóli behozatala. *jó*
- 584 Tettamanti Béla**, *Pedagógia mint kulturfilozófia. Megjegyzések Prohászka Lajos értekezéséhez* (I. 573). 1931, 28-40.
- 585 Waldapfel János**, *A herbartista paedagogiai irodalom néhány újabb jelensége*. 1894, 411-6.
Rein, *Encycl. Handb. d. Paed.* Bd. I. Lief. I.; Flügel—Rein, *Zeitscht. f. Phil. u. Paed.*; Aus dem paed. Universitätsseminar zu Jena, hrg. v. W. Rein; Jahrb. d. Vereins f. wiss. Paed. Jg. 26. hrg. v. Th. Vogt. *ta*
- 586 —**, *Egyeudaemonistikus paedagogiai rendszer*. 1895, 30-44.
A. Döring, *System der Pädagogik im Umriß*. Ingadozó értékű. Ahol nem Herbart-féle nyomokon jár, nem tudományos, ahol az, ott Herbart pedagógiájának utánzata. *ta*
- 587 —**, *Paedagogia és energetika*. 1904, 341-4.
Herbart célmeghatározásának két eleme egybevetve Ostwald *capacitas* és *intensitas* fogalmával. A nevelés egységes célja lehetne: a személyes energia fejlesztése a lehető maximumra. Az energetikus pedagógia sémája. *ta*
- 588 Weszely Ödön**, *Egyéni és társadalmi paedagogia*. 1904, 257-68.
A szociálpedagógia szó négyféle értelmezése. A szociális és szocialisztikus világfelfogás kialakulásának hatása a pedagógiára. Vita Natorppal, Bergemannal. A szociális pedagógia elnevezés az elmélet megjelölésére nem alkalmas. Az olyan pedagógiai elmélet, amely akár csak az egyén, akár csak a társadalom szempontjából vizsgálja a nevelés kérdéseit, egyoldalú. *ta*
- 589 —**, *A paedagogia és pszichologia viszonya*. 1907, 449-56, 513-23.
Rousseau óta a pedagógusok kezdenek pszichológiai kérdésekkel foglalkozni, Herbart hozza a kettőt szoros tudományos kapcsolatba. A pszichológia túltengése ellen: Münsterberg, Lehmann stb. Ujabban a gyermekpszichológia, amely nagy szolgálatokat tett a pedagógiának, de alapjául nem tekinthető (James, Stern). Termékeny indításokat kapott a pedagógia a nép- és szociálpszichológiától, valamint az egyéni különbségek pszichológiájától. A pszichológiai ismeretek fontossága gyakorlati pedagógus számára. *mt*
- 590 —**, *Világnézet és nevelés*. 1921, 33-40.
Minden nevelésemélet alapja, sőt célja is valamely világnézet. A világnézet kialakulása az emberben. A világnézetek két nagy csoportja: az idealisztikus és realiztikus világnézetek, kapcsolatuk a monisztikus és dualisztikus elvvel, a pesszimiztikus és optimisztikus alapiránnyal. Világnézet létesítése a növendékben mint nevelési probléma. *mt*
- 591 —**, *Legújabb áramlatok a neveléstudomány terén*. 1931, 65-81.
A mai pedagógiai újtók 3 csoportja. 1. Az iskolareformra vonatkozó áramlatok a háború előtti munkaiskolai reformtörekvés folytatása. 2. A módszertani törekvések. Főcéljuk az új, ösztönző, érdeklődést és kedvet ébresztő módszer. 3. Az új elméleti irányok. A vallásos nevelés gondolata. A nevelés-filozófia két iránya: az értékelméletre alapított szellemtudományi és az empirikus alapon álló leíró nevelésemélet. *mt*

- 592 W. J., A paedagogiai alapfogalmak kritikája. 1899, 204-7.
Rud. Eucken levele a Päd. Studien c. folyóirathoz a tudományos fogalmak
szisztematikus és történelmi tisztázásának szükségességéről. *mt*

B. Ismertetett művek és értekezések

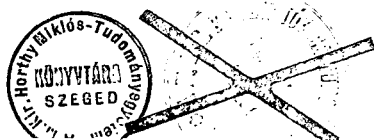
- 593 Avar Gyula: *Elsbeth Krukenberg-Conze, Die Erziehung des Kindes zur Gesundheit und Arbeitsfreudigkeit.* 1921, 166-9.
- 594 Ágner Lajos: *J. Ph. Munroe, New Demands in Education.* 1914, 37-9.
- 595 —: Csüri Bálint, Nyelvtudomány és pedagógia. Kolozsvár, ref. főgimn. 1915, 516-7.
- 596 —: Az 1913/14. évi középiskolai értesítők pedagógiai értekezései. 1915, 516-24.
- 597 —: Az 1915/16. évi középiskolai értesítők pedagógiai értekezései. 1917, 358-60.
- 598 Á. L.: Hazai lapokból. 1916, 81-7.
- 599 —, I., K. A., P. L.: Hazai lapokból. 1918, 150-7.
- 600 Balassa Brunó: Intern. Zt. f. Erziehungswiss. 1931, 221-2.
- 601 Baranyai Erzsébet: Mi a legközelebbi teendő a „haladó“ nevelés terén?
Alexander Meiklejohn, Progressive Education Association. 1931, 190-2.
- 602 Beyer József: Paedagogiai program-értekezések. 1905, 162-7, 234-8.
- 603 —: Kórodi Berárd, Az egyház neveléstani áldásai az emberiségre, különös tekintettel Magyarországra. Csiksomlyó, kath. tanítóképző. 1905, 163-4.
- 604 —: Karácsony József, Az eszmék fontossága a paedagogiában és közlésük módszere. Csiksomlyó, kath. tanítóképző. 1905, 164-5.
- 605 B. F.: Foltin után Holzmann Ignác, Gyermeknevelés. 1902, 59-60.
- 606 Bihari Ferenc: Mosdóssy Imre, Félzségségek a nevelésben. 1902, 641-2.
- 607 —: Paedagogiai programértekezések az 1902/3. évi Értesítőben. 1903, 565-8, 637-40.
- 608 —: Piukovich Sándor, Nevelési elvek. Ujvidék, kath. főgimn. 1903, 566.
- 609 —: Schneller István, Paedagogiai dolgozatok. 1905, 304-10.
- 610 —: Kozáry Gyula, Átöröklés és nemzeti nevelés. 1906, 253-5.
- 611 Blinder Laura: Schwarczel Adél, Képek és gondolatok a nevelés és oktatás köréből. 1912, 584-5.
- 612 B. P.: Gyöngyösy László, Az iskola és a társadalom. 1897, 55-7.
- 613 Dezső Lajos: M. Joó István, A neveléstan kézikönyve. 1895, 210-6.
- 614 Dóri S. Zsigmond: Paul Barth, Die Elemente der Erziehungs- und Unterrichtslehre. 1907, 169-72.
- 615 Ember István: Vida Imre, A neveléstudomány történelembőlcséleti vonatkozásai. 1929, 143-4.
- 616 Endrei Gerzson: M. Jahn, Ethik als Grundwissenschaft der Pädagogik. 1906, 319-22.
- 617 —: J. Tews, Moderne Erziehung in Haus und Schule. 1908, 48-51.
- 618 —: G. Budde, Allgemeine Bildung und individuelle Bildung in Vergangenheit und Gegenwart. 1912, 235-6.
- 619 —: Fr. Paulsen, Gesammelte pädagogische Abhandlungen. 1912, 641-3.
- 620 Éltés Mátyás: Ad. Ferrière, Transformons l'école. 1927, 67-9.
- 621 —: Weszely Odón, Korszerű nevelési problémák. 1927, 168-9.
- 622 —: Marczell Mihály, A katolikus nevelés szelleme. 1927, 226-7.

- 623 f.: Hrsg. von *Karl Heilmann*. Quellenbuch zur Pädagogik. 1906, 507-9.
- 624 F.: *I. Kretschmar*, Das Ende der philosophischen Pädagogik. 1922, 135-6.
- 625 F. E.: *Edouard Roehrich*, Philosophie de l'éducation. Essai de pédagogie générale. 1911, 292-5.
- 626 Frank Antal: *Imre Sándor*, Önmagunk nevelése. 1928, 107.
- 627 —: *Imre Sándor*, A személyiség kérdése. 1928, 178-9.
- 628 Friml Aladár: *Fináczy Ernő*, Világnézet és nevelés. 1925, 130-1.
- 629 G.: Paedagogiai programmértekezések. 1892, 99-108.
- 630 G. S.: *Kun Sámuel*, Nemzeti cultura és nyugati civilisatio. 1899, 559-63.
- 631 Gy. Á.: *Paulsen* gondolatösszefoglalásai. Archiv f. Päd. 1915, 587.
- 632 Hajdu János: *Kornis Gyula*, Kulturpolitikánk irányelvei. 1922, 78-81.
- 633 Hamvai Erzsébet: *F. E. Bolton*, Principles of Education. 1915, 189-91.
- 634 Heinrich János: *Hajnal Dávid*, A kor iskolája. 1930, 248-51.
- 635 I.: Hazai lapokból. 1918, 352-6.
- 636 —, K. A., T. J., Tm.: Hazai lapokból. 1917, 360-7.
- 637 I. L.: *O. Swett Marden*, Pushing to the front, or success under difficulties. 1915, 90-1.
- 638 Imre Sándor: *Gurlitt* neveléstana. 1910, 163-7.
- 639 I. a. és L. J.: Wundt és a neveléstan. *C. Jesinghaus*: Zt. f. päd. Psych. und exp. Päd. 1913, 119-22.
- 640 I. s. f. *Th. Elsenhans*, Der Krieg als Erzieher. 1915, 92.
- 641 —: *W. Peters*, Einführung in die Pädagogik auf psychologischer Grundlage. 1917, 428-9.
- 642 Kelemen Ignác: *Georg Kerschensteiner*, Der Begriff der staatsbürgerlichen Erziehung. 1911, 46-7.
- 643 Kemény Ferenc: *I. M. Becker*, Der pädagogische Impressionismus. 1914, 300-1.
- 644 —: *Hermann Schwartz*: Pädagogisches Lexikon I. 1928, 260-4.
- 645 Kenyeres Elemér: *Imre Sándor*, Neveléstan. Bevezetés az iskolai élet munkájába. 1928, 247-9.
- 646 kf. és I.: Tisztviselői pedagógia. *Fleischner*: Beamten-Zeitung. 1918, 158.
- 647 kf.: Milyen filozófiával foglalkozzék a pedagógus. Vierteljahrsschr. f. phil. Päd. 1922, 120-2.
- 648 —: *Eduard Spranger*, Der deutsche Klassizismus und das Bildungsleben der Gegenwart. 1929, 146-7.
- 649 —: Tudomány-e a pedagógia? *Siegfried Behn*, Vierteljahrsschrift f. wiss. Päd. 1929, 287-8.
- 650 —: *Edwin Hoernle*, Grundfragen der proletarischen Erziehung. 1930, 253-5.
- 651 —: *Hermann Schwartz*, Pädagogisches Lexikon. IV. 1931, 182-3.
- 652 K. F.: *Fináczy Ernő*, Ujabb pedagógiai törekvések. 1928, 245-6.
- 653 —: *Hermann Schwartz*, Pädagogisches Lexikon. II. 1929, 145-6.
- 654 —: *Hermann Schwartz*, Pädagogisches Lexikon. III. 1930, 171-2.
- 655 —: Lexikon der Pädagogik der Gegenwart. I. 1931, 112-3.
- 656 —: *Paul Östreich*, Der Einbruch der Technik in die Pädagogik. 1931, 183-5.
- 657 K—n.: Determinizmus és nevelés. *Bodansky*: Zt. f. päd. Psych. 1910, 176-7.
- 658 —: A vallás és iskola. *Drews* előadása. 1910, 177-8.
- 659 Kornis Gyula: *M. W. Keatinge*, Suggestion in education. 1908, 607-11.

- 660 —: *J. Welton*, The logical Bases of education. 1910, 507-8.
- 661 —: *J. A. Mac Vannel*, Outline of a course in the philosophy of education. 1912, 644-5.
- 662 **L. J. és f. s.:** Wundt és neveléstana. *C. Jesinghaus*: Zt. f. päd. Psych. u. exp. Päd. 1913, 119-22
- 663 **Major Károly:** Paedagogiai értekezések az 1893/94-i középiskolai értesítőkbén. 1894, 541-7.
- 664 —: *Marczina Győző*, A nevelés két fő tárgya. Bártfa, kath. gimn. 1894, 544-5.
- 665 **Mitrovics Gyula:** *Weszely Ödön*, Bevezetés a neveléstudományba. 1924, 14-27.
- 666 —: *Barankay Lajos*, A nemzeti közszellem pedagógiája. 1928, 46-50.
- 667 **Nagy József:** *P. Mendousse*, Du dressage à l'éducation. 1910, 628-31.
- 668 —: *Lucien Cellérier*, Esquisse d'une science pédagogique. 1911, 44-6.
- 669 —: *L. Dugas*, Le problème de l'éducation. 1911, 175-8.
- 670 —: Az ujságok és a nevelés. *Rev. Univ.* 1911, 496-7.
- 671 —: Wert der Theorie im pädagogischen Streit der Gegenwart. 1911, 511-2.
- 672 —: *Jules Dubois*, Le problème pédagogique. 1911, 512-4.
- 673 —: Pedagógiai értekezések középiskoláink 1912/13. évi értesítőiben. 1914, 366-9.
- 674 **Nagy József Béla:** *J. Wilbois*, Les nouvelles méthodes d'éducation. L'éducation de la volonté et du coeur. 1917, 88-91.
- 675 **Nagyvinszky Sándor:** Hazai lapokból. 1917, 204-5.
- 676 **Nemesné M. Márta:** Towards a new education. Edited by *William Boyd*. 1931, 57.
- 677 **N. L.:** *Szemere Miklós*, Fiatal véreim. 1897, 505-7.
- 678 —: *Bartók László*, Paedagogiai értekezések. 1897, 580-2.
Bartók László: Nyílt levél (N. L. bírálata). 1898, 51-3.
A szerkesztő válasza. 1898, 53-4.
- 679 **Ozorai Frigyes:** Paedagogiai programértekezések. 1907, 563-7, 606-14; 1908, 611-8; 1909, 38-43, 503-4, 591-8, 652-7; 1911, 306-8.
- 680 —: *Bodor Aladár*, A szocializmus nevelési irányeszméi. Losonc, áll. főgimn. 1907, 567.
- 681 **p.:** *Willmann Otto*, Aus Hörsaal und Schulstube. 1906, 509-11.
- 682 **Pen:** Belföldi lapszemle. 1909, 659-64.
- 683 **Petrich Béla:** *Miklóssy István*, Nemzetnevelés. 1921, 158-9.
- 684 **Prohászka Lajos:** Új társadalmi pedagogia. *Siegfried Kawerau*, Soziologische Pädagogik. 1924, 75-7.
- 685 —: *Ernst Kriek*, Philosophie der Erziehung. 1925, 137-9.
- 686 **Quint József:** *Weszely Ödön*, Népiskolai oktatástan. 1915, 191-5.
- 687 —: *Frank Antal*, Lelki megújhódás. 1925, 52-3.
- 688 —: *J. Göttler*, System der Pädagogik im Umriß. 1927, 238-9.
- 689 —: *Zimmermann Ottó—Körösi Henrik*, Szülők könyve. 1928, 108-9.
- 690 **r.:** *Schneller István*, Paedagogiai dolgozatok. 1902, 43-54.
- 691 **Suszter Oszkár:** *Fr. W. Foerster*, Staatsbürgerliche Erziehung. 1914, 585-7.
- 692 **Szelényi Ödön:** *E. Dürr*, Einführung in die Pädagogik. 1910, 301-3.
- 693 —: *Hans Schmidkunz*, Einleitung in die akademische Pädagogik. 1910, 349-51.
- 694 —: *C. Andreae*, Die Entwicklung der theoretischen Pädagogik. 1912, 40-2.

- 695 —: *Friedrich Paulsen*, Pädagogik. 1912, 514-6.
- 696 —: *Makkai Sándor*, Bevezetés a személyiség paedagogikájába. 1913, 122-5.
- 697 —: *Siegfried Kawerau*, Soziologische Pädagogik. 1921, 169-70.
- 698 —: *Rudolf Lehmann*, Die pädagogische Bewegung der Gegenwart. 1923, 17-8.
- 699 —: *Theodor Litt*, Die Philosophie der Gegenwart und ihr Einfluß auf das Bildungsideal. 1928, 109-10.
- 700 —: *Peter Petersen*, Die Philosophie in erziehungswissenschaftlicher Beleuchtung. 1930, 56.
- 701 —: Pädagogische Antithesen. Vorträge von *Behn, Bopp, Honecker, Kerschens- steiner, Litt, Petersen*. 1931, 55-6.
- 702 *Székely György*: *G. Cordes*, Psychologische Analyse der Thatsache der Selbst- erziehung. 1900, 113-20.
- 703 *Tavaszy Sándor*: *Georg Büttner*, Im Banne des logischen Zwanges. 1916, 197-200.
- 704 *Tevell Mihály*: Gaudig reformeszméi. 1911, 161-3.
- 705 —: *J. Tews*, Großstadtpädagogik. 1911, 346-8.
- 706 —: *Lechnitzky Gyula*, Alkotó munkára való nevelés. 1912, 580-2.
- 707 —: A gyermeknevelés kis kátéja. I. Az ép testi-lelki képességű gyermekek nevelése. 1914, 39-40.
- 708 —: *Keleti Adolf*, Pedagógiai tanulmányok. 1916, 63-5.
- 709 *Téri József*: *Wilhelm Meyer*, Sammlung pädagogischer Vorträge. 1902, 387-8.
- 710 —: *F. Schmidt*, Jugenderziehung im Jugendstil. 1904, 184-6.
- 711 —: *Paul Natorp*, Philosophie und Pädagogik. Untersuchungen auf ihrem Grenzgebiet. 1910, 351-3.
- 712 —: *Wetekamp*, Selbstbetätigung und Schaffensfreude in Erziehung und Un- terricht. 1911, 300-1.
- 713 —: *E. Parisot et E. Martin*, Les postulats de la pédagogie. Avec une préface de G. Compayré. 1911, 638-40.
- 714 —: *J. Loewenberg*, Geheime Miterzieher. Studien und Plaudereien für Eltern und Erzieher. 1912, 645-7.
- 715 *T. G.*: *Wekerle László*, Tanügyünk korszerűsítése. 1898, 486-93.
- 716 *Tones Gusztáv*: *Weszely Ödön*, Népiskolai neveléstan, tanítástan és módszer- tan. 1905, 621-5.
- 717 *Váradi József*: *R. Lehmann* a nevelésről. (Die Geisteswissenschaften.) 1914, 554-7.
- 718 —: *Lechnitzky Gyula*, A nemzeti génusz. 1929, 211-2.
- 719 *Vida Sándor*: A szociális nevelés újabb irodalmából. *H. Kleinpeter*, Mittel- schule und Gegenwart. *I. Delvaille*, La vie sociale et l'éducation. *A. Stratico*, Pedagogia sociale. *A. B. Wolfe*, The place of the social sciences in college education. 1909, 496-502.
- 720 —: *Imre Sándor*, A nevelés sorsa és a szociálizmus. 1911, 33-40.
- 721 —: Jahrbücher der Phil. Hrsg. v. *Max Frischeisen-Köhler*: *Rud. Lehmann*, Pädagogik. *A. Messer*, Die Bedeutung der Psychologie für die Pädagogik, Medizin, Jurisprudenz und Nationalökonomie. 1915, 368-71.
- 722 *Waldapfel János*: Paedagogiai értekezések középiskolai programokban. 1893, 155-8, 239-41, 301-14; 1894, 213-8, 272-84, 357-73.

- 723 —: *Laehne Vilmos*, A kézügyesség tanítása mint a nevelés eszköze. Sopron, Laehne-féle gimn. 1894, 273.
- 724 —: A paedagogia feladatáról, methodusairól és a többi philosophiai disciplinákhoz való viszonyáról. *P. Natorp*, Grundlinien einer Theorie der Willensbildung fordítása. Archiv f. syst. Phil. 1895, 478.
- 725 —: *D. K. Knoke*, Grundriß der Pädagogik und ihrer Geschichte seit dem Zeitalter des Humanismus. Vom evangelischen Standpunkt dargestellt. 1895, 647-53.
- 726 —: A paedagogia helye a tudományok osztályozásában. August Stadler: Archiv f. syst. Phil. 1896, 300-2.
- 727 —: A „Gesellschaft für deutsche Erziehungs- und Schulgeschichte“ és legújabb kiadványai. 1899, 306-10.
W. J.: Gesellschaft für deutsche Erziehungs- und Schulgeschichte. (Kiegészítés az előbbihez.) 1900, 77.
- 728 —: *G. Stanley Hall*, Ausgewählte Beiträge zur Kinderpsychologie und Pädagogik. 1903, 640-5.
- 729 —: Culturhistoriai fokokatok Schillernél. 1904, 237-9.
- 730 —: *August Stadler*: Philosophische Pädagogik. 1912, 573-80.
- 731 —: *Jonas Cohn*, Geist der Erziehung. 1923, 18.
- 732 —: *Theodor Litt*, Pädagogik. 1924, 81.
- 733 —: A műveltség elmélete. *Georg Kerschensteiner*, Theorie der Bildung. 1927, 149-56.
- 734 —: *Max Wentscher*, Pädagogik. Ethische Grundlegung und System. 1927, 228-33.
- 735 *Weszely Ödön*: Paedagogiai program-értekezések. 1904, 559-64, 625-32.
- 736 *w. j.*: A filozófia panasza a pedagogia ellen. *Oestreich*. 1923, 71-2.
- 737 *Wy.*: Belföldi lapszemle. 1907, 114-6, 180-3, 245-50, 363-7, 621-6; 1908, 187-9, 314-7; 1909, 55-6.
- 738 *Zuber Marianne, Révayné: A. Herget*, Die wichtigsten Strömungen im pädagogischen Leben der Gegenwart. 1917, 193-5.
- 739 Ung. Päd. Revue. Főszerk. *Kemény Ferenc*. 1901, 625-6.
- 740 A munkaiskola. *K. Kubbe*: Pädagogische Studien. 1911, 54-5.
- 741 A játék és a nevelés. *Luquet*: Revue internat. 1911, 246-7.
- 742 A paedagogia paedagogiája. *O. Messmer*: Deutsche Schule. 1911, 370-1.
- 743 A pedagógia tudománya. *Radosavljevich*: Ped. Seminary. 1912, 176.
- 744 *Kármán Mór* paedagogiai dolgozatai. 1912, 318-9.
- 745 A pedagogia és segédtudományai. *Carl Andreae*: Zt. f. päd. Psych. 1912, 357-8.
- 746 *Foerster Frigyes Vilmos*, Az élet művészete. Élet és jellem. 1913, 37-8.
- 747 *Gergely György*, Ne idegenkedjünk a pedagogiai reformoktól. 1913, 38.
- 748 *Alexander Bain*, Neveléstudomány. 1913, 135.
- 749 *Keleti Adolf*, Vázlatok a modern nevelésről és oktatásról. 1913, 136.
- 750 Hazai lapokból. 1913, 151-8, 248-52, 310-3, 516-8.
- 751 *Jakab Lajos*, Pedagogiai tanulmányok. 1914, 104.
- 752 *Makkai Sándor*, A nagy személyiségek nevelői jelentősége. 1914, 104-5.
- 753 *Kármán Mór* vezető eszméi. *Alexander Bernát*: Bpesti Szle. 1914, 183.
- 754 Az állampolgári nevelés. *Kristics Sándor*: Magy. Társstud. Szemle. 1914, 183-4.
- 755 *Keleti Adolf*, Társadalmi nevelés. 1914, 310.

- 756 Világnézetre nevelés. *Balanyi György*: Magy. Középisk. 1914, 314-5.
 757 A pedagogia jelen állása. *Molnár Oszkár*: Család és Isk. 1914, 604-5.
 758 Az értékelmélet és neveléstudomány. *H. Schmidtkunz*: Pharus, Päd. Archiv, Archiv f. gesamte Psych. 1915, 299.
 759 A nemzeti érzés mivolta és jelentősége. *Meumann*: Zt. f. päd. Psych. u. exp. Päd. 1915, 299-300.
 760 Küzdelemre való nevelés. *Kerschensteiner*: Pharus. 1915, 379-80.
 761 Hazai lapokból. 1915, 101-6, 208-16, 294-8, 375-9, 524-6, 652-4.
 762 Hazai lapokból. 1916, 123-6, 214-9, 296-300, 380-1, 443-5, 509-11.
 763 Hazai lapokból. 1917, 580-4.

C. Hírek és adatok

- 764 Gy. Á.: A háborús pedagogia tízparancsolata. *Th. Ziegler* után. 1915, 80-2.
 765 Hellebrant Árpád, Paedagogiai Repetitorium.
 A magy. paed. irod. 1905-ben. 1906, 402-56.
 A magy. paed. irod. 1906-ban. 1907, 368-448.
 A magy. paed. irod. 1907-ben. 1908, 361-448.
 A magy. paed. irod. 1908-ban. 1909, 386-468.
 A magy. paed. irod. 1909-ben. 1910, 366-464.
 A magy. paed. irod. 1910-ben. 1911, 379-464.
 A magy. paed. irod. 1911-ben. 1912, 365-464.
 A magy. paed. irod. 1912-ben. 1913, 373-460.
 A magy. paed. irod. 1913-ban. 1914, 376-464.
 A magy. paed. irod. 1914-ben. 1915, 385-464.
 A magy. paed. irod. 1915-ben. 1916, I-LXIV.
 A magy. paed. irod. 1916-ban. 1917, I-LXII.
 A magy. paed. irod. 1917-ben. 1918, I-LIX.
 A magy. paed. irod. 1918-ban. 1919, I-XLVIII.
 A magy. paed. irod. 1919-ben. 1921, I-XVI.
 A magy. paed. irod. 1920-ban. 1921, 132-44.
 A magy. paed. irod. 1921-ben. 1922, 138-60.
 A magy. paed. irod. 1922-ben. 1924, 36-61.
 766 kf.: Orvosok a paedagogia szolgálatában. 1903, 509-10.
 767 Előfizetési felhívás. *Bartók Lajos*, Paed. értekezések. 1897, 462.
 768 Paedagogiai programértekezések. 1900, 335-7; 1901, 441-3; 1902, 389-91.
 769 Magyar Pestalozzi-Társaság. 1904, 60-1.
 770 Uj nemzetközi paedagogiai folyóirat. Zuid en Noord. 1910, 317.
 771 Akadémiai pályakérdések. 1915, 527.
 772 A nevelés feladatai a háború után. 1915, 588-9.
 773 Magyar vonások a nevelésben. 1915, 589.
 774 A Jövő Útjain. Nemesné M. Márta és Balogh Mária folyóirata. 1927, 251-2
 775 Katolikus pedagógiai kongresszus Budapesten. 1930, 180.

b) SEGÉDTUDOMÁNYOK

A. Önálló cikkek

- 776 **Barankay Lajos**, A tanulás pszichológiája. 1925, 29-36.
- 777 **Baranyai Erzsébet**, Az amerikai tesztekéről. Különös tekintettel a pedagógiában használt tesztekre. 1930, 214-31.
Binet és Simon. A mai tesztek sokfélesége. A teszt lényege. A tesztek fajtái: 1. kit mér a teszt? 2. mit mér a teszt? 3. hogyan mér a teszt? Milyen a jó teszt? A teszt célja és haszna. Egyéni adatok és tömegadatok nyeresére használják őket Amerikában. Az egyéni tesztek diagnózis-jellegűek. A tömegadatok összevetéséből származik a statisztika, mely ma Amerikában a pedagógia segédeszköze. vn
- 778 **Beke Margit, Görögné**, A gyermeklélek szubjektivizmusáról. 1916, 332-42.
A gyermeklélek szubjektivizmusa a gyermek beszédében. A fogalomalkotásban a gyermek nem az objektív lényeges vonás, hanem egy szubjektív kiválasztott vonás alapján absztrahál. A következtetéseknél irreális kapcsolatok keletkeznek az analógia korlátlan használata folytán. A pillanatnyi benyomások nem kapcsolódnak egymással és a tényekkel. mt
- 779 **Dőri S. Zsigmond**, A paedagogiai kísérlet értéke. 1907, 321-32, 456-68, 541-9.
I. A kísérleti pedagógia és didaktika történelmi kialakulása. A vizsgálatok tárgyai. A kísérleti pedagógia önállósulása (Meumann) mint a pedagógiai szisztematika alapja. II. Ellenvélemények pedagógusok és pszichológusok részéről. Münsterberg: a pedagógiai kísérlet a tanító munkájára nézve haszonnal jár-e. James: a lélektan tudomány, a tanítás pedig művészet. Ziehen: a kísérleti lélektan a pedagógiának értékesíthető útbaigazításokat adhat. III. A pedagógiai kísérlet munkaköre: vizsgálatok, kísérletek és kérdőívek, melyek a gyermek testi, szellemi és erkölcsi életére vonatkoznak. mt
- 780 **Éltes Mátyás**, A gyermeki intelligencia vizsgálatának részletes eredményei. 1916, 315-32.
Binet—Simon-féle rendszer alapján tett vizsgálatok. A rendszer ismertetése. Magyar normális gyermekeken végzett vizsgálatok eredménye. Összehasonlítás idegen tanulókon végzett vizsgálatok eredményeivel. Abnormális gyermekek viszonya a közepes színvonalhoz. Intelligencia és tanulni-tudás. A kisegítő iskola problémája. A tehetséges gyermek iskolázásának kérdése. mt
- 781 **Kemény Ferenc**, Ambidextria. 1902, 529-48, 612-23.
Az ambidextria terjesztésére és a balkéz emancipációjára vonatkozó mozgalom. A balkezesség meghatározása és okai, a balkezesség szokása. A leszoktatás és rászoktatás lehetősége. Az érzékszervek párosságának filozófiai magyarázata, ennek alapján a végtagok egyenjogúsítása. Az ambidextria előnyei. Indítványok a kétkezesség előmozdítására és a balkezesség iskolai tekintetbe vételére vonatkozóan. bt
- 782 **Kempelen Attila**, Az ifjúság testi és lelki fejlődésének szakaszairól. 1927, 203-11.
Az átlagos normális fejlődés lefolyása: 1. mennyiségi szakaszok szempont-

- jából. Testi és lelki erők fejlődése, főbb lelki-szellemi képességek átlagos fejlődése. 2. minőségi szakaszok szempontjából. Érdeklődési, érzelmi, érzületi, kedélyi alapvonások szerves összefüggése a szellemi szerkezeti tulajdonságokkal. *kt*
- 783 Kovács János, Bergson felfogása az emlékezetéről. 1915, 274-83.
- 784 —, Az intuición szerepe a növendékek megítélésében. 1916, 489-93.
- 785 Krammer József, Az ismeretek tartósságának feltételei. 1911, 465-78.
Emlékezetbe vésés. Ismétlés. A begyakorlás jelentősége. Az emlékezet különböző ereje. Tipusok. Szemléltetés. Mechanikai, szemléleti, fogalmi emlékezet. Dörpfeld, Fauth. Immanens és rekuráló, időközi ismétlések. Gyakorlati eljárások. Koncentráció és a tanuló aktivitásának érvényesülése. *na*
- 786 Lázár Szilárd, Az ergograph a kísérleti paedagogia szolgálatában. 1911, 335-41.
- 787 —, A pszichologia és a gazdasági érdekek. 1916, 51-4.
- 788 Lechner Károly, A freudizmusról. 1914, 486-97.
A nemtudatos lelki elemek, az asszociációs- és különleges indulatelmélet és az ivar-elmélet bírálata és cáfolata. A lélekelemzési módszerek értéke és használhatósága. Erdemei és hátrányai. *bt*
- 789 Nagy László: Az érdeklődés fejlődéstana. 1907, 193-208, 271-88.
Az érdeklődés lényegére vonatkozó tanok: az intellektuális és érzelmi elemek ismertetése és kritikája. Az érdeklődés összefoglaló meghatározása; fejlődésére vonatkozó vizsgálatok és eredményeik. Fejlődésének fokai: érzéki érdeklődés (2 éves korig), szubjektív érdeklődés (2—6 évig), objektív érdeklődés (7—10 évig), állandó érdeklődés (10—15 évig), logikai érdeklődés (serdült és ifjúkorban). E fokok jellemzése és neveléstani vonatkozásaik. *mt*
- 790 Ozorai Frigyes, Möbius a lélektanról. 1907, 233-7.
- 791 Pekár Károly, A kísérleti pszichologia a paedagogia szolgálatában. 1903, 352-72, 461-73, 529-51, 595-621.
Az „új” pszichológia és módszerei. A sugalmazhatóság foka és természete; típusok. Tudás és sugalmazhatóság. Az értelmi munka fiziológiai feltételei és hatása. A vérnyomás, izomerő és fáradtság mérése. Tornaórák szerepe. Értelmi és izommunka viszonya a vérnyomáshoz. Értelmi munka, táplálkozás, testi erő. Szellemi és testi túlterhelés. Érzéki típusok. A látási és hallási típus antagonizmusa. Saját kísérletei az érzéki típusok megállapítására. Típusok megállapítása emlékezetmérésekből. Emlékezetmérő műszerek. Az érzéki típusokkal kapcsolatos működési típusok és ezek megállapításának módszerei. Megszokások. Jobbkezeség, balkezeség, ambidextria. Irány-, arány-, szimmetria és csoportosítás-megszokások. *bt*
- 792 —, A párisi Szabad Gyermektanulmányi Társaság. 1906. 566-9.
- 793 —, A kísérleti pszichologia a paedagogia szolgálatában. 1910, 529-40.
A betanulás módja és a betanult szöveg megtartása. Az egészben való tanulás előnyei. A képzet felidézése és felismerése. Az emlékezet fajtái. A beszéd

és írás mechanikája. A gondolkodási típusok, ezek jelentősége a tanításban. *bt*

- 794 Pethes János,** A gyermekpsychologusok gyűlése Jénában. 1900, 479-90.

Az 1899. évi gyűlés előadásai: Ziehen, A gyermeki lélek zavarai. Delitsch, A tanulók barátságai. Spitzner, A lelki szegények symptomatológiája és aetiológiája. Landmann, A gyengetehetségű gyermekek számképzeteinek fejlődése. Lay, A számfogalmak fejlesztésében közreműködő érzékek. Az 1900. évi gyűlés előadásai: Trüper, A megalakítandó gyermekpsychologia és pathologiabarátok egyesületének szükségessége. Wiedeburg, A choreatikus mozgási zavarok. De Vries, A gyermekek mozgási és foglalkozási ösztöne s ennek az oktatásnál való figyelembevétel. *bt*

- 795 —,** A gyermekpsychologusok III. gyűlése Jénában. 1902, 249-56.

Jelentés a Verein für Kinderforschung megalakításáról. A gyűlés előadásai: Trüper, A külön gyermekpsychológia létjogosultsága. Hoffa, A bénulásban szenvedő gyermekek gyógypedagógiai kezelése. Piper, Psychopaticus gyermekek két csoportja. Binswanger, A gyermekkorban előforduló hisztéria. Biber-Böhm, A fiatalkori elzúllás okai. Leubuscher, Az iskola-orvosi intézmény. *bt*

- 796 Polgár Gyula,** Az emlékezet tanának paedagogiai vonatkozásai. 1906, 1-20, 78-97.

I. Az emlékezet szerepe a művelődésben. Az írás használatának, a könyvnyomtatásnak, a heterogén tárgykörök hiányának, a közlekedési eszközök fejletlenségének, a konzervatív és individuális szellemnek hatása az emlékezetre. II. Emlékezőképesség és intelligencia. Gilbert, Meumann, Ebbinghaus, Müller, Schumann, Ranschburg, Winck vizsgálatai. III. Az emlékeztípusok és fejlődésük. IV. Az emlékezet művelése a tanulásban. A figyelem ébrentartása, a koncentráció képessége. A járatlan és jártas anyag betanulásának módja. V. Az emlékezet művelése a tanításban. A betanulás előtti megértés. A tanítás anyagának logikai kapcsolata. A kellemes érzelmek és a félelem hatása a reprodukálás képességére. *kra*

- 797 —,** Az akarat analíziséhez. 1913, 321-30.

Az ösztönök és a morális felfogás viszonya az elhatározásban és cselekvésben. Az érzelmek s az alaphangulat irányító hatása az asszociációra, az alaphangulat intenzitásának növekedése, a feszültségi és feloldási érzések, a szenvedély tudatszűkítő hatása, az értelem racionalizáló hajlama. A pszichikai energia megmaradása s ebből vonható következtetések az erkölcsi nevelésre, a hajlamok más pályákra való terelése. *bt*

- 798 Posch Jenő,** Időelmélet és közhiedelmek. Pótlások „Az idő elméletéhez”. 1898, 394-424.

Az évfordulók és jubileumok megünneplésének vizsgálatánál időpsychológiai szempontok. Évfordulók: a dátum és események közötti összefüggés természete, ennek kapcsolata az objektív időszemlélettel. Jubileumok: a tartósság ténye és a kerekszám kultusza. A multtá válás kritériumai. A „phantasma” szerepe a mult ítéletének kimondásában, valódi és képzelt mult keletkezése és ezek kritériumai. *bt*

- 799 Ranschburg Pál**, A figyelmetlenség pedagógiai pszichológiája és pathológiája. 1912, 137-54.
A figyelem mibenléte és fajtái. A figyelmetlenség 2 fő típusa és jelentkezési formái. A figyelmetlenség okai: 1. Testi okai: a) általános okok (vérszegénység, betegség előtt- vagy utániság), b) részleges okok (érzékszervi gyöngeség, garatmandula, fejlődési okok, alvás elégtelensége, alkoholélvezés, erőltetett testi gyakorlatok). 2. Pszichikai okok: szellemi kifáradás, felfogási típusok, nemtudatos tartalmak felelevenedése, túleleven gondolkodás. 3. Pedagógiai okok: túlhosszú munkaidő, a tárgy relatív vagy abszolút nehéz volta, az előadás tempója, az előadásban hiányzó egység, a tanár szórakozottsága. *mt*
- 800 Rédei Kornél**, A tanítói lélektan. 1926, 40-3.
- 801 Révész Géza**, A gazdaságos tanulás módszereiről. 1908, 257-80.
A memorizálás természetének vizsgálata. Erőökonomiai és időökonomiai szempontból: a frakcionált és globális módszer, a „vermittelnde Methode“. A módszer fontossága a legtovább tartó megtartás szempontjából; az olvasás sebességének fontossága az ökonomikus tanulás szempontjából. Egyes tanulási eljárások: páros csoportokban való tanulás, komplexek, lokalizáció; a képzettsérsítési típusok fontossága. A pszichofizika és pedagógia. Megkülönbözteti a kísérleti pszichológiától, mely nem önálló tudomány, hanem az empirikus pszichológia módszere. A pszichológiai kísérlet lényege és jelentősége. *mt*
- 802 —**, A tehetség időszerű problémái. 1917, 519-34.
A tehetség felkutatása és nemzeti célok érdekében való felhasználása. A tehetség értelmi és akarati típusának megállapítása, a tehetséges emberek eloszlásának meghatározása. Stern és Binet. Az intelligencia fajtái. Stern: a tehetség keletkezésének és fejlesztésének feltételei; a nemi különbségek az érdeklődés eltérő irányában; az ifjúságtanulmányozás fejlesztése. *da*
- 803 Sáfrány Lajos**, A szellemi munkaképesség kísérleti mérése és a túlterhelés problémája. 1903, 268-91, 473-501.
A szellemi munka természete és mérése általában. A fáradás mérésének mechanikai módszerei. A mechanikai műszerek. Mosso, Kemsies, Keller és Griesbach eredményei. A fáradás különböző mértékei az iskolai tárgyak szerint. Wagner kísérletei. A fáradás mérésének pszichológiai módszerei. Számolási módszer; diktálási módszer; emlékezési módszer; kombinációs módszer. A kombinációs módszer előnyei. A vizsgálatok eredményeinek pedagógiai jelentősége. *bt*
- 804 Schmidt Márton**, A büntetés hatása a gyermekre. 1906, 480-9.
A büntetés benső hatása. Tapasztalati anyag tanítványainak kikérdezése és írásai által. Lelkiállapot a büntetés után: félelem, bánat, kétségbeesés, elkese- redés. Büntetés, melynek hatása alatt a gyermek hazudozóvá, ravasszá, alattomoszá lesz. *kra*
- 805 Somogyi Géza**, Gyermektanulmány az Egyesült Államokban. 1905, 588-600.
A tapasztalati matematikai lélektan története, a gyermektanulmány munka- területe, az amerikai gyermektanulmány: Hall G. Stanley munkája és néhány általánosan elismert elv. Mac Donald Arthur 1897/8. évi Jelentése. A gyermek-

rajzokra és a nagy emberek gyermekkorára vonatkozó vizsgálatok. 1899 utáni kutatások. *mt*

806 Szabó László, Adatok a tanító lélektanához. 1917, 311-9.

A tanító érzékenysége természetes következménye foglalkozásának. Minél lelkiismeretesebb valaki, annál jobban fenyegeti a túlérzékenység veszedelme. A munka sikertelenségének érzése gyakran depressziót idéz elő. Az iskola hangulata legfőképpen a tanító hangulatától függ. Ha megvan a tanító bizalma a munka iránt, a tanulóknak a tanító iránt, szellemi kontaktus jön köztük létre. A tanító helytelen megítélése kívülállókról részéről. *da*

807 Szemere Samu, A gyermekjátékok fejlődéstani és neveléstani jelentősége. 1907, 129-41.

A gyermekjátékok vizsgálata: biológiai szempontból (a játék keletkezése) és pedagógiai szempontból (a játék nevelő értéke). Az első szempontból az üdülés, az erőfölösleg és a gyakorlás elméletét vizsgálja és kritizálja. Pedagógiai szempontból a játék az egész életre kiható funkció. Hatása a spontán tevékenységre, a figyelem fejlődésére és az esztétikai érzekre. *mt*

808 Székely György, Az érzelem fejlesztéséről. 1900, 161-71.

Az érzelem Herbart rendszerében. Az érzelem mint az akarat és a jellem tényezője. Az érzelem fejlesztésének fontossága. Az iskola teendője az érzelem fejlesztésében és a rendelkezésére álló eszközök. *bt*

809 —, A figyelem hatásairól. 1910, 593-8.

Pszichológiai és élettani hatások. Wundt, Fechner, Münsterberg, Ebbinghaus munkássága. Érzetek, utóképek, álmoképek. Az érzelmre való hatás és visszahatás. A figyelemmel elsajátított képzetek maradandósága és reprodukálása. *sta*

810 Várnai Sándor, Kísérleti lélektan az iskolában. 1895, 184-9.

Binet és Henri kísérlete a gyermek látásbeli emlékezetének fejlődéséről. Bourdon vizsgálata az életkor befolyását illetően a rögtönös emlékezőtehetségre. Binet vizsgálatai a gyermeki jellem alakulására nézve. *bt*

811 Vértés Lajos, Kísérleti vizsgálatok a gazdaságos tanulás kérdéséhez. (Mily viszonyban áll a megtanulandó anyag mennyisége a megtanulásra fordított munkához?) 1912, 155-64, 205-13.

Az emlékezési funkció törvényeire vonatkozó vizsgálatok eredményei és a szerző vizsgálatai. Értelmetlen anyagnál a szükséges ismétlések száma a megtartandó anyag mennyiségével aránytalanul nő. Értelmes anyagnál ugyanez gyakorlatlan kísérleti személyeknél; begyakorlott személyeknél rövidebb szövegnél arányos és csak hosszú szövegnél aránytalan az ismétlések növekedése. Az eredmények pedagógiai jelentősége. Elmebetegeken végzett kísérletek. Az ismétlések száma és a felmondási idő közötti viszony. *mt*

812 Vértés O. József, A gyógyító pedagógia fogalma és köre. 1915, 141-60.

A gyógyító pedagógia tárgya, az abnormis gyermekek osztályozása. Abnormalitás, normalitás és hypernormalitás. A gyógyító pedagógia területe és részei. A testi rendellenesség és a szellemi képességek. A nyomorékok gyógyító-nevelésének hármas feladata. Az érzékszervi abnormisok, a vakok érzékszervei és képzei, a siketnémák lelki világa. Az akarat, értelmi és érzelmi fogyatékosok. Az abnormális gyermekek elkülönítése. *bt*

- 813 **Weszely Ödön**, A paedagogia és pszichologia viszonya. 1907, 449-56, 513-23. (l. 589).

B. Ismertetett művek és értekezések

- 814 **Baranyai Erzsébet**: *L. Szondi*, Zur Psychometrie der Tests. 1930, 169-71.
- 815 **B. C.**: *Kempelen Attila*, Az ifjúság lélektanának alapvázlata. 1930, 167-8.
- 816 **Beyer József**: *Nagy László*, Megfigyelések a gyermekek társas életéről. Orsz. nőképző egyesület tanítóképzője. 1905, 166-7.
- 817 **Bihari Ferenc**: *Ribot Th.*, Az emlékezet betegségei. Ford. *Dáni Ede*. 1903, 51-3.
- 818 —: *Tankó Béla*, A jellem és keresztyén vonásai. Szászváros, ref. koll. 1903, 567.
- 819 —: *W. James*, Lélektani előadások tanítók számára. Ford. *Ozorai Frigyes*. 1909, 647-9.
- 820 **Buday József**: *Pauer Imre*, A lélektan alaptanai. 1900, 418-32, 496-501, 541-65.
- 821 **Cs. E.**: *Ferenczy József*, Irodalmi dolgozatok. 1899, 250-2.
- 822 **Donner Lajos**: *Pethes János*, Gyermekpsychologia a szülők, tanítók és tanító-növendékek számára. 1902, 190-2.
- 823 **Endrei Gerzson**: *M. Jahn*, Ethik als Grundwissenschaft der Pädagogik. 1906, 319-22.
- 824 **Erdélyi Lajos**: *Hajós Lajos*, Általános psychopatologia. 1903, 503-5.
- 825 **Éltes Mátyás**: The Call of Education. Psycho-pedagogical journal international. Organ of the Montessori movement. Edited by *Maria Montessori* with the cooperation of *Géza Révész* and *J. C. L. Godefroy*. Vol. I. No. 1. 1924, 82.
- 826 —: Psychologiai tanulmányok... *Ranschburg Pál* tiszteletére... írták tanítványai. Szerk. *Schnell János*. 1929, 269-72.
- 827 —: *Schmidt Ferenc*, Az elemi egyszerűségű kézügyesítő munka kísérleti lélektani vizsgálata. 1931, 106.
- 828 **f.**: Zt. f. paed. Psych., Path. u. Hyg. 1904, 239-40.
- 829 **Faltys Olga**: A lokalisáció és a felismerés. *Viqueira*: Zt. f. Psych. 1917, 373.
- 830 **Focher László**: *H. Weimer*, Psychologie der Fehler. 1926, 130-2.
- 831 **Gyulai Aladár**: *L. Nagy*, Psychologie des kindlichen Interesses. 1913, 236-7.
- 832 **l. s.**: Zentralblatt f. Psych. u. psych. Päd. Hrsg. von *W. Peters*. 1915, 89-90.
- 833 —: *E. Meumann*, Vorlesungen zur Einführung in die experimentelle Pädagogik und ihre psychologischen Grundlagen. *E. Meumann*, Abriß der experimentellen Pädagogik. 1915, 288-9.
- 834 —: *W. Stern*, Psychologie der frühen Kindheit bis zum 6. Lebensjahre. 1915, 371-2.
- 835 **J.**: *Ballai Károly*, A gyermektanulmányozás módszerei, különös figyelemmel a kisedkorra. 1913, 133-4.
- 836 **Jablonkay Géza**: *Nagy László*, Fejezetek a gyermekrajzok lélektanából. 1905, 617-20.
- 837 —: *Ranschburg Pál*, A gyermeki elme ép és rendellenes működése. 1908, 306-9.
- 838 —: *Nagy László*, A gyermek érdeklődésének lélektana. 1908, 481-3.
- 839 **J. G.**: *Nagy László*, A gyermektanulmányozás mai állapota. 1907, 108-9.

- 840 **Juba Adolf:** *Sarbó Artur*, A beszéd összes vonatkozásaiban, különös tekintettel a gyermekkorra. 1908, 357-8.
- 841 **Juvancz I.:** A számolóképeség vizsgálása. *Deuchler: Archiv f. Pädagogik.* 1917, 298-300.
- 842 **Karl Lajos:** Az ember lelki élete. Szerk. *Alexander Bernát és Lenhossék Mihály.* 1906, 249-53.
- 843 **Kelemen Ignác:** *Wilhelm Ostwald*, Große Männer. 1910, 243-4.
- 844 —: Kísérleti paedagogia és iskolareform. *E. Meumann: Zt. f. päd. Psych. u. exp. Päd.* 1911, 287-90.
- 845 **Kemény Ferenc:** *Nádai Pál*, Könyv a gyermekről. 1911, 566-70.
- 846 —: Német ethika. *Wilh. Rein*, Grundriß der Ethik. 1920, 19-25.
- 847 **Kenyeres Elemér:** *Bognár Cecil*, Tanulmányok a gyermeki lélekről. 1925, 136-7.
- 848 —: *V. Rasmussen*, Psychologie de l'enfant. L'enfant entre quatre et sept ans. 1926, 58.
- 849 —: Tehetségproblémák. A Magy. Gyermektanulmányi és Gyakorlati Lélektani Társ. pszichológiai szemináriumában tartott 14 előadás. 1931, 179-80.
- 850 **Kereszty István:** *Salamon Jadassohn*, Das Tonbewußtsein. 1900, 334-5.
- 851 **Kéri Hedwig:** *Helga Eng*, Abstrakte Begriffe im Sprechen und Denken. 1917, 429-31.
- 852 **kf.:** Gyermeknek a halálról. *Felix Ortt:* Minerva (belga). 1914, 567-9.
- 853 —: A kísérleti lélektan jogosultságának korlátozása. *Hugo Münsterberg*, Grundzüge der Psychotechnik. 1915, 79-80.
- 854 —: *Carl Murchison*, The Psychological Register. 1930, 316.
- 855 —: *Elliot D. Smith*, Psychologie für Vorgesetzte. 1931, 57-8.
- 856 **K. Gy.:** *Tower Vilmos*, A hipnotizmus elméleti, gyakorlati, pedagógiai, orvosi és büntetőjogi szempontból. 1926, 181-2.
- 857 **Kliss Margit:** *I. Schrenck*, Über das Verständnis für bildliche Darstellung bei Schulkindern. 1917, 191-3.
- 858 —: A logikus és mechanikus emlékezet. *Balaban: Zt. f. Psychologie.* 1917, 300.
- 859 **K—n.:** Olvasás és írás az álomban. *E. Meumann*, Archiv f. d. gesamte Psychologie. 1909, 665.
- 860 —: A figyelem mérése. *L. R. Geissler: American Journal of Psych.* 1910, 49-50.
- 861 —: A motorikus fejlődés lélektana. *Fr. N. Spindler: Education* (Boston). 1910, 102.
- 862 —: Antwerpen város paedagogiai laboratoriuma. *M. C. Schuyten: Zt. f. exp. Päd.* 1910, 178-9.
- 863 —: A tanuló érzékeinek tanulmányozása. *Bourdon: L'éducation.* 1910, 305.
- 864 —: Az ultranormális gyermek. *W. Stern: Der Säemann.* 1910, 306-7.
- 865 —: A chicagói iskolás gyermekek megvizsgálása. *M. Millan: Zt. f. Kinderforschung.* 1910, 353-5.
- 866 —: Binet módszere Amerikában. *H. G. Goddard: Ped. Seminary.* 1911, 643-4.
- 867 **Kornis Gyula:** A pszichologia jövője. *G. Heymans*, Das künftige Jahrhundert der Psychologie. 1912, 293-6.
- 868 —: *Ranschburg Pál*, Pszichológiai tanulmányok. I—II. 1914, 234-6, 578-80.

- 869 —: *E. Molnár*, Une nouvelle méthode en psychologie religieuse. 1916, 374-5.
- 870 —: *Th. Erismann*, Angewandte Psychologie. 1917, 91-3.
- 871 **Lados József**: *Molnár Oszkár*. Bevezetés a gyermektanulmányba. 1914, 169-70.
- 872 **Lakatos László**: *Nógrády László*, A mese. Gyermektanulmányi könyvt. 7. k 1918, 318-22.
- Nagy László**, **Nógrády László**, **Lakatos Pál**: *Nógrády László*, A mese. Válaszok a bírálatra és viszonzóválasz. 1918, 429-36.
- 873 **Lázár Szilárd**: *M. Offner*, Die geistige Ermüdung. 1911, 301-2.
- 874 —: *Paul Ranschburg*, Das kranke Gedächtnis. 1911, 564-5.
- 875 —: *Max Dessoir*, Abriß einer Geschichte der Psychologie. 1912, 236.
- 876 —: *J. O. Vértess*: Das Wortgedächtnis im Schulkindesalter. 1913, 503-4.
- 877 —: *Fürj Pál*, Gyengeelméjű gyermekek emlékezete. 1914, 102-3.
- 878 —: *M. Offner*, Das Gedächtnis. 1914, 168-9.
- 879 —: *Claparède Ede*, Gyermekpsychologia és kísérleti pedagogia. Ford. *Weszeley Ödön*. 1915, 623-5.
- 880 —: *Paul Ranschburg*, Die Leseschwäche und Rechenschwäche der Schulkinder im Lichte des Experiments. 1917, 187-9.
- 881 **Lux Gyula**: *Kenyeres Elemér*, A gyermek első szavai és a szófajok föllépése. 1928, 179-81.
- 882 —: *Kenyeres Elemér*, A gyermek beszédének fejlődése. Képeskönyv — mese — idegen nyelv. 1928, 256-8.
- 883 **Marót Károly**: *Görögné Beke Margit*, Ata könyve. 1916, 120-1.
- 884 **Máday István**: *Alfred Adler*, Menschenkenntnis. 1928, 264-8.
- 885 **Molnár Oszkár**: *Éltes Mátyás*, A gyermeki intelligencia vizsgálata. 1914, 583-5.
- 886 **Morvay Győző**: *Wundt Vilmos*, A lélektan alapvonalai. Ford. *Rácz Lajos*. 1898, 243-9.
- 887 **N. Sikorszky I. A.**, A gyermek lelki fejlődése, valamint az érettebb életkor lélektanának rövid jellemzése. Ford. *Tas József* és *Varsányi Géza*. 1921, 161-2.
- 888 **Nagy József**: *G. Richard*, Pédagogie expérimentale. 1914, 33-7.
- 889 **Nádai Pál**: *Nógrády László*, A gyermek és a játék. 1913, 297-302.
- 890 —: *Fritz Giese*, Das freie literarische Schaffen bei Kindern und Jugendlichen. 1915, 82-5.
- 891 **Ozoraí Frigyes**: *Tedeschi Borbála*, Figyelem és elfáradás. Szeged, felső leányisk. 1907, 566.
- 892 —: *Stuhlmann Patrik*, Ujabb lélektani módszerek és törekvések. Kassa, pre-mont. főgimn. 1908, 613.
- 893 —: *Nógrády László*, Adatok a gyermek érdeklődésének lélektanához. Szolnok, áll. főgimn. 1908, 613-4.
- 894 —: *Puhala Sándor*, Emlékezés és feledés. Lugos, áll. főgimn. 1908, 616.
- 895 **Pauler Ákos**: *Karl Groos*, Das Seelenleben des Kindes. 1904, 44-7.
- 896 —: *Georges Demeny*, Mécanisme et éducation des mouvements. 1904, 445-6.
- 897 —: *Friedrich Schmidt*, Experimentelle Untersuchungen über die Hausaufgaben des Schulkindes. 1904, 503-5.
- 898 —: *Ernst Meumann*, Vorlesungen zur Einführung in die experimentelle Pädagogik und ihre psychologische Grundlage. 1908, 351-3.
- 899 **Pekár Károly**: *Ranschburg Pál*, A gyermeki elme fejlődése és működése. 1904, 621-3.

- 900 —: A gyermekek haragja. (A Párisi Szabad Gyermektanulmányi Társaság kérdőíves kutatásának eredménye.) 1907, 41-4.
- 901 **Polgár Gyula:** *Dőri S. Zsigmond*, Kísérleti paedagogia és didaktika. 1905. 625.
- 902 —: *Pauler Ákos*, Az ethikai megismerés természete. 1908, 475-80.
- 903 —: *A. Binet*, Les idées modernes sur les enfants. 1910, 239-43.
- 904 **Ranschburg Pál:** *Nemesné M. Márta*, A lelki fejlődés útja. Az 5—15 éves gyermek spontán tevékenységei. Zárófejezettel ellátta *Révész Margit*. 1922, 170-3.
- 905 **Rácz Lajos:** *Kornis Gyula*, A lelki élet. 1918, 424-7.
- 906 —: *Kornis Gyula*, A lelki élet. II—III. k. 1920, 33-6.
- 907 —: *Wilhelm Wundt*, Bevezetés a pszichológiába. Ford. *Farkas Zoltán*. 1921, 162-4.
- 908 **Spectator:** *Dóczy Jenő*, Tehetség és iskola. 1910, 621-3.
- 909 **Szabó Ignác:** *Karl Groos*, Der Lebenswert des Spiels. 1912, 647-9.
- 910 **Szelényi Ödön:** *W. J. Ruttman*, Erblchkeitslehre und Pädagogik. 1917, 558-9.
- 911 —: *Else Croner*, Die Psyche der weiblichen Jugend. 1927, 69-70.
- 912 **Székely György:** Sammlung von Abhandlungen aus dem Gebiete der pädagogischen Psychologie und Physiologie. Hrsg. von *Hermann Schiller* und *Th. Ziehen*. I. füzet: *Hermann Schiller*, Der Stundenplan. 1897, 451-4.
- 913 —: *Franz Fauth*, Das Gedächtnis. 1899, 100-8.
- 914 —: *Oskar Attenburg*, Die Kunst des psychologischen Beobachtens. 1900, 206-8.
- 915 —: *Th. Ziehen*, Das Verhältnis der Herbartischen Psychologie zur physiologisch-experimentellen Psychologie. 1901, 247-52.
- 916 —: *Ranschburg Pál*, Az emberi elme. I. k.: Az értelem. II. k.: Érzelem, akarat, egyéniség. 1925, 49-52.
- 917 **Szilnyai Elek:** Jendrássik Ernő theoriája a gondolkodás folyamatáról. 1913, 113-6.
- 918 —: *Vaerthing*, Die Vernichtung der Intelligenz durch Gedächtnisarbeit. 1914, 98-100.
- 919 **Tevell Mihály:** *W. Rein* und *P. Selter*, Das Kind, seine körperliche und geistige Pflege von der Geburt bis zur Reife. 1912, 48-50.
- 920 **Térl József:** *W. Ament*, Die Entwicklung von Sprechen und Denken beim Kinde. 1900, 437-8.
- 921 —: *Léderer Ábrahám*, a) A félelem erkölcs- és neveléstani szempontból. b) A megfigyelések lélektani, gondolkodástani és neveléstani szempontból. 1905, 57-8.
- 922 —: *Heinr. Lhotzky*, Die Seele deines Kindes. 1912, 239-40.
- 923 —: *Rich. Poppe*, Von der experimentellen Pädagogik. 1912, 639-41.
- 924 **T. G.:** *Wonaszek A. Antal*, Az emberi értelem evolúciója. 1899, 180-3.
- 925 **Tm.:** A tehetségesek haladása. *Fritz Giese*. 1917, 368-9.
- 926 **Várkonyi Hildebrand:** Újabb gyermeklélektani vizsgálatok. *Piaget*, La représentation du monde chez l'enfant. 1928, 100-4.
- 927 —: *H. Wallon*, L'enfant turbulent. *H. M. Fay*, Éléments de psychiatrie infantile. 1929, 60-2.
- 928 —: *P. Mendousse*, L'âme de l'adolescent. L'âme de l'adolescente. 1929, 281-2.
- 929 —: *Kenyeres Elemér*, A gyermek gondolkodásának és világfelfogásának fej-

- lödése. *J. Piaget* vizsgálatai. *Böhm Károly* feljegyzései gyermekeiről. *Tari Imréné Felzmann Anna*, Egy anya naplójából. 1930, 166-7.
- 930 **Vértés O. József: M. Lobsien**, Experimentelle praktische Schülerkunde. Mit einem Beitrag über das pathologische Kind von *O. Mönkemöller*. 1917, 93-4.
- 931 —: *Mitrovics Gyula*, Az egyéni nevelés főbb szempontjai. 1918, 215-6.
- 932 —: *W. J. Ruttmann*, Allgemeine Schülerkunde. Ihre Grundlagen, Methoden und Ergebnisse. 1918, 427-8.
- 933 **V. H.: G. H. Luquet**, Le dessin enfantin. 1929, 214-6.
- 934 —: *Alice Descoeudres*, Le développement de l'enfant de deux à sept ans. 1929, 220-1.
- 935 **Vida Sándor**: Tarlózás az olasz paedagogiai irodalomban. *Pietro Romano*, La Psicologia Paedagogica. *Giovanni Nascimbeni*, Il collegio come campo per la psicologia collettiva. 1907, 351-7.
- 936 **V. S.: R. Schulze**, Aus der Werkstatt der experimentellen Psychologie und Pädagogik. 1911, 168-9.
- 937 **W.: August Messer**: Empfinden und Denken. 1909, 44.
- 938 **Waldapfel János: Pechány Adolf**, Az emlékezés psychológiája. Néptanoda. 1892, 440-3.
- Pechány A.: Válasz „Az emlékezés psychológiája“ cz. munkám bíráljának.** 1892, 513-5.
- Waldapfel János**: Ellenválasz. 1892, 515-7.
- 939 —: *Vargha Ferenc*, A gyermekkorban lévő bűnösök. 1896, 366-72.
- 940 —: *Donner Lajos*, A gyermek értelmi fejlődése gyermek-psychologiai szempontból. 1899, 98-9.
- 941 —: *Zt. f. päd. Psych.* 1899, 183-4.
- 942 —: *Benno Erdmann*, Die Psychologie des Kindes und die Schule. 1902, 495-504.
- 943 —: *G. Stanley Hall*, Ausgewählte Beiträge zur Kinderpsychologie und Pädagogik. 1903, 640-5.
- 944 —: *Wilhelm Ament*, Die Entwicklung der Pflanzenkenntnis beim Kinde und bei Völkern. 1904, 47-52.
- 945 —: *Karsai Ervin*, Az appercepció. Új didaktikai alapvetés kísérlete. 1923, 47-8.
- 946 A kísérleti pedagógia feladata és határai. *Busemann: Zt. f. päd. Psych.* 1910, 643-4.
- 947 A kísérleti lélektan a római egyetemen. *Rivista Ped.* 1911, 246.
- 948 A paedagogia kapcsolata az állat-lélektannal. *Claparède: Zt. f. päd. Psych.* 1911, 642-3.
- 949 *Fejes Áron*, Az akaratszabadság problémája. 1912, 175.
- 950 A nemek különböző képességei. *J. Cohn és I. Dieffenbacher: Zt. f. angewandte Psych.* 1912, 177-8.
- 951 A szociális tudat fejlődési fokozatai. *A. Fischer: Der Säemann.* 1912, 178-80.
- 952 A gyermek gondolkörének elemzése. *W. Gensch.* 1912, 244-5.
- 953 A játék mint katharsis. *Zt. f. päd. Psych.* 1912, 306-7.
- 954 A megértés folyamata. *Edmund Jacobson: American Journal of Psych.* 1912, 307-8.
- 955 *Ballai Károly*, A Gyermektanulmányi Múzeum Gyűjteményeinek leírása. 1913,

- 956 *Várkonyi Hildebrand*, A tudat fogalmáról. 1913, 138.
 957 *Polácsi János*, A gyermektanulmányozásról. 1913, 245.
 958 *Ballai Károly*, A gyermektanulmányozás módszerei, különös figyelemmel a gyermekkorra. 1913, 360.
 959 *Nemes Lipót*, A kültelki gyermekek élete és jövője. 1913, 361.
 960 Az impressziókról. *Lechner Károly*: Magy. Fil. Társ. Közl. 1914, 107.
 961 A magyar gyermektanulmányi mozgalom. *Nagy László*: A Gyermekek. 1914, 602-3.

C. Hírek és adatok

- 962 *Ballai Károly—Nagy László*: A Gyermekek Tanulmányi Múzeum pedagógiai osztálya. 1912, 188-90.
 963 f.: A gyermekpsychologia. 1904, 497-9.
 964 i.: Gyermekek Tanulmányi Iskola. 1917, 510.
 965 *Kemény Ferenc*: A típusok osztályozásához. 1915, 301.
 966 —nt.: Kísérleti lélektani tanfolyam. 1913, 62.
 967 p.: Az V. nemzetközi lélektani kongresszus. 1905, 160.
 968 *Székel György*: Psychologiai laboratorium és aesthetikai érzelmek. 1897, 588-9.
 969 Psychologiai laboratorium. 1903, 60-1.
 970 Gyermekek Tanulmányi értekezletek. 1903, 255-6.
 971 Magyar Gyermekek Tanulmányi Társaság. 1906, 318-9.
 972 Felhívás. A Magyar Gyermekek Tanulmányi Társ. „Adatgyűjtő-Osztálya”. 1907, 511.
 973 Az érdeklődés fejlődéstana. *Nagy L.* értekezése német nyelven. 1908, 58-9.
 974 Gyermekek Tanulmányi Tanfolyam Budapesten. 1909, 195.
 975 Külföldi lapok a genfi kongresszusról. (VI. nemzetközi lélektani kongresszus.) 1909, 523.
 976 Felhívás. (A Magyar Gyermekek Tanulmányi Társ. országos gyermektanulmányi kongresszusára.) 1912, 653-4.
 977 Előadások. A Magyar Gyermekek Tanulmányi Társ. értekezletein. 1913, 169.
 978 A Magyar Gyermekek Tanulmányi Társ. 1913, 317.
 979 Gyermekek Tanulmányi kongresszus. 1913, 317-8.
 980 Gyermekek Tanulmányi. 1914, 254.
 981 A Magyar Gyermekek Tanulmányi Társ. 1913-ban. 1914, 605-6.
 982 Gyermekek Tanulmányi Museum. 1915, 218.
 983 A gyermekek és a háború. A Magyar Gyermekek Tanulmányi Társ. kérdőíve. 1917, 207-8.
 984 Az intelligencia-vizsgálatok megkönnyítése. 1928, 64.

III. A NEVELÉS ÁGAI

a) TESTI NEVELÉS

A. Önálló cikkek

985 Demek Győző, A testi nevelés az egységes középiskolában. 1892, 557-60.

Torna helyett inkább egyes iparágakkal való foglalkozás.

ta

986 Holzmann Ignác, A fülegészségtana és az iskola. 1899, 382-5. Az iskolás gyermekek hallásának megvizsgálása; a tanuló ú. n. túlterhelését sok esetben a föl nem ismert fülbetegség okozza.

sza

987 Horvay Róbert, Testnevelési ügyek az 1900-1901-iki értesítők alapján. 1902, 337-47.

1. Játékdélutánok. 2. Programmértekezések. 3. Ifjúsági egyletek. 4. Test- és erőmérések. 5. Vegyesek.

ta

988 Imre Sándor, Széchenyi és a testi nevelés. 1903, 336-52. (I. 225).

989 Juba Adolf, A svéd paedagogiai testgyakorlat. 1901, 382-403. A testgyakorlat szerepe a közép- és elemi iskolában. A svéd torna tanítása Svédországban. A svéd torna foglalkoztatja a test minden részét. A tanárokat külön képezik. A növendékek csoportokban tornáznak. Külön a valamely betegségben szenvedők és külön az egészségesek. A foglalkoztatás az első félórán fokozatosan megerőltető és utóbb fokozatosan lassuló, pihentető. A felső 3 osztályban katonai gyakorlat. Nálunk annyiban jobb, hogy több a játék és szabadban való foglalkozás is van.

ba

990 —, A paedagogia és az iskolaegészségügy. 1907, 151-61, 219-28. A tanítással kapcsolatos egészségügyi mozzanatok: a közellátás, a gerincoszlop oldalsó elferdülése, a vérszegénység, a fejfájások, az idegbajok kérdése, amennyiben az iskolai tanítással kapcsolatosak. Az iskolai túlterhelés kérdése, a célszerű munkacsoztás: a tanítási idő tartama és az órák elosztása.

mt

991 —, Az egészségügyi, anya-, csecsemő- és gyermekvédelmi kérdések az iskolában. 1918, 199-207.

992 Kemény Ferenc, Modern olympiai játékok. 1894, 416-21.

A párisi nemzetközi atlétikai kongresszus tárgyalásai és határozatai.

ta

993 —, A testi nevelés állapota a magyarországi középiskolákban. Az 1897-98. iskolaév végén. 1899, 257-85.

A magyar szülők és társadalom nem ismerik el a testi nevelés fontosságát. A jó és képzett tanárok hiánya oka az elmaradásnak.

sza

994 —, Goethe és a testi nevelés. 1902, 461-4. (I. 20)

995 —, A szellem a sport iskolájában. 1905, 534-44.

Prévost Marcelnak a brüsszeli testnevelési és sportkongresszust megnyitó felolvasása. A szellem a sport részéről ösztönzést, szerénységet, becsvágyat, akaraterőt, kitartást és reményt tanul. A test fegyelmzése tanít a szellem fegyelmzésére. Kifogása: a módszer tökéletességébe vetett hit és a rekord-eredmények felállítására való törekvés.

fra

996 —, Magyar testnevelési rendszer! 1914, 505-21.

Nemzeti rendszerek megteremtésére való törekvés a testi nevelésben. A rendszer fogalma. Tudományos, gyakorlati rendszerek. A testi nevelés célja. A testgyakorlatoknak szellemi és lelki hatása. A főbb testnevelési rendszerek (német, svéd, angol). A katonai rendszer. A hasznossági torna. A testi nevelés differenciálása. A testi nevelés ügyének története hazánkban. Szükségünk van-e nemzeti testnevelési rendszerre? *na*

997 Kovács Rezső, A játékdélutánokról. 1900, 193-6.

Játékdélutánok fontossága, a játéktér, a játéktértermek és játékszabadság. *ta*

998 —, A testgyakorlatok hatása az egész emberre. 1901, 233-42, 284-93.

A testgyakorlat feladata: testi erőnk fejlesztése, egészségünk védelme, ellenálló képességünk megóvása. A testgyakorlat fontossága: megtanuljuk általa erőnk, képességeink leggazdaságosabb kihasználását, önállóságra, gyors ítélőképességre, ügyességre szoktat és mindig jobb és jobb eredmény elérésére serkent. Gyakorlatívá és az élet realitása iránt fogékonnyá tesz. *ba*

999 —, Jelentés a testi nevelés nemzetközi kongresszusáról. 1901, 356-82.

Az első kongresszus Párisban 1900-ban. A kongresszus megszervezése, a kongresszuson megalakult „Testi Nevelés Állandó Nemzetközi Bizottsága“. Javaslatok: 1. Kétévenként nemzetközi kongresszus. 2. Minden ország egy-egy képviselőjéből állandó nemzetközi bizottság. 3. Minden képviselő hazájában alkotta meg a testnevelés nemzeti bizottságát. 4. Ő képviselje a jövő kongresszuson a nemzeti bizottságot. 5. Testi nevelés nemzetközi szemléjének megteremtése. 6. Minden országban a testi nevelés ügyeinek gondozására hivatalos szervezet létesíttessék. A javaslatokat a kongresszus elfogadta. *ba*

1000 —, A gyermek mozgási élete és értelmi fejlődése közötti kapcsolat. 1907, 16-27.

Polgáriszkolai diákokon végzett megfigyelések: A fizikai tevékenység elsőrendű tényező az értelem alakításában. A testi képesség dolgában kiválóbbak térszemlélete tisztább. Nagy a mozgási élet indirekt hatása az értelmi munkára. Az értelemre ható mozgások élettani funkciói. A tudományos szempont érvényesülése a testgyakorlás oktatásában, a testgyakorlatok fontossága a szellemileg alsóbbrendű gyermekek oktatásában. *mt*

1001 —, Vitás pontok a testi nevelés kérdésében. 1917, 445-59.

1. A testi nevelés öncélja. 2. Svéd vagy német torna. 3. A tornatanári képesítés. 4. A szertorna, esztétikai értéke. 5. A katonai képzés eleme az iskolai testnevelés rendszerében. 6. A testi nevelés új rendszere. 7. Osztályozás a testgyakorlás oktatásában. 8. Versenyre való képzés, bírálgatás. *da*

1002 —, A testi nevelés új fejezete. 1929, 84-95.

A közegészség fejlesztése és a testnevelés fontossága nemzeti érdekből. A sport szerepe a testi nevelésben. A sport és a hadkötelezettség. Teljesítmény-maximumra való törekvés és üzletszerűség. A tiszta sport nevelő hatása. A „sportláz“. A sport nemzetközi vonatkozásai. Nem bajnokok nevelése, hanem a tömeg sportbeli nevelése. *vn*

1003 Lukács György, Közegészség és iskola. 1916, 161-7.

Védekezés az alkohol-okozta betegségek, a tuberkulózis és a nemi betegségek

ellen. Már az elemi iskolában egészségi 10 parancsolat. A középiskolában egészséges életre nevelés torna és elméleti oktatás által. A szellem élenkítése a nemes sportok, ének és zene által. Testnevelés, test és lélek összefüggése, az iskola feladata. csa

- 1004 Otto József,** Németország és Svájc középiskoláinak testi nevelése. 1894, 95-103, 146-52, 175-84.

A német tornaügy. Rend- és szabadgyakorlatok. Szertornázás. Játék. Torna-tanítóképzők. Tornafelügyelők. A német testi nevelés előnyei. Svájc testi nevelése katonai alapon. Lövészet. Játék alacsony fokon. ta

- 1005 Pethe Ferenc,** Ifjúsági tornaversenyeink. 1899, 14-20.

A vkm. idevonatkozó rendelete; a középiskola testnevelésének, a torna- és sportegyesületek fellendülése. A belső rend és fegyelem fontossága. Nem tornaversenyek és éremvadászat a cél, hanem derék, önzetlenül dolgozó hazafiak nevelése. sza

- 1006 Quint József,** Az amszterdami nemzetközi testnevelési kongresszus. 1928, 242-5.

- 1007 Schuschny Henrik,** Iskola és tuberkulózis. 1927, 11-24.

A tuberkulózis terjedése elleni védekezés az iskola útján. Egészségügyi ismeretterjesztő előadások. Óvintézkedések arra nézve, hogy az iskola maga ne terjessze a betegséget. Tüdőbeteg tanulók elkülönítése és gyógyíttatása tüdőgondozó vagy tüdőszanatórium útján. Különösen falun fontos a jó, higiénia-ban képzett tanító. kt

- 1008 Szedlacssek Lajos,** A görög játékvilágból. 1894, 187-92. (l. 44)

- 1009 —,** A fiúk és leányok játékaikról. 1894, 385-94.

A játék fontossága. Egynéhány történelmi adat. A labdajátékok: a football ellen. Berlin és Görlitz játéktanfolyamok. A játszótér. ta

- 1010 X .Y.,** A testi nevelés feladatai. 1892, 143-8.

A test ápolásának (diatetika) elvei: a higiénia szabályai, táplálkozás, mozgás, tisztaság, testtartás, az idegrendszer óvása. A test gyakorlásának (gymnastika) elvei: tornázás, érzékek gyakorlása, kéz ügyessége, beszélőszervek gyakorlása, kézimunka; módszer. ta

- 1011 Az ifjúság testi nevelésének ügye.** 1892, 376-88.

Az orsz. közegészségügyi egyesület iskolaügyi választmánya megbízásából készült javaslat (Berzeviczy Albert és Szuppán Vilmos). 1. Általános természetű javaslatok. 2. Az iskolára vonatkozók. 3. A neveléssel kapcsolatos javaslatok. 4. A társadalom és 5. az állam teendői. ta

B. Ismertetett művek és értekezések

- 1012 Avar Gyula:** *Elsbeth Krukenberg-Conze, Die Erziehung des Kindes zur Gesundheit und Arbeitsfreudigkeit.* 1921, 166-9.

- 1013 Ágner Lajos:** *Puhala S., Modern gondolatok a gyermek testi neveléséről.* Lugos, főgimn. 1915, 521.

- 1014 Gyulai Aladár:** *Hans Suck, Socialpolitik und Schulhygiene.* 1910, 638-40.

- 1015 bj.:** *Frank Antal, A testi nevelés a filantropistáknál.* Forrástanulmány. 1924, 78.

- 1016 Horvay Róbert:** *Koronczy Imre, A játék a nevelés szempontjából.* Székesfehérvár, főreál. 1902, 339.

- 1017 —: *Antolik Károly*, Az ifjúsági játékok. Pozsony, áll. főreál. 1902, 339-40.
- 1018 —: *Pethe Ferenc*, A mai testnevelési rendszerről. Eperjes, kath. főgimn. 1902, 340.
- 1019 **Horváth Károly**: *A. Hippius*, Der Kinderarzt als Erzieher. 1911, 302-6.
- 1020 **I. J.**: *Schuschny Henrik*, Iskola és egészség. 1915, 195-6.
- 1021 **Imre Lajos**: *Otto Gantzer*, Die Jugendpflege. Grundsätze und Ratschläge zur Gründung und Leitung von Jugendvereinen. 1915, 290-1.
- 1022 **Juba Adolf**: *Mosso Angelo*, Az ifjúság testi nevelése. Ford. és bevezető tanulmánnyal ellátta *Karafiáth Márkus*. 1910, 567-70.
- 1023 —: *Leo Burgerstein*, Schulhygiene. 1921, 45-6.
- 1024 **Kemény Ferenc**: Didon abbé a testi nevelésről. Előadás: De l'action morale des exercices physiques. 1897, 647-52.
- 1025 —: *Hermann Wickenhagen*, Turnen und Jugendspiele. 1898, 307-9.
- 1026 —: *Pierre de Coubertin*, La gymnastique utilitaire. 1905, 562-4.
- 1027 —: *Kmettykó János*, Dánia testnevelési ügye. 1914, 371-3.
- 1028 —: *Schuschny Henrik*, Mit kell a fiatal leánynak tudnia? Fiatal leányoknak való orvosi tanácsok. 1925, 137.
- 1029 —: *Siklóssy László*, A magyar sport ezer éve. 1930, 246-8.
- 1030 **kf.**: A német torna ártalmas! *Mosso Angelo*, Az ifjúság testi neveléséről. 1895, 361-2.
- 1031 —: *Molnár István*, A váradi sorozás vagy a szeszecsitokok hatásai. 1905, 58-9.
- 1032 —: Deuxième congrès international de l'éducation physique de la jeunesse: Règlements et rapports préliminaires. 1905, 560-1.
- 1033 —: *Bodó János*, Erősödjünk! 1920, 37-8.
- 1034 **K. F.**: *Franz Mezö*, Geschichte der olympischen Spiele. 1931, 50-1.
- 1035 **K—n.**: *James Fred. Rogers*, A fizikai és erkölcsi nevelés viszonyáról. Ped. Seminary. 1909, 664.
- 1036 —: Football a középiskolában. *A. H. Maurer*: Educ. Review. 1910, 581.
- 1037 **Konrádi Dániel**: *Tuszkai Ödön*, Iskolaegészségi könyvtár. 1914, 172-3.
- 1038 **Kovács Rezső**, Svéd gimnasztika és katonai célok. 1902, 395-7.
- 1039 —: *Kemény Ferenc*, Gegenwart und Zukunft der körperlichen Erziehung. 1904, 565-9.
- 1040 **Nagy József**: A gyermekek idegességéről. *Augusta Moll-Weiss*, Rev. Univ. 1909, 318-9.
- 1041 **Nagy József Béla**: *Georges Demeny*, L'éducation de l'effort. Psychologie-Physiologie. 1917, 189-91.
- 1042 **Ozora Frigyes**: *Fialowszki Béla*, Egészségügy és iskola. Nagybecskerek, főgimn. 1907, 611.
- 1043 **Pauler Ákos**: *Salgó Jakab*, A szellemi élet hygieniája. 1905, 427-9.
- 1044 **Sch—y.**: *Pándy Kálmán*, Virágnylás. 1924, 80-1.
- 1045 **Térl József**: *Ferdinand Kemsies*, Arbeitshygiene der Schule auf Grund von Ermüdungsmessungen. 1899, 391-2.
- 1046 **tj.**: *Szentesy Béla*, A gyermekek szellemi megerőltetése, ismeretlen oldalról feltüntetve. 1899, 390-1.
- 1047 **Vértes O. József**: *Theodor Heller*, Pädagogische Therapie für praktische Ärzte. 1915, 88-9.
- 1048 **Waldapfel János**: *Wirth Gyula*, A testi nevelés a középiskolában. Besztercebánya, kath. főgimn. 1893, 239.

- 1049 —: *Szűcs Lajos*, A testi nevelésről. Zenta, városi gimn. 1893, 239-40.
- 1050 —: *Bruckner Ernő*, Az iskolaorvosi intézmény. Debrecen, áll. főreálisk. 1893, 240.
- 1051 —: *Bánóczy Gyula*, Az ifjúság egészségének gondozása a tanulóévek alatt. Győr, áll. főgimn. 1893, 240.
- 1052 —: *Klein Félix*, A játék. Sümeg, reálisk. 1894, 272.
- 1053 —: *Kabós Bálint*, A játék fontossága a tanulóifjúságra nézve. Békés, ev. ref. főgimn. 1894, 272.
- 1054 —: *Jancsó Benedek*, A játékok. Buda, I. k. főgimn. 1894, 272.
- 1055 —: *Bánóczy Gyula*, Ifjúsági játékok és játszótérek. Győr, reálisk. 1894, 272-3.
- 1056 —: *Emil Kraepelin*, Über geistige Arbeit. *Schuschny Henrik*, Középiskolai tanulók idegessége. 1895, 256-65.
- 1057 *Wesely Ödön*: *Jánky László*, A tornászat célja és fontossága. Ujvidék, kath. gimn. 1904, 625.
- 1058 *wj.*: *Fürst Lajos*, Jugendsport. 1897, 585.
- 1059 *W. J.*: *A. Cramer*, Über die außerhalb der Schule liegenden Ursachen der Nervosität der Kinder. 1899, 393-6.
- 1060 Német szaklap *Dollinger*—*Suppan* jelentéséről. *Eitner*: Zt. f. Turnen und Jugendspiel. 1893, 117.
- 1061 Az iskola egészségügye. *Loewy Lipót*: Izr. Tanügyi Ért. 1894, 285.
- 1062 A testi nevelés reformja. *Ottó József* előadása. 1895, 286.
- 1063 Felolvasás a közegészségügyi egyesületben. *Maurer János* előadása. 1895, 358.
- 1064 A testi nevelés. *Berzeviczy Albert* beszéde. 1896, 219-21.
- 1065 Egy magyar tanár könyvének sikere Németországban. *Kemény Ferenc*, Gegenwart und Zukunft der körperlichen Erziehung. 1906, 646.
- 1066 Elemi iskolás gyermekek alvásideje. *Paul Mayer*: Zt. f. Schulgesundheitspflege. 1911, 309.
- 1067 *Ferdinand Lagrange*, A gyermek és ifjú testgyakorlásának egészségtana. 1913, 137.
- 1068 *Erős János*, Közegészségügy, kultúra és alkoholizmus. 1913, 244.
- 1069 *Gaál Jenő*, A Magyar Társadalomtudományi Egyesület 1912. évi közegészségügyi szaktanácskozmánya. 1913, 244.
- 1070 Iskola és egészség. *Tuszkai Ödön*: Uj Élet. 1914, 316-7.

C. Hírek és adatok

- 1071 *Kemény Ferenc*: Egy érdekes nemzetközi körkérdés. *Éducation physique* körkérdése. 1905, 608-9.
- 1072 *kf.*: Vierteljahrsschrift für körp. Erziehung. (Két új folyóirat címen.) 1905, 104-5.
- 1073 —: Testnevelési mozgalmak. 1905, 422.
- 1074 *K. R.*: Testnevelési irányok. 1900, 134-7.
- 1075 A Tornaügy. 1892, 636.
- 1076 Iskolai egészségügy. *Lázár István* cikke. 1892, 637.
- 1077 Nemzetközi kongresszus műkedvelés (sport-amateurség) elveinek tanulmányozására és terjesztésére Párisban. 1894, 221-4.
- 1078 Az olympiai játékok ügyének jelen állapota. 1895, 362-3.
- 1079 Testi nevelés: Nemzetközi Olimpiai Kongresszus Havreban. 1897, 346-7.

- 1080 A Magyar Athlétikai Club memoranduma a vkm.-hez. 1898, 108.
 1081 Országos Testnevelési Tanács. 1902, 586-7.
 1082 Értekezlet a Testnevelési Tanács kérdésében. 1903, 443-4.
 1083 Kérelem az iskolai egészségügyi könyvészet érdekében. 1905, 64.
 1084 Fürdőkonviktusok tanulók számára. 1905, 160.
 1085 Szünidei fürdőkonviktusok. 1905, 304; 1906, 319.
 1086 Küzdelem az iskolában a csecsemőhalandóság ellen. 1917, 121.
 1087 Német elismerés Magyarországnak. Lehrproben und Lehrgänge. 1922, 184-5.
 1088 Tanárképzés és testi nevelés. 1925, 158.

c) ÉRTELMI NEVELÉS

A. Önálló cikkek

- 1089 **Braunschvig Marcel**, A gyermekek esztétikai nevelése. Részlet a Revue Univ.-ben megjelent értekezésből. Ford. *Nagy József*. 1907, 595-600.
 1090 **Fináczy Ernő**, Újabb törekvések a didaktika terén. 1908, 65-74.
 Német pedagógusok Herbart előtt. Herbart pedagógiája önálló és tudományos rendszer. Az utóbbi idők szellemi áramlatai ellentétbe jutottak Herbart pedagógiájával. Az ellentét részben csak látszólagos és Herbart tanítványainak, főképp Zillernek rovására írható. A formális fokozattal Herbart nem akarja megkötni a tanítót, csak didaktikai lelkiismeretet akar fejleszteni. *csó*
 1091 **Gerando (De) Antonia**, A művészet szerepéről a tanításban és nevelésben. 1899, 150-7.
 A művészi érzék szükségessége a tanításban a képzelőerő fejlesztése és a nemzeti szellem kialakítása szempontjából. A művészi érzék szerepe a tanító egyéni módszerének kialakulásában és a növendék jellemének formálásában, *bt*
 1092 **Láng Nándor**, Az ifjúság művészeti neveléséről. 1897, 441-7, 534-50.
 Nagyobb súly fektetendő reá. Magas foka Francia-, Angolországban (részletesen). Németországban és nálunk a rajzoktatás elhanyagolása és helytelen módja. K. Lange, Die künstlerische Erziehung der deutschen Jugend; — a művészettörténet bevitele az iskolába. A szabadkézi rajz reformált tanítása. Művészi képzés a jelen tanterv keretei között. *ta*
 1093 **Nádai Pál**, Lichtwark és a művészi nevelés. 1913, 11-23.
 Lichtwark mint a német esztétikai mozgalom képviselője. A színérzék nevelése. A művészi nevelés újabb irányai. Virágkultusz, városkép a művészi nevelés szolgálatában. Hogyan szemléltet Lichtwark művészi képet. Ellenvetések. Lichtwark érdeme. Köre. Az ízlés kultúrájának politikai jelentősége. *na*
 1094 —, A művészi nevelés kérdése Franciaországban. 1914, 543-53.
 A francia iskolák az 1870/1.-i események után. L'art à l'École-nak nevezett mozgalom. A francia művészi nevelés. Újabb kívánságok az iskola esztétikájára nézve. Az új szövetség párisi és vidéki működése. A rajzoktatás módszerének megváltoztatása. A költészet szellemének érvényesülése az iskolá-

ban. A tankönyvek, iskolai füzetek művészi jellege. Gyermekművészeti kiállítás Párisban. A művészi nevelés értéke. na

- 1095 —, A művészi nevelés céljai. 1917, 382-94, 459-74.

Művészi nevelés az utolsó 2-3 évtizedben. Harcok a művészi nevelés céljai, eszközei és módszerei körül. Kísérletek eredményei: a gyermekrajzok megítélése. A rajztanító szerepe. A rajztanítás kapcsolata a kézimunkaoktatással, az esztétikai és morális szempont kapcsolata. A nevelő személyének fontossága a művészi tárgyakban. A szem kultúrája; tantermek tisztasága, bútorai, az egész épület hatása. A művészi hajlam fontossága. A művészi nevelés céljaiban semmi ellenmondás a nevelés intellektuális és morális oldalával szemben. da

- 1096 Pauler Ákos, A rendszer a tanításban. 1903, 82-4.

L. Dugas tanulmányának ismertetése (Revue Philosophique) a „megfordított túlterhelés”-ről. Ez abból a törekvésből ered, amely a növendék részéről az értelmi erőfejtés minimumát tűzi ki. Ezáltal azonban túlhalmozza a gyermeki agyvelőt konkrét tartalommal: olvasás, tömeges szemléleti anyag. Egyetért a tanulmány alapeszméjével. Fontos probléma: az induktív szemléleti analitikus és deduktív diszkusszív szintetikus tanítás szerencsés egyesítése. ta

- 1097 Vida Sándor, Világnézet tanítása középiskolában. 1916, 385-94, 455-63.

A filozófia, különösen a logika keretében. A gyermekben lévő világnézetre való törekvés tudatosítása. Nem kialakult szempontokat, hanem alapfogalmakat kell adni. Előkészítés a modern világfelfogás befogadására. Meg kell értetni, hogy a filozófiai értékelés tapasztalati tények alapján megy végbe, melyben mindig az igazság a fontos mérték. Az emberi cselekedet becstét az eszményi értékre való törekvés adja meg. A világnézet tanítása és a tanár egyénisége. A tankönyvek használhatatlansága. Tanárok kölcsönös segítése és kiegészítése. csa

- 1098 Waldapfel János, A formális fokozatok elméletének története. 1892, 449-56, 521-34, 577-602. (I. 54).

B. Ismertetett művek és értekezések

- 1099 Ágner Lajos: Lähne V. A pszichológia helyes alkalmazása a tanításban. Sopron, értesítő. 1915, 517.
- 1100 Bihari Ferenc: Krausz Sándor, A Herbart—Ziller—Rein-féle didaktikai elmélet és gyakorlat. 1902, 642-4.
- 1101 —: Vágvölgyi Béla, A tanítás fokozatainak elmélete és gyakorlata. 1905 167-8.
- 1102 —: Dreisziger Ferenc, Általános és részletes oktatástan. 1905, 169-71.
- 1103 —: Döri S. Zsigmond, A tanulás technikája. 1905, 171-2.
- 1104 —: Krammer József, A lecketanulás és szorgalom. U. a., A kérdés jelentősége a nevelőtanításban. 1906, 196-8.
- 1105 Bőngérffy János, Brassai módszeréről. Gyertyánffy István és Kiss Áron, A népiskola módszertana c. könyvben. 1914, 188-9.
- 1106 Fekete (H.) Péter: Legányi Gyula, Az oktatás egészségtana. Különös tekintettel az elemi- és középiskolai megterhelésre. 1906, 323-5.

- 1107 **G.: Hermann Schiller**, Die einheitliche Gestaltung und Vereinfachung des Gymnasialunterrichts unter Voraussetzung der bestehenden Lehrverfassung. Sammlung pädagogischer Abhandlungen. 1892, 628-9.
- 1108 **Horváth Károly: Adolf Rude**, Methodik des gesamten Volksschulunterrichts. 1911, 166-8.
- 1109 **Imre Lajos: Kiss Elek**, Az értelmi és az erkölcsi nevelés viszonya. 1918, 136-40.
- 1110 **Kemény Ferenc: Ad. Mathias**, Praktische Pädagogik für höhere Lehranstalten. 1903, 650-2.
- 1111 **kf.: O. Willmann**, Pädagogische Vorträge über die Hebung der geistigen Tätigkeit durch den Unterricht. 1907, 47-8.
- 1112 **K—n.: Oktatás és érdeklődés. W. Münch: Zt. f. päd. Psych.** 1910, 175-6.
- 1113 **Komáromy Lajos: Zolich Károly**, Hasznos ismeretek a gyakorlati tanítás köréből tanítók, tanítójelöltek számára. 1894, 431-3.
- 1114 **Lázár Szilárd: Hermann Haase**, Der ursprüngliche Sinn der Lehre von den Stufen des Unterrichts. 1910, 574-6.
- 1115 **m.: Dreiszig Ferenc**, Az első osztály teljes vezérkönyve Herbart—Ziller rendszere nyomán. 1892, 508-12.
- 1116 —: **Juhay Antal**, A gyermek első tanítója, gyakorlati vezérkönyv az elemi népiskola I. osztályában kötelezett összes tantárgyak tanítására. 1892, 508-12.
- 1117 **Nagy József: Az értelmi nevelés. P. Souriau: L'Éducation.** 1912, 299-302.
- 1118 **Nádai Pál: Alexander Bernát**, Művészet. — A művészet értékéről. — A művészeti nevelésről. 1909, 238-42.
- 1119 **Polgár Gyula: Döri S. Zsigmond**, Kísérleti paedagogia és didaktika. 1905. 625.
- 1120 **Tevell Mihály: Szerk. Kőrösi Henrik és Szabó László**, Az elemi népoktatás enciklopédiája. 1912, 516-8; 1913, 29-30; 1915, 286-7.
- 1121 **v. s.: Szitnyai Elek**, A szellemi erők gyűjtése és pazarlása. *U. a.*, Miért vagyunk jók vagy rosszak? 1916, 114-7.
- 1122 **Waldapfel János: Brassai Sámuel**, A módszerről. 1893, 485-91.
- 1123 —: **Karsai Ervin**, Az appercepció. Új didaktikai alapvetés kísérlete. 1923, 47-8.
- 1124 **Weber István: James L. Hughes**, Hibák a tanításban. Ford. **Waldapfel János**. 1893, 497-503.
- 1125 **Löte József**, Megjegyzések a középiskolai oktatásra. 1902, 57-9.
- 1126 **I. Collard**, Méthodologie de l'enseignement moyen. 1904, 509.
- 1127 **A Montessori-féle módszer egy első osztályban. Sibios Massa: Rivista Ped.** 1912, 180-1.
- 1128 **Tudatosság és tanulás. L. E. Ordahl: American Journal of Psych.** 1912, 310-1.
- 1129 **Kéleti Adolf**, Vázlatok a modern nevelésről és oktatásról. 1913, 136.
- 1130 **Adams John**, Az oktatás alapelvei. 1914, 103.

C. Hírek és adatok

- 1131 **Magyar paedagogus munkája szerb nyelven. (Kármán Mór, Beispiele eines nationalen Lehrplanes für Gymnasien. Ford. Sevic Milan.)** 1897, 59.
- 1132 **A „Theoreticumok“. (Kármán Mór—Waldapfel, Adalékok a gymnasiumi oktatás elméletéhez.)** 1898, 504-5.
- 1133 **Gyakorlati Paedagogia. (Folyóirat.)** 1904, 564-5.

c) ERKÖLCSI NEVELÉS

A. Önálló cikkek

- 1134 **Bokor József**, Az erkölcsi nevelés. 1909, 1-7.

Az erkölcsi érzés forrása a szellemi életben van: értelem és morál összetartoznak. Az igazság intézményes biztosítója az iskola. Az iskola ellen emelt panaszok a közönség köréből és a tudósok részéről. A pedagógiára a világban lévő törvényszerűség felismertetésének módja tartozik. A módszer kérdése az oktatás tárgyaira és az iskolaszervezetre is vonatkozik. Ennek elvei. A történelmi materializmus, Marx tanának kritikája. *mt*

- 1135 **Díftler Ida Regina**, A tanuló szexuális felvilágosítása. 1906, 490-3.

A feminista felfogás. Ezzel szemben: ne világosítsuk fel az ifjút, hallgassunk a szexuális életről. Akaratát, jellemét neveljük, akkor szexuális téren is erkölcsös lesz a cselekedete. *kra*

- 1136 **Fekete Antal**, Hit-erkölcsi szempont az elemi iskolai tanterv revíziójában. 1898, 220-5.

„... mondja ki a tanterv, hogy: Az elemi iskola a vallás-erkölcsi nevelést főcélján tartja. Követelje meg a tankönyveknek is ezen szellemben való szerkesztését. Az olvasókönyveket a reális tartalmi kép teljes mellőzésével csakis a hit-erkölcsi szempont érvényesítésére rendezze be.” *ta*

- 1137 **Gaal Jenő**, A londoni morálpedagógiai kongresszus. 1909, 65-80, 148-62.

Az esztétikai, értelmi, vallási nevelés viszonya az erkölcsi neveléshez; az iskola és otthon viszonya. Az összes egymásnak ellenmondó tekintélyek beszédei. *sa*

- 1138 **Geöcze Sarolta**, Az iskola szociális feladatai. 1905, 513-25.

A szociálizmus elhatalmasodásának okai. Az iskolának szociális érzéket és kötelességérzetet kell fejlesztenie. Az iskolai szociális nevelés tényezői: kötelességérző, fejlett szociális érzékű tanító; kellő szociális ismeretek nyújtása az egyes tárgyakon belül; az ifjúságnak gyakorlati szociális munkába való bevezetése. *fra*

- 1139 —, Az erkölcsi nevelés, mint magyar nemzeti probléma. 1910, 19-34.

A magyar nép erkölcsös volta. A mai hanyatlás. Az erkölcsi nevelés szükségese a tanítás mellett. Egyéni nevelés. Az altruisztikus ideál érvényesítése. Szociális feladatokra való nevelés: az iskola demokratizálása. Az erkölcsi oktatás formája: vallásos vagy laikus erkölcsstan; az egyes tárgyak felhasználása az erkölcsi szempont érdekében. Az erkölcsi nevelés módja az érzelmek nemesítése. Eszközei: példaadás, szoktatás, beláttatás, fegyelmezés, az akarat edzése. Nemzeti megújulás erkölcsnevelő munka által. *mt*

- 1140 **I. s.**, **Benső megújulás**. 1918, 564-6.

- 1141 **Kármán Elemér**, A kriminálpedagógia feladatai. 1917, 241-9, 319-26.

A büntettek megelőzésének leghatásosabb eszköze a nevelés. A kriminálpedagógia feladata a kriminalista hajlamaik folytán fogyatékosokkal való foglalkozás. Kutatja, hogy milyen körülmények gátolják a fejlődő egyénben az

erkölcsi eszme kifejlődését. 1. A családi életben. 2. Az iskolai életben és 3. az ifjúság társas életében. A kriminálpedagógia eszközeit és feladatait alkalmazhatja a fiatalok bűnűje, akinek főcélja az ügyesen alkalmazott munkára való nevelés.

- 1142 Kármán Mór,** Bevezetés az erkölcsi nevelés elméletéhez. 1916, 543-69.

A jószág létesülése az emberben: velünk született adomány, szoktatás vagy tanulás eredménye. A fizikai, etikai és morális erények. A nevelés szükségességének 3 tényezője: az elhagyatottság, az együttélés szükségessége, a történeti tudat. Az emberi tudatosság 3 foka: az egyéni, társadalmi és történeti tudatosság. A nevelés szükségessége a történeti tudatosságon alapul. Az erkölcsi nevelés feladata a társadalmi és történeti tudatosság létesítése. Herbart. Spinoza. Az erkölcsi nevelés kettős feladata: vezetés és fegyelmezés. A társadalom fogalma. A nevelés különbözősége társadalmak szerint. A szociológia fogalma. A társadalom fejlődésének elvei. A fejlődés 3 típusa: törzsi szerkezet, rendi társadalom és nemzeti társadalom. A magyar társadalom fejlődésének 6 korszaka. A 3 típus jellemzése.

csa

- 1143 Máty Engelbert,** Az erkölcsi nevelés feladata. 1898, 321-38, 454-67; 1899, 334-52.

1. A növendék és az erkölcsi nevelés feladata. Az erkölcsi nevelés az akarat fejlesztése. Gyermekkorban a közvetlen szeretet célszerű erősítése; fejlettebb korban közvetett ösztönzések, majd közvetett és végre közvetlen tárgyi indítékok. 2. Az erkölcsi nevelés alaki és tartalmi feladata; sokoldalú szeretet és a hivatás szeretete. A szakismeret és hivatásszeretet kapcsolata a sokoldalú szeretettel. 3. Az erkölcsi nevelés alanyi és tárgyi feladata. Az erkölcsi élet legfőbb elve. Nevelő tisztünket akkor értük el, ha növendékünkben készséget fejlesztettünk, hogy mindig az erkölcsösség legfőbb zsinórmértéke szerint cselekedjék. A lelkiismeret az erkölcsi nevelés közvetlen zsinórmértéke; a törvény az erkölcsi cselekedet távolabbi, közvetett és tárgyi zsinórmértéke. Az erkölcsös jellem: sokoldalú szeretet, a hivatás szeretete, a lelkiismeret, a törvénytisztelet és kötelességérzet.

ta

- 1144 Nagy József,** Az erkölcsi nevelés kérdése Franciaországban. 1910, 500-5.

- 1145 Pauler Ákos,** Az erkölcsi oktatás elméletéhez. 1905, 257-70.

Az erkölcsi ismerés természetéből folyó elvi követelmények az erkölcsi fogalmak és parancsok megértéséhez. Ezekre szüksége van a pedagógusnak bármely álláspontot foglaljon is el az erkölcsi oktatásnak a tanügyi intézményekben való meghonosítása tárgyában.

fra

- 1146 Ravasz Árpád,** A gyermekek szexuális felvilágosítása. 1906, 493-504.

Ezirányú európai és magyar irodalom. Kérdések: 1. Van-e a természetlő joga a gyermeknek és ifjúságnak ahhoz, hogy a szexuális életlő a legszükségesebb felvilágosításokat megkívánhassa? 2. Kikre vár a kötelesség, hogy a felvilágosításokat megadják? 3. Mi módon és milyen formában adják meg a szükséges felvilágosításokat? Oker-Blom füzete.

kra

- 1147 Schmidt Márton,** A büntetés hatása a gyermekekre. 1906, 480-9. (l. 804)

- 1148 Székely György, A művészet nevelői értékéről. 1899, 1-6.
A művészet szeretetből fakad és szeretetet ébreszt. Nemes, magasztos érzé-
beli táplálékot nyújt az ifjúságnak és megőrzi az időelőtti öregség fásultsá-
gától. Nemzeti és társadalmi szempontból is kívánatos, hogy a művészet
helyet foglaljon a középiskola tananyagában. sza
- 1149 —, Az érzelem fejlesztéséről. 1900, 161-71. (l. 808)
- 1150 —, Az erkölcsi oktatás antinomiái. 1911, 257-73, 321-9.
A nevelés és oktatás kapcsolata. Az erkölcsi nevelés fogalma. Kultúra — civi-
lizáció; az egyensúly hiánya a kettő között. Az erkölcsi oktatás problémái.
Lehmann. Natorp tétele. Vallással kapcsolatos erkölcs vagy pozitív erkölcs-
tan. Franciaország kísérlete. Viták. Az eredmény. Foerster. Natorp állás-
pontja. Eszményi erkölcstan a vallás alapján. Vélemények. Ellenvetések.
Döring. Bibliai történeteken alapuló vallásoktatás. Dogmatikus tanítás. na
- 1151 Waldapfel János, Az etika tanítása közoktatásunk rendsze-
rében. 1918, 177-85.
Az etikai oktatás szükségessége a nevelő iskolának összes nemeiben, a szak-
iskolákban és tanfolyamokon. Általános és alkalmazott etika, a speciális hiva-
tással kapcsolatos etika tanítása. Az etika tanítása a hittan keretén kívül,
mert célja, hogy a mindenkire nézve egyformán kötelező értéket tanítsa. ma
- 1152 X. Y., Az erkölcsi nevelés feladatai. 1892, 257-62. ,
Egyén csak társas életben érheti el célját; a nevelés kötelessége a növendé-
ket megnyerni a közös életnek. Ebből kettős feladata: környezetét úgy ala-
kítani, hogy az egybeolvadást elősegítse: vezetés; a növendék akaratára hatni:
fegyelmzés. A vezetés és fegyelmzés elvei. ta

B. Ismertetett művek és értekezések

- 1153 Ágner Lajos: *Ivan Chên*, The book of filial duty. 1909, 307.
- 1154 —: *Tóth B.*, Az akarat nevelése. Kézdivásárhely, rk. főgimn. 1915, 518.
- 1155 Beyer József: *Karácsony József*, Jellemtan. Csiksomlyó, kath. tanfőképző.
1905, 234-5.
- 1156 Bihari Ferenc: *Geöcze Sarolta*, Az akarat nevelése. 1902, 256-9.
- 1157 —: *Szenczy Győző*, Jellemfejlesztés. Székesfehérvár, főgimn. 1903, 566.
- 1158 —: *Hortobágyi Zs.*, A nevelésről általában s különösen az erkölcsi nevelés-
ről. Pancsova, főgimn. 1903, 567.
- 1159 —: *Orbán Károly*, A szeretet az oktatásban és nevelésben. Zenta, gimn. 1903,
567.
- 1160 —: *Zayzon János*, A keresztyén vallásos világnézet mint nevelésünk érdeke.
Nagyenyed, Bethlen-koll. 1903, 568.
- 1161 Endrei Gerzson: *Payot*, Az akarat nevelése. Ford. *Weszely Ödön*. 1906, 256-9.
- 1162 —: *Julius Baumann*, Wille und Charakter. 1906, 575-8.
- 1163 Éltés Mátyás: *Kármán Elemér*, A gyermekek erkölcsi hibái és erkölcsi beteg-
ségek. (Kriminálpedagógia.) 1923, 50-1.
- 1164 —: *Frank Antal*, Önismeret. 1929, 51-3.
- 1165 Frank Antal: *Tóth Tihamér*, A vallásos ifjú. 1927, 227-8.
- 1166 G.: *Csösz Imre*, A lelki tehetségek összhangzó vallásos kiképzése nélkül nincs
valódi műveltség. Rózsahegy, kath. algimn. 1892, 103.

- 1167 —: *Mácska Lajos*, A jellemfejlesztés pszichológiai tényezői és morális eredményei. Nagykároly, kath. főgimn. 1892, 106-7.
- 1168 —: *Wittmann Ágoston*, A szeretet érzetének nevelése az ifjúkorban. Kézdivásárhely, gimn. 1892, 107.
- 1169 —: *Reznayk Albert*, Az ifjú neveléséről. Komárom, kath. gimn. 1892, 108.
- 1170 *Gálos Rezső*: *Kemény Ferenc*, A nemi probléma (Sexuális paedagogia.) 1908, 303-6.
- 1171 G—s.: *Gyárfás Elemér*, Tanulmányok a nemi kérdésről. 1907, 305-8.
- 1172 *Imre Lajos*: *Kiss Elek*, Az értelmi és az erkölcsi nevelés viszonya. 1918, 136-40.
- 1173 *Imre S.*: *Oker-Blom Miksa*, Doktor bácsinál falun. Pár szó a szülőkhöz. 1906, 512.
- 1174 I. s.: Tanulók tízparancsa. *Münch*: Monatschrift f. höhere Schulen. 1905, 610-1.
- 1175 *Kemény Ferenc*: *Klara Muche*, Was hat eine Mutter ihrer erwachsenen Tochter zu sagen? Belehrung über das Geschlechtsleben nach seiner physischen und ethischen Seite. 1901, 495-6.
- 1176 —: Pour nos fils quand ils auront 18 ans. Quelques conseils d'un médecin. 1903, 507-8.
- 1177 —: Röpiratok a sexuális paedagogia köréből. *Franz Schulze*, Die Studentenschaft und der akademische Bund „Ethos“. *Liebermann Leó*, Az egyetemek és főiskolák polgáraihoz. *Iványi Ernő*, Hasznos tudnivalók ifjak számára. *Alois Fluchar*, Worte der Eltern an die schulmündigen Söhne. 1907, 52-5.
- 1178 —: *Sylvanus Stall*, Was ein junger Mann wissen muß. 1907, 106-7.
- 1179 —: Compte-Rendu du deuxième congrès international d'éducation morale à la Haye. 1913, 500-1.
- 1180 —: *M. Doell*, Sexualpädagogik und Elternhaus. 1913, 507-8.
- 1181 —: *Juba Adolf*, Érettségiző fiamnak a nemi életéről és életfeladatairól. 1924, 80.
- 1182 kf.: *d'Estournelles de Constant*, Être utile. 1905, 437-8.
- 1183 —: *Fr. Jodl*, Das Problem des Moralunterrichts in der Schule. 1913, 31-3.
- 1184 —: Az első német morálpedagógiai kongresszus. 1921, 73-4.
- 1185 K—n.: *James Fred. Rogers*, A fizikai és erkölcsi nevelés viszonyáról. Ped. Seminary. 1909, 664.
- 1186 —: Az igazságérzet fejlődése. *Helene Goldbaum*: Zt. f. exp. Päd. 1910, 51.
- 1187 *Major Károly*: *Blánár Ödön*, Röviden a műveltségről és emberszeretetről. Besztercebánya, kath. főgimn. 1894, 541-2.
- 1188 —: *Ruprecht Alajos*, Szív- és jellemképző vonások Arany Toldijában. Szatmár, kath. főgimn. 1894, 545-7.
- 1189 *Mayer János*: *Bergemann Pál*, Az erkölcsösség kérdése és az iskola, 1899, 401-10.
- 1190 *Málnai Mihály*: *F. H. Hayward*, Education and the Heredity Spectre. (Nevelés és öröklés.) 1909, 307-9.
- 1191 N.: *Koczogh András*, A tiszta élet. *Marcell Mihály* és *Koszterszitz József*, A kemény parancs. *Oker-Blom Miksa*, A golya-mese helyett. *Ford. Pálfi Márton*. 1928, 258-9.
- 1192 *Nagy József*: *Albert Leclère*, L'éducation morale rationnelle, 1911, 295-300.
- 1193 —: *L. Dugas*, L'éducation du caractère. 1913, 302-5.

- 1194 Nagy József Béla: *I. Wilbois*, Les nouvelles méthodes d'éducation. L'éducation de la volonté et du coeur. 1917, 88-91.
- 1195 Nádaí Pál: *Fr. W. Foerster*, A nemi élet etikája és paedagogiája. Ford. Schütz Antal. 1911, 355-9.
- 1196 Ozorai Frigyes: *Wasylkiewicz Viktor*, Bérmafiamnak. Brassó, kath. főgimn. 1907, 567; 1908, 616.
- 1197 —: *Fodor Gyula*, Az önfegyelmzésről. Budapest, VIII. áll. főgimn. 1908, 614.
- 1198 —: *Károly Ignác*, Jellemképzés. Székesfehérvár, kath. főgimn. 1908, 616.
- 1199 —: *Neuberger István*, Munkára és kötelességtudásra nevelés. Nagybánya, áll. főgimn. 1908, 617.
- 1200 —: *Karenovics József*, Erkölcsi nevelés. Eger, áll. főreálisk. 1909, 597-8.
- 1201 Papp László: *J. Georgescu*, Uj bizonyítékok régi igazságokra. 1917, 353.
- 1202 Relkovic Néda: *H. Sasaki*, Moralerziehung in Japan. Geschichtliches, Theoretisches, Praktisches. 1928, 55-8.
- 1203 Szelényi Ödön: *Friedrich Paulsen*, Moderne Erziehung und geschlechtliche Sittlichkeit. 1909, 370-1.
- 1204 —: *Ernst Reisinger*, Sexuelle Erziehung im L. E. H. Schondorf. 1929, 219.
- 1205 Székely György: *Julius Baumann*, Über Willens- und Charakterbildung auf physiologisch-psychologischer Grundlage. 1897, 516-20.
- 1206 Teveli Mihály: *Tóth Tihamér*, Levelek diákjaimhoz. 1921, 44-5.
- 1207 Téri József: *T. Wagner*, Jugend. Übersetzt von I. Schröder. 1912, 303-4.
- 1208 —: *Gustav Störing*, Die Hebel der sittlichen Entwicklung der Jugend. 1912, 582-3.
- 1209 —: *Hans Wegener*, Wir jungen Männer. 1912, 583-4.
- 1210 v. s.: *Szittnyai Elek*, A szellemi erők gyűjtése és pazarlása. Miért vagyunk jók vagy rosszak? 1916, 114-7.
- 1211 W.: *Albert Moll*, Das Sexualleben des Kindes. 1909, 44-5.
- 1212 Waldapfel János: *Wutz Albert*, A szülék befolyása az erkölcsi nevelés sikerére. Budapest, dr. László-főgimn. 1893, 158.
- 1213 —: *T. L.*, Hogyan vethetjük meg gyermekeink jövő boldogságának alapjait. Zenta, főgimn. 1894, 216.
- 1214 —: *Sarmaságh Géza*, A jellemképzés a családban és iskolában. Szatmár, kath. főgimn. 1894, 216-7.
- 1215 Weszely Ödön: *Péterffy Gyula*, Az erkölcsi nevelés eszközei a családban és az iskolában. Szatmár, kath. főgimn. 1904, 628.
- 1216 Ortt Felix, Levél kis hugomhoz. Ford. Szegedy-Maszák Elemér. 1911, 108.
- 1217 A jellem formális nevelése. *L. Dugas*: Revue Ped. 1912, 240-1.
- 1218 Giesswein Sándor, Jellemképzés és erkölcsi nevelés. 1913, 38.
- 1219 Jehlicska Ferenc, Erkölcs és vallás. 1913, 39.
- 1220 Csia Sándor, A nemi kérdés orvosi és bibliai szempontból. 1913, 135-6.
- 1221 Krammer József, Öntevékenységre és önállóságra való nevelés. 1913, 137.
- 1222 Büntetés és nevelés, bűnhődés és javulás. *W. Bloch*: Der Säemann. 1913, 161-2.
- 1223 Székely György, Morálpedagógiai kérdések. 1913, 245.
- 1224 Stephan Schneller, Die moralische Erziehung als angewandte Energetik. 1913, 245-6.

- 1225 *Imre Lajos*, A falu kultúrája. 1914. 373-4.
 1226 A háború mint erkölcsi kérdés. *R. Meister*: Verordnungsblatt des k. k. niederösterreichischen Landesschulrates. 1916, 99.

C. Hírek és adatok

- 1227 **k.**: Adalékok a magyar szexuálpedagógiai irodalomhoz. 1924, 87.
 1228 **kf.**: Az egyház az erkölcsök romlása ellen. 1927, 248-9.
 1229 —: Harmadik nemzetközi morálpedagógiai kongresszus. 1922, 85-6.
 1230 A virág és a gyermek. *Mauthner Ödön*: Kert. 1901, 635-6.
 1231 Nemzetközi morálpaedagogiai kongresszus. 1908, 249-50.
 1232 Morálpaedagogiai kongresszus. 1908, 505-9.
 1233 Morálpaedagogiai kongresszus Londonban. 1908, 572.
 1234 Helyreigazítás. (A londoni morálpedagógiai kongresszussal kapcsolatban.) 1908, 622.
 1235 A morálpaedagogiai kongresszus. 1909, 60-1.
 1236 Érett tanulók orvosi kioktatása. 1909, 61.
 1237 Harmadik nemzetközi morálpedagógiai kongresszus. 1922, 64.
 1238 Harmadik nemzetközi morálpedagógiai kongresszus Genfben. 1922, 123.
 1239 A negyedik nemzetközi morálpedagógiai kongresszus. 1923, 23.

IV. KÖZNEVELÉS

a) MŰVELŐDÉSPOLITIKA

A. Önálló cikkek

- 1240 Andor Károly**, A demokratikus nevelés szervezése. 1918, 522-6.
A népkormány első kötelessége a nemzet nevelő intézményeinek teljes átalakítása minden fokon. A fizetés és nyugdíjazás. Az átmenet idejére külön intézkedések és tanfolyamok. *ma*
- 1241 Ágner Lajos**, Az új Kína és a köznevelés kérdése. 1915, 361-4.
- 1242 Barankay Lajos**, A magyar köznevelés időszerű feladatai. 1926, 81-95.
Köznevelésünk belső szervezete Eötvös óta alig haladt előre. Ennek okai: a háború és forradalom okozta depresszió; részletkérdésekre vagy általános-
ságra vonatkozó reformtörekvések. A reformtörekvések egységének alapelvei.
Szilárd etikai és nemzeti alap és haladás. Új magyar nevelés teleológiájának
kiépítése. *kt*
- 1243 Bartók László**, A tanfelügyelői szakvizsgálat. 1897, 329-32.
Hozzászólás Halász Ferenc (l. 1269) cikkéhez. Szakvizsgálat nem kell, ha van
tanítói oklevél és 4—5 évi tanfelügyelői irodai gyakorlat. Csak akinek nincs
tanítói oklevele. Súly a tárgyak módszertanán. *ta*
- 1244 Bárczy István**, A főváros iskola-ügyeiről. 1903, 129-44.
Adalék: a főváros közoktatásügyének állapota, fejlődése, várható alakulása.
Iskolák, osztályok, tanulók száma, osztályok létszáma. Vallás, nemzetiség,
születési hely. Iskolakötelesek. Az iskolák elhelyezése. Hiányok. Az új tan-
terv. A tanító. *ta*
- 1245 Bárnisch Arthur**, Magyar iskolapolitika. 1914, 193-204.
A népoktatást az állam veszi kezébe. Mulasztások; a rendszer hiánya a mun-
kában. Az áll. népiskoláknak szánt hivatás. Hibák az iskolák területi elhelye-
zésében. A helyes magyar kultúrpolitika. Népoktatásunk legégetőbb problé-
mája. Egyes városok viselkedése. Az államosítási politika helyes alapjai.
Népinternátusok. A védelmi munka szervezése. A nyelvhatárok megerősí-
tése. Állami óvók létesítése. Polgári fiúiskolák, elhelyezésük. A Julián-egye-
sületek. *na*
- 1246 —**, Bosznia-Herzegovina iskolaügye. 1914, 558-61.
- 1247 —**, Ausztria közoktatásügye. 1916, 8-23.
Az osztrák statisztikai hivatal 1910/11. tanévi iskola-statisztikája. Összehason-
lítás a magyar viszonyokkal. A különféle iskolafajok. Nálunk különösen
a szakiskolák terén hiány. Az általános iskolakötelezettséghez Ausztria már
közel áll s a nemzetiségek iskolaügyét is elég jól oldotta meg. *csa*
- 1248 —**, A koedukáció Horvátországban. 1916, 192-5.
- 1249 —**, Középfokú iskoláink elhelyezése. 1918, 11-31.
Nevelésügyi, nemzeti, politikai és pénzügyi szempontból is rendkívül fontos.
Adatok hazánk különböző vidékein elhelyezett középiskolák előnyös vagy
hátrányos helyzetéhez. A középfokú leányiskolák elhelyezése sem elég ará-
nyos. *ma*

- 1250 Büngérffi János**, Közoktatásügyünk újjászervezéséről. 1892, 172-6.

Az egység hiánya. Az alsóbbfokú oktatást a felsőbbfokúval közelebbi viszonyba kell hozni. Az egységes középiskola ügye. Teljes egységes közoktatásügyi szervezet keretében az egységes középiskola terve. *ta*

- 1251 Buday József**, A községi szociálpolitika követeléseai az oktatásügy terén. (Idevágó újabb német művek ismertetése.) 1906, 21-42, 97-113, 169-91, 226-43, 308-18.

1. A szociálpolitikai programmok. 2. Adickes frankfurti és Beutler dresdener főpolgármesterek nézetei. Hívei a községi szociálreformoknak. Nemcsak anyagi, hanem morális és szellemi eszközök felhasználása is. 3. Damaschke, Trimborn és Thissen nézetei a népoktatásról és nevelésről: az általános népiskola, a privát iskolák, az osztályok zsúfoltsága, a tanszerek ingyenessége, a kiválóan tehetséges és hátramaradt gyermekek, a tanterv, az iskola egészségügye, a továbbképző iskolák és a nép művelése. Szabadoktatásban: népkönyvtárak, olvasócsarnokok, előadások, színház a nép széles rétegeinek, koncertek, kiállítások, falusi múzeumok. *kra*

- 1252 Csengery János**, A Közoktatásügyi Tanács új szervezetéről. 1895, 557-9. (I. 1321)

Kisebbségi óhajok a tervezettel szemben, egyébként teljesen egyetért vele. *ta*

- 1253 Ember János**, A népoktatási törvény revisiója. 1894, 113-28.

Az 1868 : 38. tc. a megváltozott viszonyokhoz alkalmazva. Enyhíteni kell a tanulási köteleességről szóló szakaszt. A tanítás kezdete 7. év; mindennapi iskolázás 5 év. Fiúk, leányok együtt. Osztálylétszám maximuma 60. Heti óraszám. Szorgalmi idő: város 10, falu 9 hónap. Túlterhelés, oktatás nyelve. A felső népiskolát nem igazolta az élet; a polgári iskola korcs gimnázium. Tanítóképzés akadémiákon. Felügyeletben a népoktatás munkásainak kizárólagossága. Szervezet. *ta*

- 1254 —**, A jövő népiskolája. 1894, 291-302.

A XXI. század egy néptanítója a tanítógyűlésen „Hajdan és most” cím alatt tartja felolvasását. Az iskola óhajtott jövőképe rajzában a korabeli népoktatás állapotának bírálata. *ta*

- 1255 —**, A népoktatás új rendje. 1905, 282-99.

A Berzeviczy-féle népoktatási törvényjavaslat előzményeinek története. Szaktanácskozmányon elhangzott felszólalások, a szaktanácskozmány hatása alatt hozott változtatások. A Tanítók Orsz. Bizottságának állásfoglalása. Javaslatok. *fra*

- 1256 F.**, Országos Közoktatási Tanács. 1893, 164-8.

1893. I. 20—III. 3-ig tartott ülések tárgyai.

- 1257 Ferenczy József**, Évi jelentés az Országos Közoktatási Tanácsnak 1893-94-ik tanévi működéséről. 1894, 350-6.

- 1258 —**, Évi jelentés az Országos Közoktatási Tanácsnak 1894-95-ik tanévi működéséről. 1895, 467-74.

- 1259 Fináczy Ernő**, Közoktatásügyi szemle. 1907, 67-77.

A központi adminisztráció kérdésével kapcsolatban elvi biztosíték, hogy a vezető emberek az iskolát saját tapasztalásuk alapján ismerjék. A népoktatás terén a tanítók képezésének államosítása és a tanítóképző intézeti tanárképzés kérdései. A polgári iskola helye a közoktatásban; a reáliskolák

- egyetemre való képesítési joga. A harmadik egyetem: legfontosabb, hogy az illető város történelmi fejlődése biztosítékot nyújtson magasabb szellemi élet számára. Pozsony. *mt*
- 1260 —, Tanügyi reformok. 1917, 441-5.
A leányiskolák új szervezete és tanterve. A népoktatás közigazgatásának reformálása: szakszerűen szervezett ismétlőiskolák, polgári iskolák alaptörvénye. A fiúpolgári iskola tanterve, a kidolgozott középiskolai tanterv kiadása; a Rendtartásra vonatkozó munkák. *da*
- 1261 —, Népoktatásunk alaptörvénye 1868-1918. 1918, 65-75. (I. 213)
- 1262 —, Négy hónap a magyar közoktatás történetéből. 1919, 92-114. (I. 214)
- 1263 —, Az Országos Közoktatásügyi Tanács. 1921, 80-4.
Szükségessége és szervezetének elvi követelményei: az adminisztráció kivévése ügyköréből, közhatalmaktól való függetlenítés, tagjainak egy része választás útján; országos intézmény legyen, ne veszítse el kapcsolatát magával az iskolával, hallgassa meg a rendelkezésére álló véleményező testületet. *mt*
- 1264 —, Reformkísérletek. 1921, 113-4.
A létesítendő nagy közoktatási reformot egy-két nagyobb város összes köznevelési intézményeinek kísérletképeni megreformálása előzze meg. *mt*
- 1265 —, Az iskola egyénisége. 1924, 1-7.
Az iskolaszervezet reformja. Az 1883 óta tartó iskola-államosítás csak megkötöttséget és egyformaságot eredményez, elnyomja az egyéni vonások kifejlődésének lehetőségét. Módot kell adni az erkölcsi és értelmi műveltség differenciálódására az iskola útján. *kt*
- 1266 Gyulay Béla, A tankötelesek nyilvánlartása Budapesten. 1896, 270-3.
Budapesten a törvény ebbeli intézkedése nincs végrehajtva. 1895-ben 11968 tanköteles nem járt iskolába. El kell rendelni az összeírást és nyilvántartást. Ennek módja. *ta*
- 1267 Hajnóczy R. József, A magyar állam költségvetései és a népoktatás. 1893, 408-35.
1868-92 költségvetéseinek áttekintése. Az állam minden kiadott 100 forintjából a népoktatás fejlesztésére 1868-ban 27 krajcár, 1892-ben 88 krajcár. A kiadások részletezése; összevetés a kormányzás többi ágának kiadásával. Tanulások. *ta*
- 1268 —, A népoktató törvény revisiójáról. 1898, 193-9.
Az 1868:38. tc. mellett még más törvények és törvénycikkek a népoktatás ügyéről. Eltérések. Az alaptörvény remekmű. Szükség volna a többi különböző alapelvű és célú törvényt és intézkedést az eredetinek alapelvei szerint kodifikálni. *ta*
- 1269 Halász Ferenc, A tanfelügyelői szakvizsgálat. 1897, 36-40.
A tanfelügyelők különböző készülsége. Bizonyos idejű szolgálat után tanfelügyelői képesítő vizsgálat. Javaslatok a szervezésre nézve; a bizottság tagjai, tárgyak. *ta*
- 1270 Holló István, A tanügyi statisztika érdekében. 1896, 431-6.
A statisztikai anyaggyűjtés szempontjai. Kérdések, amelyekre a tanügyi statisztika anyaggyűjteményéből kívánatos volna feleletet kapni. *ta*

- 1271 **L. s.**, A felekezeti iskola ellen. 1906, 377-9.
- 1272 —, Nevelésügyi mozgalmaink a háború előtt. 1914, 595-602.
- 1273 —, Az iskolai reformok és a nyilvánosság. 1916, 377-80.
- 1274 —, A minisztérium reformmunkálatai. 1916, 506-9.
- 1275 —, Tudománypolitikai kérdések. 1917, 475-82.
- 1276 **Janus, Két** enquête. 1895, 450-2.
A vallás- és közoktatásügyi minisztérium tartotta; a) tanárképző internátusról; b) a Közoktatási Tanács reformjáról. *ta*
- 1277 **Kármán Mór**, Közoktatásügyünk politikai vonatkozásai. 1910, 465-79.
Ürményi és a Ratio Educationis hatása Bocsor István, Magyarország történelme, különös tekintettel a jogi életre c. munka alapján. A magyar testőrség. A közoktatásügy politikuma: az ország bármely osztályú, nemzetiségű, vallású lakosa ugyanazon erkölcsi, testi nevelésben és oktatásban részesüljön. Mai közoktatásügyünk hibái: nincs meg az iskolafajok között az egység, nem egészen autonóm, nem független. A kérdés pedagógiai szempontból: lehet-e erkölcsitanítás vallásoktatás nélkül? Lehet-e ezért a tanügynek a tan szabadság elveinek fenntartása mellett az államtól kell függnie. *sta*
- 1278 **Kelemen Ignác**, Az együttes nevelés egészségtana. 1910, 563-6.
- 1279 **Kemény Ferenc és J. Tews**, Az „Einheitsschule“ német és magyar megvilágításban. 1916, 420-32.
- 1280 **kf.**, A jogosítások rendszere. 1914, 295-7.
- 1281 —, Iskolareformok Ausztriában. 1920, 82-4.
- 1282 **K. F.**, A német iskolaügy szervezete. 1925, 147-52.
- 1283 **Király Pál, Dr. Wlassics Gyula** vallás- és közoktatásügyi miniszter programbeszéde. 1895, 81-8.
Az elemi iskolák reformja, a tanítóképezdek, tanfelügyelőségek, polgári iskolák. Egységes középiskola helyett a kétféle középiskola továbbfejlesztése. Tantervek. A középiskolai tanárkérdés; anyagi helyzet, adminisztráció, hospitálás, főigazgatók, Közoktatási Tanács, a 3. egyetem. *ta*
- 1284 **Kornis Gyula**, Az 1825/27-ik évi országgyűlés és a magyar közoktatásügy. 1925, 81-95. (l. 230)
- 1285 **Kovács János**, Uralkodó irányzatok a milleniumi kongresszuson. 1898, 257-70.
Anyagi, szervezeti kérdések háttérben. Az iskola belső életére irányuló kérdések. Az erkölcsi nevelés; a leányok erkölcsi nevelése. Az erkölcsi világnézet fontossága. Az iskola nemzeti szelleme. Rajzoktatás. *ta*
- 1286 —, A népoktatás reformja. 1904, 449-54.
Berzeviczy tervével kapcsolatos szaktanácskozmányok. A magyar nyelv, az iskolafenntartó felekezetek. A tanítók gyakorlata. Az ismétlő oktatás. A tervet viszonya az 1868:38. tc.-hez. *ta*
- 1287 —, Az iskolakötelezettség kiterjesztése. 1924, 65-8.
A 14 éves korig terjedő iskolakötelezettség kiterjesztése. 3 tagozat lenne. A két első, ú. m. a 4 elemi és a 4 alsó középiskolai év kötelező lenne, a 4 felső középiskolai év már tudományos szakpályára képezne. *kt*
- 1288 **Kováts Alajos**, Budapest székesfőváros iskolái. 1913, 491-4.
- 1289 —, A népiskolai osztályismétlés. 1916, 275-9.
- 1290 —, A 12-14 éves gyermekek nevelése. 1918, 265-77.

- A 12-14 éves gyermekek oktatását az élet, az iskola környékének helyi körülményei irányíthatják, azért a mai ismételőoktatásnak szakszerűvé fejlesztése szükséges, melyből idővel kifejlődhetnek az ismételőiskolának továbbképző népiskolává való átszervezése. A gyakorlati oktatás, a munkára nevelés a fontos.
- 1291 Krammer József, Közoktatásunk szervezetéről.** (Különös tekintettel a nevelőiskolára.) 1905, 17-38.
A nevelőiskola főfeladata az erkölcsi jellemmé képzés, tehát mindenki számára ugyanazon iskolára lenne szükség. A gyakorlati élet követelményeinek úgy felel meg a nevelőiskola, hogy fokokra oszlik. A polgáriskolával foglalkozik csak részletebben. Mi a szerepe ennek az iskolafajnak a közösség életében; a reá vonatkozó reform; egyéb nevelőiskolák és szakiskolákhoz való viszonya.
- 1292 Krécsy Béla, Az amerikai Egyesült Államok országos iskolafelügyelete.** 1897, 593-600.
A közoktatásügy szervezése és az iskolák felügyelete az egyes államok autonóm jogköre. 1867 óta egy központi tanügyi hatóság; az Orsz. Közoktatásügyi Hivatal (The National Bureau of Education); vezetője az orsz. közoktatásügyi kormánybiztos (The National Commissioner of Education). Szervezet, működés.
- 1293 Kristóf György, Egy pillantás az erdélyi szászok tanügyébe.** 1916, 264-70.
- 1294 Lechnitzky Gyula, A művelődési politika a háború után.** 1917, 36-40.
A világháború pedagógiai reformmozgalmából két nagy törekvés sikere: munkaiskola és állampolgári nevelés. Ezek érdekében kifejti a szükségesnek ismert művelődési politikát: 1. Az eddigi művelődéspolitikai törekvések eredménye. Az abban lévő gondolatok értékesítése. 2. Mily kapcsolatban van az állami élettel a köznevelés javulása. 3. Tanulmányozni kell az iskolaszervezetet, mert a háború után új közoktatási törvényre van kilátásunk. A szervezkedés szükségessége: meg kell teremteni az Oktatók Orsz. Szövetségét.
- 1295 Lotz Frigyes, Nemzetnevelés és nemzetiségi béke.** 1918, 387-93. (I. 558)
- 1296 Madzsar Imre, A magyar közoktatás az abszolútizmus korában.** 1922, 72-7.
- 1297 —, Első tankerületi beosztásunk keletkezése.** 1922, 97-108. (I. 238)
- 1298 Marmola János, Tanfelügyeletünk reformjához.** 1897, 423-9.
Vita Halász cikkével (I. 1269). A tanfelügyelői vizsgálaton magasabb mérték; csakis gyakorlatban kitűnően bevált férfiak. Módosított vizsgatervet. *ta*
- 1299 Padányi Andor, Magyar népoktatás.** 1928, 167-73.
- 1300 Papp József (Cs.), Az új olasz népiskolai törvény.** 1904, 531-4.
Szentestíve 1904: VII. 8. 30. tc. Iskolakötelezettség. Az elemi oktatás. A tanítók fizetése és szolgálati viszonya.
- 1301 Prohászka Lajos, Tanügyi tanulságok a régi szepesi városi polgárság sorsából.** 1914, 246-51.
- 1302 Sebestyén Gyula, Az állam és az iskola.** 1897, 65-73.
A közoktatás az államszervezetben. Állam, egyház. Történeti áttekintés. A mo-

dern jogállam. A nemzeti állam és az iskola. Egységes nemzeti iskola — ezt csak az állam valósíthatja meg. E mellett a közoktatás szabadsága. *ta*

- 1303 Somogyi Géza,** Általános népiskolai tankötelezettség. 1893, 36-49.

A mai népiskola szegényiskola. A tankötelezettség elvét törvényileg kell megállapítani. A tankötelezettség megvalósításának lehetősége, szükségessége. A középiskolai első és második osztály helyettesíthessék a népiskola 5. és 6. osztályával. *ta*

- 1304 —,** Két jelentés a közoktatásügy szervezetének alapvető elve tárgyában. 1898, 37-43.

Vita Bokor Józsefnek az Országos Közoktatási Tanácshoz benyújtott jelentésével (l. 1543). Az általános műveltség mint célgondolat a nem szakiskolánál. Népiskola célja: nemzeti műveltség. Hatósztályú népiskolai tankötelezettség. *ta*

- 1305 —,** Néhány észrevétel a „Demokratikus nevelés szervezése“ című cikkekre. (l. 1240) 1919, 134-7.

- 1306 Széchy Akos,** A magyar iskolák jogi helyzetéről. 1899, 367-78. A gyakorlati életben az iskola mint hatóság jelenik meg és így van ez törvényileg is. Az iskolát és annak közegeit azonban nem védik büntető törvényeink és így az iskola jogrendszerünkben nem foglalja el a hatóságokat megillető helyet. Innen van sok szegyenletes eset. A büntető törvénykönyvet módosítani kellene. *sza*

- 1307 Szöllősi István,** A tanítóképzőintézetek elhelyezése. 1918, 289-93.

- 1308 Takács György,** A tanítók magatartása és hivatása népoktatási törvény revíziójával szemben. 1895, 516-22.

Egyes tanítók ellenzéki eskedése. Javaslat: az ügyben a tanítótestületek is meglehessék a maguk előterjesztését. *ta*

- 1309 Tarczay Erzsébet,** Magyar iskolák Horvát-Szlavonországban. 1918, 99-115. (l. 255)

- 1310 Téglás Gábor,** Az erdélyi részek középiskoláinak területi elosztása. 1901, 346-55.

Az északi részekben nagy hiányok középiskoláink elosztásában. Beszterce, Nógrád és Nagyküküllő vármegyékben egy magyar iskola sincs. Nemcsak az idegenajkúak nem tanulnak meg magyarul, hanem még a magyarok is kénytelenek nem magyar iskolába járni. *ba*

- 1311 Téri József,** Közoktatásügyi reformtörekvések Franciaországban. 1901, 403-14.

Ribot középiskolai reformja: az iskolák és internátusok különválása; az idegen nyelvek tanítása. Az egyetem nyitva álljon mindenki előtt, aki az előírt követelményeknek megfelel. Az érettséginek a középiskolából való eltörlése vagy szétválasztása az általános műveltségi és a szakismereti részre. A leánynevelés rendezése. *ba*

- 1312 Veress Ignác,** Román középiskoláink nevelési eszközei. 1897, 15-35.

A hazai románnyelvű középiskolák „dákóromán“ szelleme. Történelem, földrajz, irodalomtörténet mint romanizáló eszközök. Magyar állam ellenes szel-

- lem. Oka a tanár nevelése. Javaslat: papjaik, tanítói, tanáraik állami kiképzése és fizetése. Felügyelő-szervek román nyelvismerete. *ta*
- 1313 Verédy Károly**, Teendők a fővárosi elemi oktatás fejlesztése tárgyában. 1892, 46-60.
A tankötelesek nyilvántartása, igazolatlan mulasztások, helyiségek, tanítók (javadalmazás), tanterv, tantárgyak, fegyelmezés, igazgató, iskolaszék, tanfelügyelet. *ta*
- 1314 —**, Németország 1899. évi közoktatási állapota. 1901, 164-73.
Követelmények: kitűnően képzett tanítók; ennek megfelelően anyagiak. A gyermeket életre neveljék, már az elemiben is legyenek gyakorlati tárgyak. A középiskolai tanfolyamok meghosszabbítása. Szülői megbeszélések. Foglalkoztatási otthonok létesítése. Az iskola államosítása. A közös munka fontossága. *ba*
- 1315 Waldapfel János**, A közoktatásügy decentralizációja. 1916, 225-7.
Vidéki centrumokban kisebb főigazgatóságok létesítése, melyek a területükre eső mindenféle iskolafaj felett felügyeletet gyakorolnának. Speciális iskolafajokkal foglalkozó felügyelők a főigazgató mellett. Kiterjeszkedhet ez a központ közművelődési dolgokra is. *csa*
- 1316 Wlassics miniszter beszéde**. 1901, 129-35.
Az iskola ne csak tanítson, hanem neveljen is. Meg kell szüntetni a túlszűfolt-ságot. Szülői értekezletek; játékdélutánok. A polgári iskola újjászervezése: egy alsóbb 4 és egy felsőbb 3 osztályos tanfolyam; a jogosítás. Az egyetemi oktatás. A felső leányiskola ügye. A gazdasági középiskola felállítása; könyvtárak létesítése. *ba*
- 1317 Zichy Antal beszéde a főrendiház ápr. 8-i ülésében az 1897. évi közoktatási budget tárgyalásakor**. 1897, 315-20.
Több egyetem helyett vidékenként egyes fakultások. Állam és egyház. A kath. autonómia. A teológiai fakultás. A 3-féle középiskola. A polgári iskola. A nőnevelés. Népnevelés reformja. *ta*
- 1318 Országos Közoktatási Tanács**. 1892, 79-86, 176-9, 443-7, 632-5.
Az 1892. I. 15—XI. 25-ig tartott ülések tárgyai.
- 1319 Országos Közoktatási Tanács**. 1893, 285-92.
1893. III. 10—V. 10-ig tartott ülések tárgyai és Fehér Ipoly elnöki székfoglalója.
- 1320 Évi jelentés az Országos Közoktatási Tanácsnak 1892/93-ik tanévi működéséről**. 1893, 376-83.
- 1321 Az Országos Közoktatási Tanács szabályzatának tervezete**. 1895, 522-30.
A vallás- és közoktatásügyi minisztérium által tartott két szaktanácskozásban készült előadói tervezet. *ta*
- 1322 Az Országos Közoktatási Tanács munkássága az 1899/900. iskolai évben**. 1900, 378-9.
Ez évben tartott 22 ülés tárgyai. *ta*
- 1323 Az új népoktatási törvényjavaslatra vonatkozó megszövegezett indítványok**. 1904, 534-41.
Az országgyűlésen tárgyalt törvényjavaslat módosított alakja. Beküldte „egy

kiváló pedagógusunk, aki népoktatásunk ügyének fejlődését az alkotmányos idők beállta óta nagy figyelemmel kísérte". ta

- 1324 Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter. 1906, 273-4.

Üdvözlése a miniszteri székben. Jellemzése.

kra

- 1325 Középfokú iskoláink elhelyezése. (I. 1249) Szántó Kálmán, A kecskeméti reáliskola. Benisch Arthur, Válasz. Németh Sámuel, A felsőlövői ev. főgimnázium. Benisch Arthur, Válasz. 1918, 130-6.

B. Ismertetett művek és értekezések

- 1326 A. Gy.: A jogosítások. *Lurz: Pharus*. 1918, 236-7.
- 1327 Arday Pál: *Pintér Jenő*, A budapesti tankerület 6. számú értesítője. 1925, 135.
- 1328 —: *Pintér Jenő*, A budapesti-tankerület 11. számú értesítője. 1930, 305-6.
- 1329 Ágner Lajos: *Bálinth Gy.*, Fiúk és leányok együttes tanítása. Baracs, kath. főgimn. 1915, 522.
- 1330 Beyer József: *Breznay Imre*, A magyar iskola vezető szerepe a magyar nemzeti állam kiépítésében. Eger, kath. tanítóképző. 1905, 234.
- 1331 B. P.: *Somogyi*, Nemzeti kultúrpolitikánk. 1897, 111-2.
- 1332 —: *Beregi*, A helyes kultúrpolitika. 1897, 258-61.
- 1333 Demek Győző: *Guttenberg Pál*, Iskolai képek a jövő századból. 1896, 134-9.
- 1334 Ember István: Szerk. *Magyary Zoltán*, A magyar tudmánypolitika alapvetése. 1928, 249-53.
- 1335 Ember János: *Halász Ferenc*, Teendőink a népoktatás terén. 1896, 454-7.
- 1336 Endrei Gerzson: *Gaal Mózes*, A jövő iskolája. Elmékedések. 1909, 589-91.
- 1337 —: *Georg Kerschesteiner*, Grundfragen der Schulorganisation. 1911, 508-9.
- 1338 Hajdu János: *Somogyi Géza*, A jövő nemzedék nevelése. 1921, 159-61.
- 1339 I. s.: *K. F. Sturm*, Die nationale Einheitsschule. 1914, 301-2.
- 1340 —: *Dóczi Imre*, Nevelésügyi feladatok a református egyházban. 1917, 95-6.
- 1341 —: *Magyary Zoltán*, A vallás- és közoktatásügyi központi igazgatás 1867 előtti történetének vázlata. 1922, 173-4.
- 1342 Jablonkay Géza: *Havas István*, A népoktatás kiterjesztése. 1910, 101.
- 1343 Kemény Ferenc: *Otto Berthold*, Lehrgang der Zukunftsschule nach psychologischen Experimenten für Eltern, Erzieher und Lehrer dargestellt. 1901, 310-2.
- 1344 —: *Pierre de Coubertin*, Notes sur l'éducation publique. 1901, 567-72.
- 1345 —: Társadalmi jogalkotás és nevelésügy. *Imre Sándor*: Társadalom és jogalkotás c. kötetben. 1917, 331-6.
- 1346 —: Die deutsche Schulreform. Die Reichsschulkonferenz in ihren Ergebnissen. 1921, 164-6.
- 1347 —: Szerk. *Kornis Gyula*, Az elszakított magyarság közoktatásügye. 1927, 53-5.
- 1348 —: *Eduard Spranger*, Die wissenschaftlichen Grundlagen der Schulverfassungslehre und Schulpolitik. 1929, 278-81.
- 1349 Kenyeres Elemér: Az új nevelés Ausztriában. *Robert Dottrens*, L'éducation nouvelle en Autriche. 1929, 135-42.
- 1350 kf.: A német tanítóegyesület programja. 1918, 587.

- 1351 —: Miniszteri programcikk. 1919, 161-2.
- 1352 K. F.: *Wilhelm Rein*, Der Sinn der Schule. 1921, 69-70.
- 1353 K—n.: Együttes nevelés az északamerikai Egyesült Államok iskoláiban. *Siebert*: Monatschrift f. höh. Schulen. 1910, 180-1.
- 1354 Kovács János: *Halász Ferenc*, Állami népoktatás. 1902, 562-7.
- 1355 Kovács Alajos: *Gárdos Dezső*, Szakfelügyelői értekezet 1950-ben. 1918, 142.
- 1356 K—y.: *Kornis Gyula*, Kultúra és politika. 1928, 42-4.
- 1357 L.: A koedukáció tanulságai. *Kämmerer*: Frauenbildung. 1913, 160.
- 1358 Lechnitzky Gyula: *Molnár Oszkár*, Szociális pedagógiai intézmények. 10 előadás, 1915, 499-502.
- 1359 M.: Az Egyesült-Államok iskolaügye a XX. sz. első évtizedében. *A. Höfer*: Monatschrift f. höh. Schulen. 1913, 163-6.
- 1360 Mika Sándor: *Fináczy Ernő*, A magyarországi közoktatás története. 1899, 616-9.
- 1361 Mitrovics Gyula: *Barankay Lajos*, A magyar integritás művelődéspolitikája. 1928, 253-5.
- 1362 N.: *Pintér Jenő*, A budapesti tankerület 3. számú értesítője. 1922, 175-6.
- 1363 —: *Pintér Jenő*, A budapesti tankerület 4. számú értesítője. 1923, 58.
- 1364 Nagy József Béla: *S. Poirson*, La coéducation. Ses causes Ses effets. Son avenir. 1918, 560-3.
- 1365 —: *Ad. Ferrière*, L'École Nouvelle et le Bureau International des Écoles nouvelles. 1921, 21-2.
- 1366 —: *C. Richard*, L'enseignement en France. Organisation, répertoire des établissements. 1928, 59-61.
- 1367 Neményi Imre: Szerk. *Morlin Emil* és *Szuppán Vilmos*, A magyar népoktatás codificatiója. 1899, 247-9.
- 1368 Papp Zoltán, Berlin iskolaügye. *Jens Nydahl—E. Kolitscher*, Das Berliner Schulwesen. 1930, 44-8.
- 1369 Petrich Béla: *Mitrovics Gyula*, Nevelésügyi feladataink a háború után. 1922, 22-3.
- 1370 Prohászka Lajos: *Kornis Gyula*, Magyar Filozófusok. Kultúra és nemzet. 1930, 301-5.
- 1371 Quint József: *Kornis Gyula*, Magyarország közoktatásügye a világháború óta. 1928, 44-6.
- 1372 —: *Rusztek Károly*, Népközelügyi közigazgatás. 1929, 56-7.
- 1373 r.: *Szathmáry György*, Nemzeti állam és népoktatás. 1892, 303-5.
- 1374 Schön József: *Somogyi Géza*, Nagy-Britannia közoktatásügye. 1901, 308.
- 1375 Snael Ferenc: A magyar kisgazdaosztály nevelése. *Czettler Jenő*, Magyar mezőgazdasági szociálpolitika. 1917, 180-4.
- 1376 Somogyi József: *Gróf Klebelsberg Kunó* három beszéde. (Organisations-probleme auf dem Gebiete der hohen Kultur. Ungarns weltgeschichtliche Sendung und seine Kultur. Les fondements de la coopération intellectuelle polono-hongroise.) 1930, 298-301.
- 1377 —: Világválságban. *Klebelsberg Kunó* gróf beszédei és cikkei. 1931, 174-5.
- 1378 Szelényi Ödön: Die Arbeitsschule in Sowjet-Rußland. *Pinkevits*, A szovjet-pedagógia alapelvei. *Lunacsarszki*, A népközel általános helyzete az orosz szocialisztikus szövetséges szovjetköztársaságban. 1929, 58-60.

- 1379 sz—s.: Budapest székesfőváros iskoláinak állapota az 1901/1902 iskolai évben. 1905, 233-4.
- 1380 Tettamanti Béla: *Willy Hellpach*, Die Wesensgestalt der deutschen Schule. 1927, 240-4.
- 1381 Teveli Mihály: *Wilhelm Müller*, Amerikanisches Volksbildungswesen. 1911, 170-3.
- 1382 —: *A. Degenhardt*, Über japanisches Schulwesen. 1911, 235-7.
- 1383 Téry József: L'enseignement en Hongrie. 1900, 608-20.
- 1384 —: *Wilhelm Ostwald*, Wider das Schulelend. 1910, 508-10.
- 1385 Waldapfel János: *Korodai Lajos*, Die Einheitsschulfrage in Berlin und Budapest. Brassó, ev. gimn. 1893, 309-10.
- 1386 Weszely Ödön: *Waldapfel János*, Az iskolák egyénisége. Budapest, gyak. főgimn. 1904, 563.
- 1387 w. j.: *Paul Stötzner*, Das öffentliche Unterrichtswesen Deutschlands in der Gegenwart. 1902, 194-5.
- 1388 —: Japán közoktatásügye. *Jost*: Annuaire de l'enseignement primaire. 1904, 441-2.
- 1389 —y. —z.: Francia tanügyi szakfolyóirat magyar dolgokról. *E. Rochelle*: La Corresp. Univ. 1897, 586-8.
- 1390 Les réformes de l'instruction publique en Hongrie. *S. F. Sz. B.*: Revue Internat. de l'Enseign. Sup. 1893, 169.
- 1391 *Literatus*, Magyar nemzeti kultúra. 1893, 175.
- 1392 A magyarországi népoktatásügy, kereskedelmi és ipari szakoktatás szervezete és közigazgatása. Szerk. *Lévay Ferenc*, *Morlin Emil*, *Szuppán Vilmos*. 1894, 167.
- 1393 Monumenta Germaniae Paedagogica (Kehrbach). *Friedrich Teutsch*: Die siebenbürgisch-sächsischen Schulordnungen. 1894, 285-6.
- 1394 Orosz tanügyi viszonyok. *Géresi Kálmán*: Debr. Prot. Lap. 1895, 283-5.
- 1395 *Láng Mihály* és *Simkó Endre*, Sárosmegye népnevelése az ezredik évben. 1896, 519.
- 1396 Kulturpolitikai közvélemény. (A közoktatásügyi miniszter programbeszédéről.) 1896, 577-9.
- 1397 *Morlin Emil*, *Szuppán Vilmos*, A magyarországi népoktatásügy. 1898, 572.
- 1398 Országos Testnevelési Tanács. 1902, 586-7.
- 1399 A mannheimi iskolarendszer Olaszországban. *Maria Levi*: Rivista Ped. 1911, 180-1.
- 1400 Az iskolázás charlottenburgi rendszere. *Wahnelt*: Zt. f. Phil. u. Päd. 1911, 581-2.
- 1401 *Katona Béla*, A népesedés politikai és gazdasági jelentősége. 1913, 39.
- 1402 A Budapest székesfőváros községi iskolák évkönyve. 1913, 305.
- 1403 *Ember Károly*, A magyar népoktatás szervezete és állapota. 1913, 306.
- 1404 *Benisch Arthur*, Középiskoláink elhelyezése. 1913, 360.
- 1405 A magyar szent korona országai népoktatásügyének fejlődése. 1913, 360.
- 1406 *Dobján László*, A mult tanév története. Hazai középiskoláink. 1913, 509-10.
- 1407 „Közműveltség“. *Waldapfel János* új folyóirata. 1914, 603-4.
- 1408 Népnevelés nemzeti alapon. *Meumann*: Zt. f. päd. Psych. und. exp. Päd. 1915, 379.

- 1409 Köznevelési Tanács. *Wilhelm Rein*. 1916, 301-2.
 1410 A magyar tanügy külföldön. *Kemény Ferenc*: Het Schoolblad voor Vlaanderen. 1920, 125.

C. Hírek és adatok

- 1411 f.: A francia közoktatásügyi tanács. 1904, 501.
 1412 Kemény Ferenc: Hazánk és a Külföld. 1902, 577-9.
 1413 kf.: Nemzetközi jogosítás. 1920, 58.
 1414 —: A román közoktatásügy bajai. 1925, 159.
 1415 —: Egészségügyi nap! Nevelésügyi nap? 1926, 191-2.
 1416 K—n.: Koedukáció Bádenben. 1910, 102-3.
 1417 —: A felső népoktatás reformja Franciaországban. 1910, 106.
 1418 —: Az iskolaköteles kor felemelése. *Journal of Educ.* 1910, 308.
 1419 —: Elemi iskola és szakképzés. 1911, 518.
 1420 Tóth József: Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye s Kecskemét szabad kir. város népiskolai tanügye s óvodái számokban az 1892/93-ik iskolai évre vonatkozólag. 1894, 51-5.
 1421 Török Arthur: A népoktatásügy Bosznia-Hercegovinában. 1910, 91-2.
 1422 w. j.: Egy könyv ötvenéves jubileuma. (*Salamon Ferenc*, Közoktatásunk reformja.) 1923, 72.
 1423 Egy kis statisztika. (Európa közoktatásügyi állapotáról.) 1893, 117-20.
 1424 Kimutatás a pest-pilis-solt-kiskunvármegyei tankerület népoktatási állapotáról az 1891/92. tanévről. 1893, 170-3.
 1425 Az egységes iskola Norvégiában. 1893, 334.
 1426 Budapest népoktatási állapota. 1895, 69.
 1427 Magyar tanügyi napilap (*Magy. Ujság*). 1895, 360.
 1428 Budapest székesfőváros 1896. évi költségelőirányzata. 1896, 75-6.
 1429 A fővárosi tanügy reformja. 1896, 622.
 1430 A főváros 1897. évi költségelőirányzata. 1896, 622-3.
 1431 A főváros tanfelügyelete. 1896, 623-4.
 1432 A főváros népoktatása 1896-ban. 1897, 58-9.
 1433 Az Orsz. Közoktatási Tanács ülése. 1897, 114.
 1434 Állami iskolák állítása iskola nélküli községekben. 1897, 261-3.
 1435 A székesfőváros tanügye. 1898, 104.
 1436 A főváros népoktatási intézetei. 1898, 104-5.
 1437 A főváros 1898. évi cultusbudgetje. 1898, 105.
 1438 A főváros közoktatási ügyosztálya. 1898, 106-7.
 1439 Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye népoktatása. 1898, 505-6.
 1440 A közoktatásügyi budgetvita. 1899, 255-6.
 1441 219 tanuló egy tanítóra. 1900, 70-1.
 1442 Fővárosi iskolaügy. 1900, 74-6.
 1443 Új állami iskolák. 1900, 134.
 1444 A közoktatási költségvetés tárgyalása. 1900, 279-81.
 1445 Az állami népiskolák helye. 1900, 634.
 1446 A közoktatási költségvetés tárgyalása. 1901, 177-8.
 1447 Közoktatási kérdés az igazságügyi vitában. 1901, 178-9.
 1448 A főváros iskolaügyének új vezetője. 1901, 315-6.

- 1449 A főváros népoktatásügyi felügyelője. *Bárczy István* emlékirata. 1902, 202.
- 1450 A közoktatásügyi költségvetés tárgyalása. 1902, 391-3.
- 1451 A népoktatás intensív fejlesztése. 1902, 520-1.
- 1452 A tanfelügyelők felmentése a statisztikai irnokságtól. 1903, 59-60.
- 1453 Állami népoktatás. 1903, 102-3.
- 1454 A pénzügyi bizottság paedagogiája. 1903, 106-8.
- 1455 Állami népoktatás. 1903, 314-5.
- 1456 Értekezletek a Testnevelési Tanács kérdésében. 1903, 443-4.
- 1457 Wlassics korszaka. 1903, 569-72.
- 1458 A népoktatás reformja. 1904, 433-4.
- 1459 Szaktestületek módosításai a népoktatási törvényjavaslatban. 1904, 545-9.
- 1460 Berzeviczy programja. 1905, 96-7.
- 1461 Az Orsz. Közoktatási Tanács ügyvivő alelnöke. 1905, 548.
- 1462 Fővárosi népoktatási intézetek szakfelügyelete. 1905, 551-3.
- 1463 Iskola-orvosok és iskola-nővérek. 1909, 522-3.
- 1464 A népoktatás reformja Szászországban. 1912, 242-3.

b) CSALÁDI NEVELÉS, CSALÁD ÉS ISKOLA

A. Önálló cikkek

- 1465 **Frank Antal**, A szülők az iskolában. 1917, 285-6.
- 1466 **Kemény Ferenc**, Amire régóta égető szükség van. 1905, 94-5.
 Javaslat a „szülők szövetségének” megalakítására. A „szülői értekezletek” kötelező meghonosítása, népszerű nevelési munka kiadása, népszerű sorozatos előadások tartása. fra
- 1467 **Kerékgyártó Ilona**, A szülők az iskolában. 1917, 77-9.
- 1468 **Waldapfel János**, A házi nevelésről. 1895, 369-79, 497-507; 1896, 9-30, 178-89.
 A nevelés meghatározása. Nemzeti és egyéni nevelésjavak. Nemzeti közösség és emberi egyéniség a két pólus: amaz jelöli meg az iskola feladatát, emez a házét. A házi testi nevelés: egyéni testi javak ápolása és gyakorlása. A diaetika és gymnastika feladatai az iskolai nevelés előtt és amellet. A házi oktatás: a háznak kell elvégeznie, ami nem közös oktatási tárgy. Előkészít és pótol; e kettős kötelesség tartalmi elemei. A házi erkölcsi nevelés. A környezetbe illesztés a család erkölcsi élete alakításának kérdése; a fegyelmezésben oroszlánrész a házi nevelésnek. ta

B. Ismertetett művek és értekezések

- 1469 **Ágner Lajos**: *Jaross B.*, A szünidőről. Megszívvelésül a szülőknek. Marosvásárhely, kath. főgimn. 1915, 519.
- 1470 —: *Bakos I.*, A szülők látogatása az iskolában. Szombathely, főreálisk. 1915, 519.
- 1471 —: *Haugh B.*, Ellentétek az iskola és a szülők között. Jászapáti, kath. főgimn. 1915, 519.

- 1472 **Bihari Ferenc:** *Czeizel János*, Levél egy tanítványom apjához. Lőcse, kath. gimn. 1903, 566.
- 1473 —: *Család és iskola*. Nagybecskerek, főgimn. 1903, 566.
- 1474 —: *Simon Gyula*, Gimnázium és család. Szilágy-Somlyó, minor. gimn. 1903, 566.
- 1475 —: *Felsmann József*, A szülők közreműködése a középiskolai nevelésben. Budapest VIII. községi reálisk. 1903, 566.
- 1476 —: *Csallókői Jenő*, A középiskola belső életéből. Miskolc, kath. gimn. 1903, 566-7.
- 1477 —: *Bartha György*, Vallásosság a családban. Szeged, piarista főgimn. 1903. 568.
- 1478 **Bitzó Sarolta:** *Családi gyermeknevelés a jelenben. Hieronymus: Päd. Studien*. 1909, 112-3.
- 1479 **Endrei Gerzson:** *I. Tews*, Moderne Erziehung in Haus und Schule. 1903, 48-51.
- 1480 —: *Münch Vilmos*, Eltern, Lehrer und Schulen in der Gegenwart. 1909, 24-32.
- 1481 **I.:** A fiúk nevelése a családban. *Julia Fulitzer*, Monatshefte f. päd. Reform. 1917, 586-7.
- 1482 **I. s.:** *Adalbert Czerny*, Die Erziehung zur Schule. 1916, 503-4.
- 1483 **Kemény Ferenc:** *Adolf Mathias*, Wie erziehen wir unsern Sohn Benjamin? 1907, 104-5.
- 1484 —: *Johannes Prüfer*, Pädagogische Vorträge für Eltern. 1925, 144-5.
- 1485 **K. G.:** Szülők és tanárok együttműködése. *Rev. Univ.* 1914, 253.
- 1486 **K—n.:** Egy amerikai szülői egyesület. *Ch. F. Harding: The School Review*. 1910, 307-8.
- 1487 **Major Károly:** *Gyalog István*, A család és az iskola viszonya. Bonyhád, ág. ev. algimn. 1894, 543-4.
- 1488 **Nagy József:** A szülők és tanítók jogai és kötelességei. *Paul Crouzet: Rev. Univ.* 1909, 315-6.
- 1489 **Nagy József Béla:** Voeux du 4e Congrès International d'Éducation familiale. 1931, 188-9.
- 1490 **Ozorai Frigyes:** *Högyészi Armand*, Család és iskola. Komárom, benc. főgimn. 1907, 606.
- 1491 —: *Vidákovich Dániel*, A családi nevelés némely hibái. Trencsén, kath. főgimn. 1907, 607.
- 1492 —: *Herczeg Antal*, Nevelés a családban és az iskolában. Székesfehérvár, áll. főreálisk. 1909, 38-9.
- 1493 —: *Fludorovics Zsigmond*, Szózat a szülőkhöz. Budapest V. áll. főreálisk. 1909, 39.
- 1494 —: *Mikó Pál*, Család és iskola. Balassagyarmat, áll. főgimn. 1909, 39.
- 1495 —: *Gazdag Lajos*, Milyen viszonyoknak kell lennie az iskola és a szülői ház között. Máramarossziget, főgimn. 1909, 39-40.
- 1496 —: *Albrecht János*, A család és az iskola. Pozsony, áll. főreálisk. 1909, 40
- 1497 —: *Mifka Antal*, A gyermekek boldogulása a szülők boldogsága. Zenta, községi főgimn. 1909, 40.
- 1498 —: **K. J.**, A szülők és az iskola. Tata, algimn. 1909, 40.
- 1499 —: *Hirschmann Nándor*, A család közreműködése a nevelés munkájában. Pozsony, ev. liceum. 1909, 652.

- 1500 —: *Novotny S. Alfonz*, Mikép lehetne a szülők érdeklődésének fokozásával, a házi nevelés helyes irányításával, párhuzamos közreműködésével az iskola és család kölcsönös munkáját szorosabb kapcsolatba hozni és egyöntetűségét biztosítani? Nagyvárad, főgimn. 1909, 652.
- 1501 —: *Mirkva János*, Szülők és tanárok érintkezése. Lőcse, kath. főgimn. 1909, 652-3.
- 1502 —: *Gecsányi Gusztáv*, A család és a középiskola. Sopron, ev. liceum. 1909, 653.
- 1503 *Quint József*: *Zimmermann Otto—Kőrösi Henrik*, Szülők könyve. 1928, 108-9.
- 1504 *Szelényi Ödön*: *Imre Sándor*, A családi nevelés főkérdései. 1926, 119-20.
- 1505 *Waldapfel János*: *Wutz Albert*, A szülők befolyása az erkölcsi nevelés sikerére. Budapest, László-főgimn. 1893, 158.
- 1506 —: *Marczina Győző*, Családi és házi nevelés. Bártfa, k. gimn. 1894, 216.
- 1507 —: *Csász Imre*, A család hajdan és most. Rózsahegy, kath. főgimn. 1894, 216.
- 1508 —: *Sarmaságh Géza*, A jellemképzés a családban és iskolában. Szatmár, kath. főgimn. 1894, 216-7.
- 1509 —: *Antolik Károly*, Néhány szó a szülőknek. Pozsony, főreálisk. 1894, 217.
- 1510 —: *Molnár Béla*, A tanuló ifjúság iskolán kívül töltött idejének felhasználása és a szülők közreműködése. Kőszeg, gimn. 1894, 371.
- 1511 —: *Elternbeirat und Elternbeiratswahlen*. Die grundlegenden amtlichen Bestimmungen. Hrsg. vom Ministerium für Wissenschaft, Kunst und Volksbildung. — *Elternabende und Elternbeiräte*. Freie und gesetzlich geordnete Mitarbeit der Eltern an der Schulerziehung. Von *J. Tews*. 1925, 140-1.
- 1512 *Weszely Ödön*: *Bezdek József*, A családi nevelés fontosságáról. Szentgyörgy, kath. gimn. 1904, 626.
- 1513 —: *Surányi Károly*, A család és iskola. Pancsova, áll. főgimn. 1904, 626-7.
- 1514 —: *Kneif Ödön*, A szülői ház és iskola. Budapest VI. polg. isk. 1904, 627.
- 1515 —: *Péterffy Gyula*, Az erkölcsi nevelés eszközei a családban és az iskolában. Szatmárnémeti, kath. főgimn. 1904, 628.
- 1516 —: *Vigh Béla*, A szülőkhöz. Eger, áll. főreálisk. 1904, 628.
- 1517 —: *Fazekas Sándor*, A szülői értekezletekről. Debrecen, áll. főreálisk. 1904, 628-9.
- 1518 —: *Rittinger Antal*, Szülői értekezleteink. Zombor, áll. főgimn. 1904, 629.
- 1519 *Krammer József*, A házi nevelés főbb irányelvei. 1913, 137.
- 1520 *Család és Iskola*. Szerk. *Kemény Károly*. 1913, 509.
- 1521 *Biró Imre*, Az iskola és a szülői ház. 1913, 509.
- 1522 *Thomas*, A nevelés a családban. 1913, 641.
- 1523 *Fülöp (P.) Cyrill*, A keresztény gyermeknevelés tízparancsolata. 1914, 174.

C. Hírek és adatok

- 1524 **kf.**: *Eltern und Kind*. A Deutsche Gesellschaft zur Förderung häuslicher Erziehung folyóirata. 1924, 35.
- 1525 **m.**: Szülői értekezlet Zomborban. 1904, 61.
- 1526 **N.**: A szülők hibái a nevelésben. Orsz. Szabadoktatási Tanács előadásai. 1922, 122.
- 1527 **v.**: Szülői értekezlet. 1904, 240-1.

- 1528 A házi nevelésről. Waldapfel János szabadliceumi előadásának bejelentése. 1895, 133.
- 1529 A házi nevelésről. Waldapfel tanulmánya különlenyomatban. 1896, 471.
- 1530 Szülői értekezletek. 1901, 254-5.
- 1531 A családi nevelés kongresszusa. Brüsszel. 1909, 383-4.
- 1532 Tanácsadás szülőknek. Der Säemann. 1911, 310.
- 1533 Szülők iskolája. 1913, 318.
- 1534 A Magyar Szülők Szövetsége. 1931, 61-2.
- 1535 A Szülők Iskolája előadásai a mai ifjúság konfliktusairól. 1931, 192.

c) ISKOLAFOKOK ÉS FAJÓK

A. Önálló cikkek

- 1536 $\alpha + \beta$, A minősítések és a polgári iskola. 1907, 27-30.
Felelet $x + y$, Teendők a középfokú oktatás terén c. cikkére (l. 1618). A 6 osztályú polgári iskola minősítési jogai. Kíváncsok volna, hogy a középiskolák minősítési jogát, a főiskolára bocsátás kivételével, a polgári iskolára is terjesszék ki. mt
- 1537 Agárdi László, A tanítás és a nevelés viszonya s a magyar középiskola. 1919, 37-45.
- 1538 Ambrus Iona, A svéd középiskolák szervezete és élete. 1927, 160-4.
- 1539 Balogh Péter, Az egységes jogosítású középiskolai rendszer. 1898, 339-61.
Az egységes jogosítás külföldön; nálunk: Heinrich, Kármán, Wlassics. A kérdés egyes stádiumai, nehézségek. Kármán és Paulsen javaslata; ezek bírálata. Az Orsz. Közokt. Tanács javaslata. Saját álláspontja részletesen: az iskolák minél nagyobb változtatossága, de lehetőleg egyenlő jogosítás. Tételei. Vita. ta
- 1540 Beke Manó, A milleniumi kiállítás középiskolai alcsoportja. 1896, 286-92.
Tájékoztatás az alcsoport programtervéről, a közoktatási csarnok megfelelő részéről. ta
- 1541 Bihari Ferenc, Az elemi és a középiskola kapcsolatához. 1910, 76-83.
Az elemi és a középiskola közös feladata. Az elemi iskola kezdettől fogva népiskola. A fái iskolák előkészítő jellege: előkészítés alsóbb társadalmi állásra és magasabb tanulmányokra. A népiskola reformját mindig a középiskola szükséglete eszközölte. Comenius javaslatai és a jezsuiták reformjai. A középiskola panasza az elemi ellen. Hiba a népiskolában: a hittantanítás módja, a beszéd- és értelemgyakorlatok külön tantárgyként való kezelése, a grammatizálás. Kívánja a szóbeli fogalmazás elsőbbségét, a történelem-tanítás reformját, a természetrajz szemléleti alapon való tanítását, a számtanban több gyakorlatiasságot. Az elemi iskolát nem a középiskola szempontjából kell reformálni. A tantervi utasítást kell keresztülvinni. sta
- 1542 Bíró Imre, A középiskola és a modern élet. 1912, 13-23.
A középiskolai tanárjelöltek elemi tudatlansága a közműveltség anyagának

egyreszleteiben. Sokan a baj forrását a klasszikus tanulmányokban látják. A reformot ezen kell kezdeni. Frary Dezső francia tudós javaslata. Konkrét javaslat az iskolai művelődési anyag revíziójára. *sta*

- 1543 Bokor József,** Jelentés a polgári iskola reformjáról. Előterjesztett az O. K. T. állandó bizottságának. 1897, 86-95.

Küldjön ki az állandó bizottság egy szűkebb bizottságot a középiskolai kérdések megvitatására. 1. A polgári iskola tanterve, osztályainak és évfolyamainak száma. 2. A polgári iskola viszonya népoktatási intézetekhez és a középiskolákhoz. 3. Az alsóbbfokú szakiskolák viszonya ezekhez. 4. A minősítés. 5. A polgári iskolai tanárképző. 6. A polgári iskolai felügyelet, igazgatás, rendtartás. *ta*

- 1544 Csengeri János,** A humanisztikus gimnázium és a németek. 1916, 463-79.

A német napilapok és a közvélemény harca a gimnázium ellen. A gimnázium védőinek (Harnack, Riehl, Kern, Hillebrandt, Cauer, Kipp, Roethe, Meyer, Immisch) véleményei. Ha a harc Németországban a gimnázium beszüntetésével végződne is, Magyarország nem mehetne német példa után; nekünk a klasszikus alapra szükségünk van. *csa*

- 1545 Cserép József,** A mai görög középiskolák. 1894, 257-64, 329-49, 394-407.

1883 az első középiskolák. 1837 a hellén iskolák és gimnáziumok első szervezése; szervezetük részletesen. A középiskolai tanítás újabb tervei. A liceumban tanítandó tárgyak. Beírás és vizsgálatok. Igazgatók, tanárok; képesítés. *ta*

- 1546 Demek Győző,** A testi nevelés az egységes középiskolában. 1892, 557-60. (I. 985)

- 1547 Dezső Lajos,** Comenius schola pansophicája és az egységes középiskola. 1892, 162-72. (I. 9)

- 1548 Dékány István,** Reformközepiskolák. 1921, 49-58, 84-95.

A gyakorlati élet szükségletei a középiskolai tanításra nézve: közgazdasági ismeretek tanítása, az ismeretek alkalmazásának kérdése, társadalmi etika. Általános iskolapolitikai irányelvek: egységesítés a törzstantervvel, egyenesítés különleges szaktanfolyamokkal. A reformterv általában: a tantervelmélet haladása, a túlterhelés elleni küzdelem. Indokolások a tanterv részleteihez: az egyes tárgyak helye a törzstantervben. A reformterv áttekintése; óraszám. A törzstanterv táblázata. *mt*

- 1549 E. G.,** Szabadabb mozgás a felsőbb osztályokban. 1906, 247-8.

- 1550 —,** A porosz középiskolák mai állapota. 1909, 583-4.

- 1551 Ember János,** Az osztatlan iskola kérdése. 1897, 161-71.

Sikertelenségének oka; szükséges rossz, ahol lehet, meg kell szüntetni. Fontos követelmény: a tanulás jórésze az olvasáshoz kapcsolva: szemléltetés. Hibák a tanfőképzésben. A magánfoglalkoztatás. *ta*

- 1552 Endrei Gerzson,** Szabadabb mozgás a német középiskolák felsőbb osztályaiban. 1907, 342-8. *..*

- 1553 —,** Az osztrák reálgimnázium és a reform-reálgimnázium. 1908, 546-54.

- 1554 —,** Az osztrák új középiskolai típusok jogosítása. 1909, 489-90.

- 1555 **eő.**, A népiskolák kiegészítése. 1899, 298-302.
Wlassics miniszternek a népiskolák kiegészítésére és az ismétlőiskolák felállítására vonatkozó rendelete. Keresztülviteléhez munka és áldozat kell mind a tanítóképzők és tanítók, mind az iskolafenntartók részéről. *sz*
- 1556 **Eötvös Károly Lajos**, Az osztatlan népiskola és tanterve. 1893, 193-203.
Nehézségek a tanításban; előnyei. A szorgalmi idő nem redukálható, a tanítási anyag sem. Új tanterv kell, különösen az ismétlőiskola számára: gyakorlati, szakirányban fejlesztendő. Tanításmód induktív, foglalkoztató legyen. A 6 évfolyam 2—2 osztályt egybefoglaló 3 csoportja. *ta*
- 1557 **Fekete Antal**, Hit-erkölcsi szempont az elemi iskolai tanterv revíziójához. 1898, 220-225. (I. 1136)
- 1558 **Fest Aladár**, A magyar reformközepiskola. 1913, 605-22.
Eddigi kisebb reformok e téren. A modern élet követelményei. Külföldi kísérletek. A miniszteri rendelet alapelvei. Alsó, felső tagozat. A tervezett reformgimnázium eszmei óraterve. A megvalósítás módjai. A nyelvek tanításának kérdése. Tankönyvek. *na*
- 1559 **Finácz Ernő**, A középoktatás nemzetközi kérdései. 1913, 3-11.
A világháború és a nemzetközi szolidaritás érzése. Az egyetemes emberi és a nemzeti szempont a kultúra területén. A közoktatás nemzetközi kérdései, főleg a középfokú oktatás szempontjából. A szervezet; a jogosítás. A tanterv kérdései. *na*
- 1560 —, Szabadabb mozgás a középiskolák felsőbb osztályai-ban. 1918, 1-11.
Általános műveltséget adó középiskola és a tudományos irányban haladó főiskola között kapcsolat azáltal, hogy a legfelsőbb osztályokban a tanuló behatóan foglalkozhassék hajlamainak megfelelő tárgycsoporttal. A drezdai középiskolák, ahol ez a szabadabb mozgás már megvan. A rendszer előnyei a klasszikus nyelvek tanításában. *ma*
- 1561 —, A középiskolák egységes jogosítása. 1919, 1-9.
Minden középiskola érettségi bizonyítványa minden főiskolára adjon felvételi jogot. Kell igazi humanisztikus gimnázium, görög nélküli iskola modern nyelvtanítással és többféle reáliskolai típus különböző modern nyelvekkel. Nem a latin és görög nyelv a fontos, hanem a középiskolai tanulmányok nevelő értéke. *jó*
- 1562 **Gőtz József**, Polgári fiú-iskoláink reformja. 1896, 88-111.
A fővárosi és vidéki polgári iskolák. Válságos helyzetük és azok rendezése; tanulmányi szervezet átalakítása. Tanárképzés az egyetemen és a műegyetemen. Polgári iskolai törvény szükséges. *ta*
- 1563 **György Aladár**, Népiskoláink az ezredévi kiállításon. 1896, 422-31.
A kiállítás megfelelő helyiségeiben bemutatott anyag ismertetése. *ta*
- 1564 **Győri Vilmos**, A polgári fiúiskola problémája. 1913, 652-6.
- 1565 **H. E.**, Középiskolai reformok Ausztriában. 1908, 469-72.
- 1566 **I. s.**, A középiskolai reform ügye. 1913, 513-6.
- 1567 —, Trefort Ágoston és a középiskola. 1917, 418-21.
- 1568 **Karl Lajos**, A francia középiskola és az 1902. évi új tanterv. 1907, 577-89.

A francia középiskolai reform szelleme: szociális jelleg, egyformaság, elkülönülés a népiskolától. A középiskolai tanítás szervezete: alsó és felső ciklus, párhuzamos csoportosítások, szaktárgyak szerinti órabeosztás, osztálylétszám maximálása. Pedagógiai szempont csekély érvényesülése: a pszichológiai szempont és a koncentráció hiánya. Szakképzettség a tanárképzésben. Országos szakfelügyelők intézménye. Párhuzam a magyar középiskolai reformtörekvésekkel.

mt

1569 Kelemen Ignác, Középiskolai reform Olaszországban. 1910, 492-6.

1570 Kemény Ferenc, A testi nevelés állapota a magyarországi középiskolákban. Az 1897/98. iskolaév végén. 1899, 257-85. (I. 993)

1571 —, Berlin, Bécs, Budapest. (Egy kis zsúfoltsági és reál-gymnasiális statisztika.) 1904, 33-9.

Sok a középiskolába járó tanuló. Csak a jó eredménnyel végzett népiskola után középiskola; a többi a polgári iskolába. A minősítési törvény a zsúfoltság oka. Maximális 60 tanuló egy osztályban. A két középiskola létszámának aránytalansága.

ta

1572 —, A középiskola újjászervezésének előkészítése. 1920, 97-120.

Nemzeti középiskola, közgazdasági és társadalmi ismeretek, a testi nevelés, a különböző típusok arányos elosztásának szükségessége. Az egy intézetbe és egy osztályba járó tanulók csökkentése. A 4. osztály után minősítési vizsgát. A polgári iskola 4. osztálya fölül gazdasági, ipari és kereskedelmi középiskolák szervezendők. A középiskola 3—4 alsó osztálya közös tantervű legyen. A felvétel vizsgálatához kötendő.

jó

1573 —, Az új középiskolai törvény. 1924, 68-74.

Az 1924. évi XI. törvénycikk szabályozza a középiskolai oktatást. A törvény keletkezése, tárgyalása a nemzetgyűlésen; főbb intézkedések a törvény végleges szövege szerint.

kt

1574 K. F., A budapesti német birodalmi iskola. 1927, 48-51.

1575 Kispartí János, A piaristák törekvései a reális irányú oktatás terén a Ratio Educationis előtt. 1925, 104-15. (I. 229)

1576 Kohlbach Bertalan, Az új középiskola. 1918, 527-31.

A gimnázium régi szervezetét őrli meg a magyar köztársaság, de új tartalommal. A latin nyelv mellett a német és angol nyelv tanítása. A magyar nyelv, történelem, földrajz anyagát ki kell egészíteni és a hozzánk közelebb eső dolgokat bővebben kell tanítani. Az óraszámok változtatása.

ma

1577 Kornis Gyula, A német népiskolai törvényjavaslat. 1927, 193-202.

I. A népiskolák újjászervezése a weimari alkotmány alapján. A nacionalizmus eszméje, a szocializmus, a demokrácia szelleme és a krisztianizmus. II. A népiskolák célja és feladata. Formái: a) közös, azaz felekezet szerint el nem különített iskola, b) felekezeti és c) felekezet nélküli. Az iskola átalakítása. A felügyelet az állam, a vallásoktatás felügyelete egy megbízott kezében. III. A javaslat benyújtása és az érte folyó harc.

kt

1578 Kovács János, A polgáriskola kérdéséhez. 1899, 352-67, 451-6, 544-52; 1900, 299-318, 345-50.

A polgáriskola nem középfokú iskola és nem népoktatási intézet, hanem

- polgári iskola a szó legtisztább értelmében. A kvalifikáció kérdése. Nem helyes a 4 osztály fölé egy 3 osztályú ú. n. felső polgári iskola. Egységes, az egész polgárság műveltségi szükségletének kielégítője legyen. Az általános műveltség és szakszerűség egyesítése. Összehasonlítás a középiskolával és a kereskedelmi iskolával. Az önállónak tervezett felső tagozat. A 7 osztályú polgári iskola. Összefoglalás, a reform végrehajtása. *sza*
- 1579** —, A polgáriskola szükségessége. 1908, 1-16, 149-59.
A reáliskolától elkülönülő feladata. A 7 vagy 8 osztályúnak javasolt és 6 osztályúnak szervezett polgáriskola. Elv: a serdülés befejezéséig neveljen. Párhuzam a gimnáziummal és reáliskolával. Különbözősége tartalmilag és célban; szükségessége. A 6 osztályú polgáriskola elegendő kvalifikáció legyen a kishivatalokra és az egyéves önkéntesi katonai szolgálatra. Alaptalan a félelem a művelt proletárok szaporításától. A községek jobb módú magyarjainak, a kereskedő- és iparoscsaládoknak megfelelő iskola. *csó*
- 1580** Kováts Alajos, Elemi iskolai kérdések. 1913, 642-6.
- 1581** Körösi Sándor, Olaszországi középiskolai reformmozgalma k. 1895, 321-33.
Erős francia áramlat mellett német hatás. A liceo-gimnasiale, a scuola tecnica és az istituto-tecnico. Panaszok a kétféle iskola ellen. Chiarini József, La scuola classica in Italia dal 1860 ai giorni alapján az olasz középiskolák 30 éves fejlődése. *ta*
- 1582** Kuncz Elek, Középiskolai nevelésünkről. 1906, 209-14.
A Társadalomtudományi Társaságnak a középiskolai kérdés terén kifejtett munkássága, a közoktatásügyi minisztériumban az egységes jogosítás érdekében tartott értekezlet. Az egységes javaslat hiánya. A középiskolai nevelés célja: az 1883. évi törvény, az 1892-ben megindult egységesítő mozgalom. Az iskolák mindenkor a társadalom érdekét tartoznak szolgálni. A jövő iskolája a sokféle középiskola. A középiskolák csak a diplomás pályára készülőket nevelő iskolái legyenek. *kra*
- 1583** Lád Károly, Még egyszer a polgári iskolák viszonyáról a középiskolákhoz. 1897, 627-37.
Vita Vietorisz-szal (l. 1608). A reformált polgári iskola formailag is helyet foglalhatna a középiskolák között. A polgári iskola gyakorlati irányzatú középiskola. Közvetlenül a gyakorlati életre nevel. *ta*
- 1584** — és Volenszky Gyula, Mire képesítsen a polgári fiúiskola? 1898, 560-3.
Az orsz. polgári iskolai egyesület fölterjesztése a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz. Javaslat: a reformált és 7 osztályra kiegészített polgári fiúiskola tisztviselői pályákra és főiskolai tanulmányokra jogosítson. *ta*
- 1585** Loczka Lajos, Az amerikai középfokú oktatás. 1928, 129-42, 217-36.
I. Az amerikai iskolák európai mintára alakultak. Tipikus amerikai intézmény a High School, mely hivatást megelőző képzést ad. Az óra 3 része: társas megbeszélése a multórai anyagnak, az új anyag feltárása kérdések alakjában és utalás a rávonatkozó irodalomra és végül a lecke megtanulása a tanító felügyelete alatt. II. Egy befejezett egység után külön óra a kikérdezésnek. A beszámolás írásban; az osztályozásnak 5 foka. Hibája: a tehetségebbeket elhanyagolja, a szerzett ismeretek szünetnek, a tanulás (az órán)

bizonyos idő után feleslegessé válik. Előnye: a növendék a tanultakat alkalmazni tudja. *kt*

1586 **Lux Gyula**, Az osztrák polgári iskola reformja. 1926, 116-9.

1587 **Margitai József**, A szlavóniai magyarok és a Julián-Egyesületi iskolák. 1911, 478-88.

Az egyesület keletkezése. Működése. Vezetői. Pártolói. Kétirányú védelmi munkája. Iskolái. A Julián-egyesületi tanító ideális hivatása. Munkaköre. Az egyesület eddigi sikerei. A megoldásra váró feladatok. *na*

1588 **Mauritz Rezső**, Egy adat a középfokú tanítás reformjának szükségéhez. 1896, 4-9.

Statisztikai adatok: a reáliskola alsó osztályai túlszűfoltak, a felsők üresek. Nem kellett volna a szakiskolából latin és görög nyelv nélküli gimnáziumot csinálni. Reáliskola helyett polgári iskola. *ta*

1589 **Málly Ferenc**, Olasz középiskolai reformtörekvések. 1903, 372-407.

Fejlődésük a 19. században; a középiskolák kérdésének irodalma. A jelenlegi reform terve: háromféle középiskola: liceo classico, liceo moderno és istituto tecnico. Egységes alapon bifurkációs vagy multifurkációs középiskolai rendszer. Nasi közoktatásügyi miniszter egységes alapon szesztfurkációs javaslata. Forrásmunkák. *ta*

1590 **Nagy István**, A polgári iskolák reformja. 1895, 393-8.

1868: 38. tc. hiányos intézkedései. Wlassics miniszter: a polgári iskolák állapota tűrhetetlen. A gyakorlati pályák iskolája legyen; középiskolai jellegű; felügyelet ne tanfelügyelő, szakfelügyelet. Kell részletes rendtartás. Pedagógium akadémia-jellegű. *ta*

1591 **Nagy Zsigmond**, A hollandus középiskoláról. 1903, 551-65, 622-32. Az oktatásügy három ága. A középiskolák két típusa: a) a felsőbb polgári iskola, b) gimnázium. Fenntartók; felvételi promóció; leányok a gimnáziumban. Létszám. Felső két osztályban bifunkáció. Érettségi. Tanító személyzet. Tandíj. Kormányzás, felügyelet. A gimnáziumok száma, népessége. *ta*

1592 **Novy Ferenc**, Az elemi és a középiskola kapcsolatához. 1910, 338-45.

A kétféle iskola magyar nyelvi anyagának összehasonlítása (az elemi 4. és a középiskola 1. oszt.). A kapcsolat természetes, a különbség szükség-szerű a többi tantárgyban is. A kapcsolat hiányának oka a módszer alkalmazása. Kíváncsú a tanítóság és tanárság érintkezése, iskolák látogatása, módszer tanulmányozása, barátságos megbeszélések. A középiskolai tanárjelöltek ismerjék meg a népiskolai tanítás módszerét. *sta*

1593 **Papp Dezső**, A svájci középiskolák szervezete. 1912, 625-34. Nagy eltérések a svájci oktatásügy terén. Ennek oka az egyes kantonok nyelvi és nemzetiségi különbözősége. Az egyes kantonok iskolaügyének előnyei és hátrányai. *sta*

1594 **Paulovits Károly**, A hét osztály ellen. 1898, 129-34.

A 7 osztályú polgári iskola újfajta középiskola volna. Reformnál a 4 osztályra legyen gond. Lehetőleg hasonlítsa az algimnázium és alreáliskolához: 4 osztályú polgári iskola s fölötte 4 osztályú főgimnázium és főreáliskola. *ta*

1595 **Pécs Aladár**, A középiskolai reform és a reáliskola. 1916, 246-63.

Az 1913-ban kezdeményezett középiskolai reform a középiskola egységesítésére: csak 2 iskolafajt tart fenn, a reáliskolát megszünteti azáltal, hogy a latin nyelvet mindenütt kötelezővé teszi. Védi a reáliskolát. Tantervi javaslat. Tekintélyi érvek az élő nyelvek mellett. A reform sikertelenségének oka a több oldalról jött vélemények elhanyagolása. csa

1596 —, *Néhány adat a reáliskoláról.* 1917, 411-7.

I. A reáliskola szükségessége az élő irodalmakban és tudományokban rejlő szellemi erők felhasználása érdekében. A reáliskola létszámának emelkedése. II. A reáliskolák hivatalos lefokozása maga után vonja, hogy a tehetséges tanulók a gimnáziumba mennek és innen van, hogy a gimnazista a főiskolán jobban megállja a helyét. da

1597 *Rombauer Emil, Az 1883. évi XXX. t. c. és annak hatása a középiskoláink fejlődésére.* 1908, 453-60, 527-38. (I. 246)

1598 *Schneller István, A középiskolai reformról.* 1905, 449-85.

I. Elvi megokolás. A középiskola helye a közoktatás szervezetében. A nevelés célja a személyiség. A személyiség kialakulása a családon belül, a középiskola a személyiség kialakulásának elősegítője. II. A középiskola feladata és szervezete. Igaz műveltség adása a történetivé tett oktatással. A különböző tantárgyak viszonya a történelemhez. A vallás és nyelvtanítás. A középiskola felépítése az elemi 3. osztályától a liceumig. E tervet összehasonlítása a tényleges középiskolai állapotokkal iskolaszervezeti, didaktikai módszertani és pedagógiai szempontból. III. Átmenet a középiskoláról az egyetemre. A liceum kötelező tantárgyai és a szabadon választható csoportok. IV. A tanárképesítés. fra

1599 *Simon Gábor, Észrevételek a középiskolákról.* 1899, 20-30.

A középiskolák egységesítése. A háromtípusú középiskolának gyakorlati meghonosítása az egységes jogosítás elfogadása mellett is nagy nehézségekkel jár. Nemcsak hazánkban hanem Európaszerte eldöntetlen még a harc a humánus és reális irány között. sza

1600 *Somogyi Géza, A polgári iskolák reformja.* 1896, 521-39.

Vita Göözzel (I. 1562). A polgári iskola missziója. Védi a Paedagogiumot. Saját álláspontja: a közoktatásügy szerves összefüggésben rendezendő; a népiskola kiépítése; a polgári iskolák szervezése, különféle jellege. A Paedagogium akadémiai rangra emelendő. tu

1601 —, *A nemzeti iskola.* 1905, 340-56.

A nemzeti iskola a népiskola, mert nemzeti műveltséget nyújt. Kialakulását akadályozza magának a népiskolának állapota és a középiskolához való viszonya. A kérdés megoldásának módjai: az osztatlan iskolák számát apasztani kell, vagy az osztott iskola 4 első osztályának tananyagát az osztatlan iskolában 4 ill. 6 évre kell kiterjeszteni. A középiskola a gyermeket ne vonhassa el már 9. betöltött évvel; az egységes nevelés korhatárának kiterjesztése. A népiskola ilyen tartalmi és extenzív kialakítása után az iskolán kívüli népoktatás szervezése. fra

1602 —, *A középiskolai reform és a népiskola.* 1914, 220-8.

Népiskoláink kialakulásának két nagy akadálya. A reformközépiskola és a népiskola 5-6. osztályának tantervi összehasonlítása. A népiskolai tanterv fölénye a középiskolaival szemben. A bajok orvoslásának módja. Pedagógiai követelmények. Az osztatlan iskolák nehézségei. Iskolaszervezeti kérdések. na

- 1603 Suszter Oszkár**, A középiskolai reform és a latin nyelv. 1920, 71-5.
- 1604 Székely György**, Középiskolai tantervünk egyik fogyatkozásáról. 1901, 86-92.
Megjegyzések Szitnyai Elek, Ész és szív c. művére. A mai középiskolai rendszer hibái: túlságos sok ismeretet halmoz fel és kevés gondot fordít az erkölcsi nevelésre. A középiskolának nemcsak tanítania, hanem nevelnie kell elsősorban az ifjúságot. *ba*
- 1605 Téglás Gábor**, A hazai középiskolák hajnalkora. 1906, 559-62. (I. 256)
- 1606 Veress Gábor**, Svájci népiskolák. 1907, 30-4.
A svájci népiskola ismertetése főleg a zürichi kanton iskoláinak alapján. Az iskola szervezete (osztályok, osztálytanítás, tankötelezettség, ingyenes taneszközök és könyvek). A nevelési cél és szellem. Az iskola és a szülői ház viszonya. A fegyelmezés. A testi nevelés. A tananyag felosztása. *mt*
- 1607 Verédy Károly**, Adalék az osztatlan népiskolai tanterv revíziójához. 1895, 45-54.
Fölélv: az osztatlan népiskola nem előkészítő iskola. Nemzeti alapon álló műveltséget ad, ezt az élethivatáshoz alkalmazza. Oktatása mindennapi és ismétlődő jellegű. Osztályok száma függ a tanulók létszámától és az iskoláztatás menetétől. Tanítási idő 8-10 hó; órarend, felszerelés, rendtartás, tanterv, tantárgyak részletesen. *ta*
- 1608 Vietórisz József**, A polgári iskola viszonya a középiskolához. 1897, 474-85.
Céljaira és eszközeire nézve a polgári iskola népiskola. A polgári iskola reformja a felső népiskola keretében — reá a gyakorlati irányú szakiskolák. Az egységes jogosítású középiskola a mai gimnázium keretében. *ta*
- 1609 Volenszky Gyula**, A polgári iskoláról. 1895, 310-21.
Az 1868.-i szervezet. Az ipari és gazdasági szakképzés nem vált be. Reformtervek: a praktikus képzést nyújtó polgáriskola mint külön iskola fenntartandó, vagy összeolvasztandó a középiskolával. Ő az első felfogáshoz. Önálló szakfelügyelet és kezelés, megfelelő rendtartás; a tanterv alapos korrekciója, A Paedagogium nagy előnyei, de egyetemi képzést kíván. *ta*
- 1610 —**, A hét osztály mellett. 1898, 286-93, 389-94.
Vita Paulovits cikkével (I. 1594). A kereskedelmi iskola és a polgári iskola viszonya. A felső tagozatra szükség van. 7 osztály kell. *ta*
- 1611 Waldapfel János**, Népiskolák, középiskolák, egyetemek. 1894, 249-57, 320-9.
Julius Baumann, Volksschulen, höhere Schulen, Universitäten, wie sie heute zutage eingerichtet sein sollten. Ismertetés. *ta*
- 1612 —**, A középiskolai reformról. 1897, 11-4.
A vallás- és közoktatásügyi minisztérium leirata az Orsz. Közoktatási Tanácshoz; méltatása. Megjegyzés Kármán elméleti tételeivel. Az egységes jogosítású középiskola elve. Megokolt óvatosság mellett változatosság és változtatások lehetősége. *ta*
- 1613 —**, A gyakorló gymnasium feladatai. 1899, 577-604.
Elérte-e a gyakorló gimnázium eddigi működésében célját? A gyak. gymn.

- lényege, működése. Kéri az érdeklődőket, hogy győződjenek meg személyesen a gyakorló gimnázium működéséről. sza
- 1614 —, A gyakorló főgimnáziumról. 1912, 593-602
A gyakorló főgimn. mai állapota; miben különbözik a régitől. Bajok, hiányok megszüntetésének módja: a meglévő keretet kitágítani 8 osztályra, hogy az iskola megmaradhasson sajátos feladata teljesítésében a kellő magaslaton. Erre vonatkozó javaslatok összefoglalása 10 pontban. sta
- 1615 Walló Albert, A svéd középiskolák. 1914, 561-7.
- 1616 Weber István, Az állami középiskolák költségvetése 1883-1894-ig. 1894, 535-41.
- 1617 x., A mai német ideálok. 1909, 304-6.
- 1618 x+y., Teendők a középfokú (felső népiskola, polgári iskola, gimnázium, reáliskola) terén. 1906, 617-42.
Baj, hogy tanügyi kormányzatunk nem alkalmazkodott az átalakult gazdasági és társadalmi viszonyokhoz. Gazdasági helyzetünk nem zárja ki a tanügyi reformpolitikát. Az elemi iskola, felső népiskola, polgári iskola, gimnázium és reáliskola helyzete és a velük kapcsolatos kívánalmak. kra
- 1619 Az egységes középiskola kérdése a közoktatásügyi tanácsban. 1893, 435-51.
A vallás- és közoktatásügyi minisztérium leirata az Orsz. Közokt. Tanácshoz, amelyet egy értekezlet alapján dolgoztatott ki; erről véleményt kér. Az Orsz. Közokt. Tanács elnöksége helyesli az egységes középiskolát; részletes tárgyalás a jövő esztendőben. ta
- 1620 Statisztikai kimutatás a magyar gymnasiumokról 1896-7. 1898, 139-54.
Az összes gimnáziumokról; az osztályozás adatai. ta
- 1621 Polgári iskolák reformja. 1898, 174-6.
Az Orsz. Közokt. Tanács állandó bizottsága által kiküldött szakbizottság javaslata. ta
- 1622 A polgári iskolák reformja. 1898, 549-50.
Az Orsz. Közokt. Tanács 10 pontból álló határozata. ta
- 1623 Császári rendelet a német középiskolák reformjáról. 1901, 174-6.
II. Vilmos által összehívott értekezlet a középiskolák reformja ügyében. A rendelet főbb pontjai (minden sajátosságát erősen domborítsa ki, a latint erősítse, a görög tanításban az összehasonlító módszer, a régi és mai kultúra, a záróvizsgálat törlése). ba
- 1624 Törvénytervezet a középiskola reformjáról. 1906, 45-7.

B. Ismertetett művek és értekezések

- 1625 Angyal János: *Győri Vilmos*, Visszapillantás a polgáriskola kialakulására. 1918, 556-60.
- 1626 —: *Orel Géza*, Szociális reformok iskoláinkban. 1919, 152-3.
- 1627 Ágner Lajos: *Konda L.*, A humánium a reáliskolában. Ungvár, főreálisk. 1915, 517.
- 1628 —: *Horváth I.*, A középiskolai előkészítő osztály és a magyar nyelv tanítása. Trsztena, kath. gimn. 1915, 521-2.

- 1629 —: *Rédey K.*, A népiskola és középiskola kapcsolata. Nagyvárad, kath. főgimn. 1915, 522.
- 1630 —: *Klauber F.*, A középiskola reformkérdéséhez. Eger, főgimn. 1915, 522.
- 1631 —: *A. Flezner*, A modern School. 1917, 94-5.
- 1632 **Balogh Péter**: *Kemény Xavér Ferenc*, Az egységes középiskola és nemzeti kultúránk. 1893, 232-9.
- 1633 **Blró Imre**: Szerk. *György Lajos*, Öreg diák visszanéz. 1927, 64-5.
- 1634 **Endrei Gerzson**: *Ad. Harnack*, Die Notwendigkeit der Erhaltung des alten Gymnasiums in der modernen Zeit. *G. Roethe*, Humanistische und nationale Bildung. 1906, 389-91.
- 1635 —: *Paul Cauer*, Siebzehn Jahre im Kampf um die Schulreform. 1907, 100-2.
- 1636 —: *Fr. Lezen*, Zur Reform unserer Gymnasien. 1916, 435.
- 1637 **Gál János**: *Ottó Boelitz*, Der Charakter der höheren Schule. 1926, 187-8.
- 1638 **Gyulai Aladár**: *Hans Cornelius, Ernst Reisinger, Georg Kerschensteiner*, Aufgabe und Gestaltung der höheren Schulen. 1911, 233-5.
- 1639 **Heinrich János**: *Hajnal Dávid*, A kor iskolája. 1930, 248-51.
- 1640 —l. —s.: *Klamarik János*, A magyarországi középiskolák újabb szervezete történeti megvilágítással. 1893, 230-1.
- 1641 l. s.: *A. Harnack*, Die Notwendigkeit der Erhaltung des alten Gymnasiums in der modernen Zeit. 1905, 435-7.
- 1642 **Kaiblinger Fülöp**: *Jules Gautier* előadása a középiskoláról. 1910, 291-4.
- 1643 **Kemény Ferenc**: *C. F. Vrba*, Die Reform des Mittelschulwesens in Ungarn. 1898, 305-6.
- 1644 —: A magyar középiskola bemutatása külföldön. **Endrei Gerzson**: Lehrproben und Lehrgänge. 1914, 252-3.
Endrei Gerzson: Válasz Kemény Ferencnek. 1914, 317-8.
- 1645 **Kemény Ferenc**, *P. Wust*, Die Oberrealschule und der moderne Geist. 1918, 218-9.
- 1646 kf.: *Katonai vélemény a népiskoláról*. Neue Bahnen. 1914, 184-7.
- 1647 —: *Herder és a reáliskola*. *G. Weidner*: Verbands-Zeitung. 1916, 87-9.
- 1648 —: A gimnázium dícsérete. *Paul Menge*: Vierteljahrsschr. f. phil. Päd. 1920, 84-5.
- 1649 **K. F.**: A lengyel középiskolák és érettségi vizsgálat. 1930, 41-3.
- 1650 **K. J.**: *Baranyai Gyula*, A polgári iskolák reformjához. 1900, 132-3.
- 1651 **K—n.**: Új középiskola-típus Franciaországban. *E. Brucker*: La Rev. de l'Enseign. des Sciences. *Hubert Bourgin*: Rev. Univ. 1909, 599.
- 1652 —: A college feladata. *Lawrence Lowell*. 1909, 666.
- 1653 —: Vezérelvek a középiskolák továbbfejlesztéséhez. Zt. f. Phil. u. Päd. 1910, 303-5.
- 1654 —: Különböző típusú elemi iskolák. Educ. Review. 1910, 357.
- 1655 **Kugel Sándor**: *A. Hinterberger*, Ist unser Gymnasium eine zweckmäßige Institution zu nennen? 1905, 314-5.
- 1656 **Lázár Szilárd**: *Vértess O. József*, Gyógypaedagogia és középiskola. 1912, 649-50.
- 1657 **Mj.**: A népiskola belső kialakulása ügyében. *Somogyi Géza*: Neue Bahnen. 1898, 569-71.
- 1658 **Munkácsy Kálmán**: A holnap iskolája. *Walter S. Hinchmann*: The American School. 1918, 549-51.

- 1659 Nagy J. Béla: *Abel Faure*, Enseignement et réalité. 1926, 56-8.
- 1660 Nádal Pál: A német középiskola kritikája. *Ludwig Gurlitt*: Die Schule. 1908, 299-302.
- 1661 O. K.: A tehetségesek érdekében. *Tews*: Zt. f. päd. Psych. 1917, 368.
- 1662 Ozorai Frigyes: *Kőrösy György és Lukinich Imre*, A középfokú oktatás multja és jelene Deésen. Deés, áll. főgimn. 1907, 565.
- 1663 —: *Major Károly*, Panaszok a mai középiskola ellen. Gyöngyös, áll. főgimn. 1907, 565.
- 1664 —: *Mazuch Ede*, Középiskoláink tanító és nevelő működésének külső akadályai. Ungvár, kath. főgimn. 1908, 617.
- 1665 —: *Sándor Vince*, Az egységes jogosítású középiskola kérdéséhez, tekintettel az általános és nemzeti műveltségre. Szatmárnémeti, kath. főgimn. 1908, 618.
- 1666 —: *Szinger Kornél*, A középiskola aktuális kérdései. Szeged, városi főgimn. 1908, 618.
- 1667 —: *Högyészi Armand*, A gimnázium célja és tantárgyai. Komárom, benc. főgimn. 1908, 618.
- 1668 —: *Horvay Róbert*, Megfigyeléseim a német középiskolákban. Debrecen, áll. főreálisk. 1909, 595-6.
- 1669 Öreg János: *Jancsó Benedek*, Középiskoláink reformja. 1892, 86-99.
- 1670 Papp (Cs.) József: *Guido Iona*, L'Instruzione Secondaria in Italia. 1903, 433-43.
- 1671 P. B., *Baranyai Gyula*, Egységes középiskola. 1922, 117-8.
- 1672 Popovics Iván: A középiskolák Szerbiában. *Sevics Milán*, Srednje skola u Srbiji. 1907, 488-96.
- 1673 Prohászka Lajos: *Leopold Ziegler*, Magna Charta einer Schule. 1928, 183-8.
- 1674 Rieger Rikárd: Svédország középiskoláinak 1904. évi reformja. *Erich Carlson*: Zt. f. Phil. u. Päd. 1908, 510-1.
- 1675 Székely György: *F. Hornemann*, Die neueste Wendung im preußischen Schulstreite und das Gymnasium. 1902, 383-7.
- 1676 Tevell Mihály: Szerk. *Kőrösi Henrik és Szabó László*, Az elemi népoktatás enciklopédiája. I. A—H. 1912, 516-8.
- 1677 —: Szerk. *Kőrösi Henrik és Szabó László*, Az elemi népoktatás enciklopédiája. II. I—Ö. 1913, 29-30.
- 1678 —: *Szalay Károly*, Adalék a középiskolai oktatás reformjának kérdéséhez. 1914, 101-2.
- 1679 —: Szerk. *Kőrösi Henrik és Szabó László*, Az elemi népoktatás enciklopédiája. III. P—Zs. 1915, 256-67.
- 1680 Térli József: *Adolf Waneck*, Das Realschulwesen Mährens 1848-1898. 1901, 497-9.
- 1681 —: *A. Luer*, Die Volksschulerziehung im Zeitalter der Sozialreform. 1903, 54-5.
- 1682 T. M.: Az osztrák középiskola a háború után. *Albert Zipper*: Monatsblätter d. wiss. Klubs in Wien. 1918, 586-7.
- 1683 Váradl József: *Győri Vilmos*, A polgári iskola gondolatának kialakulása (1868-ig). 1931, 45-6.
- 1684 —: *Vitéz Sághegyi Lajos*, A magyar polgári iskola hatvanéves multja. 1931, 46-8.
- 1685 —: *Győri Vilmos*, Az 1876-tól 1928 június végéig megjelent polgári iskolai

közlönyök ismertetése, repertórium, a közlönyök cikkíróinak névjegyzéke. 1931, 104-5.

- 1686 —: *Molnár János*, Polgári iskolai kis enciklopédia. 1931, 107.
- 1687 —: *Vitéz Sághelyi Lajos*, A németországi középfokú gyakorlati irányú iskolázás szervezete. 1931, 181.
- 1688 —: *Vitéz Sághelyi Lajos*, Ausztria és Svájc polgári iskolái. 1931, 181-2.
- 1689 *Waldapfel János*: *Wirth Gyula*, A testi nevelés a középiskolában. Besztercebánya, kath. főgimnázium. 1893, 239.
- 1690 —: *Csáka Károly*, Középiskoláink szervezése Mária Terézia királynő által 1776-ban és azok további fejlődése. Zsolna, kath. főgimn. 1893, 311-2.
- 1691 —: *Kemény Ferenc*, Alreáliskolák. Statisztika és pályaválasztás. Eger, reálisk. 1893, 314.
- 1692 —: *T. J.*, Magyarország középiskoláinak ismertetése a földrajz és statisztika alapján. Vác, kath. gimn. 1894, 362.
- 1693 —: *Kemény Ferenc*, A reáliskola viszonya a gymnasiumhoz és a csonka középiskolák. Eger, kath. reálisk. 1894, 362-3.
- 1694 —: *Kemény Ferenc*, Az egri reáliskola fejlesztésének kérdéséhez. Eger, reálisk. 1894, 363-4.
- 1695 —: *Hoffer Endre*, Feljegyzések a szegedi reáliskola első két évtizedéből. Szeged, áll. főreálisk. 1894, 365-6.
- 1696 —: *Max Wundtke*, Die Schule der Zukunft. Zur Kritik und Neubildung unserer Schulorganisation. 1895, 588-9.
- 1697 —: *Fináczky Ernő*, A magyarországi középiskolák multja és jelene. 1896, 457-9.
- 1698 —: Die Aufbauschule. Lehrpläne für ihre verschiedenen Formen, bearbeitet vom Pädagogischen Beirat des sächsischen Philologenvereins. 1925, 55-6.
- 1699 *Weber Arthur*: *Szelényi Ödön*, A magyar evangélikus nevelés története a reformációtól napjainkig, különös tekintettel a középiskolákra. 1918, 211-5. *Szelényi* válasza *Weber Arthur* bírálatára. *Weber* ellenválasza. 1918, 357-8.
- 1700 *Purjesz Eugenia*, A kisdednevelés hatása a népiskolára, tekintettel a megalkotás küszöbén álló kisdednevelési törvényre. 1892, 313.
- 1701 *J. Keller*, Kívánságok a gymnasiumok küszöbön álló reformjára nézve. Berliner Tagblatt. 1892, 576.
- 1702 A magyar középiskolák ügye. 1894, 167.
- 1703 Egy német tanférfit a budapesti gyakorló főgymnasiumról és az egységes középiskola tervéről. *Uhlig*: Human. Gymn. 1894, 491-4.
- 1704 *Morvay Győző*, A középoktatás története Nagybanján. 1896, 520.
- 1705 Gazdasági ismétlő iskola. *Wlassics* miniszter: Néptanítók Lapja. 1902, 60.
- 1706 Románia középiskolaügye. *E. Constantinesco*: Rev. Internat. de l'Enseign. 1911, 311-2.
- 1707 *Waldapfel János*, A gyakorló iskola szelleme. 1913, 41.
- 1708 Verbászi Almanach. Szerk. *Holstein Gyula*. 1913, 138.
- 1709 *Horváth Dezső*, A hétéosztályú reform polgári iskola kérdése. 1913, 510.
- 1710 *Nagy Lajos*, A kísérleti hétéosztályú reform polgári iskolának tanítási terve. 1913, 510.
- 1711 *Juba Adolf*, A középiskolai reform. 1914, 104.
- 1712 *Téglás Lajos*, Tanügyi reformok. 1914, 105.
- 1713 *Zigány Zoltán*, Népoktatásunk reformja. 1914, 175.

- 1714 *Dobján László*, Adalékok az 1912/13. tanév történetéhez. 1914, 309-10.
 1715 A magyar középiskolai reformmozgalom. *Kemény Ferenc*: Zt. f. d. Real-schulwesen. 1915, 299.
 1716 Az osztrák középiskolák. *A. Scheindler*: Neue Jahrbücher. *E. Grunwald*: Das human. Gymn. 1915, 526-7.
 1717 *Kemény Gábor*, A francia középiskolák szervezete. 1916, 68.
 1718 A céh, az élet és az iskola. 1916, 445-6.
 1719 A magyar népoktatásügy a német tanítók előtt. *Székely Károly*: Die deutsche Schule. 1918, 231-5.

C. Hírek és adatok

- 1720 **B. P.**: A középiskolai jogosítások egysége Franciaországban. *Deutsche Zt. f. ausländisches Unterrichtswesen*. 1897, 114.
 1721 **f.**: A francia középiskolák. 1904, 501-2.
 1722 —: A francia középiskolai reform fejleményei. 1905, 98.
 1723 **l.**: A középiskolai oktatás reformja Szászországban. 1903, 187-8.
 1724 **l. s.**: II. Vilmos császár a középiskolai oktatásról. 1901, 96-8.
 1725 **k.**: Polgári Iskola. Folyóirat. Megindulás. 1906, 388-9.
 1726 —: A középiskolák újjászervezése Cseh-Szlovákiában. 1924, 85-6.
 1727 **kf.**: A középiskolák reformja Norvégiában. 1895, 603-4.
 1728 —: Az új középiskolai törvény. 1924, 84-5.
 1729 **K—n.**: A közoktatásügy reformja Bulgáriában. 1909, 255-6.
 1730 **v. l.**: A Magyar Humanisztikus Gimnázium Híveinek Egyesülete. 1920, 85.
 1731 Nemzeti Iskola. Folyóirat *Benedek Elek* szerkesztésében. 1893, 557.
 1732 Nemzeti Népoktatás. Folyóirat *Pechány Adolf* szerkesztésében. 1893, 559.
 1733 Az elemi iskolák tandíjának eltörlése. 1896, 151.
 1734 *Németh Antal*, Betűrendes tájékoztató a középiskolai rendeletekben, szabályzatok- és utasításokban. 1898, 254-5.
 1735 *Gyürky Ödön*, A magyarországi katolikus középiskolák története. 1898, 571.
 1736 Szepesmegye népoktatási viszonyairól. 1899, 110-1.
 1737 Reáliskolai jelességek. 1900, 68-9.
 1738 A miniszter a polgáriskolai reformról. 1900, 337-8.
 1739 Tüntetés a középiskolai reform mellett. 1900, 341-2.
 1740 Új qualificatio a polgáriskolai hat osztálynak. 1900, 441.
 1741 Polgáriskolai reformok. 1900, 571.
 1742 Az állami népiskolák fejlődése. 1901, 99.
 1743 Az állami népiskolák új rendje. 1901, 443-4.
 1744 Az Orsz. Polgáriskolai Egyesület. 1901, 504.
 1745 A kisdédóvó és a népiskola kapcsolata. 1901, 572-3.
 1746 Statisztikai adatok a magyarországi középiskolákról az 1900-1901. tanévben. 1901, 632-5.
 Helyreigazítás a cikkhez. 1902, 63.
 1747 A Polgáriskolai Egyesület közgyűlése. 1902, 583-4.
 1748 A német középiskolák egységes jogosításának a hatása. 1903, 186-7.
 1749 A középiskolák egyenlő jogosítása. 1903, 444-5.
 1750 A fővárosi elemi oktatás. 1904, 499-500.

- 1751 Iskolalátogatók a polgári iskolákban. 1905, 97-8.
 1752 A középiskolai kérdés a Társadalomtudományi Társaságban. 1905, 224-7.
 1753 A középiskolai reform. 1905, 423.
 1754 A fővárosi középiskolák fejlődése. 1907, 627-30.
 1755 Gyakorlati nyelvi tanfolyamok. 1909, 609.
 1756 A középiskola célja. 1914, 254.
 1757 A reáliskola értéke. Bayerische Zt. f. Realschulwesen. 1915, 108-9.
 1758 Középiskoláink reformja. 1924, 36.
 1759 A humanisztikus gimnázium. 1925, 157.
 1760 A 7. nemzetközi középiskolai kongresszus. 1925, 158.
 1761 Csehszlovákia középoktatásügye. 1925, 158-9.

d) EGYETEM

A. Önálló cikkek

- 1762 **Bokor József**, A Harvard-Egyetem. 1913, 461-71.
 Alapítása. Az amerikaiak közoktatási rendszere. Az egyetem szervezete. Felvétel a kollégiumba. A „Faculty of arts and sciences”. A hatósága alá tartozó intézet. Jogi iskola. Orvosi iskola. A Harvard-kollégium eredeti jellege, alakulása. na
- 1763 **Bonkáló Sándor**, Az orosz egyetem reformja. 1912, 35-8.
- 1764 **Csengeri János**, Az egyetem szerepe a tanárképzésben. 1900, 449-56.
 Az egyetemi tanárképzés eszközei: 1. tájékoztató előadások; 2. értekezletek, kurzusok, gyakorlatok, a hallgatók aktív részvétele; 3. rendszeres pedagógiai előadások a második évtől kezdve; 4. a pedagógiai szemináriummal szerves kapcsolatban lévő gyakorlóiskola. ta
- 1765 **Fináczy Ernő**, A paedagogia tanítása a pesti egyetemen 1870-ig. 1905, 584-8. (l. 209)
- 1766 **Gergely György**, A főiskolai nevelés és oktatás kérdéseiből. 1913, 663-7.
- 1767 **Heinrich Gusztáv**, A harmadik egyetem. 1895, 1-11.
 Lehetséges és szükséges. A tanerők kérdése, a jogakadémiák. Hely: Pozsony, Szeged, Kassa vagy Debrecen. ta
- 1768 —, A debreceni egyetem. 1895, 340-2.
 Vita Öreg Jánossal; ennek Berzeviczy Albert és a debreceni egyetem c. füzetek alapján. ta
- 1769 —, Egyetemi kérdések. 1903, 449-61.
 Tanítási és tanulási szabadság. Szemináriumok. Példa a tanítás szabadságának korlátozására a francia jogakadémiák. Meg kell védeni az egyetem szabadságát. ta
- 1770 **Imre József**, Az erkölcstan tanítása az egyetemen. 1918, 284-6.
- 1771 **Imre Sándor**, Az iskola és az egyetem. 1900, 262-73.
 Sok tanulmány e kérdésről; legfőbb szerep a bölcsészeti karnak; a németek, nálunk Schneller: tanárképzésben a tudományos előkészítés elsőbbsége és ennek eszköze az egyetemi szemináriumok. Másik kérdés: miképen kellene

lehetővé tenni az „iskolai tudományoknak“ az egyetemen önálló szakként való tanítását. Szerinte az egyetemet végzett tanárjelölt szemináriumai éve való erre. *ta*

- 1772 **Karl Lajos**, Az új Sorbonne. 1910, 598-605.

1896: 352. tc. alapján szervezte a köztársaság. Egyesíti a kutató és tanító irányt, közpályára képesít. A tudományos módszer, a források tanulmányozása lépett előtérbe. A metafizika eltűnt, a filozófia helyét önálló tudományágak foglalják el. A pedagógia a szociológia tanárának kezében. A Sorbonne hallgatói. A Sorbonne mai rendjének védelme. *sta*

- 1773 —, Főiskolai tanfolyamok Bukarestben. 1918, 468-70.

- 1774 **Kont Ignác**, Új egyetemi grádusok Franciaországban. 1898, 467-71.

1890 óta a felső tanügy reformja; főcél az Université-ket újból életre keltetni. 1896 fakultásoknak Université cím és autonómia. Az egyetemi tanár. A grádusok és a külföldiek. *ta*

- 1775 **Kornis Gyula**, A tudományok egysége és az egyetem egysége. 1926, 145-51.

A tudomány egységét az egyetem egysége képviseli és ha ennek belső életét szétdarabolnók, a kölcsönös szellemi egyensúlyozást és a kölcsönös szellemi megtermékenyülést tennők lehetetlenné. *kt*

- 1776 **Lukács Pál**, Adalék a budapesti egyetem történetéhez. 1914, 167-8.

- 1777 **Magyary Zoltán**, Nemzeti és nemzetközi tudománypolitika. 1931, 138-45.

A 20. században észlelhető változások a tudományos kutatás szervezetében. A tudománypolitikai probléma eltérő megoldásai a politikai alakulás következtében. A tudományos munka nemzetközi fejlődésének egységes irányt csak az adhat, ha alkalom nyílnék arra, hogy a különböző nemzetek egyetemei ügyeit vezető férfiak egymással érintkezzenek. Az első ilyen összejövetel az 1931. év végére összehívott Értelmi Együttműködés Nemzetközi Bizottságának értekezlete. *mt*

- 1778 **Márki Sándor**, Katonai tudományok az egyetemen. 1915, 20-8.

A magyar katonai akadémia kialakulásának vajudása: mint kerültek a bölcséleti, hittani, jogi tudományok mellé — a külföldi egyetemek mintájára — olyan tárgyak, melyek a polgári és katonai szolgálatra készítenek elő. *ga*

- 1779 **Nagy József**, A kultúra decentralizációja. 1929, 161-78.

A főváros és a vidék közötti különbség káros volta. A centralizáció hatása. Decentralizáció: új központok teremtése. Városaink keletkezése és gazdasági és kulturális fellendülésük. Az egyetemek szerepe és kapcsolata a várossal. Egyetemeinknek differenciálódniuk kellene. Budapesten egy Collège de France-szerű intézmény; praktikus feladatok a vidéki egyetemeken. A decentralizáció átfogóbb, de nemkevésbé mély műveltség tervszerű kiépítése. *vn*

- 1780 **Schneller István**, Semináriumok az egyetemen. 1905, 193-202.

Az új egyetemi eszmény a tanártól előterjesztő, személyi jellegű előadást, a hallgatótól módszeres önmunkásságot, kutatást kíván. Ezek az elvek csak lassan jutottak a megvalósuláshoz. A strasburgi egyetemen az épületnek majdnem teljes egészét az önálló kutató munkát lehetővé tevő szeminárium-

- mok foglalják le. A filozófiai fakultás központi jelentősége. Szemináriumok más német egyetemeken. */ra*
- 1781** —, A kolozsvári tanárképző intézet feladatáról. 1906, 529-40.
A tanárképzés elméleti részét az egyetem, gyakorlati részét a középiskolai gyakorlati tanárképző végzi. Az egyetem mellett szervezett tanárképző intézet feladata: előkészítése a középiskola keretén belül szervezendő gyakorlati tanárképző intézménynek. Kolozsvári középiskolai szeminárium és állami középiskola szükségessége. *kra*
- 1782** —, Universitas Magistrorum. 1913, 257-74.
Az új egyetemek. Személyi kérdések. Magántanári állás. Nyilvános rendes egyetemi tanár. Tiszteletbeli rendes és rendkívüli tanári intézmény. Címzetes rendkívüli tanár. *na*
- 1783** Somogyi Géza, Ujságírói fakultás. 1922, 166-7.
- 1784** Szandtner Pál, A főiskolára készülő ifjúság pályaválasztási felvilágosításának németországi intézményei. 1928, 1-9.
A lipcsei, berlini és tübingeni diák-útbaigazító és felvilágosító iroda nagy szociális és kulturális jelentősége. Hasonló magyar intézmény szervezésének gondolata. *kt*
- 1785** Vadász M. Elemér, A földtan tanítása magyar egyetemeken. 1912, 486-97.
A földtan-öslénytani tanszéket osszák ketté; az egyetemi tanulmányi rend szaktárgycsoportosítását változtassák meg; az egyetem tanárképző szerepét és a tanárvizsgálati szabályzatot módosítsák. Az egyetemi ifjúság túlnagy szabadsága. Földtani kirándulások. A tárgy tanításának módszere. Kirándulási naplók. *sta*
- 1786** —, Egyetemi nevelés és egyetemi pálya. 1916, 23-32.
Az egyetem munkakörének kiépítése, hogy az ne csak tudományos előképzés legyen, hanem gyakorlati életpályára is neveljen. Az egyetemi tanár kettős feladata: tudást nyújtani és nevelni. Eléri, ha maga körül iskolát tud alapítani. Ösztöndíjak és tanársegédi kinevezések: egyetemi tanszékre alkalmas emberek előképzettséget nyernek a tanári pályára. A magántanári állások. Indítványok az állások anyagi kérdéseiről. *csa*
- 1787** V. J., A jénai Erziehungswissenschaftliche Anstalt. 1930, 240-2.
- 1788** Waldapfel János, G. Compayré az amerikai egyetemekről. 1894, 135-45.
Két értekezés alapján: 1. Revue Internationale de l'Enseignement-ban; 2. Les congrès scolaires de Chicago (Rev. Pédagogique). Különösen Yale egyeteme New-Hawenben. *ta*
- 1789** —, Népiskolák, középiskolák, egyetemek. 1894, 249-57, 320-9. (I. 1611)
- 1790** —, Köz művelődésünk és a harmadik egyetem. 1894, 508-14.
Berzeviczy Albert ilyen c. könyvének ismertetése; remény: a milleniumi ünnep az új egyetem alapításának ünnepe is. *ta*
- 1791** Zsigány Jolán, Egy-két szó az angol egyetemi életről. 1900, 491-5.

Az oxfordi és cambridgei nevelés. Túlhajtott testi nevelés. Kollégiumi és tutori rendszer. A sportélet, versenyek. A tudomány másodrangú szerepe. *ta*

B. Ismertetett művek és értekezések

- 1792 **Balassa Brunó:** Az egyházi egyetemek reformja. 1931, 158-61.
- 1793 **Császár Mihály:** *Veress Endre*, A páduai egyetem magyarországi tanulóinak anyakönyve és iratai (1264-1864). 1916, 279-82.
- 1794 —: *Zelovich Kornél*, A m. kir. József-műegyetem és a hazai technikai felső oktatás története. 1927, 59-60.
- 1795 **Ember István:** *Emil Clemens Scherer*, Geschichte und Kirchengeschichte an den deutschen Universitäten. 1927, 233-7.
- 1796 **Kerényi Károly:** *Felix Jacoby*, Die Universitätsbildung der klassischen Philologen. 1925, 141-2.
- 1797 **kf.:** Az amerikai egyetemekről. *F. Schönmann*: Die Neue Zeit. 1922, 185.
- 1798 **Kisparti János:** Die Ausbildung der höheren Lehrer an der Universität. 1925, 143-4.
- 1799 **Mázy Engelbert:** *Kármán Mór*, A tanárképzés és az egyetemi oktatás. Melléklet: A budapesti tanárképző intézet szervezetére vonatkozó munkálatok és ügyiratok. 1895, 574-83.
- 1800 **Nagy J. Béla:** Université de Paris. Livret de l'Étudiant. 1927, 244-6.
- 1801 **Pintér Jenő:** *Császár Mihály*, Az Academia Istropolitana, Mátyás király pozsonyi egyeteme. 1916, 119-20.
- 1802 **Prohászka Lajos:** *Nagy József*, Egyetem és idealizmus. Hit és tudás. 1924, 31-2.
- 1803 **Révay József:** *Ludwig Schwabe*, Dorpat vor 50 Jahren. 1917, 288-90.
- 1804 **Szelényi Ödön:** *Hans Schmidkunz*, Einleitung in die akademische Pädagogik. 1910, 349-51.
- 1805 —: A tudományegyetem lényege. *Eduard Spranger*, Fichte, Schleiermacher, Steffens über das Wesen der Universität. 1911, 223-30.
- 1806 —: A német egyetemek hatása a magyar tanulókra. *Petz Lipót* (1794-1840), Über Deutschlands Universitäten in Bezug auf Ungarn. 1919, 45-50.
- 1807 **Téri József:** *G. Kaufmann*, Die Lehrfreiheit an den deutschen Universitäten im neunzehnten Jahrhundert. 1899, 61-2.
- 1808 —y.: *Pecz Vilmos*, A class. philologia egyetemeinken és gymnasiumunkon. 1896, 221-2.
- 1809 Az egyetemi tanárképzés kérdéséhez. *Beöthy Zsolt*: Orsz. Középisk. Tanáregy. Közl. 1894, 550.
- 1810 A harmadik egyetem kérdéséhez. *Öreg János*: Debr. Prot. Lap. 1895, 134.
- 1811 Az egyetemi tanárok kinevezéséről. *Heinrich Gusztáv*: Pester Lloyd. 1898, 59-60.
- 1812 A philológia az egyetemen. *Hegedűs István*. 1900, 66-7.
- 1813 *Szilvek Lajos*, A pécsi egyetem története. 1900, 216-7.
- 1814 Paedagogiai tanszékek. *Fr. Baumann*: Päd. Archiv. 1911, 53-4.
- 1815 A holnap egyeteme. *E. Maxweiller*: Revue Internat. 1911, 244-5.
- 1816 Az amerikai egyetemek elnöke. *Charles F. Eliot*: Educ. Review. 1912, 103-4.
- 1817 A frankfurti egyetem. *J. Ziehen*: Frankfurter Zeitung. 1915, 108.
- 1818 *Petz Gedeon*, Az egyetemi év kezdetén. 1915, 630.

- 1819 Rectori jelentés a bpesti kir. m. tudományegyetem 1916/17. tanévről. *Mihályfi Ákos* rektor beszámolója. 1918, 39.
 1820 Tanévmegnyitó beszéd. 1917-18. iskolai év. *Szentmiklósi Márton* jogtanár beszéde. 1918, 39-40.

C. Hírek és adatok

- 1821 A. Z.: A moszkvai egyetem. 1900, 216.
 1822 **Gálos Rezső**: A kolozsvári egyetem történetéhez. 1913, 598-9.
 1823 I.: Az egységes jogosítás igénybevétele. *Monatschrift f. höh. Schulen*. 1904, 617-8.
 1824 —: Latin és görög tanfolyamok a porosz egyetemeken. 1904, 618-9.
 1825 —: Új pedagógiai tanszékek. 1917, 587.
 1826 I. s.: A pedagógia a debreceni egyetemen. 1914, 313-4.
 1827 kf.: Szellemi túltermelés Németországban. 1929, 224.
 1828 K. I.: Egyetemi fokozatok. 1898, 629.
 1829 K—n.: Kik léphetnek az egyetemre Franciaországban. 1910, 515-6.
 1830 A kolozsvári teológiai fakultás. 1895, 221.
 1831 Női egyetem Pétervároton. 1895, 285.
 1832 Az egyetemi tanpénz-rendszer reformja. 1895, 286-7.
 1833 Egyetemi tanárok képzése. 1895, 474-7.
 1834 A paedagogia külföldi egyetemeken. 1896, 634-6.
 1835 A harmadik egyetem. 1900, 64-5.
 1836 Orvosi vizsgálatok Németországban. 1900, 569.
 1837 A bécsi és budapesti egyetem hallgatósága 1899/1900. tanévben. 1900, 569.
 1838 Magy. Egyetemi Szle. 1900, 570.
 1839 Az egyetemi ifjúság tanítói működése. 1901, 59.
 1840 Új egyetemek. 1901, 179-80.
 1841 Az orvosi szigorlatok új szabályzata. 1901, 182-3.
 1842 *Doctor rerum technicarum*. 1901, 252-3.
 1843 A budapesti egyetemi tanárok javadalmazása. 1901, 256.
 1844 A műszaki doctoratus szabályzata. 1901, 314.
 1845 A budapesti egyetem paedagogiai tanszékének betöltése. 1901, 509.
 1846 Egyetem Kassán. 1901, 632.
 1847 Főiskolánk hallgatóinak száma. 1902, 203.
 1848 Magyarországi tanulók külföldi főiskolákon. 1902, 203-4.
 1849 Az új műegyetem. 1902, 397-8.
 1850 Felekezeti egyetemek. 1902, 646-7.
 1851 A főiskolai vacatiók túltengése ellen. 1903, 60.
 1852 Főiskolánk hallgatóinak száma. 1903, 184-5.
 1853 A debreceni egyetem. 1905, 300-1.
 1854 Felső Oktatásügyi Egyesület. 1911, 189.
 1855 Nők az oxfordi egyetemen. 1911, 245.
 1856 A chicagói egyetem és a középiskolák. *Nathaniel Butler: School Review*. 1911, 371-2.
 1857 Közgazdasági Egyetem. 1917, 302.
 1858 A neveléstudomány a magyar egyetemeken. 1919, 163-4; 1920, 59-60, 85-6, 125; 1921, 30-1, 174-5; 1922, 30, 185-6; 1923, 22-3, 72-3; 1924, 35-6, 86-7; 1925, 66-7.

e) TANÍTÓ- ÉS TANÁRKÉPZÉS

A. Önálló cikkek

- 1859 Barankay Lajos**, A gyakorlati tanárképzés megszervezése. 1928, 193-216.
 1. A kérdés fontossága és fejlődésének főfázisai. 2. Csak annyi ismeret, amennyi a tanításhoz szükséges. 3. Sokoldalú és alapos tudás. 4. Az elméleti képzés és próbaév. 5. Gyakorlóiskolák létesítése. 6. Jelentőségük. 7. A tanári psziché. 8. A gyakorlóiskolák szervezése. 9. Németországi tanárképzés. 10. A Rein-féle gyakorlóiskola. 11. Gyakorlóiskoláink szervezésének elvei. 12. Az elméleti átértés jelentősége. 13. Az elv intézményes megvalósítása gyakorlóiskoláinkban. 14. A gyakorlóiskola sajátos szelleme. 15. A megszervezés személyi követelményei. 16. Az igazgató és a vezető tanárok tevékenységi köre. 17. A jelöltek munkarendje. 18. A tanulóifjúság szükségletei. 19. Dologi természetű kérdések. 20. Különleges kívánalmak. *kt*
- 1860 Beke Manó**, Adalék a tanárképzés kérdéséhez. 1896, 128-32.
 A göttingai egyetem matematikai-fizikai tanulmányi terve.
- 1861 Békefi Remlg**, A középiskolai tanárképzés. 1904, 5-17.
 A középiskolai tanár legyen tudományosan kiművelt szakember és jó pedagógus. 1. Szakképzés: a bölcsészettudományi karon tudományos képzés — ez adja a szakképzést is. A tanárképző intézet helyett szakszemináriumok. Az Eötvös-kollégium kiegészítése; Kolozsvárott hasonló intézet felállítása. 2. Pedagógiai képzés: tanszék a gyakorlati pedagógiának. Szakvizsgálat után 1 évi gyakorlat: Budapesten gyakorlógimnázium; Kolozsvárott reáliskola. Más iskoláknál is. A jelölt munkája. A pedagógiai vizsgálat alkalmával gyakorlati vizsgálat. *ta*
- 1862 Bozóky Endre**, A közgazdasági és szociológiai ismeretek tanításáról. 1921, 70-3.
- 1863 Csengeri János**, A német tanárképzés reformja. 1892, 29-46.
 1890: Ordnung der praktischen Ausbildung der Kandidaten für das Lehramt an höheren Schulen; Poroszország. Weimar hasonló szabályzata; Rein jénai szemináriuma; Willmanné Prágában; a hallei seminarium praeceptorum (Frick); a gießeni gimnázium szemináriuma (H. Schiller). *ta*
- 1864 —**, Az egyetem szerepe a tanárképzésben. 1900, 449-56.
 (I. 1764)
- 1865 Dezső Lajos**, A képezdei tanárok képzése. 1892, 389-402.
 Németországban kétféle tanerők: egyetemen képzettek, képezdei képesítésűek. Az 1868:38. népoktatási törvény intenciója. A kétféle képzésmód előnyei és hátrányai. A pedagógiumi képzésen javítani kell. Ki kell próbálni az egyetemen való képzést; konkrét javaslat. Tíz év múlva döntés a képzés irányában. *ta*
- 1866 —**, A képzőintézeti tantervjavaslat. 1897, 320-5, 417-23, 601-18.
 1. A tantervjavaslat története; fogatkozásai. Egyéb javaslatok. 2. A tanárok érdekei és a tanterv. 3. A Paedagogium és a tanterv. 4. Herbartistáink és a tanterv. *ta*
- 1867 Erdődi Béla**, Egy francia tanárnő munkája a tanárképzés-

ről. (M. Dugard, De la Formation des Maîtres de l'Enseignement secondaire à l'Étranger et en France.) 1904, 140-8.

Jó munka. 3 rész: 1. A középiskolai tanárképzés problémája. 2. A középiskolai tanárképzés kérdése külföldön. 3. A franciaországi tanárképzés. Rokonszenve Magyarország iránt.

ta

- 1868 **Fináczy Ernő**, Az elméleti tanárképzésről. 1905, 105-16.

Az egyetem kettős feladata: a tudós- és tanárképzés nem választható el. Mindkettő képzésénél szükség van bevezető, összefoglaló, rendszeres, valamint speciális kollégiumokra és gyakorlatokra. Az elméleti tanárképzés eredményessége az egyetemi tanár személyétől függ: mennyire van áthatva annak a kölcsönhatásnak a gondolatától, mely a tudományt s az iskolát egybekapcsolja.

fra

- 1869 —, A tanítóképző intézetek új szervezete. 1922, 14-9.

Az új szervezet nem illeszkedik bele köznevelésünk, különösen népoktatásunk rendjébe. A kivezető út: a hat osztályon belül alsó és felső tagozat, az alsó tagozat után szelekciós vizsgálat, mely után a felső tagozat ill. a polgári iskolai tanárképző következnek. A tanítás anyagának felosztása. A javasolt tervezet előnyei és ellene felhozható esetleges kifogások.

fra

- 1870 —, A középiskolai tanárképzésről. 1922, 65-72.

A tanárképzés mindig csak bizonyos mértékig fogja a jelöltek elméleti és gyakorlati készségét biztosíthatni. Az elméleti tanárképzés az egyetemen, a gyakorlati a tanárképzőben az elméleti képzéssel párhuzamosan. A gyakorlati képzés 5 évig: az első 2 évben szaktudományi alapvetés, azután szaktanulmánnyal párhuzamosan pedagógiai elmélet és az utolsó fokon speciális módszertan. Átmeneti megoldás javaslata.

fra

- 1871 **Fodor Márkus**, A középiskolai tanárképzés reformja. 1915, 62-73, 160-71.

Hivatásos tanáraink hiányának oka. Nehézségek, melyeket az egyetem támaszt; megszüntetése. A gyakorlati képzés. Az egyetemi vizsgálatok a tanárképzés céljaira nem megfelelőek. Változtatások különösen a pedagógiai vizsgálatokra nézve.

ga

- 1872 **Geöcze Sarolta**, Erkölcsi nevelés a tanítóképzőben s a nemzeti élet. 1913, 217-35.

A tudás erkölcs nélkül. A tanítóképző háromszoros feladata. A tanár. Az intézet vezetője. Iskola és szülői ház. A képzői növendék. A szaktárgyak. A növendék felvétele. Az egyenlő bánásmód. Hivatásszeretetre való nevelés. A fegyelem. A komoly munkára való szoktatás. Küzdelem a nemzeti hibák ellen. Az internátusi élet. Az önképzőkör. Ifjúsági Egyesület. Tanulmányi kirándulások. Hazaszeretet. A hágai kongresszus.

na

- 1873 **Gyertyánffy István**, Bárány Eötvös és a Paedagogium. 1913, 563-90. (I. 218)

- 1874 **Heinrich Gusztáv**, Tételek a tanárképzésről. 1895, 97-8.

Tudományos szakképzés; internátus; gyakorlati tanítás; tanári vizsgálat; tudományos kézikönyvek.

ta

- 1875 **Hóman Ottó**, A középiskolai tanárok képzéséről. 1895, 89-97.

A tantestületek összetétele; a tanárképzés szervezése 1870. Külföld, különösen École normale supérieure. A magyar szervezet két fogyatékosága. Kívá-

atos a tanárképzés 3 szaka: 2 év általános műveltség, tudományos képzés alapvetése; 2 év szaktanulmányok; 1 év pedagógiai elmélet, tanítási és nevelési gyakorlat. ta

- 1876 **Imre Sándor**, A középiskolai tanárok előkészítése a gyakorlatra. (A kérdés multja és mai állása.) 1904, 148-73, 210-37.

A Ratio Educationis korában. 1805-től a felekezeti iskolákban. Tervek. 1867 Budapesti Tanári Egylet emlékirata Eötvöshöz. 1870 Eötvös rendelete. 1871 Lubrich és Bartal javaslata. 1872 Pauler Tivadar miniszter szabályzata: a gyakorlóiskola. A gyakorlás nem vált kötelezővé. 1883 óta állandó küzdelem: legyen mód a gyakorlati előkészülésre. 1897 Csengeri János javaslata a kolozsvári tanári körben. 1897 óta Schneller: a gyakorlati tanárképzés országos szervezése. 1903 Békefi előadása. Szabályzatterv. ta

- 1877 **Kálmán Miksa**, Francia tanárjelöltjeink figyelmébe. 1900, 605-8.

Kont hasonló című cikkére hivatkozik (l. 1880). Az idegenek részére rendezett vizsgálat követelményei a grenoble-i egyetemen. Ez egyetem kurzusai. A Grenoble-ban tartózkodás előnyei. ta

- 1878 **Kármán Mór**, A tanítóképző intézeti tanárok képzése. 1893, 72-3.

Az egyetemen történjék. Gyakorlati képzés a tanítóképezdőben, az elméleti szakok az egyetemen. Minden egyetemen gyakorlóiskola. ta

- 1879 —, A tanárképzés és a német philosophiai karok. 1895, 145-61.

A filozófiai kar nincs tekintettel a készülő tanár szükségleteire. E helyzet történeti okai. Alakulása 1890-ig. Ma is a filozófiai kar „mintegy szándékosan figyelmen kívül hagyja aényt, hogy valósággal hallgatóinak nagy többsége gyakorlati hivatásra, tanítói pályára készül”. ta

- 1880 **Kont Ignác**, Francia tanárjelöltjeink figyelmébe. 1900, 191-3.

A Faculté des Lettres új grádusa a külföldön francia nyelvet és irodalmat tanítók részére. ta

- 1881 **Kovács János**, A polgári iskolai tanárképzésről. 1897, 357-68.

A polgári iskolai tanári képesítés a Paedagogium előtt. A pedagógiumi tanfolyam szervezete. A B) szakcsoport szaktárgyakkal való túlhalmozottsága. A tanító erők elégtelensége. ta

- 1882 —, A tanítóképző-tanárok képzése. 1899, 321-33.

A kormányhoz terjesztett javaslat folytán már 1887-ben a két polgáriskolai tanárképző mellett 1—2 éves képzőintézeti tanárképző tanfolyam létesülése: az „önképzésű” jelleg. A Közokt. Tanács javaslata 1899: tanítóképzőintézeti tanárok a polgári képzőt legjobb sikerrel végzetek közül válogattassanak ki; a jelöltek továbbképzése 2 évig egyetemi tanulmány. A gyakorlati képzés: a Paedagogium és az Erzsébet főiskola. sza

- 1883 —, A tanítóképzés módja. 1901, 605-13.

A tanítóképzőnek nemcsak képesíteni kell, hanem általános műveltséget is kell nyújtania. Nem népiskolaszerűen kell tanítani. A helyes tanterv: a tanítóképző rendes középiskolai színvonalon, ehhez szaktárgyak tanítása. Részletes tanterv felállításának szükségessége. ba

- 1884 **Kovács Alajos**, Feladataink a tanítóképzés terén. 1919, 154-9.

- 1885 **Lux Gyula**, Az osztrák tanítóképzés reformja. 1928, 96-9.

- 1886 Málnai Mihály**, A képzőintézeti tanterv-javaslat. 1898, 73-84. Vita Dezső L. cikkével (l. 1866): az új tanterv törekvése a tanítóképző szakjellegének határozottabb kidomborítása. Az óraszaporulatra szükség volt. A 4. osztály számára nevelésmélet. Herbart és a neveléstani oktatás tanterve és anyaga között összefüggést nem lát. *ta*
- 1887 Mitrovics Gyula**, A gyakorlati tanárképzés megszervezése. 1929, 202-6.
- 1888 Mohar József**, A tanítóhiány és tanítóképzésünk. 1895, 412-9. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium jelentése a tanítóhiányról. Okok: javadalmak silánysága. az állás alárendelt jelentősége, a képzés rendszertelensége. Kell: egységes képzés és képesítés törvényhozás útján. Addig felekezeti képzők segítése, gyakorlóiskola, 4 év. A megszűnők helyett állami képzők. Létszám 30. Épületek. *ta*
- 1889 Molnár Oszkár**, Megjegyzések a neveléstörténet tanításáról. 1906, 283-94. A neveléstörténetnek a tanítóképzőben való tanítása. A neveléstörténet felvilágosítást ad arról, hogyan jött létre az a kész rendszer, amit a nevelés-tan és módszertan nyújt. Thrandorf elve (a rendszert a történelemből kell nyújtani). A neveléstörténet tanítása nem elég eredményes: oka a tanárok hézagos pedagógiai készítése, a tanterv, a ki nem elégtő tankönyvek és pedagógiai irodalmunk szegényes volta. *kra*
- 1890 —**, A tanítóképzés mai kérdései. 1913, 646-52.
- 1891 —**, A tanítóképzés az 1913/14.-ik iskolai évben. 1915, 97-101.
- 1892 Nagy József**, A fizikus tanárjelöltek kiképzése Németországban és Ausztriában. 1927, 35-43. Németországban a tanárképzés 3 intézmény között oszlik meg: az egyetem, a szemináriumi iskolai és a természettudományok oktatásának fejlesztésére alkotott központi intézmény között. Ausztriában a tudományos és gyakorlati kiképzés egymással párhuzamosan halad. *kt*
- 1893 —**, Észrevételek a középiskolai tanárvizsgálatok reformja tárgyában. 1930, 31-41. Két nagy nehézség: túlterhelés és kedvezőtlen vizsgarend. A jelöltek túlterhelése az utóbbi időkben. Minden év végén legyen vizsgálat. Terv: 1. elővizsgálat, áthidalás a középiskola és az egyetem között, 2. alapvizsga, 3. szakvizsga az egyik tárgyból, 4. szakvizsga a másik tárgyból, 5. vizsgálat filozófiából és elméleti pedagógiából, 6. gyakorlati vizsga. 8-10 évenként továbbképző tanfolyamok a működő tanárok részére. *vn*
- 1894 Pekár Károly**, Vizsgálazzanak-e görög-ből, akik a franciát tanítani hivatvák? 1906, 366-71. A francia nyelv és irodalom tanítására képesített tanároknak való hiány oka: a gimnáziumot végeztek a franciában járatlanok, a reáliskolát végzeteknél a latin-görög nyelvi érettségi hiányzik. Kívánatos a görög érettségi vizsgálat elengedése. A latin jobban is kapcsolódik a franciához. *kra*
- 1895 Pethes János**, A magyar nyelvi póttanfolyamok. 1894, 449-56. 1868 : 38. 4 évi határidő azoknak, akik magyar nyelven nem képesek tanítani; ezeknek póttanfolyamok; ezek sikertelenségének okai. Javaslatok a helyzet megjavítására. *ta*
- 1896 Polgár Gyula**, A tanárképzés ügye Angliában. 1908, 74-90.

- Mint hogy Anglia legtöbb iskolája az államhatalomtól független, a tanárok képzettségében hiányok mutatkoznak. Az 1859-ben meginduló egyesületi mozgalom. 1899-ben alakult közoktatásügyi minisztérium adminisztratív hatáskörrel. A regisztráló tanács, melynek főfeladata az okleveles tanárok nyilvántartása. Aránytalanul kevés a képesített tanárok száma a tanárnőkkel szemben. A pedagógiai képzettség hiánya. Külön pedagógiai tanfolyamok. 1907-ben új regisztráló tanács. csó
- 1897 Quint József,** Az ötévfolyamú tanítóképző új tanterve és utasítása. 1925, 154-6.
- 1898 —,** Tanítói tanfolyamok. 1928, 177-8.
- 1899 Radó Vilmos,** Tanítóképzésünk ról. 1892, 19-23.
Eddigi bajok forrása: a tanítóképző nevelő-, de egyben szakiskola is; egy csomó mellékes aprólékos cél szolgálatába kényszerítik; nem egy szűkebb terület speciális viszonyaira képez. ta
- 1900 Schneller István,** A tanárképzésről. 1899, 417-50.
Németországi egyetemeken való hospitálás tanulmányai. Kíváncsiak előterjesztése. A szaktudományi képzésen kívül a tanárképzői szeminárium mennél határozottabban tudós-szemináriummá váljék. A gyakorló-gimnázium természeténél fogva nem hozható szoros kapcsolatba az egyetemmel. sza
- 1901 —,** A kolozsvári tanárképző intézet feladatáról. 1906, 529-40. (I. 1781)
- 1902 Schön József,** A tanítóképzésről. 1902, 476-88.
6 kérdés: 1. Hány éves korban veszik fel a növendékeket? 2. Hány évig tart a képzés? 3. Minő alapon veszik fel a növendéket? 4. Minő tanítási anyaggal képzik a tanulót? 5. Kik legyenek a tanítóképzők tanárai? 6. Mi által biztosítják a képzés tartósságát? ta
- 1903 Sebestyén Gyula,** A képző-intézeti tanárok képzéséről. 1892, 618-22.
Két álláspont: 1. a Paedagogiumé: a tudományos képzés háttérben, a gyakorlati képzés predominálása; 2. Dezső Lajosé: a tudományos képzés előtérben, a gyakorlati elhanyagolása. Saját álláspontja: elméleti képzés az egyetemen, a gyakorlati a budai állami tanítóképzőintézetben. ta
- 1904 Spitzkó Lajos,** Tanárképzés és tanárképződés. 1895, 162-79.
A szaktudományi rész az egyetemen reformra nem szorul; hiány a „tanári” részénél. Erre javaslatok külföldön, nálunk Kármán. Tanári fakultás, vizsgálati szabályzat módosítása. Gyakorlati pedagógiai és didaktikai képzés nincs; gyakorló pedagógiai szeminárium létesítése. Tanárképződés feltételei: a pedagógiai tudomány fejlesztése, tanári munka megbecsülése, közönség és napi sajtó érdeklődése az iskola munkája iránt, a tanári közvélemény megbecsülése tanügyi kérdésekben. ta
- 1905 Sz. I.,** A gyakorlati tanárképzésről. 1903, 171-6.
Az Orsz. Középisk. Tanáregyesület kolozsvári körének ülésén. Csengeri János javaslata: Kolozsvárott gyakorló gimnázium. Schneller: 14 iskolai szemináriumra van szükség, ott felállítani, ahol jó igazgatóság és jó tanárok. Hozzászólások. ta
- 1906 Téglás Gábor,** Tanító- és tanítónőképződék tantervi utasítása a szomszéd Romániában. 1904, 390-405.
„Részletes tanterv a tanító- és tanítónőképzők részére” (1903); ismertetése.

A tantervi utasítások részletesen. Széles alap a történelem és anyanyelv tanításában. Erősebb nemzeti irányzat mint nálunk. *ta*

1907 Varga Lajos, Az első szociális tanfolyam. 1920, 45-57.

1908 Waldapfel János, A tanárképzésről és egyébektől. 1899, 497-536. Megjegyzések Schneller I. cikkére (l. 1900). Schnellerrel szemben: az egyetemmel kapcsolatos, egyetemi hallgatók által látogatott gyakorló-iskola szükségessége. A Schneller által kívánt gimnáziumi szeminárium lényeges vonásai mind feltalálhatók a budapesti tanárképző-intézet gyakorló-gimnáziumában. *sza*

1909 Weszely Ödön, A tanítóképző-intézetek új tanterve. 1922, 1-14.

A hatosztályú tanítóképző-intézetek új tantervének bírálata. Az új tanterv eddigi közoktatási szervezetbe nem illeszkedik bele. Kifogások az anyag kiszemelése, fölosztása és az egyes tárgyak célkitűzései ellen. Legnagyobb kifogás: a tanítóképzőből tudós-iskolát csinál. *fra*

1910 —, Középiskolai tanárjelöltek pedagógiai kiképzése. 1930, 195-9.

1. A tanárjelöltek pedagógiai kiképzése elméleti és gyakorlati: a) az egyetem, b) a gyakorló középiskola. 2. Az elméleti pedagógiai kiképzés: filozófia és pedagógia. 3. A gyakorlati év alatt elméleti tanulmányok is. 4. Az elméleti kiképzés megszervezése. Munkaterv. — A tanárvizsgáló bizottság tagjai látogassák a gyakorlati tanítást. A próbatanítás szükségessége. Országzat a tanítási gyakorlatból is. *vn*

1911 Az állami tanító- és tanítónő-képző intézetek. Az Orsz. Közokt. Tanács jelentései. 1893, 50-72.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium rendeletére a képzők igazgatói évi zárójelentéseket készítettek (1890/91); ezekből Szuppán Vilmos jelentése az Orsz. Közokt. Tanács által elfogadva a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz. A közérdekű rész. *ta*

1912 Az állami tanítóképző-intézetek új tantervének ügye a Közoktatási Tanácsban. 1893, 478-84.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium rendelete a tanterv revíziójáról és újnak készítéséről. Kármán elnöklete alatt bizottság kidolgozta a tantervet. Annak alapelvei. Az új tantervvel járó eredmények biztosításának feltételei. *ta*

1913 Az állami tanítóképző intézetek új tanterve. A Közokt. Tanács ülésén tárgyalta előterjesztés. 1894, 264-8.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium rendelete. Az Orsz. Közokt. Tanács revideálja az ideiglenes tantervet és dolgozzon ki újat. Kármán elnöklete alatt bizottság — ez elkészítette a tantervet. A tanári testületek észrevételei, ezek tárgyalása. A tanterv alapelvei. *ta*

1914 A tanárképzés új szervezése. 1899, 473-9.

Okiratok. 1. Wlassics miniszter levele a tanárképző intézet igazgatójához. Megszünteti a tanárképző intézet jelenleg érvényes szabályzatát; életbelépteti az új Szervezeti Szabályzatot, melynek legfőbb újításai: az ügyvivő tanács és a repetitori intézmény létesítése. 2. A budapesti m. kir. középiskolai tanárképző intézet szervezeti szabályzata. *mt*

1915 A tanítóképző tanárok képzése és képesítése. 1906, 191-2.

B. Ismertetett művek és értekezések

- 1916 **Beyer József:** *Somogyi Géza*, New-York kollégium tanítók képzésére. Zniováralja, áll. tanítóképző. 1905, 235.
- 1917 —: *Breznay Imre*, A tanítóképző-intézetek magyar dolgozatai. Eger, érseki tanítóképző. 1905. 235.
- 1918 —: *Szőke Sándor*, A népnevelők neveltetése. Eger, érs. tanítóképző. 1905, 236.
- 1919 —: *Balajthy Ilona*, A tanítóképzés erkölcsi irányelveiről. Szabadka, tanítóképző. 1905, 236.
- 1920 —: *Szotyori Nagy Károly*, Ének és zene a tanítóképzőben. Orsz. Nőképző Egyesület tanítóképzője. 1905, 236-7.
- 1921 —: *Mihalitska István*, A történettanítás a tanítónőképző intézetekben. Baja, áll. tanítóképző. 1905, 237.
- 1922 —: *Köveskúti Jenő*, A magyar történelem és alkotmánytan kapcsolatos tanítása a tanítóképző-intézetekben. Pápa, áll. tanítóképző. 1905, 237.
- 1923 —: *Hegedüs János*, A kassai tanítóképző története 1777-1904. Kassa, tanítóképző. 1905, 237.
- 1924 **Bihari Ferenc:** *W. James*, Lélektani előadások tanítók számára. Ford. *Ozoraí Frigyes*. 1909, 647-9.
- 1925 **Donner Lajos:** *Pethes János*, Gyermekpsychologia a szülők, tanítók és tanítónövendékek számára. 1902, 190-2.
- 1926 **f.:** *Karl Heilmann* hrsg., Quellenbuch zur Pädagogik. Quellenschriften und Quellenstücke für die Vor- und Fortbildung des Lehrers. 1906, 507-9.
- 1927 **Fekete Péter (H.):** *Várady Lajos*, Elemi iskolai nevelés gyakorlati szempontból. 1910, 173-5.
- 1928 **Fornwald József:** *Nagy L. József*, Előadások a fizikatanítás és tanárképzés köréből. 1929, 212-4.
- 1929 **Frank Antal:** *Dreiszigler Ferenc*, Népiskolai nevelés- és oktatástan. 1913, 636-8.
- 1930 **i.:** A tanítóképzés reformjáról. *C. L. A. Pretzel:* Die Deutsche Schule. 1913, 518-9.
- 1931 **Kastner Jenő:** Az Eötvös-Kollégium volt tagjainak szövetségi évkönyve. 1923, 52-3.
- 1932 **Kemény Ferenc:** *S. Frankfurter*, Die Heranbildung der Mittelschullehrer. Das Eötvös-Kollegium in Budapest und seine Vorbilder. 1920, 40-1.
- 1933 **Kerényi Károly:** *Felix Jacoby*, Die Universitätsausbildung der klassischen Philologen. 1925, 141-2.
- 1934 **kf.:** *Heinrich Weber*, Die Prüfungsbestimmungen für die Lehrer der Muttersprache an den höheren Lehranstalten. 1904, 447-8.
- 1935 **Kispartí János:** Die Ausbildung der höheren Lehrer an der Universität. 1925, 143-4.
- 1936 **K—n.:** A tanítóképzőintézet reformja. *Reinöhl:* Päd. Blätter. 1911, 182-3.
- 1937 —: A porosz középiskolák biológus tanárainak képzése. *R. Loeser:* Monatshefte f. d. naturwiss. Unterricht. 1911, 247-8.
- 1938 **Lajos Mária, Woyciechowskyné:** *Kurt Riedel*, Lehrerbildung und Lehrplan. 1931, 109-10.

- 1939 **Málnai Mihály:** *Sebestyén Gyula*, Elemi iskolai tanító- és tanítónőképzésünk fejlődése. 1897, 186-9.
- 1940 **Mázy Engelbert:** *Kármán Mór*, A tanárképzés és az egyetemi oktatás. Melléklet: A budapesti tanárképző intézet szervezetére vonatkozó munkálatok és ügyiratok. 1895, 574-83.
- 1941 **Nagy József:** A francia tanárvizsgálatok. *Rev. Univ.* 1909, 186-7.
- 1942 **Plntér Jenő:** *Gyulai Ágost*, A Paedagogium magyar filológiai szemináriuma. 1913, 638-9.
- 1943 **Quint József:** *Weszely Ödön*, Népiskolai oktatástan. 1915, 191-5.
- 1944 —: *Barcsai Károly*, A magyar tanítóképzés újjászervezése. 1922, 81-3.
- 1945 —: Az új porosz tanítóképzés. *C. H. Becker*, Die Pädagogische Akademie im Aufbau unseres nationalen Bildungswesens. 1926, 175-9.
- 1946 **ta.: Molnár Oszkár**, Neveléstörténelem. *Tóth Antal*, Neveléstörténet. 1929, 272-5.
- 1947 —: *Alfred Eckardt*, Der gegenwärtige Stand der Lehrerbildung in den einzelnen Ländern Deutschlands und in außerdeutschen Staaten. 1930, 172-5.
- 1948 **Toncs Gusztáv:** *Weszely Ödön*, Népiskolai neveléstan, tanítástan és módszertan. 1905, 621-5.
- 1949 **Waldapfel János:** *Wilhelm Rein*, Aus dem Pädagogischen Universitätsseminar zu Jena. 1897, 513-6.
- 1950 —: *Hermann Walsemann*, Die pädagogische Hochschule als vollständige Einrichtung für einheitliche Lehrerbildung. 1925, 54-5.
- 1951 **Gulyás István** hozzászólása a tanárképzés kérdéséhez. *Egyetemi Lapok*. 1892, 113-4.
- 1952 **Leány-gymnasium**, felsőbb leányiskola és tanítónő-képzés. *Eötvös K. Lajos:* Nemzeti Nőnevelés. 1893, 115.
- 1953 **I. Loos** tanulmányi útjában szerzett tapasztalatai a német tanárképzésről. *Zt. f. d. österr. Gymnasien*. 1893, 168-9.
- 1954 **Felméri Lajos**, A tanítónőképző-intézeti tanárok képzése. *Magy. Tanítóképző*. 1893, 169-70.
- 1955 Az egyetemi tanárképzés kérdéséhez: *Beöthy Zsolt:* Orsz. Kpisk. Tan. Egy. Közl. 1894, 550.
- 1956 A német tanítóképzés jelen állapota. *Muthesius:* Der Säemann. 1911, 310-1.
- 1957 **Polgáriszkolai tanítóképzés Svájcban.** *Müller:* Schweizerische Lehrerzeitung. 1911, 369-70.
- 1958 **Tanítóképző és tanfelügyelet.** *Kohlmeyer:* Päd. Blätter. 1911, 517.
- 1959 A pedagógia története a tanítóképzőben. *Alvermann:* Frauenbildung. 1913, 159-60.
- 1960 **Gyertyánffy István**, A Paedagogium. 1914, 173.
- 1961 A tanítóképzés reformja. *Szöllősi István:* Magy. Tanítóképző. 1914, 315-6.
- 1962 A kulturállam megteremtése és a tanítóképzés. *Lechnitzky Gyula:* Magy. Tanítóképző. 1914, 604.

C. Hírek és adatok

- 1963 **G—s.:** Tanárjelöltek külföldön. 1905, 553-4.
- 1964 **kf.:** Középiskolai tanárjelöltek kiképzése és alkalmazása Poroszországban. *Päd. Archiv*. 1913, 166-7.

- 1965 N.: Pädagogische Studienwochen für Ausländer. 1931, 117.
- 1966 wj.: Negyvenéves tanítóképző. (Bpest, Orsz. IZR. Tanítóképző) 1897, 586.
- 1967 Játéktanfolyamok. 1893, 332.
- 1968 A tanári próbaév kibővítése Ausztriában. 1893, 511.
- 1969 A felvételi vizsgálat a tanítónő- és óvónőképzőkben. 1896, 225.
- 1970 Tanító növendékek fölvétele. 1897, 348.
- 1971 Szabályrendelet oklevelek honosítása ügyében. 1898, 55-7.
- 1972 A középiskolai tanárképzőről. Kath. Paed. 1900, 217.
- 1973 Az állami tanítóképzők új rendtartási szabályzata. 1901, 56-8.
- 1974 Az ötödéves pótlékok. 1901, 60-1.
- 1975 Mentőtanfolyam a tanítóknak. 1901, 100.
- 1976 Szünidei tanfolyamok itthon. 1901, 314-5.
- 1977 Születi tanfolyamok. 1901, 505-7; 1902, 393-4; 1905, 420-1.
- 1978 Fővárosi tanítóképző. 1902, 269-70.
- 1979 A porosz tanárvizsgáló bizottságok. Monatschrift f. höh. Schulen. 1903, 256.
- 1980 Certificat d'Études Françaises. 1903, 573-4.
- 1981 Az Országos Református Tanáregyesület a gyakorlati tanárképzésről. 1904, 305-7.
- 1982 Rendelet a gyakorlati tanárképzés ügyében. 1904, 542-3.
- 1983 Hazai szünidei tanfolyamok. 1904, 549-52.
- 1984 Az Orsz. Középisk. Tanáregyesület a gyakorlati tanárképzésről. 1904, 615-6.
- 1985 Tanítóképzők szakfelügyelete. 1905, 159-60.
- 1986 Szociális tanfolyam. 1909, 195.
- 1987 Tartozás az államnak. 1909, 598.
- 1988 Reform a francia tanárképzés terén. 1909, 600.
- 1989 Tanítónőképzés Poroszországban. Päd. Blätter. 1911, 577-8.
- 1990 Pedagógiai tanfolyam a Ludovika Akadémián. 1922, 186-7.
- 1991 Az Állami Polgáriskolai Tanárképző Főiskola félézszázados jubileuma. 1923, 72.
- 1992 Tanárképzés és testi nevelés. 1925, 158.

f) NŐNEVELÉS ÉS INTÉZMÉNYEI

A. Önálló cikkek

- 1993 Arató Amália, Középfokú leánynevelés Franciaországban. 1926, 111-5.
- 1994 Bálint Aranka, Német női kereskedelmi iskolák. 1912, 565-72.
- 1995 Bittenbinder Miklós, A felsőbb leányiskola megoldatlan kérdései. 1913, 656-63.
- 1996 —, A porosz középfokú női oktatás. 1914, 352-62.
- 1997 —, Felső leányiskoláink az 1914/5. iskolai évben. 1916, 208-13.
- 1998 Fehér Géza, A nemzeti tudatosság nevelése a leendő leányközépiskolában. 1915, 596-608.

A nemzeti tudatosság fejlesztésének eszközei középfokú nőnevelésünkben. Az egyes osztályok anyagbeosztása az alsó és felső tagozat számára. A magyar műveltség három tárgyköre egy iskolaév keretén belül. Nőnevelés útján magyarrá nevelés.

- 1999** Galauner Lujza, Egységes középfokú leányiskola. 1894, 169-75. A nevelés szempontjából oly fontos 14-16 éveket a nemzet tömegét nevelő polgári iskola nem használja ki. Kíváncsú lenne a polgári iskolának 6 évre való kibővítése és egységesítése a felsőbb leányiskolával, ami tantervi revíziót tenne szükségessé. *mt*
- 2000** Geőcze Sarolta, A leányok középfokú oktatásáról. 1892, 213-21. Fontossága társadalmi szempontból. Egységes hatosztályú felsőbb leányiskolát követel. *ta*
- 2001** —, Polgári és felsőbb leányiskola. 1899, 208-22. A két iskolatípus közös és sajátos feladatai. A polgári iskola célja és működése a) fiú- és leányiskolákban, b) kisvárosi és nagyvárosi iskolákban. Javaslatok: 1. A 6 elemi osztály fölé építendő 3 évfolyamú polgári iskola. 2. A polgári leányiskolák számának szaporítása. 3. Iskolákkal kapcsolatos internátusok létesítése. 4. A leányiskolának egyévi gyakorlati vagy szaktanfolyammal való kibővítése. A felsőbb leányiskolákat illető javaslat: a női hivatásban értékesíthető ismereteknek és ügyességeknek nagyobb mértékben való érvényesítése. *bt*
- 2002** —, Veres Pálné és a magyar társadalom evolúciója. 1904, 321-41. (I. 217)
- 2003** Gerando (De) Antonia, A leányok irodalmi tanításáról. 1892, 291-6. Tapasztalatok Franciaországban és Magyarországon. Nálunk el van hanyagolva: nyelvtan, helyesírás, irály-, költészettan és irodalom. Mindenütt száraz definíciók, elmélet. Ezzel nem lehet elérni, hogy az irodalomtanítás elősegítse „az egész tanítás valódi teendőjét, a lelkeknek szellemi életre való ébredését”. Elmélet helyett olvassunk remekműveket. *ta*
- 2004** Gyulay Béla, A női kézimunka. 1893, 257-67. Értéke és fontossága szociális szempontból: a kézimunka minden társadalmi osztályban elősegíti a női hivatásérzés fejlesztését. Nemzetgazdasági szempontból: hazai ipar fejlesztése. A mostani állapot, a szükséges reformok a kisdédóvó-intézetekben, az elemi és felsőbb népiskolában, a polgári iskolában, a tanítóképzőben és nőipariskolában. *mt*
- 2005** —, A női kézimunka-oktatás és a tanműhelyek. 1893, 534-9. A női kézimunkaoktatás elemi, polgári és felső leányiskolákban; tantervi revízió és tanműhelyek létesítése. A tanműhelyek külső és belső szervezése. Kézimunkatanítónők képzése. Ipartanítónők képzése az Orsz. Nőipariskolában. *mt*
- 2006** —, A polgári leányiskolák reformja. 1899, 129-36. A polgári leányiskolák története; a tantervi utasítások szempontjai a különböző időszakokban. A gyakorlati cél megvalósítása érdekében reform szükségessége; javaslat: az iskolának egy osztállyal való kibővítése, új tanterv, háztartási gyakorlati foglalkoztatás és a tanerők gondosabb kiválasztása. *bt*
- 2007** Imre Sándor, A nőnevelés és a lélektan. 1913, 623-8.
- 2008** Juba Adolf, A berlini nemzetközi nőkongresszus. 1896, 584-93. Az elhangzott beszédek; tárgyaik: a nők szociális helyzete túlnyomó számuk miatt; egyetemi képzettség; gimnázialis tanultság; tanítónők helyzete; ipari és kereskedelmi kiképzés; új munkakörök létesítése; felvilágosítás; proletár

- gyermekek gondozása; a nevelés elméleti kérdései, egészségügyi kérdések. mt
- 2009 Kármán Mór**, Feminizmus és paedagogia. 1906, 114-26. (I. 547)
- 2010 Kerékgyártó Elek**, A nevelőnőkérdés hazánkban. 1893, 356-65. Legyen a magánoktatás leányokra nézve is rendezettebb, állami ellenőrzés alatt álló. A külföldi nevelőnők helyett magyar nevelőnők. Előkészítés erre a pályára. Elvek: ne kívánjunk túlsokat és nyujtsunk megfelelő előnyöket: nyugdíjigjosítás és előny nyilvános intézetekben; a nevelőnői tekintély emelése. mt
- 2011 —**, Levél a szerkesztőhöz. 1894, 103-5. Felelet Radó cikkére (I. 2019) (a nevelők előnyben részesítése állami iskolákban) és javaslat a milleniumi pedagógiai kongresszus ügyében. mt
- 2012 —**, Leányaink neveléséről és oktatásáról. 1895, 11-30. A család, az iskola és a társadalom szerepe a modern nőnevelésben. Az anyai nevelés: a női hivatásba való gyakorlati bevezetés. Az iskola neveljen többoldalúlag és tanítson kevesebbet. Legalkalmasabb iskolafaj az 5 osztályú polgári iskola. A leányok gimnáziumi kiképzése csak gátolja a női hivatásérzés megerősítését. A kereskedelem és ipar terén elég tér a női munka számára. mt
- 2013 Kerékgyártó Ilona**, A leányiskolai ifjúsági könyvtárak. 1915, 619-23.
- 2014 Krammer József**, Leányoktatásunk egységes szervezése. 1914, 257-63, 335-51.
1. A leányiskolák korszerű reformjának szükségessége. A leányoktatás különböző fokainak célja és feladata. Népiskola, polgári leányiskola, felső leányiskola, női szakiskola. Háztartási és nőipari népiskola. 2. A polgári leányiskola 7 osztályúvá fejlesztése. Gazdasági irányú, ipari irányú, kereskedelmi irányú polgári leányiskola szervezése. A felső leányiskola. Női szakiskolák. na
- 2015 —**, A felső leányiskola negyven éve. 1916, 167-82. (I. 232)
A felső leányiskolánól. Vajda Gyula, Megjegyzés Krammer József cikkére. Arató Frigyes, Megjegyzés Krammer József cikkére. Krammer József, Válasz a felszólalásokra. 1916, 354-73.
- 2016 Marót Károly**, A leánygimnáziumi latin- és görögnyelvi tanítás. 1918, 286-9.
- 2017 Nánay Béla**, A leányközépiskola új tanterve. 1918, 443-5.
- 2018 Otrók Mihály**, A németországi felsőbb leányiskolák az 1907/8. tanévben. 1909, 20-3.
- 2019 Radó Vilmos**, A nevelőnőképzésről. 1894, 8-17.
Nevelőnőképzés Trefort minisztersége alatt. Az állam kötelessége-e a nevelőnőképzésről gondoskodni? Milyen társadalmi osztály számára van szükség magyar nevelőnőkre; követelmények a nevelőnőkkel szemben. Tervezet a nevelőnőképzésre: összekapcsolni a tanítónőképzéssel. mt
- 2020 Stettina Ilona**, Sebestyénné, Karacs Teréz. 1893, 1-10. (I. 439)
- 2021 —**, A nevelőnő-kérdés hazánkban. 1893, 249-57.
Trefort miniszter által 1879-ben és 1885-ben létesített nevelőnőintézetek. Tervezet a nevelőnőkérdés megoldására: egy fennálló tanítónőképzőintézet átalakítása és előkészítésül nevelőintézetté átalakult árvaház. mt

- 2022 Szepesi János**, Az állami felsőbb leányiskolák felügyelete. 1897, 100-6, 229-39.
Eddig két meg nem felelő intézmény: a tanfelügyelőség és a miniszteri biztosság. Ezentúl az utóbbi. Kívánja az állami felsőbb leányiskoláknak a főigazgatóságok felügyelete és vezetése alá helyezését. *ta*
- 2023 Székely Ilona**, Veres Pálné. 1895, 550-1. (I. 444)
- 2024 Török István**, Adatok leánynevelésünk történetéhez. 1901, 483-6. (I. 260).
- 2025 —**, Adat leánynevelésünkhöz. 1903, 91-2. (I. 263)
- 2026 W. Ö.**, A polgári leányiskolák új tanterve. 1908, 465-9.
- 2027 Magyar tanítónők külföldi oklevelei**. Az Orsz. Közokt. Tanácsnak a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézett fölterjesztéséből. 1893, 292-7.
Egy adott esetből: a berlini tanítónőképzés és a mi polgári iskolai tanítónőképzésünk összevetése. A kettő nem mozog egy színvonalon. A honosítás módjai. *ta*

B. Ismertetett művek és értekezések

- 2028 Ágner Lajos**: Women and wisdom of Japan, with introduction by *Shingero Takaishi*. 1909, 369-70.
- 2029 —**: *Fukuzawa Jukichi*, Ein Wegweiser für moderne Frauen und Mädchen. 1910, 510-1.
- 2030 Balogh Péter**: *Geőcze Sarolta*, Tanulmányok a magyar társadalom életéből. (Két jeles nőpedagógusunk címen.) 1896, 463-7.
- 2031 —**: *De Gerando Antonia*, Reformjavaslatok a felsőbb leányiskolára nézve. (Két jeles nőpedagógusunk címen.) 1896, 463-7.
- 2032 Böhm Dezső**: *Susanne Engelmann*, Die Erziehung des Mädchens. 1929, 283-4.
- 2033 I. s.**: *Gyertyánffy István*, Theano. 1915, 498-9.
- 2034 —**: *Gyertyánffy István*, Epilógus a Theanohoz. Gondolatok a Theano-nevelési eszmék gyakorlati megvalósításáról. 1916, 373-4.
- 2035 —**: *Gyertyánffy István*, Levelek a feminizmus és nőnevelés kérdései köréből. 1917, 348-50.
- 2036 Karl Lajos**: *Helene Jacobius*, Die Erziehung des Edelfräuleins im alten Frankreich. 1909, 309-12.
- 2037 K. E.**: Leányiskolai dolgozatok. *Bastoul*: Rev. Univ. 1913, 370-1.
- 2038 Kéz Andor**: *Kiss József*, Nők a tanítói pályán. 1930, 53.
- 2039 K. G.**: Női gazdasági tanfolyamok Angliában. *J. Morin*: Rev. Univ. 1915, 301.
- 2040 K—n**: *R. Heine*, A nőnevelésről. Zt. f. Phil. u. Päd. 1909, 52-3.
- 2041 —**: Japán nőneveléséről. *H. Pudor*: Zt. f. Phil. u. Päd. 1910, 50.
- 2042 Komáromy Lajos**: *De Gerando Antonia*, A női élet. 1892, 249-52.
- 2043 Moudry Hugó**: *Krammer József*, Az oktatástan elveinek gyakorlati megvalósítása az iskolában, különös tekintettel a polgári leányiskolára. 1917, 96-8.
- 2044 N.**: A német leányközépiskola jövője. *Kölnische Zeitung*. 1922, 31.
- 2045 Nánay Béla**: *Bittenbinder Miklós*, A magyar leányreáliskola kérdése. 1918, 428-9.
- 2046 Ozorai Frigyes**: *Vozáry Miksa*, A felsőbb leányiskola és a középiskolai reformok. Mézőtúr, áll. felső leányisk. 1907, 567.

- 2047 Petrich Béla:** *Alice Salamon*, Soziale Frauenbildung und soziale Berufsarbeit. 1920, 43-5.
- 2048 Radák Olga:** *Imre Sándor*, A nőnevelés szervezése. 1926, 51-2.
- 2049 —:** A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége 1925. évi nőnevelési kongresszusa. 1926, 179-81.
- 2050 Schuschny Henrik:** *Lechner Károly*, A női lélek és a feminizmus orvos-teremtéstudományi megvilágításban. 1923, 57-8.
- 2051 Somogyi Géza:** *C. S. Bremner*, A leányok és a nők nevelése Nagy-Britanniában. 1897, 638-40.
- 2052 Szelényi Ödön:** *Susanne Engelmann*, Die Krise der heutigen Mädchen-erziehung. 1928, 115.
- 2053 Weszely Ödön:** *Relkovic Demetria*, A fiatal leány jelleme. Budapest VIII. községi leányisk. 1904, 562.
- 2054 —:** *Ujházy Irma*, A felsőbb leányiskolai és házi nevelés. Budapest I. fels. leányisk. 1904, 627.
- 2055 —:** *Kiss Aladár*, Néhány szó a görög nyelv tanításához leánygymnasiumi tanfolyamainkon. Budapest IV. közs. fels. leányisk. 1904, 629-30.
- 2056** Leánygymnasium, felsőbb leányiskola és tanítónőképzés. *Eötvös K. Lajos:* Nemzeti Nőnevelés. 1893, 115.
- 2057 Pásthly Károly**, A kecskeméti polgári leányiskola. 1875-1895. 1896, 472.
- 2058 Révy Ferenc**, A budapesti m. kir. állami felsőbb leányiskola története és jelen állapota. 1897, 127.
- 2059 Bod Péter és Székely István**, Női életpályák. 1898, 318.
- 2060** A leánygymnasiumról. *H. Meyer:* Allg. Zeitung (München). 1900, 215-6.
- 2061** A felsőbb leányiskolák új tanterve. 1901, 499-503.
- 2062** Nők mennyiségtani oktatása. *L. Zoretti:* Rev. de l'Enseign. des Sciences. 1911, 55.
- 2063** A francia leányok középiskolája. *Crouzet:* Rev. Univ. 1912, 54-5.
- 2064 Pádl István**, A női kézimunka tanításáról és a nőnevelésről. 1913, 307.
- 2065 Krammer József**, Leányoktatásunk egységes szervezése. 1915, 373.

C. Hírek és adatok

- 2066 eg.:** Oktatás a gyermek- és csecsemőápolásban. Zt. f. Schulgesundheitspflege. 1917, 367.
- 2067 f.:** A stuttgarti leánygimnázium. 1905, 99-100.
- 2068 kf.:** Mezőgazdasági főiskola nők részére. 1903, 62.
- 2069 K. G.:** Az orosz nők tanulmányai. Rev. Univ. 1915, 109.
- 2070 K—n.:** Egészségtan a francia leányok középiskoláiban. 1909, 600-1.
- 2071** Magyarország mai társadalmi viszonyai és a nőnevelés. A nőnevelés Magyarországon. *Geöcze Sarolta:* Bpesti Hirl. 1893, 244.
- 2072** Továbbképző tanfolyam a felsőbb leányiskolánál. 1893, 454-5.
- 2073** Pályázat a nőnevelés történetének megírására. 1895, 607-8.
- 2074** A nők tanárvizsgálata ügyében. (A vkm. rendelete.) 1896, 146.
- 2075** Nők az oxfordi egyetemen. 1911, 245.
- 2076** A középfokú leánynevelés reformja Szászországban. *Frauenbildung.* 1912, 101-2.

g) SZAKOKTATÁS

A. Önálló cikkek

- 2077 Bartalus István**, A zenetanárképzés kérdéséhez. 1892, 243-6.
Vita Harrach cikkével. (l. 2084)
- 2078 Békefi Remig**, A kath. papképzés Magyarországon. 1897, 207-18, 273-91. (l. 194)
- 2079 Buday József**, A felső kereskedelmi iskolák szervezetének revisiója. 1902, 348-52.
A kereskedelmi szakiskolai tanárok országos egyesületének választmánya: „a kereskedelmi iskola általános műveltséget nyújtó szakiskola legyen“. Ezzel kapcsolatban H. Engelmann, Zum Ausbau der höheren Handelsschule c. cikkének (Neue Freie Presse) ismertetése. ta
- 2080 Dezső Lajos**, Adalék az énektanítás módszerének történetéhez. 1896, 362-6. (l. 10)
- 2081 Falk Zsigmond**, Zenénk a millenniumon. Reformtervek a közoktatásügyi miniszter úr figyelmébe. 1896, 111-4.
Visszhang Szentesy cikkére (l. 2104). Zeneoktatásunk rossz. Némi módosítással Szentesy javaslatait ajánlja. ta
- 2082 Fináczy Ernő**: Szakoktatásunkról. 1916, 449-55.
A háború folytán kitűnt a gazdasági kiképzés és szakoktatás fontossága. Javaslat a hiányok orvoslására: A szakiskolák szervezete Magyarországon nem megfelelő. Az alsóbb népoktatást szolgáló gazdasági népiskolák, ismétlő-iskolák csak földművelő munkára készítenek elő. Ezt az iskolafajt is 3 irányra kellene osztani. Középfokú gazdasági iskolát a polgári iskolával kapcsolatban kellene kifejleszteni. Hogy öntudatos iparosaink legyenek, szükséges, hogy elméleti kiképzést is nyerjenek és ne csak utánzás által sajátítsák el képességüket. A középfokú kereskedelmi iskola nem felel meg a célnak. Közgazdasági tanulmányokat kötelezővé kellene tenni minden egyetem végzettség számára. csa
- 2083 Gálos Rezső**, A felső kereskedelmi iskolák új tanításterve. 1922. 25-30.
- 2084 Harrach József**, A zenetanárképzés ügye hazánkban. 1892, 23-8.
A zeneiskolák virtuózokat képeznek, nem zenetanításra készítenek elő. A megnyitott zenetanárképzőtanfolyam a zene- és színművészeti akadémián. Ide helyezhető át a polgári iskolai és tanítóképzői zenetanárképzés is. ta
- 2085 —**, Válaszul Bartalus István úrnak (l. 2077). 1892, 246-8.
- 2086 —**, Zenei nevelésünk reformja. 1896, 161-78, 242-61, 329-49.
1. A zene a nevelés szolgálatában. 2. A zenei nevelés állami szervezése és ellenőrzése. 3. Zenetanítás az iskolában. 4. Zeneművészeti szakoktatás. 5. Összefoglalás és megoldás. ta
- 2087 Heinrich János**, A felső kereskedelmi iskolák az 1914/5. évben. 1916, 73-81.
- 2088 —**, Kármán a kereskedelmi iskolai tanárképzésről. 1916, 582-5.
- 2089 Kemény Ferenc**, Modern iskolaügyi áramlatok. 1909, 265-71, 342-9, 554-64.

A gombamódra elszaporodott iskolai reformerek; ezek okvetetlenkedései, a katonai iskolák, a céllövészet az iskolában. A katonai és civil iskola harmóniája és a tiszt-tanárok jellege.

- 2090 Kirchner Béla**, A kereskedelmi iskolák reformja. 1906, 540-8.
Az Orsz. Ipari és Keresk. Okt. Tanács által tárgyalt revízió elvei, kívánalmak. A középfokú kereskedelmi iskolák elé tűzött oktatási cél elérhető-e 3 év alatt? Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, a Magyar Kereskedelmi Csarnok, a Budapesti Kereskedelmi Testület, a Magántisztviselők Orsz. Szövetsége és a Kereskedelmi Szakiskolai Tanárok Orsz. Egyesületének véleménye; más országok ilyen irányú iskolái. Kívánja, hogy a kereskedelmi érettségi bizonyítvány továbbra is jogosítson gazdasági akadémiára való felvételre. A 3 éves tanfolyam mellett. Javaslat a revízióra.

- 2091 Kovács János**, Megjegyzések Buday József, A felső kereskedelmi iskolák szervezetének revíziója c. cikkére (l. 2079). 1902, 353-8.

A helyzet Ausztriában más. Nálunk a felső polgári iskolát nem helyettesítheti a kereskedelmi iskola. Kereskedelmi iskolát a leendő kereskedőnek; polgári iskolát a művelt polgári osztálynak.

- 2092 Láczer István**, A kereskedelmi oktatás szervezete Angliában. 1929, 48-51.

- 2093 Lengyel Sándor**, Észrevételek Dr. Szántó Sámuelnek a „Kereskedelmi szakiskolák reformja” című értekezésére. (l. 2101) 1892, 612-8.

- 2094 —**, Felelet. Szántó Sámuel úrnak. (l. 2102) 1893, 151-3.

- 2095 L. Z.**, A felső kereskedelmi iskolák fejlődése. 1919, 120-33. (l. 236)

- 2096 Seprődi János**, A zenetanítás ügye Magyarországon. 1913, 105-12.

A magyar és a nemzetközi zene viszonya. A magyar zenetanítás állapota, multja. A zenetanítás tényezői. Zenei szakoktatásunk anyagi és szellemi bajai. Általános zenei nevelés. A módszeres, hangjegyszerinti énektanítás hazánkban.

- 2097 Snasel Ferenc**, Gazdasági szakoktatás a népiskolai intézetekben. 1898, 26-36.

A tanítóképzői gazdasági szakoktatás eredménytelenségének okai. Kertészkeedés tanulására szükséges kertterület kell a polgári iskolákban. A felső népiskolát kertészeti vagy gazdasági iskolává kell átalakítani. Mintagazdaságok. A lelkészek szerepe.

- 2098 Suppan Vilmos**, A felső kereskedelmi iskolák problémája. 1930, 17-30, 148-64, 199-213.

10 pontban a felső ker. iskolák szervezete, tanterveinek alakulása és a rájuk vonatkozó javaslatok. 1. Az elégedetlenség szervezeti és didaktikai szempontból. Félig szakiskolák, félig középiskolák: órási tanulmányi anyag és a gyöngye eredmény. 2. A megelégedettek. A kereskedelmi iskolai tanárok. A gyöngye eredmény oka az óraadó tanárok. 3. A tanterv fejlődése. Az egyes tárgyak óraszámának ingadozása. A munkadélután („pedagógiai képtelenség”). Tagozódás alsó és felső tagozatra. 4. A tanfolyam kibővítése („a reform leg súlyosabb tévedése”). 5. A közoktatás egységes szervezésének érdeke a 3 éves

tanfolyam. 6. Az 1920. és 1927.-i tantervek. Főhibájuk az egymás mellett tanított tárgyak sokasága és a koncentráció teljes hiánya. 7. Szakiskola vagy középiskola? 8. A kereskedelmi középiskola. Szervezése, tanulmányi anyaga. 9. A női kereskedelmi iskola. 10. A tanárképzés. Egységes képesítés, az új szakcsoportok, üzleti gyakorlat a tanárjelöltek számára. *on*

2099 Suszter Oszkár, A katonaiskolák tanárai. 1916, 70-2.

2100 —, A vajdahunyadi vár felhasználása iskolai célra. 1917. 296-8.

2101 Szántó Sámuel, A kereskedelmi szakiskolák reformja. 1892. 602-12.

Négyéves kereskedelmi szakiskolát javasol. Központi főigazgatás, szaktanárok képzése. *ta*

2102 —, Válasz Lengyel Sándor úr észrevételeire, „a kereskedelmi szakoktatás reformja” ügyében. (l. 2093) 1893, 147-51.

2103 —, Kereskedelmi iskolák szervezeti javaslata. 1895, 398-404.

A „felső kereskedelmi iskolák tervezete” c. előadói javaslat ismertetése. *ta*

2104 Szentesy Béla, Zenénk a millenniumon. Reformtervek a Kultuszminiszter úr figyelmébe. 1895, 609-16.

A zongoratanításról. *ta*

2105 Szuppán Vilmos, Az ausztriai kézműves-iskolák és iparoktatásunk némely kérdése. 1892, 193-207.

Jelentése a vkm. megbízásából tett tanulmányútról. 1885-ben szervezett Allgemeine Handwerkerschule: egy bizonyos társadalmi osztály igényeihez szorosan alkalmazkodó népiskola. *ta*

2106 —, A X. kereskedelmi oktatásügyi nemzetközi kongresszus. 1914, 57-62.

2107 Vende Ernő, Küzdelem a kereskedelmi főiskoláért. 1898, 377-82.

R. Beigel, Kampf um die Handels-Hochschule c. füzetének gondolatmenete: az egyetemen kereskedelmi-tudományi fakultások, a technikai főiskolákon ilyen tanulmányszakok. *ta*

2108 Verédy Károly, Az iparosok képzése a közoktatás keretében. 1892, 149-62.

Ennek hiányai 7 pontban; javaslatok a hiányok megszüntetésére. *ta*

2109 Volenszky Gyula, A felső kereskedelmi iskolák és a polgári iskolák. 1895, 569-74.

Az újonnan szervezett felső kereskedelmi iskolák viszonya más iskolákkal. A felső ker. iskolák általános műveltséget is adnak; itt a polgári iskolai képzés betetőzése. A polgári iskolai tanárok és a kereskedelmi iskolai szaktanári képesítés. *ta*

B. Ismertetett művek és értekezések

2110 Angyal János: *Buday Barna*, Szakoktatásügyi kérdések. 1919, 50-1.

2111 —: *Orel Géza*, A tanoncoktatás kérdésének megoldása. 1921, 15-6.

2112 Balassa Brunó: Magyar katolikus teológiai tanárok országos értekezlete. 1931, 176-7.

- 2113 **B. F.:** *Kiss János*, A hittudományi oktatás nyelvéről. 1900, 120-3.
- 2114 **Gabányi János:** *Schneller István*, A katonai nevelésről. 1921, 10-3.
- 2115 **Haraszti Emil:** *Varró Margit*, Zongoratanítás és zenei nevelés, különös tekintettel az első három év oktatási módszerére. 1923, 13-4.
- 2116 **H. J.:** *Schack Béla*, Svájc kereskedelmi oktatásügye. 1916, 285.
- 2117 **K. F.:** *Gustav Haber*, Grundzüge der soldatischen Erziehung. 1930, 313-5.
- 2118 **kf.:** A felső kereskedelmi iskolát végzettek szövetségeinek VI. nemzetközi kongresszusa. 1931, 215-6.
- 2119 **K—n.:** A pittsburgi középfokú kereskedelmi iskolák reformja. *The School Review*. 1910, 512-3.
- 2120 **Kovács János:** *Schack Béla*, Kereskedelmi iskoláink multja és jelene. 1903, 419-24.
- 2121 —: *Szuppán Vilmos*, Vélemény a felső kereskedelmi iskola reformjáról. 1904, 244-9.
- 2122 **Kugel Sándor:** *Schmeding*, Welche Aufgaben haben unsere Handelsschulen in der Gegenwart? 1905, 316-7.
- 2123 **Láczér István:** Anglia kereskedelmi oktatásügyének mai szervezete. 1931, 114-6.
- 2124 —s. —s.: *Schack Béla*, Felső kereskedelmi iskoláink tanítástervének fejlődése. 1922, 21-2.
- 2125 **Suppan Vilmos:** *Schack Béla és Vincze Frigyes*, A kereskedelmi oktatásügy fejlődése és mai állapota Magyarországon, a külföldi kereskedelmi oktatásügy történetének vázlatával. 1931, 102-3.
- 2126 —: *Vincze Frigyes*, A középfokú kereskedelmi iskolai típus kialakulása és kettős célkitűzése. 1931, 175-6.
- 2127 **Szabó Imre:** *Udránszky László*, Az orvosok általános természettudományi műveltsége. 1913, 33-5.
- 2128 **Szelényi Ödön:** *Bruckner Gy.*, A tiszai ev. egyházkerület miskolci (eperjesi) jogakadémiájának 1922/23. és 1923/24. évi almanachja. — *Gergely Gy.*, A Hódmezővásárhelyen működött máramarosszigeti ref. jogakadémia emlékkönyve. 1926, 53.
- 2129 **Weszely Ödön:** *Lyka Károly*, A rajz fontossága az iparos életében. Székesfehérvár, közs. iparrajsziskola. 1904, 625.
- 2130 A magyarországi népoktatásügy, kereskedelmi és ipari szakoktatás szervezete és közigazgatása. Szerk. *Lévay Ferenc, Morlin Emil és Szuppán Vilmos*. 1894, 167.
- 2131 *Bricht Lipót*, A budapesti kereskedelmi akadémia története alapításától 1895-ig. 1896, 519.
- 2132 *Szterényi József*, Magy. Iparoktatás (folyóirat). 1898, 574.
- 2133 Új zongora-iskola. *Zoltai Mátyás*, Elméleti és gyakorlati zongoraiskola. 1909, 658.
- 2134 *Gergely György*, Életképes-e a máramarosszigeti jogakadémia? 1913, 38.
- 2135 A pedagógia és a katonaság. *Körmendy G.*: Magy. Katonai Közl. 1914, 108.
- 2136 *Révész Imre*, Nevelés az egyháztörténelmi katedrán. 1915, 630.

C. HÍREK ÉS ADATOK

- 2137 **K—n.:** Középfokú gazdasági nevelés az Egyesült Államokban. 1910, 105.
- 2138 —: Elemi iskola és szakképzés. 1911, 518.

- 2139 **Léber Gyula:** A X. kereskedelemoktatási nemzetközi kongresszus. 1913, 63.
 2140 **N.:** Pedagógiai tanfolyam a Ludovika Akadémián. 1921, 175.
 2141 **—y. a.:** A tordai alsófokú kereskedelmi iskola. 1895, 602.
 2142 Kereskedelmi Szakoktatás. Folyóirat *Schack Béla* szerkesztésében. 1892, 636.
 2143 Szaktanfolyam iparos segédek számára (Debrecenben). 1893, 559.
 2144 Az iparostanoncziskolák új tanterve. 1895, 68.
 2145 Országos zenész kongresszus. 1896, 224-5.
 2146 „Gyümölcskertész.” 1896, 302.
 2147 Énektanári vizsgálat. 1897, 115.
 2148 A harmadévi osztályvizsgálat a kereskedelmi iskolában. 1900, 217-8.
 2149 Az igazi kereskedelmi akadémia. 1900, 281-2.
 2150 Női kereskedelmi tanfolyamok. 1900, 341.
 2151 A kereskedelmi iskolai tanárok szegedi közgyűlése. 1900, 445.
 2152 Vendéglős inasok iskolája. 1900, 445-6.
 2153 Orsz. Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanács. 1900, 570.
 2154 Kereskedelmi főiskolák. 1901, 253.
 2155 A kereskedelmi iskolai tanáregyesület közgyűlése. 1902, 644-6.
 2156 Kereskedelmi szakoktatásunk új ágazata. 1904, 555-6.
 2157 A felső kereskedelmi iskolák reformja. 1905, 604-7.
 2158 Közgazdasági egyetem. 1917, 302.
 2159 A gazdasági szaktanítóképzés reformja. 1922, 187.

h) GYERMEKVÉDELEM, KISDEDNEVELÉS, KISEGÍTŐ OKTATÁS, MAGÁNISKOLÁK, INTERNÁTUSOK, FELNÖTTEK OKTATÁSA

A. Önálló cikkek

- 2160 **Bakos János,** Új tudományos vívmány. 1899, 30-4.
 Rousselot apát új készüléke a beszédhibák megszüntetésére, melyet idegen szavak kiejtésének és hangsúlyozásának tanításánál is sikerrel alkalmazott.
sza
- 2161 **Barczán Endre,** Az internátusok állami felügyeletének terve. 1914, 297-9.
- 2162 **Bihari Ferenc,** Az internátusok állami felügyelete. 1914, 229-34.
- 2163 **Czettler Jenő,** A svéd népfőiskola. 1917, 276-83.
- 2164 **E. K. L.,** A tanító-árva nevelése. 1892, 402-11.
 A vallás- és közoktatásügyi minisztérium által összehívott értekezlet a tanítói árvaházak szervezése tárgyában. A tanácskozás részletes ismertetése. ta
- 2165 **Ellenbach Mátyás,** Gyógypedagógia. 1901, 93-5.
 A gyógypedagógia fogalma. Kik szorulnak gyógypedagógiai tanításra? A gyógypedagógia terén működő tanárok képzése. A gyógypedagógia országos szervezése.
ba
- 2166 **Ember János,** Gyermek-otthonok. 1903, 85-8.
 Az otthon jelentősége. Ki való a gyermek-otthonba? Ideiglenes jellegű társadalmi intézmény. Igazi otthon legyen: a vezető a szülőt pótolja, a játék szórakozás. Ne legyenek sokan, sok szabad hely.
ta

- 2167 **Eötvös Károly Lajos**, A zeleméri „Gyámintézet“. 1915, 266-73. (l. 206)
- 2168 **Erődi Béla**, A főiskolai szociális telep pedagógiai vonatkozásai. 1911, 616-24.
Szolidaritás, osztályegozmus. A szellemi és fizikai munkás együttműködésének szükségessége. Ennek erkölcsi értéke. A Főiskolai Szociális Telep létesülése. Kulturális és etikai törekvése. Pedagógiai jelleg. *na*
- 2169 **Éltes Mátyás**, Javítóintézeteink s a gyógypedagógia. 1906, 337-50.
Fogvatékos gyermekek szellemi élete és családi helyzete. Megfelelő intézetekben való elhelyezésüket ajánlja. A kisegítő iskolákról, ezzel kapcsolatban a morális insaniáról. A javítóintézet és a kisegítő-iskola kapcsolata. A javítóintézet és a gyógypedagógia szoros kapcsolatba hozatalának szükségessége. *kra*
- 2170 —, A gyermeki intelligencia vizsgálatának részletes eredményei. 1916, 315-32. (l. 780)
- 2171 —, A gyönggeelméjű gyermekek iskolái. 1920, 13-8.
A 6-12 éves gyermekek 1.5—3 százalékáa gyengeelméjű. Számukra kisegítőiskolákat kell szervezni mindenütt, mint ez Budapesten és 8 vidéki városban már meg is történt. *jó*
- 2172 —, Adatok a gyengeelméjű gyermekek oktatásának történetéhez. 1927, 25-31. (l. 207)
- 2173 **Ferenczy József**, A felnőttek oktatása s a népies irodalom. 1893, 268.
Ponyvairodalmi termékek romboló hatása Erkölcsös ponyvairodalom létesítése és terjesztése: a Magyar Mesemondó. Emlékirat a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez *ta*
- 2174 **Guttenberg Pál**, Paraszt egyetemek. 1893, 129-40.
A skandináviai „paraszt egyetemek“; N. F. S. Grundtvig (1872); a dán népnevelője. Az első Folkehöjskole, Sorö 1847, Rödding 1856. Ma Dániában 30-nál több. Svédországban 16, Norvégiában 12. Szervezetük, típusaik, berendezésük. *ta*
- 2175 **György Aladár**, A kiseddövás reformja. 1892, 3-10.
Az 1891:15. tc. az ügy fejlődésének irányt ad. Gr. Brunswick Teréz „angyalkertje“ humanisztikus intézmény; Fröbel didaktikai elvei; a 60-as évektől nők. A 70-es évektől nemzeti misszió; P. Szathmáry K. „gyermekmenedékházak“; a törvény is ezt az irányt szentesítette. Eredmény „legalább az első évtized alatt... a magyar nyelv terjedése és a gyermekhalandóság apasztása“. Helyes. A nők bevonása is. Helytelen: a törvény a felekezeteknek is jogot ad kiseddövíntézetek felállítására, a képezdélkebe 14 évesek is beléphetnek. *ta*
- 2176 **Gy. B.**, A német Gesellschaft für Verbreitung von Volksbildung. 36. nagygyűlés Nürnbergben. 1907, 45-7.
- 2177 **Gyulay Béla**, A felnőttek oktatása Franciaországban és nálunk. 1903, 144-59.
Az előbbieket a Journal Officiel alapján. I. Oktató intézmények. Továbbképző iskolák. Adatok. Franciaországban szakképzés és erkölcsi nevelés;

nálunk hiányzik a rajz, gyakorlati tudnivalók és erkölcsi elem. Analfabéta tanfolyamok katonáknak, felnőtteknek; népies felolvasások, népegyetemek. Nálunk. (Türr István népoktatási körök 1868). II. Jóléti intézmények. Kölcsonös tanulóbiztosító és ellátási társaságok; nálunk iskolai takarékpénztárak nem honosodtak meg. Egyéb egyesülések. III. A munkában közreműködők. Az egész társadalom; nálunk kisebb lelkesedés. IV. Anyagi hozzájárulás; ott főleg társadalom, nálunk mindent az államtól várunk. V. Tanulások: a tanulók buzgalma, a társadalom lelkesedése, könyvtár. *ta*

- 2178 Hegedüs István, A szabadoktatás lényege és módszere.** 1915, 9-20.

A szabadoktatás fontossága. Lényege a tudomány és gondolatvilág nagy kérdéseinek az élettel való közvetlen kapcsolódása. Két korszak. A szabadoktatás intézményeinek kialakulása, akadályai. A módszer kérdése; az előadás és az előadó nagy fontossága. 10 pontban a szabadoktatás alaptételei. *ga*

- 2179 —, A szabadoktatás új korszaka.** 1921, 145-8.

Az új korszak jellemvonása a szellemi integritás: a falu népe résztvesz a kultúrában és szervezkedik. A szabadoktatás új korszakának feladata: kielégíteni a falusi népnek, a városi munkásosztálynak, minden egyes felnőttnek szükségletét. A szabadoktatás intézményes szervezése. *mt*

- 2180 Herodek Károly, Fontosabb részletek a vakok oktatásügyéről.** 1901, 429-31.

Az 1825-iki országgyűlés foglalkozik először a vakok intézetének feállítással. Az első intézet Pozsonyban. Onnan Pestre; ma saját házukban. Ipari és zenei kiképzés. Ha a növendék meg tudja állni helyét az életben, elbocsátják, ha erre képtelen, az állami telepen kefe- és kosárfonással foglalkoztatják. *ba*

- 2181 —, A gyógypaedagogiai tanítóképző szabályzata.** 1905, 216-23.

Az 1904. évben kibocsátott szabályzat főbb pontjainak (a tanfolyam tartama, tanárai, a hallgatók felvétele, elhelyezése, a tanítás tárgyai, vizsgálatok) ismertetése és bírálata. *fra*

- 2182 Imre Lajos, A hadiárva nevelésének kérdéséhez.** 1916, 289-96.

- 2183 —, Tervezet az ifjúsági egyesületek kérdésének megoldására.** 1917, 394-411.

I. Az ifjúság szervezeti nevelésének fontossága. II. Az ifjúsági mozgalmak célja az ifjúság etikai jellemnevelése nemzeti alapon. A módszerek és eszközök. III. Nem új ifjúsági egyesület-típusok, hanem meglévő egyesületek szövetség alakjában való egyesítése. Meg kell alkotni az Ifjúsági Egyesületek Orsz. Szövetségét. Képzett vezetők kellenek, állami támogatás, alapszabályok és tervezetek a különböző típusok számára. *da*

- 1184 Juba Adolf, A gyengetehetségűek iskoláztatása.** 1900, 19-34, 99-113.

Legrégibb: Schwachsinnigenschule, Leipzig. 1898-ban Németországban 52 városban 202 osztály, 4281 gyermek. Más országokban. A gyengetehetségűek megállapítása Berlinben. Nálunk is kellenek külön iskolák: kisegítő iskolák. Ki a gyengetehetségű? Megállapítás, felvétel. Tananyag. Tanításmód. Az iskolázás eredménye. Javaslat. *ta*

- 2185** —, *Az erdei iskola.* 1908, 204-17.
Az első német erdei iskolák eredete, céljuk, felállításuk ideje, berendezésük, óratervük, a táplálás minősége, az elért eredmények, a befektetés és üzem költségei. Ezek: Charlottenburg, Mühlhausen, Dresden, München-Gladbach, Elberfeld. csó
- 2186** —, *Az ifjúsági egyesületek kérdése.* 1917, 262-75.
Az ifjúság a fejlődés legfontosabb korában, 15. életévétől kezdve nem részese semmiféle művelésben. Az ür betöltésére az ifjúsági egyesületek. Céljuk az ifjakat hazafias és erkölcsi irányban tovább vezetni. A legtöbb 1906-ban működött: 572. Lassankint kezdtek megszűnni. Az ifj. egyesületeknek megfelelő helyiség. Az ifjúsági ház. Ezek nevelője a tanító, elsősorban a gazdasági népiskola tanítója lehet. Szervezésre, irányításra országos bizottság; akár a Testnevelési Tanács keretében, akár a közoktatásügyi miniszter által. da
- 2187** —, *Az ifjúsági egyesületek.* 1917, 587-9. (Felelet Imre Lajos cikére.) (l. 2183)
- 2188** Kármán Elemér, *A kriminálpedagógia feladatai.* 1917, 241-9, 319-26. (l. 1141)
- 2189** Kemény Ferenc, *Főiskolai erkölcsnevelő egyesület.* 1903, 193-205.
A főiskolai erkölcsnevelés fontossága. Az Orsz. Erkölcsnevelő Egyesület (1886 Irányi D.). Zürichi tapasztalatai: az Ethos c. főiskolai egyesület az erkölcstelenség ellen; alapszabályai. Más ilyen külföldi egyesületek. Ilyenek szükségére nálunk. Nemi betegségek elleni mozgalmak külföldön és nálunk. ta
- 2190** Kristóf György, *A magántanulói rendszer.* 1907, 34-9.
Magántanulók rendszerint a született és a pénzarisztokrácia gyermekei és így éppen a vezetésre született osztály nem készül el eléggé nemzeti feladatára, hanem kozmopolita jellegű nevelésben részesül. A házi tanítás hátrányosabb, az iskolainál a tanítás személyi és tárgyi tényezőit illetően. A növendék izoláltan nevelkedik. Didaktikai szempontból is előnyösebb az iskolai tanítás. mt
- 2191** Lados József, *A falusi magyar nép művelése.* 1917, 29-36.
1. A magyar nép műveltsége a háború előtt: értelmi művelődés terén nagyok a hiányok. 2. A háború sok szellemi szükségletet ébresztett. 3. Teendők: a nép jólétének és műveltségének emelése. A néptanítók feladatai. Egy-egy tanítóképző és vidék népművelődésének központja legyen. Művelődési célú helyi egyesületek, gyakorlati irányú gazdasági oktatás, pártpolitikát nem szolgáló ujság, népies folyóirat, népkönyvtárak, jó népies könyvek. da
- 2192** Léderer Ábrahám, *A gyengébb tehetségű gyermekek iskolái.* 1894, 80-6.
Ilyen intézetek Szászországban, különösen a drezdai iskolák; berendezés, óra-rend, módszer. Nálunk Frim Jakab intézete más feladattal; támogatás nélkül. Javaslat ilyen intézetekről. ta
- 2193** Máday István, *A Magyar Gyógy-pedagógiai Társaság első országos értekezlete.* 1923, 67-71.
- 2194** Mársits Rozina, *Az internátusokról.* 1918, 241-55.
A nevelés munkájában szerepük fontos. Gazdasági, egészségügyi és nevelői újjászervezésre lenne szükség, hogy a társadalom minden rétegének művelt-

- ségi és gazdasági igényeit kiélégíthessék. Szakszerű állami felügyelet szükségessége. *ma*
- 2195 Nagy György**, Népkönyvtárak és népművelés. 1918, 551-3.
- 2196 Pályi Sándor**, A népszerű főiskolai előadásokat szervező németajkú intézményeknek 1904 márc. 19-21-ig Bécsben tartott első nagygyűlése. 1904, 604-10.
- A kutató tudós és a népszerűsítés. A népszerű főiskolai kurzusok szervezete. A közönség: munkások, középosztály, diákok. Eddigi eredmények: a hallgatók által kitöltött kérdőívek feleletei. Kurzusok tanítóknak. *ta*
- 2197 —**, Első vidéki népakadémiánk. 1906, 49-50.
- 2198 Peres Sándor**, A kisdenevelés és a beszéd- és értelemgyakorlatok. 1894, 227-33.
- Az óvoda e gyakorlatok által válik iskolává, tér el valódi feladatától. Káros hatásai szemben az „óvodamentes világ” természetes tapasztalatszerzésével. Az óvodai társalgás megfelelőbb módja. „Játék légy ismét ura kisdendeink nevelésének.” *ta*
- 2199 Quint József**, A kisdenevőnőképzők új tanterve. 1927, 51-3.
- 2200 Radák Olga**, Újabb törekvések a hazai szabadoktatás terén 1922, 108-11.
- 2201 —**, Újabb törekvések az iskolán kívüli népművelés terén. 1924, 27-9.
- 2202 Roboz József**, A 'vakok' oktatásának fontosabb kérdései. 1896, 233-42, 351-61, 407-14.
- A vakok intézetének célja. A vakok oktatásának rendszere: előkészítő, elemi, ipari osztályok. A zeneoktatás; ismétlő oktatás. A vakok különleges olvasásmódja, írásmódja, rajzoktatása, hangjegyrendszere. Különlegesség a többi tantárgy oktatásában; érzékeltetés. A vakok mint vakoknak tanítói. Elemi népiskolával kapcsolatos tanfolyamok. Vakokat foglalkoztató műhelyek. *ta*
- 2203 —**, Rousselot atya új módszere. 1899, 237-47.
- Vita Bakos János, Új tudományos vívmány c. ismertetésével. (l. 2160) A Rousselot-féle készülék segítségével a szóhangok jó kiejtésére és jó hangsúlyozására dadogókat, nagyothallókat megtanítani nem lehet. *sza*
- Balassa József**, Hozzászólás 1899, 313-4. **Roboz József**, Felelet. 1899, 397-8.
- 2204 Schön József**, Eredményes nevelés és tanítás a kisegítő osztályokban. 1903, 257-67.
- Az érzékek kiképzésének fontossága. Változatosság a munkában. Munkarend. Sajátos eljárás az egyes tárgyaknál. A kisegítő iskola 3 foka. Kézügyesség. A tanítók. *ta*
- 2205 Szilády Zoltán**, Népművelés és népnyelv. 1918, 207-11.
- 2206 Szobolovszky István**, A fogyatékos érzékű gyermekek oktatása a háború után. 1915, 650-1.
- 2207 Verédy Károly**, A nyomorék gyermekek iskoláztatásáról. 1904, 1-5.
- „A nyomorék gyermekek otthona.” Az otthon szervezetének 3 európai típusa. A budapesti szervezet. *ta*

- 2208 **Vértess O. József**, A gyógyító pedagógia fogalma és köre. 1915, 141-60. (I. 812)
- 2209 **w.**, Tanítás az iskolán kívül. 1907, 229-32.

B. Ismertetett művek és értékezesek

- 2210 **Beyer József**: *Számord Ignác*, Megfelelnek-e a Fröbel-féle foglalkozások a magyar kiseded kedélyének? Esztergom, érseki kisededóvó. 1905, 163.
- 2211 **Borbély (Ereos) Sándor**: *Klug Péter és Simon József*, A magyarországi gyógypedagógiai intézetek működése az 1928/29. tanítási évben. 1930, 49-50.
- 2212 **Deptner Tibor**: *Bene Lajos*, A nép gondozása. 1922, 83-4.
- 2213 **Éltes Mátyás**: Bericht über den IX. Verbandstag der Hilfsschulen Deutschlands zu Bonn am 24., 25. und 26. März 1913. Erstattet von *Wehrhahn* und *A. Henze*. 1915, 567-70.
- 2214 —: *Reinhold Gürtler*, Triebgemäßer Erlebnisunterricht. 1922, 136-7.
- 2215 —: *Weszely Ödön*, Észmék a javító nevelés továbbfejlesztéséhez. 1923, 50.
- 2216 —: *Kármán Elemér*, A gyermekek erkölcsi hibái és erkölcsi betegségei. (Kriminalpedagógia.) 1923, 50-1.
- 2217 —: A testi fogyatékoságok okai és megelőzése. Szerk. *Szentgyörgyi Gusztáv* és *Tóth Zoltán*. Gyógypedagógiai Könyvtár. 1925, 136.
- 2218 —: *Szondi Lipót*, A fogyatékos értelem. 1926, 120-2.
- 2219 —: *Herodek Károly*, Emlékkönyv a vakok József nádor kir. orsz. intézete 100 éves fennállásának ünnepe alkalmára. 1926, 185-6.
- 2220 —: *Tóth Zoltán*, A vakok képzetvilága. 1928, 52-3.
- 2221 —: *Klug Péter*, A kisedítő iskola kérdésének megoldása. 1928, 181-2.
- 2222 —: *Philipp Michels*, Blick in die Zukunft des Bildungswesens Gehörloser. 1928, 259-60.
- 2223 —: *Herodek Károly*, A vakok Braille-rendszerű írásának ismertetése (teljes és rövidített írásban) és a könyvtár jegyzéke. 1931, 103.
- 2224 —: *Linus Bopp*, Allgemeine Heilpädagogik in systematischer Grundlegung und mit erziehungspraktischer Einstellung. 1931, 185.
- 2225 —: *Heinrich Hanselmann*, Einführung in die Heilpädagogik. 1931, 218.
- 2226 **Fekete József**: Rendszeres népművelés. *Katona Béla*, A népművelés új rendszere. 1918, 410-9.
- 2227 **Ganyó Vilmos**: A Magyar Gyógypaedagógia előadásai rokkant katonák oktatására. 1916, 302-3.
- 2228 **I.**: A tehetségesek iskolája. *A. Müller*: Deutsche Schule. 1917, 586.
- 2229 **Imre Lajos**: *Károlyi Sándor*, Az iskolán kívüli népoktatás és a népjólét. 1917, 556-8.
- 2230 **I. s.**: *Ballai Károly*, A magyar kisedednevelés fejlődéstörténetének vázlata 1843-1914. 1916, 503.
- 2231 **Juvancz Ireneusz**: *Erich Wulffen*, Kriminalpädagogie. 1916, 285-7.
- 2232 **Jy.**: Népművelés. Havi folyóirat. 1906, 325-9.
- 2233 **k.**: A Gyermekvédelem Lapja. 1926, 136-7.
- 2234 **K. A.**: Népművelés. 1918. 151-2.
- 2235 **Kenyeres Elemér**: A magyar kisedednevelés vezérkönyve. Szerk. *Bardócz Pál*. 1929, 55-6.

- 2236 K. F.: *I. Tews*, 50 Jahre deutscher Volksbildungsarbeit. 1921, 126-7.
- 2237 Kirschenheuter Ferenc: *A. Descoedres—Éltes Mátyás*, Nevelő játékok. 1931, 48.
- 2238 K—n.: Társadalmi gondoskodás a gyenge népiskolai tanulókról. *Rismann*: Deutsche Schule. 1910, 646-7.
- 2239 Kristics Sándor: *Boróczy Kálmán*, A falusi szabadtanítás. 1918, 322-4.
- 2240 Lázár Szilárd: *Vértess O. József*, Gyógypedagógia és középiskola. 1912, 649-50.
- 2241 —: *Vértess O. József*, Ideges gyermekek tanítása. 1913, 134.
- 2242 Ozorai Frigyes: *Lovas Imre*, A gyermekvédelem ügye hazánkban. Temesvár, áll. főgimn. 1908, 614.
- 2243 Pályi Sándor: A rüsselheimi népakadémia. *Flesch*: Zentralbl. f. Volksbildungswesen. 1906, 244-5.
- 2244 Quint József: *Petri Pál*, Az óvónőképzés reformja. 1927, 57-8.
- 2245 —r.: *Krasszky József*, Kézikönyv a magyar kiseddóvás ügyéről. A kiseddóvás és Fröbel kiseddnevelési rendszere. 1893, 154-5.
- 2246 Schön József: *Ellenbach Mátyás*, A gyengeelméjűek világából. 1903, 501-3.
- 2247 —: *Éltes Mátyás*, Közérdekű tudnivalók a gyengetehetségű gyermekek oktatására szolgáló kisegítő-iskolákról. 1906, 195-6.
- 2248 Szóts Gyula: *Bardócz Pál*, 1. Képek a kiseddnevelés köréből. 2. A kiseddnevelő intézetek foglalkoztatási tervéről. 1916, 284.
- 2249 Váradi József: Békés vármegye törvényhatósági iskolán kívüli népművelési bizottságának évkönyve 1928. Szerk. *Tantó József*. 1929, 57-8.
- 2250 —: *Gorzó Dénes*, A Szabad Lyceum 30 éves működése a M.A.V. Északi Főműhelytelepén az 1898-1928. években. 1929, 144-5.
- 2251 Vértess O. József: Deutsche Krüppelheime in Wort und Bild. Hrsg. von Hoppe-Nowawes. 1915, 627-8.
- 2252 V. P.: Természettudományi ismeretek. I. 1931, 49-50.
- 2253 Waldapfel János: *Koltai Virgil*, A magániskolák és nevelőintézetek szükségessége és haszna. Budapest, Röser-gimn. 1894, 368-9.
- 2254 —: *Erődi Béla*, Az angol internátusok. Ferenc József-nevelőintézet. 1894, 369-70.
- 2255 Weszely Ödön: *Mázy Engelbert*, Deákotthon. Kőszeg, kath. gimn. 1904, 562.
- 2256 Purjesz Eugénia, A kiseddnevelés hatása a népiskolára, tekintettel a megalkotás küszöbén álló kiseddnevelési törvényre. 1892, 313.
- 2257 A kiseddóvás és nevelés módszertani kézikönyve. *Dömötör Géza*: Kiseddnevelés. 1893, 169.
- 2258 Roboz József, Módszeres beszéd- és olvasási gyakorlatok dadogók számára. 1897, 270.
- 2259 Magy. Gyógypaed. Új folyóirat *Roboz József* szerkesztésében. 1898, 60-1.
- 2260 Maurice Pellisson, Les oeuvres auxiliaires de l'École en France. 1904, 509.
- 2261 Keleti Adolf, A mozgó-színház (mozi) mint a népműveltség eszköze. 1913, 39-40.
- 2262 Exner Leo, Gyermekfoglalkoztató. 1914, 104.
- 2263 Finkey Ferenc, A patronage a háború alatt és után. 1915, 629.
- 2264 Segítő óra. A. Schiller: Die Deutsche Schule. 1916, 220.
- 2265 Az ifjúság gondozása a tanköteles kor után. *P. Matzdorf*: Archiv f. Päd. 1916, 301.

- 2266 A háborúban megsérültek nevelése. *W. Stern: Zt. f. päd. Psych. u. exp. Päd.* 1916, 446.
 2267 Az Uránia Magy. Tud. Színházegylet Jelentése. 1917, 121-2.

C. Hírek és adatok

- 2268 Ellenbach Mátyás: Az állami kisegítő iskola. 1903, 185-6.
 2269 Éltés Mátyás: Magy. Gyógypedagógiai Társ. 1922, 122-3.
 2270 Gy. B.: A párisi továbbképző-iskolák. 1904, 118-9.
 2271 I.: A Fiataikorúak Bíróságának Gyermekjóléti Szövetsége. 1917, 589.
 2272 kf.: A tehetségesek iskolája. 1905, 301-3.
 2273 —: A rádió az iskola és közművelődés szolgálatában. 1927, 249-50.
 2274 —: Informations pour la presse d'outre-mer. 1930, 179-80.
 2275 T. Z.: A Magy. Gyógyped. Társ. továbbképző tanfolyama. 1922, 187.
 2276 A Magy. Tanítók Orsz. Bizottságának népnevelői osztályának átirata. 1892, 116-7.
 2277 Középiskolai tanárjelöltek internátusa. 1895, 477.
 2278 Felvételi vizsgálat a tanítónő- és óvónőképzőkben. 1896, 225.
 2279 Szabad Lyceum. 1898, 187-9.
 2280 Fordulat a külön iskolák ügyében. 1900, 218-9.
 2281 Gyógypedagógiai szaktanítók képzése. 1900, 442-3.
 2282 A fogyatékos beszédűek tanítása. 1900, 443.
 2283 Gyöngetehetségűek iskolája. 1900, 507.
 2284 Gyógypedagógiai intézetek. 1900, 507.
 2285 Nagy alapítvány a siketnémáknak. 1901, 447.
 2286 A bpesti Szabad Egyetem. 1901, 507.
 2287 Wlassics-kollegium. 1901, 509.
 2288 Magvetés. (Szabad Egyet.) 1902, 580-3.
 2289 Az Erzsébet Népakadémia megnyitása. 1904, 119.
 2290 Újabb főiskolai internátusok Budapesten és Kolozsvárt. 1904, 434-40.
 2291 A Tanítók Hunyadi-Háza Kolozsvárt. 1904, 500-1
 2292 Az Uránia szemléltető népoktatása. 1905, 223-4.
 2293 Ankét a szabad tanításról. 1908, 573.
 2294 A szabadoktatás orsz. szervezete. 1910, 60-1.
 2295 Iskolák a szabadban. 1911, 179.
 2296 Gyógypedagógiai szanatórium. 1912, 187.
 2297 Külön osztályok elmaradt tanulók részére. 1912, 241-2.
 2298 Óvónők továbbképzése. 1913, 168-9.
 2299 „Új iskola“. 1915, 528.
 2300 Kriminálpedagógiai Intézet. 1916, 91.
 2301 Óvodai szemléltető képek. 1917, 207.
 2302 Falusi népakadémiák szervezése. 1922, 187.
 2303 Orsz. Népfőiskolai Széchenyi-Szövetség. 1922, 187.
 2304 A Magy. Gyógypedagógiai Társ. III. orsz. értekezlete. 1929, 150.

i) TANÜGYI KONGRESSZUSOK, GYÜLÉSEK ÉS KIÁLLÍTÁSOK, PEDAGÓGIAI KÖNYVTÁR

A. Önálló cikkek

- 2305 Beke Manó**, A debreczeni tanszerkiállítás és a lemergi országos kiállítás tanügyi csoportja. 1894, 470-82, 527-35.
Jelentés a vkm.-nek. ta
- 2306 —**, A millenniumi kiállítás középiskolai alcsoportja. 1896, 286-92. (l. 1540)
- 2307 Czákó Elemér**, A tanító muzeum. 1920, 9-13.
A múzeum nemcsak tárgyak gyűjteménye, hanem szellemi kincstár. Az elődök megbecsülése egymagában nem elég arra, hogy a múzeumnak létjogot adjon. A különleges célokra való törekvés és a rokonintézményekkel való együttműködés teszi lehetővé azt, hogy a múzeumnak az életre is legyen termékeny hatása. jő
- 2308 eg.**, A filológusok első rajnai gyűlése Kölnben. 1908, 229-31
- 2309 —**, A német filológusok és tanügyi férfiak 49. gyűlése Baselben. 1908, 231-5.
- 2310 Endrei Gerzson**, Az osztrák középiskolai ankét. 1908, 174-9.
- 2311 Erődi Béla**, A londoni magyar kulturális kiállítás és tanulmányai. 1909, 80-92, 162-71.
A kulturális kiállítás felöleli a magyar tanügy és kultúra teljességét, annak állapotát az intézmények szerves rendjében mutatja be. Az angol lapok nagy elismeréssel szólnak a 12 fülkés magyar iskolai kiállításról. A magyar iskolák magasabb nivóúak, mint azt az angolok maguk is elismerik. sa
- 2312 Fekete József**, Javaslat országos népművelésügyi kongresszus ügyében. 1918, 327-31.
- 2313 Frank Antal**, Katolikus Pedagógiai Kongresszus. 1930, 293-5.
- 2314 Gaal Jenő**, A londoni morálpedagógiai kongresszus. 1909, 65-80, 148-62. (l. 1137)
- 2315 G. S.**, A gyermekvédő kongresszus. 1900, 1-8.
A Budapesten tartott II. nemzetközi gyermekvédő kongresszus. Az orvosi és jótékonyági szakosztályok javaslatai: a társadalom a gyermekvédelem útján önvédelmét szolgálja. A jogi szakosztály: a hatalmukkal visszaélő szülőköt elvenni a gyermeket. A pedagógiai szakosztály: az iskolának éppen olyan gondot kell fordítania a nevelésre, mint az oktatásra. mt
- 2316 Gy. B.**, A „Ligue Française de l'Enseignement“ 26. kongresszusa. 1906, 569-72.
- 2317 —**, A német Gesellschaft für Verbreitung für Volksbildung 36. nagygyűlése Nürnbergben. 1907, 45-7.
- 2318 György Aladár**, Népiskoláink az ezredévi kiállításon. 1896, 422-31. (l. 1563)
- 2319 —**, A nemzetközi gyermekvédő kongresszus Budapesten. 1900, 8-19.
A gyermekvédelem fejlődése; első kongresszus Firenze 1896. A budapesti

- kongresszus előkészítése. Szakosztályok megalapítása. Megnyitás. Tagok. Tanácskozások. 5 szakosztály, 26 tétel. A kongr. iratai, kiállítások. Legközelebb 1902 London. *ta*
- 2320 Heinrich Gusztáv és Szuppán Vilmos**, A zágrábi tanszerkiállítás. 1893, 209-15.
A vkm.-hez intézett jelentésből. *ta*
- 2321 Imre Sándor**, A hágai kongresszus. 1912, 557-65.
- 2322 I. s.**, Középiskolai tudakozó-intézet. 1906, 52-3.
- 2323 Juba Adolf**, A berlini nemzetközi nőkongresszus. 1896, 585-93. (l. 2008)
- 2324 —**, Az első nemzetközi iskolaegészségügyi kongresszus Nürnbergben. 1904, 419-33.
1500 résztvevő; hét osztályban 153 előadás, közöttük 32 referátum. Egy-néhány előadás ismertetése. *ta*
- 2325 Kaiblinger Fülöp**, A modern nyelvtanárok kongresszusa Párizsban. 1909, 358-65.
- 2326 Kállai Ernő**, Német és japán gyermekrajzok. 1925, 37-44.
- 2327 Kálmán Miksa**, A genfi tanügyi kongresszusról. 1896, 593-8.
1700 résztvevő. 2 tárgy: nevelő oktatás és továbbképző népiskola. *ta*
- 2328 Kemény Ferenc**, Nemzetközi paedagogiai kongresszus Budapesten 1896-ban. 1894, 1-8.
A Pesti Hírlap és Budapest cikkeivel kapcsolatban programot ad. *ta*
- 2329 —**, A világkiállításoknak nemzetközi iskolája. 1900, 238-46.
Két egymással kapcsolatos francia terv ismertetése egy francia füzet alapján: 1. a világkiállítások nemzetközi iskolájának lényege, terve, célja és programja; 2. a tudomány, a művészetek és a nevelés fejlesztésére alakult nemzetközi szövetség alapszabálytervezete. *ta*
- 2330 —**, A St. Louis-i világkiállítás tanügyi csoportjai. 1905, 270-82, 377-95.
Az amerikai közoktatásügy sajátosságai: iskolai képzés megbecsülése, demokratikus szellem, áldozatkészség, szabad fejlődés, a szervezet sokfélesége, női tanerők túlsúlya, a leányiskolák magasabb fejlettsége, munkára és keresetre való nevelés, a kiképzésnek egyetemes volta és gyakorlati sokoldalúsága, egyenletes képzés az alsó fokon, az egyéni hajlamok figyelembevétele a felsőbb fokon, vallásos, hazafias és testi nevelés, a koedukáció, decentralizáció, az ú. n. textbook-method, a tanerők állandóságának hiánya és állásuknak bizonytalansága, egyes tantárgyak túltengése. A kiállítás technikája, az idegen nemzetek kiállítási anyaga. *fra*
- 2331 —**, Glosszák egy ankétról és egy jegyzőkönyvről. 1906, 381-85.
- 2332 Kenyeres Elemér**, Az Új Nevelés Nemzetközi Ligájának V. kongresszusa. 1930, 231-40.
- 2333 Kerégyártó Elek**, Levél a szerkesztőhöz. 1894, 103-5. (l. 2011)
- 2334 kf.**, A bécsi tanárgyűlés és tanszerkiállítás. 1903, 232-8.
Előadások az összes üléseken. A hat szakosztályban tartott előadások tárgysorozata. A kiállítás. *ta*
- 2335 K. F.**, Tornatanítók kongresszusa. 1906, 379

- 2336** —, Nemzetközi értekezlet egy „új nevelési rendszer” ügyében. 1925, 62-3.
- 2337** —, Pedagógiai és tankönyvkiállítás Budapesten. 1927, 157-159.
- 2338** —, III. Finn-ugor közmívelődési kongresszus. 1928, 175-7.
- 2339** Kohlbach Bertalan, A fajok első egyetemes kongresszusa Londonban és az iskola. 1911, 554-8.
- 2340** Kornis Gyula, Az első magyar egyetemes tanügyi kongresszus (1848). 1926, 65-81. (I. 231)
- 2341** Kovács János, Uralkodó irányzatok a millenniumi kongresszuson. 1898, 257-70. (I. 1285)
- 2342** —, Zárójelentések a millenniumi tanügyi kongresszusról. 1901, 558-67.
A közoktatásügy terén történt változások. Reformtörekvések, a kibontakozás jelei. Rendszeresített játékdélutánok, kirándulások. A hitoktatói állások rendszerezítése. Nemzeti irodalom- és történelemtanítás fontossága. Az összes iskolák tantervének revíziója. Az egységes szabályozás. *ba*
- 2343** Kovács Rezső, Jelentés a testi nevelés nemzetközi kongresszusáról. 1901, 356-82. (I. 999)
- 2344** Kovács Alajos, Muzeumaink és közkönyvtáraink. 1917, 197-204.
- 2345** Körösi Henrik, Külföldi népiskolai szemléltető képek kiállítása. 1900, 380-4.
Wlassics miniszter pályázatterve 40 művészi szemléltető képre. Az OKT ehhez megszerezte és kiállította a külföldi szemléltető képeket. A kiállítás ismertetése. *ta*
- 2346** —, A 2. nemzetközi elemi népiskolai kongresszus Párisban. 1911, 10-23, 83-98.
A különböző országok képviselői. A tárgyalt kérdések: Az iskolakötelezettség. Határozatok. Hazánk állapota e téren. A természettudományok tárgya és célja az elemi iskolában. A tanítóképzés. Az iskolai felügyelet. Iskolán kívüli oktatás. Határozatok. *na*
- 2347** Kundt Ernő, A nevelésügyi társaságok világszövetségének kongresszusa Edinburghban. 1925, 90-104.
A világbéke gondolatának terjesztését tűzte ki célul az ifjúság nevelésén keresztül. Edinburghban volt az első kongresszus, melyen hazánk követe mind a megcsonkított, mind az elszakadt magyarság helyzetét feltárta. A kongresszus 20 határozatot hozott. *kt*
- 2348** Latkóczy Mihály, A német philologusok és tanférfiak XLII. vándorgyűlése Bécsben. 1893, 365-75.
- 2349** Máday István, A Magy. Gyógypedagógiai Társ. első országos értekezlete. 1923, 67-71.
- 2350** Pályi Sándor, A népszerű főiskolai előadásokat szervező németajkú intézményeknek 1904. márc. 19-21-ig Bécsben tartott első nagygyűlése. 1904, 604-10. (I. 2196)
- 2351** —, A németajkú főiskolai előadásokat rendező intézmények II. nagygyűlése. 1906, 376-7.

- 2352** Pethes János, A gyermekpsychologusok gyűlése Jénában. 1900, 479-90. (I. 794)
- 2353** —, A gyermekpsychologusok III. gyűlése Jénában. 1902, 249-56. (I. 795)
- 2354** Quint József, A Harmadik Egyet. Tanügyi Kongresszus és a vele kapcsolatos Orsz. Tanügyi Kiállítás. 1928, 173-5.
- 2355** —, Az amszterdami nemzetközi testnevelési kongresszus. 1928, 242-5.
- 2356** Simkó József, A magy. kir. orsz. mintarajziskola és rajztanárképző intézet kiállítása az 1893/94. iskolaév végén. 1894, 408-10.
- 2357** Somogyi Géza, A chicagói nemzetközinevelésügyi kongresszusról. 1896, 387-406.
A fő- vagy összes üléseken tartott megnyitó, üdvözlő beszédek és értekezések. Ez utóbbiak részletesen. ta.
- 2358** Szirtes Ignác, A geometriai kiállítás. 1896, 570-6.
Rajzok a magy. kir. honvédség Horvát-Szlavonország és Bosznia-Hercegovina csarnokaiban. ta
- 2359** Szuppán Vilmos, A X. kereskedelmi oktatásügyi nemzetközi kongresszus. 1914, 57-62.
- 2360** Török Arthur, Jegyzetek a brüsszeli világkiállítás tanügyi részéről. 1911, 99-102.
- 2361** Vágel Jenő, A tanszermuzeum és a paedagogiai könyvtár. 1907, 6-16.
Tanszermuzeumok létesítése és története külföldön. A magy. orsz. tanszermuzeum története és jelenlegi helyzete. Az orsz. pedagógiai könyvtár, a könyvek csoportosításának vázlata, kibővítésre vonatkozó javaslatok. Pedagógiai olvasóterem. Javaslatok: hivatalos értesítő kiadása és társalkodó szoba. *mt*
- 2362** Az orsz. tanszermuzeum és paedagogiai könyvtár újjaszervezése. 1906, 506-7.
- 2363** Közgyűlések. (Orsz. Polg. Isk. Egyes. Kaposvárott és Kereskedelmi Szakisk. Tanárok Orsz. Egy. Fiumében.) 1906, 642-4.
- 2364** Közgyűlések. (Az Orsz. Középisk. Tanár Egyes. és a Tanítóképző-intézeti Tanárok Orsz. Egyes.) 1906, 562-5.

B. Ismertetett művek és értekezések

- 2365** eg.: A rajnai tanárok II. gyűlése Bonnban. Neue Jahrbücher, 1909, 252-4.
- 2366** Éltes Mátyás: Bericht über den Verbandstag der Hilfsschulen Deutschlands zu Bonn. Erstattet von Wehrhahn und A. Henze. 1915, 567-70.
- 2367** Kemény Ferenc: Compte-Rendu du 2e congrès international d'éducation morale à la Haye. 1913, 500-1.
- 2368** kf.: Deuxième congrès international de l'éducation physique de la jeunesse: Règlement et rapports préliminaires. 1905, 560-1.
- 2369** —: Nemzetközi közoktatásügyi kormányértekezlet. Minerva. 1913, 370.
- 2370** —: Az első német morálpedagógiai kongresszus. 1921, 73-4.

- 2371 —: A felső kereskedelmi iskolát végzettek szövetségeinek VI. nemzetközi kongresszusa. 1931, 215-6.
- 2372 K. F.: A Fővárosi Pedagógiai Könyvtár Évkönyve és szemelvényes szakjegyzéke. 1929, 53-5.
- 2373 —: A Fővárosi Pedagógiai Könyvtár Évkönyve és új szerzeményeinek válogatott jegyzéke. 1930, 307-9.
- 2374 Nagy J. Béla: Voeux du 4e Congrès International d'Éducation Familiale. 1931, 188-9.
- 2375 Nemesné M. Márta: Towards a new education. Edited by William Boyd. 1931, 57.
- 2376 Radák Olga: A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége 1925. évi nőnevelési kongresszusa. 1926, 179-81.
- 2377 Schmidt Márton: A nevelésügyi intézmények világszövetségének edinburghi kongresszusa. 1926, 170-4.
- 2378 Az 1848-iki tanügyi kongresszusról. Péterfy Sándor dolgozata. 1895, 221-2.
- 2379 Ballai Károly. A Gyermektanulmányi Múzeum gyűjteményének leírása. 1913, 36.
- 2380 Az erdélyi római kath. status tanárai XVI. közgyűlésének évkönyve. 1913, 306.

C. Hírek és adatok

- 2381 A.: A nemzetközi pedagógiai kongresszus Locarnóban. 1927, 72.
- 2382 Antal Géza: A német philologusok és tanférfiak 43. gyűlése. Kölnben. 1895, 598-601.
- 2383 Ballai Károly—Nagy László: A Gyermektanulmányi Múzeum pedagógiai osztálya. 1912, 188-90.
- 2384 Bonney S. Károlynak, a világ társ-kongresszus elnökének üdvözlete a chicagói kongresszuson. Ford. Somogyi Géza. 1895, 354-7.
- 2385 f.: Iskolai képek és diszítések kiállítása Párisban. 1904, 502.
- 2386 Gyertyánffy István—Kliss Áron: Felhívás a Comenius kiállítás érdekében. 1892, 109-10.
- 2387 i.: Népegészségi Orsz. Nagygyűlés. 1917, 508-9.
- 2388 —: Nevelésügyi orsz. tanácskozás. 1917, 590.
- 2389 Kemény Ferenc: Tételek egy nemzetközi nevelés és oktatásügyi kongresszus számára. 1899, 398-400.
- 2390 kf.: Nemzetközi paedagogiai könyvtár. Internationale Bibliothek für Pädagogik und deren Hilfswissenschaften. Szerk. Chr. Ufer. 1900, 137-8.
- 2391 —: A st. louis-i világkiállítás közoktatásügyi csoportja. 1904, 442-5.
- 2392 —: Harmadik nemzetközi morálpedagógiai kongresszus. 1922, 85-6.
- 2393 —: Nemzetközi embervédelmi kiállítás Budapesten. 1926, 190-1.
- 2394 —: Nürnberg város iskola- és kulturális kiállítása. 1930, 61-3.
- 2395 K—n.: Német főiskolai tanárok nagygyűlése. 1909, 255.
- 2396 K—y.: Fővárosi Pedagógiai Könyvtár. 1927, 247-8.
- 2397 Léber Gyula: A X. kereskedelemoktatásügyi nemzetközi kongresszus. 1913, 63-4.
- 2398 Lux Gyula: Íráskiállítás Budapesten. 1930, 178-9.

- 2399 p.: Az V. nemzetközi lélektani congressus. 1905, 160.
- 2400 Quint József: A berlini esztétikai kongresszus. 1913, 628-32.
- 2401 sz—s.: A magyar rajztanárok nagygyűlése. 1905, 227-9.
- 2402 v. s.: Az olasz paedagogiai muzeum. 1911, 25-6.
- 2403 Tanárok kongresszusa. 1892, 188.
- 2404 Orsz. tanszerkiállítás Debreczenben. 1893, 332.
- 2405 A német tanférfiak és philologusok egyesületének 42. gyűlése. 1893, 334.
- 2406 Tanfelügyelők kongresszusa. 1893, 385-8.
- 2407 Jubiláris közgyűlés. 1893, 558.
- 2408 Nemzetközi kongresszus a műkedvelés (sport-amateurség) elveinek tanulmányozására és terjesztésére Párisban. 1894, 221-4.
- 2409 A debreceni orsz. tanszerkiállítás rendező bizottsága a vkm.-nél. 1894, 378-9.
- 2410 A magyar paedagogusok pünkösdi ülése. 1894, 379-81.
- 2411 Az ezredéves ünnep magyar tanügyi kongresszusa. 1894, 444-7, 495-6.
- 2412 A debreceni tanszerkiállítás. 1894, 447-8.
- 2413 A Délmagyarországi Tanítóegylet XXVIII. nagygyűlése. 1895, 72-4.
- 2414 Az orsz. tanügyi kongresszus. 1895, 133.
- 2415 A görög nyelv kérdése a chicagói paedagogiai kongresszuson. 1895, 124-5.
- 2416 Classica-philologiai muzeum szervezése a debreceni ref. főgymnasiumban. 1895, 280-1.
- 2417 A millenniumi tanügyi kongresszus. 1895, 281-2.
- 2418 A II. orsz. és egyetemes tanügyi kongresszus szervező bizottságának ülése. 1895, 359.
- 2419 A győrvidéki tanító-egyesület közgyűlése. 1895, 481-2.
- 2420 Készüljünk a kongresszusra. (A II. orsz. egyet. tanügyi kongresszus.) 1895, 537-41.
- 2421 A II. orsz. és egyet. tanügyi kongresszus összes ülésének tételei 1895, 541-3, 596-7.
- 2422 A millenniumi II. orsz. és egyet. tanügyi kongresszus rendező bizottsága. 1895, 543.
- 2423 Felhívás. A II. orsz. és egyet. tanügyi kongresszus elnöksége. 1895, 607.
- 2424 Értesítés. A II. orsz. és egyet. tanügyi kongresszusról. 1896, 148.
- 2425 A II. orsz. és egyet. tanügyi kongresszus érdekében. 1896, 222-4.
- 2426 Orsz. zenész kongresszus. 1896, 224-5.
- 2427 Orsz. tanszermuzeum és paedagogiai könyvtár. 1897, 263-5.
- 2428 Testi nevelés: Nemzetközi Olimpiai Kongresszus Havreban. 1897, 346-7.
- 2429 Felhívás a kongresszusi napló ügyében. (II. orsz. és egyet. tanügyi kongresszus.) 1897, 653-4.
- 2430 A II. orsz. és egyet. tanügyi kongresszus naplója. 1898, 191; 1899, 568-9.
- 2431 Gyermekvédő kongresszus Budapesten. 1898, 506-10.
- 2432 Az 1900. évi párisi nemzetközi kiállításon tartandó kongresszusok szabályzatából. 1899, 314-6.
- 2433 A kisdiednevelők közgyűlése és Pósa ünnepe. 1900, 343.
- 2434 Közgyűlések. 1900, 343.
- 2435 A tanítóképző tanárok kolozsvári közgyűlése. 1900, 443-5.
- 2436 A kereskedelmi iskolai tanárok szegedi közgyűlése. 1900, 445.
- 2437 A középiskolai tanáregyesület temesvári közgyűlése. 1900, 565-6.

- 2438 A középiskolai tanáregyesület közgyűlése. 1902, 522-5.
- 2439 A tanítóképző tanáregyesület közgyűlése. 1902, 525-7.
- 2440 A polgáriszkolai egyesület közgyűlése. 1902, 583-4.
- 2441 A kereskedelmi iskolai tanáregyesület közgyűlése. 1902, 644-6.
- 2442 A VI. Egyetemes Tanítógyűlés. 1903, 573; 1904, 440-1.
- 2443 Rajztanárok nagygyűlése. 1905, 415-8.
- 2444 Közgyűlések. 1905, 548-51.
- 2445 Nemzetközi morálpedagógiai kongresszus. 1908, 249-50, 505-9, 572.
- 2446 Helyreigazítás a londoni morálpedagógiai kongresszussal kapcsolatban. 1908, 622.
- 2447 Ankét a szabad tanításról. 1908, 573.
- 2448 A morálpedagógiai kongresszus. 1909, 60-1.
- 2449 A családi nevelés kongresszusa. III. Brüsszel. 1909, 383-4.
- 2450 Külföldi lapok a genfi kongresszusról. (VI. nemzetközi lélektani kongresszus.) 1909, 523.
- 2451 Felhívás. A Magyar Gyermektanulmányi Társ. orsz. kongresszusára. 1912, 653-4.
- 2452 Az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület közgyűlése. 1913, 168.
- 2453 A Katholikus Középiskolai Tanáregyesület közgyűlése. 1913, 168.
- 2454 A Fővárosi Pedagógiai Könyvtár Értesítője. 1913, 169.
- 2455 Előadások. A Magyar Gyermektanulmányi Társ. értekezletein. 1913, 169.
- 2456 Gyermektanulmányi kongresszus. 1913, 317-8.
- 2457 A III. egyetemes tanügyi kongresszus egybehívása. 1913, 667-8.
- 2458 Az Orsz. Pedagógiai Könyvtár 1913-ban. 1914, 254.
- 2459 Gyermektanulmányi Múzeum. 1915, 218.
- 2460 Az iskola és a háború. (Kiállítás Berlinben.) 1915, 218-9.
- 2461 Az Orsz. Ped. Könyvtár. 1915, 219.
- 2462 Háborús kiállítás. 1916, 90-1.
- 2463 A Népközponti Ifj. Könyvtárakat Intéző Bizottság. 1917, 122.
- 2464 A Magyar. Paed. Társ. Könyvtára. 1917, 373-4.
- 2465 Nevelésügyi Orsz. Tanácskozás. 1917, 439.
- 2466 Harmadik nemzetközi morálpedagógiai kongresszus. 1922, 64, 123.
- 2467 A negyedik nemzetközi morálpedagógiai kongresszus. 1923, 23.
- 2468 Első orsz. gyermekügyi kiállítás. 1923, 72.
- 2469 A 7. nemzetközi középiskolai kongresszus. 1925, 158.
- 2470 III. Egyet. Tanügyi kongresszus. 1926, 58-62, 134-5, 190.
- 2471 A III. egyet. tanügyi kongresszus elhalasztása. 1927, 185-7.
- 2472 A III. egyet. tanügyi kongresszus előkészítő bizottsága. 1927, 252.
- 2473 Készülődés a III. egyet. tanügyi kongresszusra. 1928, 119-20.
- 2474 A Magyar Gyógytárgyok Társ. III. Orsz. Értekezlete. 1929, 150.
- 2475 A III. egyet. tanügyi kongresszus határozati javaslatok. 1929, 150.
- 2476 Katolikus pedagógiai kongresszus Budapesten. 1930, 180.
- 2477 A III. egyet. tanügyi kongresszus naplója. 1931, 61.

K) A KÖZNEVELÉS SZOCIOLÓGIAI VONATKOZÁSAI

A. Önálló cikkek

- 2478 Agárdi László, A háborús tanítások és a tanulók. 1918, 116-22.
- 2479 Altenburger Adolf, Ágner Lajos, Földváry Ferenc, Molnár Oszkár, Radnóti Dezsőné, Teveli Mihály, Iskoláink belső élete az első háborús tanévben. 1914/15. évi iskolai értesítők nyomán. 1915, 572-87, 632-50.
- 2480 Benisch Arthur, I. s., Szomszédaink és magunk megismerése. 1916, 72-3.
- 2481 Biró Imre, A középiskola és a modern élet. 1912, 13-23. (I. 1542)
- 2482 Déri Gyula, Az ujság nevelő hatása. 1917, 482-6.
- 2483 Ember János, A társadalom a népoktatás szolgálatában. 1898, 270-7.
A szülők és a népoktatás: az iskolaszékek és gondnokságok mint a szülő nevelési jogainak és kötelességeinek törvényes képviselői. A népnevelés szolgálatában álló társadalmi intézetek működése. *ta*
- 2484 Fináczy Ernő, Az iskola és a háború. 1915, 530-4.
A progresszív irányú pedagógiai irodalom panaszai a köznevelés ellen a nyugati államokban. A történeti alapon felépült magyar iskola szerepe az élethalálharc együttérzésében. Vannak az iskolával szemben jogosult kívánalmak is, mert az iskola életeleme a folytonos haladás és lüktetés. *ga*
- 2485 Geöcze Sarolta, Az iskola és a parasztsocializmus. 1898, 361-7.
A parasztsocializmus gyógyítása céljából a való élettel közvetlenül érintkezve kell megállapítani a nevelésügy tényezőinek működését. A szocializmus terjedésének okai: 1. a bizalom megrendülése az úriosztály és a nép között, 2. a vallástalanság terjedése, 3. a nép elszegényedése, 4. a szervezetlenség. A pedagógia ezen úgy segíthet, ha a nép megbecsülésének gondolatát, az okos és munkás részvétet terjeszti, a vallásos érzést erősíti, az elszegényedést nagy részben okozó tudatlansággal szembeszáll és a szövetkezeti ügyet propagálja. *mt*
- 2486 Imre Lajos, A hadiárvak nevelésének kérdéséhez. 1916, 289-296.
- 2487 Imre Sándor, Köznevelésünk és a háború. 1914, 465-71.
A köznevelés munkásainak kötelessége. A háború hatása az iskolákra, a nevelésre. A nevelés feladatainak vizsgálása. Közzellem, közviszonyok. A tanítás anyagának kiválasztása. A tanító pedagógiai gondolkodásának alakulása. A köznevelés szervezeteinek irányelvei. Teremtjük meg a magyar nevelést! *na*
- 2488 —, A békére való átmenet nevelésügyi feladatai. 1917, 377-382. (I. 543)
- 2489 —, A békére való átmenet nevelésügyi kérdései. 1918, 185-198. (I. 544)
- 2490 I. s., Az 1914/15. iskolai év befejezése és története. 1915, 202-205.
- 2491 —, Benső megújulás. 1918, 564-6.
- 2492 Kemény Ferenc, Pálffy János gróf alapítványa. 1900, 513-19.

3 milliós alapítvány a középosztály gyermekei számára. Az alapítvány jelentősége. ta

- 2493** —, A békemozgalom paedagogiai jelentősége. 1906, 593-617.
I. A békével az iskola két irányban foglalkozik: nevelés és oktatás útján. A béketanítás a jellemre ható nevelésnek hathatós eszköze. II. Eszköze az ifjúság nevelése és tanítása az emberszeretet és türelmesség szellemében. III. A történelemtanítás és történelmi könyvek revíziója, a békemozgalmat elősegítő hazai és külföldi egyesületek. IV. Az iskolai béketanítás az egyes tárgyakkal kapcsolatosan. Eredmények. V. A békenap megtartása. A milánói XV. nemzetközi békekongresszus, a határozatok. kra

- 2494** —, Új idők. 1915, 28-53.

A háború után várható nagy átalakulások általános jellege. A háború hatásai. Ama tényezők, melyek előreláthatóan erősödni fognak és amelyek meggyöngülnek. A harmonikus nevelés szempontjából nem kívánatos a militarizmus és a német befolyás elhatalmasodása. Tanulságok 6 pontba foglalva. ga

- 2495** —, A háború és a nyelvek. 1916, 227-46, 343-53.

Az idegen nyelvek tanításának a háború után várható módosulása. Felfogása 12 pontban: 1. Valamennyi nemzet az öt kulturálisan és gazdaságilag érdeklő nemzet nyelvét törekszik megtanulni. 2. Az idegen nyelveket nem annyira kulturális, mint gazdasági jelentőségük miatt kell tanulni. 3. Szabad választás az idegen nyelvek között. A klasszikus nyelvek tanítását korlátozni kell. 4. Főcél az irodalmi művek megértése. Az illető nemzet szellemének megértése. 5. Nem direkt módszer, hanem szövegmagyarázat és ezzel kapcsolatos nyelvtan. 6. Kell, hogy az illető nyelvtanár külföldön járjon. 7. Nálunk elsősorban németet (francia, angol) kell tanítani, de a nemzetiségek nyelvét is. 8. Nagy gond az anyanyelv tisztaságára. 9. A tanítás középpontja a magyar nyelv, irodalom és történelem. 10. A német nyelvtanítás lehetőleg már a népiskolában. 11. A középiskolák életében a reális irány. 12. A magyar nyelv elismertetése: kulturális és gazdasági értelemben összekötő kapcsol Nyugat és Kelet között. csa

- 2496** K. F., A katonai nevelésről. 1918, 402-10.

- 2497** Killán Zoltán, Pályaválasztási tanulságok. 1918, 445-8.

- 2498** Kornis Gyula, Társaságunk feladatai és a pedagógiai pacifizmus. 1925, 1-11.

A pedagógiai elvek népszerűsítése és terjesztése, az elméleti pedagógia kérdéseinek tárgyalása, a tanítói világ összetartozása és egysége tudatának erősítése. Elvileg vallja a pedagógiai pacifizmus eszméit, azonban a gyakorlatban csak igazságos békerevizió után gondolhat a megvalósításukra. E gondolat képviselője a pedagógiai világparlamentekben az új feladat. kt

- 2499** —, A nyári nagy vakáció. 1928, 65-73.

Külföldi példák. A nyári vakáció meghosszabbítása sem közegészségügyi, sem kultúrpolitikai okból nem szükséges, sőt káros. kt

- 2500** Kovács János, Diákjaink hadiszolgálatának beszámítása. 1917, 513-9.

Tanulmányaik befejezése után számtíttassék be hadiszolgálatuk mind fizetés mind nyugdíj szempontjából. A szabályzatokban előírt tanulmányi idő tőlük

- is csonkíthatatlanul megkövetelendő. Az orvostanhallgatók hadikórházi szolgálatát számítsák be az egyévi kórházi praxisba. Ha a tanárjelöltek tanítottak tartalékos tiszti iskolában, ez is beszámítható az egyévi tanítói gyakorlatba. áa
- 2501 Lechnitzky Gyula**, A művelődési politika a háború után. 1917, 36-40. (I. 1294)
- 2502 Mosdóssy Imre**, Társadalom és pedagogia. 1918, 512-22. (I. 565)
- 2503 Nagy József**, A kultúra decentralizációja. 1929, 161-78. (I. 1779)
- 2504 Nánay Béla**, A békére való nevelés. 1917, 10-21.
A katonai előkészítésnek előzménye nincs. A tornatanításban a katonai képzés nem kívánatos. A katonai erények: rend, fegyelem, engedelmesség, polgári erények is. A harcvágyat az iskolának nem szabad ápolnia. Az iskola feladata a békére való nevelés. Ez nem csökkenti a hazaszeretetet. Az elpuhultságtól megóv a torna. Az ország talpköve a szellemi véderő, nem a mozsárágyú. A háborús pedagógiának éppen a háború hatása alatt békés pedagógiává kell alakulnia. áa
- 2505 —**, A békés tanítás alapvonalai. 1919, 23-36. (I. 570)
- 2506 Rácz Gyula**, A magyar művelődés válsága. 1917, 21-8.
A háború hatása a társadalmi osztályok gazdasági helyzetére. A szellemi munkájából élő értelmességi osztály helyzete. Fontos következmények a magyar műveltség fejlődésére és a magyar nemzet jövőjére. A mostani nemzedék tanultjai ezrével esnek el és a jövőben nem lesz ennek az osztálynak pénze gyermekeit taníttatni. Állami segítség szükséges: az egész nemzet érdeke. áa
- 2507 Szász Károly**, Köz művelődési kérdésekről. 1916, 97-108.
A tanügyi és köznevelési intézményekre váró feladatok a háború tapasztalatai nyomán. A nemzeti erkölcs és műveltség emelése. Ehhez jó tanárookra van szükség, akiknek anyagi függetlenségét biztosítani kell. Szülők és tanárok megértése. A háborús ifjúságot több kötelelességteljesítésre, önzetlenségre, takarékosagra, tekintélyek tiszteletben tartására kell nevelni. Fokozni kell a nemzeti nyelv és történelem szeretetét. Az idegen nyelv csak annyiban fontos, amennyiben kulturális előnyt nyújt. Legfontosabb idegen nyelv a német. csa
- 2508 A polgári iskola IV. osztálybeli tanulók pályaválasztásáról**. 1897, 332-4.
Statisztika.
- 2509 Összefoglaló tanítások a háborúról**. 1917, 291-6.
- 2510 A népiskola és a választójog**. 1918, 225-31.
- 2511 A népiskola és a választójog**. Válaszok: Fekete Antal, Fekete József, Frank Antal, Györfy Imre, Juhász József, Kilián Zoltán, Kovács Alajos, Köveskúti Jenő, Lakatos Pál, Megyery Károly, Mihály Gábor, Nagy Sándor, Sipos András, Tokody István, Vértes O. József. 1918, 331-52.
- 2512 Az olvasókhöz**. A szerkesztőség. 1918, 361.

B. Ismertetett művek és értekezések

- 2513 Ágner Lajos**: A. Mathias, Krieg und Schule. 1915, 197-8.
- 2514 Bakonyi Hugó**: Mais S. P. B., A public school in war time. 1917, 286-8.

- 2515 **Balogh Péter:** *Geőcze Sarolta*, Tanulmányok a magyar társadalom életéből. (Két jeles nőpedagógusunk címen.) 1896, 464-5.
- 2516 **Barczán Endre:** *Vajticzky Emánuel*, A háború és nevelés. 1915, 625-6.
- 2517 **Bihari Ferenc:** *Sassi Nagy Lajos*, A XX. század igazi nagy népnevelői. 1902, 376-8.
- 2518 —: *Kőrösi György*, Társadalom és iskola. Deés, áll. főgimn. 1903, 566.
- 2519 **Csáka Károly:** *Ferenczy István*, Életpályák. 1893, 550-5.
- 2520 **eg.:** A népesedés kérdéséről. *Bumm:* Päd. Zeitung. 1917, 367-8.
- 2521 —: Német iskolásfiúk táplálkozása a háborúban. *Zt. f. Schulgesundheitspflege.* 1917, 584-5.
- 2522 **E. G.,** Anglia elemi iskolái és tanítói a háborúban. *Päd. Zeitung, Päd. Rundschau.* 1917, 436-9.
- 2523 **Endrei Gerzson:** *Albert von Berzeviczy*, Humanismus und Weltkrieg. 1916, 200-1.
- 2524 **Ganyó Vilmos:** A Magy. Gyógypaedagogia előadásai rokkant katonák oktatására. 1916, 302-3.
- 2525 **G. S.:** *Nagy Gizella*, Társadalmunk betegségei. 1899, 563-4.
- 2526 **Gyulai Ágost:** A háború és kultúra kérdése az irodalomban. (*Kurt Engelbert, Otto von Gierke, Karl Lamprecht, Gustav Schiefler, H. Gaudig, A. Messer, P. Rohrbach, E. Troeltsch, Beöthy Zsolt, Lenhossék Mihály, Finácsy Ernő, Alexander Bernát, Kenedi Géza, Berzeviczy Albert, Goldziher Ignác, Lóczy L., Ferenczy Z., Jászi Oszkár, Prohászka Ottó.*) 1915, 176-89.
- 2527 **Hajdu János:** *Franz Kemény*, Kritik und Philosophie der Kriegspädagogik. 1921, 16-8.
- 2528 **Horváth Károly:** A biológiai tanítása a háború után. *Hanstein* cikke. 1917, 79-87.
- 2529 **I.:** Bevezetés a tudományos gondolkodásba. *M. Semper:* *Zt. f. Hochschulpäd.* 1918, 160-1.
- 2530 **I. L.:** *Bartók György*, Háború, közmívelődés, nemzetnevelés. 1916, 432-3.
- 2531 **I. s.:** *Th. Elsenhans*, Der Krieg als Erzieher. 1915, 92.
- 2532 —: Staatsbürgerliche Belehrungen in der Kriegszeit. Hrsg. vom Kgl. Preussischen Gewerbeamt. 1915, 198-9.
- 2533 —: *Richard Seyfert*, Von deutschem Wesen nach dem Kriege. 1916, 202.
- 2534 —: *Gyertyánffy István*, Epilógus a Theanohoz. Gondolatok Theano-nevelési eszmék gyakorlati megvalósításáról. 1916, 373-4.
- 2535 —: A német középiskola a háború után. *Kriegspädagogik.* Hrsg. von W. Jannell. 1917, 343-8.
- 2536 **Kelemen Ignác:** Tanulóink hivatása. *G. Diard:* *Rev. Univ.* 1909, 373.
- 2537 **Kemény Ferenc:** *I. Guichard et I. Voichet*, L'enseignement pacifiste à l'école primaire. 1907, 308-9.
- 2538 —: A háború és az iskola. (Háborús előadások az Orsz. Ped. Könyvtárban. *Friml Aladár, Gyulai Ágost, Lechnitzky Gyula, Lüttke Aurél, Szabó László, Imre Sándor.*) 1916, 57-62.
- 2539 —: *Jakob Wychgram* hrsg., Die deutsche Schule und die deutsche Zukunft. 1917, 350-3.
- 2540 —: *Joseph Schüller*, Die Erziehung zur Rechtsfriedensgesinnung durch die Volksschule. 1922, 118-20.

- 2541 **kf.:** Uj könyv a pályaválasztásról. *P. Jacquemart*, Professions et métiers, guide pratique pour le choix d'une carrière. 1895, 70.
- 2542 —: *Walter János*, Liliom a viharban. 1915, 571.
- 2543 —: *Pierre Bovet*, La Paix par l'École. 1929, 221-2.
- 2544 **K. G.:** A francia iskolák és az alkoholizmus. *Revue Universitaire*. 1914, 253.
- 2545 **K—n.:** Középiskola és közvélemény. *H. Weimer: Monatschrift f. höh. Schulen*. 1910, 52-3.
- 2546 —: Tanulóink élete az iskolán kívül. *H. Weimer: Monatschrift f. höh. Schulen*. 1910, 644-5.
- 2547 **Kornis Gyula:** *J. Wilson Harper*, Education and Social Life. 1909, 242-8.
- 2548 **Noszlopi László:** *W. Flitner*, Der Krieg und die Jugend. 1931, 220.
- 2549 **Ozori Frigyes:** *Feles Adolf*, Az alkoholizmusról. Zombor, áll. főgimn. 1909, 43.
- 2550 —: *Pap Mózes*, A boldogulás útja a tanuló előtt. Székelykeresztur, unit. gimn. 1909, 596-7.
- 2551 —: *Kövesi Lajos*, A boldogulás útja. Vác, kegyesrendi főgimn. 1909, 597.
- 2552 —: *Obláth Richard*, Az alkoholizmus élettani és ethikai hatásai. Ungvár, kath. főgimn. 1907, 611-2.
- 2553 **Riegler Ernő:** A német ifjúság és a háború. *Fr. W. Foerster*, Die deutsche Jugend und der Weltkrieg. 1918, 535-49.
- 2554 **Teveli Mihály:** A gyártelepek gyermekei. *Heinrich Kautz*, Um die Seele des Industriekindes. Pharos. 1918, 585-6.
- 2555 **Téri József:** *Ernst Schulze*, Volksbildung und Volkswohlstand. 1902, 504-10.
- 2556 **T. M.:** A háború Németország iskoláiban. *Blätter f. d. höh. Schulwesen*, Allg. deutsche Lehrerzeitung. 1915, 106-7.
- 2557 —: Hadiévek az iskolában. *Aloys Fischer: Zt. f. päd. Psych.* 1917, 435-6.
- 2558 **Vida Sándor:** *Amelia Campetti*, La casse di maternita e l'organizzazione sociale dell'educazione. *Rivista di Paed.* 1907, 356-7.
- 2559 —: A szociális nevelés újabb irodalmából. 1909, 496-502. (l. 719)
- 2560 **Weszely Ödön:** *Nógrádi László*, Miért idegenkedik az ifjúság a gyakorlati életpályáktól. Szolnok, áll. főgimn. 1904, 563-4.
- 2561 —: *Horváth Zoltán*, Társadalom és iskola. Rimaszombat, prot. gimn. 1904, 628.
- 2562 Egy főrend a nevelésről. *Széchenyi Imre* gróf beszéde. 1900, 338-40.
- 2563 *John Dewey*, Az iskola és a társadalom. 1913, 136.
- 2564 Polgárság nevelése. *Molnár Viktor: Uránia*. 1914, 315.
- 2565 Világpolitikai gondolkodás. *A. Fischer: Zt. f. päd. Psych. H. Rothe: Neue Jahrbücher*. 1915, 527.
- 2566 *Márki Sándor*, A háború első éve. 1916, 68.
- 2567 A természetrajz tanítása és a háború. *Bastian Schmid: Monatshefte f. d. naturwiss. Unterricht*. 1916, 89.
- 2568 A háborús irodalomból. 1916, 91-2.
- 2569 A felekezeti különbségek és a történettanítás. *Merkle: Vergangenheit und Gegenwart*. 1916, 219-20.
- 2570 A háborúnak a gyermekekre való hatása. *W. Kammel: Zt. f. päd. Psych.* 1916, 300-1.

- 2571 A háborúban megsérültek nevelése *W. Stern: Zt. f. päd. Psych.* 1916, 446
 2572 Jelszavak. *Kemény Ferenc: Zt. f. d. österr. Gymnasien.* 1916, 446-7.

C. Hírek és adatok

- 2573 A. J.: Takarékosagra való nevelés. *Vkm. rendelete.* 1918, 470.
 2574 I.: Az angol közokt. miniszter kérdése az isk. hatóságoktól, hogy miképen kellene rendezni a nevelést a háború után. *Schweiz. Lehrerzeitung.* 1917, 373.
 2575 —: „A világháború“. 1917, 587.
 2576 —: A gyermekek kereső munkája és a nők választójoga. 1917, 589-90.
 2577 kf.: Békemozgalom és paedagogia. 1902, 270-1.
 2578 —: Egyesület az ifjúságnak békés szellemben való nevelésére. 1902, 271-2.
 2579 —: A pályaválasztásról. 1905, 554-5.
 2580 —: Antialkoholizmus. 1907, 184-5.
 2581 —: Verkehrserziehung. 1928, 62-3.
 2582 R—s.: Az iskola és a társadalom Amerikában. 1925, 63-5.
 2583 Népszerű paedagogia. 1900, 439-40.
 2584 A békemozgalom és a nevelés. 1913, 169.
 2585 Az iskola és a háború. 1915, 218-9.
 2586 A nevelés feladatai a háború után. 1915, 588-9.
 2587 Háborús kiállítás. 1916, 90-1.
 2588 Az Orsz. Paed. Könyvtár és Tanszermuzeum előadása. 1916, 127.
 2589 Politikai lapok nevelésügyi cikkei. 1917, 122-3.
 2590 A gyermekek és a háború. 1917, 207-8.

V. ISKOLA

a) SZERVEZET, FELÜGYELET, IGAZGATÁS, VIZSGÁLATOK, FELSZERELÉS

A. Önálló cikkek

- 2591 Apponyi Albert** gróf, Madarak és fák napja. Vkm. rendelet. 1906, 374-6.
- 2592 Biró Imre**, A hospitálás fontossága a tanárok és tanítványok szempontjából. 1911, 624-30.
A piaristarend gyakorlati tanárképzése. A hospitálás és egységes nevelői eljárás. A hospitálás és a tanítói eljárás. Időbeli kártalanítás a hospitálás kötelezővé tétele esetében. Kifogások a hospitálás ellen. A hospitálás nem ellenőrzés. A hospitálás haszna és jelentősége. *na*
- 2593 Bittenbinder Miklós**, Inkompatibilitások a tanárvilágban. 1919, 54-9.
- 2594 Bozóky Endre**, Az érettségi vizsgálat reformjáról. 1904, 18-23.
A vizsgálat célja. A vele kapcsolatos anomáliák oka. Az egyéves önkéntességi jog. Az írásbeli dolgozatok döntőbb befolyása. A színvonal alacsonysága és a tanárok. A kompenzáció helytelensége. Tárgyi követelmények. *ta*
- 2595 Csernátoni Gyula**, A szakfelügyeletről. 1902, 166-80.
Sok panasz ellene a felekezetek, a közönség, a tanügy munkásai részéről. Két tanulmányt ismertet: Halász Ferencét (Népt. Lapja 1897) és Heinrich Gusztávét (Középiskoláink felügyelete. Magy. Paed. 1901, I. 2611) Saját véleménye: egységes felügyelet kell és szakszerűbbé tétel. A tankerület vezetője mellé megfelelő segédszemélyzet. *ta*
- 2596 Cs. J.**, Pénzbírság és közmegvetés — mint paedagogiai eszközök. 1896, 78-80.
- 2597 D. és a szerk.**, Az órarend készítésének elvi szempontjai. 1894, 218-21.
- 2598 Dortsák Gyula**, Középiskolai administratio. 1894, 462-70, 515-26; 1895, 117-21, 193-8.
Rendeletek pótlásul A középiskolai rendtartás magyarázata c. könyvéhez. *ta*
- 2599 —**, Gyakorlati szempontok a középiskolák működésének megfigyelésénél. 1896, 189-93, 439-43, 500-6, 563-70, 598-608; 1897, 49-51, 429-34.
Irányeszmék. Csoportosítás a főigazgatói látogatáskor tárgyalni szokott címek szerint. Részletesen. *ta*
- 2600 Ember János**, Népiskolai felügyeletünk. 1895, 225-33.
A vkm. rendelete: a tanfelügyelők irodai teendőinek apasztása; a járási tanfelügyelet szervezésének kérdése. 1.-höz: részletes javaslatok. A 2.-nak nem híve; jobb a tanfelügyelő személyzet megfelelő apasztása. *ta*
- 2601 Endrei Gerzson**, Az új osztrák érettségi szabályzat. 1908, 291-5.
- 2602 —**, Középiskolai reformok Ausztriában: Az osztályozás és vizsgálatok újrendje. 1908, 472-4.

- 2603** —, Az új középiskolai Rendtartás tervezete. 1912, 80-3.
- 2604** **Fináczy Ernő**, Az 1891. évi érettségi vizsgálatokról. 1892, 500-7. Kivonat az OKT elé terjesztett előadói jelentésből. *ta*
- 2605** —, Az 1891/92-ik évi középiskolai érettségi vizsgálatokról. 1893, 277-84. Kivonat az OKT elé terjesztett előadói jelentésből. *ta*
- 2606** —, Az érettségi vizsgálat. 1911, 65-76. Ellenséges hangulat az érettségi vizsgálat ellen. Létjogának kérdése. Az érettségi vizsgálat szervezése Poroszországban 1788-ban, Franciaországban 1808-ban, Ausztriában, nálunk. Történeti fejlődése. Lehetséges-e megszüntetni, főleg nálunk? Nem. Ennek okai. Szükségessége. *na*
- 2607** —, Az iskolai felügyeletről. 1915, 1-8. A ped. szempont. A felügyelet, módja, célkitűzése, belső sikerei. Az ellenőrzés szellemi irányítás; kívánja, hogy az irányítás foglalkozzék a módszeres oktatással és hogy ez minden tantárgy számára megvalósulhasson. Az iskolai szaktanfelügyelői intézmény szervezése. *ga*
- 2608** —, A tanügyi közigazgatás kellékei. 1920, 1-9. A tanügyi közigazgatás egyedüli célja, hogy az iskolák feladataikat jól végezzék. Iskolát csak az kormányozhat jól, aki az iskolát ismeri és szereti. Sze mélyi kellékek, nem pedig jogi tanulmányok szükségeseek. Mentésíteni kell az iskolát minden külső befolyástól. Az iskola közigazgatásának közvetlennek kell lennie. *jó*
- 2609** **Göllner Károly**, Az érettségi vizsgálatról. 1896, 114-22. Felszólalás a vkm. tervezett értekezletére. Az érettségi szükséges, fenntartandó. Behatóbbá teendő, kevesbbíteni kell a vizsgálók és tárgyak számát. A javaslat kivitele. *ta*
- 2610** **Heinrich Gusztáv**, Tételek az érettségi vizsgálatról. 1896, 349-51. Színvonal emelendő. Módosítások: írásbeli, minősítés, szóbeli. *ta*
- 2611** —, Középiskoláink felügyelete. 1901, 577-86. Gyökeres orvoslás szükségessége. A főigazgatóságot központosítani kellene és kiváló szakembereket küldeni. Több szabadság a tanárnak szaktárgya kere tében. Le kell venni az igazgató vállairól a pénzkérdést, ami hátráltatja őt egyéb munkájában. *ba*
- 2612** **Imre Sándor**, Az orvos az iskolában. 1922, 161-6. 3 szempont: 1. Az orvosi és nevelői gondolkodásnak egyezőnek kell lennie: egyaránt arra törekszenek, hogy az emberek sorsát, a társadalom állapotát javítsák, mindkettő az emberre akar hatást gyakorolni. 2. Az orvos feladata az iskola egészségügyének gondozása közegészségügyi és köznevelésügyi vonatkozásban. Munkája 2 részre oszlik: az iskolai nevelés egészségügyi követelményeinek ellenőrzése és az egészségtan tanítása. 3. Az orvos helyzete az iskolában. A tanulókkal való közvetlenebb érintkezési mód biztosíthatja az iskolaorvos sikeres nevelői működését. *fra*
- 2613** **Jámbor György**, A nemzeti zászló kultusza. 1928, 236-40.
- 2614** **Juba Adolf**, Az iskolaorvosi intézmény reformja. 1901, 614-7. A tanuló fejlődésének és egészségének ellenőrzése állami érdek: az iskola-

- orvosi intézmény. Az iskolaorvos és a tornatanár; a nem otthon lakó diákok felülvizsgálása; a növendék megvizsgálása; az egészségtan tanítása. *ba*
- 2615** —, Az egyhuzamban való tanítás az elemi iskolákban. 1904, 454-69.
Eddigi felfogása. Adatok. A gyermek otthoni tanulási ideje; óraszám. A többség számára ketté osztott tanítás, a kisebbség számára egyhuzamban. *ta*
- 2616** —, Az iskolaorvos tanítson-e? 1905, 366-77.
Ki tanítsa az egészségtant: az iskolaorvos vagy hivatásos pedagógus? Pedagógiailag képzett iskolaorvos minden olyan iskolában, ahol felnőttébb ifjúságot kell oktatni. Polgári és felsőbb leányiskolában, valamint elemi iskolában az egészségtant is hivatásos pedagógus tanítsa. *fra*
- 2617** Kálmán Miksa, A szöveg diktálás az írásbeli érettségi vizsgálaton. 1906, 371-4.
Pótlás Schmidt Márton felolvasásához. (l. 2630) A vkm. idevonatkozó rendelete. A fordítandó latin szöveget, valamint a tételeket a többi tantárgyakból ne mondják tollba, hanem minden egyes tanuló kapja kézhez. *kra*
- 2618** Kelemen Ignác, Érettségi bizonyítványok kölcsönös elismerése. 1910, 37-41.
- 2619** Kemény Ferenc, Az érettségi vizsgálat. 1892, 262-73.
Az érettségi vizsgálatokhoz kiküldött kormányképviselők és miniszteri biztosok értekezletének jegyzőkönyve. Részletesebben a fizikai tanításban elért eredmény, felügyelet az írásbeli vizsgálaton; a „csempészség”. A középiskolák és felsőbb tudományos iskolák kapcsolata. *ta*
- 2620** —, Egy hyperhumanus rendelet. 1895, 189-92.
A vkm. rendelete az izr. tanulóknak szombati és más ünnepnapjainak írás és rajzoktatás alól való felmentése tárgyában. A végrehajtás nehézségei. *ta*
- 2621** —, Az egyhuzamban való tanítás az elemi iskolákban. 1904, 193-209.
Általános elvek és elméleti fejtegetések: gyermek, tanító, szülők, orvosok. Egészségtani, nevelés- és erkölcsi, társadalmi, pénzügyi érvek és ellenérvek. Külföldön. Kármán véleménye. Maradjon a kettéosztás, de fél 9 vagy 9-től, félórák, néhány szabad délután, vagy fakultatív délutáni tanítás; gyakorlati tárgyak délután. *ta*
- 2622** kf., 1. A nem-állami középiskolák nem-katholikus tanulóinak hitoktatása az áll. középiskolák helyiségeiben.
2. Az igazgatók és iskolaszolgák viszonya. 1894, 48-9.
- 2623** Kovács Dezső, A vizsgálatok. 1904, 469-78.
A vizsgálat 16-féleképpen megállapított célja. Változtatás kell; az előkészítő megbeszélés tárgya: a) a megterhelés, b) az egyetlen helyes cél: a tudás és kombinatív készség kikutatása. Esetleg más méltó cél. *ta*
- 2624** Kurucz Gyula, Az elemi iskolai tanfelügyelők szakvizsgálata Franciaországban. 1897, 95-100.
1846 első szervezet. 1850 új rendelet. Átmenet a mai állapothoz: 1880-i rendelet. 1886 rendeletek a szakvizsgálatról. Írásbeli és szóbeli vizsgálat. Követelmények. *ta*
- 2625** Lechner Károly, Az idegesség az iskolában. 1903, 321-36.
A társadalom idegességének oka. Normális és ideges gyermek. Ideges disz-

pozíció szimptomái; az iskolai fáradás. Javaslatok az iskolai foglalkoztatás idejére, ennek beosztására, a tanítási anyagra és módszerre nézve. Ideges alkatú gyermekek szimptomái. Javaslatok: ideges gyermek diagnosztizálása, a normálisoktól való elkülönítése, kevesebb időben és megfelelő módon való foglalkoztatása. *bt*

- 2626 Máday István,** Egységes becslési fokozat. 1918, 531-4.

A %-ban való becslésnek hátránya. Legelőnyösebb lehetne a becslési fokozat használata a lélektan terén. Használható volna az intelligencia vizsgálatában és minden egyéb esetben, ahol megfigyelésünket sem igennel, sem nemmel, sem valamely számmal le nem írhatjuk. *ma*

- 2627 Morvay Győző,** Igazolható-e a középiskolákban az a gyakorlat, hogy fiatal kezdő tanárookra bízzák a legalsóbb osztályokat? 1895, 653-5.

- 2628 Otrók Mihály,** A felsőbb leányiskolák vezetése. 1908, 295-8.

- 2629 Pirchala Imre,** Középiskoláink adminisztrációja és felügyelete. 1902, 84-99.

Válasz Heinrich Gusztávnak (l. 2611). Történeti áttekintés. A mostani szervezet. Ausztria, Franciaország. Főigazgatói adminisztráció szükséges. Főigazgatói felügyelet is kell; szakfelügyelők időről-időre. Jobban ki kell használni tapasztalatát, bírálatát; nagyobb hatáskör. *ta*

- 2630 Schmidt Márton,** Az új érettségi utasítás. 1906, 156-69.

Az Organisations-Entwurf határozmányai (1851-1861); Klamarik, A magyarországi középiskolák szervezete és eljárása c. művének az érettségi vizsgálatokra vonatkozó része (1861-1884), az 1884-ben megjelent érettségi vizsgálati utasítás és az azóta történt kisebb változások. Az új érettségi vizsgálati utasítás fontosabb paragrafusai és a pótló intézkedések. *kra*

- 2631 —,** Érettségi vizsgálati tapasztalatok és reformjavaslatok. 1916, 408-19.

Az érettségi vizsgálatok célja és mai rendje nem megfelelő. Kifogások: Az elvégzendő anyag és az erre fordított idő aránytalansága. A szóbeli vizsgálat ünnepélyes formasága, az idegen elnök, a jelöltre fordított kevés idő. Javaslatok: az ünnepélyes érettségi vizsgálat megszüntetése, helyette nagyobb szabású iskolai ünnepély a nagyközönség részvételével. Az ismereti anyagra hosszabb időt kell szánni. Az anyag feldolgozását, a kikérdezést, az osztályozást a tanárra kell bízni, nem az elnökre. *csa*

- 2632 Szabó Károly,** Szakfelügyelet — területi felügyelet. 1906, 42-5. A középiskolai felügyelet hibái; Heinrich Gusztáv szakfelügyeleti rendszere (l. 2611). Az iskoláztatás körüli bajok orvoslását a tankerületi felügyelőtől kívánja. *kra*

- 2633 Szántó Eleázár,** Szükségesek-e a népiskolai nyilvános évfá-
rázó vizsgálatok? 1892, 240-3.

Megszüntetendők; pótlásul az „iskolátogatók“ intézménye; iskolai záróünnepély. *ta*

- 2634 Szigetvári Iván,** A francia lycéek igazgatása. 1897, 529-34.

3 főnök: tanügyi vezetés: censeur; anyagi ügyek: économe; az intézet fő-
vezetője: proviseur. Hatáskör, fizetés. *ta*

- 2635 Tevelli Mihály,** A módszeres tanácskozások. 1907, 94-8.

- 2636 Téri József**, Az osztrák új érettségi szabályzat a reáliskolák számára. 1900, 39-42.
Az osztrák vkm. 1899. IV. 7.-én kelt rendelete. *ta*
- 2637 —**, Az érettségi vizsgálat (baccalaureát) reformja Franciaországban. 1904, 23-9.
Az Université de Paris (1631) fejlődése; a baccalaureatus; szabályzatok. A középiskolák 1890.-i szervezete és az ezzel kapcsolatos baccalaureatusi vizsgálat. Az 1902.-i rendelet a középiskolák és a baccalaureatus új organizációja. *ta*
- 2638 Töncs Gusztáv**, Közös foglalkozás és osztályozás. 1895, 107-17.
A közös foglalkozás; előítéletek vele szemben. Közös foglalkozás az egyes tárgyaknál; két módja. Az osztályozás alapja a közös foglalkozással együtt járó összbemutató. Az érdemjegyek fokozata. *ta*
- 2639 Török Pál**, Az iskola mint nagyüzem. 1916, 45-51.
- 2640 Váró Ferenc**, Az érettségi latin scriptum. Tekintettel az egységes középiskola tervére. 1893, 13-24.
Csak magyarra fordítás legyen. A latin nyelvtanítás célja az alsó fokon latinnyelvű magyar régiségek megértése. Felső fokon a római remekírók legkiválóbbjainak eredetiben való értése és belőlük a római világnézet ismerete. *ta*
- 2641 Vende Ernő**, Az évfizsgálat. 1899, 386-9.
Pszichológiai és erkölcsi okok bizonyítják, hogy az évfizsgálatnak az ellenőrzés szempontjából sem pedagógiai, sem praktikus haszna nincs. Lélektanboló hatása azonban kisebb-nagyobb fokban igen sok esetben kimutatható. *sza*
- 2642 Verédy Károly**, Új szerkezetű iskolapadok. 1894, 184-7.
- 2643 Waldapfel János**, Az órarend készítésének elvi szempontjai. 1894, 485-91.
- 2644 —**, A középiskolai osztályozás és vizsgálás rendszere. 1897, 171-81.
Renaissance-hagyomány. A vele járó aemulatio kedvezőtlen hatása. Erdem-sorozat helyett a szülők tüzetes tudósítása. Az évvégi bizonyítvány. Vizsgálat csak a VIII.-ban. Szelekció a III. és VI. után. Érettségi csak egyetemi tanulmányokra jogosítson. *ta*
- 2645 Walther Béla**, Az érettségi vizsgálatok reformjáról. 1929, 77-83.
Az érettségi szükséges mind állami mind tanulmányi szempontból. A porosz és az osztrák érettségi vizsgálatok szabályzata. Az illető iskolatípus jobban domborodik ki. A tárgyak száma korlátoztassék, de a választást ne a tanulóra bízzák. Érettségi házi dolgozatok elvetése; zárthelyi dolgozat 4 tárgyból. Ha a dolgozat elégtelen is, szóbelire legyen bocsátható. Túlszigorú, hogy a 2 tárgyból bukottak egy évre marasztalják el, ellenben fenntartandó az érettségi megismétlésére vonatkozó korlátozás. *on*
- 2646 Weber István**, Néhány szó a hospitálásról. 1892, 221-9.
Instruktív és ellenőrző hospitálás. *ta*
- 2647 —**, Az iskolai klasszifikálásról. 1893, 24-36.
A klasszifikálás hatásai: ambíció felkeltése, jutalmazás és büntetés, fegyelem.

tartás, igazságosság érzetének felkeltése. Adminisztratív természetű célja: a munkabírás mértékének megállapítása. Az osztályozás gyakorlatának módja, érdemjegyek. ta

- 2648** —, Az érettségi latin dolgozat ügye az Orsz. Közokt. Tanácsban. 1894, 152-4.

Az OKT felterjesztése a vkm.-hez. Egyértelműen javasolja a latin pensum (magyar-latin fordítás) elejtését. ta

- 2649** Az új Érettségi Vizsgálati Utasítás. 1906, 47-9.
Vkm. rendelete.

- 2650** Iskolaorvosok az elemi iskolákban. 1906, 192-3.
Vkm. rendelete.

- 2651** A Békenap megünneplése érdekében. 1909, 325-7.
Vkm. rendelete.

B. Ismertetett művek és értekezések

- 2652** **Barthos Indár:** *Pintér Jenő*, A magyar középiskolák igazgatásának kézikönyve. 1926, 184-5; 1929, 142-3.

- 2653** **B. F.:** *Walter Gyula*, Az iskolai munka és pihenés. 1902, 59.

- 2654** **Bihari Ferenc:** *Csallóközi Jenő*, A középiskola belső életéből. Miskolc, kath. gimn. 1903, 566-7.

- 2655** —: *Feles Adolf*, Iskolabetegségekről. Zombor, áll. főgimn. 1903, 568.

- 2656** **Endrei Gerzson:** *Fr. Lexen*, Die innere Ausstattung unserer neuen Mittelschule und das Heimatmuseum. 1916, 435.

- 2657** **Gyulai Aladár:** *Hans Suck*, Socialpolitik und Schulhygiene. 1910, 638-40.

- 2658** **I. J.:** *Schuschny Henrik*, Iskola és egészség. 1915, 195-6.

- 2659** **Juba Adolf:** *Leo Burgerstein*, Schulhygiene. 1921, 45-6.

- 2660** **Kemény Ferenc:** *Dortsák Gyula*, A középiskolai rendtartás magyarázata. 1894, 192-206.

- 2661** **kf.:** *C. Müller*, Die ungeteilte Unterrichtszeit an Volksschulen: Der Vormittagsunterricht. *V. Eberhard*, Schulfreie Nachmittage? *W. Tegeder*, Aus welchen Gründen ist die ungeteilte Unterrichtszeit erstrebenswert? 1904, 179-80.

- 2662** —: *H. Griesbach*, Über den Stand der Schulhygiene in Deutschland. 1904, 180-1.

- 2663** **K. F.:** A lengyel középiskolák és érettségi vizsgálat. Verlag des Ministeriums für Kultus und öffentliches Bildungswesen. 1930, 41-3.

- 2664** **K—n.:** Új szempontok az iskolapadról. *Van Euvre Kilpatrick:* Education. 1909, 665-6.

- 2665** —: Az iskolai terem egészségtana. *H. Pudor:* Zt. f. Phil. u. Päd. 1910, 580.

- 2666** **Lázár Szilárd,** Próba-osztályok. *Meumann:* Zt. f. päd. Psych. 1910, 553.

- 2667** **Ozora Frigyes:** *Horváth Cézár*, A „Fák Napja“. Pápa, kath. gimn. 1907, 606.

- 2668** —: *Csép Miklós*, Az érettségi vizsgálat reformjáról. Makó, áll. főgimn. 1908, 617.

- 2669** **Schmidt Márton:** *Pirchala Imre*, A magyarországi középiskolák rendje. 1905 426-7.

- 2670** **Tevell Mihály:** Középiskoláink Értesítői az 1911-12. tanévben. 1913, 363-70.

- 2671 **tj.:** *Hans Suck*; Die gesundheitliche Überwachung der Schulen. *H. Griesbach*, Hygienische Schulreform. 1900, 210-2.
- 2672 **Waldapfel János:** *Mayer György*, A felvételi vizsgákról. Erzsébetváros, áll. gimn. 1894, 360-1.
- 2673 —: *Tóth Kálmán*, Iskolai vizsgálatok. Budapest, ág. hv. ev. főgimn. 1897. 184-6.
- 2674 **Wesely Ödön:** *Kalmár Elek*, A löcsei gimnázium épületére vonatkozó adatok. Lőcse, kath. főgimnázium. 1904, 632.
- 2675 A znió-váraljai áll. tanítónőképző intézet értesítője. 1896, 472.
- 2676 *Fodor Árpád*, A madarak és fák napjáról szóló iskolai jelentések 1. Évkönyve. 1911, 243.
- 2677 Az amerikai középiskolák tanulmányi vezetése. *La Rev. de l'Enseign. des Sciences*. 1912, 52-3.
- 2678 Az iskolai kert a nagyvárosban. *Bungers: Monatschrift f. höh. Schulen*. 1912, 102-3.
- 2679 A vizsgálatok. *Otto Pannwitz: Zt. f. Phil. u. Päd.* 1912, 358.
- 2680 A pannonhalmi főapátsági főiskola Évkönyve az 1911/12. tanévre. *Zoltvány Irén*. 1913, 138-9.
- 2681 A kolozsvári tankerület III. igazgatói értekezletének jegyzőkönyve. 1913, 508.
- 2682 A pannonhalmi főapátsági főiskola Évkönyve az 1912/13. tanévre. *Zoltvány Irén*. 1913, 508-9.
- 2683 A pannonhalmi főapátsági iskola Évkönyve az 1914/15. tanévre. *Zoltvány Irén*. 1915, 502.

C. Hírek és adatok

- 2684 **A. J.:** Közegészségügyi rendszabályok az elemi népiskolában. Vkm. rendelete. 1918, 470.
- 2685 **B. P. és a szerk.:** A tanulók osztályozása ügyében kiadott miniszteri rendelet. 1896, 61-7.
- 2686 **i.:** Az érettségi vizsgálatok kiegészítése. 1903, 510.
- 2687 —: Szemléltető faliképek. 1917, 509.
- 2688 **kf. és Fest Aladár:** Osztályzatok statisztikája. 1898, 253-4. (l. 1620) Osztályzatok statisztikája. **kf. és a szerk.** hozzászólása. 1898, 316-7.
- 2689 **kf.:** Az egyhuzamban való tanításról az elemi iskolákban. 1904, 556-7.
- 2690 —: Új érettségi vizsgálati szabályzat Ausztriában. 1925, 65-6.
- 2691 —: Új érettségi vizsgálati szabályzat Cseh-Szlovákiában. 1931, 116-7.
- 2692 **K—n.:** Iskolalátogatás Franciaországban. *Rev. Péd.* 1910, 105-6.
- 2693 **Nagy József:** Apróságok a francia érettségi vizsgálatról. *Rev. Univ.* 1909, 316.
- 2694 **Wlassics Gyula:** Április 11.-ének iskolai megünnepelese. Vkm. rendelete. 1898, 186-7.
- 2695 Iskolai egészségügy. *Lázár István* cikke. *Prot. Közl.* 1892, 637.
- 2696 Az évfárá vizsgálatok. 1894, 377.
- 2697 A középiskolai nyilvános évfárá vizsgálatok megszüntetése Németországban. 1894, 443-4.
- 2698 A tanév megváltoztatása. 1895, 221.

- 2699** A reáliskolák latin érettségi vizsgálati joga ügyében. Memorandum a vkm.-hez. 1896, 67-9.
- 2700** Az érettségi vizsgálat egyszerűsítése. 1896, 150-1.
- 2701** Miniszteri rendelet Ő felsége legfelsőbb elhatározásának megünneplése tárgyában. 1897, 522-3.
- 2702** Igazgatói utasítás. Vkm. rendelete. 1897, 646.
- 2703** Kérelem. (Előfizetési felhívás Dortsák Gyula két könyvére.) 1898, 62.
- 2704** Az iskolai szünetek felosztása ügyében. Vkm. rendelete. 1898, 251.
- 2705** Erzsébet királyné emléke. Vkm. rendelete. 1898, 503-4.
- 2706** Fenntartandók-e a nyilvános évfárá vizsgálatok? 1900, 67-8.
- 2707** Rendtartási szabályzat a tanítóképzők számára. 1900, 69-70.
- 2708** Magyar készítésű iskolaszerek. 1900, 138-9, 284-5.
- 2709** Tandíjak a fővárosi községi iskoláiban. 1900, 219-20.
- 2710** Az adminisztráció egyszerűsítése. 1900, 282-3.
- 2711** A papírfogyasztás apasztása. 1900, 441-2.
- 2712** Szép és tiszta iskola. 1901, 61.
- 2713** Az iskolák zsúfoltsága ellen. 1901, 315.
- 2714** Wlassics miniszter iskolátogatásai. 1902, 580.
- 2715** Zsúfoltság. 1903, 56-7.
- 2716** A vizsgálatok ügye. 1903, 103-5.
- 2717** A cikornyák ellen. Vkm. rendelete. 1903, 316.
- 2718** A vkm. 1903. évi 22568. sz. rendelete a középiskolai rajztanárok heti órászáma és a kettős rajzórák kötelező volta tárgyában. 1903, 510-1.
- 2719** Az érettségi vizsgálat módosítása. 1904, 543-5.
- 2720** A württembergi népiskolák felügyelete. 1912, 358-60.
- 2721** Az iskolaorvosi intézmény reformja. 1913, 318.
- 2722** Szemléltető faliképek. 1916, 302.

b) AZ ISKOLAI NEVELŐ

A. Önálló cikkek

- 2723** Benedek János, Politizálás az iskolában. 1919, 159-61.
- 2724** Cserép József, A görögországi út. 1893, 540-4.
Magyar tanárok görögországi tanulmányútjának jelentősége középiskolai oktatásunkra; nemzeti művelődésünkre. *ta*
- 2725** Ember János, A tanítói nyugdíjtörvényrevisiója. 1896, 261-6.
Tanítóihiány. Fizetésrendezés. A végellátás rendezése. Kívánságok: szolgálati idő leszállítása; nyugdíjigényeknél az egész fizetés számbavétele *ta*
- 2726** Fest Aladár, A középiskolai tanári pálya Olaszországban. 1931, 92-8.
- 2727** Fuchs K., A helyettesítésekről. 1896, 436-9.
Minden kerületben tartalék-tanár; legalább négy. Ezek hosszabb helyettesítésekre. *ta*
- 2728** Gerando (De) Antonia, Fegyelem és szabadság az iskolában 1895, 179-83.
Az iskola célja, hogy az egyéni testi, szellemi és erkölcsi fejlődést fejlessze, nem pedig, hogy a növendéket pusztán passzív szerepre kárhoztassa. Ennek

főfeltétele a tanítói munka felszabadítása az uniformizáló fegyelem béklyói alól. A szabadság által lehet csak az iskola az egyéni tökéletesedés ébresztője. mt

- 2729 Göllner Károly**, Szolgálati pragmatika. 1898, 135-9, 199-206.
Kell az összes állami hivatalnokokra törvény formájában. Tanárságnál csak általános szabályozás. Az eddigi tervezetek. Alapelv: személyi felelősség. Négy csoport: 1. szolgálatba lépés; 2. szolgálat; 3. a befejezése; 4. fegyelmi eljárás. ta

- 2730 Kerékgyártó Elek**, Iskolai év küszöbén. 1893, 74-82.

A tanító kötelességei; a tanítás munkája a népiskolában. ta

- 2731 Kilián Zoltán**, Szabad utat a tehetséges tanítóknak is! 1918, 147-9.

- 2732 Kovács János**, A tanárok javadalmazásának rendszere elvi alapon. 1901, 257-70.

A tanár munkájával nem áll arányban annak javadalmazása. Meg kellene szüntetni a rangosztályozást. A rendes kezdő alapfizetéshez fokozatosan a helyi viszonyok szerint, helyi pótlások, lakáspénz és a családi pótlék. Kivétel: a nőtanárok, mert nem családfenntartók. ba

- 2733 Lázár István**, Testületi szellem. 1893, 203-9.

Fontossága; javaslatok annak és a tekintélynek fenntartására. ta

- 2734 Miklós Elemér**, A tanár egyénisége. 1907, 332-41.

Gyakorlati követelmények. A tanári pálya iránti lelkesedés és az ifjúság szeretete; a kötelességtudás és pontosság; az igazságosságra való törekvés, a gyermek iránti jóhiszeműség, az erkölcsi hatás akarása, a gyermeki érzékenység respektálása és a képesség, hogy a tanuló szempontjából vizsgálja az eseményeket. A tanárok tízparancsolata. mt

- 2765 Nagy László**, A Tanítók Háza. 1900, 171-6.

Létrejött. Az Eötvös-alap; jelentősége. ta

- 2736 q és szerkesztő**, A megkönyékezésről. 1898, 609-25.

Különféle módjai. Ezzel szemben: a tanári pálya etikuma; a kellő javadalmazás. ta

- 2737 Rédei Kornél**, A tanítói lélektan. 1926, 40-3.

- 2738 Schmidt Márton**, Tanítók és tanítónők az Egyesült-Államokban. 1906, 50-2.

- 2739 Szabó László**, Adatok a tanító lélektanához. 1917, 311-9. (l. 806)

- 2740 Szöllösi István**, Szabadság és felelősségérzés az iskolában. 1917, 157-69.

Szabadságra van szüksége a tanítónak és tanulónak. A tanítót a legnagyobb szabadság illeti meg. A tanterv és utasítás. A tanmenet jó és rossz hatása. A tanító szabadsága valójában a tanulók szabadsága, mert az iskolai munka ritmusát a tanulás és nem a tanítás határozza meg. A tanmenet elaszticitása. da

- 2741 Verédy Károly**, A Néptanítók Lapja. 1896, 41-8.

A lap reformja. Megfelel-e feladatainak? Nem elégíti ki a tanítóságot. Legegyen a tanító családi lapja. Tervezett rovatok ebből a szempontból. ta

- 2742 Wlassics Gyula**, A néptanítókhöz. 1896, 53-6.

A vkm. ezzel a cikkel nyitja meg a Néptanítók Lapja új folyamát. ta

B. Ismertetett művek és értekezések

- 2743 Avar Gyula:** *Ernst Meyer*, Vom pädagogischen Lebenswege. 1918, 219-21.
- 2744 —:** *Else Voigtländer*, Zur Psychologie der Erzieherpersönlichkeit. Zt. f. päd. Psych. 1921, 18-21.
- 2745 Á. L.:** Hibák a tanító egyéniségében. Education. 1913, 253-4.
- 2746 Barcsai Károly:** Szerk. *Szelényi Ödön*, Az országos ág. hv. ev. tanáregyesület XI. évkönyve az 1925-26. évről. 1927, 171-2.
- 2747 Bühm Dezső:** Szerk. *Papp Ferenc*, Az Orsz. Ref. Tanáregy. Évkönyve az 1928/29. tanévről. Szerk. *Szelényi Ödön*, Az Orsz. Ág. Hv. Ev. Tanáregy. XII. Évkönyve az 1927-28, 1928-29, 1929-30. évekről. 1930, 309-11.
- 2748 Endrei Gerzson, Morsch, Das höhere Lehramt in Deutschland und Österreich. 1912, 585-6.**
- 2749 Gálos Rezső:** Asmus Semper. *Otto Ernst Semper* regényei. 1917, 170-80.
- 2750 Gyulai Ágost:** *E. G. Ricek*, Die Gestalt des Volksschullehrers im Lied, im Roman und auf der Bühne. 1915, 566-7.
- 2751 Harmos Sándor:** *Edward Stillebauer*, Die Lügner des Lebens. III. Bildner der Jugend. 1911, 359-63.
- 2752 I.:** *Gulyás Pál*, Könyvtári problémák. 1917, 509-10.
- 2753 Imre Sándor:** Az iskola a színpadon. *Max Dreyer*, Der Probekandidat. 1900, 340-1.
- 2754 I. s.:** A tanítónők ügye. Die Deutsche Schule. 1905, 161-2.
- 2755 Kemény Ferenc:** *Wilhelm Petersen*, Amt und Stellung des Volksschullehrers. 1903, 313-4.
- 2756 —:** Neu bearbeitet v. *K. L. Siemering*, Ich bin im Volk ein schlichter Lehrer. Mahnruf zur Friedensarbeit, gerichtet an alle Jugendbildner. 1907, 107.
- 2757 Kéz Andor:** *Kiss József*, Nők a tanítói pályán. 1930, 53.
- 2758 kf.:** A tanárok származásához. *G. Perrot*: École normale jubileumi kötete. 1896, 76.
- 2759 —:** A német tanítóegyesület évkönyve. 1921, 74-5.
- 2760 K—n.:** A sieversdorfi nevelőtelep. *Tobien*: Der Säemann. 1910, 580-1.
- 2761 Lersch Ernő:** Szerk. *Szelényi Ödön*, Az ág. hv. ev. tanárok és elemi isk. tanítók orsz. egyesületének évkönyve az 1917/18, 1918/19, 1919/20, 1920/21. évekről. 1922, 176-8.
- 2762 —:** Szerk. *Szelényi Ödön*, Az ág. h. ev. tanárok és elemi isk. tanítók orsz. egyesületének évkönyve az 1921/22. és 1922/23. évekről. 1923, 59.
- 2763 Nagy J. Béla:** Könyvjegyzék a középiskolai tanári könyvtárak számára. Szerk. az Orsz. Közokt. Tanács. 1929, 275-6.
- 2764 Petrich Béla:** *Albert Thierry*, L'homme en proie aux enfants. 1919, 150-2.
- 2765 qu.:** *Haller János*, Nem! 1921, 68-9.
- 2766 Quint József:** Tanítók Tanácsadója. *Berwaldszky Kálmán és Moravitz Lajos* közreműködésével szerk. *Kőrösi Henrik*. 1925, 132-3.
- 2767 —:** A m. kir. vkm. körlevele Magyarország összes oktatóihoz. 1928, 27-9.
- 2768 Schön József:** Szerk. *Peres Sándor*, Népművelők Könyvtára. I., III—IV. 1901, 307-9.
- 2769 Szűcs Ernő:** Szerk. *Barcza Károly*, Az Orsz. Ref. Tanáregy. Évkönyve az 1920/21. tanévre. 1922, 178.

- 2770 Tm.: Elkalandozások a tanításban. *Becker: Pharus.* 1917, 369-70.
- 2771 *Weszely Ödön: Kunfi Zsigmond, Prolegoménák a tanári hivatáshoz.* Temesvár, áll. főreál. 1904, 563.
- 2772 A tiszántúli ev. ref. középiskolai Tanáregyesület Évkönyve. Szerk. *Elek Lajos.* 1892, 186-7, 636.
- 2773 A könyvelő tanár. *Freund: Polgári Iskola.* 1892, 253.
- 2774 Szerk. *Vaday József, A Békésmegyei Tanítóegyesület Évkönyve.* 1893, 335.
- 2775 *Kemény Ferenc, A magyar középiskolai tanárok fizetésének szabályozása.* Zt. f. d. Realschulwesen. *Schwicker Henrik: Zt. f. d. österr. Gymnasien.* 1893, 511.
- 2776 Huszonöt esztendő a Népnevelők budapesti egyesülete történetéből. Szerk. *Lakits Vendel.* 1894, 167.
- 2777 Tanárhiány Ausztriában. *J. Blumer, Zum Mangel am Nachwuchs im Mittelschullehrfach beim neusprachlichen Unterricht.* Zt. f. d. Realschulwesen. 1894, 443.
- 2778 A tiszántúli ev. ref. középiskolai tanáregyesület évkönyve az 1894/95-ik évre. 1895, 135.
- 2779 A „Néptanítók Lapja“. 1896, 72-3.
- 2780 *Peres Sándor, A magyarországi tanítóegyesületek története.* 1896, 376.
- 2781 A miniszter szózata a socialismus ügyében. *Wlassics Gyula: Néptanítók Lapja.* 1898, 57-9.
- 2782 *Wilhelm Münch, Geist des Lehramts.* 1904, 509.
- 2783 *Schulz Józsefné—Gidófalvi István, A magyar pap és tanító szociális kötelességei.* 1913, 40.
- 2784 Az ág. hv. ev. tanárok és elemi iskolai tanítók orsz. egyesületének évkönyve az 1911/12. évről. 1913, 306.
- 2785 Az Orsz. Ref. Tanáregy. Évkönyve az 1912-13. tanévre. 1913, 306.
- 2786 Az erdélyi-róm. kath. status tanárai XVI. közgyűlésének évkönyve. 1913, 306.
- 2787 A Fővárosi Pedagógiai Könyvtár Értesítője. 1914, 173-4.
- 2788 *Pantó János, Egy tanító naplójából.* 1914, 175.
- 2789 A hitvallásos iskola és a nemzetnevelés. *Zsögön Zoltán: Népnevelő.* 1914, 183.
- 2790 *Lőte József, „A tanár munkája“.* 1914, 310.
- 2791 *Jankovich Béla miniszter a tanítókhoz.* Néptanítók Lapja. 1917, 121.
- 2792 *Gyulai Ágost, Quem dii odere.* 1917, 355.

C. Hírek és adatok

- 2793 gy. b.: Tanítók a népművészetért. 1905, 555.
- 2794 l. s.: A szolgálati idő és a nevelés. 1913, 140-5.
- 2795 kf.: Valami a millenniumra. (Egy új tanári vezérkönyv.) 1895, 597.
- 2796 —: Szomorú esetek. 1900, 71.
- 2797 —: Életkor és szolgálat. 1907, 184.
- 2798 —: Létszámcsökkenés Németországban. 1924, 33-5.
- 2799 *Kirchner Béla: A szászországi néptanítók kívánságai.* 1908, 57-8.
- 2800 sz—s.: A magyar rajztanárok nagygyűlése. 1905, 227-9.
- 2801 Tanárok kongresszusa. 1892, 188.

- 2802 A Magyar Protestáns Néptanító c. lap megszűnt. 1892, 253.
- 2803 *Lakatos Sámuel* szerk. A maros-tordamegyei tanítótestület második Évkönyve 1886/1892-ik évről. 1892, 636-7.
- 2804 *Lakits Vendel*, A néptanítók Eötvös alapja. 1893, 173-4.
- 2805 A Néptanítók Lapja ünnepi száma. 1893, 175.
- 2806 Hajdumegyei tankerületi tanítók Gönczy-egyesülete. 1893, 244-5.
- 2807 A magyarországi tanítók orsz. bizottsága. 1893, 388-90.
- 2808 Felhívás a magyar tanférfiak és tanítónők ezredéves albumában való részvételre. 1894, 444.
- 2809 Magyar Tanférfiak és Tanítónők ezredéves albuma. 1894, 550.
- 2810 A fővárosi tanszemélyzet fizetésének rendezése. 1895, 69.
- 2811 A Délmagyarországi Tanítóegylet XXVIII. nagygyűlése. 1895, 72-4.
- 2812 Felhívás Magyarország tanítói és tanárai egyesületeihez, testületeihez. 1895, 74-7.
- 2813 A Népnevelők bpesti egyesületének paedagogiai szakosztálya. 1895, 133.
- 2814 A berlini leányiskolai tanárok fizetése. 1895, 219.
- 2815 A magyarországi tornatanítók egyesülete. 1895, 220.
- 2816 A fizetésemelés jóváhagyása. 1895, 280.
- 2817 A magyarországi tanítók orsz. bizottsága. 1895, 359.
- 2818 A győrvidéki tanítóegyesület közgyűlése. 1895, 481-2.
- 2819 A Néptanítók Lapjának átalakítása. 1895, 595-6.
- 2820 Felhívás. A Magy. Tornatanítók Egyletének elnöksége. 1895, 606-7.
- 2821 A pannonhalmi Szent Benedek rend névtára. 1896, 69.
- 2822 A magyar kegyes tanítórend névtára. 1896, 69.
- 2823 Német középiskolák rendes tanárainak fizetési viszonyai. 1896, 70-1.
- 2824 A zircz—cziszterczi rend névtára. 1896, 151.
- 2825 Az Eötvös-alap pályázati hirdetése. 1896, 372.
- 2826 Tanítók (tanítónők) jogai és kötelességei. 1896, 372.
- 2827 A tanítók háza. 1896. 580.
- 2828 A tanítók Eötvös-alapja. 1897, 190.
- 2829 A tanári állással össze nem férő mellékfoglalkozások. Vkm. rendelete. 1897, 646-7.
- 2830 Gyakorlatjavítási tantième. 1897, 652-3.
- 2831 A fővárosi tanszemélyzet javadalmazása. 1898, 106.
- 2832 Az „Eötvös-alap” jótéteményeiről. 1899, 490.
- 2833 A cisztercita-rend személyzetének névtára. 1899, 569.
- 2834 Az Eötvös alap, a Tanítók Háza és Péterfy Sándor. 1900, 68.
- 2835 Az orsz. tanítói nyugdíjalap 1898-i állapotáról. 1900, 71-2.
- 2836 A középiskolai tanárok kívánságai. 1900, 72.
- 2837 Polgáriskolai igazgatók? 1900, 72-4, 221.
- 2838 Tanítók és tanárok gyermekeinek tandíjmentessége. 1900, 139.
- 2839 Tanárok nyugdíj nélkül. 1900, 221-2.
- 2840 Pályanyertes tanítók. 1900, 283.
- 2841 Tanárok mellékfoglalkozása. 1900, 283-4, 342.
- 2842 A tanítóképző tanárok kolozsvári közgyűlése. 1900, 443-5.
- 2843 Visszavonás. 1900, 507-8.
- 2844 A középiskolai tanáregy. temesvári közgyűlése. 1900, 565-6.

- 2845 A tanítói nyugdíjtörvény revisiója a Magyarorsz. Tanítók Orsz. Bizottsága közgyűlésén. 1900, 566-8.
- 2846 A Középiskolai Tanáregy. vitatételei. 1900, 571-3.
- 2847 „Tanbetyár”. 1900, 572-3.
- 2848 A tanítók kaszinójának vitatételei. 1900, 634.
- 2849 A tanító közhivatalnok. 1901, 55-6.
- 2850 Az egyetemi ifjúság tanítói működése. 1901, 59.
- 2851 Középiskolai tanárok fizetése a külföldön. 1901, 98-9.
- 2852 Takarékoskodás tanítóknál. 1901, 99-100.
- 2853 A Wodianer-díj első nyertesei. 1901, 183.
- 2854 A Középisk. Tanáregy. évi felterjesztése. 1901, 253-4.
- 2855 A rang. 1901, 255-6.
- 2856 Az Orsz. Középisk. Tanáregy. 1901, 503-4.
- 2857 A Tiszántúli Ref. Középisk. Tanáregy. 1901, 504-5.
- 2858 A Magyarorsz. Tanítók Orsz. Bizottsága. 1901, 505.
- 2859 Tanári szövetség. 1902, 60-1.
- 2860 A rangosztályozás ellen. 1902, 61-2.
- 2861 Tanítók Háza Kolozsvárott. 1902, 62.
- 2862 Új felekezet. 1902, 62-3.
- 2863 „Paedagogiumi Lapok.” 1902, 63.
- 2864 A Középisk. Tanáregy. évi fölterjesztése. 1902, 201-2.
- 2865 Orsz. Ref. Tanáregyesület. 1902, 268-9.
- 2866 A fővárosi tanítójelölések. 1902, 397.
- 2867 A Középisk. Tanáregy. közgyűlése. 1902, 522-5.
- 2868 A Tanítóképző Tanáregy. közgyűlése. 1902, 525-7.
- 2869 A fizetési fokozatok ellen. 1902, 527.
- 2870 A Magyarorsz. Tanítók Orsz. Bizottságának közgyűlése. 1902, 584-5.
- 2871 Röck Szilárd-féle tanítói jutalmak. 1903, 108.
- 2872 A Tanítók Házai. 1903, 572.
- 2873 A Középisk. Tanáregy. idei tételei. 1903, 572-3.
- 2874 A VI. Egyetemes Tanítógyűlés. 1903, 573; 1904, 440-1.
- 2875 A rangosztályozás túltengése. 1905, 100-1.
- 2876 Szolgálati pragmatika. Revue pédagogique. 1909, 599-600.
- 2877 A Kath. Középisk. Tanáregy. közgyűlése. 1913, 168.
- 2878 Az Orsz. Középisk. Tanáregy. közgyűlése. 1913, 168.
- 2879 A Fővárosi Pedagógiai Szeminárium. 1914, 110.
- 2880 A Magy. Paed. Társ. a nemzet nevelőihez. 1915, 593-5.

c) A NÖVENDEK ÉS AZ OSZTÁLY

A. Önálló cikkek

- 2881 **Albert József**, A kis diákok. 1903, 407-13.
Esetek a kis diák életéből. ta
- 2882 **Barczán Endre**, A bukottak statisztikája az 1899-1900. évi középiskolai értesítőkből. 1901, 243-6.
Helyreigazítás. Barczán cikkéhez. 1901, 316.

- 2883 Csengeri János**, Ifjúsági előadások a kolozsvári Nemzeti Színházban. 1901, 586-94.
A magyar írók mellett legtöbbször Shakespeare. A római tragédiák közül leg-sikerültebb előadás volt „Coriolanus”. Méltatása. Petőfi fordítása. E. Kovács Gyula legjobb alakítása. ba
- 2884 Cserép János**, Zsúfoltság a tanítás sikerének főakadálya. 1904, 102-7.
Középiskolában eredménytelenség oka az osztályok túlszúfoltsága. Görögpótló nem könnyít. Az érettségín latinból fordítás nem vált be. Reális és humánus tárgyak eredményének kiegyenlítése. A kvalifikációs törvény módosítása. ta
- 2885 Gy. B.**, Nemzetközi levelezés a tanulók között. 1906, 644-5.
- 2886 —**, Nemzetközi gyermekcsere. 1906, 645-6.
- 2887 Imre Lajos**, A Boy-Scout mozgalom irányeszméi. 1914, 522-32.
Az ifjúság tömörítése különféle egyesületekbe. Az angol boy-scout alapítása. Elvei. Nemzeti jellege. Szelleme, célja, szervezete. Mellékcélok. A mozgalom szervezete. na
- 2888 Kemény Ferenc**, A külföldi gyermekakciók. 1921, 23-9.
- 2889 K. F.**, A külföldi gyermeküdvöztetés. 1926, 105-11.
- 2890 Kornis Gyula**, Kultúra és túlterhelés. 1929, 65-76.
A kultúra ismeretanyaga és az iskolák tantervének növekedése. A túlterhelés panasza nálunk. Trefort törekvései; a mai állapot a szülőkhöz intézett kör-kérdés alapján. A túlterhelés okai: 1. A tanterv zsúfoltsága, jó tankönyvek hiánya, helytelen órarend, a tanulmányi idő rövidsége, egyes tanárok túlzott követelése, az osztályok nagy létszáma, a délutáni iskolai elfoglaltság. 2. A magánórák, vagy más otthoni elfoglaltság, a gyermek rossz időbeosztása. Az ifjúság megtalálta az „ellenmérget”: a cserkészlet, Wandervogel stb. A pe-dagógusnak arra kell törekednie, hogy „az értelmi kultúra fölösleges iskolai súlyát vegye le az ifjúság válláról”. vn
- 2891 Kovács János**, Az iskolai osztályok lélektanából. 1915, 490-3.
- 2892 Morvay Győző**, Sok iskolában dívik az ú. n. felügyelői vagy censored intézmény. Helyeselhető-e ez? 1895, 489-90.
- 2893 Várnai Sándor**, Iskolai egyesületek Amerikában. 1909, 491-5.

B. Ismertetett művek és értekezések

- 2894 Ágner Lajos: Bereczky I.**, A középiskolai önképzőkörök és szervezetük. Arad, főgimn. 1915, 521.
- 2895 Beyer József: Bellosics Bálint**, A gyermek a magyar néphagyományban. Baja, áll. tanítóképző. 1905, 165-6.
- 2896 Éltés Mátyás: Vértess O. József**, Az ideges gyermek. 1923, 10-3.
- 2897 G.: Buljovszky Sándor**, Mit csináljunk a szünidőben? Selmechánya, kath. gimn. 1892, 108.
- 2898 Hajdu János: Bessenyei Lajos**, A tanulók túlterhelése. 1930, 52-3.
- 2899 Horváth Károly: Hans Gudden**, Pubertät und Schule. 1911, 570-2.
- 2900 —: A. Cramer**, Pubertät und Schule. 1912, 521-4.
- 2901 Imre Sándor**: Az iskola a színpadon. Otto Ernst, Jugend von heute. 1900, 340-1.

- 2902 I. s.: Tanulók tízparancsa. *Münch*: Monatschrift f. höh. Schulen. 1905, 610-1.
- 2903 Kállai Ernő: A tehetséges tanulók kiválasztása. *Hartnacke*: Zt. f. päd. Psych. 1916, 270-5.
- 2904 Kemény István: *Nikolai Ogujew*, Das Tagebuch des Schülers Kostja Rjabzew. Aufzeichnungen eines Fünfzehnjährigen. 1928, 113-5.
- 2905 kf.: *Paul Sysmank*, Bruder Studio in Karikatur und Satire. 1930, 58.
- 2906 —: *Hans Schlemmer*, Höhere Schule und Jugendbewegung in ihrer beiderseitigen Krisis. 1931, 219-20.
- 2907 K—n.: A tanulók vándorlásának egészséges hatása. *H. Roeder*. 1910, 50.
- 2908 —: A középiskolai tanulók szétválasztása nemek szerint. *J. E. Armstrong*. The School Review. 1910, 514.
- 2909 —: Iskola-óriások. *H. Ditzel*: Päd. Archiv. 1910, 517.
- 2910 —: Az iskola és az egyén. *Münch*: L'Éducation. 1910, 578-80.
- 2911 —: Diákszervezetek az amerikai nagyvárosok középiskolaiban. *D. E. Cloyd*: Education. 1910, 645-6.
- 2912 Kornis Gyula: *W. Stern*, Der Student und die pädagogischen Bestrebungen der Gegenwart. 1913, 501-3.
- 2913 Láczer István: *Ben B. Lindsey—Wainwright Evans*, Die Revolution der modernen Jugend. Deutsch von *Harten-Hoencke* und *Fr. Schönnemann*. 1928, 116-7.
- 2914 N.: *Takáts Sándor*, A régi Magyarország jókedve. 1921, 161.
- 2915 Nagy J. Béla: Szerk. *Sik Sándor*, Magyar cserkészvezetők könyve. 1923, 59-61.
- 2916 Nádal Pál: A nagyváros szemlélete. *F. Gansberg*, Streifzüge durch die Welt der Großstadt-Kinder. 1908, 353-6.
- 2917 Ozorai Frigyes: *Hegedüs Zsigmond*, Gyakorlati életpályák. Bpest VIII. polg. fiúisk. 1907, 606.
- 2918 —: *Héber Bernát*, Megfigyeléseim az iskolai élet köréből. Bpest VII. áll. főgimn. 1907, 606.
- 2919 —: *Buslig József*, Az idegen tanulók szállásviszonyai egészségügyi, erkölcsi és tanulmányi szempontból. Brassó, főgimn. 1909, 653.
- 2920 Petrich Béla: *Albert Thierry*, L'homme en proie aux enfants. 1919, 150-2.
- 2921 P. J.: A kényszer-gimnazista. *Pharus*. 1917, 206-7.
- 2922 Quint József: *Winkler—V. Hermaden*, Psychologie des Jugendführers. 1927, 239-40.
- 2923 —: *Juba Adolf*, Az egészséges tanuló. 1928, 54.
- 2924 Schnelder Erzsébet: *Waldemar Oskar Döring*, Die Psychologie der Schulklasse. 1928, 117-8.
- 2925 Szelényi Ödön: *Otto Ernst*, Des Kindes Freiheit und Freude. 1909, 109-10.
- 2926 —: *I. Diénes Jenő*, Nagyenyedi diákélet a XIX. század végén. *Kálniczky Géza*, Régi iglói diákélet. 1927, 66.
- 2927 Térl József: *Johann Hepp*, Die Selbstregierung der Schüler. 1912, 46-7.
- 2928 Waldapfel János: *Kende Ferenc*, A középiskolák önképző köreiről. Sopron, áll. főreál. 1894, 370-1.
- 2929 —: *Emil Kraepelin*, Über geistige Arbeit. *Schuschny Henrik*, Középiskolai tanulók idegessége. 1895, 256-65.
- 2930 Weszely Ödön: *Székely Sándor*, Tanulóifjúságunk modora. Ujverbász, közs. gimn. 1904, 564.

- 2931 Az ösztöndíjak ellen. *I. I. Thomson.* 1909, 598.
 2932 Tanulók véleménye a természetrajzi oktatásról. *W. Rasmussen:* Zt. f. Phil u. Päd. 1910, 517-8.
 2933 Tanulók típusai. *W. Münch:* Zt. f. päd. Psych. 1912, 104-5.
 2934 Visszaemlékezés az iskola-évekre. *J. Cohn:* Monatschrift f. höh. Schulen. 1912, 309-10.
 2935 Az „ismétlő” diák. *W. Münch.* 1912, 360-1.
 2936 *Le Bon,* A tömegek lélektana. 1914, 174.
 2937 *Pongrácz József,* Magyar diákok Angliában. 1915, 93.

C. Hírek és adatok

- 2938 **Gergely Adolf:** Ifjúsági repülőegyesületek a középiskolában. 1928, 120-1.
 2939 **kf.:** Magyar tanulók az osztrák fő-, közép- és szakiskolákon. 1896, 73-4.
 2940 —: A középiskolai tanulók és a főiskolai hallgatók viszonya. 1901, 183.
 2941 —: Nemzetközi diákcseré. 1922, 183-4.
 2942 **K—n.:** Pubertás és iskola. *A. Cramer* előadása. 1910, 179.
 2943 Ifjúsági előadások. 1899, 185, 254-5.
 2944 Az iskolába lépő gyermekek kiismerése ügyében. 1899, 490-2.
 2945 20.000 korona a debreceni kántusnak. 1900, 220.
 2946 Ifjúsági egyesületek. 1902, 267-8.
 2947 Milyen tanulók mennek a tanítóképzőkbe? 1903, 57-9.
 2948 Fürdőkonviktusok tanulók számára. 1905, 160.
 2949 Szünidei fürdőkonviktusok. 1905, 304; 1906, 319.
 2950 A müncheni középiskolák tanulóinak statisztikája. 1907, 511-2.
 2951 Béke pályázat. 1914, 254-5.
 2952 Gyermekek a háborúról. 1915, 110.
 2953 Kísérlet a tanulók önkormányzására. 1917, 123.
 2954 Nemzeti Gyermekhet. 1931, 62.

d) TANTERV, TANKÖNYVEK, IFJÚSÁGI IRODALOM

A. Önálló cikkek

- 2955 **Acsay István,** Tankönyvbíráló bizottság és pályázat. 1916, 54-7.
 2956 **Amicis, Edmondo de,** Pataracchi tanár. *Ford. Cs. Papp József.* 1905, 600-4.
 Fejezet „L'idioma gentile” c. könyvből. fra
 2957 **Angyal Dávid,** A polgári fiúiskola tanterve. 1918, 440-3.
 2958 **Belják Bernát,** Az epikai olvasmányról. 1900, 366-78.
 Magánolvasmányok jelentékeny része felsőbb osztályokban a világirodalom epikai olvasmányai legyenek. Az eposz iránti érdeklődés fokoztassék. Azok ismertetése 3 szempontból történjék: alapeszme, tárgyilagosság, szerkezet. *ta*
 2959 **Bozóky Endre,** A gimnázium tanterv legújabb reformjához. 1904, 77-102.
 1890 évi tanterv; 1903 Utasítások. Óraszám: latin, német. A földrajz, ter-

- mészetráaj, matematika. A görögpótló rajz. Szépírás. Testi nevelés. Kötelező játék. Legfontosabb a magyar nyelvi és történelmi tanítás reformja: nemzeti alap. *ta*
- 2960** —, A gymnasiumi Utasításokról. 1904, 344-74, 513-25, 577-93. Az Utasítások későn. Alapelvei. Bírálata. Az egyes tárgyak. Hiányosságok, hénagok. *ta*
- 2961** —, A tankönyvengedélyezésről. 1915, 476-89, 543-56. A jó tankönyv kellekei. A tankönyvengedélyezés ügye külföldön. A hazai viszonyok, történelmi áttekintés. Különböző években engedélyezett tankönyvek számbeli adatai. Sablonos hivatalos bírálatok káros következményei. Schmidt Márton indítványa. A Központi Tankönyvbíró Bizottság feladata és fontossága. *ga*
- 2962** Csengeri János, Molière Szeleburdija. 1902, 401-5. Bevezető conférence a kolozsvári Nemzeti Színház ifjúsági előadásához. *ta*
- 2963** Demeczky Mihály, A porosz felsőbb iskolák legújabb tanítási terve. 1892, 60-79. A gimnázium tanterve, az egyes tárgyak célja az anyag felosztása részletesen. Reálgimnázium, főreál, reáliskola röviden. *ta*
- 2964** Dezső Lajos, A képzőintézeti tantervjavaslat. 1897, 320-5, 417-423, 601-18. (I. 1866)
- 2965** Dékány István, Gazdasági paedagogia és a mai tanterv. 1912, 32-5.
- 2966** Dóczy Imre, Vélemény a középiskolai tantervrevisió ügyében. (Feleletül az OKT állandó bizottságának kérdéseire.) 1897, 73-86. Az egységes középiskola és a gimnázium. Túlterhelés. Okai. Orvoslása. A nemzeti elem. Új tanterv nem kell. A görögpótló tanterve tarthatatlan. Részletes tanterv. *ta*
- 2967** E. G., A württembergi legújabb tantervek és a tanulók szellemi munkája. 1907, 349-50.
- 2968** Endrei Gerzson, Az osztrák gimnázium új tanterve. 1909, 225-8.
- 2969** —, Az osztrák reáliskolák tanterve. 1909, 365-8.
- 2970** —, Minimális és normális tantervi anyag. 1910, 496-500.
- 2971** Eötvös Károly Lajos, Az osztatlan népiskola és tanterve. 1893, 193-203. (I. 1556)
- 2972** Falth Mátyás, Német olvasókönyveink középiskoláink alsóbb osztályaiban. 1895, 559-69. A klasszikus világból vett olvasmányok távol esnek a gyermek közvetlen érdeklődésétől; nehézkesek, nem adnak alkalmat a beszédképesség gyakorlására. Olyan olvasmányok kellenek, amelyekben a köz- és társalgási nyelv határozottabban jut érvényre. Magyar tárgyú olvasmányok kellenek. *ta*
- 2973** Fekete Antal, Hit-erkölcsi szempont az elemi iskolai tanterv revisiójához. 1898, 220-5. (I. 1136)
- 2974** Flináczy Ernő, A kivonatos tankönyvek és a szakkörök. Adat közepoktatásunk újabb történetéhez. 1914, 1-5. Minimális tankönyv a középiskolába nem való, mert: a) akadályozza a stílusérzék kifejlődését, b) nem nyújt igazi tudást, c) megrontja az oktatás methodusát, d) káros az oktatás szempontjából, e) visszaesést jelent közép-

- iskolai oktatásunkban. A szakkörökre vonatkozó tervezet helytelensége. *na*
- 2975 Földes Géza**, Az osztatlan iskola tanítási terve. 1899, 537-43. Az osztatlan iskolának külön tantervet készíteni fölösleges és veszedelmes: megbontaná a magyar kultúra egységét. Lesüllyesztené a népoktatás színvonalát, bántja a szülők és tanulók érdekeit és elégtelenséget teremt a tanítók között. *sza*
- 2976 Gálos Rezső**, A felső kereskedelmi iskolák új tanításterve. 1922, 25-30.
- 2977 Gáspár Pál**, A pedagógiai pacifizmus. 1929, 125-34.
- 2978 Geőcze Sarolta**, Egy kitűnő francia ifjúsági irat. 1894, 128-34. Bruno, Tour de France c. könyve. Ennek mintájára tervezet: Magyarország. Két ifjú utazása. *ta*
- 2979 Henrich Gusztáv**, Körlevél az új tankönyvbírálati szabályokhoz. 1892, 188-91.
- 2980 —**, Tételek a tankönyvek engedélyezéséről. 1895, 616-7.
- 2981 —**, Alsó osztályú német olvasókönyveink. 1895, 638-40. Vita Faith cikkével. (I. **2972**) Német olvasókönyvek kellenek, amelyek a különböző vidékek igényeit veszik tekintetbe. Alsó osztályú német gyakorlókönyv kell. *ta*
- 2982 —**, Szabályzat a tankönyvek engedélyezéséről. 1896, 49-52. 1. Általános határozatok. 2. Engedélyezés. 3. Revízió. 4. Az engedélyezett tankönyvek használatba vétele. *ta*
- 2983 —**, A középiskolai tantervek revíziója. Az OKT elé terjesztett előadói jelentés. 1896, 552-8. A vkm. két rendelete az OKT-hoz: a görögpótló, a gimnáziumi és reáliskolai tanterv revíziója. A Tanács eddigi munkássága. További teendők. *ta*
- 2984 Horváth Jenő**, Tankönyveink a háború alatt és után. 1926, 12-29. I. A háború alatti könyveink megjelölik azt az irányt, melyen a tanárnak haladnia kell a hazaszeretet és emberszeretet eszményei felé. II. A háború utáni tankönyveink célja a mult iránti kegyeletre és tanulságainak megértésére, nemzeti önértékre való nevelés: a nemzet életerejében való bizalom és az isteni gondviselésbe vetett hit megerősítése. *kt*
- 2985 Imre Sándor**, A porosz középiskolák 1901. -i tanterve. 1902, 321-37, 440-60. Azonos jogosítás. Latin óraszám erősödött. Óraszámok a 3 középiskolában. Egyes tárgyak: anyanyelv; magyar tantervben több tárgyi ismeret; a poroszban jobban kiemelkedik a nevelő hatás; latin elé kitűzött cél a magyar tantervben magasabb; a görögnél csekélyebb. Az élő nyelveknél a cél megegyezik. Történelmi cél ugyanaz. Nálunk súlypont a nemzet fejlődésén: jobb volna az egyetemes történelem keretében. Gazdasági, műveltségi állapotok. Nemzetiségek. A többi tárgy. Mi tantervünk: előtérben nemzeti cél; porosz: az általános keretként fogja körül a nemzetit. Mi több, határozott ismeretet igyekszünk nyújtani; a porosz tanterv erősebben emeli ki a nevelő mozzanatot. *ta*
- 2986 Janus**, A középiskolai tantervek revíziója. 1895, 446-50. A vkm. 2 rendelete alapján az OKT ülése. Beszámoló: a túlterhelésről, a tantárgyakban lévő nemzeti elemről, a görögpótlóról. *ta*

- 2987 Kalmár Elek**, Versnyesegetés. 1904, 302-5.
Kardeván cikkére (l. 2988): mellőzi a pedagógiai szempontot. Változtatni kell de csak a legvégső szükség esetén. *ta*
- 2988 Kardeván Károly**, Versnyesegetés tankönyvben. 1903, 177-80.
A költői művek megcsonkítása ellen. *ta*
- 2989 —**, Scheffel Ekkehardja és egy magyar tankönyv. 1912, 229-34.
- 2990 Kálmán Miksa**, Olvasmány serdült ifjak számára. 1906, 553-9.
A serdülteket érdeklő és a velük tárgyalható kérdésekkel foglalkozó írások szükségessége és fontossága. Ilyen olvasmány: Paul Doumer, Livre des mes fils. Ismertetése. *kra*
- 2991 Kemény Ferenc**, Az olvasmány-napló. Indítvány az olvasók aprajagya számára. 1898, 382-8.
„Az olvasmány-napló az olvasó (tanuló) összes olvasmányainak maga készítette, állandóan és kimerítően megírt jegyzéke és foglalatja (tartalomjegyzéke).“ Ennek fontossága, szükségessége és haszna. *ta*
- 2992 —**, Adatok a külföldi tankönyvek ügyéhez. 1929, 259-64.
- 2993 Kerégyártó Ilona**, A leányiskolai ifjúsági könyvtárak. 1915, 619-23.
- 2994 kf.**, A tankönyvek szelleme. 1927, 71-2.
- 2995 K. F.**, Pedagógiai és tankönyvkiállítás Budapesten. 1927, 157-9.
- 2996 —**, Külföldi tankönyvekről. 1930, 295-8.
- 2997 Kohlbach Bertalan**, Latin olvasmányok. 1912, 165-9.
- 2998 Kőrösi Henrik**, A reáliskolai tanterv revíziójáról. 1895, 419-45.
A vkm.-nek a túlterhelésről szóló rendelete. A túlterhelés okai: sok rossz tankönyv; szabad verseny kell; a tanár; anyagi helyzetének javítása, szakrendszer korlátozása, helyi előléptetés; írásbeli dolgozatok, rajzolás redukálható; órarend, koncentráció a tárgyak minősége szerint; túlszűfolttság. Az egyes tárgyak a túlterhelés szempontjából. *ta*
- 2999 Marót Károly**, A leánygimnázium latin- és görögnyelvi tanítás. 1918, 286-9.
- 3000 Mátrai Ferenc**, Magyar olvasókönyveink nemzetiségi vidéken. 1916, 195-7.
- 3001 Medgyesi János**, A tanterv, a tanító szabadsága és a haladás. 1915, 205-8.
- 3002 Molecz Béla**, Az ifjúsági könyvtárak kezeléséről. 1899, 378-81.
Több, a gyakorlatban ismert és alkalmazott elv. Az ifjúsági könyvtár hatása az ifjúságra. A könyveket legalább évente egyszer fertőtlenítsék. *sza*
- 3003 Nagy József**, Mit szeretnek a tanulók olvasni? 1910, 556-63.
- 3004 —**, Mit olvasnak a francia tanulók? 1912, 30-2.
- 3005 —**, Az új francia középiskolai tanterv mérlege. 1912, 498-501.
- 3006 Nánay Béla**, A leányközépiskola új tanterve. 1918, 443-5.
- 3007 Olay Ferenc**, Magyarország a francia tankönyvek torzító tükrében. 1931, 82-91, 146-57.
13 francia újabb tankönyvből a magyarosításról, a háború keletkezéséről, a

központi hatalmak szerepéről, a hadviselésről, a háború utáni politikai alakulásról, az Ausztriával való viszonyról, a gazdasági állapotokról szóló részek. Téves adatok a Petit Larousse-ban. A tankönyvek egyáltalán nem tárgyalogosak; külpolitikai gyűlölet.

- 3008 Petz Gedeon, Kleist Henrik** „Michael Kohlhaas“-áról. 1898, 14-8.

Az elbeszélés pedagógiai értéke. Tanulságos olvasmány a tanuló számára.

- 3009 Popovics Iván,** A horvát középiskolai tantervről. 1906, 362-6.

A horvát tanügyi kormány felhívása a középiskolai tanárok egyesületi választmányához (1904). Az egyesületnek a felhívásra kifejtett munkássága. A változtatások: az anyag jobb kiszemelése, kedvezőbb elrendezése és áttekinthetőbb csoportosítása. Mely iskolákban tanítják a magyar nyelvet, ennek tananyaga.

- 3010 Quint József,** Az új népiskolai tanterv. 1925, 152-4.

- 3011 —,** Az öt évfolyamú tanítóképző új tanterve és utasítása. 1925, 154-6.

- 3012 —,** A kisdedóvónők új tanterve. 1927, 51-3.

- 3013 Rombauer Emil,** Vélemény a középiskolai tantervek revíziójának ügyében. 1897, 132-61.

Túlterhelés. Nemzeti jellegű tárgyak elhanyagolása. A hiányok orvoslása, arányosabb anyagbeosztás. A reáliskola egyes tárgyai. A görögpótló.

- 3014 Schöber Emil,** A természetrajz az új tantervben. 1900, 593-604
Két kidomborodó jellemvonás: 1. megközelíti a reáliskola tananyagát; 2. biológiai, fiziológiai, kémiai szempont. Részletes ismertetés és bírálata. A tananyag fogalmazása pongyola. A természetrajz nevelő értéke.

- 3015 Somogyi Géza,** Szükséges-e az osztatlan népiskolák részére külön tanterv. 1899, 605-15.

A népiskola egységének megbontása az állam egységének megbontását vonná maga után. Ne kívánjunk a népiskolától erejét meghaladó munkát. Hagyjuk meg a tantervet és tananyagot az osztatlan iskolában úgy mint az osztottban, de igyekezni kell megfelelő időt biztosítani a tanítás végzésére.

- 3016 Stumpf Mariska,** Az új népiskolai tanterv. 1905, 485-95.

Az új tanterv és utasítás részletes ismertetése, összevetés a régivel.

- 3017 Székely György,** Középiskolai tantervünk egyik fogyatkozásáról. 1901, 86-92. (I. 1904)

- 3018 Szitnyai Elek,** Mit és hogyan olvasson az ifjúság? 1897, 467-74, 558-75.

Az olvasmány hatása; a lélek fejlettségi fokához alkalmazkodjék; a jó ifjúsági olvasmány kellékei; a maradandóság biztosítása; az egyéniség és a szabad választás; mennyit lehet olvasni; a kötelező házi olvasmányok; az ifjúsági könyvtár kezelése; az olvasmányok ellenőrzése, számonkérése.

- 3019 Szóts Gyula,** A tankönyvbírálat szervezése. 1914, 251-2.

- 3020 Tas József,** Mit tanítanak Magyarországról a külföld iskoláiban? 1928, 143-54.

Angol, amerikai és norvég tankönyvek. Téves vélemények ezek alapján. At

kell nézni a többi országokban kiadott könyveket és meg kell ismertetni a valóságot. *kt*

- 3021. Tones Gusztáv**, „Az ember tragédiája“ az iskola szempontjából. 1907, 257-70.

Eddig megjelent magyarázatai; helye az iskolában a tanterv szerint. Madách középiskolai tárgyalásának jogosultsága, nehézségei, a szemelvények megválasztásának szempontjai. Nevelési értéke (egységes világnézet, kötelességteljesítés szükségessége, magasabb eszmék iránt való hajlandóság, emberszeretet). Módszeres feldolgozása az iskolában. *mt*

- 3022. Tóth Rezső**, A magyar ifjúsági irodalom és ifjúsági könyvtáraink. 1905, 356-66.

A közműveltség és a könyvtárak. Az államnak a társadalmat a közkönyvtárakról tájékoztatnia kell. A középiskolai ifjúsági könyvtáraink nélkülözik a tervszerű gondoskodást. Javaslat. Különböző könyvtártípusok készítése; hiányok az ifjúsági irodalomban. *fra*

- 3023. T. R.**, A népiskolai ifjúsági könyvtárak könyvjegyzéke a középiskolák. 1904, 492-5.

A vkm. rendeletének fontossága. Szükségük és hasznuk. A jelen jegyzék. Tájékoztató hivatalos katalógus szüksége a középiskolák részére. *ta*

- 3024. Velledits Lajos**, Egy fejezet a magyarországi nyelvtanítás történetéből. 1911, 193-211. (I. 266)

- 3025. Verédy Károly**, Adalék az osztatlan népiskolai tanterv revíziójához. 1895, 45-54. (I. 1607)

- 3026. Waldapfel János**, A gymnasiumi tanterv revíziója. 1897, 218-29, 302-14.

Az egész tantervet kell vizsgálni: van-e bizonyos elveken nyugvó törvényszerűség. Revízió nem toldozgatásokkal. A sokoldalú nemzeti műveltség elve. Kármán eszméje: a nemzeti közérzulettől szentesített műveltség egységes képe. A gimnázium hivatása: egységes nemzeti műveltség. A logikai vagy metodológiai és történeti szempont a tantervben: a) tények — típusok és fogalmak — törvényszerűségek; b) a magyar történet jelen államiságunk kialakulásáig. A gimnázium 9 osztály legyen. A tananyag egymásmelletisége. A tanárképzés. *ta*

- 3027. Wlassics Gyula**, A középiskolai tanterv revíziójáról. 1897, 107-109. (Rendelet az OKT alelnökéhez.)

Korai pályaválasztás megszüntetése; a kétféle jogosítás megszüntetése. Egyelőre a tanterv módosítása, de majdani teljes reform kérdése is. *ta*

- 3028. W. Ö.**, A polgári leányiskolák új tanterve. 1908, 465-9.

- 3029. Az állami tanítóképző intézetek új tantervének ügye az OKT-ban.** 1893, 478-84. (I. 1912)

- 3030. Az OKT albizottságának jelentése a tankönyvbírálat és engedélyezés ügyében.** 1894, 154-61.

A tankönyvbírálat és engedélyezés — mind a középiskolákra, mind a népiskolákra — mai érvényében fenntartandó. *ta*

- 3031. Az állami tanítóképzőintézetek új tanterve.** 1894, 264-8. (I. 1913)

3032 Jelentés a tankönyvbírálat ügyében tartott tárgyalásokról. 1894, 268-71.

Az OKT tárgyalásai. Rendszeres bírálat és engedélyezés fenntartandó az OKT hatáskörében; szakbizottságok végzik; új kiadások rendszeresen nem bírálandók; időről-időre revízió szükséges. ta

B. Ismertetteit művek és értekezések

- 3033** Ambrus Ilona: Iskolai reform a tankönyveken keresztül. *Filip Stenson*: Pedagogisk Tidskrift. 1930, 319-21.
- 3034** Ágner Lajos: Pápay G., Ibsen az iskolában. Ujpest, főgimn. 1915, 520.
- 3035** Balogh Péter: *Négyes László*, Magyar Verstan. 1898, 176-81.
- 3036** Bardócz Pál: *Stelly Gizella*: Mit játsunk gyerekek? 1924, 78-80.
- 3037** B. E.: *E. Dintzl—C. Vaselli*, Aufgaben aus der reinen und angewandten Mathematik. 1922, 120.
- 3038** Beke Manó és Szűcs Adolf: *L. Neovius—Nevanlinna*, Algebra oppikirja I-III; Geometria; Trigonometria. 1912, 94-7.
- 3039** Bihari Ferenc: *Ember János*, Az apró emberek tudománya. 1903, 50-1.
- 3040** bn.: *Octave Feuillet*, Le village. Magyarázta *Ballenegger Henrik*. 1901, 440-1.
- 3041** Bódis Juszti: *Gyomlai Gyula*, Szemelvények P. Cornelius Tacitus nagyobb történeti műveiből. 1896, 208-12.
- 3042** —: *Burián János*, Magyar-latin szótár. 1898, 563-6.
- 3043** —: *Csengeri János*, Anthologia Latina. 1899, 620-5.
- 3044** —: *Csengeri János*, Szemelvények Ovidiusból. 1900, 123-6.
- 3045** Császár Elemér: *Gaál Mózes*, Nemzetünk nagy költői. 1899, 54-7.
- 3046** Csengeri János: *Pirchala Imre*, Rerum Romanorum liber. 1893, 320-3.
- 3047** —: *Pirchala Imre*, Latin gyakorlókönyv a gymnasium III. és IV. osztálya számára. 1893, 323-7.
- 3048** —: *Defoe Dániel*, Robinson Crusoe élete és viszontagságai. Átdolgozta *Gaál Mózes*. 1898, 181.
- 3049** —: *Robinson. De Foe és Campe* után a magyar ifjúság számára átdolgozta *Sebők Zsigmond*. 1898, 181-2.
- 3050** —: *Tóth Sándor*, A magyar nemzeti irodalom története. 1900, 325-7.
- 3051** —: *Gaál Mózes*, Hun és magyar mondák. 1900, 327-8.
- 3052** Cserép József: *Csengeri János*, Homeros Iliasa és Homeros Odysseája. 1898, 238-9.
- 3053** Demek Győző: *Halász Ignác*, Magyar nyelvtan I. 1896, 212-7.
- 3054** —: *Badics Ferenc*, Magyar olvasókönyv I. 1896, 212-7.
- 3055** —: *Szinnyei József*, Rendszeres magyar nyelvtan. 1898, 45-8.
- 3056** —: *Halász Ignác*, Rendszeres magyar nyelvtan. 1898, 48-51.
- 3057** —: *Badics Ferenc*, Magyar Olvasókönyv III. 1898, 101-3.
- 3058** —: *Rombauer Emil*, A középiskolai tanuló magánolvasmánya. Brassó, áll. főreál. 1898, 433-7.
- 3059** Dóczi Imre: *Péterfi J.—Gyomlai Gyula—Alexander Bernát*, Platon és Aristoteles. 1894, 373-6.
- 3060** Ember István: *Friedr. Stieve*, Deutschland und Europa 1890-1914. Ein Handbuch zur Vorgeschichte des Weltkrieges. 1928, 188-90.

- 3061 **Endrei Ákos:** Ujabb német szótárak. Különösen *Simonyi—Balassa* szótára. 1899, 302-6.
- 3062 —: Segédkönyvek a magyar irodalmi tanításhoz. 1903, 181-3.
- 3063 **Fekete Péter (H.):** *Várady Lajos*, Elemi iskolai nevelés gyakorlati szempontból. 1910, 173-5.
- 3064 **Frank Antal:** *Kövesi Lajos*, Vade mecum. Jellemfejlesztő diákkalauz. 1928, 183.
- 3065 **Fröhlich Károly:** *Nagy József*, Kiváló matematikusok és fizikusok. 1927, 65-6.
- 3066 **Fürst Aladár:** *Kelemen Béla*, Magyar és német kézi szótár. 1905, 497-500.
- 3067 **G.: Josef Loos**, Der österreichische Gymnasiallehrplan im Lichte der Concentration. 1892, 630-2.
- 3068 **Geréb József:** *Polgár György*, Ókori hitéleti és művészeti régiségek képgyűjteménye. 1896, 512-4.
- 3069 **Goldziher Károly:** *Beke Manó*, Bevezetés a differenciál- és integrálszámításba. 1908, 237-9.
- 3070 —: *John Perry*, Practical Mathematics, Summary of six lectures delivered to working men. *Frank Castle*, Practical Mathematics for beginners. *H. A. Stern* and *W. H. Topham*, Elementary Practical Mathematics. 1908, 484-7.
- 3071 **Heinrich Gusztáv:** *Lessing*, Nathan der Weise. Magyarázta *Demek Győző*. 1897, 334-40.
- 3072 **I.:** Tanulók nyilatkozatai az olvasásról. *Lüttge*: Die Deutsche Schule. 1913, 252-3.
- 3073 **I. L.:** *Rabindranath Tagore*, The crescent moon. Child-poems. Translated by the Author. 1915, 372.
- 3074 **Ince Béni:** *Enrico Cocchia*, Antologia latina. 1899, 484-90.
- 3075 —: *Rácz Soma*, Latin nyelvkönyv. 1903, 424-7.
- 3076 **Kardos Albert:** *Tomor Ferenc* és *Váradi Antal*, Magyar olvasókönyv a középiskolák I. oszt. számára. 1895, 342-54.
- 3077 **Karl János:** *Maria Kreitz*, Der geographische Wert der Jugendliteratur. 1931, 110-1.
- 3078 **Kálmán Miksa:** *Klimó Mihály*, Francia nyelvtan. 1897, 181-3.
Klimó Mihály, Válasz Kálmán Miksa bírálatára. 1897, 343-5.
- 3079 **Kb.:** *Gustav Freytag*, Bilder aus der deutschen Vergangenheit. Kiadta *Gyulai Ágost*. 1900, 331-3.
- 3080 **Kelemen Béla:** *Orosz Alajos*, Német olvasó és gyakorló könyv teljes nyelvtannal. 1898, 301-3.
- 3081 —: *Jean Racine*, *Athalie*. Magyarázta *Téri József*. 1901, 312-4.
- 3082 **Kemény Ferenc:** Két jó ifjúsági könyvről. *H. Raydt*, Englische Schulbilder. *Hughes*, Tom. Brown's schooldays. 1893, 327-30.
- 3083 —: *Otto Neuburger*, Der arbeitende Mensch in der erzählenden Literatur. Ein Lesebuch. 1928, 112-3.
- 3084 —: *L. Pasteuriaux—E. Le Brun*, Les Sciences par l'Observation et l'Expérience. 1928, 190-1.
- 3085 **kf.:** Egy régi német-francia nyelvtan. 1929, 223-4.
- 3086 **K. F.:** *G. H. Camerlynck*, *Mme Camerlynck-Guernier*, *G. H. Roux*, The Boy's own Book. The Girl's own Book. 1921, 170.

- 3087 —: *Mme Camerlynck*—*G. H. Camerlynck*, Pour les Petits. France. 1922, 24.
- 3088 —: *I. David Cohen*, The Gateway to English. A textbook in Americanism. 1923, 19-21.
- 3089 —: *E. Gourio*, La classe en Français. 1925, 58-9.
- 3090 —: *Mme Camerlynck*—*G. Camerlynck*, France. 1925, 59.
- 3091 **Komáromy Lajos**: *Katinszky Géza*, A magyar nemzeti irodalomtörténet. 1893, 544-50.
- 3092 **Kornis Gyula**: Az első latin könyv. *Harold W. Atkinson*—*J. W. E. Pearce*, The First Latin Book. 1907, 299-304.
- 3093 —: Liber Sexti. Latin nyelvkönyv a gimnázium I. és II. oszt. számára. Szerkesztették *Fodor Gyula* és *Székely István*. 1910, 171-3.
- 3094 **Kovács János**: *Platz Bonifác*, Utazás a természetben. 1901, 51-4.
- 3095 —: *Bozók Endre*, Középiskolai fizikai gyakorlatok. 1906, 385-8.
- 3096 —: Elemi fizikai kísérletek gyűjteménye. Közli *Ábrahám Henrik*, ford. *Szijártó Miklós*. 1909, 248-51.
- 3097 **Kozma Gyula**: *Gőtz József*, Hangutánzó abc és vezérkönyv. 1903, 427-33.
- 3098 **Latkóczy Mihály**: *Benedek Elek*, Testamentum és hat levél. 1894, 547-8.
- 3099 **Lányi Ernő**: *Kenyeres Elemér*, Pósa Lajos a gyermekszobában és kisdédóvóban. 1928, 54-5.
- 3100 **M.**: *Csizmadia Gyula*, Népiskolai alapismeretek a földrajz, történelem, természettan és természetrajzból. 1895, 465-6.
- 3101 **Madzsar Gusztáv**: *Greguss Ágost*—*Csengeri János*, Magyar Költészetan I. 1896, 294-6.
- 3102 —: *Enarei Ákos*, Német nyelvkönyv 1897, 448-51.
- 3103 **Málnai Mihály**: *Waldapfel János*, A nemzeti elem gymnasiumaink tantervében és utasításaiiban. 1896, 292-4.
- 3104 **Máthé György**: *Balogh Péter*, Magyar olvasó könyv a középiskolák I. oszt. számára. 1901, 431-4.
- 3105 **Melezer Gusztáv**: *Schöber Emil*, Ásványhatározó. Az ásványtan tanításáról. Ásványtani gyakorlatok. 1897, 583-5.
- 3106 **Méhely Lajos**: *Paszlavszky József*, Az állattan kézikönyve. 1895, 57-67. *Paszlavszky József*, Válasz Méhely Lajosnak ismertetésére. 1895, 121-32. *Méhely Lajos*, Válasz Paszlavszky válaszára. 1895, 267-78. *Paszlavszky József*, Válasz. 1895, 279.
- 3107 **M. I. Gy.**: *Harrach József*, „Magyar Arion.” 1893, 113-4; 1894, 161-2.
- 3108 **Morvay Győző**: *Martin Péter*, Psychologia és logika. Középiskolák használatára. 1898, 493-6.
- 3109 **Nagy József**: Az idegen nemzetiségű nyelvtanárok intézménye. *V. H. Friedel*: Rev. Univ. 1910, 229-32.
- 3110 **Nagy Pál**: Szerk. *Ferenczi Zoltán*, Mindentudó Kis Lexikon. 1913, 505-7.
- 3111 **Négyesy László**: *Kalmár Elek*, Iskolai magyar nyelvtan. 1898, 97-100.
- 3112 **N. S.**: *Kornis Gyula*, A lelki élet ismertetése. Ford. *Terzin Pál*. 1915, 293.
- 3113 **Oláh Béla**: Francia Könyvtár. Szerk. *Theisz Gyula* és *Matskássy József*. 1901, 48-9.
- 3114 **Otrok Mihály**: *Kemény Ferenc*—*Klimó Mihály*, Francia stílusgyakorlatok. 1902, 380-3.

- 3115 **Ozorai Frigyes:** *Krebsz Ernő*, Az ifjúsági olvasmány. Fogaras, áll. főgimn 1907, 611.
- 3116 —: *Bászel Ernő*, Az olvasás, mint az önművelés legfontosabb eszköze. Zsolna, áll. főreál. 1908, 615-6.
- 3117 —: *Parcsetich Vince*, Nagy költőink és az erkölcsi nevelés. Bpest VIII. főgimn. 1909, 591-2.
- 3118 **Pap Károly:** Egy kis könyvről. Hogyan ne beszéljenek a gyerekek? 1912, 174-5.
- 3119 **Pauler Ákos:** *Kornis Gyula*, A pszichológia és logika elemei. 1911, 40-4.
- 3120 **Philipp Kálmán:** *Pieyre Marius* tankönyvei. 1912, 506-13.
- 3121 **Posch Árpád:** *Geréb József*, Görög prózai szemelvények Herodotos, Xenophon és Platon irataiból. 1900, 203-5.
- 3122 **Q.:** Természethistória. Új ifjúsági könyvsorozat *Méhes Gyula és Karl János* szerkesztésében. 1925, 137.
- 3123 **Quint József:** *Barcsai Károly*, Költők, írók jellemrajza. 1927, 172.
- 3124 **Sebestyén Gyula:** *Varga Ottó*, Világtörténet a lantern és utasítások alapján. III. k. Új-kor. 1893, 158-64.
Varga Ottó, A tankönyvírásról és a tankönyvbírálatról. Válaszul Sebestyén Gyula úrnak. 1893, 218-28.
Sebestyén Gyula levele a szerkesztőhöz. 1893, 228-9.
- 3125 —: *Marczali Henrik*, Magyarország története. 1895, 207-10.
- 3126 **Sós Ernő:** *Borel-Stöckel*, Die Elemente der Mathematik. 1911, 49.
- 3127 —: *Tannery—Klaes*, Elemente der Mathematik. 1911, 49.
- 3128 —: *Schwering*, Handbuch der Elementarmathematik. 1911, 49.
- 3129 —: *Thieme*, Die Elemente der Geometrie. 1911, 49-50.
- 3130 —: *Klein—Hellinger*, Elementarmathematik vom höheren Standpunkte aus. 1911, 50-1.
- 3131 **Széchy Károly:** *Négyesy László*, Stilisztika. 1898, 43-5.
- 3132 **Székely György:** *Szinyai Elek*, Lélektan és logika. 1900, 273-9.
- 3133 —: *Ballagi Géza*, A magyar alkotmány; népiskolák számára. 1901, 45-8.
- 3134 **Szijártó Miklós:** *Kont Gyula*, Elemi fizika. 1897, 256-8.
- 3135 —: *Bóbita Endre—Gerevich Emil*, Fizika a kozmográfia elemeivel fiúiskolák és tanítóképzők számára. — Természettan kapcsolatban a csillagászati földrajz s a kozmográfia elemeivel a felsőbb leányiskolák és tanítóképzők számára. 1897, 507-13.
Válasz és viszonzválasz a Bóbita—Gerevich-féle physikai tankönyvek ügyében. *Bóbita Endre és Gerevich Emil* válasza Szijártó M. bírálatára. *Szijártó M.* viszonzválasza. 1897, 640-5.
- 3136 **Sz. K.:** *Bökényi Dániel*, A magyar ABC és olvasókönyvek történeti fejlődése a legrégibb időtől napjainkig. 1892, 179-82.
- 3137 **Szöts Gyula:** *E. Wilk*, Märchen-Fibel für die ev. Volksschulen in den siebenbürgischen Landesteilen Ungarns. 1914, 308-9.
- 3138 **Tas József:** *Dezső Lipót*, Külföldi furcsaságok Magyarországról. 1930, 51-2.
- 3139 **Teveli Mihály:** *Markovics Sándor és Hegedüs Izidor*, Német nyelv-, olvasó- és gyakorlókönyv szemléltető alapon. 1900, 501-3.
- 3140 —: *Endrei Ákos és Lenkei Henrik*, Német nyelvkönyv középiskolák számára. 1903, 505-7.

- 3141 **Téri József:** *M. H. Michaelis, Paul Passy, Dictionnaire Phonétique de la langue française.* 1898, 303-5.
- 3142 —: **Lederer Ábrahám,** Iskolai kirándulás a csillagos égbe. 1903, 568-9.
- 3143 **Timár Pál:** *Demek Győző,* Német olvasókönyv a német irodalomtörténet vázlatán belül. 1895, 452-7.
- 3144 —: **Endrei Ákos,** Német stílus-gyakorlatok. 1898, 566-8.
- 3145 **T. M.:** *Lasz Samu,* Földrajzi olvasókönyv I. 1912, 304-5.
- 3146 **Tóth Sándor:** *Szitnyai Elek,* Tanulmányok. 1893, 503-5.
- 3147 —: **Góbi Imre,** Szerkesztéstan. *Koltai Virgil,* Szerkesztéstan. 1894, 207-13.
- 3148 **Váczy János:** *Lehr Albert,* Toldi. 1893, 491-7.
- 3149 **Váró Béni:** *Weszely Ödön,* Stilisztika polgári iskolák számára. 1895, 265-6.
- 3150 **Wagner Alajos:** *Bozóky Endre,* Physika és physikai földrajz. 1897, 252-6.
- 3151 **Waldapfel János:** *Ember Árpád,* Az ifjúsági könyvtárról. Székelyudvarhely, kath. főgimn. 1893, 313-4.
- 3152 —: *Friedrich Schiel,* Lehrbuch der Geographie für die unteren Klassen der Mittelschule. Brassó, ev. gimn. 1894, 283-4.
- 3153 —: *Kopp Lajos,* Régi magyar arithmetikák. Bpest VIII. főreál. 1894, 364.
- 3154 —: *Gaál Mózes,* Az ifjúság és a regényolvasás. Pozsony, kath. gimn. 1894, 371-2.
- 3155 **Weszely Ödön:** Robinson, mint ifjúsági könyv. 1900, 623-32.
- 3156 **Báthory Nándor,** Állattan. 1892, 255.
- 3157 *Euripidész,* Iphigenia Auliszban. Ford. *Radó Antal.* 1892, 255.
- 3158 **Ariosto** Örjögő Lórántja. Ford. *Radó Antal.* 1894, 167.
- 3159 **Benedek Elek,** Magyar mese- és mondavilág. 1894, 287.
- 3160 **Marczali Henrik,** Magyarország története. 1894, 382.
- 3161 **Verne Gyula** összes munkái. 1894, 552; 1896, 230-1.
- 3162 A debreceni középiskolai tanári kör a tanterv-revisióról. **Dóczi Imre:** Debr. Prot. Lap. 1895, 282-3.
- 3163 **Sándor Domokos,** Magyar Fogalmazó. 1896, 231.
- 3164 **Kemény Ferenc,** Megfelelő nemzetbeli tanárok a modern idegen nyelvek tanításában. Die Neueren Sprachen. 1898, 442-4.
- 3165 **Burián János,** Magyar-latin szótár. 1898, 511.
- 3166 **Simonyi Zsigmond** és **Balassa József,** Német és magyar szótár. 1899, 188-9.
- 3167 Iskolai segédkönyvek. Szerk. **Réger Béla.** 1909, 46.
- 3168 Új szavalókönyv. Szerk. **Havas István.** 1910, 353.
- 3169 Szoktassuk az embereket az értékes irodalom olvasására! *Fr. Rommel:* Neue Jahrbücher. *Loewenberg:* Der Sämamm. 1911, 515-6.
- 3170 Az elemi iskolai tankönyvek hibái. *Czirbusz Endre:* Nemzeti Kultúra. 1914, 107-8.
- 3171 **Quint József,** A testi élet ismertetése. 1915, 93-4.
- 3172 **Barna Jakab** és **Ujhelyi Sándor,** Játékkönyv gyermekek és serdülő ifjúság számára. 1915, 502.

C. Hírek és adatok

- 3173 **Bittenbinder Miklós,** A tankönyvekről. 1914, 605.
- 3174 **E.,** A tankönyvbírálati szabályzat egyes hiányai. 1901, 58-9.
- 3175 **kf.,** A tankönyvbírálati szabályzat egy hiánya. 1900, 633.

- 3176 —, Mozgalom a tankönyvek útján való rágalmozás ellen. 1929, 63-4.
 3177 A hivatalos tankönyvbírálat ügyében. Vkm. rendelete az OKT-hoz. 1894, 50-1.
 3178 A hesseni gymnasiumok revideált tanterve. 1894, 106-7.
 3179 Az iparos tanoncziskolák új tanterve. 1895, 68.
 3180 Népiskolai tanterv. 1895, 68.
 3181 Tornajátékok füzetkékben. 1895, 285.
 3182 Gymnasiumi tantervünk revisiója. Vkm. rendelete. 1895, 287-93.
 3183 Az iskolakönyvek bírálata és engedélyezése. Értekezlet a vkm.-ban. 1895, 591-595.
 3184 A tankönyvek engedélyezése ügyében tartott min. értekezlet. 1896, 226-7.
 3185 A tankönyvbírálati szabályzat. A vkm. rendelete. 1896, 515-7.
 3186 A középiskolai tantervek revisiója az OKT-ban. 1896, 579-80.
 3187 A fővárosi elemi iskolák tanterve. 1896, 624-34.
 3188 A középiskolai tantervek revisiója. Az OKT tanácskozásainak eredménye. 1897, 645-6.
 3189 Pályázati hirdetés. (Magyar nyelvkönyvre.) 1898, 61; 1900, 140.
 3190 A tantervrevizió. 1898, 442.
 3191 A középiskolák új tantervének életbeléptetése. 1900, 69; 1901, 99.
 3192 Az osztatlan népiskolák tanterve. 1900, 139-40.
 3193 Az osztatlan népiskola tantervével. 1900, 342-3.
 3194 Egységes népiskolai tanterv. 1901, 96.
 3195 Utasítások a népiskolai tantervhez. 1901, 254.
 3196 A felsőbb leányiskolák új tanterve. 1901, 499-503.
 3197 Az ifjúsági irodalom megbírlása. 1901, 508-9.
 3198 A német nyelv a fővárosi elemi iskolákban. 1902, 397, 587.
 3199 Népiskolai ifjúsági könyvtárak. 1902, 521-2.
 3200 Pályázati hirdetés. (Isk. tankönyvekre.) 1905, 188-9.
 3201 Új gyermeklap. *Sebők Zsigmond—Benedek Elek*, Jó Pajtás. 1909, 609.
 3202 Juventus. 1910, 316-7.
 3203 Népiskolai Ifjúsági Könyvtárakat Intéző Bizottság. 1917, 122.

e) ISKOLAI OKTATÁS, AZ EGYES TÁRGYAK TANÍTÁSA

A. Önálló cikkek

- 3204 Agárdi László, E szmény és való ság az iskolában. 1920, 65-70.
 Az iskolának a való életet kell a tanuló szemé elé állítania. Ezt a célt kell szolgálnia az összes tárgyak tanításának is. A nevelés igaz és örök eszménye az egyéniség alacsony ösztöneinek teljes kiirtása. jó
 3205 Albert József, A görög pótli magyar irodalmi tanítás. 1895, 336-40.
 A görög irodalmat a magyar irodalmi tanítás intenzívebbé és mélyebbé tételére használjuk fel. V.-VI.-ban a magyar irodalom tanára, a VII.-VIII.-ban a filológia és filozófia tanára tanítsa. ta

- 3206** —, Tanulmányi kirándulások. 1901, 487-90.
A mai tanulmányi kirándulások nem szolgálják az ideális célt. A nyári kirándulások országos szervezése. A tanulmányi kirándulások pedagógiai és szociális haszna. A nemzetközi diákszövetség fölkarolása. *ba*
- 3207** —, Még egyszer a tanulmányi kirándulásokról. 1902, 188-190.
A szepesi tanári kör indítványa: diákszállók. Ennek kiterjesztése. Ingyenes ellátás; társadalom hozzájárulása; kormány által való szervezés, vezetés. *ta*
- 3208** Alszeghy János, Az olvasás és írás tanításának új módszere. 1903, 302-13.
A fonomimika pedagógiai alapja. Előgyakorlatok: az ujjak ügyesítése. Kéz-ügyesítő gyakorlatok 4 héten át. Írási előgyakorlatok. *ta*
- 3209** Apáthy István, A természettudományok a középiskolában. 1911, 600-16.
A természettudományok fokozottabb tanítása a klasszikus nyelvekkel szemben. A természettudományok mint az ember anyagi, értelmi, erkölcsi boldogulásának legfőbb tényezői. Természettudományi módszer a középiskola tanításában. A fejlődés és tanítás viszonya. Tanulás és tanítás mint a szellemi fejlődés tényezői. A természettudományok tanítása ellen felhozott kifogások. Ezek cáfolása. *na*
- 3210** Bakonyi Hugó, Új szempontok az idegennyelvi oktatáshoz. 1921, 115-26.
A nyelvi oktatás helye a középiskolában. Egy-egy idegen nyelv tanításának óraszám a külföldön és nálunk. Az idegennyelvi oktatás eredménytelenségének okai. Mérsékelt direkt módszer. Heti 5—6 óra. Mivel ennyi óraszám kivihetetlen, vagy ki kell küszöbölni az idegennyelvi tanítást, vagy csak egy világnyelvet tanítani. Nálunk a németet. *mt*
- 3211** Barankay Lajos, A nemzetetika nevelés didaktikai súlypontja. (Irodalomtörténeti földrajz.) 1931, 10-27. (I. 523)
- 3212** Barcsa János, A történettanítás módszere az új tanterv alapján. 1902, 209-27.
Az új tanterv: a nemzeti történelem előtérben. A történelem mint a jellemképzés fontos eszköze. Mindenütt kapcsolatok, fősúly a tanulságokon. Nemzeti vonatkozásnál a tanár magyarázata. *ta*
- 3213** —, A magyar írásbeli dolgozatokról. 1903, 291-301.
Régi tantervekben nagyobb súly a fogalmazásbeli ügyességre. Nem érjük el az utasítások célját. Eszközök a színvonal emelésére. *ta*
- 3214** Barla Jenő, A középiskolai vallástanítás. 1901, 193-200.
A vallástanítás fontossága a középiskolában. A vallás tanításának a meggyőzés legyen a fő eszköze. A tanulónak a szívére hatni. A vallástanár ne csak kiválóan képzett, hanem erkölcsi tekintetben is kifogástalan legyen. Az ifjúsági istentiszteletek fontossága. *ba*
- 3215** Barla-Szabó Titusz, Modern nyelvtanítás fonetikus szöveg és beszélőgép segítségével. 1909, 17-20.
- 3216** Bartos Fülöp, A modern nyelvek tanításának nehézségei. 1894, 497-508.
Bréal fejtegetéseire (I. 3314) reflektál. A reáliskolai nyelvtanítás. A beszéd-

- tanítás akadályai. A tanterv és utasítás célkitűzései. Ebből a beszélőképesség elsajátítására sok mindent fel kell áldozni. *ta*
- 3217** —, A német nyelv az utasításokban. Válasz Waldapfel János megjegyzéseire. (I. 3407) 1896, 132-4.
Az Utasítások a nyelvtanítás gyakorlati célján a beszédet értik. *ta*
- 3218** —, Mi hát a cél a középiskolai nyelvtanításban? 1897, 40-8, 435-41.
A tantervek szerint irodalmi művek megértése. Ezzel szemben gyakorlati cél hangsúlyozása. Fináczy, Waldapfel véleménye. Fő az olvasás. Az utasítások túlzott követelése. *ta*
- 3219** —, Amerikai vélemények az idegen nyelvek tanításáról. 1898, 154-62, 215-20.
13 értekezés a Methodes of teaching modern languages c. kötetben. Egybehangzóan: az eredmény csekély. A 13 értekezés kivonata. *ta*
- 3220** Batta István, A fizika történeti tanítása. 1913, 274-83.
A modern tudománytörténet tanításáról általában. A fizikatörténet tanításának pedagógiai jelentősége. A tanterv utasítása. A történeti tárgyalás kapcsolatot terem a humánis és reális tárgyak között. Schmidkunz, Bohnert, Danemann stb. véleménye a történeti elemről. Poincaré. A fizika történeti tanításának kérdése nálunk. A fizikatörténet tanításának vezető gondolata és módszere. Gyakorlati megvalósítása. *na*
- 3221** —, Matematika és történettanítás a középiskolában. 1918, 362-87.
Kant: a tiszta matematika, mely a többi tárgytól és a gyakorlati élettől elszakadt. Az ellentábor (Gebhardt): a matematika kapcsolata a természettudományokkal. Tanításának körében e tudomány fejlődését és művelőinek legkiválóbbjait is meg kell ismertetni. Höfler: Időnkint és alkalmilag a matematikai tanításnak történetivé kell válnia és a legmagasztosabb koncentráció elvnek: az érzületi oktatásnak szolgálatába állania *ma*
- 3222** Bálint Aranka, A művészettörténet tanítása Franciaországban. 1907, 550-5.
- 3223** Becker Hugó, Új módszertani észrevételek a német főnevek ragozásában. 1902, 22-36.
A németül nem tudók szempontja. Csoportosítások nemek szerint. Egyszerű és könnyű sémák. *ta*
- 3224** Beke Manó, Typikus hibák a matematikai tanításban. 1900, 520-30.
Hibák az egyszer-egyben, a számolásban, a törtszámoknál, az arányosságnál. Az algebra tanításánál, geometriánál. Szemléletből eredő tévedések. A hibák csoportja. Védekezés ellenük. *ta*
- 3225** Belják Bernát, Észrevételek a nyelvtanítás módszeréhez. 1898, 483-6, 550-9.
Ohlert, Allgemeine Methodik des Sprachunterrichts alapján. Lélektani mozzanatok. Az utánzás. Eszköz: viva vox. A nyelv formális képző hatása. Utilitarista célok. Az eszközök bírálata. Direkt módszer; induktív eljárás mint átmenet; irodalmi tanulás. A 3 fok jellemzése. *ta*

- 3226 Benisch Arthur**, A magyar nyelv tanítása Horvátországban és Bosznia-ban. 1916, 493-501.
- 3227 Bleyer Jakab**, Néhány szó a német nyelvi oktatáshoz a gymnasiumban. 1899, 468-73.
Kármán Mór, Adalékok a gymnasiumi oktatás elméletéhez c. művére hivatkozva helyteleníti a gimnáziumban a német nyelv gyakorlati irányú oktatását. A nyelvet ne önmagáért tanítsuk, hanem az irodalomért, melyben a nyelv él. *sza*
- 3228 Bódiss Jusztin**, Az actiók ügye. 1901, 135-53, 201-22.
Ma főleg az actiók tanítása. Fontos, hogy a tanuló először mai anyanyelvével és annak használatával legyen tisztában és csak azután jöhet a kutató elmélyedés. Körösi Sándorral (l. 3318) szemben: az idegenek magyar nyelvre való tanításában a nálunk használt igealakokat kell tanítani. *ba*
- 3229 —**, A latin nyelvbéli actiók kérdése. 1901, 468-82, 528-44.
Hibás fordítások latinra. Az actiók tanítása ellen (l. 3344): nem vezetnek kellő gyakorlati eredményre. A latin igeidők magyarázata a nálunk régente használatos igealakok által. 6 igealak helyett csak 3. *ba*
- 3230 —**, A föltételes mondatok megvilágítása a görög és latin nyelvben. 1902, 273-94.
1. A reális és irreális eset; az optativus-os formula; az eventuális eset.
2. Ezek tárgyalása az iskolában. *ta*
- 3231 Bonkáló Sándor**, A gimnáziumi nyelvtanítás reformja. 1912, 548-56.
Elvi ellentétek: a filológia vagy a történeti nyelvtudomány. A domináló filológiai szempont helyett a klasszikus nyelvek oktatásában a filozófiai elv érvényesítését kívánja. Kornis Gy., Apáthy I., Hegedüs I. véleménye. Gyakorlati példa a módszer javítására. Ostwaldal szemben a nyelv logikai képző hatása. *sta*
- 3232 Bozóky Endre**, Elméleti szempontok a fizikatanítás körében. 1910, 129-41.
Pusztán kísérleti alapon a fizika tanítása lehetetlen. A tanulók kísérletei nem csupán produkciók, hanem az autodidaxis lehetősége. A tünemények magyarázata, az elméleti alap fontossága. A hipotézisek igazolásához is elméleti alap kell. Az Utasítás bírálata. Tervezet a tanítás módosítására. *sta*
- 3233 Böngérfi—Kárpáti**, Dülő vagy álló írás. 1892, 479-87, 561-71.
Vita Kollmann cikkével (l. 3307). Az állóírás híveinek álláspontja. *ta*
- 3234 Bursics Ernő**, A történettanítás erősítése a népiskolában. 1914, 498-505.
Tantervrevíziók és hibájuk. Elemi népiskoláink statisztikája 1911/12-ben. A létszám statisztikája ugyanakkor. A kettő vizsgálata. A szomorú jelenségek okai. A tanterv nemzeti szellemű reformjának szükségessége. A mese szerepe a történelemtanításban. A történelemtanítás kérdésének helyes megoldása. *na*
- 3235 Csengeri János**, A görögpótló tanterv reformja. 1895, 234-47.
A gimnáziumi irodalomtanításnak a görögpótló tantárgyak behozatala által előállott kettőssége nem helyeselhető. A görögpótló tantárgyak minden tanulóra kiterjesztendők. A görögpótló tárgyak helyett francia nyelv. *ta*

- 3236 Cserép József**, A görög kérdés. 1895, 404-8.
A görögpótló tanulmányok revíziója. Egyetért Csengerivel (l. 3235); a kivételben eltérés. *ta*
- 3237 Dávid Lajos**, Bolyai Farkas és a matematikai oktatás reformja. 1921, 148-56. (l. 199)
- 3238 Demek Győző**, Az iskolai kézművesség. 1894, 302-20.
A cselekvés fontossága, kézimunka jelentősége. A kézimunka az egységes középiskolában; módszer; az egyéni svéd és a párisi osztálykiállítás. Történeti áttekintés. Az egységes középiskola alsó négy osztályában lehetőleg nagy órászám. *ta*
- 3239 —**, Új pædagogiai kérdések. 1898, 234-7.
A herbartisták két életrevaló gondolata. Nebenklassen, Hauptklassen (Kármán is mellette). A „freie Arbeiten“ kérdése: lehetőleg minden tárgyból dolgozat. Javaslat erre. *ta*
- 3240 Dengi János**, A világirodalom oktatása a középiskoláinkban. 1912, 282-92, 333-57.
A klasszikus olvasmányok nem nyújtják az általánosabb és egyetemesebb műveltséget. Módot a megoldásra: el kell választani a nyelvi és irodalmi oktatást. A direkt módszert fejleszteni kell a felső osztályokra nézve, az irodalmi ismertetés külön tantárgyként és magyar nyelven, de nem együtt a magyar irodalommal. Párhuzam a külföldi iskolák tanulóinak egyetemes irodalmi ismeretei és a mieinké között. Az oktatásban érvényesüljön a filozófiai szempont. *sta*
- 3241 Dékány István**, Értékelés a történelemben. 1913, 284-7.
- 3242 —**, Történelem és szemlélet. 1914, 321-35.
A történeti jelenségek szemléltetésének kérdése. Indirekt szemlélet. Milyen tudomány a történelem módszertani szempontból? Negatív-pozitív álláspontok. Rekonstrukció. A történelem forrásai. Szemléltető képek. Maradványok. A történelem mint rekonstruáló tudomány. Érzékelő-rekonstruáló szemlélet. Az idegen psziché megismerése. W. Stern Differenciális Pszichológiájának eljárásai. A kérdés interindividuális pszichológiai és szociálpszichológiai oldala. Az analogélmény kérdése az irodalomtörténeti oktatásban. *na*
- 3243 —**, A történelem-tanítás új rendje Poroszországban. 1916, 305-15.
A porosz közoktatási minisztérium rendelete (1915) a történelemtanításra vonatkozóan: a tanítás súlypontját áthelyezte a XVIII. század második felére és a XIX. századra. Ez új követelmény szerint a történelem feladata a német kultúra nagy alakjainak eleven kidolgozása, különös tekintettel a legutolsó évszázadra. A modern történelemtanítás föltételei; összehasonlítás a német, francia és magyar tantervi követelmények között. Ellenszenv a rendelet iránt. Ennek okai. *csa*
- 3244 Dóczi Imre**, Irodalmi képzés a classica philologiai oktatásban. 1892, 456-68.
A jövő középiskolája: a mai gimnázium továbbfejlesztése, irodalmi képzésre alapított humanisztikus intézmény. A mai klasszikus filológiai tanítás nem áll teljesen az irodalmi képzés szolgálatában. A felső osztályokban irodalmat

kell tanítani. Ennek akadályai a tanárképzésben, irodalmi segédeszközökben. A kívánt eljárás mód példája. *ta*

- 3245 Ember István**, A modern történettanítás kérdései. 1923, 1-6.
A történettanítás feladata azon folyamatok megismertetése, melyek az életre alakítólag hatottak: a jelen és múlt összefüggésének kimutatása. Ezt a feladatot a történettanítás akkor végezheti el, ha a tanítandó anyagban a kiválogatás és értékelés helyesen történt. Ezeknek elvei. *fra*
- 3246 —**, Újabb történetdidaktikai irodalom. 1925, 115-22.
A háború rámutatott a történeti szemlélet világnézetformáló fontosságára. Az újabb történettanítási irodalom néhány fontosabb problémája: a történeti valóság megértése, az anyagkiválasztás, a világnézet kialakítása. *kt*
- 3247 —**, Újabb történetdidaktikai irodalom. 1931, 161-8.
- 3248 Endrei Gerzson**, Ostwald bécsi előadása és az ellene támadt visszahatás. 1909, 101-6.
- 3249 Fehér Jenő**, A rajzolás a természetrajz tanításában. 1912, 224-9.
- 3250 Fest Aladár**, A történelmi oktatás módszere. 1917, 129-57.
A történelmi oktatás eddig még nem halad helyesnek elismert módszer szerint. A történelemtanítás végcélja egybeesik az állampolgári nevelés végcéljával. Marczali Henrik felfogása. Módszere: I. Az előkészítés. II. A tanítás célkitűzése. III. Az ismeretek kapcsolása, következetes ismerettársítás. IV. A történelmi ismereteket szerves összefüggésbe kell hozni a többi tárgyakban szerzett ismeretrendszerekkel. V. Az ismeretek rendszerbe foglalása nem öncél, képessé kell tenni a gyermeket, hogy meglévő ismeretei alapján logikusan tovább tudja gondolatait fűzni bármely irányban. *da*
- 3251 Fest Sándor**, A latin nyelv tanítása az amerikai High Schoolban. 1911, 273-7, 330-4.
Vélemények a latin nyelvről. A new-yorki high school mint az amerikai középiskolák típusa. A latin nyelv tanításának célja Amerikában. A tanítás lényege. Tanmenete; módszere. Ennek hiányai. Bennett véleménye. A grammatikai tudás hiányossága. Biztosság a latin szöveg megértésében és a helyes fordításban. Kifogások a latin oktatás tanmenete ellen. *na*
- 3252 Fináczy Ernő**, A latin nyelv tanításáról. 1912, 1-13.
A latin nyelvtanítás eredménytelenségének okai. 1. Nemzetközi szempontok: Más az eszmény ma a nevelésben. 2. Hazai viszonyainkban gyökerező gátló tényezők: Tantervi célok helytelen értelmezése, rideg módszer, gyakorlati tanárképzés, a Tanárvizsgáló Szabályzat, az egyetemi latin filológiai tanszék kevés száma. A latin nyelv nevelő értéke a nemzeti történeti tudatosság fejlesztése. Nem reformot kíván: eltörlést vagy csorbítást, hanem az eredménytelenség okairól való tanácskozást. *sta*
- 3253 Fürst Aladár**, A reáliskolai utasítások. Német nyelv és irodalom. 1913, 292-7.
- 3254 —**, Egy osztály magyar dolgozatai. 1913, 471-82.
A magyar írásbeli dolgozatok kérdése. A tapasztalatok gyűjtése. A szerző tapasztalatai (gimn. V. o.). Az írásbeli dolgozatok témájának kiválasztása. Az eredmény. Az értékelés. A dolgozat javításáról. A dolgozat készítésére szánt idő. *na*

3255 —, Egy osztály magyar dolgozatai. 1914, 362-5.

3256 —, Magyar dolgozatok a VII. és VIII. osztályban. 1918, 393-401.

A dolgozatok tárgya, eredménye; a tanár által kitűzött cél. A magyar dolgozatok mindegyike úgyszólván alkalmi tétel, egyéni meggondolás terméke, kidolgozása is mindig egy bizonyos célt szolgált, irodalmi tudásunkat mélyebbé tette és egyéni munkára, önállóságra akart szoktatni. *ma.*

3257 Gaál Mózes, Az irodalomtörténet tanítása. 1898, 206-15.

A kézikönyvhöz csatolt szemelvény kevés. Be kell mutatni mindazt, ami remek. Minél többet olvastatni. Jól felszerelt ifjúsági könyvtár; 8 esztendeig gyűjteni az olvasmányi anyagot. Az egyes osztályok olvasmányai. Együtt olvasni a tanulóval. Önképzőkör és irodalomtanítás kapcsolata. Érettségén számonkérendő művek. *ta*

3258 —, Az iskola belső életének reformja. 1914, 129-46.

Iskoláink nevelő munkája. A kisdedóvó nevelői feladata. A kisdedóvó mint az iskola előkészítője. Az iskolai élet kezdetén. Az iskola nevelői feladata. Az iskola megszerettetése. Önmunkásságra való nevelés. Az embertársi érzés ápolása. A vallásos érzés tiszteletben tartása. Tanítás és nevelés összhangzó munkája. *na*

3259 Gabányi János, A történelmi oktatás a nemzetek szövetségének szolgálatában. Megjegyzések Giesswein Sándor cikkére. (I 3262) 1920, 25-9.

3260 Gerando (De) Antonia, A leányok irodalmi tanításáról. 1892, 291-6. (I. 2003)

3261 Gergely Adolf, Iskolák a repülésért. 1931, 98-101.

3262 Giesswein Sándor, A történelmi oktatás a nemzetek szövetségének szolgálatában. 1919, 115-9.

Az emberiség történelme tulajdonképpen az emberi társulás terjeszkedésének, fokozatos haladásának folyamata. A népek természettől fogva nem ellenségeik egymásnak. Mint ahogy a földrajz mutatja, hogy az óceánok nem népválasztók, hanem összekötő hidak, úgy kell a történelem előadásának a világszövetség nagy társulását előkészíteni. *jó*

3263 Gockler Lajos, A koncentráció mint didaktikai elv. 1912, 257-72.

A koncentráció eredete és a fogalom értelmezése körül keletkezett zűrzavar. Történeti fejlődés Platontól Pestalozziig. A XVIII. század tantárgyra vonatkozó koncentrációja, Herbartnál lélektanilag megokolt didaktikai elv; követőinek értelmezése. A tantervi koncentráció hibáinak következményei. *sta*

3264 Goldziher Károly, Reformtörekvések a matematikai oktatás terén. 1908, 16-40, 90-104, 159-73, 217-28; 1909, 7-16, 92-100.

Régebbi reformtörekvések: Kármán és a németek. Az újabb reformmozgalom jellemzése és a kifejezett kívánságok. A reformtörekvések története és eredményei az egyes országokban. Megjegyzések a bibliográfiai részhez. Bibliográfia: 1. Reformtörekvéseket általánosan jellemző munkák. 2. Részletes kérdésekről szóló dolgozatok. 3. Külföldi reformtörekvések történetét és eredményeit ismertető dolgozatok. 4. Tankönyvek. — Az 1909-es évfolyamban pótlások a bibliográfiához és néhány szó a IV. nemzetközi matematikai

- kongresszusról, a magyar és a németországi mozgalomról, a matematikai tanárképzésről és a tankönyvirodalomról. *mt*
- 3265** —, A matematika tanításának fokozatai. 1910, 321-33.
Kármán Mór teoretikumában felállított fokozat: 1. Konkrét szemlélet. 2. Szerkezeti módok viszonya. 3. Magyarázó fokok önmagukban és egymáshoz való viszonyukban. A gondolat részletes kidolgozása a középiskolai számtan és algebra keretében. Hazai König—Beke-féle tankönyvek, az osztrák Höfler tervezete és a legújabb francia tanterv. *sta*
- 3266** —, A grafikai módszer és újabb irodalma. 1914, 77-90.
A grafikai módszerről. Az alsófokú, középfokú és felsőfokú tanításban való alkalmazás. A grafikai módszer az alkalmazott matematikában. *na*
- 3267** —, A geometria középiskolai tanításának módszertani alapvetése. 1918, 76-99.
A geometria tanításának terén érvényesülő újabb reformtörekvések: a módszertani alapvetés mozgalmának irodalma (Beke—Mikola-féle gyűjtemény). A szempontok. 1. A geometria tanításnak fejlődésképes tanmenete kettős tagozódás szerint. 2. Módszeres feldolgozás szükséges. 3. Induktív elemekkel kell elérni a deduktív tárgyaláshoz szükséges kellékeket. 4. Az algebra és geometria összeforrása szükséges. 5. Az önálló szisztematikus fejtegetések a filozófiai tanítás körébe tartoznak. 6. A tanárképzés reformja. *ma*
- 3268** Gombóc Zoltán, A kísérleti phonetika és nyelvtanítás. 1900 180-7.
Eredményei és eszközei haszonnal alkalmazhatók idegen nyelv tanításában. Anyanyelvben: a kiejtésbeli hibák javítása. *ta*
- 3269** Görög Imre, A nagy francia forradalom. 1908, 280-90. 341-50.
A középiskolai történettanítás nehézségeinek forrása. A történettanítás szempontjai: az egyénre és közösségre vonatkozó tapasztalatok közlése, az együttérzés fejlesztése. az ítélsz gyakorlatlása, az élő hagyomány tudatosítása és a szellemi művelődés intenzív ismertetése. A francia forradalom didaktikai feldolgozása. *csó*
- 3270** Graf Jakab, Észrevételek a gymnasiumi rajztanításhoz. 1899, 50-4.
A mértani rajz mellett a szabadkézi rajz fontossága. A kétféle rajz teljes egyenjogosítása. *sza*
- 3271** Guttenberg Pál, A slöjdoctatás — iskolai kézimunka — Skandináviában. 1892, 207-13.
Az ilyen irányú hazai törekvések rövid története; beszámoló tanulmányútjáról. *ta*
- 3272** Habán Mihály, A mennyiségtani dolgozatok paedagogiai értéke. 1920, 29-33.
Meggjegyzések Kilián cikkéhez (l. 3302).
- 3273** Harmos Sándor, Hogyan tanítsuk az irodalomtörténetet? 1908, 577-87.
Az esztétikai élvezet két alapvető kritériuma: 1. A ható tényezők sorrendje. 2. Nem kívánjuk, hogy másképp legyen írva az illető mű. Iskolai olvastatás-kor a két kritérium biztosítása. A mű korával és írójával harmonizáló lelki-

- állapotot kell a tanulóknak felkelteni. A klasszikus irodalmak tanításának eltörlése örök kár volna. Műfordítás ezen nem pótolhat. csó
- 3274** —, Goethe Hermann und Dorotheája az iskola szempontjából. 1910, 142-55.
Nehézségek a mű megértésében. Nemzeti nehézség: a magyar és német érzésvilág közötti különbség. Arany Toldijával lehetne Hermann und Dorothea iránt érdeklődést ébresztetni. Emberi nehézség Hermann u. Dorothea hármashangulata: homerosi hangulat, ótestamentumi vonatkozások és a párhuzam, mely a szereplők és Goethe élete között van. Egyéni szempont a tanuló kérdései a mű tárgyalásakor. A tanár pedagógiai tapintata. sta
- 3275** Hegedüs István, A görög-pótló tanterv reformjáról. 1895, 333-6. Hozzászólás a vitához. A vita anyaga. A megoldás iránti javaslat. Csengeri (l. 3235) tételeit fogadja el. A görög helyett modern nyelv kétféle intézet szervezése által valószínűsíthető meg. ta
- 3276** —, A klasszikus oktatás védelme. Apáthy István, A természettudományok a középiskolában c. felolvasása ötletéből (l. 3209). 1912, 65-71. A középiskola védelme Apáthy túlzott természettudományi irányával szemben. A tökéletesedés nemcsak a természeti, hanem a történeti lény élettanának törvényei szerint is. A klasszikus oktatás valláserkölcsei, jellemképző ereje. A bölcséleti tudományok, művészetek mellett a természettudományok is mélyen gyökereznek a klasszikus irodalomban. sta
- 3277** Hornischek Henrik, A középiskolai rajzoktatás szakfelügyelete és a tanárjelöltek művészeti képzése. 1896, 490-9. A millenniumi kiállításon látható gimnáziumi és reáliskolai rajzok: jó eredmény, de egyöntetűség és rendszeresség hiánya. Szakfelügyeletet kíván. Ennek módja. Nem rajztanár jelöltek számára művészi képzés. ta
- 3278** Husz Ödön, Adalék természetrajzi oktatásunk múltjához. 1915, 283-6.
- 3279** Janicsák József, A klasszikus reáliák tanításának módszeréhez. 1902, 306-20, 406-40, 637-40. Az olvasmányokkal kapcsolatban. Az egyes osztályokban. A görög plasztika. Aristoteles etikája. ta
- 3280** —, Eszmék a filozófia gimnáziumi tanításának módszeréhez. 1904, 268-96. A filozófia tanításának fontossága és feladata a gimnáziumban. A bölcsélet, mint a meglévő ismeretek összefüggése. A gimnáziumi tananyag felhasználásának módja a filozófia tanításában. A filozófia gimnáziumi tanításának kritikája: túlsok ismereti központ, a logika és pszichológia elkülönültsége. Javaslatok: a különböző tárgyak koncentrációja, a konkrét jelenségekbe foglalt eszme megkeresése. Általánosabb fogalmak és ideák fejlődésének megismertetése; a világtörténelem konkrét tanulságainak felhasználása a gondolkodásmód kialakítására. bt
- 3281** —, Párszó a művészettörténeti reáliák tanításának módszeréhez. (Vergilius Aeneisének tárgyalásával kapcsolatban.) 1905, 395-408. A szépművészeti alkotások méltatása inkább a nyelvek és irodalmak tanárait

illeti meg, mint a történelem tanárát. A helyes módszer. Tervezet a művészet-történetnek az Aeneissel kapcsolatos tárgyalására. *fra*

- 3282 Jeszenszky Sándor**, A képzőművészet iránti érzék nevelése az iskolában. 1927, 143-8.

Csekély fogékonyság képzőművészetek iránt a közönség részéről. Példa Belgium, ahol a növendékeket hetenkint többször elviszik a múzeumba. Budapesten a Szépművészeti Múzeumban, vidéken pedig színes vetített képekkel kellene szemléltetnünk művészetünk kiválóbb alkotásait. *kt*

- 3283 Juba Adolf**, Az egészségügyi, anya-, csecsemő- és gyermekvédelmi kérdések az iskolában. 1918, 199-207.

- 3284 Kaiblinger Fülöp**, A nyelvtanítás reformjának mai állása. 1908, 321-31.

A reformon belül nevezetesebb módszerek a direkt módszer, az analitikai, a természetes és a közvetítő módszer. A reformmozgalom megindulása (Victor, Brassai). A középiskolai nyelvtanítás célja; a régi és a reformmódszer elvei, előnyei és hátrányai. Fontos a növendék számára a fordítási készség, de szükséges az aktív szókincs is. Az anyanyelvnek az idegen nyelv tanításában való szerepe. Ahol csak lehet, szemléltessünk. *csó*

- 3285 Kardeván Károly**, Az újabb irodalom és az iskola. 1908, 41-7.

- 3286 Kardos Albert**, A latin nyelv nemzeti hivatása. 1892, 16-9.

„...ha a latin nyelvet egyetlen nemzet iskolájában sem tanították volna, a magyar nemzetnek magának kellene az eddigi kultúrájával való kapcsolat és további művelődésének idegen elnyomástól való biztosítása kedvéért az első lépést megtennie, hogy valamennyi középiskolájába bevigye a latin nyelvet...” *ta*

- 3287 Karl Lajos**, A modern philologia szemléltető eszközei. 1903, 414-9.

A bécsi tanszerkiállításból: a modern nyelv tanításának szemléltető eszközei. 1. német, 2. francia nyelv. *ta*

- 3288 Kálmán Miksa**, A francia nyelv tanításának megkezdése. 1896, 414-22.

Bírálja a tankönyvekben és az Utasításokban előforduló eljárásmodokat. A rendszeres hangtani bevezetés ellen. Kiindulás: számnavekből, szemléltető tárgyak neveiből. A kezdő tanítás módja. Ennek hatféle feladata. *ta*

- 3289 Kelemen Ignác**, Reformok a középiskolai matematikai oktatásban. 1906, 549-53.

Hazai és külföldi mozgalmak, melyek az infinitezimális számítás elemeinek a középiskolai oktatás menetébe való bekapcsolását sürgetik. A matematika tanításanyagának középpontjába a függvényfogalom kerüljön. A matematika így a természettudományok fontos segédeszköze. Német mozgalmak: az alkalmazott matematika, a térszemlélet. az oktatás tárgyi elemeinek hangsúlyozása. *kra*

- 3290 —**, Rendszer és természettudomány az angol iskolákban. 1909, 176-82.

- 3291 —**, Reformtörekvések a természettudományi oktatás terén. 1909, 469-77, 564-82, 631-42.

Szemléltetés, gyűjtemények, kirándulások, laboratóriumok, rajzoltatás, tárgyi

- szempontból a geológia, antropológia, fiziológia, kémia modernebb beosztását és egymásutánját vitatja meg. sa
- 3292 Keleti Adolf**, A balkáni események az iskolában. 1914, 94-5.
- 3293 Kemény Ferenc**, A reáliskolai francia nyelvtanítás reformjához. 1895, 98-106.
Bartos cikkére (l. 3216). Bartos túloz az eredmény kedvezőtlen megítélésében. Az érettségi vizsgálat a franciából kielégítő. Beszédtanulás nem lehet egyetlen cél. Kívánság: érettségén fordítás franciából; tanárok továbbképzése. ta
- 3294 —**, A nyelvtanítás egy újabb eszköze. (Különböző nemzetbeli tanulóknak idegen nyelven való levelezése.) 1897, 240-6.
Review of Reviews-ban Mille eszméjéről; ennek cikke a Revue Universitaire-ben. Nálunk nemzetiségi levelezés is. ta
- 3295 —**, A francia helyesírás és syntaxis reformja. 1902, 227-49.
A mozgalom ismertetése; Leyges francia közoktatásügyi miniszter rendelete. Az eltérések (tolérences) jegyzéke. Indítvány az Orsz. Középisk. Tanáregyhez: a vkm. honosítsa meg nálunk is. A most készülő német helyesírást is. ta
- 3296 —**, A háború és a nyelvek. 1916, 227-46, 343-53. (l. 2495)
- 3297 —**, Az élő idegen nyelvek tanítása ügyében. 1926, 29-40.
A budapesti közgazdasági egyetem dékánjának körkérdése a középiskolákhoz arra nézve, hogy mi lehet az oka a modern nyelvtanítás sikertelenségének. A beérkezett 111 jegyzőkönyv alapján megállapították: 1. a tanárképzés hiányossága, 2. iskolaszervezeti hiányok és 3. a modern nyelvoktatás lanyha felkarolása. kt
- 3298 Kerényi Károly**, A Kikero-ejtés lélektanához. 1927, 212-6.
- 3299 kf. és a szerk.**, Felelés a padok előtt. 1893, 331-2.
- 3300 —**, Tanítási impulzus kedvezőtlen viszonyok között. 1919, 52-4.
- 3301 K. F.**, Új nyelvtanulási módszer? 1928, 93-5.
- 3302 Kilián Zoltán**, A mennyiségtani dolgozatok paedagogiai értéke. 1919, 145-8.
- 3303 Király György**, A modern irodalom tanítása a középiskolában. 1917, 41-8.
Az irodalom és történelem újabb kérdéseit az iskola nem veszi figyelembe. A tanterv ingadozó álláspontja. Az iskola a jelennek, a társadalomnak nevel, az irodalomtörténetnek sem szabad figyelmen kívül hagynia a ma problémáját. A legfontosabb áramlatokra, kimagasló személyiségekre kell szorítani. Nem elítélni, hanem megérteni kell az új irodalmi jelenségeket: rá kell mutatni a kapcsolatokra a régibb irodalommal. Legfontosabb az átmenet megvilágítása. da
- 3304 Kohlbach Bertalan**, Német olvasmányok a középiskolában. 1910, 548-55.
Előszőr a magyar vonatkozású műveket kellene tanítani. Másodszor azokat a német írókat, akik befolyással voltak a XVIII. és XIX. század magyar irodalmára. Ebből a szempontból kívánatos az Utasítás módosítása. 1. Tanuljanak meg beszélni a tanulók németül. 2. Meg kell szerettetni a német nyelvet. Javasolt szemelvények. sta

- 3305** —, Adatok a középiskolai oktatás meddőségének kérdéséhez. 1911, 279-86.

Az író gyermekkori emlékei. Saját iskolájában. A tanítás sikertelenségének főoka az idegesség. A baj okai: városi élet, családi viszonyok, öröklött vagy szerzett betegség stb. Ideges gyermekek külön oktatása. *na*

- 3306** —, Az írásbeli dolgozatokról. 1915, 493-6.

- 3307** Kollmann Gyula, Dülő vagy álló írás. 1892. 351-75.

Az álló az elemi iskolában; a dülő a középiskolában. *ta*

- 3308** Kolumbán Samu, A magyar nyelv tanításának új módszere. 1903, 21-6.

Rakodczay P. ilyen című cikkére (l. 3370). Rossz az ajánlott módszer. Helyesebb: élő beszéd, beszélgetés szemlélt dolgokról. Az ezáltal elért eredmény olvasással, írással gyakorlandó. Nyelvtan népiskola alsó 4 osztályában nem kell. Alkalmoszerű helyesírási szabályok. Jók Láng Mihály könyvei. *ta*

- 3309** Kornis Gyula, Filozófia a középiskolában. 1910, 1-18, 84-90, 155-62, 209-28, 283-6.

Az egyes tárgyak tanítása filozófiai jellegű legyen: a tanuló az egyestől egyetemes nézőpontokhoz emelkedjék. Az egyes tárgyakból kiemelkedő filozófiai alapfogalmak egybekapcsolása a külön filozófiai tanulmány feladata. A filozófia szerepe a mult és jelenkori, hazai és külföldi középiskolákban. A filozófiai propedeutika közelebbi feladata: logikában az igazság, pszichológiában a fejlődés, etikában a kötelesség, esztétikában a szép fogalma. A tanítás formája általában szokratikus. Rendszeres filozófiatörténetnek a középiskolában nincs helye. A középiskolai tanárok filozófiai felkészültsége. *sta*

- 3310** Koszó János, Művelődéstörténet (Kulturkunde) mint a modern-nyelvi oktatás alapja. 1931, 1-10.

A művelődéismereti szempont átfogó cél szolgáltatába állítja a tanítást; eszébe a legjobb, legkiválóatottabb irodalom, melynek alapján a növendék megismeri az idegen nemzet lényeges sajátosságait. Megóv a túlterheléstől, lehetővé teszi a tárgyi koncentrációt és a tanárok együttműködését. A művelődéismereti tanítás néhány sikerült tankönyve. Az álláspont védelme Lux Gy. kritikájával szemben. *mt*

- 3311** Kovács János, Kerschensztein a természettudományi tanítás értékéről. 1915, 351-61.

- 3312** Kovács Rezső, A játékdélutánokról. 1900, 193-6. (l. 997)

- 3313** Kovács Alajos, A népiskolai történettanítás. 1917, 540-6.

Az erkölcsi nevelést szolgálja. Nagy László szerint a népiskolai gyermekek még csak az alsóbbrendű hazafias érzéseket ismerik meg. Ehhez kell alkalmazni a történettanítást. A mese, a földrajz és kísérő olvasmányok szerepe. Később a földrajz- és történelemtanítás szoros kapcsolata. Nem a tanterv módosítására, hanem teljes felhasználására van szükség. *da*

- 3314** Kovács S. Sándor, Az élő nyelvek tanításáról. 1894, 234-49.

Michel Bréal, De l'Enseignement des Langues vivantes ismertetése. Kiejtés, mondatípusok, a szójegyzék, a nyelvtan, az olvasás, a fordítás, a modern nyelvi tanár. *ta*

- 3315** Kőrösi Henrik, A beszéd és értelemgyakorlat tanítása a szászországi népiskolákban. 1903, 9-21.

- Nem külön tárgy; mint „Anschauungsunterricht“ az anyanyelv keretében. Kétféle irány harca. Lipcsében külön tárgy; Hertel: Formunterricht; elvei. A tanítás fokozatai, anyaga. Nálunk cél az ismeretszerzés, értelemfejlesztés és erkölcsnemesítés. Szemléltetés, cselekvés. *ta*

3316 —, A magyar nyelv tanítása a nemzetiségi vidékeken. 1908, 460-4, 538-43.

A középiskolai tanárok vitája; megcáfolja, hogy 1905/6-ban 123 nemzetiségi állami iskolában a magyarral vegyesen nemzetiségi nyelven folyt a tanítás. Szükségtelen a középiskolára előkészítő osztály a nemzetiségi vidékeken. Ehelyett keressük a tanítás helyes módszerét és ez maga a jó tanító. Fordítási rendszer alapján tanítani a magyar nyelvet nem ajánlatos, mert a gyermek anyanyelvén gondolkodik. Gouin és Carré nyelvtanítási módszere. *csó*

3317 Kőrösi Sándor, Retrográd irányzat. 1900, 247-52.

Az igeidők helytelen tanítása. Be kellene hozni tankönyveinkbe és iskoláinkba az igeidőknek a cselekvés milyensége szerinti vizsgálatát. *ta*

3318 —, Az actiók a magyar nyelvtanítás szempontjából. 1901, 1-17.

Az idegenajkúaknak magyar nyelvre való tanításában szerzett tapasztalataiból az actiók tanítását sürgeti, mely a többi nyugateurópai népeknél nem oly fontos, mint nálunk, mert grammatikai sajátosságaink lényegesen eltérők a többi európai népektől. A mai nyelvtanokban hiányzik az igeidők megjelölése. Az actiók hiánya teszi lehetetlenné az idegenajkúaknak a magyar nyelv tanulását. *ba*

3319 Kövesi Lajos, Megjegyzések a latin tanítás reformjához. 1909, 229-32.

3320 Kugel Sándor, A modern-nyelvtanítás újabb módszerei. 1905, 85-94.

Szükséges-e a modern nyelvek tanulása; melyek azok az idegen nyelvek, melyeket nálunk tanítani kell; az iskolai nyelvtanítás hibái. A modern nyelvtanítás újabb módszerei. Toussaint-Langenscheidt, Rosenthal, Ollendorf H. G., Häuser, Schliemann, Dunker et Bell, Gaspey-Otto Sauer, Franke Félix, Berlitz és a közvetítő módszerek bírálata. *fra*

3321 Lasz Samu, A modern földrajz iránya, célja és a magyar középiskolák földrajz-oktatásának reformja. 1911, 144-60, 211-22.

A földrajz fogalma. A modern földrajz úttörői (Richthofen) és vezéreszméi. A földrajzi ismeretek szükségessége. Az iskolák földrajzi tananyagának felosztása. A földrajzoktatás reformjának megindítása. A reformbizottság tárgyalása, Cholnoky Jenő emlékirata. A földrajztanítás mélyítését követelő szempontok. Simonyi Jenő fejtegetései. A bizottság határozata. A magyar földrajztanítás történetének vázlatos ismertetése. Vargha György és Balázs tervezete. *na*

3322 Laurentzi Vilmos, A közgazdasági szellem a középiskolai tanításban. 1918, 255-65.

A középiskola nem zárkozhat el a jelen eszmeáramlatai elől. Jobb ha az iskolában ismerkedik meg a tanuló a szociálizmus mibenlétével, mintha

másutt szerez erről zavaros felfogást. A jövő emberének helyt kell állnia a mostani és elkövetkezendő eszmeforgatagban és ehhez szükséges, hogy ismerje a közgazdasági szellemet.

3323 Láczer István, A modern nyelvek kereskedelmi és középiskoláinkban. 1920, 75-6.

3324 Lázár Szilárd, A gondolatban való kísérletezés jelentősége a fizikai oktatásban. 1909, 297-302.

3325 Löttke Aurél, Középiskolai földrajzoktatásunk átalakítása. 1916, 109-13.

3326 Lux Gyula, A nyelvtanítás lélektani vonatkozásai. 1925, 11-21. Tudományos nyelvtanítási módszer megállapítása lélektani ismeret nélkül lehetetlen. A beszéd és megértés nem szukcesszív, hanem szimultán lelki folyamat, ezért a nyelvtanításban sohasem szabad a hangból, az izolált szóból kiindulni, hanem mindig az összefüggő beszédből. Gyermeklélektani és nyelvfejlődéstörténeti megfigyelések.

3327 —, Anyanyelvtanulás és idegennyelvtanulás. 1926, 95-104. Az anyanyelvtanulásnak más lélektani folyamatai vannak, mint az idegennyelvtanulásnak s így ennek tanításában csak azon külső és belső feltételek használhatók, melyek az általános lélektani törvényeken alapulnak. Sem a természetes, sem a túlzott direkt módszer alkalmazása nem helyes.

3328 —, A modernnyelvi olvasmány és a „Kulturkunde“ kérdése. 1929, 237-47.

A modernnyelvi olvasmány célja a modern nyelvek tanításának céljával kapcsolatban. A Kulturkunde célzata: a nyelvtanítás középpontjában az olvasmány, ennek alapján az idegen nép lelki alkatának megismerése. Ellene: egy írásból nem lehet egy nép szellemi struktúráját megrajzolni; a Kulturkunde hívei az olvasmány anyaghatárát igen tágra szabják; alapos nyelvismeret kell, mely a középiskolában nincs meg. Az idegen nyelv gyakorlati tudása főcél. 8 követelmény az olvasmányokra vonatkozóan.

3329 Madzsar Imre, Történet, történettanítás és szociológia. 1910, 257-69, 333-7.

Tévedések, melyek megakadályozzák, hogy a történelem természetes értékét felismerjük: ténybetanulás, tényelrendezés, mely a metodikának legsós, magában véve elégtelen foka. Reformjavaslat szerint a szociológia lenne a kiegészítő. Ennek a tévedésnek eredete, kritikája. Eduard Spranger nézete: a történeti megismerés pszichológiai megértés folyamatában következhet be. A szociológia tanítása nem célravezető tartalmi és alaki szempontból, sőt pedagógiai szempontból sem helyes a középiskolában.

3330 —, A történettanítás reformja. 1913, 330-44.

A modern tanítás egyik elve. A történetírói „rövidítés“ két fajáról. Módszertani hiba a történettanításban. Főbb szempontok és következmények e téren. A tanítás menete nagy vonásokban. Nehézségek a tantárgy formális fejlődésében és az új anyag természetében. A történettanítás etikai feladata.

3331 Major I. Gyula, A zene- és énektanítás ügye a középiskolában. 1898, 368-77.

A középiskola elhanyagolja az ének-, de különösen a zenetanítást. Innen

zenei kultúránk hanyatlása. Felveendő a rendes tárgyak közé. Erről részletes javaslat. ta

3332 **Majtényi Károly**, A cselekvés iskolája felé. 1916, 441-3.

3333 **Markusovszky Sámuel**, Görög nyelvtanítás homerosi szöveg alapján. 1894, 18-35.

Absztrakt deduktív módszer helyett nyelvből kiinduló induktív; középpont Homeros. Az Odyssea 3 tárgyköre. Eljárásmód az V. oszt.-ban. A többi osztály anyaga. ta

3334 **Marót Károly**, Filmek és az alsófokú történelmi olvasmányok. 1913, 288-92.

3335 **Martos Nóra**, A latin nyelv az amerikai középiskolákban. 1931, 168-73.

3336 **Mattyasovszky Kasszián**, A mennyiségtan és a fizikai törvények alkalmazása. 1918, 127-30.

3337 **Málnai Mihály**, Irodalmi oktatás a népiskolában. 1892, 10-3.

Szükséges. mert csak így lehet fenntartani a nemzeti összetartozás érzését; foglalkoztatja a gyermek képzeletét; erkölcsi hatás; jó ízlés fejlesztése. Kíván népiskolai irodalmi anyagra magyarázatos kiadásokat. ta

3338 **Márki Sándor**, A középkor tanulmánya. 1892, 488-95, 551-6.

A középkor tárgyalásának fontossága. A középkor védelme. ta

3339 **Márkos Albert**, Mikor kezdjük a latint? 1906, 350-62.

A latin nyelvtani oktatás célja. A latin az alsó osztályokba nem való. Az első és második osztályban a latin helyett német. Kíváncos volna, hogy mikor a tanuló a latinnal kezd foglalkozni, már egy indogermán nyelvet tudna. kra

3340 **Mázy Engelbert**, Katholikus hitoktatás. A tananyag kiszemelése és paedagogiai értéke. 1896, 305-29.

Sajátos feladata. Elméleti és gyakorlati része. A katekizmus első helyen. A biblia. A felsőbb iskolák anyaga. A hitoktatás szerepe. A nevelő jelleg hangsúlyozása. ta

3341 **Meller Simon**, A művészet a gymnasiumban. 1899, 136-50.

A középiskolai művészeti oktatás kérdése nem vonatkozik a modern művészetre. A középiskola célja e téren: nemes műveltségre nevelni, erre pedig a régebbi műtermékek alkalmasabbak, mivel a múlt alkotásairól biztosabb az ítéletünk s azok közül könnyebb kiválasztani a jellemzőket, a lélekre nemesítőleg hatókat. sza

3342 **Miklós Elemér**, Az irodalomtörténet-tanítása a középiskolában. 1908, 193-204.

Erkölcsi tartalommal főleg e tárgy láthatja el a tanulókat annyira, hogy ha jól vezeti a tanár, valóságos értelemben vett neveléstan. Az irodalomtörténet tanításának célja jellemképzés multunkhoz való ragaszkodás és szeretet által. Az irodalomtanítás két módszere: fősúly az életrajzokra vagy olvasmányokra. Átmeneti irány a helyes. Az erkölcsi jellemképző nevelő vonatkozó sok kiemelése. A porosz középiskola idevonatkozó tanterve. Kisfaludy Károly, Eötvös József és Tompa költészetének didaktikai feldolgozása. csó

3343 **Miskovits Ferenc**, A vetítő-készülék az iskolában és azon kívül. 1900, 410-8.

Földrajz, természetrajz, fizika és kémia oktatásában. A filológiai tárgyaknál.

történelmi és művészi oktatásban. A készülék szükséges kellékei. Az iskolán kívüli oktatásban. *ta*

- 3344 Molnár István**, *Actio és syntaxis*. 1901, 321-46.

Az actio-elmélet a latin mondatnyi oktatásban. Egy nyelv tudatos használásához ismernünk kell. Szükségességüket legjobban a magyar grammatika pongyolasága és a régi latin írók munkái bizonyítják. Különösen fontos szerepe van az actiónak a latin nyelv tanításában, ahol nem is maga a nyelvtudás, hanem a módszer alkotja az erősséget. *ba*

- 3345 —**, Válasz Bódiss Jusztin úrnak (l. 3229). 1901, 617-9.

Élesen támadja Bódiss Jusztint, aki őt az „Actio és syntaxis“ c. értekezés megjelenése után tudatlansággal és hozzá nem értéssel vádolja a latin szövegek fordítását illetőleg. *ba*

Bódiss Jusztin, Viszonzválasz Molnár István úrnak. 1902, 36-43.

- 3346 Molnár Oszkár**, *Megjegyzések a neveléstörténet tanításáról*. 1906, 283-94. (l. 1889)

- 3347 Morvay Győző**, *A tanulók naplója v. diáriuma*. Ennek szerepe. Hogyan kell vele bánni. 1894, 433-42.

- 3348 —**, *Mi módon ejtendő meg leghelyesebben a prózai és költői olvasmányok reprodukciója az iskolában?* 1895, 482-4.

- 3349 —**, *Miképpen lehet arról rendszeresen intézkedni, hogy a tanulók házi feladatai ne torlódjanak össze egy napra*. 1895, 486-7.

- 3350 Nagy József**, *Anyanyelvi írásbeli dolgozatok a francia középiskolákban*. 1909, 643-6; 1910, 618-20.

- 3351 —**, *Goethe és az idegen nyelvek tanítása*. 1910, 41-2.

- 3352 Nagy József Béla**, *A Poehlmann-féle nyelvtanítói módszer*. 1916, 32-40.

Poehlmann szerint a nyelvtanulás legnagyobb ellensége a felejtés, ezért a szókinccs módszeres feldolgozásának középponti helyet biztosít. Módszere mnemotechnikai eljárás; a szócsaládosítás elve. Mesterséges kapcsolatot létesít az idegen szó és az anyanyelvi megfelelője között. A módszer előnye és hátránya. A kiejtéshez való átirások bírálata. *csa*

- 3353 Nádaí Pál**, *A kézügyesség tanítása az iskolában*. 1910, 605-14. Kívánja a munkaiskolákat amerikai példa szerint. A munkára való nevelés értelmezése a legrégebbi időktől napjainkig, különös tekintettel hazai viszonyainkra. A munka nevelő hatása s gazdasági és kulturális jelentősége. Ilyen munka szempontjából értelmezi a szociálpedagógiát. Jelszava: szem és kéz fejlesztése éppen olyan fontos, mint a szellemé. *sta*

- 3354 Otrók Mihály**, *A direkt módszer mellett*. 1903, 26-30.

Észrevételek Teveli Mihály bírálatára (l. 3630). A nyelvmesterség vádja. Kezdetben feltétlenül nyelvmesternek kell lenni. Szemléltető eljárás; első pillanattól mondatok. Felületesség vádja ellen. Beszédgyakorlat csak a kezdő fokon. *ta*

- 3355 —**, *A francia nyelvtanításának fejlődése a felsőbb leányiskolákban és az új tanterv*. 1905, 152-8.

6 felsőbb leányiskolai tanterv alapján a francia nyelv tanításának fejlődése.

- A kitűzött óraszámok változása, a módszer és a francia nyelvtanítás elé
tűzött cél alakulása. Az 1901-es tanterv bírálata. *fra*
- 3356 Ottó József**, A milleniumi tornaverseny. 1896, 558-62.
A jún. 2-3.-i országos tornaverseny lefolyása. *ta*
- 3357 Palágyi Lajos**, Hogyan tanítsuk az irodalomtörténetet. 1908,
332-40.
Miklós Elemér cikkére. (l. 3342). A tárgy módszerének megállapítása tekintet
nélkül a tantervre. Elsősorban a költői vagy írói egyéniséget kell a tanuló
elé állítani és a miliő leglényegesebb hatásait ismertetni. Csak olyan fróról
beszélni, akinek munkáit a tanulók ismerik. A tanulók maguk ítéljenek, ér-
tékeljenek és olvassák föl a szemelvényeket. A tanítás súlypontja a művek.
csó
- 3358 —**, A művészeti oktatás kérdése. (Költészettanítás az elemi isko-
lában.) 1908, 513-26, 587-606.
Milyen szépirodalmi olvasmányok nyújtandók a gyermekeknek a népiskolá-
ban. Gyönyörködtessünk és ne ismereteket közöljünk. Olyan nemes érzelműek
legyenek a versek, amelyeket a gyermek átérezni képes. A fantáziát foglal-
koztassuk. Legalkalmasabbak a mesék, amelyekben erkölcsi tanulság van.
Egynéhány mese és költemény módszeres feldolgozása. *csó*
- 3359 Peres Sándor**, A kisednevelés és a beszéd és értelemgya-
korlatok. 1894, 227-33. (l. 2198)
- 3360 —**, Újabb mozgalmak az írás és olvasás tanításában. 1907,
1-5.
Az írás-olvasást „megkönnyítő“ hazai mozgalmak: a kultúrhistorikusok, a
jelképesek, a fonomimikusok és a játékosok. Ez irányok kritikája és a betű
íratásának hangsúlyozása. *mt*
- 3361 Pethes János**, A normál szavak módszere Jénában. 1901, 270-83.
A normál szavak módszere: amikor a felnőtt nem betűket, hanem mondatot
vagy szavakat tanul először. Ezt a módszert alkalmazzák Jénában a gyer-
mekek tanításában. A normál szavakat képek és rajzok segítségével gyakorol-
tatják. Hátránya: a gyermek emlékezőtehetségét fárasztja. Az első félévben
csak mesékkel foglalkoztatja a tanító a gyermekeket és csak a második fél-
évben kezdi a rendszeres tanítást. *ba*
- 3362 Philipp Kálmán**, A direkt irányú nyelvtanítás mai állása
Franciaországban. 1910, 269-83.
E. Gourio 8 pontja a direkt módszer lényegéről, nagy hatásának és haszná-
nak okairól. A módszer lényege, hátránya és haszna; eredete. Az eredmény
anyagi és egyéni feltételei. A direkt módszer ellen irányuló vádak. A direkt
módszer védelme. *sta*
- 3363 —**, Az élőnyelvtanítás és a fordítás. 1912, 635-8.
- 3364 —**, Az idegen kultúra a középiskolában. 1914, 30-3.
- 3365 Pintér Jenő**, A magyar irodalomtörténet a nem magyarajkú
középiskolákban. 1917, 547-51.
- 3366 Pitroff Pál**, Film és filmoktatás. 1929, 191-202.
A film nagy művészi lehetősége. Története. Elemi iskolásoknak nem volna
szabad moziba menniök: „a mesében a felnőttek logikáját és a valóságban
a meseszerűt kapják“. „Lelki szédülést“ okoz nekik, mert nincs elég biztos

tér- és időszemléletük. Középiskolában összefoglalás, vagy ismétlésképen lehet a filmet felhasználni. Kultúrfilmek adásához határozott program kell. A kiválogatásnál elsősorban a film szemléltető értékét kell tekintetbe venni. *on*

- 3367 Posch Árpád,** Latin és görög irodalmi tanításunkról. (A jelenlegi helyzet bírálata. Reformjavaslat.) 1918, 277-83.

Ne csak a klasszikusokat fordítsák, hanem a középkor és renaissance kiváló latin és görög íróit is. Ezek közelebbi összefüggésben vannak a tanulók egyéb tanulmányaival. Sokféle olvasmányból vegyük az anyagot. *ma*

- 3368 Pruzsinszky János,** A magyar iskolai helyesírás szabályai. 1903, 227-32.

A vkm. által kiadott szabályok és szójegyzék bírálata. *ta*

- 3369 Radó Vilmos,** A német nyelv a budapesti elemi népiskolában. 1901, 223-33.

A német nyelv tanítása nem lehet eredményes a népiskolában, ahol a gyermek még az írás-olvasás és saját nyelvének nehézségével küzd. Ellenben elengedhetetlenül szükséges államérdek a nem magyarajkú iskolában a magyar nyelv tanítása. *ba*

- 3370 Rakodczay Pál,** A magyar nyelv tanításának új módszere a nemzetiségi iskolákban. 1902, 548-56.

I. Nyelvtant nem könyvből. Ha igen, más az idegenajkúaknak. Nyelvet, nem nyelvtant. II. Nyelvtanulás a tárgyas ragozásra alapítva. Módszer, példák. Helyes kiejtés tanítása. *ta*

- 3371 Ravasz Árpád,** A magyar nyelv tanítása a középiskolák alsóbb osztályaiban. 1904, 374-89.

Az oktatás gerince a magyar nyelv. Tanár az osztályvezető. Vegye figyelembe az olvasmányok tárgyalásánál a többi tárgyat is. Történeti, ismeretterjesztő és elbeszélő olvasmányok. Egyszerű vonzó nyelv. Osztálytanítás. Sok helyesírási gyakorlat a táblán. Összefoglalások: szabatos előadóképesség fejlesztése. *ta*

- 3372 Reményi Ede (ifj.),** Homeros természetszemléletének középiskolai tanítása. 1898, 226-33, 277-86.

Hasonlati és allegóriái. Természetrajzi világnézete. A természetből vett képek. Allegóriai alakjai. *ta*

- 3373 Sadler Mihály,** A vallásoktatásról. 1912, 129-36.

A nemzetnevelés alapvető problémája. Német- és angolországi vallásoktatás. Az angol oktatás története. Forster és Balfour vallásoktatási javaslata. Az angol iskola 3 főjellemvonása: változatosság, jellemképző erő és kapcsolat a tradíció és a modern eszmék között. Tanárképzésben se hiányozzék a vallásoktatás. *sta*

- 3374 Sáfrány Lajos,** A filozófia tanítása a középiskolában. 1905, 525-34.

Néhány adat a filozófia értelmezésének és oktatásának történetéből. A filozófiai tanításának célja a tanterv szerint. Az ezenkívül még elérhető cél. Különböző tárgyak összefüggése a filozófiai propedeutikával. A filozófia tanításának módszere és az esetleges veszélyek. *fra*

- 3375 Schmltdt Mária,** A középiskolai irodalmi tanítás és a filozófiai propedeutika. 1912, 613-25.

- A filozófiai propedeutika céljában és módszerében pedagógiai szempontból való befejező összefoglalás a jellemfejlesztés szolgálatában. Pszichológiai alap az irodalmi tanításban, mely átmenet a lélektanhoz. Irodalom és filozófia kölcsönös hatása. A poetikai és retorikai tankönyvekben lélektani, lélektanlogikai és pedagógiai függelék. *sta*
- 3376 Schöber Emil**, Egy elhanyagolt tantárgy. A természetrajz és a tantervrevízió. 1898, 4-14.
Helyzete nem tisztázott. Pedagógiai értéke. A jelen tanterv anyaga. A vegytan. Az egymásután. *ta*
- 3377 —**, A természetrajz az új tantervben. 1900, 593-604. (l. 3014)
- 3378 Schön József**, A művészet a népiskoláinkban. 1900, 359-66.
Miképpen lehetne a népiskola feladatát a művészet segítségével könnyebben és biztosabban megoldani. Iskolaépület és felszerelés. Olvasókönyv; ének, rajz, szemléltető tárgyak. *ta*
- 3379 Seidl Sándor**, Okviszony és célszerűség. (Adatok a modern természetrajzi tanításhoz.) 1925, 21-8.
A biológiai tanításban ma a célszerűségi magyarázatok jutnak előtérbe, holott az okviszonyok kereséséből kellene állania a tanításnak. Az okviszonyban magában is van valami determináló, míg a célszerűségben csak a közvetítő akarat determinál. *kt*
- 3380 Seprődi János**, A középiskolai énektanítás. 1909, 289-96, 349-57.
Az énektanítást mint művészetet óhajlja bevinni a középiskola 8 osztályába. *sa*
- 3381 Simkó József**, A közoktatásügy reformja és a rajz. 1893, 140-7.
A rajzoktatás menete a népiskolában, az egységes középiskolában és a polgári iskolában. *ta*
- 3382 Staud János**, Latin nyelvtanításunk gyakorlatibbá tétele. 1913, 80-105.
A klasszikus nyelvek tanításának helyzete. Reformmozgalom. Cél és eszközök. Az olvasókönyv. Az előkészítés; a konstruálás; a fordítás; az olvasás. A nyelvtan. Indukció és dedukció. Mennyi nyelvtant tanítsunk? A nyelvtan és olvasókönyv összefüggése. Begyakorlás. Az írásbeli dolgozatokról. Stílusgyakorlatok. *na*
- 3383 Suszter Oszkár**, A középiskolai reform és a latin nyelv. 1920, 71-5.
- 3384 Szabó Ernő**, A német nyelv tanításának új módszere. 1901, 293-300.
Kármán álláspontja. A direkt módszer előnye. A nyelvi óra beszélni tanít; a grammatika nem ad nyelvi készséget. A leggyakrabban előforduló szavakat ismertetni. *ba*
- 3385 Szabó Péter**, A reáliskolai utasítások. Matematika. 1913, 494-6.
- 3386 Szántó Károly (F.)**, Az írásbeli dolgozatokról. 1907, 590-5.
- 3387 Szántó Sámuel**, A földrajzi tanítás fontossága. 1892, 344-51.
Szerény helye az iskolában. 2 szempontból fontos: a nyújtott ismeretanyag; alkalmasság az ész fejlesztésére. Ehhez: előkészít az életre. *ta*
- 3388 —**, A földrajz a népiskolában. 1894, 35-45.

Szerepe kedély- és jellemképzés szempontjából. Speciális célja. Az anyag kiválasztása, rendezése. A földrajztanítás két köre. Szemléltető eszközök; térképrajzolás fontossága. Modellek készítése. Dombormű-térkép. *ta*

- 3389 Szentirmai Imre,** A középiskolai történettanítás. 1917, 534-9. Életet kell vinni a történelembe. A történelem anyagában válogatni kell. Történelmi tanításunk reformálása 3 irányban: 1. anyagunkat mennyiségileg újítani (a legújabb időkig kiterjeszteni), 2. újszerű szempontok szerint kiszemelni az anyagot és 3. a történelmi érzéket fejleszteni (különböző korok élet- és világfelfogásának ismertetése a kútfők segítségével). A tanuló ne kész eredményeket kapjon, hanem maga alkosson magának képet. *aa*

- 3390 Székely István,** Gimnáziumi latin tanításunk. 1916, 394-407. A latinból túlsókat követelünk; a tanulók, a módszer, az anyag és a tanár szempontjából. Már az elemi iskola olyan magyar nyelvtani alapot adjon, hogy a tanulók latin ismereteit erre lehessen építeni. Az Utasítások realisabbá tétele; a kiválasztott olvasmányok megváltoztatása; szakszerűen képzett tanárok munkába állítása. *csa*

- 3391 Szilády Zoltán,** Természettan gyakorlatok. 1916, 479-88. Az eddigi természettan és -tan tanításának két eszköze: a szemléltetés és kísérletezés. Az utóbbit kell kibővíteni gyakorlati órák által, ahol kísérletezés, mikroszkopikus vagy élettani vizsgálatok a tanár útbaigazítása mellett. Az anyaggyűjtés elhelyezése a közös munkateremben. Vezérkönyv: Schäffer, Schnitt és Bertel állattani és Husz Ödön növénytan könyve. A slöjd felkarolása: iskolai kertek, műhelylátogatás és tanulmányi kirándulások. *csa*

- 3392 Szirtes Ignác,** Az ábrázoló geometria helye az egységes középiskolában. 1894, 87-94.

Célja az új középiskolában; az előadás gyakorlati módszere. Az alsó osztályok rajzoló geometriája, ennek módszere. *ta*

- 3393 Szűcs Adolf,** A geometriai tanítás újabb szempontjairól. 1910, 541-8.

A deduktív eljárás szigorúságából engedjünk. A rideg axióma helyett a tapasztalatból való kiindulás. Lienek vizsgálatai. Emile Borel könyve. *sta*

- 3394 Szvicsényi Zoltán,** Egyetemes irodalomtörténet a görög-pótló helyett. 1917, 336-9.

- 3395 Teveli Mihály,** A német nyelv tanításának új módszere. 1902, 185-8.

Bírálatára (l. 3139) elhangzott felszólalásokra (l. 3384) felel. Az olvasmányból kell kiindulni. A direkt módszer túlzása: gouvernante-rendszer. Fordítás nem küszöbölendő ki. Alsó fokon anyanyelv kell. Nem énekellet. *ta*

- 3396 Térl József,** Gouinne az idegen nyelvek tanítására vonatkozó módszere. 1897, 407-16.

A L'art d'enseigner et d'étudier les langues (Gouin 1880) és Krohn, Die Methode Gouin oder das Seriensystem (1896) alapján. *ta*

- 3397 Thelsz Gyula,** Az idegen nyelv tanításának módszeréről. 1892, 274-91.

Történeti visszatekintés. A méthode maternelle Sweet-Victor-ig. Alapelvek: tanításban gyakorlati szempontok, analitikus-direkt módszer, olvasókönyv — gyakorlókönyv — szókönyv — legszükségesebbre szorítkozó nyelvtan, fone-

- tikus szöveg, összefüggés nélküli mondat- és gondolatföredékek mellőzése; az idegen nyelvre fordítás kizárandó, az anyanyelvre való megszorítandó; főszű helyes kiejtésre, értelmes olvasásra, előadásra. Bibliográfia. *ta*
- 3398 Tones Gusztáv**, Költői olvasmányok fejtegetése a gymnasium V. osztályában. 1894, 456-62.
Balladák, románcok, lírai költemények fejtegetése Herbart szellemében. Feltevés: közös foglalkozás, beszélgető tanalak. *ta*
- 3399 —**, A magyar dolgozatok javítása. 1907, 480-7.
- 3400 Vadász M. Elemér**, A földtan és a középiskolai természetrajzi oktatás. 1912, 72-9.
A földtan mint a természetrajzi oktatás kiegészítője. Egyenlő elbánás a humaniákkal, más tárgyakkal való szerencsétlen kapcsolatának megszüntetése. Kritizálja a tanterv célkitűzését és tanítási módszerét. Javaslat a tanárképzés módosítására. *sta*
- 3401 Varga Ottó**, A jelenlegi történettanítás középiskoláinkban. 1892, 335-44.
Felméri cikke (Bpesti Hírlap), aki nemzeti történettanítást követel. A történettanítás minősége a használt tankönyvek alapján. *ta*
- 3402 Váró Ferenc**, Az érettségi latin scriptum. Tekintettel az egységes középiskola tervére. 1893, 13-24. (l. 2640)
- 3403 Veress Vilmos**, Matematika a középiskolák III. osztályában. 1901, 36-45.
Ismerteti az új tantervnek a középiskolák III. osztályára vonatkozó részét. Sikeréhez szükséges a megfelelő tankönyv. A tanárképzőben bővebben foglalkozzanak az értékpapír-számítással. *ba*
- 3404 Vértes**, Észrevétel a népiskolai nyelvtanítás kérdéséhez. 1893, 474-8.
Kifogások némely tankönyv olvasmányi anyaga és nyelvtani definíciói ellen. *ta*
- 3405 Waldapfel János**, A gyakorlatjavítás gyümölcsözővé tétele. 1893, 506-10.
- 3406 —**, 1. A tanulók naplója v. diáriuma. Ennek szerepe. Hogyan kell vele bánni. 2. Szabad-e a tanítónak tanítás közben könyvet használnia? 1894, 488-91.
- 3407 —**, A német nyelv az utasításokban. Megjegyzések Bartos Fülöp cikkére (l. 3216). 1895, 641-3.
Vita vele. A beszédtanítás ellen az Utasítások alapján. Itt gyakorlati cél az írók megértése. *ta*
- 3408 —**, Az iskolai kirándulások. 1896, 193-7.
A vkm. rendelete némi pótlásra szorul: műtörténeti emlékek és jelentősebb ipari és technikai alkotások megismertetése. Az egész vidék. Tervezet 8 éves tanfolyamra. Minden tanuló részére. *ta*
- 3409 Weber István**, Az elemi iskolai oktatás methodikájához. 1895, 408-12.
Első elemibe járó fiával való foglalkozás közben felmerült gondolatok az olvasásról, beszéd- és értelemgyakorlatokról, az írás-, számtan- és vallás-tanításról. *ta*

- 3410** —, Methodikai megjegyzések az alsófokú latin nyelvi tanításhoz. 1896, 36-41.
Ismeretét: 1. D. Müller, Zum lateinischen Anfangsunterricht (Lehrproben und Lehrgänge 1895 jul.) Az anyag áttekinthető rendezése. 2. I. Rappold, Beiträge zu einem Stundenbilde des Lateinunterrichts in der I. Classe (Zt. f. d. österr. Gymn. 1895.). Útmutatás az anyag begyakorlására. *ta*
- 3411** **Weszeley Ödön**, A magyar írásbeli dolgozatokról. 1900, 225-38.
1. Általános kérdések: az írásbeli dolgozatok pedagógiai értéke, anyaga, módszere. 2. A helyesírás tanítása. Módszerek. A gyakorlatok fokozatai. *ta*
- 3412** —, A fogalmazás tanítása. 1901, 153-64.
Fogalmaztatni a gyermekkel csak arról lehet, amivel tökéletesen tisztában van. A tanítónak elsősorban az a kötelessége, hogy a gyermeket helyes mondatserkesztésre tanítsa és szókincsét bővítse. Fontos, hogy a növendékek közösen fogalmazzanak. Az öröklött tulajdonságok és egyéni hajlamok szerepe a stilizálásban. Pl. a franciák és a németek közötti különbség. *ba*
- 3413** —, Az irodalomtörténet tanításának módszeréről. 1903, 71-82.
I.—VIII. osztályban olvasmányok által. Az irodalmi tanítás 3 fránya. Az új tanterv. Induktív eljárás. Iskolai könyvtár. A házi olvasmányok. A kézi könyvek. *ta*
- 3414** —, Grammatika és paedagogia. 1905, 321-39.
A nyelvtudás kétféle képességet tételez fel: a nyelv megértésének és a kifejezésnek képességét. Mindkettő a gyakorlás útján fejleszthető. A nyelv tanulásához grammatikára nincs szükség. A grammatika elméleti tanulmány: a nyelv használatát tudatosná teszi és formális képzést nyújt. A tudományos munkásságba való bevezetésre a grammatika nagyon alkalmas. *fra*
- 3415** **Wl. és a szerk.**, Szabad-e a tanítónak tanítás közben könyvet használnia? 1894, 220-1.
- 3416** —, Mi módon ejtendő meg leghelyesebben a prózai és költői olvasmányok szóbeli reprodukciója az iskolában? 1895, 293-7.
- 3417** **Wirth Gyula**, A latin nyelv középiskolai tanítása és a tantervrevízió 1899, 43-50.
Bírálja az OKT javaslatát a latin nyelvi és irodalmi tanítás terén. Homályos, kétes értelmű intézkedés, szűk látókörrel beszél a tantervről. *sza*
- 3418** **Az új görög kiejtéséről.** 1892, 82-6.
Az OKT által elfogadott előadói vélemény. Az új görög kiejtés a gimnáziumban nem hozandó be. *ta*
- 3419** 1. Gyakorlatok írása a tanult grammatikai formák begyakorlására. 2. Idegen nyelv tanítása az illető nyelven írt grammatikából. 1893, 242-4.

B. Ismertetett művek és értekezések

- 3420** **A. Gy.**: Ipari műhelyek az iskola szolgálatában. *G. Meyer*: Die Deutsche Schule. 1918, 237-8.
- 3421** **Altenburger Adolf**: *Orel Géza*, Műhelyi nevelés Páris iskoláiban. 1916, 65-8.

- 3422 **Ambrus Ilona:** Néhány szó a munkaiskolákról. *H. Cedreblom: Pedagogisk Tidskrift.* 1930, 258.
- 3423 —: *Az iskolai munka szabadabb formái. Nils Hänninger: Skola och Samhalle.* 1931, 59-61.
- 3424 **Ágner Lajos: Ardos F.,** A munkára nevelés eszménye és eszköze. Nagyvárad, főgimn. 1915, 517.
- 3425 —: *Borbély Gy.,* A magyar nyelv és irodalom a gymnasiumban. Fogaras, főgimn. 1915, 519.
- 3426 —: *Réger B.,* A magyar nyelvi olvasmányok. Pozsony, kath. gimn. 1915, 519-20.
- 3427 —: *Lippay Gy.,* A latin nyelv tanításának eredménytelensége és a reformgimnázium. Szeged, főgimn. 1915, 520.
- 3428 —: *Horváth D.,* A latin régiségtan és irodalomtörténet tanításának módszere. Szombathely, főgimn. 1915, 520.
- 3429 —: *Szeberényi L.,* Az induktív módszerről a latin nyelv tanításában. Szarvas, ev. főgimn. 1915, 520.
- 3430 —: *Erődi K.,* A svájci földrajztanítás. Budapest IV. leánygimn. 1915, 521.
- 3431 —: *Horváth I.,* A középiskolai előkészítő osztály és a magyar nyelv tanítása. Trsztena, kath. gimn. 1915, 521-2.
- 3432 **Bagyary Simon:** Történelmi térképeinkről. 1907, 497-9.
- 3433 **Balassa Brunó: Gulyás József,** Comenius és a latin nyelv. 1931, 216-7.
- 3434 **Baranyai Zoltán: Hubert Morand,** La langue française en Hongrie. 1914, 588-9.
- 3435 **Bartos Fülöp: Mihelics Károly,** Német nyelvtanításunk a felsőbb osztályokban és az imitatív módszer. Keszthely, kath. főgimn. 1895, 533-7.
- 3436 —: *Hermann Breymann,* Die neusprachliche Reformliteratur von 1876-1893. 1896, 139-45.
- 3437 —: *Kaiblinger Fülöp,* Brassai Sámuel nyelvanítási reformja. 1912, 170-2.
- 3438 **Beyer József: Volosin Ágoston,** A természettudományok tanítása a vallás-erkölcsi nevelés szolgálatában. Ungvár, görög kath. tanítóképző. 1905, 164.
- 3439 —: *Karoliny Mihály,* Miképen küzdjön az elemi népiskola a beszédkiejtési hibák ellen? Igló, áll. tanítóképző. 1905, 167.
- 3440 —: *Breznay Imre,* A tanítóképző-intézetek magyar dolgozatai. Eger, érs. tanítóképző. 1905, 235.
- 3441 —: *Kriek Jenő,* A közügyességi oktatás tervezete. Pápa, áll. tanítóképző. 1905, 235-6.
- 3442 —: *Szotyori Nagy Károly,* Ének és zene a tanítóképzőben. Orsz. Nőképző Egyes. tanítónőképzője. 1905, 236-7.
- 3443 —: *Mihalitska István,* A történettanítás a tanítónőképző-intézetekben. Baja, áll. tanítónőképző. 1905, 237.
- 3444 —: *Köveskúti Jenő,* A magyar történelem és alkotmánytan kapcsolatos tanítása a tanítóképző-intézetekben. Pápa, áll. tanítóképző. 1905, 237.
- 3445 **Bihari Ferenc: Sebestyén Károly,** Cicero az iskolában. Budapest VII. főgimn. 1903, 638.
- 3446 —: *Hunyadi József,* A latin nyelv tanításáról. Arad, főgimn. 1903, 638-9.
- 3447 —: *Karl Frätschkes,* Zur Methodik des lateinischen Unterrichts in den vier unteren Gymnasialklassen. Brassó, Honterus gimn. 1903, 639.

- 3448 —: *Pap Károly*, Az ókori irodalom tanítása intézetünkben. Orsz. Nőképző Egyes. leánygimn. 1903, 639.
- 3449 —: *Albrecht János*, A serdülő ifjúság és a felnőttek zenei neveléséről. Pozsony, kath. főgimn. 1903, 640.
- 3450 —: *Kunfalvi Rezső*, Középiskolai oktatás az Egyesült Államokban. 1903, 568.
- 3451 —: *Gaál Mózes*, Szociális levelek. 1910, 46-7.
- 3452 **Bihari Gyula**: *Stankovits Szilárd*, A testgyakorlás kézikönyve elemi és polgári iskolák számára. 1914, 309.
- 3453 **Blitzó Sarolta**: *E. Kotte*, A természettudomány oktatási reformja a száz tanítóképzőkben. Päd. Studien. 1909, 53-4.
- 3454 —: *Hans Teige*, A rajz fontossága és alkalmazása a földrajzi oktatásban. Päd. Studien. 1909, 111-2.
- 3455 —: *F. Heider*, A jelenkori költészet az iskolában. Päd. Studien. 1909, 113.
- 3456 **Bódis Jusztn**: *Pasteiner Gyula*, Római világ. Emlékkönyv a magyar tanárok olaszországi tanulmányútjáról. 1899, 625-31.
- 3457 **Bozóky Endre**: *Batta István*, A középiskolai fizikatanítás néhány kérdéséről. 1915, 289-90.
- 3458 **B. P.**: *Simon Gábor*, Középiskolai oktatásunk. 1897, 55-7.
- 3459 **Csengeri János**: *Berzeviczy Albert*, Itália. Úti rajzok és tanulmányok. 1899, 174-9.
- 3460 —: *Schoener Rajnold*, Róma. 1899, 174-9.
- 3461 **Cs. Gy.**: *Arnhold Nándor*, A rajzoktatás reformja. 1894, 421-3.
- 3462 **Csiklik Gyula**: *K. J. Lányi Ernő*, A szabadkézi rajz tanításának módszere. 1895, 461-4.
- 3463 **Demek Győző**: *Schranz Mihály és Bunker Rajnárd*, A kézügyességi oktatás fejlődési története, jelenlegi állapota és céljai. 1895, 458-60.
- 3464 **eg.**: *O. Henke*, Vademekum für die Homerlektüre. 1907, 103-4.
- 3465 **Endrei Gerzson**: *Alfred Przygode und Emil Engelmann*, Griechischer Anfangsunterricht im Anschluß an Xenophons Anabasis. 1906, 58.
- 3466 —: *Fr. Stürmer*, Die Etymologie im Sprachunterricht der höheren Schulen és ugyanezen címen tartott előadása Emsben: Neue Jahrbücher. 1909, 183-5.
- 3467 —: Természettudomány és humanizmus. *Riehl* előadása. 1910, 505-6.
- 3468 —: *K. Brugmann*, Der Gymnasialunterricht in den beiden klassischen Sprachen und die Sprachwissenschaft. 1912, 47-8.
- 3469 —: *Fr. Lezen*, Vorschläge zur Organisation der Schulwanderungen. 1916, 435-6.
- 3470 **Fornwald József**: *Nagy L. József*, Előadások a fizikatanítás és tanárképzés köréből. 1929, 212-4.
- 3471 **Frank Antal**: *Jovicza Ignác*, A munka iskolája. 1916, 117-9.
- 3472 —: *H. Scherer*, Arbeitsschule und Werkunterricht. 1920, 41-3.
- 3473 —: *Sárközy Istvánné*, Vázlatkészítés. A célkitűzés problémája. 1923, 56-7.
- 3474 —: **Quint József és Drozdy Gyula**, A beszéd- és értelemgyakorlatok tanítása a II. osztályban. 1930, 306-7.
- 3475 —: **Szerk. Drozdy Gyula**, Elméleti fejtegetések és gyakorlati tanítások a népiskola tárgyainak köréből. 1931, 177-9.
- 3476 **Fríml Aladár**: *Fináczgy Ernő*, A klasszikus nyelvek és irodalmak tanításának kérdése. 1928, 41-2.

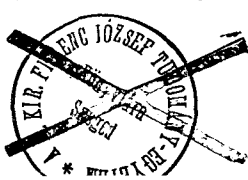
- 3477 G.: *Klasszikaophilologus (Simsay Lajos)*, Mi sorvasztja a középiskolai tanulóink kedvérzetét, s hogyan éledhetne fel ez? Munkács, áll. főgimn. 1892, 99-101.
- 3478 —: *Bartos Fülöp*, A nyelvtanítás problémája. Szeged, áll. főreál. 1892, 99-101.
- 3479 —: *Petz Gedeon*, Az idegen nyelvek tanításának módszeréről. Budapest ág. hv. ev. főgimn. 1892, 99-101.
- 3480 —: *Gádl Mózes*, Tompa Mihály „A gazdag” cz. költeményének tárgyalása az iskolában. Pozsony, kath. főgimn. 1892, 102.
- 3481 —: *Fülöp Adorján*, Arany János „Toldi”-ja a gymnasium negyedik osztályában. Zenta, községi gimn. 1892, 102.
- 3482 —: *Hekinger István*, A természettudományok egyetemes haszna. Pécs, áll. főreál. 1892, 106.
- 3483 —: *Bujk Béla*, Néhány szó a matematika tanításához. Kisujszállás, ref. gimn. 1892, 106.
- 3484 —: *Dieto V. A.*, Horatius és kora. Ford. *Horváth Balázs*. 1893, 314-9.
- 3485 **Goldziher Károly**: *B. Schmidt*, Philosophisches Lesebuch. 1906, 578-80.
- 3486 —: *F. Klein und R. Schimmak*, Der mathematische Unterricht an den höheren Schulen. 1907, 567-9.
- 3487 —: *H. Fehr*, Publications du Comité Central (de la Commission internationale de l'enseignement mathématique). 1913, 129-33.
- 3488 —: *Konrad Brandenberger*, Didaktik des mathematisch-naturwissenschaftlichen Unterrichts. 1923, 18-9.
- 3489 **Hajdu János**: *Karácsony Sándor*, A tanulás mesterfogásai. 1930, 251-2.
- 3490 **Horváth Károly**: *Nagy József*, A tanulmányi kirándulások szervezéséről. 1911, 240-2.
- 3491 —: *Julius Tischendorf*, Präparationen für den geographischen Unterricht an Volksschulen. 1911, 351-5.
- 3492 —: *H. Korsch*, Methodik des geographischen Unterrichts in den Volksschulen. Ein Hilfsbuch für Lehrer und Seminaristen. 1911, 503-4.
- 3493 —: *K. C. Rothe*, Der moderne Naturgeschichtsunterricht. Beiträge zur Kritik und Ausgestaltung. 1911, 636-8.
- 3494 —: *F. Pfuhl*, Der Pflanzengarten, seine Anlage und seine Verwertung. 1912, 44-6.
- 3495 —: *H. Scherer*, Geographieunterricht. 1912, 237-9.
- 3496 —: A biológia és tanítása. *R. Hertwig*, Biologie und Unterricht. Internat. Wochenschr. f. Wiss., Kunst u. Technik. 1912, 501-6.
- 3497 —: *E. Dennert*, Der Unterricht in der Biologie. 1913, 238-40.
- 3498 —: *W. Schoenichen*, Methodik und Technik des naturgeschichtlichen Unterrichts. 1914, 306-8.
- 3499 —: A biológia tanítása a háború után. *Hanstein* cikke. 1917, 79-87.
- 3500 **Imre Sándor**: *O. Netoliczka*, Aus der Praxis des deutschen Unterrichts. Bemerkungen zum Aufsatz in den letzten Klassen. Brassó, Honterus gimn. 1910, 624-6.
- 3501 i. s.: *Gustav Legerlotz*, Der deutsche Aufsatz auf der Oberstufe der höheren Lehranstalten. 1901, 434-40.
- 3502 **Juba Adolf**: *Szemző Lajos*, A testgyakorlás módszeres tanítása. 1905, 56-7.

- 3503 **Kaiblinger Fülöp:** A nyelvtanítás lélektani alapja. *Boga Imre*, Az idegen nyelvek tanításának lélektani alapja. 1907, 556-62.
A „nyelv struktúrája“. *Boga Imre* válasza Kaiblinger Fülöphöz. 1908, 59.
- 3504 —: *Philipp Kálmán*, A direkt módszer. 1911, 342-6.
- 3505 **Karl János:** *Fodor Ferenc*, A magyar elemi népiskolai földrajzoktatás. 1927, 61-2.
- 3506 —: *Márton Béla*, A földrajztanítás módszertana. 1928, 53-4.
- 3507 —: *Julius Wagner*, Didaktik der Erdkunde. 1929, 284-5.
- 3508 —: *Kurt Krause*, Die Anfänge des geographischen Unterrichts im XVI. Jahrhundert. 1930, 58.
- 3509 —: *L. Helmer—H. Kaindlstorfer*, Neue Beiträge zur Methodik des erdkundlichen Unterrichts. 1930. 255-6.
- 3510 —: *O. Muris*, Der erdkundliche Unterricht in den europäischen Ländern außer Deutschland. 1930, 257.
- 3511 —: *Julius Wagner*, Die Auswertung der Spezialkarte im erdkundlichen Unterricht. 1930, 315-6.
- 3512 —: *Albert Scheer*, Erdkundlicher Unterricht. 1931, 185-6.
- 3513 —: *Theodor Arldt*, Weltpolitik im Unterricht. 1931, 187.
- 3514 **Kálmán Miksa:** *Gerhard Budde*, 1. Geschichte der fremdsprachlichen schriftlichen Arbeiten an den höheren Knabenschulen von 1812 bis auf die Gegenwart. 2. Zur Reform der fremdsprachlichen schriftlichen Arbeiten an den höheren Knabenschulen. 1907, 239-43.
- 3515 —: *Faguet* a stílus tanításának eszközeiről. *Annales politiques et littéraires*. 1909, 115-6.
- 3516 **Kelemen Ignác:** *J. W. A. Joung*, The Teaching of Mathematics in the Elementary and the Secondary School. 1908, 309-14.
- 3517 —: Hogyan tanítsunk? *Frank Overton, Alice Woodworth Cooley, Frederick H. Somerville, Jacques W. Redway, Arthur C. Barrows, Catherine T. Bryce* cikkei: *Education*. 1909, 47-51.
- 3518 —: A középiskolai matematika tanítás reformja. Szerk. *Beke Manó és Mikola Sándor*. 1909, 585-9.
- 3519 —: *Alois Höfler*, Didaktik des mathematischen Unterrichts. 1911, 237-9.
- 3520 **Kemény Ferenc:** *Hermann Wickenhagen*, Turnen und Jugendspiele. 1898, 307-9.
- 3521 —: *A. Bechtel und Ch. Glauser*, Sammlung französischer Aufsatzthematika. 1898, 500-2; 1899, 479-80.
- 3522 —: *Lux Gyula*, A modern nyelvek tanulása és tanítása. 1925, 133-4.
- 3523 —: *Doby Ida*, Játékos svéd torna. 1926, 123-4.
- 3524 **Kemény X. Ferenc:** *Stomfai Tóth Kálmán*, Kísérleti vezérkönyv a természet-tan elemi tanításához. 1909, 110-1.
- 3525 **Kenyeres Elemér:** *Payot*, L'apprentissage de l'art d'écrire. 1914, 292-5.
- 3526 **kl.:** Középfokú iskolák testgyakorlati anyaga. *Kovács Rezső:* Tornaügy. 1898, 251-2.
- 3527 —: Középfokú iskolák testgyakorlati anyaga. *Kovács Rezső:* Tornaügy. 1898, 442.
- 3528 —: A modern nyelvek tanítása. *Bechtel és R. Richter:* Zt. f. d. Realschulwesen. *Schmidt:* Monatschrift f. höh. Schulen. 1915, 380-1.

- 3529 —: Az idegen nyelvek művelődési értékéről. *Eduard Engel*: Die Neue Zeit. 1922, 184.
- 3530 **K. F.**: Német paedagogiai röpiratok. 1903, 100-2.
- 3531 **K. G.**: A klasszikus nyelvek sorsa a francia lycéekben. *Rev. Univ.* 1914, 187-8.
- 3532 **Kindlovits Pál**: *Quint József és Drozdy Gyula*, Beszéd- és értelemgyakorlatok tanítása az I. osztályban. 1927, 170-1.
- 3533 **K—n.**: Az idegen nyelvi oktatás. *Felix Hémon*: *Rev. Univ.* 1909, 374.
- 3534 —: Tanulók véleménye a természetrajzi oktatásról. *W. Rasmussen*: *Zt. f. Phil. u. Päd.* 1910, 517-8.
- 3535 —: A biológiai módszer a természetrajzi oktatásban. *P. Kammerer*: *Monatshefte f. d. naturwiss. Unterricht.* 1910, 180.
- 3536 —: Véleményalkotás egy órai tanításról. *Czerwenka*: *Päd. Studien.* 1910, 305-6.
- 3537 —: Meteorológia a középiskolában. *M. Sassenfeld*: *Monatshefte f. d. naturwiss. Unterricht.* 1910, 516-7.
- 3538 —: Az anyanyelvi dolgozatok. *Véroux*: *Rev. Univ.* 1910, 576-8.
- 3539 —: Egy érdekes paedagogiai kísérlet. *Hinze*: *Lehrpr. u. Lehrg.* 1910, 578.
- 3540 —: A fizika a nevelés szolgálatában. *Ch. Riborg Mann*: *The School Review.* 1910, 642-3.
- 3541 —: Fizikai gyakorlatok. *P. Johanesson*: *Monatschrift f. höh. Schulen.* 1911, 372-3.
- 3542 **Kneisl Emil**: *Frank Antal és Drozdy Gyula*. Hogyan tanítsunk a népiskolában. 1930, 311-2.
- 3543 **Komáromy Lajos**: *Hoffmann Mór*, A magyar helyesírás 73 gyakorlati leckeiben. 1893, 298-301.
- 3544 **Kornis Gyula**: *Charles De Garmo*, Principles of secondary education. 1908, 488-94, 555-8.
- 3545 —: *C. Siegel*, Methodik des Unterrichts in der philosophischen Propädeutik. 1914, 100-1.
- 3546 **L.**: A tanulók biológiai gyakorlatai. *Oels*: *Unterrichtsblätter für Math. und Naturwiss.* 1913, 161.
- 3547 —: Bélyegek a földrajzi oktatás szolgálatában. *Kupfer*: *Bayrische Zt. f. d. Realschulwesen.* 1913, 518.
- 3548 **Láczér István**: Kapcsolatosságra törekvés a francia középiskolai oktatásban. *Pierre Curnier*: *La Rev. Mondiale.* 1930, 63-4.
- 3549 **Lolsch János**: *J. G. Sprengel*, Die neuere deutsche Dichtung in der Schule. 1912, 97-101.
- 3550 —: L'Enseignement du Français. Szerk. *H. Bourgin, A. Croisset, P. Crouzet, M. Lacabe-Plasteig, A. Lanson, G. Lanson, Ch. Magnet, I. Prettre, G. Rudler, A. Weil.* 1913, 125-9.
- 3551 **Lux Gyula**: *Philipp Aronstein*, Methodik des neusprachlichen Unterrichts. 1927, 177-8.
- 3552 —: *Ernst Otto*, Methodik und Didaktik. 1927, 178-80.
- 3553 **Makkai Sándor**: *Imre Lajos*, A gyermek vallása. 1913, 632-6.
- 3554 **Melczér Gusztáv**: *Böngérfi János*, A földrajztanítás a székesfőváros elemi népiskoláinak 3. osztályában. 1893, 451-4.
- 3555 **M. J. Gy.**: *Wehner Gyula József*, Kétszáz iskolai ének elméleti útmutatással népiskolák használatára. 1895, 266-7.

- 3556 **Moudry Hugó:** *Krammer József*, Az oktatástan elveinek gyakorlati megvalósítása az iskolában, különös tekintettel a polgári leányiskolára. 1917, 96-8.
- 3557 **N.: Záray Ödön**, Népiskolai földrajz. 1899, 252-4.
- 3558 —: *Erdélyi Lajos*, Mondattani tanulmányok a nyelvtudomány és a nyelvtanítás köréből. 1931, 106.
- 3559 **Nagy József:** *E. Veyssier*, De la méthode pour l'enseignement scolaire des langues vivantes. 1908, 109-11.
- 3560 —: Az élő nyelvek oktatása Franciaországban. *Rev. Univ.* 1909, 113-4.
- 3561 —: *E. Abry*, A középfokú oktatás egysége. *Rev. Univ.* 1909, 187.
- 3562 —: Az olasz nyelvi oktatás válsága. *Julien Luchaire*: *Rev. Univ.* 1909, 317.
- 3563 —: A képekről való fogalmazás. *Armand Weil és Émile Chénin*: *Rev. Univ.* 1909, 318.
- 3564 —: Az anyanyelvi oktatás válsága Franciaországban. *Rev. Univ.* 1910, 167-8.
- 3565 —: Az irodalmi tanítás. *G. Lanson*: *Rev. Univ.* 1910, 640-1.
- 3566 —: A zene helye a középfokú oktatásban. *Dorolle*: *Rev. Univ.* 1911, 495-6.
- 3567 —: Az élőnyelvek tanítása a felső osztályokban. *E. Hovelaeque*: *Rev. Univ.* 1911, 525.
- 3568 —: Az irodalmi érzék fejlődése a gyermekben. *Scheid*: *Rev. Pédagogique.* 1911, 634-5.
- 3569 —: A modern nyelvi olvasmányok kánona a német reáliskolákban. *G. Humpf*: *Jahrbücher d. Vereins f. wiss. Päd.* 1912, 296-9.
- 3570 **Nagy József (Gy.): A. Weil—É. Chénin**, Le français de nos enfants. 1914, 289-92.
- 3571 **Nagy József Béla:** *Avary Károly*, Hogyan tanulok teljes sikerrel idegen nyelvet? Hogyan tökéletesítem magam benne? 1920, 38-9.
- 3572 —: *Hajdu János*, Az irodalmi oktatás Herbart pedagógiájában. *Lajos Mária*, Felbiger pedagógiája. *Szilágyi Kornélia*, Az anyanyelv tanítása Pestalozzi paedagógiájában. 1921, 66-7.
- 3573 **Oberle Károly:** *D. Katz*, Psychologie und mathematischer Unterricht. 1915, 87-8.
- 3574 **Ozoral Frigyes:** A tanítás műhelyéből. Székesfehérvár, áll. főreál. 1907, 607-8.
- 3575 —: *Geréb József*, Új kísérlet a kezdő latin tanításban. Tanárképző-int. gyakorló főgimn. 1907, 608-9.
- 3576 —: *Erdős Lajos*, A matematika tanításának reformjáról. Zsolna, áll. főreál. 1907, 609.
- 3577 —: *Papp Dezső*, Az alsófokú természetrajzi tanítás módszere és a rajzolás. Szolnok, áll. főgimn. 1907, 609.
- 3578 —: *Wetzenkircher Mór*, Néhány szó a magyar nyelv sikeres tanításáról a nemzetiségek lakta vidékek középiskoláinak első osztályában. Szentgyörgy, kath. gimn. 1907, 609-10.
- 3579 —: *Dittrich Vilmos*, A magyar írásbeli dolgozatokról. Orsz. Nőképző Egyes. leánygimn. 1907, 610.
- 3580 —: *Paulovits István*, Magyar irodalmi és latin nyelvi tanításunk eredménytelenségének okai. Selmechánya, ág. ev. főgimn. 1907, 610.
- 3581 —: *Biringer Ferenc*, A tuberkulózis elleni védekezés mai állása. Nyitra, kath. főgimn. 1907, 611.
- 3582 —: *Vende Ernő*, A szavalás művészete. Pécs, áll. főreál. 1907, 612.

- 3583** —: *Deák Geyza*, A magyar faj és a rajzolás. Sárospatak, ref. főisk. akad. és főgimn. 1907, 612-3.
- 3584** —: A tanítás műhelyéből. Székesfehérvár, áll. főgimn. 1909, 41, 655-6.
- 3585** —: Adalékok iskolánk módszeréhez. Budapest IV. főreál. 1909, 41.
- 3586** —: *Kőhalmi Mihály*, Gyakorlati latin tanítás. Szilágysomló, kath. gimn. 1909, 42.
- 3587** —: *Galambos Dezső*, A latin nyelv tanítása az I. oszt. a Dent-féle angol nyelvkönyv alapján. Nagykálló, áll. gimn. *Révay József*, Latin tanítás az első osztályban. Késmárk, ág. h. ev. liceum. *Laux Rezső*, Új latin olvasókönyv az első osztályban. Zalaegerszeg, áll. gimn. 1909, 42.
- 3588** —: *Nádai Pál*, A művészi nevelés organizálásáról. Budapest IV. főreál. 1909, 43.
- 3589** —: *Héber Bernát*, Megfigyeléseim az iskolai élet köréből. Budapest VII. főgimn. 1909, 593-4.
- 3590** —: *Huszár György*, Arany János költészetének paedagogiai jelentősége. Nagykőrös, ref. főgimn. 1909, 597.
- 3591** —: *Horváth Cyrill*, A magyar irodalom történetének tanításáról. Budapest IV. főreál. 1909, 654-5.
- 3592** —: *Láng Sándor*, Észrevételek a magyar nyelv tanításáról. Karánsebes, áll. főgimn. 1909, 655.
- 3593** —: *Babics Mihály*, Stiliztika és retorika a gimnáziumban. Fogaras, áll. főgimn. 1909, 655.
- 3594** —: *Somló Károly*, Reformtörekvések a természettudományi oktatás terén. Losonc, áll. főgimn. 1909, 655.
- 3595** —: *Láng János*, Német nyelvi tanításunk. Szarvas, ev. főgimn. 1909, 655.
- 3596** —: A tanítás műhelyéből. Zalaegerszeg, áll. főgimn. 1909, 656
- 3597** —: *Ikafalvi Dombi Lajos*, Művészi nevelés a középiskolában. Kecskemét, ref. főgimn. 1909, 656.
- 3598** **P. L.**: Filozófiai nevelés természettudományi oktatás útján. *W. Herold*: Monatshefte f. d. naturwiss. Unterricht. 1917. 205-6.
- 3599** **Polgár Gyula**: *W. A. Lay*, Über die Zahlvorstellungen und den grundlegenden Rechenunterricht im Anschluß an alte und neue didaktische Experimente. 1906, 57-8.
- 3600** **Puhr Ferenc**: *Kayjel (Kolosyné, Jankovich Leóna)*, Lépcsőfokok. A mozgásos-szerkesztő nyelvtanulás rövid útja. 1929, 277-8.
- 3601** **Quint József**: *Kenyeres Elemér*, Az olvasás tanítása és az ábécés könyv. 1928, 107-8.
- 3602** —: Szerk. *Szenes Adolf*, Az élet iskolája. 1928, 255-6.
- 3603** **Révay József**: A klasszikus ókor a gimnáziumi tanításban. Összeállították *J. W. Bierma, H. Bolkenstein, E. H. Renkema, J. van Ijzeren*. 1917, 431-5.
- 3604** **Rieger Rikárd**: Lélektani hibák a geometria elemi tanításában. *Pannwitz* cikke. 1908, 509.
- 3605** **-r-s-t.**: *Balassa József*, Az olvasmány szerepe az idegen nyelvek tanításában. Debrecen, áll. főreál. 1894, 482-5.
- 3606** **Schön József**: *Peres Sándor*, A Beszéd- és Értelemgyakorlatok. 1901, 309.
- 3607** **Schwicker Brunó**: *Vargha György*, Modern földrajz és oktatása. 1923, 14-5.

- 3608 Sós Ernő: *Weber—Wellstein*, Encyklopädie der Elementar-Mathematik. 1909. 312-4.
- 3609 —: *Killing—Hovestadt*, Handbuch des mathematischen Unterrichts. 1911, 50.
- 3610 —: *D. E. Smith and Ch. Goldziher*, Bibliographie of the teaching of mathematics 1900-1912. 1913, 359.
- 3611 Sz. A.: *Lissák Jenő*, A számtoló kézikönyve. 1911, 243-4.
- 3612 Szent-Gály Gyula: *Sztankó Béla*, Vezérkönyv a népiskolai énektanításhoz. 1910, 626-8.
- 3613 Szerényi Károly: *Lewandowski István*, A szülőföld, vagyis a földisme tananyagának óránkénti tárgyalása a népiskola III. osztályában. 1894, 45-8.
- 3614 Székely György: *H. Schiller*, Der Stundenplan. 1897, 451-4. (l. 912)
- 3615 Szőts Gyula: Mesterkedő tanítás. *A. Klein*: Mnemotechnische Bibliothek. 1913, 116-9.
- 3616 —: *Vekerdi Béla*, Tanítsuk-e a latin nyelvet? 1915, 626-7.
- 3617 Szerényi Hugó: *Böngérfi János és Kárpáti Béla*, Az állóírás. 1893, 111-3.
- 3618 —: *Lejtényi Sándor*, Rovargyűjtő. 1899, 564-5.
- 3619 Szücs Adolf: Abhandlungen über die Reform des mathematischen Unterrichts in Ungarn. Hrsg. von *E. Beke* und *S. Mikola*. 1911, 505-8.
- 3620 Tas Ferenc: *H. Itchner*, Lehrproben zur Länderkunde von Europa. 1910, 47-9.
- 3621 Teveli Mihály: *Geréb József*, Klasszikus világ és modern műveltség. 1922, 116-7.
- 3622 Téri József: *Friedrich Linz*, Zur Tradition und Reform des französischen Unterrichts. 1898, 497-500.
- 3623 —: *Max C. P. Schmidt*, Zur Reform der klassischen Studien auf Gymnasien. 1899, 480-4.
- 3624 —: *A. Winkler*, Hat die analytisch-direkte Methode die Lehrerschaft befriedigt? 1900, 435-7.
- 3625 —: *Johannes Rahn*, Die Einführung des französischen Genrebildes in den neusprachlichen Unterricht. 1900, 504-6.
- 3626 —: *Max Eichner*, Warum lernen wir die alten Sprachen? 1903, 243-4.
- 3627 —: *G. Budde*, 1. Die Theorie des fremdsprachlichen Unterrichts in der Herbart'schen Schule. 2. Der Kampf um die fremdsprachliche Methodik. 1910, 98-101.
- 3628 —: *Max Walter*, Zur Methodik des neusprachlichen Unterrichts. 1911, 501-2.
- 3629 tj.: *Armin Rückoldt*, Französische Schulredensarten für den Sprachunterricht. 1901, 497.
- 3630 T. M.: *Otrok Mihály*, A direkt módszer az idegen nyelvek tanításában. Eger, áll. főreál. 1902, 517-20.
- 3631 Tóth Gézané: *Nemesné M. Márta*, Nyelvtanmesék és víg nyelvtanórák. 1926, 53-5.
- 3632 Török István: *Márki Sándor*, Történettanítás a középiskolai új tanterv szellemében. 1902, 574-6.
- 3633 U.: *Elemy Sándor*, Az írva-olvasás tanmódszere kritikai világításban. 1895, 68.
- 3634 Urhegyi Alajos: *Krizsán Gábor*, Alkotó munka és rajz az elemi iskolai beszéd- és értelemgyakorlatban. 1914, 242-3.

- 3635** —: *Sárközy Istvánné Bleszkányi Irén*, Az olvasás és írás tanítása az I. osztályban. 1922, 174-5.
- 3636** **Vajda (Weiller) Gyula**: *Madzsar Gusztáv*, Két módszeres beszámoló. Makó, áll. főgimn. 1899, 310-2.
- 3637** —: *Madzsar Gusztáv*, A stilisztika tanításáról. Makó, áll. főgimn. 1900, 328-31.
- 3638** **Vámgel Jenő**: *Wagner János*, A természetrajz tanításának módja és eszközei. Különös tekintettel a hazai tanítóképző intézetek céljaira. 1905, 431-5.
- 3639** **Vida Sándor**: *Bodnár I. Zsigmond*, Szociológia az iskolában. 1914, 369-71.
- 3640** **Wagner Lajos**: *Göndör Károly*, *Mihalicska F.*, *Ripszler R.*, *Zelliger A.*, Útmutató a magyar nyelv tanításához a direkt módszer alapján a beszéd és értelemgyakorlatok anyagának feldolgozásával a nem magyar anyanyelvű népiskolák első osztálya számára. 1898, 300-1.
- 3641** **Waldapfel János**: *Kúthy József*, Tudomány és tanítás. 1892, 305-11.
- 3642** —: *Schuschny Henrik*, Iskolai kirándulások. Bpest V. áll. főreál. 1893, 240-1.
- 3643** —: *Mayer Endre*, A vallástan tanítása középiskoláinkban. Eperjes, ev. koll. 1893, 301.
- 3644** —: *Albrecht János*, Művészet a középiskolában. Pozsony, kath. főgimn. 1893, 301-3.
- 3645** —: *Schuber Mátyás*, A költészet szerepe a középiskolai nevelésben. Rozsnyó, ev. főgimn. 1893, 303-4.
- 3646** —: *Nemes Imre*, A lélek és gondolkodás tanmódszere középiskoláinkban. Nagyvárad, főreál. 1893, 304-6.
- 3647** —: *Dergách Sándor*, A német nyelv és irodalom tanítása gymnasiumainkban. Nagybánya, áll. főgimn. 1893, 306-8.
- 3648** —: *Mórocz Emilian*, A magyar és latin nyelv párhuzamos tanítása az első osztályban. Pápa, főgimn. 1893, 308; 1894, 274.
- 3649** —: *Tóth Sándor*, Egy latin olvasó óra. Pozsony, kath. főgimn. 1893, 308-9.
- 3650** —: *Orbán L.*, A közönséges törtek alapműveletei. Sümeg, alreál. 1893, 309.
- 3651** —: *Kovaliczky Antal*, Az ábrázoló geometria helye az egységes középiskolában. Debrecen, főreál. 1893, 310.
- 3652** —: *Haltrich Konrád*, Bemerkungen zu dem evangelischen Religionsunterricht in unseren Gymnasien. Segesvár, ev. gimn. 1894, 273.
- 3653** —: *Laehne Vilmos*, A kézügyesség tanítása mint a nevelés eszköze. Sopron, Laehne-féle gimn. 1894, 273.
- 3654** —: *Sándorffy Nándor*, A bölcelet tanításának fontossága. Fiume, áll. gimn. 1894, 273-4.
- 3655** —: *Roseth Arnold*, A latin nyelvtani műszók. Szolnok, gimn. 1894, 274.
- 3656** —: *Bakcsi Gergely*, Milyen módon olvastassuk gymnasiumainkban Quintus Horatius Flaccus műveit. Szatmárnémeti, ev. ref. főgimn. 1894, 274.
- 3657** —: A német nyelvi tanterv módosítása a szolnoki főgymnasiumban. Szolnok, főgimn. 1894, 276.
- 3658** —: *Mihelics Károly*, A német nyelv középiskoláinkban és ennek tanítása főleg a III. és IV. osztályokban. Máramarossziget, gimn. 1894, 276-7.
- 3659** —: *Kálmán Miksa*, Az idegen nyelvek tanításának reformja. Pécs, főreál. 1894, 277-9.
- 3660** —: *Dortsák Gyula*, Értekezés az ókori történelem tanításáról. Trsztena, gimn. 1894, 279-80.

- 3661** —: *Király Pál*, Forrásszemelvények a peloponnesusi háború történetéhez. Fehértemplom, főgimn. 1894, 280.
- 3662** —: *Requingy Géza*, Gondolatok a földrajz feladatai és módszere köréből. Pécs, főreál. 1894, 280-3.
- 3663** —: *Paszlavszyk József*, Az iskolai kert a természetrajz szolgálatában. Buda, reálisk. 1894, 357-8.
- 3664** —: *Boros Radó*, A természet után való rajzolás az iskolában. Bpest V. reál. 1894, 359-60.
- 3665** —: *Marcsics János*, Az egyenletek alkalmazása feladatok megfigyelténél. Besztercebánya, kath. főgimn. 1894, 360.
- 3666** —: *Medreczky István*, A rendkívüli tantárgyak tanítása középiskoláinkban az 1891/92-es tanévben. Ungvár, kath. főgimn. 1894, 361.
- 3667** —: *Andor Tivadar*, Negyedfél év a magyar testgyakorlás történetéből. Miskolc, kath. gimn. 1894, 364-5.
- 3668** —: *Julius Unberath*, Der Turnunterricht an unseren Mittelschulen. Szászrégen, algimn. 1894, 365.
- 3669** —: *Marhauser Imre*, Miért taníttassák a szülők gyermekeiket a gyorsírássra. Bonyhád, algimn. 1894, 370.
- 3670** —: *Otto Wilhelm Beyer*, Deutsche Ferienwanderungen. Schülerreisen als Anschauungsgänge in deutscher Landes- und Volkskunde. 1895, 583-5.
- 3671** —: *Franz Cramer*, Der lateinische Unterricht. 1923, 16-7.
- 3672** **Wesely Ödön**: *Dreisziger Ferenc*, Lakóhelyi ismeretek. 1898, 183-6.
Dreisziger Ferenc, Helyreigazítás. 1898, 249-50.
- 3673** **Wesely Ödön**: *Ágner Lajos*, A gimnáziumi művészeti oktatás. Jászberény, áll. főgimn. 1904, 625.
- 3674** —: *Kovács Bernárdin*, Néhány szó a tanulmányi kirándulásokról. Kézdivásárhely-Kanta, kath. főgimn. 1904, 626.
- 3675** —: *Halmos Béla*, Néhány szó a tanulmányi kirándulásokról. Zenta, közs. főgimn. 1904, 626.
- 3676** —: *Resch Aurél*, Beszédgyakorlatok a latin nyelvtanítás első óráiban. Fogaras, áll. főgimn. 1904, 629.
- 3677** —: *Kiss Aladár*, Néhány szó a görög nyelv tanításához leánygymnasiumi tanfolyamainkon. Bpest, IV. felső leányisk. és leánygimn. 1904, 629-30.
- 3678** —: *Steiner Miklós*, A fizikai oktatás középiskoláinkban. Szombathely, kath. főgimn. 1904, 630.
- 3679** —: *Szilády Zoltán*, Bethlen kollégiuma és a természettudományok. Nagyenyed, Bethlen-koll. 1904, 631-2.
- 3680** w. l.: Egy angol elemi iskolai lecke praeparatiója. *L. Bascan*. Annuaire de l'Enseign. Prim. 1893, 120-4.
- 3681** —y.: A class. philologia egyetemeinken és gymnasiumainkon. *Pecz Vilmos* dékáni beszéde. 1896, 221-2.
- 3682** **Zuber Marianne**, Révayné: *Hans Goosz*, Die deutsche Sprachlehre in den 4 Unterlassen der Mittelschule. 1917, 353-5.
- 3683** **Mahn Pál**, Az írásbeli dolgozatok javításáról. Neue Jahrbücher. 1892, 187.
- 3684** **Prosch Ferenc**, A Goethe és Schiller-féle balladának összefoglaló tárgyalása a felsőbb osztályokban. Zt. f. d. Realschulwesen. 1892, 253.

- 3685 *Vaday József*, A gyermekjátékok bevitel az iskolába és gyakorlásuk a tanító közreműködésével. 1892, 313.
- 3686 *Kárpáti Béla*, Reform a német írás-olvasás terén. Néptanítók Lapja. 1892, 447-8.
- 3687 *E. Plaumann*, Ovidius költeményei Lessing Laokoonjával megvilágítva. Zt. f. d. Gymnasialwesen. 1892, 448.
- 3688 *Szigetvári Iván*, Ifjúsági játékok és kirándulások. 1892, 637.
- 3689 Megjegyzések az új porosz tantervhez a latin nyelvtan. tanítására nézve. *W. Fries*: Lehrproben und Lehrgänge. 1893, 116.
- 3690 Nélkülözhetetlen-e a fordítás a klasszikus olvasmány sikeres kezelésében? *I. Krassnig*: Lehrproben und Lehrgänge. 1893, 117.
- 3691 A német betűk kiküszöbölése népiskoláinkból. *Kárpáti Béla* előadása. 1893, 124-5.
- 3692 Háziiparszerű kézügyességi foglalkozások. *Eötvös K. Lajos* javaslata. 1893, 125-7.
- 3693 A középiskolai énektanításról. *F. Wrzal*: Zt. f. d. Realschulwesen. 1893, 168.
- 3694 Az iskolai fordítások ügye. *Alois Würzner*, Der Wert der Übersetzung aus der fremden Sprache ins Deutsche. Zt. f. d. Realschulwesen. 1894, 162-3.
- 3695 A magyar néprajz a nemzeti nevelés szolgálatában. *Farkas Imre* értekezése. 1894, 285.
- 3696 A szlőjd ellen. Tornaügy cikkei. 1895, 219.
- 3697 Valami a szemléltetésről és a nemzeti gényusról. *Varga Ottó*: Orsz. Kpisk. Tan. Egy. Közl. 1895, 280.
- 3698 A hitoktatás reformja. *Buday Gerő*: Hitoktatás. 1896. 467-9.
- 3699 A német tanításról a középiskolában. *Erdélyi Károly* előadása. 1898, 103-4.
- 3700 A classicus oktatás ellen. *Jules Lemaitre*: Figaro. 1898, 189-91.
- 3701 A művészeti oktatás érdekében. *Wlassics vkm.* rendelete. 1898, 625-9.
- 3702 A Nibelung-eposz középiskoláinkban. *Sztrache Tivadar*: Orsz. Kpisk. Tan. Egy. Közl. 1900, 67.
- 3703 A magyar művészet jövője. *K. Lippich Elek*: Műcsarnok. 1900, 537-41.
- 3704 Népiskolai szemléltető képek. 1901, 315.
- 3705 *Wilhelm Münch*, Aus Welt und Schule. 1904, 509.
- 3706 *Eckhardt*, Az első számképzetek kifejlődése. Zt. f. Kinderforschung. 1909, 51-2.
- 3707 Az élőnyelvi irodalmi oktatás. *G. Delobel*: Rev. Univ. 1909, 375.
- 3708 *Wesely Ödön*, A rajztanítás módszere. 1909, 658-9.
- 3709 Nők mennyiségtani oktatása. *L. Zoretti*: Rev. de l'Enseign. des Sciences. 1911, 55.
- 3710 Mozgóképek és az iskola. *Friedrich Wachsner*: Zt. f. Phil. u. Päd. 1911, 181-2.
- 3711 Modern latin nyelvi oktatás. *Heinrich Werner*: Päd. Archiv. 1911, 367-8.
- 3712 A kirándulások módszertana. *M. Oettli*: Monatshefte f. d. naturwiss. Unterricht. 1911, 579-80.
- 3713 A német nyelv tanítása Amerikában. *Skinner*: Educ. Review. 1911, 580-1.
- 3714 A térkép az iskolában. *I. Mc. Tourneur*: Rev. Univ. 1912, 53-4
- 3715 Iskolai dolgozat és ponyvairodalom. *Eduard Spranger*: Päd. Archiv. 1912, 55-6.

- 3716 Egyéni bánásmód az iskolában. *Alfred Graf*: Der Säemann. 1912, 308-9.
- 3717 *Balázs István*, A magyar középiskolai oktatás reformja. 1913, 35-6.
- 3718 *Krammer József*, Az iskolai kert a biológia tanításának szolgálatában. 1913, 137.
- 3719 *Molnár Luiza*, Vidám és munkás számtanórák. 1913, 137-8.
- 3720 Humanisztikus műveltségről és exakt tudomány. *H. Poincaré*: Päd. Archiv. 1913, 162-3.
- 3721 *Biró Sándor*, Szlőjd gyakorlatok. 1913, 243.
- 3722 *Padl István*, A női kézimunka tanításáról és a nőnevelésről. 1913, 307.
- 3723 *Rónai Antal*, Szlőjd. 1913. 510.
- 3724 *Scherer Lajos*, A losonci áll. főgimnázium Uránia színháza és a képvetítés. 1913, 510-1.
- 3725 *Haltenberger Mihály*, Mennyiben érvényesült a középiskolában a szaktanítás. 1914, 174-5.
- 3726 *Mihalik József*, Biológiai gyakorlatok. 1914, 175.
- 3727 *Végh Samu*, Mire valók a klasszikusok. 1915, 94.
- 3728 A matematika-tanulás lélektana. *Lázár Szilárd*: Archiv f. Päd. 1915, 109.
- 3729 A vallástanítás és a háború. *Niebergall*: Monatsblätter f. d. evang. Religionsunterricht. 1915, 300.
- 3730 A geológia a népiskolában. *P. Mütze*: Die Deutsche Schule. 1915, 300-1.
- 3731 A legújabb kor története az iskolában. Päd. Zeitung. 1915, 588.
- 3732 A természetrajz tanítása és a háború. *Bastian Schmid*: Monatshefte f. d. naturwiss. Unterricht. 1916, 89.
- 3733 A felekezeti különbségek és a történettanítás. *Merkle*: Vergangenheit und Gegenwart. 1916, 219-20.
- 3734 Deutsche Schulpraxis (Folyóirat). 1916, 220.
- 3735 *Horváth Károly*, Az ember művei a földrajztanításban. Monatshefte f. d. naturwiss. Unterricht. 1917, 370-3.

C. Hírek és adatok

- 3736 *Ágner Lajos*, Eötvös emlékezete a középiskolában. 1915, 216-8.
- 3737 f.: A francia iskolák és a valláserkölcsei oktatás. 1905, 99.
- 3738 *Finácsy Ernő*, A természetrajz tanítása 1777/8-ban. 1905, 158-9.
- 3739 *Galamb Ödön*, A gyorsírás tanítása a középiskolákban. 1928, 270-1.
- 3740 l.: Szemléltető faliképek. 1917, 509.
- 3741 k.: A népszövetség az iskolában. 1926, 192.
- 3742 kf.: Franciaország érettségi vizsgálati tételek. 1895, 220.
- 3743 —: A német helyesírás reformja. 1901, 180-1.
- 3744 —: Modern nyelvek a gymnasiumokban. 1903, 61-2.
- 3745 —: Zt. f. Lehrmittelwesen u. päd. Literatur. (Két új folyóirat címen.) 1905, 104-5.
- 3746 —: Új irányelvek a történelem tanításában. 1919, 162-3.
- 3747 —: Informations pour la presse d'outre-mer. Oktatófilmek. 1930, 179-80.
- 3748 K. G.: A francia nyelv és irodalom hódítása. Rev. de l'Enseign. des Langues Vivantes. 1913, 520.
- 3749 K—n.: Egészségtan a francia leányok középiskolaiban. 1909, 600-1.
- 3750 —: A túlterhelés. 1910, 178.

- 3751 Nagy József: A fényképek szerepe a történeti és földrajzi oktatásban. 1911, 524.
- 3752 Nagy L. József, Modern fizikatanítás. 1927, 251.
- 3753 Posch Árpád, Görögpótló tanfolyam és a görög nyelv-tanítás. 1898, 108-9.
- 3754 A „Budapesti magyar gyorsíró egyesület” emlékirata. 1892, 187.
- 3755 Tornaünnep a koronázás évfordulóján. 1892, 311-2.
- 3756 A játékok az iskolában. 1893, 333.
- 3757 Latin Homeros az iskolában. 1893, 384.
- 3758 A tornajátékok ügye Pommernben. 1893, 384.
- 3759 Az ó-kori élet és művészet tanításának ügye. 1893, 384-5.
- 3760 A kézügyességi oktatás. 1894, 165.
- 3761 Az iskolaorvosok és egészségügyi tanítók értekezésének memoranduma az egészségügyi tanításáról. 1894, 378.
- 3762 A görög nyelv kérdése a chicagói paedagogiai kongresszuson. 1895, 134-5.
- 3763 Kerületi tornaversenyek. 1895, 285.
- 3764 A természettudományi tanítás szemléltető eszközei. 1895, 477.
- 3765 A tanulók előadóképessége ügyében a vkm. úr a következő rendeletet intézte a tankerületi főigazgatókhoz. 1895, 589-91.
- 3766 A tanulmányi kirándulások ügyében. 1896, 146-7.
- 3767 A vegyes ajkú vidékek gymnasiumaiban. Értekeztet a vkm.-ban. 1896, 218-9.
- 3768 Tanítástok! Kath. hitszónoklati és hitoktatási folyóirat. 1896, 467.
- 3769 Az éneknek mint a középiskolai rendkívüli tantárgynak tanítására való képeztetése ügyében. 1896, 636-7.
- 3770 Magyar írásbeli feladatok. *Rupp Kornél* könyve. 1897, 115.
- 3771 Kézügyességi (slöjd) iskola Pozsonyban. 1897, 189-90.
- 3772 Az írva-olvasás. 1897, 461.
- 3773 Szépírási pályázat. 1897, 462.
- 3774 Pályázat a szépírási tanításának módszerére nézve. 1898, 315-6.
- 3775 A tanulók módszeres iskolai foglalkoztatása ügyében. 1899, 108-10.
- 3776 A tornaversenyek. Wlassics miniszter rendelete. 1899, 401.
- 3777 Előfizetési felhívás. *Bardócz Pál*, Iskolaügyi dolgozatok. 1899, 569.
- 3778 Népiskolai szemléltető képek. 1900, 65-6.
- 3779 Művészettörténeti előadások a középiskolákban. 1900, 139.
- 3780 A játékdélutánok. 1900, 440-1.
- 3781 Orsz. ifjúsági tornaverseny. 1901, 98, 444-6; 1904, 616-7; 1905, 418-20.
- 3782 A helyesírás kérdése az Akadémiában és az iskolában. 1901, 181-2.
- 3783 Katonai gyakorlatok az iskolában. 1901, 446-7.
- 3784 Német nyelv a főváros elemi iskoláiban. 1902, 397, 587.
- 3785 Iskolai énekek canonja. 1903, 105-6.
- 3786 Miniszteri rendeletek a magyar nyelv tanítása ügyében. 1905, 510-2.
- 3787 Énektanítás a német középiskolákban. 1909, 61.
- 3788 Osztálytanítás vagy szaktanítás? 1911, 641.
- 3789 Paedagogiai mozgóképek. 1914, 189.
- 3790 A matematikai tanítás reformja. 1914, 189.
- 3791 Szemléltető faliképek. 1916, 302.
- 3792 A vegytan iskolai tanítása. 1925, 157-8.
- 3793 A latin nyelv tanítása 1925, 157.

f) AZ ISKOLA ERKÖLCSI HATÁSA

A. Önálló cikkek

- 3794 Balogh Péter**, Erkölcsei nevelés az iskolában. 1897, 193-207, 292-302, 368-85.

Erkölcsei sülyledésünk és az iskola. Természettudományok felvirágzása; intellektuális irány. Hogyan fejthetne ki az iskola nagyobb jellemképző hatást. A nevelő tanítás. A világnézet. A tananyag és a jellemképzés. A nevelő tanítás akadályai: a formális képzés ellen. A szakszerűség, túlterhelés. A koncentráció. A tanítás módszere mint nevelő eszköz: a genetikus módszer; a didaktikai materializmus ellen. A fegyelmezésről: erkölcsi fegyelmezés. A fegyelmező eljárás. Internátus, tanár és tanuló viszonya. Iskolai közösség. *ta*

- 3795 B. G.**, A jutalmazás és büntetés az iskolában. 1893, 215-8.

A tanár hatalma tanítványai felett nem korlátlan. Szeretet, méltányosság, igazságosság. A jutalmazás és büntetés módja. *ta*

- 3796 Fináczy Ernő**, Az iskola feladata az erkölcsi nevelésben. 1910, 65-75.

Szoktatás rendtartás, begyakorlás, fegyelmezés által. Alkalmoszerű oktatás a hatás kiegészítése és megerősítése céljából. A vallásoktatás melletti külön közvetlen erkölcsi oktatás kérdése. A közvetett erkölcsi oktatás minden tantárgy által. A tanár élő példája. Az iskolának nem lehet feladata megteremteni az erkölcsi jellemet, hanem megadni az alapvetést, együtt dolgozni a szülői házzal. Legfontosabb feladata a művelődés eszközei által jobbá és tökéletesebbé tenni. *sta*

- 3797 Geöcze Sarolta**, A testi fenyték kérdése. 1901, 18-35.

Megtartása vagy eltörlése egyik égetően fontos kérdése a modern pedagógiának. Európában a XVIII. századig mindenütt megvolt. A francia forradalom után állást foglaltak ellene. Nálunk Eötvös akarta mindenáron az iskolából töröltetni. — Rossz hatása a gyermekre. Nem szükséges. Helyette szeretet és erkölcsi példa. Fontos, hogy a tanító karöltve munkálkodjék a szülővel. Az elemiben inkább nők tanítsanak. A nő anyai ösztönénél fogva több szeretettel és türelemmel tud foglalkozni a gyermekkel. *ba*

- 3798 Héber Bernát**, Igazságszolgáltatás az iskolában. 1909, 279-89.

A tanítónak az iskolában a nevelés és tanítás mellett van még egy harmadik feladata is: az igazságszolgáltatás. Az osztályozásnak, a fegyelmi esetekben való bíráskodásnak az igazságot nem szabad szem elől tévesztenie. A tanítói bíráskodás és az osztályozás nehézségei. A buktatás nem feltétlenül buzdítás, ösztökélés, épígy a jeleseknek vastag betűvel való kiemelése az értesítőkben sem. Inkább tanítók legyünk, mint bírák. Osztályzatunk legyen összhangban a többi kartárs osztályzatával. *sa*

- 3799 Körösi Sándor**, Iskolai fegyelmezésünk. 1902, 294-306.

3 évtizeddel a testi fenyték eltörlése után pedagógiai köreink újból foglalkoznak vele. Ok: a tanárságnak nincs bizalma a Rendtartás végrehajthatóságában. Javasolja a 18. §. 5., 6. és 7. pontjának megfelelő változtatását. *ta*

- 3800 Marót Károly**, Párhuzam a klasszikus és romantikus eposz között. 1912, 88-90.

- 3801 Morvay Győző,** Némely középiskolában felolvassák az év elején az iskola fegyelmi szabályait, másutt nem teszik. Melyik szokás helyesebb? 1895, 484-6.
- 3802 —,** Kísérje-e a bizonyítványok kiosztását még valami nevelő aktus és miképpen történjék ez? 1895, 487-9.
- 3803 Sebestyén Károly,** Iskolai klasszikusaink erkölcsi értékeiről. 1909, 329-42.
Összefoglalja a klasszikus oktatásban előforduló latin szemelvényeket, amelyek az ifjúság erkölcsi érzékét veszélyeztetik. sa

B. Ismertetett művek és értekezések

- 3804 Ágner Lajos:** *Javorik J.*, Mire tanítson az iskola? Pancsova, főgimn. 1915, 517.
- 3805 —:** *Peér L.*, A tanulók feltűnőbb hibáiról. Szombathely, 1915, 518.
- 3806 —:** *Nagy I.*, Mi az oka a mai fiatalság egy részében a kötelességtudás hanyatlásának és mi módon lehetne benne a kötelességérzetet fokozni? Kiskunhalas, ref. főgimn. 1915, 518.
- 3807 Beyer József:** *Volosin Ágoston*, A természettudományok tanítása a vallás-erkölcsi nevelés szolgálatában. Ungvár, görög kath. tanítóképző. 1905, 164.
- 3808 —:** *Bancsó Antal*, A racionalisztikus világnézet nyomai iskoláinkban. Sopron, ág. hv. ev. tanítóképző. 1905, 165.
- 3809 Bihari Ferenc:** *Ferencz Miklós*, Nemzeti nevelés a középiskolában. Ujverbász, közs. algimn. 1903, 566.
- 3810 —:** *Csallóközi Jenő*, A középiskola belső életéből. Miskolc, kath. gimn. 1903, 566-7.
- 3811 —:** *Orbán Károly*, A szeretet az oktatásban és nevelésben. Zenta, közs. gimn. 1903, 567.
- 3812 —:** *Striegl F. József*, Tanítás és akaratfejlesztés. Fogaras, áll. gimn. 1903, 567.
- 3813 G.: Sarmaságh Géza, A legfontosabb tanügyi kérdés. Szatmár, kath. főgimn. 1892, 104-5.**
- 3814 —:** *Szántó József*, Gyakoribb abnormitások a tanuló jellemében és ezek orvoslása a középiskolai nevelés által. Rozsnyó, ág. hv. ev. főgimn. 1892, 107.
- 3815 Jablonkay Géza:** *Ember Sándor*, Az erkölcsnevelés problémája. 1909, 649-51.
- 3816 Kemény Ferenc:** *Konrad Höller*, Die sexuelle Frage und die Schule. 1907, 501-3.
- 3817 kf.: Fr. Jodl, Das Problem des Moralunterrichts in der Schule. 1913, 31-3.**
- 3818 K—n.: Az iskolai fegyelem.** *Henri Doliveux:* Rev. Péd. 1909, 504-6.
- 3819 —:** A testi fenyték ellen. *Helene Goldbaum:* Zt. f. exp. Päd. 1910, 50-1.
- 3820 —:** Iskolai hazugságok. *E. Stemplinger:* Neue Jahrbücher. 1910, 356.
- 3821 Major Károly:** *Sajó Sándor*, Hazafias nevelés az iskolában. Ujverbász, közs. algimn. 1894, 542-3.
- 3822 Mayer János:** *Bergemann Pál*, Az erkölcsösség kérdése és az iskola. 1899, 401-10.
- 3823 Morvay Győző:** *Lakatos Ottó*, Szent beszédek a tanév minden vasárnapjára. A legjelesebb német exhortatorok műveiből. 1895, 644-6.

- 3824 **Ozorai Frigyes:** *Jászai Rezső*, A tanulók fegyelmezése és önfegyelmezése. Debrecen, kath. főgimn. 1908, 614-5.
- 3825 —: *R. I.*, Egy fejezet a tapasztalati lélektanból. (A hazaszeretet és kozmopolitizmus magyarázata a tanuló ifjúság számára.) Nagybánya, áll. főgimn. 1909, 592-3.
- 3826 —: *Hörl Gyula*, Irányító eszmék az ifjúság keresztény nevelésében. Kalocsa, érs. főgimn. 1909, 593.
- 3827 —: *Károly Ignác*, Az idegesség hármas ellenszere. Székesfehérvár, kath. főgimn. 1909, 595.
- 3828 —: *Veress Árpád*, Tantárgyak az erkölcsi nevelés szolgálatában. Zenta, közs. főgimn. 1909, 597.
- 3829 —: *Füssy József*, A vallás erkölcsi és hazafias nevelés a középiskolai oktatásban. Szeged, áll. főreál. 1909, 598.
- 3830 **Tevell Mihály:** *Emily Altschul*, Zum Moral-Unterricht. Ausgewählte Kapitel aus englischen Lehrbüchern. 1908, 51-4.
- 3831 **tj.: Leszner Rudolf**, Ethikai széljegyzetek a középiskolai tantárgyakhoz. 1903, 244-5.
- 3832 **Waldapfel János:** *Benke Gyula*, A példa nevelő hatása. Szarvas, gimn. 1893, 157.
- 3833 —: *Korodi Lajos*, Die erziehliche Wirksamkeit des Lehrers. Brassó, ev. gimn. 1893, 157.
- 3834 —: *Városov Lajos*, Levelek egy tanítványomhoz. Lugos, kath. főgimn. 1893, 314.
- 3835 —: *Párkányi Gyula*, Az iskola nevelőeszközei. Eperjes, kath. főgimn. 1894, 215-6.
- 3836 —: *Káplány Antal*, A tragikum mint jellemképző eszköz. Szentes, városi gimn. 1894. 217-8.
- 3837 **Wesely Ödön:** *Bartha György*, Vallásosság az iskolában. Szeged, városi gimn. 1904, 561.
- 3838 —: *Tárkányi György*, Az iskolai istentiszteletek a vallásos nevelés szolgálatában. Kolozsvár, ref. koll. 1904, 562.
- 3839 **W. J.:** Az iskolai fegyelem etikája. *Förster:* Ethische Kultur. 1894, 163-5.
- 3840 *Frick Ottó* iskolai beszédei. 1893, 333-4.
- 3841 Az írásbeli dolgozatok a jellemképzés szempontjából. *Zindl Béla:* Orsz. Kpisk. Tanáregy. Közl. 1893, 510.
- 3842 Nyílt kérdés. Evang. Népiskolából. 1894, 165-6.
- 3843 Egy magyar tornász a testi büntetésről. Herkules. 1895, 134.
- 3844 *E. Boutroux* elnöki beszéde. Rev. Internat. de l'Enseign. 1913, 159.
- 3845 Büntetés és nevelés, bűnhődés és javulás. *W. Bloch:* Der Säemann. 1913. 161-2.

C. Hírek és adatok

- 3846 **Sipos Orbán, Máthé Géza, Vaday József**, Biharvármegye és Nagyvárad város népoktatási intézeteiben hazánk ezredéves főnnállásának alkalmából tartott ünnepségek emlék-albuma. 1897, 63.
- 3847 A tanulók jutalmazása. 1910, 515.

VI. A NEVELÉS NEMZETKÖZI VONATKOZÁSAI, KÜLFÖLDI NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGY

A. Önálló cikkek

- 3848 Ambrus Ilona**, A svéd középiskolák szervezete és élete. 1927, 160-4.
- 3849 Arató Amália**, Középfokú leánynevelés Franciaországban. 1926, 111-5.
- 3850 Ágner Lajos**, Az új Kína és a köznevelés kérdése. 1915, 361-4.
- 3851 Balogh Péter**, Az osztrák tanárok fizetése. 1896, 377-87.
- 3852 Baranyai Erzsébet**, Az amerikai tesztekéről. Különös tekintettel a pedagógiában használt tesztekre. 1930, 214-31. (l. 777)
- 3853 Bálint Aranka**, A művészettörténet tanítása Franciaországban. 1907, 550-5.
- 3854 —**, Német női kereskedelmi iskolák. 1912, 565-72.
- 3855 Beke Manó**, Adalék a tanárképzés kérdéséhez. A göttingai egyetem matematikai-physikai tanulmányi terve. 1896, 128-32. (l. 1860)
- 3856 Beksits Ignác**, Az egyiptomi iskolák. 1896, 56-61, 123-7, 198-202, 266-70.
Az arab elemi iskolák. Az arab egyetem. A szerzetesek elemi iskolái. A szerzetesek középiskolái. Az angol iskolák nem vertek gyökeret. ta
- 3857 —**, Az angol játékok hatása Malta szigetén és Egyiptomban. 1897, 393-8, 501-5.
A játék pedagógiai jelentősége. Labdajátékok a két helyen. Hatásuk a bennszülöttekre. ta
- 3858 Benisch Arthur**, Az osztrák nemzetiségek harca a középiskolákért. 1915, 534-43.
A középiskolák szerepe a nemzeti szellem mélyítésében. Az ausztriai állapotok 1848/9-ig; a nemzetiségek, különösen a csehek küzdelme a középiskolák tannyelve érdekében. Statisztika a középiskolák és tanulók nemzetiségi viszonyaiban végbement változásokhoz. ga
- 3859 —**, Ausztia közoktatásügye. 1916, 8-23. (l. 1247)
- 3860 —**, A koedukáció Horvátországban. 1916, 192-5.
- 3861 Bittenbinder Miklós**, A porosz középfokú női oktatás. 1914, 352-62.
- 3862 Bokor József**, A Harvard-Egyetem. 1913, 461-71. (l. 1762)
- 3863 Bonkáló Sándor**, Az orosz egyetem reformja. 1912, 35-8.
- 3864 Császár Mihály**, A török közoktatásügy Magyarország hódolt területén. 1543-1686. 1917, 249-62. (l. 196)
- 3865 Csengeri János**, A német tanárképzés reformja. 1892, 29-46. (l. 1863)
- 3866 —**, Az École Normale Supérieure-ről. (Tanulmányúti tapasztalatok.) 1899, 6-14.
Beszámoló 8 napi hospitálásról az egyetlen francia tanárképző intézetben.

Magas színvonalú tudós iskola; magasabb célokat tart szem előtt, mint a középiskolai tanárságra való előkészítést. Csak a tudományt ápolja, közlése módjával nem törődik, gyakorlati tanításra egyáltalában nem helyez súlyt.

szá.

- 3867 —, A humanisztikus gimnázium és a németek. 1916, 463-79. (l. 1544)
- 3868 Cserép József, A mai görög középiskolák. 1894, 257-64, 329-49, 394-407. (l. 1545)
- 3869 Czettler Jenő, A svéd népfőiskola. 1917, 276-83.
- 3870 Demeczky Mihály, A porosz felsőbb iskolák legújabb tanítási terve. 1892, 60-79. (l. 2963)
- 3871 Dékány István, A történelem-tanítás új rendje Poroszországban. 1916, 305-15. (l. 3243)
- 3872 eg., A filologusok első rajnai gyűlése Kölnben. 1908, 229-31.
- 3873 —, A német filologusok és tanügyi férfiak 49. gyűlése Baselben. 1908, 231-5.
- 3874 E. G., A württembergi legújabb tantervek és a tanulók szellemi munkája. 1907, 349-50.
- 3875 —, A porosz középiskolák mai állapota. 1909, 583-4.
- 3876 Endrei Gerzson, Szabadabb mozgás a német középiskolák felsőbb osztályaiban. 1907, 342-8.
- 3877 —, Az osztrák középiskolai ankét. 1908, 174-9.
- 3878 —, Az új osztrák érettségi szabályzat. 1908, 291-5.
- 3879 —, Középiskolai reformok Ausztriában: Az osztályozás és vizsgálatok új rendje. 1908, 472-4.
- 3880 —, Az osztrák reálgimnázium és a reform-reálgimnázium. 1908, 546-54.
- 3881 —, Az osztrák gimnázium új tanterve. 1909, 225-8.
- 3882 —, Az osztrák reáliskolák tanterve. 1909, 365-8.
- 3883 —, Az osztrák új középiskolai típusok jogosítása. 1909, 489-90.
- 3884 Erődi Béla, Egy francia tanárnő munkája a tanárképzésről. (*M. Dugard, De la formation des Maitres de l'Enseignement secondaire à l'Étranger et en France.*) 1904, 140-8. (l. 1867)
- 3885 F., A berlini iskolai értekezés. 1921, 58-60.
- 3886 Fejes Áron, Paedagogiai képek egy modern középiskola életéből (*New-School Abbotsholma*). 1900, 384-97.
Cél: oktató jelleg mellett nevelő irány. Alapító Reddie Cecil. A német és angol nevelési rendszer egyesítése. Utánzó: Német- és Franciaországban. Monarchikus szervezet. Tanterv. Nevelő értékű ismeret. Értelmi, testi, erkölcsi nevelés. Órarend.
- 3887 Felméri Lajos, Egyetemszervezés és felső oktatás Franciaországban. 1892, 468-79, 534-51.
A forradalom megszüntette az egyetemeket; szakiskolák, fakultások vannak. Napoléon Université-jének katonai szelleme, ugyanaz az École Normale Supérieure-ben. Analogiák a jezsuita nevelési rendszerrel. Az Institut National. Université az állami iskolázás megszervezője; a felső oktatás az élet-

pályákra előkészítő fakultásokon él. Reformok a 19. században; az 1891.-i egyetemi törvényjavaslat; részletes ismertetés. *ta*

3888 Fest Aladár, A középiskolai tanári pálya Olaszországban. 1931, 92-8.

3889 Fest Sándor, A latin nyelv tanítása az amerikai High Schoolban. 1911, 273-9, 330-4. (I. 3251)

3890 Fináczy Ernő, Szabadabb mozgás a középiskolák felső osztályaiban. 1918, 1-11. (I. 1560)

3891 Fürst Aladár, Iskolai tapasztalataim Németországban. 1912, 23-9.

A porosz iskolák tanulmányi idejének beosztása. A 40 perces tanítási óra. Az osztálykönyv vezetése. A frankfurti Musterschule és Wöhlerschule. Fegyelmezésben a tanulók autonómiája; az önnevelés gondolata a fő. Tanári tekintély tiszteletbentartása. A viszony közvetlen, bizalmas. Aránylag keveset szemléltetnek; sok a kirándulás. A folyosók díszítése. Nem minden jó és szép, de tanulságos. *sta*

3892 Gáspár Pál, A pedagógiai pacifizmus. 1923, 125-34.

3893 Geöcze Sarolta, Franciaország és Anglia nevelési rendszere. 1898, 539-48.

A francia közoktatásügy egységessége és alapelvei. Anglia közoktatásügy: anarchiája. Franciországbán az egységesítés következtében az iskola és a családi élet között meg hasonlós állott elő, az iskola nem készít elő sajátos feladatokra, hanem felületes és elégedetlen ifjakat nevel. Angliában az iskola nem szakadt el az élettől, hanem folytatása az otthonnak; praktikus, egyéni iniciatívára képes ifjakat nevel. *mt*

3894 —, Franciaország nevelésügye. 1898, 577-96.

A köznevelés legfőbb intézményeinek szervezete és tanterveik. A kisdédóvók legnagyobb hibája az egyéni kezdeményezés háttérbe szorítása, a komoly, túlságosan pedáns tanterv. Az elemi iskolák előnye az egységes tanterv, kevés azonban a helyi viszonyokhoz való alkalmazkodás. A polgári iskolák és szaktanfolyamok alkalmazkodnak a szükségletekhez, főleg a polgári leányiskolák fakadnak a gyakorlati élet helyes megítéléséből. Népoktatási segédintézmények: a cantine, az olcsó internátusok, szüneti tanfolyamok és esti osztályok. A középiskolai internátusi rendszer és a leányközépiskolák túltömött tanterve. Tanítók és tanítónők gazdasági helyzete. Tanfelügyelet. *mt*

3895 —, Svájc nevelésügye. 1899, 286-98.

Svájc népiskolái és ezek segédintézményei: bölcsőde, napközi otthon, óvoda és kisegítő osztályok (testi vagy lelki fogyatékosok számára). A svájci népiskolák szervezete, berendezése és elhelyezése; a tanítás módszere és az iskola nevelő munkássága. *bt*

3896 Gockler Lajos, Rein szemináriuma Jénában. 1911, 489-95.

3897 Guttenberg Pál, A slójdoktatás — iskolai kézimunka — Skandináviában. 1892, 207-13. (I. 3271)

3898 —, Paraszt egyetemek. 1893, 129-40. (I. 2174)

3899 Gy. B., A „Ligue Française de l'Enseignement” 26. kongresszus a. 1906, 569-72.

- 3900 —, A német Gesellschaft für Verbreitung von Volksbildung 36. nagygyűlése Nürnbergben. 1907, 45-7.
- 3901 Gyulay Béla, A felnőttek oktatása Franciaországban és nálunk. 1903, 144-59. (I. 2177)
- 3902 H. E., Középiskolai reformok Ausztriában: Új iskola-típusok. 1908, 469-72.
- 3903 Heller Bernát, Külföldiek részére szervezett nyári előadások Párisban. 1896, 540-51.
2 évvel ezelőtt alakult. Fontos segédeszköze tanárképzésünknek. Szervezet. A tanfolyamok a tanárképzés szolgálatában. *ta*
- 3904 —, A középiskolai nagy ünnep Párisban. 1897, 325-9.
A Seine és Seine-et-Oise területén lévő valamennyi középiskola ünnepének leírása. (1896. VII. 30.) *ta*
- 3905 Himpfner Béla, Néhány berlini középiskola állapota. 1904, 593-603.
1902 szünidei tartózkodáskor szerzett tájékozódás. Tanulók, tanárok, szolgák, épületek, bútorzat, szertárak, költségek; fegyelem és oktatás; érettségi. Általános ügyek. *ta*
- 3906 Horvay Róbert, Nyári francia tanfolyam a genfi egyetemen. 1900, 34-8.
A tanfolyam programjának ismertetése. *ta*
- 3907 Imre Lajos, A Boy-Scout mozgalom irányeszméi. 1914, 522-32. (I. 2887)
- 3908 Imre Sándor, A porosz középiskolák 1901-i tanterve. 1902, 321-37, 440-60. (I. 2985)
- 3909 —, A hágai kongresszus. 1912, 557-65.
- 3910 I. S., A felekezeti iskola ellen. 1906, 377-9.
- 3911 Jámbor György, Belgium iskolaügye. 1928, 30-41.
- 3912 —, Luxemburg iskolaügye. 1929, 206-11.
- 3913 Juba Adolf, A berlini nemzetközi nőkongresszus. 1896, 584-93. (I. 2008)
- 3914 —, A svéd paedagogiai testgyakorlat. 1901, 382-403. (I. 989)
- 3915 —, Az első nemzetközi iskola-egészségügyi kongresszus Nürnbergben. 1904, 419-33. (I. 2324)
- 3916 —, Az erdei iskola. 1908, 204-17. (I. 2185)
- 3917 Kaiblinger Fülöp, A modern nyelvtanárok kongresszusa Párisban. 1909, 358-65.
- 3918 Kardos Albert—Weszely Ödön, A jenai szüneti tanfolyamok. 1896, 273-85.
1. (Kardos): Haszna, fejlődése; Rein, Ziehen és Erhard előadásai. Tartalom.
2. (Weszely): A pedagógiai kurzus; Rein, Ziehen, Gärtner előadásai. *ta*
- 3919 Karl Lajos, A francia középiskola és az 1902. évi új tanterv. 1907. 577-89. (I. 1568)
- 3920 —, Az új Sorbonne. 1910, 598-605. (I. 1772)
- 3921 —, Főiskolai tanfolyamok Bukarestben. 1918, 468-70.
- 3922 Kállai Ernő, Német és japán gyermekrajzok. 1925, 37-44.

- 3923 **Kálmán Miksa**, A genfi tanügyi kongresszusról. 1896, 593-8. (l. 2327)
- 3924 **Kármán Mór**, A tanárképzés és a német philosophiai karok. 1895, 145-61. (l. 1879)
- 3925 **K. B.**, Egy új kísérlet a nevelési gyakorlat terén. 1897, 398-407.
Buck G. cikke (Forum, New-York): a detroiti tanítóképző gyakorlóiskolájáról. A fokozatok középpontja az egyetemes művelődés korszakai: 1. év Hia-watha: két indián fiú, nomád kor; 2. árja törzsbeli kis fiú; 3. Görögország. Róma, hűbériség, lovagság, renaissance. 4. Az angol, hollandi és amerikai puritánok. Következő osztályok: Egyesült Államok története; 8. oszt.: Dante Divina Comedia. Együttműködés, mese. *ta*
- 3926 **Kelemen Ignác**, Rendszer és természettudomány az angol iskolákban. 1909, 176-82.
- 3927 —, Középiskolai reform Olaszországban. 1910, 492-6.
- 3928 **Kemény Ferenc**, A mai nevelés. 1898, 472-83.
Le P. Didon, L'Éducation Présente c. könyvének ismertetése. Iskolai alkalmi beszédek. A könyv szelleme. 4 előadás részletesen. Franciaország megismerésére igen fontos könyv. *ta*
- 3929 —, Főiskolai erkölcsnemesítő egyesületek. 1903, 193-205. (l. 2189)
- 2930 —, A St. Louis-i világkiállítás tanügyi csoportja. 1905, 270-82, 377-95. (l. 2330)
- 3931 —, Nemzetközi áramlatok. 1905, 544-8.
A luzerni XIV. nemzetközi kongresszus egy pontja: nemzetközi nevelési és oktatási rendszer szervezése. Ismertetése és bírálata. A liègei nemzetközi népoktatásügyi kongresszus két rokon határozata. *fra*
- 3932 —, Nemzetközi mozgalmak. 1914, 43-56.
- 3933 —, Nemzetközi mozgalmak. 1915, 505-16.
- 3934 —, Nemzetközi mozgalmak 1915-ben. 1917, 102-20.
- 3935 —, Nemzetközi mozgalmak 1916-ban. 1917, 496-508, 560-80.
- 3936 —, A nemzetközi mozgalmak 1917-ben. 1918, 448-67, 566-85.
- 3937 —, A külföldi gyermekakciók. 1921, 23-9.
- 3938 —, Adatok a külföldi tankönyvek ügyéhez. 1929, 259-64.
- 3939 **Kemény Gábor**, A francia középiskolák szelleme. 1915, 330-50.
1. A francia középiskolák belső szervezete. Az 1902. évi új tanterv. 2. Egy francia tanóra tipikus képe. 3. A tanítás módszere általában. 4. Az osztályozás, fegyelmezés, vizsgálatok. 5. A túlterhelés. A jutalmak. 6. „A régi tanítványok baráti szövetsége”. 7. A párisi élet. *ga*
- 3940 **kf.**, A bécsi tanárgyűlés és tanszerkiállítás. 1903, 232-8. (l. 2334)
- 3941 —, Iskolareformok Ausztriában. 1920, 82-4.
- 3942 **K. F.**, Tornatanítók kongresszusa. 1906, 397.
- 3943 —, Nemzetközi mozgalmak. 1913, 145-50.
- 3944 —, Nemzetközi oktatásügy. 1921, 171-4.
- 3945 —, Újabb nemzetközi mozgalmak. 1922, 179-83.
- 3946 —, A német iskolaügy szervezete. 1925, 147-52.

- 3947 —, Magyarország és Németország szellemi együttműködése. 1926, 160-70.
A magyar-német évezredes barátság szellemi alapokon nyugodott. A kölcsönös hatás ma is megvan. Becker német kultuszminiszter 1926 V. 29.-i beszéde Klebelsberg miniszter kulturpolitikai programjának bírálata. A német kulturpolitikában az államot és egyházat egyesíteni kell. Az egységes német művelődés fenntartása az iskolára hárul. Nemzetközi művelődési csere. *kt*
- 3948 —, Külföldi tankönyvekről. 1930, 295-8.
- 3949 Kohlbach Bertalan, A fajok első egyetemes kongresszusa Londonban és az iskola. 1911, 554-8.
- 3950 Kont Ignác, Új egyetemi grádusok Franciaországban. 1898, 467-71. (I. 1774)
- 3951 Kornis Gyula, A német népiskolai törvényjavaslat. 1927, 193-202. (I. 1577)
- 3952 Kovács Rezső, Jelentés a testi nevelés nemzetközi kongresszusáról. 1901, 356-82. (I. 999)
- 3953 Körösi Henrik, A beszéd- és értelemgyakorlat tanítása a szászországi népiskolákban. 1903, 9-21. (I. 3315)
- 3954 —, A 2. nemzetközi elemi népiskolai kongresszus Párisban. 1911, 10-23, 83-98. (I. 2346)
- 3955 Körösi Sándor, Olaszországi középiskolai reformmozgalmak. 1895, 321-33. (I. 1581)
- 3956 Krécsy Béla, Az Amerikai Egyesült Államok országos iskolafelügyelete. 1897, 593-600. (I. 1292)
- 3957 Kundt Ernő, A nevelésügyi társaságok világsszövetségének kongresszusa Edinburghban. 1925, 96-104. (I. 2347)
- 3958 Kurucz Gyula, Az elemi iskolai tanfelügyelők szakvizsgálata Franciaországban. 1897, 95-100. (I. 2624)
- 3959 Lasz Samu, A fiatalok ápolása Poroszországban. 1911, 558-63.
- 3960 Latkóczy Mihály, A német philologusok és tanférfiak XLII. vándorgyűlése Bécsben. 1893, 365-75. (I. 2348)
- 3961 Láczer István, A kereskedelmi oktatás szervezete Angliában. 1929, 48-51.
- 3962 Lázár Szilárd, A genfi Rousseau-intézet. 1914, 287-9.
- 3963 Lechner László, Adatok az Északamerikai Egyesült Államok felsőbb tanintézeteinek ismeretéhez. 1910, 479-91.
Az amerikai University, College fejlődése, szelleme; az iskolák rendkívül nagy változatai. Az intézetek alkalmazkodása az élet követelményeihez. A tanárok kvalitásának változatossága; a nyugdíjügy, az intézetek vagyona. A Professional School a teológiai, jogi és orvosi tanintézetek. A College, University és Professional School közötti viszony. *sta*
- 3964 Loczka Alajos, Az amerikai középfokú oktatás. 1928, 129-42, 217-36. (I. 1585)
- 3965 —, A Népszövetség és az iskola. 1930, 277-93.
A Népszövetségnek és céljainak ismertetése az iskolában. A világbékére való nevelés. A Népszövetség Nevelésügyi Bizottsága (1925). Ennek munkája. A Népszövetség kiadványai; felolvasások, iskolai filmek. Cél az emberi szoli-

- darítás érzésének megerősítése. A tanítási anyag átértékelése. A Népszövetség megünneplésének napja. Népszövetségi körök, nemzetközi játékok rendezése, tanulók levelezése és külföldi utazása. vn
- 3966 **Lux Gyula**, Az osztrák polgári iskola reformja. 1926, 116-9.
- 3967 —, Az osztrák tanítóképzés reformja. 1928, 96-9.
- 3968 **Martos Nóra**, A latin nyelv az amerikai középiskolákban. 1931, 168-73.
- 3969 **Mály Ferencz**, Olasz középiskolai reformtörvények. 1903, 372-407. (l. 1589)
- 3970 **Mátrai Rudolf**, Az elemi oktatás Párisban. 1914, 162-7.
- 3971 **Nagy József**, Anyanyelvi írásbeli dolgozatok a francia középiskolákban. 1909, 643-6; 1910, 618-20.
- 3972 —, Az anyanyelvi oktatás Franciaországban. 1910, 346-8.
- 3973 —, Az erkölcsi nevelés kérdése Franciaországban. 1910, 500-5.
- 3974 —, Amerikai iskolák módszere. 1911, 631-4.
- 3975 —, Mit olvasnak a francia tanulók? 1912, 30-2.
- 3976 —, Az új francia középiskolai tanterv mérlege. 1912, 498-501.
- 3977 —, Amerikai vélemény a francia középiskolákról. 1913, 496-9.
- 3978 —, A fizikus tanárjelöltek kiképzése Németországban és Ausztriában. 1927, 35-43. (l. 1892)
- 3979 **Nagy József Béla**, Háborús pedagógia. 1919, 137-44.
- 3980 **Nagy Zsigmond**, A hollandus középiskoláról. 1903, 551-65, 622-32. (l. 1591)
- 3981 **Nádai Pál**, A művészi nevelés kérdése Franciaországban. 1914, 543-53. (l. 1094)
- 3982 **Olay Ferenc**, Magyarország a francia tankönyvek torzító tükrében. 1931, 82-91, 146-57. (l. 3007)
- 3983 **Otrok Mihály**, A felsőbb leányiskolák vezetése. 1908, 295-8.
- 3984 —, A németországi felsőbb leányiskolák az 1907/8. tanévben. 1909, 20-3.
- 3985 **Ottó József**, Németország és Svájc középiskoláinak testi nevelése. 1894, 95-103, 146-52, 175-84. (l. 1004)
- 3986 **Papp Dezső**, A német reformiskolák. 1912, 213-20.
Két jelenség: a középiskolák sokfélesége és a tantervi különbségek. A tanulmányokra előkészítő 3 főtípus. A frankfurti reformgimnázium. Modern nyelv és klasszikus nevelés viszonya. sta
- 3987 —, A svájci középiskolák szervezete. 1912, 625-34. (l. 1593)
- 3988 **Papp József (Cs.)**, Az új olasz népiszkolai törvény. 1904, 531-4. (l. 1300)
- 3989 —, „Les petites Cavé“. 1904, 611-4.
Az iskolai takarékpénztárak Franciaországban; Cavé törvényszéki bíró létesítette és terjesztette Olaszországban és Belgiumban is. Ma Franciaországban: 13.000 iskolában 600.000 gyermek; 4 millió frcs. Kedvezmények; állami támogatás. Heti 10 fillér befizetés. 55. életév után 800—1000 K. életjáradék. ta

- 3990 **Pályi Sándor**, A népszerű főiskolai előadásokat szervező németajkú intézményeknek 1904 márc. 19-21-ig Bécsben tartott első nagygyűlése. 1904, 604-10. (I. 2196)
- 3991 —, A németajkú főiskolai előadásokat rendező intézményeknek II. nagygyűlése. 1906, 376-7.
- 3992 **Pekár Károly**, A párisi Szabad Gyermektanulmányi Társaság. 1906, 566-9.
- 3993 **Pethes János**, A gyermekpsychologusok gyűlése Jénában. 1900, 479-90. (I. 794)
- 3994 —, A normál szavak módszere Jénában. 1901, 270-83. (I. 3361)
- 3995 —, A gyermekpsychologusok III. gyűlése Jénában. 1902, 249-56. (I. 795)
- 3996 **Philipp Kálmán**, A direkt irányú nyelvtanítás mai állása Franciaországban. 1910, 269-83. (I. 3362)
- 3997 **Polgár Gyula**, A tanárképzés ügye Angliában. 1908, 74-90. (I. 1896)
- 3998 **Putnoky Miklós**, Tanügyi különlegességek Romániában. 1904, 107-14.
A 20. század középiskolájának megteremtése. 1901: a középiskola 8 oszt.; első osztályban felvételi vizsgálat; magas mérték; fegyelmi tekintetben kérésselhetetlen szigor. Adatok. Alig 50% a felsőbb osztályokba. Sok kizárás. Alsó 4 osztály egységes; ezután kis érettségi. A felső tanfolyam 3 irányú. Az érettségi vizsgálat. Elv: mennyire képes az elsajátított anyagot önálló formába önteni. Eljárás egyszerű. Rövid értesítő; kiadása nem kötelező. *ta*
- 3999 **Schmidt Márton**, Tanítók és tanítónők az Egyesült Államokban. 1906, 50-2.
- 4000 **Schneller István**, Seminariumok az egyetemen. 1905, 193-202. (I. 1780)
- 4001 **Somogyi Géza**, A chicagói nemzetközi nevelésügyi kongresszusról. 1896, 387-406. (I. 2357)
- 4002 —, Amerikai tantervrevízió. A tizes bizottság jelentése a középiskolák tárgyában. 1897, 575-80, 619-27.
Ismertetés Baker H. Jakab, a Colorado-egyetem elnökének cikke nyomán. A jelentés méltatása *ta*
- 4003 —, Egy minta állam. 1900, 397-409.
Argentina közoktatási szervezete. A köztársaság kialakulása; az 1884.-i iskolai szervezet. Kötelező ingyenes népnevelés 6-14 évig. Szakiskolák. Könyvtár és nevelésügyi intézetek. Nemzeti kollégiumok; tantervük. Egyetem. Adatok. Szoros összefüggés a tanintézetek között. Tandíjmentesség. Vallási oktatás hiánya. A 16. évig közös nevelés; a középiskolában az egyén és vidék szükségletei. Egyetem 6 év. *ta*
- 4004 —, A japán nevelés. 1901, 414-29.
Buddha és Confucius alapján. A nyugati kultúra Japánra nézve 1853-ig megközelíthetetlen volt. Ezután diplomáciai és kereskedelmi érintkezés Amerikával. A nyugati kultúra hatása az oktatásügyben és a nőkérdésben. Nyugati tantárgyak; egyetemi tanszékek idegen tanároknak. Rövid pár évtized alatt

óriási haladás; tudományos és kulturális szempontból még ma is korlátlan lehetőségek.

- 4005 —, Zürich kanton közoktatásügyi szervezete. (A Revue pédagogique után.) 1902, 623-36.
A közoktatásügy szervezetére vonatkozó mozgalmak. Népoktatási intézmények; ezek összefüggése egymással és a felette állókkal. Megfelelés a népképviselési alkotmányon nyugvó államszervezettel és a társadalmi élet gyakorlati szükségleteivel.
- 4006 —, Gyermektanulmány az Egyesült-Államokban. 1905, 588-600. (I. 805)
- 4007 —, Az amerikai nevelés gyakorlati iránya. (A Mosely-bizottság jelentése alapján.) 1909, 302-4.
- 4008 —, Ujságírói fakultás. 1922, 166-7.
- 4009 Szabó László, A francia népiskola és a háború. 1915, 53-62.
A francia népiskola milyen vonatkozásba hozható a világháború nagy eseményeivel. Példák a francia tanítóság lapjaiból: a francia népiskolában nem szítják a fajgyűlöletet a németekkel szemben, csak a hazaszeretet kedves megnyilvánulásait szemlélhetjük bennük.
- 4010 Szandtner Pál, A főiskolára készülő ifjúság pályaválasztási felvilágosításának németországi intézményei. 1928, 1-9. (I. 1784)
- 4011 Szigetvári Iván, A francia lycéek igazgatása. 1897, 529-34. (I. 2634)
- 4012 Szuppán Vilmos, Az ausztriai kézműves-iskolák és iparoktatásunk némely kérdése. 1892, 193-207. (I. 2105)
- 4013 Tas József, Mit tanítanak Magyarországról a külföld iskoláiban? 1928, 143-4. (I. 3020)
- 4014 Téglás Gábor, Tanító- és tanítónőképezdek tantervi utasítása a szomszéd Romániában. 1904, 390-405. (I. 1906)
- 4015 Téri József, Svájc és Franciaország jelen iskolázásának ügye. 1898, 162-73.
Hartmann K. A. Martin, Reiseindrücke und Beobachtungen eines deutschen Neuphilologen in der Schweiz und Frankreich c. mű alapján. Az idegen nyelvek tanításában elért eredmények. Kinövések az iskolában.
- K. J., Helyreigazítás. Téri Józsefnek Hartmann művét ismertető cikkéhez. 1898, 314-5.
- 4016 Téri József, Szüneti tanfolyamok. (Paris—Marburg—Genf—Neuchâtel.) 1898, 430-2.
- 4017 —, Az osztrák új érettségi szabályzat a reáliskolák számára. 1900, 39-42. (I. 2636)
- 4018 —, Francia nyelvi szüneti tanfolyamok. 1901, 301-5.
A párisi, grenoblei, genfi, neuchâtel-i tanfolyamok programja.
- 4019 —, Közoktatásügyi reformtörvények Franciaországban. 1901, 403-14. (I. 1311)
- 4020 —, Az érettségi vizsgálat (baccalauréat) reformja Franciaországban. 1904, 23-9. (I. 2637)
- 4021 Török Arthur, Jegyzetek a brüsszeli világkiállítás tanügyi részéről. 1911, 99-102.

- 4022 Várnai Sándor, Iskolai egyesületek Amerikában. 1909, 491-5.
 4023 Veress Gábor, Svájci népiskolák. 1907, 30-4. (l. 1606)
 4024 Verédy Károly, Németország 1899. évi közoktatási állapota. 1901, 164-73. (l. 1314)
 4025 V. L., A jénai Erziehungswissenschaftliche Anstalt. 1930, 240-2.
 4026 Waermer Erzsébet, Az Új-Olaszország és Róma a gyermekért. 1929, 43-7.
 4027 Waldapfel János, G. Compayré az amerikai egyetemekről. 1894, 135-45. (l. 1788)
 4028 Walló Albert, A svéd középiskolák. 1914, 561-7.
 4029 x., A mai német ideálok. 1909, 304-6.
 4030 Zigány Jolán, Egy-két szó az angol egyetemi életéről. 1900, 491-5. (l. 1791)
 4031 Császári rendelet a német középiskolák reformjáról. 1901, 174-6. (l. 1623)

B. Ismertetett művek és értekezések

- 4032 Altenburger Adolf: Külföldi lapszemle. 1907, 614-20.
 4033 —: Orel Géza, Műhelyi nevelés Páris iskoláiban. 1916, 65-8.
 4034 — és Karl Lajos: Külföldi lapszemle. 1908, 111-8.
 4035 Ambrus Ilona: Néhány szó az ú. n. munkaiskolákról. *H. Cedreblom: Pedagogisk Tidskrift.* 1930, 258.
 4036 Ágner Lajos: *T. Tsuji, Japanisches Schulwesen.* 1909, 185-6.
 4037 —: *Ivan Chén, The book of filial duty.* 1909, 307.
 4038 —: *Women and wisdom of Japan with introduction by Shingero Takaishi.* 1909, 369-70.
 4039 —: *Joshisaburo Okakura, The Life and Thought of Japan.* 1915, 91-2.
 4040 —: *Erődi K., A svájci földrajztanítás. Bpest IV. leánygimn.* 1915, 521.
 4041 Á. L.: Művelődéspolitikai törekvések Japánban. *Der Ostasiatische Lloyd.* 1913, 316-7.
 4042 —: A politika az amerikai iskolában. *Education.* 1914, 187.
 4043 Bakonyi Hugó: *Mais S. P. B., A public school in war time.* 1917, 286-8.
 4044 Benisch Artur: *Jancsó Benedek, Defensio Nationis Hungaricae.* 1920, 76-81
 4045 Beyer József: *Somogyi Géza, New-York kollégium tanítók képzésére. Zníó-váralja, áll. tanítóképző.* 1905, 235.
 4046 Bihari Ferenc: *Kunfalvi Rezső, Középiskolai oktatás az Egyesült Államokban.* 1903, 568.
 4047 Bltzo Sarolta: *E. Kotte, A természettudomány oktatási reformja a száz tanítóképzőkben. Päd. Studien.* 1909, 53-4.
 4048 eg.: A rajnai tanárok II. gyűlése. *Neue Jahrbücher.* 1909, 252-4.
 4049 —: Német iskolásfiúk táplálkozása a háborúban. *Zt. f. Schulgesundheitspflege.* 1917, 584-5.
 4050 —: Lengyelország iskolái. *Zt. f. österreich. Gymnasien.* 1918, 235-6.
 4051 E. G.: Anglia elemi iskolái és tanítói a háborúban. *Päd. Zeitung, Päd. Rundschau.* 1917, 436-9.

- 4052 **Endrei Gerzson:** *Morsch*, Das höhere Lehramt in Deutschland und Österreich. 1912, 585-6.
- 4053 **Éltes Mátyás:** *Wehrhahn* und *A. Henze*, Bericht über den IX. Verbandstag der Hilfschulen Deutschlands zu Bonn am 24-26. März. 1913. 1915, 567-70.
- 4054 —: *The Call of Education*. *Psycho-pedagogical journal international*. Edited by *Maria Montessori*, with the coopération of *Géza Révész* and *J. C. L. Godefroy*. 1924, 82.
- 4055 **f.:** Külföldi lapszemle. 1905, 500-10.
- 4056 — és **i. s.:** Külföldi lapszemle. 1905, 238-43.
- 4057 — és **kf.:** Külföldi lapszemle. 1904, 505-8.
- 4058 — és **tj.:** Külföldi lapszemle. 1906, 512-8.
- 4059 **G.:** *Josef Loos*, Der österreichische Gymnasiallehrplan im Lichte der Concentration. 1892, 630-2.
- 4060 **Gál János:** *Europäische Unterrichtsreformen seit dem Weltkrieg*. Bearbeitet vom Reichsministerium des Inneren. 1926, 129-30.
- 4061 **Gálos Rezső:** *Böloni Farkas S.* az amerikai nevelésről. 1906, 193-5.
- 4062 **Goldziher Károly:** *Manes Alfred*, Versicherungs-Wissenschaft an deutschen Hochschulen. 1904, 181-4.
- 4063 — és **Téri József:** Külföldi lapszemle. 1907, 503-10.
- 4064 —: *John Perry*, *Practical Mathematics*, Summary of six lectures delivered to working men. *Frank Castle*, *Practical mathematics for beginners*. *H. A. Stern* and *W. H. Topham*, *Elementary Practical Mathematics*. 1908, 484-7.
- 4065 **Havas Adolf:** *Jean Breton*, Notes d'un étudiant français en Allemagne. 1896, 297-300.
- 4066 **H. J.:** *Schack Béla*, Svájc kereskedelmi oktatásügye. 1916, 285.
- 4067 **hs.:** Magyar szakvélemények német középiskolákról. *Kemény Ferenc:* *Monatschrift f. höh. Schulen*. 1920, 58-9.
- 4068 **i.:** Nemzeti nevelés Svájcban. *Vergangenheit und Gegenwart*. 1917, 585-6.
- 4069 **I. L.:** *A. B. de Bary*, The letters of a schollma'am. With an introduction by the Earl of Shaftesbury. 1914, 587-8.
- 4070 **Imre Sándor:** *J. Tews*, Grundzüge der deutschen Schulgesetzgebung. 1914, 171.
- 4071 **i. s.:** Külföldi lapokból. 1901, 491-4, 620-5; 1902, 195-201, 510-7; 1903, 245-55, 645-50; 1904, 53-9.
- 4072 — és **B. J.:** Külföldi lapokból. 1902, 259-67.
- 4073 — és **tj.:** Külföldi lapszemle. 1904, 571-4; 1905, 625-34.
- 4074 —: Középiskolai tudakozó-intézet. *Horn:* *Monatschrift f. höh. Schulen*. 1906, 52-3.
- 4075 —: *J. Tews*, Ein Jahrhundert preußischer Schulgeschichte. 1915, 90.
- 4076 —: Középeurópai nevelésügyi értekezletek. *R. Schulze:* *Neue Bahnen*. *G. Röhl:* *Die Deutsche Schule*. *Kemény Ferenc:* *Neue Jahrbücher f. Päd.* 1916, 204-7.
- 4077 —: *Viertes Jahrbuch der pädagogischen Zentrale des Deutschen Lehrervereins*. 1916, 282-3.
- 4078 —: A német középiskola a háború után. *Kriegspädagogik*. Hrsg. von *W. Janell*. 1917, 343-8.
- 4079 **k.:** Az orosz iskolaügynek mai állapotáról. *Koropow Vladimir*. 1926, 62-3.
- 4080 —: A könnyek iskolája. *Brockhausen Károly*, 1926, 63-4.

- 4081 —: Gyermeklelékvásár Csehszlovákiában. Tagesbote (Brünn). 1926, 64.
- 4082 Kaiblinger Fülöp: Jules Gautier előadása a középiskoláról. 1910, 291-4.
- 4083 Karl Lajos, Cs. Papp József és tj.: Külföldi lapszemle. 1905, 172-82.
- 4084 —, tj. és W. Ö.: Külföldi lapszemle. 1905, 438-45.
- 4085 —, kf., Pauler Ákos és Polgár Gyula: Külföldi lapszemle. 1905, 564-74.
- 4086 — és Cs. Papp József: Külföldi lapszemle. 1906, 259-69.
- 4087 — és kf.: Külföldi lapszemle. 1906, 397-402.
- 4088 — és H. Wolkenberg Ilona: Külföldi lapszemle. 1906, 580-8.
- 4089 —, Nagy József és Téri József: Külföldi lapszemle. 1908, 494-504.
- 4090 —: Helene Jacobius, Die Erziehung des Edelfräuleins im alten Frankreich. 1909, 309-12.
- 4091 —: P. Delaunoy, L'université de Louvain. 1918, 325-6.
- 4092 Kemény Ferenc: Krécsy Béla, Iskola-ünnepek az amerikai Egyesült-Államok iskoláiban. Bpest VI. főreál. 1898, 496-7.
- 4093 — és H. Wolkenberg Ilona: Külföldi lapszemle. 1907, 358-63.
- 4094 —: Compte-Rendu du deuxième congrès international d'éducation morale à la Haye. 1913, 500-1.
- 4095 —: Kmettykő János, Dánia testnevelési ügye. 1914, 371-3.
- 4096 —: Jakob Wychgram hrsg. Die deutsche Schule und die deutsche Zukunft. 1917, 350-3.
- 4097 —: Die deutsche Schulreform. Die Reichsschulkonferenz in ihren Ergebnissen. Hrsg. vom Zentralinstitut für Erziehung und Unterricht, Berlin. 1921, 164-6.
- 4098 —: Újabb hivatalos amerikai iskolaügyi irodalom. 1923, 61-5.
- 4099 —: Szabó László, Az igazi Amerika. 1926, 122-3.
- 4100 —: William J. Learned, The quality of the educational process in the United States and in Europe. 1927, 237-8.
- 4101 —: L. Pasteuriaux—E. Le Brun, Les sciences par l'observation et l'expérience. 1928, 190-1.
- 4102 —: Les fins et l'organisation de la Société des Nations. 1930, 54.
- 4103 Kemény Gábor: Agathon, Les jeunes gens d'aujourd'hui. 1914, 302-4.
- 4104 Kemény István: Nikolai Ogujew, Das Tagebuch des Schülers Kostja Rjabzew. Aufzeichnungen eines Fünfzehnjährigen. 1928, 113-5.
- 4105 Kenyeres Elemér: Payot, L'apprentissage de l'art d'écrire. 1914, 292-5.
- 4106 —: Az új nevelés Ausztriában. Robert Dottrens, L'éducation nouvelle en Autriche. 1929, 135-42.
- 4107 —: Société des Nations, Recueil Pédagogique. 1930, 55-6; 1931, 111-2.
- 4108 kf.: L'école normale supérieure en 1848. Alfred Messières: Rev. des. deux mondes. 1895, 71-2.
- 4109 —: Ki az erősebb? Rethwisch ítélete Uhligról és Langeről. 1895, 604-5.
- 4110 —: Report of the Commissioner of education for the year 1902. 1904, 177-8, 570-1.
- 4111 —: H. Griesbach, Über den Stand der Schulhygiene in Deutschland. 1904, 180-1.
- 4112 —: Heinrich Weber, Die Prüfungsbestimmungen für die Lehrer der Muttersprache an den höheren Lehranstalten. 1904, 447-8.
- 4113 — és tj.: Külföldi lapszemle. 1905, 59-62; 1906, 198-202.
- 4114 — és H. Wolkenberg Ilona: Külföldi lapszemle. 1907, 55-61.

- 4115 —: Nemzetközi közoktatásügyi kormányértekezlet. *Minerva*, 1913, 370.
- 4116 —: Osztrák egyetemi tanárok a magyar nyelv tanulásáról. *A. Höfler*: Zt. f. d. österr. Gymnasien. *W. Toischer*: Monatshefte f. päd. Reform. 1917, 300-2.
- 4117 —: A gondolatszabadság az Egyesült Államokban. *Vossische Zeitung*. 1918, 158-9.
- 4118 —: A német tanítóegyesület programja. *Zeitungsdienst des deutschen Lehrervereins*. 1918, 587.
- 4119 —: Miniszteri programcikk. 1919, 161-2.
- 4120 —: Az első német morálpedagógiai kongresszus. 1921, 73-4.
- 4121 —: A német tanítóegyesület évkönyve. 1921, 74-5.
- 4122 —: Szovjet-Oroszország iskolaügye. *Pester Lloyd*. 1921, 127-8.
- 4123 —: Az amerikai egyetemekről. *F. Schönnemann*: *Die Neue Zeit*. 1922, 185.
- 4124 —: Egy régi német-francia nyelvtan. 1929, 223-4.
- 4125 K. F.: Report of the Commissioner of Education for 1904. I. 1907, 50-2. 238-9.
- 4126 —: Az iskolaügynek új „középeurópai“ rendszere. *K. C. Schneider*, *Mittel-europa als Kulturbegriff*. 1917, 425-7.
- 4127 —: *J. Tews*, 50 Jahre deutscher Volksbildungsarbeit. 1921, 126-7.
- 4128 —: *J. David Cohen*, *The Gateway to English. A textbook in Americanism*. 1923, 19-21.
- 4129 —: *G. D. Strayer* and *N. L. Engelhardt*, *The classroom Teacher at work in american schools*. 1923, 65-6.
- 4130 —: A lengyel középiskolák és érettségi vizsgálat. *Bildungs- und Schulwesen in Republik Polen*. 1930, 41-3.
- 4131 —: *Eugen Löffler*, *Das öffentliche Bildungswesen in Deutschland*. 1931, 54-5.
- 4132 K. G.: Francia paedagogiai folyóiratokból. 1913, 313-6.
- 4133 —: Külföldi látogatók a párisi líceumokban. *L. Weill*: *Rev. Univ.* 1913, 519-20.
- 4134 —: A klasszikus nyelvek sorsa a francia lycéekben. *Rev. Univ.* 1914, 187-8.
- 4135 —: A francia iskolák és az alkoholizmus. *Rev. Univ.* 1914, 253.
- 4136 —: Női gazdasági tanfolyam Angliában. *I. Morin*: *Rev. Univ.* 1915, 301.
- 4137 K-n.: Külföldi lapszemle. 1907, 309-13.
- 4138 —: Az idegen nyelvi oktatás. *Felix Hémon*: *Rev. Univ.* 1909, 374.
- 4139 —: Új középiskola-típus Franciaországban. *E. Brucker*: *La Rev. de l'Enseign. des Sciences*. *Hubert Bourgin*: *Rev. Univ.* 1909, 599.
- 4140 —: Modern nevelés Japánban. *Tatsu Hori*, *School Review*. 1909, 666-7.
- 4141 —: Japán nőneveléséről. *H. Pudor*: *Zt. f. Phil. u. Päd.* 1910, 50.
- 4142 —: Az anyanyelvi oktatás reformja Franciaországban. *H. Bourgin*: *Rev. Univ.* 1910, 53.
- 4143 —: Angolországi középiskolai igazgatók értekezlete. *Nature*. 1910, 103-4.
- 4144 —: Igazgatónők Németországban. *R. Gottschalke*: *Deutsche Schule*. 1910, 104.
- 4145 —: Antwerpen város paedagogiai laboratóriuma. *M. C. Schuyten*: *Zt. f. exp. Päd.* 1910, 178-9.
- 4146 —: Együttes nevelés az északamerikai Egyesült Államok iskoláiban. *Siebert*. *Monatschrift f. höh. Schulen*. 1910, 180-1.
- 4147 —: Egy amerikai szülői egyesület. *Ch. F. Harding*: *The School Review*. 1910 307-8.

- 4148 —: A chicagói iskolás gyermekek megvizsgálása. *M. Millan*: Zt. f. Kinderforschung. 1910, 353-5.
- 4149 —: Nevelésügyi mozgalmak Amerikában. *D. Snedden*: Educ. Review. 1910, 355-6.
- 4150 —: Különböző típusú elemi iskolák. *Educ. Review*. 1910, 357.
- 4151 —: A pittsburgi középfokú kereskedelmi iskolák reformja. *The School Review*. 1910, 512-3.
- 4152 —: A sieversdorfi nevelőtelep. *Tobien*: Der Säemann. 1910, 580-1.
- 4153 —: Amerikai vélemények a német iskolákról. *Päd. Archiv*. 1910, 641-2.
- 4154 —: Diákszervezetek az amerikai nagyvárosok középiskoláiban. *D. E. Cloyd*: Education. 1910, 645-6.
- 4155 —: A porosz középiskolák biológus tanárainak képzése. *R. Loeser*: Monatshefte f. d. naturwiss. Unterricht. 1911, 247-8.
- 4156 **Láczér István**: Az oktatásügy fejlődése a kínai köztársaságban. *Harold Balme*: Nineteenth Century. 1926, 135-6.
- 4157 —: *Arthur Mayhew*, The Education of India. 1927, 180-1.
- 4158 —: Kapcsolatosságra törekvés a francia középiskolai oktatásban. *Pierre Curnier*: La Rev. Mondiale. 1930, 63-4.
- 4159 —: Anglia kereskedelemi oktatásügyének mai szervezete. 1931, 114-6.
- 4160 **Lázár Szilárd**: A mannheimi iskolarendszer bevezetése Pforzheimban. *Ziegler* cikke. 1911, 290-1.
- 4161 **M.**: Az Egyesült-Államok iskolaügye a XX. század első évtizedében. *A. Höfer*: Monatschrift f. höh. Schulen. 1913, 163-6.
- 4162 **Márer Erzsébet**: Société des Nations, Recueil Pédagogique II. 2. 1931, 222-3.
- 4163 **N.**: A német leányközépiskola jövője. *Kölnische Zeitung*. 1922, 31.
- 4164 **Nagy József**: Külföldi lapszemle. 1907, 569-74; 1908, 184-7.
- 4165 —, **Ozorai Frigyes és Téri József**: Külföldi lapszemle. 1908, 558-71.
- 4166 —: Az élő nyelvek oktatása Franciaországban. *Rev. Univ.* 1909, 113-4.
- 4167 —: A francia tanárvizsgálatok. *Rev. Univ.* 1909, 186-7.
- 4168 —: Francia szünidei telep Németországban. *Pinloche*: *Rev. Univ.* 1909, 317-8.
- 4169 —: Az Egyesült Államok közös iskolái. *Jules Caillat*: *Rev. Univ.* 1909, 384-5.
- 4170 —: A 2. francia szünidei tanulótelep Németországban. *Pinloche*: *Rev. Univ.* 1910, 92-3.
- 4171 —: Az anyanyelvi oktatás válsága Franciaországban. *Rev. Univ.* 1910, 167-8.
- 4172 —: A 3. francia szünidei tanulótelep Németországban. *Pinloche*: *Rev. Univ.* 1911, 24-5.
- 4173 —: A modern nyelvi olvasmányok kánona a német reáliskolákban. *G. Humpf*: Jb. des Vereins f. wiss. Päd. 1912, 296-9.
- 4174 **Nagy József (Gy.)**: *A. Weil—E. Chénin*, Le français de nos enfants. 1914, 289-92.
- 4175 **Nagy József Béla**: *Abel Faure*, Enseignement et réalité. 1926, 56-8.
- 4176 —: Université de Paris. Livret de l'Étudiant. 1927, 244-6.
- 4177 —: *C. Richard*, L'enseignement en France. Organisation, répertoire des établissements. 1928, 59-61.
- 4178 —: *Karl Remme*, Die Hochschulen Deutschlands. 1930, 57.
- 4179 **Nádai Pál**: A német középiskola kritikája. *Ludwig Gurlitt*, Die Schule. 1908, 299-302.

- 4180 **N. J.:** A német nyelv a francia iskolákban. *G. Delobel:* Rev. Univ. 1909, 506-8.
- 4181 **Ozorai Frigyes:** *F. Paulsen*, Das deutsche Bildungswesen in seiner geschichtlichen Entwicklung. 1907, 499-501.
- 4182 —: **Birkás Géza**, A francia középiskolák. Bpest VIII. főreál. 1907, 565-6.
- 4183 —: **Gagyhy Dénes**, Francia tanügyi kérdések. Pozsony, áll. főreál. 1907, 566.
- 4184 — és **tj.:** Külföldi lapszemle. 1908, 242-8.
- 4185 —: Külföldi lapszemle. 1908, 359-60.
- 4186 —: **Horvay Róbert**, Megfigyeléseim a német középiskolákban. Debrecen, áll. főreál. 1909, 595-6.
- 4187 —: **Dobos Károly**, Jegyzetek az angol nyilvános középiskolákról. Bpest VI. áll. főgimn. 1909, 596.
- 4188 **Papp József (Cs.):** *Guido Iona*, L'instruzione secondaria in Italia. 1903, 433-43.
- 4189 —: Olasz lapokból. 1904, 249-54.
- 4190 **Papp Zoltán:** Berlin iskolaügye. *Jens Nydahl—E. Kolischer*, Das Berliner Schulwesen. 1930, 44-8.
- 4191 **Pauler Ákos:** Külföldi irodalmi szemle. 1904, 309-13.
- 4192 — és **tj.:** Külföldi lapszemle. 1904, 633-7.
- 4193 **Pályi Sándor:** A rüsselheimi népakadémia. *Flesch:* Zentralblatt f. Volksbildungswesen. 1906, 244-5.
- 4194 **P. L.:** A természettudományi oktatás és Anglia jövője. *G. Wolff:* Monatshefte f. d. naturwiss. Unterricht. *Grossmann*, Englands Kampf um den naturwissenschaftlichen Unterricht. 1918, 159-60.
- 4195 **Popovics Iván:** A középiskolák Szerbiában. *Sevics Milan* műve. 1907, 488-96.
- 4196 **Quint József:** Az új porosz tanítóképzés. *C. H. Becker*, Die Pädagogische Akademie im Aufbau unseres nationalen Bildungswesen. 1926, 175-9.
- 4197 **Relkovic Néda:** *H. Sasaki*, Moralerziehung in Japan. 1928, 55-8.
- 4198 **Révay József:** *Ludwig Schwabe*, Dorpat vor 50 Jahren. 1917, 288-90.
- 4199 **Rieger Rikárd:** Svédország középiskoláinak 1904. évi reformja. *Erich Carlson:* Zt. f. Phil. u. Päd. 1908, 510-1.
- 4200 **Riegler Ernő:** A német ifjúság és a háború. *Fr. W Förster* könyve. 1918, 535-49.
- 4201 **Schack Béla:** *I. Wychgram*, Deutsche Zeitschrift für ausländisches Unterrichtswesen. 1896, 217-8.
- 4202 **Schmidt Márton:** A nevelésügyi intézmények világszövetségének edinburghi kongresszusa. 1926, 170-4.
- 4203 **Schön József:** *Somogyi Géza*, Nagy-Britannia közoktatásügye. 1901, 308.
- 4204 **Somogyi Géza:** *C. S. Bremner*, A leányok és nők nevelése Nagy-Britanniában. 1897, 638-40.
- 4205 **Szelényi Ödön:** *Ágner Lajos*, A kínai nevelés. 1908, 239-40.
- 4206 —: Die Arbeitsschule in Sovjet-Rußland. *Pinkevits*, A sovjetpedagógia alapelvei. *Lunacsarszki*, A népnevelés általános helyzete az orosz szocialisztikus szövetséges szovjetköztársaságban. 1929, 58-60.
- 4207 —: *Ernst Reisinger*, Sexuelle Erziehung im L. E. H. Schondorf. 1929, 219.
- 4208 —: *E. Lüdemann*, Von der Schulfahrt zum Landheim. 1930, 59.
- 4209 **Székely György:** *F. Hornemann*, Die neueste Wendung im preußischen Schulstreite und das Gymnasium. 1902, 383-7.

- 4210 **ta.**: *Alfred Eckardt*, Der gegenwärtige Stand der Lehrerbildung in den einzelnen Ländern Deutschlands und in außerdeutschen Staaten. 1930, 172-5.
- 4211 **Tas József**: *Dezső Lipót*, Külföldi furcsaságok Magyarországról. 1930, 51-2.
- 4212 **Tettamanti Béla**: *Willy Hellpach*, Die Wesensgestalt der deutschen Schule. 1927, 240-4.
- 4213 **Teveli Mihály**: *Emily Altschul*, Zum Moral-Unterricht. Ausgewählte Kapitel aus englischen Lehrbüchern. 1908, 51-4.
- 4214 —: *Wilhelm Müller*, Amerikanisches Volksbildungswesen. 1911, 170-3.
- 4215 —: *A. Degenhardt*, Über japanisches Schulwesen. 1911, 235-7.
- 4216 **Téri József**: *Ph. Rossmann*, Ein Studienaufenthalt in Paris. 1897, 112-3.
- 4217 —: *G. Kaufmann*, Die Lehrfreiheit an den deutschen Universitäten im neunzehnten Jahrhundert. 1899, 61-2.
- 4218 —: *Adolf Waneck*, Das Realschulwesen Mährens 1848-1898. 1901, 497-9.
- 4219 —: *Georges Gageau*, L'école d'aujourd'hui. 1909, 107-8.
- 4220 —: *Oskar Jäger*, Erlebtes und Erstrebtes. Reden und Aufsätze. 1909, 371-2.
- 4221 **tj.**: Külföldi lapszemle. 1907, 111-3, 243-5; 1908, 54-6.
- 4222 **T. M.**: A háború Németország iskoláiban. Blätter f. höh. Schulwesen, Allgemeine deutsche Lehrerzeitung. 1915, 106-7.
- 4223 —: Az osztrák középiskola a háború után. *Albert Zipper*: Monatsblätter d. wissenschaftlichen Klubs in Wien. 1918, 586-7.
- 4224 **Váradí József**: *vitéz Sághegyi Lajos*, A németországi középfokú gyakorlati irányú iskolázás szervezete. 1931, 181.
- 4225 —: *vitéz Sághegyi Lajos*, Ausztria és Svájc polgári iskolái. 1931, 181-2.
- 4226 **Vértes O. József**: Hrsg. von *Hoppe*: Deutsche Krüppelheime in Wort und Bild. 1915, 627-8.
- 4227 **Waldapfel János**: *Erődi Béla*, Az angol internátusok. M. Kir. Ferencz József-nevelőintézet értesítője. Bpest, 1894, 369-70.
- 4228 —: *Otto Wilhelm Beyer*, Deutsche Ferienwanderungen. 1895, 583-5.
- 4229 —: Die Aufbauschule. Lehrpläne für ihre verschiedenen Formen, bearbeitet vom pädagogischen Beirat des sächsischen Philologenvereins. 1925, 55-6.
- 4230 —: Elternbeirat und Elternbeiratswahlen. Die grundlegenden amtlichen Bestimmungen. Elternabende und Elternbeiräte von *J. Tews*. 1925, 140-1.
- 4231 —: Das deutsche Schulwesen. 1926, 125-9.
- 4232 —: *Marie Steinhaus*, Helen Pankhursts Dalton-Plan und seine Verwendung in England. 1927, 172-4.
- 4233 —: *Elisabeth Huguenin*, Die Odenwaldschule. Übersetzt von *Emmi Hirschberg*. Mit einem Vorwort: *Peter Petersen*. 1928, 110-2.
- 4234 **Weszeley Ödön**: *Walther Béla*, Iskolai élet Németországban. Lőcse, áll. főreál. 1904, 562.
- 4235 —: Külföldi lapszemle. 1905, 101-4.
- 4236 **w. j.**: *Paul Stözner*, Das öffentliche Unterrichtswesen Deutschlands in der Gegenwart. 1902, 194-5.
- 4237 —: Japán közoktatásügye. *Jost*: Annuaire de l'Enseign. Prim. 1904, 441-2.
- 4238 **W. Ö.**: Külföldi lapszemle. 1906, 59-60.
- 4239 **Wy. és H. Wolkenberg Ilona**: Külföldi lapszemle. 1907, 174-80.
- 4240 Lehrproben und Lehrgänge. 1892, 448; 1893, 383; 1894, 166, 447.
- 4241 Megjegyzések az új porosz tantervhez a latin nyelvtan tanftására nézve.

- W. Fries: Lehrpr. und Lehrs. 1893, 116.
- 4242 Egy angol elemi iskolai lecke praeparatiója. *L. Bascan*: Annuaire de l'Enseign. Prim. 1893, 120-4.
- 4243 A német tanárképzésről tanulmányi útjában szerzett tapasztalatai. *I. Loos*: Zt. f. d. öster. Gymnasien. 1893, 168-9.
- 4244 Tanárhiány Ausztriában. *I. Blum*: Z. f. d. Realschulwesen. 1894, 443.
- 4245 Orosz tanügyi viszonyok. *Géresi Kálmán*: Debr. Prot. Lap. 1895, 283-5.
- 4246 Jahrbuch des Vereins für wissenschaftliche Pädagogik. 1895, 602-3.
- 4247 *Maurice Pelisson*, Les oeuvres auxiliaires et complémentaires de l'École en France. 1904, 509.
- 4248 *Wilhelm Münch*, Aus Welt und Schule. 1904, 509.
- 4249 A francia nyelv válsága s a történeti nyelvtan tanítása. *Albert Dauzat*: Rev. Univ. 1909, 375-6.
- 4250 Az internátusok Franciaországban. Rev. Univ. 1909, 376.
- 4251 Az ösztöndíjak ellen. *J. J. Thomson*. 1909, 598.
- 4252 Paedagogiai tanszékek. *Fr. Baumann*: Päd. Archiv. 1911, 53-4.
- 4253 A mannheimi iskolarendszer Olaszországban. *Maria Levi*: Rivista Ped. 1911, 180-1.
- 4254 A német tanítóképzés jelen állapota. *Muthesius*: Der Säemann. 1911, 310-1.
- 4255 Románia középiskolaügye. *E. Constantinesco*: Rev. Intern. de l'Enseign. 1911, 311-2.
- 4256 Polgáriskolai tanítóképzés Svájcban. *Müller*: Schweizerische Lehrerzeitung. 1911, 369-70.
- 4257 A német nyelv tanítása Amerikában. *Skinner*: Educ. Review. 1911, 580-1.
- 4258 Az iskolázás charlottenburgi rendszere. *Wahnelt*: Zt. f. Phil. u. Päd. 1911, 581-2.
- 4259 Az amerikai középiskolák tanulmányi vezetése. La Rev. de l'Enseign. des Sciences. 1912, 52-3.
- 4260 A francia leányok középiskolája. *Crouzet*: Rev. Univ. 1912, 54-5.
- 4261 Az amerikai egyetemek elnöke. *Charles W. Eliot*: Educ. Review. 1912, 103-4.
- 4262 *Travnik Jenő*, Németországi tanulmányútam. 1913, 511.
- 4263 A frankfurti egyetem. *J. Ziehen*: Frankfurter Zeitung. 1915, 108.
- 4264 Az osztrák középiskolák. *A. Scheindler*: Neue Jahrbücher. *E. Grunwald*: Das human. Gymn. 1915, 526-7.
- 4265 *Kemény Gábor*, A francia középiskolák szervezete. 1916, 68.
- 4266 Segítő óra. *A. Schiller*: Die Deutsche Schule. 1916, 220.

C. Hírek és adatok

- 4267 A.: Nemzetközi pedagógiai kongresszus Locarnóban. 1927, 72.
- 4268 *Antal Géza*: A német philologusok és tanférfiak 43. gyűlése Kölnben. 1895, 598-601.
- 4269 A. Z.: A moszkvai egyetem. 1900, 216.
- 4270 A. L.: A kínai iskolák reformja. Der Ostasiatische Lloyd. 1913, 313.
- 4271 B. P.: A középiskolai jogosítások egysége Franciaországban. Deutsche Zt. f. ausländisches Unterrichtswesen. 1897, 114.
- 4272 eg.: Oktatás a gyermek- és csecsemőápolásban. Porosz min. rendelet. Zt. f. Schulgesundheitspflege. 1917, 367.

- 4273 f.: Gréard Octave. 1904, 496-7.
- 4274 —: A gyermek psychologia. 1904, 497-9.
- 4275 —: A francia közoktatásügyi tanács. 1904, 501.
- 4276 —: A francia középiskolák. 1904, 501-2.
- 4277 —: Renouvier Károly. 1904, 502-3.
- 4278 —: Iskolai képek és disztízesek kiállítása Párisban. 1904, 502.
- 4279 —: A német szellem befolyása Franciaországban. 1904, 554-5.
- 4280 —: A francia középiskolai reform fejleményei. 1905, 98.
- 4281 —: A francia iskolák és a valláserkölcsei oktatás. 1905, 99.
- 4282 —: A stuttgarti leánygimnázium. 1905, 99-100.
- 4283 Gy. B.: A párisi továbbképző-iskolák. 1904, 118-9.
- 4284 —: A francia hadseregben tartott előadások. 1904, 118-9.
- 4285 Gyulai Aladár: Institut Pédagogique International. 1912, 187-8.
- 4286 Gyulai Ágost: Külföldi könyvészet. 1904, 313-7, 508-9; 1905, 183-7, 243-9, 317-20; 1906, 335-6, 456-63, 519-27, 660-76; 1907, 191-2, 254-6; 1908, 250-2, 318-9, 511-2, 623-39; 1913, 42-62.
- 4287 i.: A középiskolai oktatás reformja Szászországban. 1903, 187-8.
- 4288 —: Az egységes jogosítás igénybevétele. Monatschrift f. höh. Schulen. 1904, 617-8.
- 4289 —: Latin és görög tanfolyam a porosz egyetemeken. 1904, 618-9.
- 4290 —: Az angol közoktatásügyi miniszter kérdése az iskolai hatóságoktól, hogy miképen kellene rendezni a nevelést a háború után. Schweizerische Lehrerzeitung. 1917, 373.
- 4291 —: A neveléstudomány a német egyetemeken. 1918, 46.
- 4292 —: Iskolakerülők osztálya. Die Deutsche Schule. 1918, 238.
- 4293 i. s.: II. Vilmos császár a középiskolai oktatásról. W. Preyer, Unser Kaiser und die Schulreform. 1901, 96-8.
- 4294 —: Az amerikai és német tudomány. 1905, 229-30.
- 4295 k.: A középiskolák újjászervezése Cseh-Szlovákiában. 1924, 85-6.
- 4296 —: Szünidei tanfolyamok Jénában. 1925, 66; 1926, 138; 1928, 63-4; 1929, 149-50.
- 4297 —: Nemzetközi iskolai körkérdés az emberiség legnagyobb hősei ügyében. 1927, 250-1.
- 4298 —: Nemzetközi Nevelésügyi Hivatal. 1928, 121.
- 4299 Karl Lajos: A genfi szüneti tanfolyam. 1904, 552-4.
- 4300 K. E.: Nemzetközi Nevelésügyi Iroda. 1926, 137-8.
- 4301 —: A genfi Rousseau-Intézet. 1926, 139.
- 4302 Kemény Ferenc: Institut Pédagogique International. 1912, 527-8.
- 4303 kf.: Az iskolák egészségügye. 1895, 364.
- 4304 —: Verein für Schulreform. 1895, 603.
- 4305 —: A középiskolák reformja Norvégiában. 1895, 603-4.
- 4306 —: Nemzetközi iskolák. 1896, 74.
- 4307 —: A középiskolai tanulók és a főiskolai hallgatók viszonya. 1901, 183.
- 4308 —: Egyesület az ifjúságnak békés szellemben való nevelésére. 1902, 271-2.
- 4309 —: A bécsi tanárgyűlés hivatalos méltatása. 1903, 508-9.
- 4310 —: A st.-louisi világkiállítás közoktatásügyi csoportja. 1904, 442-5.
- 4311 —: Nemzetközi levelezési iskolák. 1904, 557-8.

- 4312 —: Görögországból. 1905, 607-8.
- 4313 —: *Anna Tolmann Smith*, The Education Bill of 1906 for England and Wales as it passed the House of Commons. 1907, 99-100.
- 4314 —: Nemzetközi közoktatásügy, külföldi hallgatók. 1907, 631.
- 4315 —: Középiskolai tanárjelöltek kiképzése és alkalmazása Poroszországban. Päd. Archiv. 1913, 166-7.
- 4316 —: Új irányelvek a történelem tanításában. 1919, 162-3.
- 4317 —: Szünidei tanfolyamok. 1922, 123-4.
- 4318 —: Nemzetközi diákcseré. 1922, 183-4.
- 4319 —: Létszámcsökkentés Németországban. 1924, 33-5.
- 4320 —: Új érettségi vizsgálati szabályzat Ausztriában. 1925, 65-6.
- 4321 —: A román közoktatásügy bajai. 1925, 159.
- 4322 —: A rádió az iskola és a közművelődés szolgálatában. 1927, 249-50.
- 4323 —: Entente-pedagógia. 1928, 271-2.
- 4324 —: Német iskolák külföldön. 1929, 63.
- 4325 —: Mozgalom a tankönyvek útján való rágalmazás ellen. 1929, 63-4.
- 4326 —: Nevelésügyi Egyesületek Világszövetsége. 1929, 64.
- 4327 —: Szellemi túltermelés Németországban. 1929, 224.
- 4328 —: Nürnberg város iskola- és kulturális kiállítása. 1930, 61-3.
- 4329 —: Új érettségi vizsgálati szabályzat Cseh-Szlovákiában. 1931, 116-7.
- 4330 K. G.: A francia nyelv és irodalom hódítása. Rev. de l'Enseign. des Langues Vivantes. 1913, 520.
- 4331 —: Ingyenes tanítás a francia líceumokban. 1913, 520-1.
- 4332 —: Az orosz nők tanulmányai. Rev. Univ. 1915, 109.
- 4333 K. J.: Egyetemi fokozatok. 1898, 629.
- 4334 Kirehner Béla: A szászországi néptanítók kívánságai. 1908, 57-8.
- 4335 K. M—a.: Szüneti tanfolyamok Genfben. 1896, 469-70.
- 4336 K—n.: Német főiskolai tanárok nagygyűlése. 1909, 255.
- 4337 —: Mire jogosítanak a bajorországi főreáliskolák? Zt. f. lateinlose höh. Schulen. 1909, 255.
- 4338 —: A közoktatásügy reformja Bulgáriában. 1909, 255-6.
- 4339 —: Egészségtan a francia leányok középiskolaiban. 1909, 600-1.
- 4340 —: Koedukáció Badenben. 1910, 102-3.
- 4341 —: Középfokú gazdasági nevelés az Egyesült Államokban. 1910, 105.
- 4342 —: Iskolalátogatás Franciaországban. Rev. Péd. 1910, 105-6.
- 4343 —: A felső népoktatás reformja Franciaországban. 1910, 106.
- 4344 —: Kik léphetnek az egyetemre Franciaországban. 1910, 515-6.
- 4345 —: Statisztikai adatok New-York közoktatásügyéről. Maxwell. 1911, 312-3.
- 4346 K. R.: A kievi első gymnasium. 1901, 573-5.
- 4347 N.: Pädagogische Studienwochen für Ausländer. 1931, 117.
- 4348 Nagy József: Nemzeti csereközvetítő egyesület. Rev. Univ. 1909, 316.
- 4349 —: Apróságok a francia érettségi vizsgálatokról. Rev. Univ. 1909, 316.
- 4350 Nagy L. József: Modern fizikatanítás. 1927, 251.
- 4351 Quint József: A berlini esztétikai kongresszus. 1913, 628-32.
- 4352 R—s.: Az iskola és a társadalom Amerikában. 1925, 63-5.
- 4353 Somogyi Géza: A jótékonyág arányai tanügyi célokra az Északamerikai Egyesült Államokban. 1909, 327-8.

- 4354 **Téri József:** Szüneti tanfolyam Genfben. 1897, 456-8.
- 4355 **tj.:** Francia nyelvű szüneti tanfolyamok Genfben, Grenobleban, Lausanneban. 1899, 396-7.
- 4356 —: A genfi, grenoblei és lausannei francia nyelvű szünidei tanfolyamok. 1902, 394-5.
- 4357 **Török Arthur:** A népoktatásügy Bosznia-Hercegovinában. 1910, 91-2.
- 4358 **v. s.:** Az olasz paedagogiai múzeum. 1911, 25-6.
- 4359 A latin nyelv heti óraszám a német államok gymnasiumaiban és reálgymnasiumaiban. 1892, 114.
- 4360 A szász-királyság gymnasiumainak heti óraterve. 1892, 115.
- 4361 Egy kis statisztika. (Európa közoktatásügyi állapotáról.) 1893, 117-20.
- 4362 A német tanfériak és philologusok egyesületének 42. gyűlése. 1893, 334.
- 4363 Az egységes iskola Norvégiában. 1893, 334.
- 4364 *Rev. Intern. de l'Enseign.* 1893, 384.
- 4365 A tornajátékok ügye Pommernban. 1893, 384.
- 4366 Az ó-kori élet és művészet tanításának ügye. 1893, 384-5.
- 4367 Utazási ösztöndíjak Poroszországban. 1893, 455.
- 4368 Németország iskolái. 1893, 455.
- 4369 A tanári próbaév kibővítése Ausztriában. 1893, 511.
- 4370 Nemzetközi kongresszus a műkedvelés (sport-amateurség) elveinek tanulmányozására és terjesztésére Párisban. 1894, 221-4.
- 4371 A középiskolai nyilvános évváró vizsgálatok megszüntetése Németországban. 1894, 443-4.
- 4372 A görög nyelv kérdése a chicagói paedagogiai kongresszuson. 1895, 134-5.
- 4373 A berlini leányiskolai tanárok fizetése. 1895, 219.
- 4374 Iskolai orvosok Lipcsében. 1895, 219.
- 4375 Női egyetem Pétervárott. 1895, 285.
- 4376 *Bonney G. Károlynak,* a világ társ-kongresszus elnökének üdvözlőlevele a chicagói kongresszuson. *Ford. Somogyi Géza.* 1895, 354-7.
- 4377 Apró tanügyi hírek. 1895, 360.
- 4378 Szünidei tanfolyamok külföldön. 1895, 360.
- 4379 Szünidei tanfolyamok Jénában. 1895, 362; 1897, 345-6; 1898, 441-2; 1900, 508-9; 1909, 194-5; 1910, 112.
- 4380 Szünidei cursusok a genuai egyetemen. 1895, 477.
- 4381 Német középiskolák rendes tanárainak fizetési viszonyai. 1896, 70-1.
- 4382 A jeni szüneti tanfolyamok. 1896, 470.
- 4383 A paedagogia külföldi egyetemeken. 1896, 634-6.
- 4384 Szüneti tanfolyam Marburgban (Kassel). 1897, 265-6.
- 4385 Testi nevelés: Nemzetközi Olimpiai Kongresszus Havréban. 1897, 346-7.
- 4386 Szüneti tanfolyam Párisban. 1897, 454-5.
- 4387 Francia nyelvű szüneti tanfolyam Neuchâtelben. 1897, 458-9.
- 4388 Jenai szüneti cursusok. 1899, 312-3; 1900, 446.
- 4389 Az 1900. évi párisi nemzetközi kiállításon tartandó kongresszusok szabályzatából. 1899, 314-6.
- 4390 Tüntetés a középiskolai reform mellett. 1900, 341-2.
- 4391 Leány fiúiskolában. 1900, 569.
- 4392 Orvosi vizsgálatok Németországban. 1900, 569.

- 4393 Középiskolai tanárok fizetése a külföldön. 1901, 98-9.
- 4394 Új paedagogiai társaság Jénában. 1901, 508.
- 4395 Magyar nyelv és irodalom a párisi egyetemen. 1902, 527.
- 4396 A német középiskolák egységes jogosításának hatása. 1903, 186-7.
- 4397 A porosz tanárvizsgáló bizottságok. Monatschrift f. höh. Schulen. 1903, 256.
- 4398 Szüneti tanfolyamok. 1903, 445-6.
- 4399 Certificat d'Études Françaises. 1903, 573-4.
- 4400 A müncheni középiskolák tanulóinak statisztikája. 1907, 511-2.
- 4401 Nemzetközi morálpedagógiai kongresszus. 1908, 249-50, 505-9, 572.
- 4402 Helyreigazítás a londoni morálpedagógiai kongresszussal kapcsolatban. 1908, 622.
- 4403 Énektanítás a német középiskolákban. 1909, 61.
- 4404 Érett tanulók orvosi kioktatása. 1909, 61.
- 4405 Szünidei tanfolyam Londonban. 1909, 194.
- 4406 A VI. nemzetközi pszichológiai kongresszus. 1909, 195.
- 4407 Tartozás az államnak. 1909, 598.
- 4408 Szolgálati pragmatika. Rev. Péd. 1909, 599-600.
- 4409 Reform a francia tanárképzés terén. 1909, 600.
- 4410 Külföldi szaklapok. 1909, 57-9, 116-21, 188-93, 256-64, 319-24, 376-82, 508-21, 601-7, 668-73.
- 4411 Új nemzetközi paedagogiai folyóirat. Zuid en Noord. 1910, 317.
- 4412 Külföldi szaklapok. 1910, 53-9, 106-11, 181-6, 245-54, 308-15, 358-62, 518-28, 582-9, 647-54.
- 4413 Nők az oxfordi egyetemen. 1911, 245.
- 4414 A chicagói egyetem és a középiskolák. *Nathaniel Butler: The School Review.* 1911, 371-2.
- 4415 Jogi oktatás a gimnáziumban. 1911, 514-5.
- 4416 Tanítónőképzés Poroszországban. Päd. Blätter. 1911, 577-8.
- 4417 A Collège de France reformja. 1911, 578-9.
- 4418 Külföldi szaklapok. 1911, 56-61, 109-14, 183-8, 249-55, 313-9, 373-8, 518-23, 582-90, 644-52.
- 4419 A középfokú leánynevelés reformja Szászországban. Frauenbildung. 1912, 101-2.
- 4420 A népoktatás reformja Szászországban. 1912, 242-3.
- 4421 A württembergi népiskolák felügyelete. 1912, 358-60.
- 4422 Külföldi szaklapok. 1912, 56-62, 105-11, 181-5, 245-9, 311-7, 361-2, 524-7, 586-91, 650-2.
- 4423 A „Nemzetközi Élet”. 1914, 317.
- 4424 Az iskola és a háború. Kiállítás Berlinben. 1915, 218-9.
- 4425 A német iskolapolitika története. 1916, 89-90.
- 4426 Kísérlet a tanulók önkormányzására. 1917, 123.
- 4427 New-York városának iskolaügyi kiadásai. 1924, 35.
- 4428 A humanisztikus gimnázium. 1925, 157.
- 4429 Tanárképzés és testi nevelés. 1925, 158.
- 4430 Csehszlovákia középoktatásügye. 1925, 158-9.
- 4431 Montessori Mária tanfolyama. 1929, 288.
- 4432 A jénai Rein-féle szüneti tanfolyam. 1930, 63.

VII. KÜLÖNFÉLÉK

A. Önálló cikkek

- 4433 Csengeri János**, Olvasóinkhoz. 1892, 1-2.
Cél a pedagógiai tanulmányok művelése; általános érvényű pedagógiai eszmék. Iskolafajok és -fokok együttműködése. Tanügyi politika és adminisztráció. Közoktatásunk története és jelen állapota. *ta*
- 4434 —**, Búcsúzásul. 1896, 1-2.
- 4435 Dékány István**, A Ranke-féle történelem-felfogás és történelmi irodalmunk. 1909, 477-88.
Az állampolgári történelem helyébe kultúrtörténelmet akar. *sa*
- 4436 Gebeze Sarolta**, Ruskin. 1900, 289-99.
Élete, szelleme, törekvései. Alapgondolat: a szép kultusza által erkölcsileg reformálni a társadalmat. Műkritikusi, szociálpolitikai, egyetemi tanári működése. Közéleti szereplése. *mt*
- 4437 Imre Sándor**, Beköszöntő. 1913, 1-2.
Átveszi a M. P. szerkesztését. A lap a Magy. Paed. Társ. törekvéseinek eszébe, tehát annak célja és működési köre határozza meg a szerkesztés munkáját is. Szelleme minden egyoldalúságtól mentes tudományos álláspont érvényesítése. *mt*
- 4438 kf.**, Testi és szellemi munka. 1906, 245-7.
- 4439 Kovács János**, A szerkesztő búcsúszava. 1907, 64
7 évi szerkesztés után megválík a M. P.-tól.
- 4440 Nagy József Béla**, Beköszöntő. 1919, 89-92.
Átveszi a M. P. szerkesztését.
- 4441 Négyesy László**, Beköszöntő. 1896, 2-3.
- 4442 —**: Erzsébet királyné. 1898, 449-50.
Megemlékezés halála alkalmából.
- 4443 Papp József (Cs.)**, Dante az iskolában. 1902, 359-72.
Neveltetése, tanulmányai; valószínű adatok iskolázásáról; bujdosása alatt Ravennában tanított? *ta*
- 4444 Radó Vilmos**, Szarvas Gábor emlékezete. 1896, 81-8.
Szarvas Gábor mint nyelvünk regenerátora. Két vonása: magyar természet és alapos klasszikus iskolázottság. 1867: Magyartalanságok; a Nyelvőr 24 évfolyama; méltatása; hatása. *ta*
- 4445 Szász Károly**, Levél a szerkesztőhöz. 1895, 217-8.
- 4446 Waldapfel János**, Egy német paedagogus mint Herbert Spencer elődje a tudományok osztályozásában. 1911, 529-34.
Herbert Spencer felosztása. Karl Mager. A tudományok osztályozása Mager szerint. Felosztásuk találkozása a Comte-éval. Kant és Comte mint Mager és Spencer osztályozásának alapjai. *na*
- 4447 Weszely Ödön**, Olvasóinkhoz. 1907, 65-6.
Átveszi a M. P. szerkesztését.

B. Ismertetett művek és értekezések

- 4448 Bartók György**: *Bárany Gerő*, Ethikai előadások. 1916, 62-3.
- 4449 Benisch Arthur**: *Buday László*, A megcsönkített Magyarország. 1922, 19-21.

- 4450 **Bihari Ferenc:** A Magy. Filozófiai Társ. Közleményei. II. és III. füzet. 1902, 378-80.
- 4451 —: **Szabó Vladimir,** A fejtörő művész, a festészet anyaga és irányai. Balassagyarmat áll. főgimn. 1903, 640.
- 4452 —: **W. Stanley Jevons,** A logika elemei. Ford. **Kelemen Ignác.** 1911, 500-1.
- 4453 **Császár Elemér:** **Bayer József,** A magyar drámairodalom története. 1898, 95-7.
- 4454 —: **Pekár Károly,** Positiv aesthetika. 1898, 294-300.
- 4455 —: **Toncs Gusztáv,** Zágoni Mikes Kelemen élete. 1898, 437-41.
- 4456 —: **Dézi Lajos,** Szenczi Molnár Albert Naplója, Levelezése és Irományai. U. a., Szenczi Molnár Albert Életrajza. 1900, 432-5.
- 4457 —: **Vojnovich Géza,** **Báró Eötvös József** összes munkái. 1902, 54-7, 494-5; 1904, 39-43.
- 4458 —: Magyar Remekírók. 1907, 357-8.
- 4459 cs. e.: Magyar Remekírók. 1902, 374-6.
- 4460 —: Shakespeare összes színművei. 1902, 576-7.
- 4461 —: Magyar Remekírók. 1903, 93-4, 632-5.
- 4462 —: Magyar Remekírók. 1904, 173-6, 623-5.
- 4463 —: Magyar Remekírók. 1905, 230-2.
- 4464 —: Magyar Remekírók. 1905, 495-7.
- 4465 —: Magyar Remekírók. 1906, 379-81, 657-60.
- 4466 —: Magyar Remekírók. 1908, 236-7.
- 4467 **Csengeri János:** Ponori *Thewrewk Emil* elnöki beszédei. 1896, 608-10.
- 4468 —: Az Iliász első hat éneke. Ford. **Baksay Sándor.** 1897, 247-51.
- 4469 **Cs. J.:** **Gyulai Pál** költeményei. 1895, 54-5.
- 4470 —: **Beöthy Zsolt,** A magyar irodalom kis tükre. 1897, 109-11.
- 4471 **Cz. A.:** **Enyvári Jenő,** Philosophiai szótár. 1918, 140-1.
- 4472 **Dékány István:** A tudományok módszeréről. 1910, 43-6.
- 4473 **E.:** Langenscheidt magyar-német szótára. 1916, 127.
- 4474 **Erődi Béla:** **M. Dugard,** Ralph Waldo Emerson. Sa vie et son oeuvre. *M. Dugard,* Pages choisies d'Emerson. *R. W. Emerson,* La conduite de la Vie. Traduction de *M. Dugard.* 1910, 233-6.
- 4475 —: **Arnold Foster,** A History of England. The Citizen Reader. 1910, 237-9.
- 4476 **Frank Antal:** **Bognár Cecil,** Értékelmélet. 1925, 53-4.
- 4477 **Gragger Róbert:** **Philipp Kálmán,** Új német nyelvtan. 1916, 221-2.
- 4478 **G. S.:** **Schön József,** A szociálizmus ismertetése. 1900, 196-201.
- 4479 **Gy. Á.:** **Rudolf Eucken,** Az élet értelme és értéke. Ford. **Schöpflin Aladár.** 1915, 200.
- 4480 **Gyulai Ágost:** Szerk. **Heinrich Gusztáv,** Egyetemes irodalomtörténet I. k. 1903, 238-43.
- 4481 —: Szerk. **Heinrich Gusztáv,** Egyetemes irodalomtörténet II. k. 1905, 429-31.
- 4482 —: **Beöthy Zsolt,** A művészetek története a legrégibb időkől a XIX. század végéig. I. k. 1905, 611-7.
- 4483 —: **Pintér Jenő,** A magyar irodalom története Bessenyei György fellépésétől Kazinczy Ferenc haláláig. 1913, 356-8.
- 4484 **I.:** A tudományos kutatás szabadsága. **Rottenburg:** Blätter f. d. höh. Schulwesen. 1903, 316.
- 4485 **k.:** **Medveczky Frigyes,** Tanulmányok Pascalról. 1910, 295-7.

- 4486 **Kardos Albert:** *Riedl Frigyes*, A magyar irodalom főirányai. 1897, 51-5.
- 4487 **Kelemen Ignác:** *Beke Manó*, Differenciál- és integrálszámítás I. k. 1911, 103-5.
- 4488 **Kemény Ferenc:** *Lux Gyula*, A nyelv. 1927, 224-6.
- 4489 **kf.:** *G. A. Lorimer*, Briefe eines Dollar-Königs an seinen Sohn. Deutsch von *Olga v. Oppen*. 1904, 569-70.
- 4490 —: A magyarság ügye külföldön. *Révai Mór*. 1918, 32-7.
- 4491 —: A technika értelme. *Lerchenfeld-Köfering Hugó* előadása. 1928, 240-2.
- 4492 **K. F.:** *Geréb József*, A görög szellem Európa kulturájában. 1923, 8-10.
- 4493 —: *Raoul H. Francé*, Der Weg zu mir. 1927, 175-7.
- 4494 **K. Gy.:** 1. Magyar kormányzati bibliographia. 2. Társadalomtudományi bibliographia. Szerk. *Krisztics Sándor*. 1926, 182-3.
- 4495 **Kornis Gyula:** *Krausz Jakab*, Bevezetés a philosophiába. 1909, 32-8.
- 4496 —: *Szinyai Elek*, Az életfilozófia problémái. 1911, 105-8.
- 4497 **Kovács János:** *Than Károly*, Az elméleti chemia újabb haladásáról. 1905, 310-12.
- 4498 —: *Zemplén Győző*, Az elektromosság és gyakorlati alkalmazásai. 1910, 297-301.
- 4499 **Loczka Alajos:** A magyar tudományos irodalom bibliographiája. 1901-1925. X. 1. Kémia. Összeáll. *Gáspár Margit*. 1931, 217-8.
- 4500 **Lósy József:** *Chun Károly*, Mélytengerek világa. Átdolgozta *Szilády Zoltán*. 1904, 43.
- 4501 **Moravcsik Gyula:** *Moravék Endre*, A magyar klasszika-filológiai irodalom bibliográfiája. 1930, 168-9.
- 4502 **Nagy József:** A nemzeti segédnyelv kérdése. *A. Dauzat és E. Boirac: Rev. Péd.* 1912, 38-9.
- 4503 —: *D. Mornet*, Les sciences de la nature en France au XVIIIe siècle. 1912, 91-4.
- 4504 **Nagy József Béla:** Magyar Művelődés I. (Folyóirat). 1922, 115-6.
- 4505 —: *M. Buday Júlia*, A magyar filozófiai irodalom bibliográfiája. 1901-1925. 1930, 50-1.
- 4506 **Négyesy László:** *Hegedüs István*, Guarínus és Janus Pannonius. 1896, 611-22.
- 4507 **N. L.:** Magyar Könyvesház 1. sz. *Ilosvai Péter*. Elbeszéli *Böngérfi János*. 1898, 239-43.
- Böngérfi János**, Magyar írók a ponyván. Válasz *N. L.* bírálatára. 1898, 310-2.
- N. L.**, Felelet Böngérfi úr válaszára. 1898, 313-4.
- 4508 **N. S.:** *Czettler Jenő*, Magyar mezőgazdasági szociálpolitika. 1915, 292-3.
- 4509 **Ozorai Frigyes:** *Dobrossy Lajos*, A természettudományok értéke. Lőcse, áll. főreál. 1907, 566.
- 4510 —: *Kapossy Endre*, Néhány művészeti és műipari technikáról. Székesfehérvár, kath. főgimn. 1907, 612.
- 4511 —: *Rónay Jácint* élete II. r. Győr, kath. főgimn. 1907, 613.
- 4512 —: *Fejes Áron*, Az akaratszabadság problémája. Nagyenyed, Bethlen-koll. 1909, 594-5.
- 4513 **Pauler Ákos:** *Schwegler Albert*, A bölcsélet története. *Serédi Lajos*, A filozófia története. 1904, 242-4.
- 4514 **Prohászka Lajos:** *Kornis Gyula*, Történetfilozófia. 1925, 47-8.
- 4515 —: *Kornis Gyula*, A magyar philosophia fejlődése és az Akadémia. 1926, 183-4.

- 4516 **Rácz Lajos:** *Pauler Ákos*, Logika. Az igazság elméletének alapvonalai. 1925, 45-6.
- 4517 **Rupp Kornél:** *Horváth Cyrill*, A magyar irodalom története. 1900, 60-3.
- 4518 **Schmidt József:** *Pecz Vilmos*, Ókori Lexikon. 1. füzet. 1900, 201-3
- 4519 **Schmidt Márton:** *Pecz Vilmos*, Ókori Lexikon. 1905, 52-5.
- 4520 **Susztér Oszkár:** A zsidókérdés Magyarországon. Huszadik Század száma. 1918, 40-6.
- 4521 **Szabó Dezső:** *Kelemen Béla*, Jó magyarság. Tanácsadó a magyar nyelvtan és helyesírás kétséges eseteire. 1907, 172-4.
- 4522 **Szabó Ignác:** *W. Ostwald*, Sprache und Verkehr. 1913, 240-3.
- 4523 **Székely György:** *Pekár Károly*, A philosophia története. 1902, 567-74.
Pekár Károly, A philosophia története az emberi gondolkodás története. Szerző jogos önvédelme Székely Györggyel szemben. 1903, 31-50
Székely György, **Pekár Károly**, A philosophia története az emberi gondolkodás története. Bíráló válasza **Pekár Károly** önvédelmére. 1903, 94-9.
- 4524 **Szterényi Hugó:** *Kobell Ferenc*, Táblázatok az ásványok meghatározására egyszerű chemiai kísérletek segítségével száraz és nedves úton. Ford. *Zimányi Károly*. 1897, 340-3.
- 4525 —: Nagy képes természetrajz a hazai művelt közönség számára. I. r. *Váγγελ Jenő*, Állattan. II. r. *Fr. Matthes* nyomán *Seemayer Vilibald*, Növénytan és ásványtan. 1900, 51-60.
Váγγελ Jenő és *Seemayer Vilibald*, Válasz **Szterényi Hugónak**. 1900, 126-32.
Szterényi Hugó, Válasz **Váγγελ Jenő** és *Seemayer Vilibald* uraknak. **Váγγελ** és *Seemayer*, Zárszó. 1900, 212-5.
- 4526 **Szűcs Ernő:** *Borsos Károly*, Kálvinista világnézet. 1923, 55-6.
- 4527 **ta.:** *Böhm Károly* ifjúkori önéletrajza. Kiadta *Joó Tibor*. 1931, 49.
- 4528 **Téri József:** *Heinrich Rickert*, Kulturwissenschaft und Naturwissenschaft. 1911, 510-1.
- 4529 **Tóth Sándor:** *Lanciani Rudolf*, A régi Róma. Ford. *Lubóczi Zsófia*. 1894, 423-31.
- 4530 **Várkonyi Hildebránd:** *Nagy József*, A mai filozófia főirányai. 1923, 6-7.
- 4531 **Veress Pál:** *Gáspár Ilona*, A magyar matematikai irodalom bibliográfiája. 1901-1925. 1930, 252-3.
- 4532 **V. S.:** *Pauler Ákos*, Bevezetés a filozófiába. 1921, 40-3.
- 4533 **Waldapfel János:** A Pallas Nagy Lexicon. 1895, 531-3.
- 4534 —: *Pauler Ákos*, Aristoteles. 1922, 169-70.
- 4535 —: *Várkonyi Hildebránd*, Aquinói Szt. Tamás filozófiája. 1923, 48.
- 4536 —: *Braun Otto*, Bevezetés a történetfilozófiába. Ford. *Pukánszky Béla*. 1924, 30-1.
- 4537 **Weszeley Ödön:** Minerva I. (Folyóirat). 1922, 112-4.
- 4538 —: *Bárány Gerő*, Az ethikai világrend útjelzői. 1926, 46-8.
- 4539 **Zivuska Jenő:** *Böhm Károly* élete és munkássága. I-III. 1914, 580-3.
- 4540 —: *Nagy József*, A filozófia története. 1921, 156-8.
- 4541 *Sirisaka Andor*, Magyar Közmondások könyve. 1893, 175.
- 4542 Ellentmondások műkölteményekben. *Jellinek* és *Kraus*: Zt. f. d. öster. Gymnasien. 1893, 511.
- 4543 *Polgártárs*, Az új magyar házasságjog. 1894, 287.
- 4544 *Vajda Károly*, Epiktetosz kézikönyvecskéje. 1894, 382.

- 4545 A Magyar Nyelvőr januári füzet. 1895, 133.
- 4546 Szerk. Szinnyi József, Magyar Tájszótár. 1895, 136.
- 4547 Az Atheneum 4-ik évfolyamának első száma. 1895, 280.
- 4548 Beöthy Zsolt, Az Atheneum képes irodalomtörténete. 1895, 298.
- 4549 Tóth Béla, Szájról-szájra. 1895, 298.
- 4550 A Magyar Nyelvőr. 1896, 74-5.
- 4551 Szerk. Ujvári Béla, „Ezeréves Magyarország”. 1896, 303.
- 4552 Heinrich Gusztáv, Régi Magyar Könyvtár. 1897, 269.
- 4553 Magyar Kritika. Benedek Elek szerkesztésében. 1897, 524-6.
- 4554 Szalay-Baróti, A magyar nemzet története. 1897, 527.
- 4555 Gyulai Pál, Olcsó könyvtár újabb füzet. 1898, 319-20.
- 4556 Tolsztoi Leo gr., „Mi a művészet?” 1899, 566-7.
- 4557 Gyomlai Gyula görög története. 1900, 76-7.
- 4558 Magyar Remekírók. 1901, 626-31.
- 4559 Horváth Cyrill, Sárospataki Füzetek, a Sárospataki Irodalmi Kör tudományos közlönye. 1905, 312-3.
- 4560 Berzeviczy Albert, Beszéd. és tanulmányok. 1905, 423-6.
- 4561 Zsebatlasz. Összeállította Kogutowicz Károly. 1909, 46.
- 4562 Történeti olvasókönyv. Mika Sándor szerkesztésében. 1909, 657.
- 4563 Új Plátó-kötet. Fil. Írók Tára 22. Plato Symposion-ja és Phaidros-a. Ford., bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Dercsényi Mór. 1909, 657-8.
- 4564 Horatius levelei Paulovits Károly áttüztetésében. 1909, 658.
- 4565 Zsámboki Gyula, A görög művészet kiválóbb alkotásainak ismertetése. 1909, 659.
- 4566 Rákosi Viktor, A párisi gyujtogatók. 1911, 51-2.
- 4567 Scott Elliot, A primitív ember hajdan és most. Ford. Schöpplin Aladár. 1911, 242-3.
- 4568 A legújabb vasúti és hajózási térkép. 1911, 573-4.
- 4569 Az első magyar Goethe életrajz. Barabás Ábel: Goethe. 1911, 574.
- 4570 Ohquist János, A finnek művészete. 1911, 574-5.
- 4571 Ibsen „Vadkacsá”-ja magyarul. Ford. Mikes Lajos. 1911, 575.
- 4572 A szociálizmus alapvető tanításai. 1911, 575.
- 4573 Beöthy Zsolt írói arcképei. 1911, 576.
- 4574 Kemény Ferenc, A világbéke. 1911, 576.
- 4575 Malonyay Dezső, A magyar nép művészete. 1911, 576-7.
- 4576 Molnár Ferenc krónikái. 1911, 640.
- 4577 Mikszáth Kálmán utolsó novellái. 1912, 51-2.
- 4578 Maeterlinck a Magyar Könyvtár-ban. 1912, 52.
- 4579 Kleist magyarul. 1912, 175.
- 4580 Forel Ágoston, Korunk kultúrtörökvései. Ford. Fülöp Zs. 1913, 37.
- 4581 Wlassics Gyula, Múzeumok és könyvtárak. 1913, 41.
- 4582 Széchenyi eszmévilága. I. k. 1913, 245.
- 4583 Kant-breviárium. 1913, 307.
- 4584 Lhotzky Heinrich, Az emberiség jövője. 1913, 307.
- 4585 Az Izr. Magyar Irodalmi Társulat évkönyve. Szerk. Bánóczi József. 1913, 307.
- 4586 Palante G., A szociológia vázlata. 1913, 307-8.
- 4587 F. Paulsen, A filozófia jövő feladatai. 1913, 308.
- 4588 Vaday József, Svájci tanulmányok és a mi iskolai dolgaink. 1913, 361.

- 4589 *Deme Károly*, Cikkek, értekezések. 1913, 509.
 4590 *Bartók György*, Böhm Károly tana és személyisége. 1914, 103-4.
 4591 *Kemény Ferenc*, A békemozgalom jelene és jövője. 1914, 244.
 4592 *Gyulai Ágost*, A háború költészete. 1915, 589.
 4593 A háborús irodalomból. 1915, 589.

C. Hírek és adatok

- 4594 **I.**: Kant. 1904, 114-5.
 4595 —: Herder János Gottfried. 1904, 115-6.
 4596 **H. I.**: Adalék Spencer Herbert életéhez. 1904, 116-8.
 4597 **kf.**: Paedagogus Leiter Jakab. 1893, 558-9.
 4598 —: Képes levelezőlapok, mint az érzékiség terjesztői. 1900, 633-4.
 4599 —: Tiszteljétek a nőket! *Schiller*, Über den Einfluß des Weibes auf die Tugend des Mannes-ből fordítás. 1901, 509-10.
 4600 —: A névmagyarosításról. 1905, 422-3.
 4601 —: Az erkölcsi nevelés kongresszusainak köréből. 1928, 63.
 4602 **N.**: Értekezlet a paedagogiai folyóiratok ügyében. 1919, 164.
 4603 —: Évfordulót ünneplő intézetek. 1922, 129.
 4604 **x. y.**: Megjegyzés az iskolai értesítőkről. 1894, 286.
 4605 Értekezlet a magyar népdal ápolása és fejlesztése ügyében. 1892, 253-4.
 4606 A magyar népdal ápolása és fejlesztése. 1892, 312.
 4607 A Magyar Nyelvőr a tanítóknak. 1895, 132-3.
 4608 Ungária magyar-román szemle. 1895, 300.
 4609 Egy kis nyelvörködés. 1895, 359.
 4610 Milleniumi ajándék. 1895, 605-6.
 4611 Szabados Károly emléke. 1896, 303.
 4612 *Morvay Győző*, Magyarázó tanulmány „Az Ember tragédiájához”. 1896, 304.
 4613 Egyforintos Petőfi-kiadás. 1896, 471.
 4614 Pápai Károly irodalmi hagyatéka. 1896, 580.
 4615 *Toncs Gusztáv*, Mikes Kelemen élete. 1897, 115.
 4616 A hamburgi kertészeti és állatkiállítás. 1897, 348.
 4617 Petőfi-album. 1898, 61.
 4618 Nyelvörkalauz. 1898, 318.
 4619 Intézeti jubileum. 1898, 506.
 4620 *Szende Gyula*, Földrajz-statisztikai tabellák a föld összes államairól. 1899, 63.
 4621 Országos Zoologiai Társulat. 1899, 400.
 4622 *Br. Eötvös József* összes művei végleges kiadásának programja. 1900, 63-4.
 4623 Pályázat Eötvös J. élettrajzára. 1900, 285.
 4624 Antik helyesírás. Kath. Ped. 1900, 509-10.
 4625 Miniszteri rendelet. 1900, 510-1.
 4626 Uránia. Folyóirat. 1901, 59-60.
 4627 Magyar Filozófiai Társaság. 1901, 447.
 4628 Országos Képzőművészeti Tanács. 1901, 507.
 4629 A Magyar Paedagogia 100-ik füzet. 1901, 631.
 4630 Magyar Numizmatikai Társulat. 1902, 587.
 4631 A Magyar Paedagogia helyesírása. 1903, 446-7.
 4632 Nyelvtudományi Társaság. 1904, 59-60.

- 4633 A Magyar Nyelvőr kedvezménye. 1908, 59.
- 4634 Kant Prolegomenái minden lehető metafizikához, mely tudományként fog szerepelni. Ford., bevezetéssel ellátta *Alexander Bernát*. 1909, 45.
- 4635 Goethe, Faust. Ford. *Palágyi Lajos*. 1909, 45.
- 4636 Iparosok olvasótára. XV. évf. 4-5. sz.: „Hasznos olvasmányok.“ 1909, 372.
- 4637 Mikszáth Kálmán jubileuma. 1909, 608-9.
- 4638 Komjáthy Jenő. 1911, 189.
- 4639 A Magyar Paedagogia Új Könyvek rovata. 1914, 190.
- 4640 Az 1916. évi Zsebatlasz. 1916, 91.
- 4641 Osztrák tanulók Magyarorszáért. 1917, 303.
- 4642 Kérelem a munkatársakhoz. 1917, 590.
- 4643 Évfordulót ünneplő intézetek. 1922, 187-8.
- 4644 Új folyóirat. Napkelet. 1922, 188.
- 4645 Montessori-tanfolyam Rómában. 1930, 321.

VIII. MAGYAR PAEDAGOGIAI TÁRSASÁG

a. MEGALAKULÁS

- 4646** 1892, 117-9. Alakuló gyűlés.
1892, 120, 316. Alapító tagok.
1892, 124-8. A M. P. T. alapszabályai.
1892, 318-9. A M. P. T. ügyrendje.

b. ÉVI NAGYGYŰLÉSEK, ZÁRT ÜLESEK, ELNÖKSÉGI ÜLESEK

- 4647** 1892, 119 (z), 191 (e), 255-6 (e), 314-5 (e), 638-9 (e).
4648 1893, 128 (z), 176-7 (e), 177-191 (É), 192 (z), 336 (e), 392 (z), 560 (z).
Heinrich Gusztáv elnöki megnyitó beszéde. 177-83.
Tanárkérdés: fizetésrendezés, tanárok az OKT-ban, tanárképzés, a társadalom és a tanítók és tanárok. *ta*
Badics Ferenc titkári jelentése. 183-7.
4649 1894, 56 (z), 107-11 (É), 168 (z), 224 (z), 288 (e), 383 (z), 406 (z).
Badics Ferenc titkári jelentése. 107-110.
4650 1895, 76-7 (z), 77 (e), 137 (É), 224 (z), 300-1 (z), 366 (z), 493 (z), 659 (z).
Badics Ferenc titkári jelentése. 138-42.
4651 1896, 151-60 (É), 304 (z), 376 (z), 638-9 (z).
Heinrich Gusztáv elnöki megnyitó beszéde. 152-5.
Pestalozziról (születésének 1¹/₂ százados évfordulója); az ő idealizmusa vezessen a milleniumi tanügyi kongresszuson. *ta*
Demeczky Mihály titkári jelentése. 155-7.
4652 1897, 62 (z), 115-26 (É), 191-2 (z), 268 (z), 351 (z), 463 (z), 592 (z).
Heinrich Gusztáv elnöki megnyitó beszéde. 115-121.
A milleniumi tanügyi kongresszusról. Program a vkm. által megindított reformok számára. Nincs tanügyi közvéleményünk. *ta*
Demeczky Mihály titkári jelentése. 120-4.
4653 1898, 63 (z), 110-126 (É), 192 (z), 318 (z), 637 (z).
Heinrich Gusztáv elnöki megnyitó beszéde. 110-9.
A középiskolai tantervek revíziója. Tanárképzés. Eötvös-kollégium. Tanárok anyagi ellátása. Rangsor. Egységes jogosítás. *ta*
Kovács János titkári jelentése. 119-23.
4654 1899, 111-27 (É), 188 (z), 317 (z), 633-4 (z).
Heinrich Gusztáv elnöki megnyitó beszéde. 112-20.
A polgári iskola. Helye a közoktatásügy szervezetében. A polgári iskolai tanárok képzése. *ta*
Kovács János titkári jelentése. 120-5.
4655 1900, 140-58 (É).
Hegedüs István elnöki megnyitó beszéde. 141-51.
Az esztétikai nevelésről. *ta*
Kovács János titkári jelentése. 152-6.
4656 1901, 100-26 (É).

Erődi Béla elnöki megnyitó beszéde. 101-18.

A párisi világkiállításon való részvételünk. Párhuzam a francia és magyar közoktatási intézmények között. Tanulságok. *ta*

Kovács János titkári jelentése. 119-24.

4657 1902, 118-43 (É).

Verédy Károly elnöki megnyitó beszéde. 118-35.

Reformtörekvések a népoktatás terén. *ta*

Kovács János titkári jelentése. 137-41.

4658 1903, 108-28 (É).

Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde. 108-18.

A legsürgősebb mai magyar feladatok a pedagógiai irodalom terén: 1. Pedagógiai elméletünk tudományos rendszerbe foglalása: filozófiai alapvetés; a pszichológiai és szociális szempont szerves beillesztése a pedagógiai elméletbe; Herbart rendszerében való hiányok pótlása; a nevelés célja; az oktatás nevelő szerepe; didaktikai kérdések; a tananyag elvszerű kiszemelése. 2. Pedagógiai enciklopédia: az egész filozófiának és történetének, nemkülönben a pedagógiának és történetének köre a hazai nevelésügy összes mozzanatainak lelkiismeretes tekintetbe vételével. 3. Neveléstörténeti kimerítő és tudományos kézikönyv: eredeti forrásokból; az emberi gondolkodás általános menetének ismertetésével, az intézmények és alkotások rajzával, a gondolkozók egyéniségének jellemzésével; pedagógiai írók jó magyar fordítása; tájékoztatás a neveléstörténeti irodalomban; hazai mozzanatok gondos méltatása. 4. Monumenta Hungariae Paedagogica: hazai pedagógiai emlékeink gyűjtése (nyomtatványok, közkönyvtárak és levéltárak kéziratosa). *mt*

Kovács János titkári jelentése. 120-5.

4659 1904, 120-8(É), 188-90(e), 254-5(e), 318-20(e).

Kovács János titkári jelentése. 120-5.

Fináczy Ernő 1903 elnöki megnyitó beszédében foglalt program tárgyalása. Hozzászólnak: Kármán Mór, Heinrich Gusztáv, Hegedűs István, Erődi Béla, Kovács János, György Aladár, Kemény Ferenc. 188-90.

4660 1905, 105-28 (É), 250-5 (z), 446 (z).

Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde Az elméleti tanárképzésről. (I. 1868) 105-17.

Gyulai Ágost titkári jelentése. 117-24.

Kemény Ferenc indítványa: Nemzetközi Paedagogiai Kongresszus Budapesten 1906-ban. 126-8.

Vita *Kemény F.* indítványa fölött. Hozzászólnak: **Fináczy Ernő**, **Heinrich Gusztáv**, **Weszely Ödön**, **Kármán Mór**, **Kovács János**, **Waldapfel János**, **Nagy László**. 250-54.

Fináczy Ernő előterjesztése a magyar pedagógiai bibliográfia összeállításáról. Hozzászólnak: **Heinrich Gusztáv**, **Kemény Ferenc**, **Zsengeri Samu**. 446.

4661 1906, 113-136(É), 206(2).

Kármán Mór elnöki megnyitó beszéde Feminismus és paedagogia címen. (I. 547) 113-26.

Gyulai Ágost titkári jelentése. 126-34.

4662 1907, 117-28(É).

Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde (I. 1259).

Gyulai Ágost titkári jelentése. 118-26.

- 4663 1908, 118-28 (É), 576(2).
 Székely György emlékbeszéde *Szász Károlyról* (l. 443).
 Gyulai Ágost titkári jelentése. 120-6.
- 4664 1909, 122-33 (É).
 Erődi Béla elnöki megnyitó beszéde A londoni magyar kulturális kiállítás tanulságai (l. 2311) címen.
 Gyulai Ágost emlékbeszéde *Kiss Áron* fölött (l. 411).
 Gyulai Ágost titkári jelentése. 123-8.
 Gyulai Ágost: Jelentés a Brunswick Teréz grófnő életrajzára hirdetett pályázatról. 131-2.
- 4665 1910, 113-26 (É), 590-1 (e).
 Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde Az iskola feladata az erkölcsi nevelésben (l. 3796) címen.
 Gyulai Ágost titkári jelentése. 113-22.
- 4666 1911, 115-25 (É).
 Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde Az érettségi vizsgálat (l. 2606) címen.
 Gyulai Ágost titkári jelentése. 116-21.
- 4667 1912, 112-28 (É).
 Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde A latin nyelv tanításáról (l. 3252).
 Gyulai Ágost titkári jelentése. 113-21.
- 4668 1913, 170-85 (É).
 Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde A közoktatás nemzetközi kérdései (l. 1559) címen.
 Gyulai Ágost titkári jelentése. 171-8.
- 4669 1914, 111-23 (É).
 Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde *Pedagogia irodalmunk* (l. 531) címen.
 Fináczy Ernő megemlékezése *Rombauer Emil* elhunytáról. 111-2.
 Gyulai Ágost titkári jelentése. 112-9.
- 4670 1915, 219-34 (É).
 Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde Az iskolai felügyeletről (l. 2607) címen.
 Gyulai Ágost titkári jelentése. 220-9.
- 4671 1916, 128-38 (É).
 Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde *Eszmények és valóságok* (l. 532) címen.
 Gyulai Ákos titkári jelentése. 128-35.
- 4672 1917. 208-19 (É).
 Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde *Arany Jánosról* (l. 212).
 Gyulai Ágost titkári jelentése. 211-6.
- 4673 1918, 162-70 (É).
 Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde *Népoktatásunk alaptörvénye* (l. 213) címen.
 Gyulai Ágost titkári jelentése. 163-7.
- 4674 1919, 59-68 (É).

- Fináczy Ernő** elnöki megnyitó beszéde A középiskolák egységes jogosítása (l. 1561) címen.
Gyulai Ágost titkári jelentése. 59-63.
- 4675 1920, 86-95 (É).
Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde A tanügyi közigazgatás kellékei (l. 2608) címen.
Schneller István tiszteletbeli tag levele az elnökhöz. 86-8.
Gyulai Ágost titkári jelentése. 88-93.
- 4676 1921, 75-80 (É).
Schneller István elnöki megnyitó beszédet mond a középiskolai tanárképzésről.
Gyulai Ágost titkári jelentése. 75-9.
- 4677 1922, 86-94 (É).
Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde A középiskolai tanárképzésről (l. 1870).
Gyulai Ágost titkári jelentése. 87-91.
- 4678 1923, 23-30 (É).
Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszédet mond Petőfi emlékezete címen.
Gyulai Ágost titkári jelentése. 24-9.
- 4679 1924, 88-94 (É).
Fináczy Ernő elnöki megnyitó beszéde Az iskola egyéniségéről (l. 1265).
Gyulai Ágost titkári jelentése. 88-91.
- 4680 1925, 69-78 (É).
Mosdóssy Imre elnöki megnyitó beszédet mond az erkölcsi nevelésről.
Mosdóssy Imre indítványa *Fináczy Ernő* tiszteletbeli taggá és tiszteletbeli elnökké való választásáról. 69-70.
Gyulai Ágost titkári jelentése. 70-5.
- 4681 1926, 139-44 (É).
Kornis Gyula elnöki megnyitó beszéde Az első magyar egyetemes tanügyi kongresszus (l. 231) címen.
Gyulai Ágost titkári jelentése. 139-44.
- 4682 1927, 188-92 (É).
Kornis Gyula elnöki megnyitó beszédet mond Antik imperializmus Európa mai kultúrpolitikájában címen.
Gyulai Ágost titkári jelentése. 188-92.
- 4683 1928, 122 (É).
Kornis Gyula elnöki megnyitója A nagy nyári vakáció (l. 2499) címen.
Gyulai Ágost titkári jelentése. 22-7.
- 4684 1929, 151-60 (É).
Kornis Gyula elnöki megnyitó beszéde Kultúra és túlerhelés (l. 2890) címen.
Gyulai Ágost titkári jelentése. 151-60.
- 4685 1930, 180-90.
Kornis Gyula elnöki megnyitó beszédet mond Európa és Amerika kultúrpolitikája címen.
Gyulai Ágost titkári jelentése. 181-7.

4686 1931, 118-28 (É).

Négyesy László tiszteleti tag levele az Elnökséghez. 118-9.

Weszely Üdön elnöki megnyitó beszéde Legújabb áramlatok a neveléstudomány terén (l. 591).

Gyulal Agost titkári jelentése. 119-26.

c. FELOLVASÓ-, VITA- ÉS ÜNNEPI ÜLÉSEK.

4687 1892, 119, 315, 316, 518, 639-40.

Hozzászólások Szántó Sámuel, A kereskedelmi szakoktatás reformja (l. 2101) c. felolvasásához: Lengyel Sándor, Hegedüs Károly, Névay László, Suppán Vilmos, Heinrich-Gusztáv. 639-40.

4688 1893, 127-8, 191-2, 247, 336, 392, 512, 560.

Hozzászólások Váró Ferencnek, Az érettségi latin scriptum (l. 2640) c. előadásához: Hóman Ottó, Erődi Béla, Kármán Mór. 127-8

Hozzászólások Böngérfi János, A gyermek-, ifjúsági-, és népies irodalomról c. előadásához: György Aladár, Ágai Adolf, Ferenczy József. 191-2.

4689 1894, 56, 168, 224, 288, 383, 406.

4690 1895, 76-7, 223-4, 300, 365-6, 492-3, 655-8.

Hozzászólás Péterfy Sándor, Az 1848-iki első egyetemes tanítógyűlésről c. előadásához: Nagy László. 224.

Hozzászólások Peres Sándor, Fröbel alaki munkái (l. 35) c. előadásához: György Aladár, Hegedüs István. 492-3.

Hozzászólások Verédy Károly, Néptanítók Lapja (l. 2741) c. előadásához: Heinrich Gusztáv, Radó Vilmos, Kerékgyártó Elek. 656-8.

Hozzászólások Lázár Béla, Rhetorikai gyakorlatok a középiskolában c. előadásához: Fináczy Ernő, Heinrich Gusztáv, Hóman Ottó. 658.

4691 1896, 77-8, 227, 303-4, 372-375, 637-9.

Kerékgyártó Elek felolvas a Néptanítók Lapjáról (kivonat). 77-78.

Juba Adolf felolvas a női kérdésről (kivonat). 78.

Acsay Antal felolvas Aeneas Sylvius paedagogiájáról (kivonat). 372-3.

Hozzászólások Heinrich Gusztáv, Tételek az érettségi vizsgálatokról (l. 2610) c. előadásához: Kármán Mór, Szigetvári Iván, Ferenczy József, Molnár István, Radó Vilmos, Bokor József, Wagner Alajos, Négyesy László. 373-75.

Hozzászólások Somogyi Géza, A polgári iskolák reformja (l. 1600) c. előadásához: Gööz József, Lányi Ernő, Kerékgyártó Elek, Hegedüs Károly, Péterfy Sándor. 637-8.

4692 1897, 60-2, 190-2, 266-8, 348-51, 462-3, 589-92, 654-5.

Hozzászólások Veress Ignác, Román tannyelvű középiskoláink nevelési eszközeiről (l. 1312) c. előadásához: Kuncz Elek, Heinrich Gusztáv. 60-2.

Hozzászólások Neményi Imre, A népoktatási tanfelügyeletről c. előadásához (javaslatai 6 pontban): Halász Ferenc, Verédy Károly, Ember János, Heinrich Gusztáv. 266-8.

György Aladár, Orsz. tanítói nyugdíjalapról c. előadása (kivonat). Hozzászólások: Zichy Antal, Groó Vilmos. 248-50.

Hozzászólások Szigetvári Iván, A francia lycéek igazgatásáról

- (l. 2634) c. felolvasáshoz: Waldapfel János, Gyulay Béla, Hegedűs István, Balogh Péter, Böngérfi János, Heinrich Gusztáv. 590-2.
Hozzászólások *Waldapfel János*, Középiskoláink igazgatása c. előadásához: Szigetvári Iván, Demeczky Mihály, Balogh Péter, Wagner Alajos. 654-5.
- 4693** 1898, 62-3, 191-2, 317, 445-7, 571-2, 629-37.
Hozzászólások *Ferenczy József*, Főiskolai oktatásunkról c. előadásához: Waldapfel János, Szigetvári Iván, Léderer Ábrahám, Heinrich Gusztáv. 62-3.
Hozzászólás *Kerékgyártó Elek*, A népiskolai felügyeletről szóló felolvasásához: Lakits Vendel. 191.
Roboz József, Az iskola beszédhibái c. felolvasásából a határozati javaslatok. 317.
Hozzászólások *Balogh Péter*, Az egységes jogosítású középiskolai rendszer (l. 1539) c. előadásához: Heinrich Gusztáv, Waldapfel János, Demeczky Mihály. 445-6.
Vitatétel a polgári iskolák reformja tárgyában. A tételt bevezeti Kovács János. Hozzászólnak: Volenszky Gyula, György Aladár, Gööz József, Demeczky Mihály, Lád Károly, Verédy Károly, Király Károly. 632-7.
- 4694** 1899, 186-8, 316-7, 411-3, 569-73, 631-3.
Hozzászólások *Gyulay Béla*, A polgári leányiskolák reformja (l. 2006) c. előadásához: Szuppán Vilmos, Kerékgyártó Elek, Somogyi Géza, Kovács János. 186-8.
Hozzászólások *Heinrich Gusztáv*, A középiskolai tanárok képzése c. előadásához: Hódoly László, Waldapfel János, Heinrich Gusztáv, Wagner Alajos, Hegedűs István. 411-2.
Hozzászólások *Kovács János*, A tanítóképző tanárok képzéséről (l. 1882) c. előadásához: Nagy László, Kerékgyártó Elek.
Földes Géza, Szükséges-e külön tanterv az osztatlan elemi iskola számára (kivonat). Hozzászólások: Léderer Ábrahám, Somogyi Géza, Halász Ferenc, Lakits Vendel, Miklós Gergely, Böngérfi János, Ember János, Peres Sándor, Heinrich Gusztáv. 569-73.
Hozzászólás *Weszely Ödön*, A magyar írásbeli dolgozatokról (l. 3411) c. előadásához: Kerékgyártó Elek. 631-2.
Nagy László ismerteti a Wodianer-féle alapítványt. Hozzászólnak: Neményi Imre, Heinrich Gusztáv, Négyesy László. 632-3.
- 4695** 1900, 78-9, 222-3, 285-6, 573-5, 635-7.
Hozzászólások *Juba Adolf*, A gyengetehetségűek iskoláztatása (l. 2184) c. előadásához: Verédy Károly, Nagy László, Léderer Ábrahám, Kerékgyártó Elek, Hlatky, Hegedűs István, Heinrich Gusztáv. 78-9.
Heinrich Gusztáv megemlékezése *Schwarz Gyuláról* (kivonat). 222.
Nagy László és Péterfy Sándor indítványa a „Tanítók Háza”-ról. 222-3.
Kemény Ferenc javaslata Pálffy János gróf alapítványáról. 573-4.
Hozzászólás *Weszely Ödön*, A fogalmazás tanításának módszere (l. 3412) c. előadásához: Heinrich Gusztáv. 574-5.
Hozzászólások *Geöcze Sarolta*, A testi fenyték kérdéséről (l. 3797) c. előadásához: Weszely Ödön, Kerékgyártó Elek, Nagy László, Kovács János, György Aladár, Heinrich Gusztáv. 335-7.
- 4696** 1901, 61-2, 184-8, 317-9, 448, 575-6, 636-7.
Hozzászólások *Radó Vilmos*, A német nyelv a budapesti nép-

iskolákban (l. 3369) c. előadásához: Verédy Károly, Heinrich Gusztáv. 61-2.

Kőrösi Henrik felolvasása az elemi és középiskola közötti kapcsolatról (kivonat). Hozzászólások: Nagy László, Kovács János, Halász Ferenc, Bardócz Pál, Boga Károly. 184-8.

Hozzászólások **Kovács János**, A tanárok javadalmazásának rendszere elvi alapon (l. 2732) c. előadásához: Zsengeri Samu, Kovács János, Nagy László, Hegedűs István, Miklós Gergely, Heinrich Gusztáv. 314-9.

Hozzászólás **Kemény Ferenc**, A francia helyesírás és syntaxis reformja (l. 3295) c. előadásához: Erődi Béla. 576.

4697 1902, 205-6, 588-91, 647-8.

Hozzászólások **Csernátóni Gyula**, A szakfelügyeletről (l. 2595) c. előadásához: Heinrich Gusztáv, Tomcsányi János, Kovács János. 205-6.

Waldapfel János, Egyetemeink szaporításáról c. előadása (kivonat). 588-90. Hozzászólások **Kemény Ferenc**, Az ambidextriáról (l. 781) c. előadásához: Nagy László, Ferenczy József, Heinrich Gusztáv. 590-1.

4698 1903, 63, 190-1, 317-9, 653-4.

Hozzászólások **Schön József**, A gyöngyeelméjük iskoláztatásáról (l. 2204) c. előadásához: Verédy Károly, Nagy László, Ellenbach Mátyás. 317-9.

4699 1904, 61-3, 187, 254, 318, 448, 574-5, 637.

Hozzászólások **Békefi Remig**, A középiskolai tanárképzés (l. 1861) c. előadásához: Heinrich Gusztáv, Nagy László, Hegedűs István, Bartoniék Géza. 62-3.

Pályi Sándor ismerteti az Erzsébet Népakadémia működését (kivonat). 63.

4700 1905, 63, 187-8, 250-5, 445-6, 574-5, 634-5.

Erődi Béla előadása Amerikai tanügyi tapasztalatok címen (kivonat). 63. **Fináczy Ernő** megemlékezése Somlay Józsefről és Szász Károly ref. püspökről (kivonat). 574-5.

4701 1906, 60-1, 202-6, 272, 463, 589.

Hozzászólások **Schmidt Márton**, Az új érettségi utasítás (l. 2630) c. előadásához: Heinrich Gusztáv, Rombauer Emil, Fináczy Ernő.

4702 1907, 117, 186-89, 251-2, 314-20, 575-6, 632-5.

Kemény Ferenc indítványa a Békenap ügyében. Hozzászólnak: Migray József, Hegedűs István, Zsilinszky Mihály, Böngérfi János, Fináczy Ernő. 187-9, 251.

Hozzászólások **Dőri S. Zsigmond**, A paedagogiai kísérlet értéke (l. 779) c. előadásához: Kármán Mór, Nagy László, Fináczy Ernő, Ranschburg Pál. 252, 314-20.

Waldapfel János előadása Az iskolán kívüli oktatás címen (kivonat). 575-6. Hozzászólások **Kovács János**, A polgári iskola szükségessége (l. 1579) c. előadásához: Oldal János, Schack Béla, Kerékgyártó Elek, Waldapfel János, Böngérfi János, Fináczy Ernő. 632-5.

4703 1908, 60-3, 190-2, 253-6, 574-6, 619-22.

Waldapfel János, Az iskolán kívül való oktatás szervezetéről, tárgyairól és módjairól c. előadása (kivonat). Hozzászólások: Hegedűs István, Kármán Mór, Fináczy Ernő. 60-3.

Hozzászólások *Miklós Elemér*, Az irodalomtörténet tanítása a középiskolában (I. 3342) c. előadásához: *Beöthy Zsolt*, *Kármán Mór*, *Hegedűs István*. 190-2.

Somogyi Géza, A polgári iskola kérdéséhez című előadása (*Észrevételek Kovács János* előadásához. I. 1579; kivonat). Hozzászólnak: *Volenszky Gyula*, *Hortobágyi Antal*, *Sziklás Adolf*, *Kerékgyártó Elek*, *Somogyi Géza*, *Kármán Mór*. 253-6.

Fináczy Ernő megemlékezése *Kiss Áron* elhunytáról és *Beöthy Zsolt* születésének 60 éves fordulójáról. 574.

Hozzászólások *Szász Irén*, A módszer gyakorlása és előnyei a fonomimika fölött c. előadásához: *Fináczy Ernő*, *Nagy László*. 575-6.

Imre Sándor, A nevelés sorsa és a szocializmus c. előadása (kivonat). Hozzászólnak: *Hegedűs István*, *Fináczy Ernő*, *Nagy László*, *Waldapfel János*, *Munkácsi Kálmán*, *Székely György*. 619-22.

4704 1909, 62-4, 196-200, 264, 328, 610, 673-5.

Kemény Ferenc, Modern iskolaügyi áramlatok c. előadása (kivonat). Hozzászólnak: *Fináczy Ernő*, *Kármán Mór*, *Nagy László*.

Hozzászólások *Kelemen Ignác*, Reformtörekvések a természettudományi oktatás köréből (I. 3291) c. előadásához: *Fináczy Ernő*, *Kerékgyártó Árpád*, *Bozóky Endre*, *Pinkert Elek*. 196-8.

Hozzászólások *Sebestyén Károly*, Iskolai klasszikusaink erkölcsnevelő értékéről (I. 3803) c. előadásához: *Hegedűs István*, *Fináczy Ernő*.

4705 1910, 62-4, 187-90, 318, 363-4, 590, 654.

Fináczy Ernő üdvözlí *Kármán Mórt* Paedagogiai Dolgozatai megjelenése alkalmával (kivonat). 62.

Kármán Mór előadása Paedagogiai Dolgozatairól (kivonat). 62-3.

Hozzászólások *Geöcze Sarolta*, Az erkölcsi nevelés mint magyar nemzeti probléma (I. 1139) című előadásához: *Kondor József*, *Hegedűs István*, *Kerékgyártó Elek*, *Farkas (Faludi) Sarolta*, *Ember Sándor*, *Waldapfel János*, *Fináczy Ernő*. 187-91.

Kármán Mór A közoktatásügy politikai vonatkozásai c. előadásával (I. 1277) kapcsolatos indítványai. 363.

4706 1911, 62, 190, 255, 525-6, 591-2, 653-4.

Fináczy Ernő megemlékezése *Sebestyén Gyula* elhunytáról. 591.

Hozzászólás *Waldapfel János*, A gyakorló főgymnasiumról (I. 1614) című előadásához: *Fináczy Ernő*.

4707 1912, 111, 250-2, 320, 363, 592.

Goekler Lajos előadása A koncentráció mint didaktikai elv címen (kivonat). Hozzászólás: *Mosdóssy Imre*. 251-2.

Geöcze Sarolta előadása Erkölcsi nevelés a tanítóképzőben címen (kivonat). 320.

Polgár Gyula előadása Az akarat analysiséhez paedagogiai szempontból címen (kivonat). 363.

Hozzászólások *Jankulov Boriszláv*, Állampolgári nevelés (I. 545) c. előadásához: *Waldapfel János* és *Kemény Ferenc*. 592.

4708 1913, 64, 170, 254-5, 319, 372, 522.

- Hozzászólás *Kornis Gyula*, *Értékelmélet és paedagogia* (I. 554) című előadásához: **Fináczy Ernő**.
- 4709** 1914, 63-4, 110-1, 255, 319, 606.
Fináczy Ernő megemlékezése *Péterfy Sándor* és *Mayer Béla* elhunytáról. 63-4.
 Hozzászólások *Krammer József*, *Leányoktatásunk egységes szervezése* (I. 2014) című előadásához: *Somogyi Géza* és *Volenszky Gyula*. 255.
- 4710** 1915, 110-2, 219, 302-4, 381-2, 590-2, 654-6.
 Hozzászólások *Hegedűs István*, *A szabadoktatás lényege és módszere* (I. 2178) című előadásához: *Kemény Ferenc*, *Imre Sándor*, *Beöthy Zsolt*, *Jancsó Benedek*, *Berzeviczy Albert*, *Pályi Sándor*, *Répay Dániel*. 302-4.
Fináczy Ernő indítványa a háború hatásának tanulmányozásáról. A kérdés tanulmányozásával a Társaság az elnök ajánlatára *Imre Sándort* bizza meg. 381-2.
Fináczy Ernő bejelenti *Kármán Mór* váratlan elhunytát. 655.
Imre Sándor előterjeszti a háború és pedagógia kérdésében készített munkálatának főgondolatait. Javaslatai. 655.
- 4711** 1916, 92-6, 223, 382-3, 477, 600.
 Hozzászólások *Bozóky Endre*, *A tankönyvengedélyezésről* (I. 2961) c. előadásának javaslataihoz: *Fest Aladár*, *Zsengeri Samu*, *Négyesy László*, *Waldapfel János*, *Kemény Ferenc*, **Fináczy Ernő**. 93-6.
- 4712** 1917, 124-6, 375, 439-40, 591.
Mosdóssy Imre megemlékezése *I. Ferenc József* elhunytáról. 125-6.
- 4713** 1918, 162.
- 4714** 1919, 60-3, 126-58 (vitaülés).
Fináczy Ernő megnyitó beszéde. 60-2.
 A kritikus esztendő; *Bursics Ernő* elhunytá; *Imre Sándor* államtitkársága. Államsegély; a Folyóirat. *ta*
 Vita a középiskolai reformról. *Kemény Ferenc* előadó előterjesztése (I. 1572).
 Hozzászólások: *Bozóky Endre*, *Waldapfel János*, *Somogyi Géza*, *Fest Aladár*, *Málnai Mihály*, **Fináczy Ernő**, *Juba Adolf*, *Quint József*, *Hegedűs István*, *Körösi Sándor*, *Geöcze Sarolta*, *Gyomlai Gyula*. 126-59.
- 4715** 1921, 31, 47, 96-112 (vitaülés) 128-30, 175-6.
 Vita a közgazdasági és társadalomtudományi ismeretek tanításáról. *Geöcze Sarolta* javaslata. Hozzászólások: *Raffay Sándor*, *Gaal Jenő*, *Révy Kálmán*, *Barabás Endre*, *Concha Győző*, *Méhely Kálmán*, *Prohászka Ottokár*, *Stein-ecker Ferenc*, *Földes Béla*, *Bozóky Endre*, *Dékány István*, *Quint József*, *Somogyi Géza*, *Kádár Levente*, *Kemény Ferenc*, **Fináczy Ernő**. 96-112.
Fináczy Ernő beszéde *Jókai Mór* szobrának leleplezése alkalmából. 129-30.
Bardócz Pál előadása. *Montessori nevelési rendszere és módszere* címen (kivonat). 130.
- 4716** 1922, 33-64 (vitaülés), 124-8, 188-92.
 Vita a tanítóképzőintézetek új szervezetéről és tantervéről. *Wesely Ödön* előterjesztése (I. 1909). Hozzászólások *Kovács János*, *Urhelyi Alajos*, **Fináczy**

Ernő (l. 1869), Quint József, Kemény Ferenc, Juba Adolf, Tanfi Iván, Hidasi Sándor, Bardócz Pál, Suppán Vilmos, Bozóky Endre, Frank Antal, Scherer Sándor, Geöcze Sarolta. 33-64.

Fináczy Ernő megemlékezik IV. Károly elhunytáról. 126-7.

Fináczy Ernő beszéde Beöthy Zsolt elhunytá alkalmából. 127-8.

Schmidt Márton előadása A mai angol közoktatásügy néhány kérdéséről (kivonat). 128.

Pintér Jenő előadása A történelmi érzék és az iskolák címen (kivonat). 188-9.

Fináczy Ernő beszéde Gárdonyi Géza és Heinrich Gusztáv elhunytá alkalmából. 189-91.

4717 1923, 30-2, 73-8.

Fináczy Ernő elnöki megnyitója. 73-5.

A nevelésügy és a politika viszonya.

ta

Vita **Juba Adolf**, A középiskolai tornatanárok képzése c. előadásával kapcsolatban. **Juba Adolf** tételei. A vita eredménye, összefoglalta **Fináczy Ernő**. 75-6.

Imre Sándor beszámolója a debreceni Dóczy Imre-emlékünnepről. 78.

4718 1924, 61-4, 94-6.

Máday István, Az osztrák iskolareform c. előadása (kivonat). 61-2.

Éltes Mátyás, A nehézfejúek olvasástanítása c. előadása (kivonat). 62-3.

Fináczy Ernő indítványa Gyertyánffy István 90. születésnapja megünneplésére. 96.

4719 1925, 68-9, 78-80.

Kornis Gyula a Társaság nevében üdvözlí **Fináczy Ernő**t tiszteletbel' elnöki minőségében. **Fináczy Ernő** válasza. 79-80.

4220 1926, 64, 144, 192.

4721 1927, 72, 124-5 (ü), 192, 253.

Ünnepi ülés Pestalozzi halálának 100 éves évfordulóján. 124-5.

4722 1928, 64, 122, 192, 272.

4723 1929, 64, 151, 160, 288.

4724 1930, 64, 180, 190-4, 322.

Kornis Gyula üdvözlő beszéde **Fináczy Ernő** 70 éves születésnapja alkalmával. **Fináczy Ernő** válasza. 190-4.

4725 1931, 63, 119, 128, 224.

Kornis Gyula francia nyelvű üdvözlő beszéde Montessori Máriához.

Montessori Mária olasz nyelvű előadása A gyermek társadalmi helyzete címen (tolmácsolta Kiss József; kivonat). 63-4.

NÉVMUTATÓ

Jelek és álnevek

$\alpha + \beta$

A.	Arató Amália
Agathon	
A. Gy.	Avar Gyula
A. J.	Angyal János
Á. L.	Ágner Lajos
B. C.	Bognár Cecil
B. E.	Bozóky Endre
B. F.	Badics Ferenc (1893)
B. F.	Bihari Ferenc (1902)
B. G.	Burány Gergely
B. J.	
bn.	
B. P.	Balogh Péter
Cs. E., cs. e.	Császár Elemér
—cs—ő	Szűcs Ernő
Cs. J.	Csengeri János
Cs. Gy.	Csizik Gyula
Cz. A.	Czakó Ambró
D.	
E.	Erődi Béla (1901)
E.	Erdélyi Lajos (1916)
E. B.	Erődi Béla
eg., E. G.	Endrei Gerzson
E. K. L.	Eötvös Károly Lajos
eő.	
f., F., F. E.	Fináczy Ernő
G.	
G. S.	Geőcze Sarolta
G—s.	
Gy. Á.	Gyulai Ágost
Gy. B., gy. b.	Gyulai Béla
H. E.	Haraszti Emil
H. I.	Holzmann Ignác
hj.	Hajdu János
H. J.	Heinrich János
hs.	Hajdu János
i., I. S., i. s.	Imre Sándor
—i—s	Csengery János
I. J.	Imre József (id.)
I. L.	Imre Lajos
J	Jablonkay Géza
Janus	Csengery János
J. G.	Jablonkay Géza
Jy.	Jablonkay Géza

k.	Kovács János (1907)
k.	Kemény Ferenc (1928)
K. A.	Kováts Alajos
kb.	
K. B.	
K. E.	Kenyeres Elemér
K. F., kf.	Kemény Ferenc
K. G.	Kemény Gábor
K. Gy.	Kornis Gyula
K. I.	Kont Ignác
K. J.	Kovács János
K. M—a	Kálmán Miksa
K—n	Kelemen Ignác
K. R.	Kovács Rezső
K—y	Kemény Ferenc
L., L. J.	Lados József
L. Z.	Gálos Rezső
M.	
m.	
M. Gy., M. J. Gy.	Major J. Gyula
Mj.	Molnár József
N.	Négyesy László (1899)
N.	Nagy József Béla (1919—31)
N. I.	
N. L.	Négyesy László
N. S.	Nagyvinszky Sándor
—nt.	Quint József
—ny.	Kemény Ferenc
O. K.	Olasz Károly
P.	Cs. Papp József
p.	
Paullus	
P. B.	Petrich Béla
Pen.	
P. J.	Prochaska József
P. L.	Papp László
q.	
Q., Qu.	Quint József
r.	Imre Sándor
—r.	György Aladár
R—s.	Rácz Lajos
—r—s—t.	Kardos Albert
Sch—y.	Schuschny Henrik
S. I.	Schneller István
Spectator	
—s —s—	Gálos Rezső

Sz.	
sz.	
Sz. A.	Szücs Adolf
Sz. I.	Szabó Imre
Sz. K.	Szerényi Károly
Sz. Ö.	Szelényi Ödön
sz—s.	Sziklás Adolf
ta.	Tettamanti Béla
T. G.	Téglás Gábor
T. J., tj.	Téri József
Tm., T. M.	Teveli Mihály
T. R.	Tóth Rezső
T. Z.	Tóth Zoltán
U.	
v.	Vende Ernő
V. H.	Várkonyi Hildebrand
V. I.	Vida Imre
v. l.	Vayer Lajos
V. P.	Veress Pál
v. s.	Vida Sándor
V. S.	Várnai Sándor (1899)
V. S.	Vida Sándor (1911—1921)
w.	Weszely Ödön
W.	
w. i., Wi.	Weber István
w. j., wj., W. J.	Waldapfel János
W. Ö., Wy.	Weszely Ödön
x.	
x. y.	
x+y.	Kármán Mór
X. Y.	Kármán Mór
—y.	
—y. a.	
—y —z.	Kemény Ferenc

I. Cikkírók

- α+β 1536
 Acsay Antal 1, 2, 2955, 4691
 Agathon 3
 Agárdi László 1537, 2478, 3204
 Albert József 2881, 3205-7
 Alexander Bernát 400
 Alszegehy János 3208
 Alszegehy Zsolt 189
 Altenburger Adolf 2479, 3421, 4032-4
 Ambrus Ilona 1538, 3033, 3422-3, 3848, 4035
 Amicis, Edmondo de 2956
 Andor Károly 1240
 Angyal Dávid 2957
 Angyal János (A. J.) 58, 275, 1625-6, 2110-1, 2573, 2684
 Antal Géza 2382, 4268
 Apáthy István 3209
 Apponyi Albert gróf 2591
 Arató Amália (A.) 1993, 2381, 3849, 4267
 Arató Frigyes 232, 2015
 Arday Pál 1327-8
 Avar Gyula (A. Gy.) 593, 1012, 1326, 2743-4, 3420
 Ágner Lajos (Á. L.) 59, 594-9, 1013, 1099, 1153-4, 1241, 1329, 1469-71, 1627-31, 2028-9, 2479, 2513, 2745, 2894, 3034, 3424-31, 3736, 3804-6, 3850, 4036-42, 4270
 Badics Ferenc (B. F.) 403, 4648-50
 Bagyary Simon 3432
 Bakonyi Hugó 2514, 3210, 4043
 Bakos János 2160
 Balassa Brunó 60, 190, 600, 1792, 2112, 3433
 Balassa József 2203
 Ballai Károly 962, 2383
 Balogh Péter (B. P.) 460, 612, 1331-2, 1539, 1632, 1720, 2030-1, 2515, 2685, 3035, 3458, 3794, 3851, 4271
 Barankay Lajos 276, 522-3, 776, 1242, 1859, 3211
 Baranyai Erzsébet 601, 777, 814, 3852
 Baranyai Zoltán 3434
 Barcsa János 277, 3212-3
 Barcsai József 278-9
 Barcsai Károly 2745
 Barczán Endre 2161, 2513, 2882
 Bardócz Pál 3036, 4715
 Barla Jenő 3214
 Barla Szabó Titusz 43, 3215
 Bartalus István 2077
 Barthos Indár 2652
 Bartók György 61, 4448
 Bartók László 1243
 Bartos Fülöp 3216-9, 3435-7
 Batta István 3220-1
 Bálint Aranka 1994, 3222, 3853-4
 Bárány Gerő 524-5
 Bárczy István 1244
 B. C. (Bognár Cecil) 815
 Becker Hugó 3223
 Beke Manó 1540, 1860, 2305-6, 3038, 3224, 3855
 Beke Margit, Görögné 778
 Beksits Ignác 3856-7
 Belják Bernát 2958, 3225
 Benedek János 2723
 Benisch Arthur 191, 1245-9, 1325, 2480, 3226, 3858-60, 4044, 4449
 Benkő Imre 192
 Beöthy Zsolt 401
 Berzeviczy Albert 4, 193
 Beyer József 602-4, 816, 1155, 1330, 1916-23, 2210, 2895, 3438-44, 3807-8, 4045
 Békefi Remig 194-5, 402, 1861, 2078
 B. G. (Burány Gergely) 3795
 Bihari Ferenc (B. F.) 62, 605-10, 817-9, 1100-4, 1156-60, 1472-7, 1541, 1924, 2113, 2162, 2517-8, 2653-5, 3039, 3445-51, 3809-12, 4046, 4450-2
 Bihari F. Immanuel 5, 6, 63
 Bihari Gyula 3452
 Binder Laura 611
 Biró Imre 280, 1542, 1633, 2481, 2592
 Bittenbinder Miklós 1995-7, 2593, 3173, 3861

- Bitzó Sarolta 1478, 3453-5, 4047
 B. J. 4072
 Bleyer Jakab 3227
 bn. 3040
 Bóbita Endre 3135
 Bódiss Jusztin 3041-4, 3228-30, 3345, 3456
 Boga Imre 3503
 Bokor József 1134, 1543, 1762, 3862
 Bonkáló Sándor 1763, 3231, 3863
 Bonney S. Károly 2384
 Borbély Sándor, Ereos 2211
 Bozók Endre (B. E.) 404, 1862, 2594, 2959-61, 3037, 3232, 3457
 Böhm Dezső 2032, 2747
 Böngérfi János 1105, 1250, 3233, 4507
 Braunschvig Marcel 1089
 Buday József 820, 1251, 2079
 Buday Júlia, M. 64
 Bursics Ernő 3234
 Butler, Nicholas Murray 526

 Comenius 7
 Csáka Károly 2519
 Császár Elemér (Cs. E., cs. e.) 821, 3045, 4453-66
 Császár Mihály 65, 196, 281-2, 1793-4, 3864
 Csengery János (Cs. J., —i —s, Janus) 461, 1252, 1276, 1544, 1640, 1764, 1863-4, 2596, 2883, 2962, 2986, 3046-51, 3235, 3459-60, 3865-7, 4433-4, 4467-70
 Cserép József 1545, 2724, 2884, 3052, 3236, 3868
 Csernátóni Gyula 2595
 Csizik Gyula (Cs. Gy.) 3461-2
 Czakó Ambró (Cz. A.) 66, 4471
 Czakó Elemér 2307
 Czeizel János 197-8
 Czettler Jenő 2163, 3869

 D. 2597
 Dávid Lajos 199, 3237
 De Gerando Antónia 1091, 2003, 2728 3260
 Demeczky Mihály 2963, 3870, 4651-2
 Demek Győző 67, 985, 1333, 1546, 3053-8, 3238-9, 3463
 Dengi János 3240
 Deptner Tibor 2212
 Dezső Lajos 8-10, 613, 1547, 1865-6, 2080, 2964
 Dékány István 200, 527, 1548, 2965, 3241-3, 3871, 4435, 4472
 Déri Gyula 2482
 Dittler Ida Regina 1135
 Dóczi Imre 201-2, 478, 2966, 3059, 3244
 Donner Lajos 528, 822, 1925
 Dortsák Gyula 2598-9
 Dóri S. Zsigmond 614, 779
 Dreisziger Ferenc 3672

 Ellenbach Mátyás 2165, 2268
 Ellend József 203-4
 Ember István 68, 615, 1334, 1795, 3060, 3245-7
 Ember János 1253-5, 1335, 1551, 2166, 2483, 2600, 2725
 Endrei Ákos 205, 3061-2
 Endrei Gerzson (E. G., e. g.) 69, 406, 529, 616-9, 823, 1161-2, 1336-7, 1479-80, 1549-50, 1552-4, 1634-6, 2066, 2308-10, 2365, 2520-3, 2601-3, 2656, 2748, 2967-70, 3248, 3465-9, 3872-83, 4048-52, 4272
 eő. 1555
 Eötvös Károly Lajos (E. K. L.) 206, 1556, 2164, 2167, 2971
 Erdélyi Lajos (E.) 284, 824, 4473
 Ereos I. Borbély Sándor
 Erődi Béla (E., E. B.) 405, 1867, 2168, 2311, 3174, 3884, 4474-5, 4656, 4664, 4700
 Éltes Mátyás 207, 462, 620-2, 780, 825-7, 1163-4, 2169-72, 2213-25, 2269, 2366, 2896, 4053-4, 4718

 Faith Mátyás 2972
 Falk Zsigmond 2081
 Faltys Olga 829
 Faluhelyi Ferenc 72
 Fehér Géza 1998
 Fehér Jenő 3249
 Fejes Áron 3886
 Fekete Antal 1136, 1557, 2511, 2973

- Fekete József 2226, 2312, 2511
 Fekete Péter, H. 1106, 1927, 3063
 Felméri Lajos 3887
 Ferenczy József 1257-8, 2173
 Ferrière Adolf 530
 Fest Aladár 1558, 2726, 3250, 3888
 Fest Sándor 3251, 3889
 Fináczy Ernő (f., F., F. E.) 70-1, 73,
 208-14, 381, 407-8, 463, 531-3, 623-5,
 828, 963, 1090, 1256, 1259-65, 1411,
 1559-61, 1721-2, 1765, 1868-70, 1926,
 2067, 2082, 2386, 2484, 2604-8, 2974,
 3252, 3737-8, 3796, 3885, 3890,
 4055-8, 4273-82, 4595-5, 4658, 4660,
 4662, 4665-75, 4677-9, 4700, 4703,
 4705-6, 4709-10, 4714-9, 4724
 Focher László 830
 Fodor Márkus 1871
 Fornwald József 1928, 3470
 Földes Géza 2975, 4694
 Földváry Ferenc 2479
 Frank Antal 534-5, 626-7, 1165, 1465,
 1929, 2313, 2511, 3064, 3471-5, 4476
 Frankl István 11
 Friml Aladár 74, 628, 3476
 Fröhlich Károly 3065
 Fuchs K. 2727
 Fürst Aladár 3066, 3253-6, 3891

 G. 629, 1107, 1166-9, 2897, 3067, 3477-
 84, 3813-4, 4059
 Gaal Jenő 1137, 2314
 Gaál Mózes 3257-8
 Gabányi János 2114, 3259
 Galamb Ödön 3739
 Galauner Lujza 1999
 Ganyó Vilmos 2227, 2524
 Gál János 1637, 4060
 Gál Kelemen 215
 Gálos Rezső (L. Z., —s —s—) 12-3, 75,
 216, 236, 285, 324, 382, 1170, 1822,
 2083, 2095, 2124, 2749, 2976, 4061
 Gáspár Pál 2977, 3892
 Geiringer Pál 76
 Geőcze Sarolta (G. S.) 217, 536, 630,
 1138-9, 1872, 2000-2, 2315, 2485,
 2525, 2978, 3797, 3893-5, 4436, 4478,
 4707, 4715
 Gerevich Emil 3135
 Geréb József 409, 3068
 Gergely Adolf 2938, 3261
 Gergely György 1766
 Giesswein Sándor 3262
 Gockler Lajos 14, 537-8, 3263, 3896,
 4707
 Goldziher Károly 3069-70, 3264-7, 3485-
 8, 4062-4
 Goldziher Mária 15
 Gombóc Zoltán 3268
 Göllner Károly 2609, 2729
 Gömöri Sándor 539
 Gööz József 1562
 Görög Imre 3269
 Görögné I. Beke Margit
 Graf Jakab 3270
 Gragger Róbert 4477
 G-s. 1171, 1963
 Gulyás József 7
 Guttenberg Pál 2174, 3271, 3897-8
 Gyertyánffy István 169, 218, 1873, 2386
 Gyomlay Gyula 410
 Györfly Imre 2511
 György Aladár (—r.) 1373, 1563, 2175,
 2245, 2318-9, 4692
 Györi Vilmos 1564
 Gyulai Aladár 831, 1014, 1638, 2657,
 4285
 Gyulai Ágost (Gy. Á.) 16, 286-7, 411-2,
 479, 631, 764, 2526, 2750, 4286,
 4479-83, 4660-86
 Gyulay Béla (Gy. B., gy. h.) 219, 1266,
 2004-6, 2176-7, 2270, 2316-7, 2793,
 2885-6, 3899-901, 4283-4
 Gyürky Ödön 17

 Habán Mihály 3272
 Hajdu János (hj., hs.) 78, 288, 632,
 1015, 1338, 2527, 2898, 3489, 4067
 Hajnóczy R. József 220, 1267-8
 Halász Ferenc 1269
 Hamvai Erzsébet 77, 633
 Hancsókné I. Wolkenberg Ilona
 Haraszi Emil (H. E.) 1565, 2115, 3902
 Harmos Sándor 2751, 3273-4
 Harraoh József 2084-6

- Havas Adolf 289, 4065
 Hegedűs István 2178-9, 3275-6, 4655
 Heinrich Gusztáv 1767-9, 1874, 2320, 2610-1, 2979-83, 3071, 4648, 4651-4, 4695
 Heinrich János (H. J.) 413, 634, 1639, 2087-8, 2116, 4066
 Hellebrant Árpád 765
 Heller Bernát 3903-4
 Herodek Károly 2180-1
 Héber Bernát 3798
 Himpfner Béla 3905
 Holló István 1270
 Holzmann Ignác (H. I.) 986, 4596
 Hóman Ottó 1875
 Hornischek Henrik 3277
 Hornyánszky Gyula 79
 Horvay Róbert 987, 1016-8, 3906
 Horváth Cyrill 18, 414
 Horváth Jenő 2984
 Horváth Károly 1019, 1108, 2528, 2899-900, 3490-99
 Husz Ödön 221, 3278
 Huszti József 80, 415
- Imre József (I. J.)** 1020, 1770, 2658
Imre Lajos (I. L.) 416, 540, 637, 1021, 1109, 1172, 2182-3, 2229, 2486, 2530, 2887, 3073, 3907, 4069
Imre Sándor (i., i. s., I. S., r.) 81, 222-6, 290-5, 383-4, 417, 464-5, 541-4, 599, 635-6, 638-41, 646, 662, 690, 832-4, 964, 988, 1140, 1173-4, 1271-5, 1339-41, 1481-2, 1566-7, 1640-1, 1723-4, 1771, 1823-6, 1876, 1930, 2007, 2033-5, 2228, 2230, 2271, 2321-2, 2387-8, 2480, 2487-91, 2529, 2531-5, 2574-6, 2612, 2686-7, 2752-4, 2794, 2901-2, 2985, 3072, 3500-1, 3740, 3908-10, 4056, 4068, 4070-8, 4287-94, 4437, 4484, 4703, 4710, 4717
Incze Béni 3074-5
- Jablonkay Géza (J., J. G., Jy.)** 835-9, 1342, 2232, 3815
 Jacobi Károly 82
 Janicssek József 3279-81
- Jankovich Béla 418
 Jankulow Boriszláv 545
 Jámbor György 2613, 3911-2
 Jeszenszky Sándor 3282
 Juba Adolf 840, 989-91, 1022-3, 2008, 2184-7, 2323-4, 2614-6, 2659, 3283, 3502, 3913-6, 4691
 Juhász József 2511
 Juvansz Ireneusz 841, 2231
- Kaiblinger Fülöp** 1642, 2325, 3284, 3503-4, 3917, 4082
Kalmár Elek 2987
 Kardeván Károly 2988-9, 3285
 Kardos Albert (r-s-t.) 419, 3076, 3286, 3605, 3918, 4486
 Karl János 83, 3077, 3505-13
 Karl Lajos 84-5, 842, 1568, 1772-3, 2036, 3287, 3919-21, 4034, 4083-91, 4299
 Kastner Jenő 296, 1931
 Katonáné I. Thuránszky Irén
 Kállai Ernő 2326, 2903, 3922
 Kálmán Miksa (K. M-a) 1877, 2327, 2617, 2990, 3078, 3288, 3514-5, 3923, 4335
Kármán Elemér 1141, 2188
Kármán Mór (X. Y., x+y) 546-7, 1010, 1142, 1152, 1277, 1618, 1878-9, 2009, 3924, 4661, 4705
Kárpáti 3233
Kb. 3079
K. B. 3925
Kelemen Béla 466, 3080-1
Kelemen Ignác (K-n.) 19, 99, 642, 657-8, 843-4, 859-66, 1035-6, 1112, 1185-6, 1278, 1353, 1416-9, 1486, 1569, 1651-4, 1729, 1829, 1936-7, 2040-1, 2070, 2119, 2137-8, 2238, 2395, 2536, 2545-6, 2618, 2664-5, 2692, 2760, 2907-11, 2942, 3289-91, 3516-9, 3533-41, 3749-50, 3818-20, 3926-7, 4137-55, 4336-45, 4487
Keleti Adolf 3292
Kemény Ferenc (k., K. F., kf., K-y., -ny, -y -z) 20-2, 26, 87, 91-6, 98, 170-2, 227-8, 297-8, 300-1, 385-7, 468, 548-9, 552-3, 643-4, 646-56, 766,

- 781, 845-6, 852-5, 965, 992-6, 1024-34, 1071-3, 1110-11, 1175-84, 1228-9, 1279-82, 1343-8, 1350-2, 1356, 1389, 1412-5, 1466, 1483-4, 1524, 1570-4, 1643-9, 1727-8, 1797, 1827, 1932, 1934, 1964, 2068, 2089, 2117-8, 2189, 2236, 2272-4, 2328-31, 2334-8, 2367-73, 2389-94, 2396, 2492-6, 2537-43, 2577-81, 2619-22, 2660-3, 2688-91, 2755-6, 2758-9, 2795-8, 2888-9, 2905-6, 2939-41, 2991-2, 2994-6, 3082-90, 3175-6, 3293-7, 3299-301, 3520-23, 3526-30, 3742-7, 3816-7, 3928-38, 3940-8, 4057, 4085, 4087, 4092-102, 4108-31, 4295-8, 4302-29, 4438, 4488-93, 4597-601, 4660, 4695, 4704
- Kemény Gábor (K. G.) 23-5, 1485, 2039, 2069, 2544, 3531, 3748, 3939, 4103, 4132-6, 4330-2
- Kemény István 299, 2904, 4104
- Kemény Xavér Ferenc 3524
- Kempelen Attila 782
- Kenyeres Elemér (K. E.) 86, 88, 467, 530, 550-1, 645, 847-9, 1349, 2037, 2235, 2332, 3525, 4105-7, 4300-1
- Kereszty István 89, 850
- Kerekgyártó Elek 2010-2, 2333, 2730, 4691
- Kerekgyártó Ilona 1467, 2013, 2993
- Kenényi Károly 1796, 1933, 3298
- Kéri Hedvig 851
- Kéz Andor 90, 2038, 2757
- Kilián Zoltán 2497, 2511, 2731, 3302
- Kindlovics Pál 3532
- Király György 3303
- Király Pál 1283
- Kirchner Béla 2090, 2799, 4334
- Kirschenheuter Ferenc 2237
- Kisparti János 229, 420, 1575, 1798, 1935
- Kiss Áron 169, 2386
- Kiss Margit 857-8
- Klebensberg Kunó gr. 421
- Klimó Mihály 3078
- Kneiszl Emil 3542
- Kohlbach Bertalan 1576, 2339, 2997, 3304-6, 3949
- Kollmann Gyula 3307
- Kolumbán Samu 3308
- Komáromy Lajos 1113, 2042, 3091, 3543
- Konrádi Dániel 1037
- Kont Ignác (K. I.) 100, 1774, 1880, 1828, 3950, 4015, 4333
- Kornis Gyula (K. Gy.) 27-8, 101, 230-1, 422-3, 554-5, 659-61, 856, 867-70, 1284, 1577, 1775, 2340, 2498-9, 2547, 2890, 2912, 3092-3, 3309, 3544-5, 3951, 4494-6, 4681-5, 4719, 4724-5
- Koszó János 3310
- Kovács Dezső 2623
- Kovács János, Budapest (K. J., k.) 302, 1227, 1285-7, 1354, 1578-9, 1650, 1725-6, 1881-3, 2091, 2120-1, 2233, 2341-2, 2500, 2732, 3094-6, 3311, 3741, 4079-81, 4439, 4485, 4497-8, 4653-9
- Kovács János, Erzsébetváros 783-4, 2891
- Kovács Rezső (K. R.) 997-1002, 1038-9, 1074, 2343, 3312, 3952, 4346
- Kováts Alajos (K. A.) 303, 599, 636, 1288-90, 1355, 1580, 1884, 2234, 2344, 2511, 3313
- Kováts S. Sándor 3314
- Kozma Gyula 3097
- Kőrösi Henrik 424-5, 2345-6, 2998, 3315-6, 3953-4, 4696
- Kőrösi Sándor 1581, 3317-8, 3799, 3955
- Kövesi Lajos 3319
- Köveskúti Jenő 2511
- Krammer József 232, 785, 1291, 2014-5
- Krausz Sándor 556
- Krécsy Béla 1292, 3956
- Krisztics Sándor 2239
- Kristóf György 233, 304, 1293, 2190
- Kugel Sándor 1655, 2122, 3320
- Kuncz Elek 1582
- Kundt Ernő 2347, 3957
- Kurucz Gyula 2624, 3958
- Lados József (L., L. J.) 639, 662, 871, 1357, 2191, 3546-7
- Lajos Mária, Woyziechowskyné 102, 1938
- Lakatos Pál 872, 2511

- Lakits Vendel 234
 Lasz Samu 3321, 3959
 Latkóczy Mihály 103, 2348, 3098, 3960
 Laurentzi Vilmos 3322
 Láczer István 2092, 2123, 2913, 3323,
 3548, 3961, 4156-9
 Lád Károly 1583-4
 Láng Nándor 1092
 Lányi Ernő 3099
 Lázár István 2733
 Lázár Szilárd 104-6, 786-7, 873-80, 1114,
 1656, 2240-1, 2666, 3324, 3962, 4160
 Lechner Károly 788, 2625
 Lechner László 3963
 Lechnitzky Gyula 1294, 1358, 2501
 Lengyel Sándor 2093-4
 Lersch Ernő 2761-2
 Léber Gyula 2139, 2397
 Léderer Ábrahám 557, 2192
 Littke Aurél 3325
 Loczka Alajos 526, 1585, 3964-5, 4499
 Loisch János 3549-50
 Lósy József 4500
 Lotz Frigyes 558, 1295
 Lukács György 426, 1003
 Lukacsics Pál 235, 1776
 Lux Gyula 881-2, 1586, 1885, 2398,
 3326-8, 3551-2, 3966-7

 M. 1359, 3100, 4161
 m. 1115-6, 1525
 Madzsar Gusztáv 3101-2
 Madzsar Imre 237-40, 1296-7, 3329-30
 Magyary Zoltán 1777
 Mahler Ede 29
 Major J. Gyula (M. Gy., M. J. Gy.)
 3107, 3331, 3555
 Major Károly 663-4, 1187-8, 1487, 3821
 Majtényi Károly 3332
 Makkai Sándor 3553
 Marczali Henrik 241
 Marczinkó Ferenc 305, 559
 Margitai József 1587
 Markusowszky Sámuel 3333
 Marmula János 427, 1298
 Marót Károly 560-1, 883, 2016, 2999,
 3334, 3800
 Martos Nóra 3335, 3968

 Matthaidesz György 30
 Mattyasovszky Kasszián 3336
 Mauritz Rezső 1588
 Mayer János 1189, 3822
 Máday István 884, 2193, 2349, 2626,
 4718
 Málly Ferenc 1589, 3969
 Málnai Mihály 107, 306, 1190, 1886,
 1939, 3103, 3337
 Márer Erzsébet 4162
 Márki Sándor 242, 428, 1778, 3338
 Márkos Albert 3339
 Mársits Rozina 2194
 Máthé György 3104
 Mátrai Ferenc 3000
 Mátrai Rudolf 3970
 Mázy Engelbert 562, 1143, 1799, 1940,
 3340
 Medgyesi János 3001
 Megyery Károly 2511
 Melczér Gusztáv 3105, 3554
 Meller Simon 3341
 Méhely Lajos 3106
 Mihály Gábor 2511
 Mika Sándor 307, 1360
 Miklós Elemér 2734, 3342
 Miklóssy István 563
 Miskovits Ferenc 3343
 Mitrovics Gyula 564, 665-6, 1361, 1887
 Mj. (Molnár József) 1657
 Mohar József 1888
 Molecz Béla 3002
 Molnár István 3344-5
 Molnár Oszkár 108, 885, 1889-91, 2479,
 3346
 Montessori Mária 4725
 Moravcsik Gyula 4501
 Morvay Győző 886, 2627, 2892, 3108,
 3347-9, 3801-2, 3823
 Mosdóssy Imre 429, 565, 2502, 4680,
 4712
 Mouđry Hugó 2043, 3556
 Munkácsy Kálmán 1658

 Nagy György 2195
 Nagy István 1590
 Nagy József, Budafok 1193
 Nagy József, Pécs 309, 1779, 1893

Nagy József, Vác (Nagy L. József)
1892, 3752, 4350

Nagy József Béla (Gy. Nagy József,
Nagy József Székesfehérvár, Nagy
József, N.) 31-2, 109-13, 308, 480,
566-7, 667-74, 887-8, 1040-1, 1089,
1117, 1144, 1191-2, 1194, 1362-6,
1488-9, 1526, 1659, 1800, 1941, 1965,
2044, 2140, 2374, 2503, 2693, 2763,
2914-5, 3003-5, 3109, 3350-2, 3558-
69, 3570-2, 3751, 3971-9, 4089,
4163-78, 4347-9, 4440, 4502-5, 4602-3

Nagy Lajos, Sassi 568

Nagy László 430, 789, 872, 962, 2383,
2735, 4695

Nagy Pál 3110

Nagy Sándor 2511

Nagy Zsigmond 1591, 3980

Nagyvinszky Sándor (N. S.) 675, 3112,
4508

Nádai Pál 889-90, 1093-5, 1118, 1195,
1660, 2916, 3353, 3981, 4179

Nánay Béla 569-70, 2017, 2045, 2504-5,
3006

Nemesné M. Márta 676, 2375

Neményi Imre 310, 431, 1367

Négyesy László (N., N. L.) 243, 432-3,
677-8, 3111, 3557, 4441-2, 4506,
4686

Németh Sámuel 1325

N. I. 4180

Nógrády László 872

Noszlopi László 2548

Novy Ferenc 1592

Oberle Károly 3573

O. K. (Olasz Károly) 1661

Olay Ferenc 3007, 3982

Oláh Béla 3113

Otrok Mihály 2018, 2629, 3114, 3354-5,
3983-4

Ottó József 1004, 3356, 3985

Ozorai Frigyes 114-8, 311-4, 469, 679-
80, 790, 891-4, 1042, 1196-1200,
1490-1502, 1662-8, 2046, 2242, 2549-
52, 2667-8, 2917-9, 3115-7, 3574-97,
3824-9, 4165, 4181-7, 4509-12

Öreg János 1669

p. 681, 967, 2399

Padányi Andor 1299

Palágyi Lajos 3357-8

Pap Károly 3118

Papp Dezső 1593, 3986-7

Papp József, Cs. (P.) 33, 1300, 1670,
2956, 3988-9, 4083, 4086, 4188-9,
4443

Papp László (P. L.) 599, 1201, 3598,
4194

Papp Zoltán 1368, 4190

Paszlawszky József 3106

Pauler Ákos 34, 173, 571-2, 895-8, 1043,
1096, 1145, 3119, 4085, 4191-2, 4513

Paullus 434

Paulovits Károly 1594

Pályi Sándor 2196-7, 2243, 2350-1,
3990-1, 4193, 4699

Pechány Adolf 938

Pekár Károly 791-3, 899-900, 1894,
3992, 4523

Pen 682

Peres Sándor 35, 2198, 3359-60

Pethe Ferenc 1005

Pethes János 244, 794-5, 1895, 2352-3,
3361, 3993-5

Petrich Béla (P. B.) 683, 1369, 1671,
2047, 2764, 2920

Petz Gedeon 3008

Péché Aladár 1595-6

Péter János 36

Péterfy Sándor 4695

Philipp Kálmán 435, 3120, 3362-4, 3996

Pintér Jenő 315, 1801, 1942, 3365, 4716

Pirchala Imre 2629

Pitroff Pál 3366

P. J. (Prochaska József) 2921

Polgár Gyula 796-7, 901-3, 1119, 1896,
3599, 3997, 4085, 4707

Popovics Iván 1672, 3009, 4195

Posch Árpád 3121, 3367, 3753

Posch Jenő 798

Prohászka Lajos 37-8, 119, 245, 436,
573, 684-5, 1301, 1370, 1673, 1802,
4514-5

Pruzsinszky János 3368

Puhr Ferenc 3600
Putnoky Miklós 3998

q 2736

Quint József (-nt., Q., qu.) 316-7, 686-9,
966, 1006, 1371-2, 1503, 1897-8,
1943-5, 2199, 2244, 2354-5, 2400,
2765-7, 2922-3, 3010-2, 3122-3, 3601-
2, 4196, 4351

Radák Olga 318, 2048-9, 2200-1, 2376
Radnóti Dezsőné 2479
Radó Vilmos 1899, 2019, 3369, 4444
Rajner Ferenc 437
Rakodczay Pál 3370
Ranschburg Pál 799, 904
Ravasz Árpád 1146, 3371
Rácz Gyula 319, 2506
Rácz Lajos (R-s.) 39, 120-4, 320-2, 549,
574, 905-7, 2582, 4352, 4516
Relkovic Neda 1202, 4197
Reményi Ede, ifj. 3372
Rédei Kornél 800, 2737
Révay József 1803, 3603, 4198
Révayné I. Zuber Marianne
Révész Géza 801-2
Rieger Rikárd 1674, 3604, 4199
Riegler Ernő 2553, 4200
Roboz József 2202-3
Rombauer Emil 246, 1597, 3013
Rupp Kornél 4517

Sadler Mihály 3373
Sassi I. Nagy Lajos
Sáfrány Lajos 803, 3374
Schack Béla 438, 4201
Schmidt József 4518
Schmidt Mária 3375
Schmidt Márton 804, 1147, 2377, 2630-
1, 2669, 2738, 3999, 4202, 4519, 4716
Schneider Erzsébet 2924
Schneller István (S. I.) 40-1, 247, 388,
575-6, 1598, 1780-2, 1900-1, 4000,
4675-6
Schöber Emil 3014, 3376-7
Schön József 125, 323, 1374, 1902,
2204, 2246-7, 2768, 3378, 3606, 4203
Schuschny Henrik (Sch-y) 1007, 1044,
2050

Schwicker Brunó 3607
Sebestyén Gyula 1302, 1903, 3124-5
Sebestyén Károly 3803
Sebestyénné I. Stetina Ilona
Seemayer Vilbald 4525
Seidl Sándor 3379
Seprődi János 2096, 3380
Simkó József 2356, 3381
Simon Gábor 1599
Sipos András 2511
Snasel Ferenc 1375, 2097
Sólyom János 481
Somogyi Géza 42, 805, 1303-5, 1600-2,
1783, 2051, 2357, 2384, 3015, 4001-8,
4204, 4353, 4703
Somogyi József 577, 1376-7
Sós Ernő 3126-30, 3608-10
Spectator 908
Spitkó Lajos 1904
Staud János 3382
Stetina Ilona, Sebestyénné 248, 439-40,
2020-1
Stumpf Mariska 3016
Suppan Vilmos I. Szuppán
Suszter Oszkár 327, 578, 691, 1603,
2099-100, 3383, 4520
Sz. 483
sz. 482
Szabó Dezső 4521
Szabó Ernő 3384
Szabó Ignác 909, 4522
Szabó Imre (Sz. I.) 1905, 2127
Szabó Károly 2632
Szabó László 806, 2739, 4009
Szabó Péter 389, 3385
Szandtner Pál 1784, 4010
Szántó Eleázár 2633
Szántó Kálmán 1325
Szántó Károly, F. 3386
Szántó Sámuel 2001-3, 3387-8
Szász Károly 2507, 4445
Szedlacsek Lajos 44, 1008-9
Szelényi Ödön (Sz. Ö.) 45-50, 126-36,
140, 249-53, 328-36, 354, 442, 470,
579, 692-701, 910-1, 1203-4, 1378,
1504, 1699, 1804-6, 2052, 2128, 2925-
6, 4205-8
Szemere Samu 51, 580, 807

- Szentesy Béla 2104
 Szent-Gály Gyula 3612
 Szentirmai Imre 3389
 Szepesi János 2022
 Szerényi Károly (Sz. K.) 337, 3136, 3613
 Széchy Ákos 1306
 Széchy Károly 3131
 Székely György 137-8, 443, 581-2, 702, 808-9, 912-6, 968, 1148-50, 1205, 1604, 1675, 3017, 3017, 3132-3, 3614, 4209, 4523, 4663
 Székely Ilona 444, 2023
 Székely István 139, 3390
 Székely Ödön 254
 Szigetvári Iván 2634, 4011
 Szijártó Miklós 3134-5
 Szilády Zoltán 2205, 3391
 Szirtes Ignác 2358, 3392
 Szitnyai Elek 583, 917-8, 3018
 Szobolovszky István 2206
 Szöllősi István 1307, 2740
 Szóts Gyula 471, 2248, 3019, 3137, 3615-6
 sz-s. (Sziklás Adolf) 1379, 2401, 2800
 Sztérényi Hugó 3617-8, 4524-5
 Szuppán (Suppan) Vilmos 325-6, 441, 2098, 2105-6, 2125-6, 2320, 2359, 4012
 Szűcs Adolf (Sz. A.) 3038, 3393, 3611, 3619
 Szűcs Ernő (-cs. -ő.) 283, 2769, 4526
 Szviezsényi Zoltán 3394

 Takács György 1308
 Tarczay Erzsébet 255, 1309
 Tas Ferenc 3620
 Tas József 3020, 3138, 4013, 4211
 Tavaszy Sándor 703
 Tettamanti Béla (ta.) 584, 1380, 1946-7, 4210, 4212, 4527
 Teveli Mihály (T. M., Tm.) 52, 141-4, 338, 636, 704-8, 919, 925, 1120, 1206, 1381-2, 1676-9, 1682, 2479, 2554, 2556-7, 2635, 2670, 2770, 3139-40, 3145, 3395, 3621, 3630, 3830, 4213-5, 4222-3
 Tews J. 1279
 Téglás Gábor (T. G.) 256, 715, 924, 1310, 1605, 1906, 4014
 Téti József (T. J., Tj.) 145-7, 339, 636, 709-14, 920-3, 1045-6, 1207-9, 1311, 1383-4, 1680-1, 1807, 2555, 2636-7, 2671, 2927, 3141-2, 3396, 3622-9, 3831, 4015-20, 4058, 4063, 4073, 4083-4, 4089, 4113, 4165, 4184, 4192, 4216-21, 4354-6, 4528
 Theisz Gyula 3397
 Thuránszky Irén, Katonáné 445
 Timár Pál 3243-4
 Tokody István 2511
 Toncs Gusztáv 257, 716, 1948, 2638, 3021, 3398-9
 Tóth Gézané 3631
 Tóth József 1420
 Tóth Rezső (T. R.) 3022-3
 Tóth Sándor 3146-7, 4529
 Tóth-Szabó Pál 148, 340-1
 Török Arthur 1421, 2360, 4021, 4357
 Török István 258-64, 2024-5, 3632
 Török Pál 2639
 Trócsányi Dezső 53
 T. Z. (Tóth Zoltán) 2275

 U. 3633
 Urhegyi Alajos 3634-5

 Vadász M. Elemér 1785-6, 3400
 Vajda (Weiller) Gyula 232, 2015, 3636-7
 Varga Lajos 1907
 Varga Ottó 3124, 3401
 Váczy János 3148
 Váangel Jenő 2361, 3638, 4525
 Váradi József 342-4, 717-8, 1683-8, 2249-50, 4224-5
 Várkonyi Hildebrand (V. H.) 446, 926-9, 933-4, 4530
 Várnai Sándor (V. S.) 268, 810, 2893, 4022
 Váró Béni 3149
 Váró Ferenc 265, 2640, 3402
 Velledits Lajos 266, 3024
 Vende Ernő (v.) 1527, 2107, 2641
 Veress Gábor 1606, 4023
 Veress Ignác 1312
 Veress Pál (V. P.) 2252, 4531
 Veress Vilmos 3403

- Verédy Károly 447-8, 1313-4, 1607,
2108, 2207, 2642, 2741, 3025, 4024,
4657
- Végh János 267
- Vértés 3404
- Vértés Lajos 811
- Vértés O. József 812, 930-32, 1047,
2208, 2251, 2511, 4226
- V. I. (Vida Imre) 1787, 4025
- Vida Sándor (V. S., v. s.) 719-21, 935-6,
1097, 1121, 1210, 2402, 2558-9, 3639,
4358, 4532
- Vietórisz József 1608
- v. I. (Vayer Lajos) 1730
- Volenszky Gyula 1584, 1609-10, 2109
- Vugrincsis Ferenc 345
- W. 937, 1211
- Waermer Erzsébet 4026
- Wagner Alajos 3150, 3640
- Waldapfel János (W. J., w. j., wj.)
54-7, 149-61, 164, 174, 269-72, 346-53,
390-1, 449-53, 472-3, 585-7, 592,
722-34, 736, 938-45, 1048-56, 1058-9,
1098, 1122-3, 1151, 1212-4, 1315,
1385, 1387-8, 1422, 1468, 1505-11,
1611-4, 1689-98, 1788-90, 1908, 1949-
50, 1966, 2253-4, 2643-4, 2672-3,
2928-9, 3026, 3151-4, 3405-8, 3641-
71, 3832-6, 3839, 4027, 4227-33,
4236-7, 4446, 4533-6, 4697, 4702-3
- Walló Albert 1615, 4028
- Walthér Béla 2645
- Weber Arthur 354, 1699
- Weber István (Wi., w. i.) 1124, 1616,
2646-7, 3409-10, 3415-6, 3680
- Werner Adolf 454
- Weszely Ödön (w., W. Ö., Wy.) 162-3,
273, 355-60, 455, 588-91, 735, 737,
813, 1057, 1215, 1386, 1512-8, 1909-
10, 2026, 2053-5, 2129, 2209, 2255,
2560-1, 2674, 2771, 2930, 3028, 3155,
3411-4, 3672-9, 3837-8, 3918, 4084,
4234-5, 4238-9, 4447, 4537-8, 4686
- Wirth Gyula 3417
- Wlassics Gyula br. 456, 1316, 2694,
2742, 3027
- Wolkenberg Ilona, Hancsókné 4088,
4093, 4114, 4239
- Woyziechowskyné I. Lajos Mária
- x. 1617, 4029
- x. y. 4604
- y. 1808, 3681
- y. a. 2141
- Závodszy Levente 274
- Zichy Antal 1317
- Zigány Jolán 1791, 4030
- Zivuska Jenő 4539-40
- Zuber Marianne, Révayné 738, 3682

II. Az ismertetett művek szerzői és a Tartalommutatóban előforduló nevek

Abry E. 3561	Babics Mihály 3593
Achelis Thomas 157	Bacon 55, 180
Acsay Ferenc 341	Badics Ferenc 3054, 3057
Adams J. 77, 1130	Bain Alexander 51, 748
Adelung 266	Bajay Armand 363
Adickes 1251	Bakcsi Gergely 3656
Adler Alfred 884	Baker H. Jakab 4002
Adler Sigmund 72	Bakos I. 1470, 2203
Aeneas Sylvius 4691	Baksay Sándor 4468
Aeppli Ernst 136	Balaban 858
Agathon 4103	Balajthy Ilona 1919
Aichinger 266	Balanyi György 756
Akin Károly 301	Balassa József 3061, 3166, 3605
Albrecht János 1496, 3449, 3644	Balázs István 3321, 3717
Alexander Bernát 753, 842, 1118, 2526,
3059, 4634	Bakfour 3373
Alfenburg Oskar 914	Ballagi Géza 3133
Altschul Emily 3830, 4213	Ballai Károly 293, 835, 955, 958, 2230,
2379
Alvermann 1959	Ballenegger Henrik 3040
Ament Wilhelm 920, 944	Balme Harold 4156
Andor Tivadar 3667	Balogh Ferenc 379
Andreae C. 127, 694, 745	Balogh Péter 3104, 4692-3
Angélier Ágost 435	Baloghy Mária 774
Angyán János 253	Bancsó Antal 3808
Antolik Károly 1017, 1509	Barabás Ábel 4569
Apáczai Csere János 310, 360, 428	Barabás Endre 4715
Apáthy István 3231, 3276	Barankay Lajos 666, 1361
Apponyi Albert gr. 1324	Baranyai Gyula 1650, 1671
Aquinói Szent Tamás 4535	Baranyai Zoltán 321
Arany János 212, 3274, 3481, 3590,
4672	Barcsai Károly 1944, 3123
Ardos F. 3424	Barcza Károly 2769
Ariosto 3158	Bardócz Pál 462, 2235, 2248, 3777,
4696, 4716
Aristoteles 5, 547, 3059, 4534	Barna Jakab 3172
Arlt Theodor 3513	Baróti Lajos 4554
Armstrong J. E. 2908	Barows Arthur C. 3517
Arnhold Nándor 3461	Bartalus István 2085
Aronstein Philipp 3551	Bartal Antal 1876
Ascham 108	Barth Paul 128, 614
Atkinson Harold W. 3092	Bartha György 1477, 3837
Avary Károly 3571	Bartók György 118, 2530, 4590
Ábrahám Henrik 3096	Bartók Lajos 767
Ágai Adolf 4688	Bartók László 678
Ágner Lajos 3673, 4205	Bartoniek Géza 4699
Árvay József 244	Bartos Fülöp 3293, 3407, 3478

- Bartsch Samu 494
 Bary, A. B. de 4069
 Bascan L. 3680, 4242
 Basedow 272
 Bastoul 2037
 Batta István 3457
 Baumann Friedrich 1814, 4252
 Baumann Julius 1162, 1205, 1611
 Bayer József 4453
 Bálinth Antal 266
 Bálinth G. 1329
 Bánóczy József 4585
 Bánóczy Gyula 1051, 1055
 Bárány Gerő 4448, 4538
 Bárczy István 1449
 Bártfai 257
 Bászai Ernő 3116
 Báthory Nándor 3156
 Bechtel A. 3521, 3528
 Becker 2770, 3947
 Becker C. H. 1945, 4196
 Becker I. M. 643
 Behn Siegfried 649, 701
 Beigel R. 2107
 Beke Manó 3069, 3265, 3267, 3518, 3619, 4487
 Beke Margit, Görögné 883
 Bell 3320
 Bellosics Bálint 2895
 Bene Lajos 2212
 Benedek Elek 1731, 3098, 3159, 3201, 4553
 Benke Gyula 3832
 Benndorf Cornelia 108
 Bennet 3251
 Beöthy Zsolt 452, 469, 1809, 1955, 2526, 4470, 4482, 4548, 4573, 4703, 4710, 4716
 Berecz Antal 232
 Berecz Gyula 177
 Berecz Sándor 364
 Bereczki Máté 501
 Bereczky I. 2894
 Beregi 1332
 Bergemann Paul 582, 588, 1189, 3822
 Bergmann Ernst 61
 Bergson 783
 Berlitz 3320
 Bertel 3391
 Berwaldszky Kálmán 2766
 Berzeviczy Albert 222, 232, 332, 457, 1011, 1064, 1255, 1286, 1460, 1768, 1790, 2523, 2526, 3459, 4560, 4710
 Berzsényi Dániel 312
 Bessenyei György 4483
 Bessenyei Lajos 2898
 Bethlen Gábor 265
 Bethlen Miklós gr. 376
 Beutler 1251
 Beyer Otto Wilhelm 3670, 4228
 Bezdek József 1512
 Bécsy Márton 365
 Békefi Remig 256, 289, 340, 475, 1876, 4699
 Békési Gyula 419
 Bél Mátyás 388
 Bély Fidél 562
 Biberné I. Böhm
 Bibics Jakab 242
 Bierma J. W. 3603
 Bihari Ferenc 162
 Bihari Károly 327
 Binet, A. 777, 780, 802, 810, 866, 903
 Binswanger 795
 Biringer Ferenc 3581
 Birkás Géza 138, 4182
 Biró Imre 1521
 Bíró Sándor 3721
 Bismarck 184
 Bitschin Konrád 70
 Bittenbinder M. 2045
 Blanár Ödön 1187
 Bleszkányi Irén, Sárközy Istvánné 3635, 3473
 Bloch W. 1222, 3845
 Blum I. 4244
 Blumer I. 2777
 Bóbita Endre 3135
 Bocsor István 1277
 Bod Péter 2059
 Bodanszky 657
 Bode W. 20
 Bodnár I. Zsigmond 3639
 Bodó János 1033
 Bodor Aladár 680
 Boelitz Otto 1637

- Boga Imre 3503
 Boga Károly 4696
 Bognár Cecil 847, 4476
 Bohnert 3220
 Boirac E. 4502
 Boissier Gaston 166
 Bokor József 1304, 4691
 Bolkenstein H. 3603
 Bolton F. E. 633
 Bolyaiak 283
 Bolyai Farkas 199, 3237
 Bonney G. Károly 4376
 Bopp Linus 2224
 Bopp M. 701
 Borbély Gy. 3425
 Borch Rudolf 71
 Borel Émile 3126, 3393
 Boróczy Kálmán 2239
 Boros Radó 3664
 Borsos Károly 4526
 Bourdon 810, 863
 Bourgin Hubert 1651, 3550, 4139, 4142
 Boutroux E. 3844
 Bovet Pierre 2543
 Boyd William 676, 2375
 Rozóky Endre 479, 3095, 3150, 4704, 4711, 4714-6
 Böhm, Biberné 795
 Böhm Károly 929, 4527, 4539, 4590
 Bökényi Dániel 337, 3136
 Bölöni Farkas S. 4061
 Böngérfi János 3554, 3617, 4507, 4688, 4692, 4694, 4702
 Brandenberger Konrád 3488
 Brandi Károly 119
 Brassai Sámuel 215, 1105, 1122, 3284
 Braun Otto 4536
 Bredeczky Sámuel 332
 Bremner C. S. 2051, 4204
 Breton Jean 4065
 Breymann Hermann 3436
 Breznay Imre 279, 1330, 1917, 3440
 Bréal Michel 3216, 3314
 Bricht Lipót 366, 2131
 Brockhausen Károly 4080
 Brucker E. 1651, 4139
 Bruckner Ernő 1050
 Bruckner Győző 331, 2128
 Brugmann Karl 3468
 Bruno 2978
 Brunswick Teréz 188, 253, 318, 395, 398, 2175, 4664
 Bryce Catherina T. 3517
 Buck G. 3925
 Budai Ézsaiás 201
 Buday Barna 2110
 Buday Gerő 3698
 Buday József 2091
 Buday Júlia, M. 4505
 Buday László 4449
 Budde G. 69, 579, 618, 3514, 3627
 Buddha 4004
 Bujk Béla 3483
 Bulyovszky Sándor 2897
 Bumm 2520
 Bungers 2678
 Burán Gergely 351
 Burgerstein Leó 1023, 2659
 Burján János 3042, 3165
 Bursics Ernő 4714
 Busemann 946
 Buslig József 2919
 Butler Nathaniel 1856, 4414
 Bünker Rajnárd 67, 3463
 Büttner Georg 703
 Caillat Jules 4169
 Calasanzi Szent József 153
 Camerlynck 3086-7, 3090
 Campe 3049
 Campetti Amelia 2558
 Carlson Erich 1674, 4199
 Carré 3316
 Castle Frank 3070, 4064
 Cato 6
 Cauer P. 1544, 1635
 Cavé 3989
 Cedreblom H. 3422, 4035
 Célerier Lucien 668
 Chên Ivan 1153, 4037
 Chénin E. 3563, 3570, 4174
 Chiarini József 1581
 Cholnoky Jenő 3321
 Chun Károly 4500
 Cicero 6, 3445
 Claparède 550, 879, 948

- Cloyd D. E. 2911, 4154
 Cocchia Enrico 3074
 Cohen I. David 3088, 4128
 Cohn Jonas 731, 950, 2934
 Collard I. 1126
 Comenius 8-10, 18, 30, 59, 60, 62, 88,
 121-4, 131, 137, 149-51, 169, 175-7,
 322, 1541, 1547, 2386
 Compayré G. 713, 1788, 4027
 Comte Auguste 4446
 Concha Győző 4715
 Condillac 168
 Confucius 4004
 Constantinesco E. 1706, 4255
 Cooley Alice Woodworth 3517
 Cordes G. 702
 Cornelius Hans 1638
 Coubertin Pierre de 1026, 1344
 Cramer A. 1059, 2900, 2942
 Cramer Franz 3671
 Croiset A. 3550
 Croner Else 911
 Crouzet Paul 1488, 2063, 3550, 4260
 Csallóközi Jenő 1476, 2654, 3810
 Csáka Károly 346, 1690
 Csáky Albin gróf 232
 Császár Mihály 315, 1801
 Csengery Antal 232
 Csengery János 1876, 1905, 3043-4,
 3052, 3101, 3236, 3275
 Csere János I. Apáczai
 Csernátoni Gyula 4697
 Csép Miklós 2668
 Csia Sándor 1220
 Csizmadia Gyula 3100
 Csősz Imre 1166, 1507
 Csüri Bálint 595
 Curnier Pierre 3548, 4158
 Cuvay Antal 345
 Czeizel János 1472
 Czeke Marianne 318
 Czerny Adalbert 1482
 Czervanka 3536
 Czettler Jenő 1375, 4508
 Czirbusz Endre 3170
 Czögler Alajos 489
 Danemann 3220
 Daniel-Rops H. 549
 Dante 3925, 4443
 Darwin 537, 557
 Dauzat Albert 4249, 4502
 Daxer György 277
 Dayka Gábor 197
 Dáni Ede 817
 Dávid Lajos 283
 Deák Ferenc 227
 Deák Geyza 3583
 Decroly 530, 550
 Defoe Dániel 3048-9
 Degenhardt A. 1382, 4215
 De Gerando Antonia 440, 2031, 2042
 Delaunoy P. 4091
 Delekat Fr. 136
 Delitzsch 794
 Delobel G. 3707, 4180
 Delvaille 719
 Deme Károly 4589
 Demeczky Mihály 4692-3
 Demek Győző 3071, 3143
 Demeny Georges 896, 1041
 Dennert E. 3497
 Dercsényi Mór 4563
 Dergách Sándor 3647
 Descartes 31
 Descoedres Alice 934, 2237
 Dessoir Max 875
 d'Estournelles de Constant 1182
 Deuchler 841
 De Vries 794
 Dewey John 2563
 Dezső Lajos 137, 482, 1886, 1903
 Dezső Lipót 3138, 4211
 Dékány István 4715
 Dézsi Lajos 4456
 Diard G. 2536
 Diderot 32
 Didon abbé 1024, 3928
 Dieffenbacher I. 950
 Diénes Jenő I. 336, 2926
 Diesterweg 427
 Dietering Paul 105
 Dintzl E. 3037
 Dittes 427
 Dittrich Vilmos 3579

Damaschke 1251

- Ditzel H. 2909
 Dobján László 1406, 1714
 Dohos Károly 4187
 Dobrossy Lajos 4509
 Doby Ida 3523
 Dóczy Imre 471, 1340, 3162, 4717
 Dóczy Jenő 908
 Dodel Arnold 470
 Doel M. 1180
 Doliveux Henri 3818
 Dollinger Gyula 1060
 Dombi Lajos, Ikaffalvi 3597
 Donner Lajos 940
 Dorolle 3566
 Dortsák Gyula 2660, 2703, 3660
 Dottrens Robert 1349, 4106
 Doumer Paul 2990
 Dömötör Géza 2257
 Dóri S. Zsigmond 901, 1103, 1119, 4702
 Döring A. 586, 1150
 Döring Waldemar Oskar 2924
 Dörpfeld 54, 785
 Dreisziger Ferenc 1102, 1115, 1929, 3672
 Drews 658
 Dreyer Max 2753
 Drozdy Gyula 3474-5, 3532, 3542
 Druschky Bruno 18
 Dteto V. A. 3484
 Dubois 672
 Dugard M. 1867, 3884, 4474
 Dugas L. 99, 669, 1096, 1193, 1217
 Duncker 3320
 Dursch G. M. 66
 Dürr 692
 Ebbinghaus 796, 809
 Ebenspanger János 151
 Eberhard V. 2661
 Eckardt Alfred 1947, 4210
 Eckhardt 3706
 Eichner Max 3626
 Eitner 1060
 Elek Lajos 2772
 Elemy Sándor 3633
 Eliot Charles F. 1816, 4261
 Ellenbach Mátyás 2246, 4698
 Elsenhans Th. 640, 2531
 Elyot 108
 Ember Árpád 3151
 Ember János 3039, 4692, 4694
 Ember Károly 1403
 Ember Sándor 3815, 4705
 Emerson 4474
 Endrei Ákos 3102, 3140, 3144
 Endrei Gerzson 1644
 Eng Helga 851
 Engel Eduard 3529
 Engelbert Kurt 2526
 Engelhardt N. L. 4129
 Engelmann Emil 3465
 Engelmann H. 2079
 Engelmann Susanne 2032, 2052
 Enyvári Jenő 4471
 Eötvös József báró 13, 202, 211, 213, 218, 223, 242, 247-8, 327, 375, 389, 546, 1242, 1873, 1876, 3342, 3736, 3797, 4457, 4622-3
 Eötvös K. Lajos 1952, 2056, 3692
 Epiktetos 4544
 Erasmus 36, 43, 143
 Erdélyi János 378
 Erdélyi Károly 153, 163, 3699
 Erdélyi Lajos 3558
 Erdmann Benno 942
 Erdős Lajos 3576
 Erhard 3918
 Erismann Th. 870
 Ernst Fritz 136
 Ernst Otto (Schmidt) I. Otto
 Erődi Béla 2254, 4227, 4659, 4688, 4696
 Erődi K. 3430, 4040
 Erős Gábor 201
 Erős János 1068
 Erzsébet magyar királyné 4442
 Erzsébet lengyel királyné 178
 Eucken Rudolf 47, 592, 4479
 Euripides 3157
 Evans Wainwright 2913
 Exner Leó 2262
 Fáltes Mátyás 885, 2237, 2247
 Faguet 3515
 Faith Mátyás 2981
 Farkas-Faludi Sarolta 4705
 Farkas Imre 3695
 Farkas Zoltán 907

- Faure Ábel 1659, 4175
 Fauth Franz 785, 913
 Fay H. M. 927
 Fazekas Sándor 1517
 Fáy András 323
 Fechner 809
 Fehér Ipoly 1319
 Fehr H. 3487
 Fejes Áron 949, 4512
 Fejér Adorján 116
 Fekete József 316
 Felbiger 3572
 Feles Adolf 2549, 2655
 Felméri Lajos 428, 490, 541, 1954, 3401
 Felsmann József 1475
 Felzmann Anna, Tari Imréné 929
 Fénelon 31
 Ferencz Miklós 3809
 Ferenczi Zoltán 2526, 3110
 Ferenczy István 2519
 Ferenczy József 821, 4688, 4691, 4693, 4697
 Ferrière Adolphe 446, 620, 1365
 Fest Aladár 355, 2688, 4711, 4714
 Feuillet Octave 3040
 Fialowszki Béla 1042
 Fichte 48, 61, 184, 1805
 Fináczy Ernő 74, 79, 80, 144, 148, 186, 290, 307, 353, 404, 410, 412, 415, 418, 420-1, 423, 426, 429, 436, 441, 453-4, 456, 462, 480, 516, 628, 652, 1360, 1697, 2526, 3218, 3476, 4659-60, 4680, 4690, 4701-6, 4708, 4711, 4714-7, 4719, 4724
 Finkey Ferenc 2263
 Fischer A. 951, 2557, 2565
 Fleischner 646
 Flesch 2243, 4193
 Fleury Kolos 31
 Flexner A. 1631
 Flitner W. 2548
 Fluchard Alois 1177
 Fludorovics Zsigmond 1493
 Flügel 585
 Fodor Árpád 2676
 Fodor Ferenc 3505
 Fodor Gyula 1197, 3093
 Foltin 605
 Forel Ágoston 4580
 Forster 3373
 Foster Arnold 4475
 Fourier Szent Péter 163
 Földes Béla 4715
 Förster (Foerster) Fr. W. 529, 691, 746, 1150, 1195, 2553, 3839, 4200
 Francé Raoul H. 4493
 Frank Antal 78, 687, 1015, 1164, 3542, 4716
 Franke Félix 3320
 Frankfurter S. 1932
 Franklin Benjamin 21
 Frary 1542
 Frätschkes Karl 3447
 Freund 2773
 Freytag Gustav 3079
 Frick Otto 484, 1863, 3840
 Friedel V. H. 3109
 Friedreich István 396
 Friedrich Johann 574
 Fries W. 3689, 4241
 Frim Jakab 207, 2192
 Friml Aladár 294, 2538
 Frischeisen-Köhler Max 721
 Fritsch Th. 129
 Frohschammer Jakab 574
 Fröbel 35, 87, 2175, 2210, 2245, 4690
 Fülöp Adorján 3481
 Fülöp Cyrill, P. 1523
 Fülöp Zs. 4580
 Füredi Ignác 179
 Fürj Pál 877
 Fürst Lajos 1058
 Füssy József 3829
 Gaal Jenő 275, 1069, 4715
 Gaál Mózes 1336, 3045, 3048, 3051, 3154, 3451, 3480
 Gagyhy Dénes 4183
 Galambos Dezső 3587
 Galle R. 70
 Galliner Arthur 96
 Gansberg F. 2916
 Gantzer Otto 1921
 Garmo Charles De 3544
 Gaspey 3320
 Gaudig H. 704, 2526

- Gautier Jules 1642, 4082
 Gayeau Georges 4219
 Gazdag Lajos 1495
 Gárdonyi Géza 4716
 Gárdos Rezső 1355
 Gáspár Ilona 4531
 Gáspár János 485, 488
 Gáspár Margit 4499
 Gärtner 3918
 Gebhardt 3221
 Gecsányi Gusztáv 1502
 Geissler R. L. 860
 Genersich János 250, 292
 Gentsch W. 952
 Georgescu J. 1201
 Geőcze Sarolta 1156, 2030, 2071, 2515, 4695, 4705, 4714, 4716
 Gerevich Emil 3135
 Geréb József 3121, 3575, 3621, 4492
 Gergely György 747, 2128, 2134
 Gerő I. 59
 Géresi Kálmán 1394, 4245
 Gidófalvi István 2783
 Gierke Otto von 2526
 Giese Fritz 890, 925
 Giesswein Sándor 1218
 Gilbert 796
 Glauser Ch. 3521
 Góbi Imre 3147
 Gockler Lajos 73
 Goddard 866
 Godefroy J. C. L. 825, 4054
 Goethe 20, 52, 154, 994, 3274, 3351, 3684, 4569, 4635
 Gogol 15
 Goldbaum Helene 1186, 3819
 Goldziher Ignác 2526
 Goldziher Károly 3610
 Goosz Hans 3682
 Gorzó Dénes 2250
 Gottschalke R. 4144
 Gottsched 266
 Gouin 3316, 3396
 Gourio E. 3089, 3362
 Gönczy Lajos 314, 350
 Gönczy Pál 206, 232, 244, 557
 Göndör Károly 3640
 Gööz József 1600, 3097, 4691, 4693
 Görögné I. Beke Margit
 Göttler 688
 Graf Alfred 3716
 Gratz Gusztáv 297
 Greguss Ágost 3101
 Greksa Kázmér 472
 Gréard Octave 4273
 Griesbach H. 803, 2662, 2671, 4111
 Groó Vilmos 4692
 Groos Karl 895, 909
 Groote Gellért 1
 Gros I. 112
 Grossmann 4194
 Grundtvig 2174
 Grunwald E. 1716, 4264
 Guarinus 4506
 Gudden Hans 2899
 Guernier 3086
 Guichard I. 2537
 Guillaume I. 42
 Gulyás István 1951
 Gulyás József 60, 296, 320, 3433
 Gulyás Pál 2752
 Gurlitt Ludwig 529, 638, 1660, 4179
 Guts-Muths J. C. 44, 140
 Guttenberg Pál 1333
 Gürtler Reinhold 2214
 Gyalog István 1487
 Gyárfás Elemér 1171
 Gyertyánffy István 1105, 1960, 2033-5, 2534, 4718
 Gyomlai Gyula 3041, 3059, 4557, 4714
 Gyöngyösy László 612
 György Aladár 4659, 4688, 4690, 4693, 4695
 György Lajos 280, 1633
 Györi Vilmos 58, 342, 344, 1625, 1683, 1685
 Gyulai Ágost 1942, 2538, 2792, 3079, 4592
 Gyulai Pál 414, 4469, 4555
 Gyulay Béla 514, 4692, 4694
 Gyürky Ödön 393, 1735
 Haase Hermann 1114
 Haber Gustav 2117
 Haeckel Ernst 470
 Hajdu János 113, 3572

- Hajnal Dávid 634, 1639
 Hajnal István 65
 Hajós Lajos 824
 Halász Ferenc 1243, 1298, 1335, 1354,
 2595, 4692, 4694, 4696
 Halász Ignác 3053, 3056
 Halász István 201
 Hall Stanley 463, 728, 805, 943
 Haller János 2765
 Halmos Béla 3675
 Halmos Flóra 377
 Halmy Gyula 149
 Haltenberger Mihály 3725
 Haltrich Konrád 3652
 Hanselmann Heinrich 2225
 Hanstein 2528, 3499
 Harding Ch. F. 1486, 4147
 Harnack Adolf 1544, 1634, 1641
 Harper J. Wilson 2547
 Harrach József 3107
 Harsányi István 333
 Harten-Hoencke 2913
 Hartmann Ede 49
 Hartmann Martin K. A. 4015
 Hartnacke 2903
 Haugh B. 1471
 Havas István 1342, 3168
 Hayward F. H. 1190
 Hänninger Nils 3423
 Häuser 3320
 Hecke Gustav 63
 Hegedüs István 310, 1812, 3231, 4506,
 4659, 4690, 4692, 4694-6, 4699,
 4702-5, 4710, 4714
 Hegedüs Izidor 3139
 Hegedüs János 278, 1923
 Hegedüs Károly 4687, 4691
 Hegedüs Zsigmond 2917
 Hegel 35, 38, 101
 Hegius Sándor 1
 Heider F. 3455
 Heilmann Karl 623, 1926
 Heine R. 2040
 Heinrich Gusztáv 1539, 1811, 2595,
 2629, 2632, 4480-1, 4552, 4659-60,
 4687, 4690-7, 4699, 4701, 4716
 Hekinger István 3482
 Heller Theodor 1047
 Hellinger 3130
 Hellpach Willy 1380, 4212
 Helmer L. 3509
 Helvetius 32
 Hempel 266
 Henke O. 3464
 Henri 810
 Henze A. 2213, 2366, 4053
 Hepp Johann 2927
 Herbart 19, 40, 46, 54, 73, 76, 104-7,
 109-11, 113, 174, 181, 390, 427, 434,
 453, 523, 528, 537-8, 557, 562, 580-1,
 586-7, 589, 808, 915, 1090, 1100,
 1115, 1142, 1886, 3263, 3398, 3572,
 4658
 Herder I. G. 92, 1647, 4595
 Herget A. 738
 Hermaden V. 2922
 Herodek Károly 2219, 2223
 Herodotos 3121
 Herold W. 3598
 Hertel 3315
 Hertwig R. 3496
 Herzeg Antal 1492
 Hetey Gábor 491
 Heubaum Alfréd 141
 Heyberger Anna 121-2
 Heydebrand Carolin von 98
 Heymans 867
 Héber Bernát 2918, 3589
 Hémon Félix 3533, 4138
 Hidasi Sándor 4716
 Hieronymus 1478
 Hillebrandt A. 1544
 Hinchmann Walther S. 1658
 Hinterberger 1655
 Hinze 3539
 Hippius A. 1019
 Hirschberg Emmi 4233
 Hirschmann Nándor 1499
 Hlatky 4695
 Hobohm 140
 Hódoly László 4694
 Hoernle Edwin 650
 Hoffa 795
 Hoffer Endre 349, 1695
 Hoffmann Mór 3543
 Holstein Gyula 1708

- Holzmann Ignác 183, 605
 Hóman Ottó 4688, 4690
 Homeros 3052, 3372, 3333, 3464, 3757
 Honecker 701
 Honter János 269
 Hoppe 2251, 4226
 Horatius 3484, 3656, 4564
 Hori Tatsu 4140
 Horn 4074
 Hornemann F. 1675, 4209
 Hortobágyi Antal 4703
 Hortobágyi Zs. 1158
 Horvay Róbert 1668, 4186
 Horváth Balázs 3484
 Horváth Cézár 2667
 Horváth Cyrill 3591, 4517, 4559
 Horváth D. 3428
 Horváth Dezső 1709
 Horváth I. 1628, 3431
 Horváth Károly 3735
 Horváth Mihály 285
 Horváth Ödön 332
 Horváth Zoltán 2561
 Hovelaque 3567
 Hovestadt 3609
 Höfer A. 1359, 4161
 Höfler Alois 3221, 3265, 3519, 4116
 Högyész Armand 1490, 1667
 Höller Konrád 3816
 Hörli Gyula 3826
 Hughes James L. 1124, 3082
 Huguenin Elisabeth 4233
 Humboldt, Wilhelm von 142
 Humpf G. 3569, 4173
 Hunyadi József 3446
 Husz Ödön 3391
 Huszár György 3590
 Huszár Károly 297
 Huszti József 159

 Ibsen Heinrich 126, 3034, 4571
 Ijzeren I. van 3603
 Ikaffalvi I. Dombi Lajos
 Ilosvai Péter 4507
 Immisch O. 1544
 Imre Lajos 1225, 2187, 3553
 Imre Sándor 288, 319, 626-7, 645, 720, 1345, 1504, 2048, 2538, 4710, 4714
 Inczédy Dénes 402
 Iona Guido 1670, 4188
 Irányi Dániel 2189
 Itschner H. 3620
 Iványi Ede 62
 Iványi Ernő 1177

 Jacobius Helene 85, 2036, 4090
 Jacobson Edmond 954
 Jacoby Félix 1796, 1933
 Jacquemart P. 2541
 Jadassohn Salamon 850
 Jahn M. 616, 823
 Jakab Béla 338
 Jakab Lajos 751
 James W. 589, 779, 1924
 Jancsó Benedek 1054, 1669, 4044, 4710
 Janell W. 2535, 4078
 Jankó János 503
 Jankovich Béla 2791
 Jankulov Boriszlav 4707
 Janus Pannonius 4506
 Javorik J. 3804
 Jaross B. 1469
 Jánky László 1057
 Jászai Rezső 3824
 Jászi Oszkár 2526
 Jäger Oszkár 406, 4220
 Jean Paul 117
 Jehlicska Ferenc 1219
 Jellinek 4542
 Jendrássik Ernő 917
 Jeromos Szent 17
 Jerusalem Wilhelm 94
 Jesinghaus C. 639, 662
 Jevons W. Stanley 4452
 Jodl Fr. 1183, 3817
 Johannessohn P. 3541
 Joó István M. 613
 Joó Tibor 4527
 Jókai Mór 4715
 Jósika Miklós 189
 Jost 1388, 4237
 Joung J. W. A. 3516
 Jovicza Ignác 3471
 II. József 241, 266-7
 Juba Adolf 1181, 1711, 2923, 4695, 4714, 4716-7

- Juhay Antal 1116
 Jukichi Fukuzawa 2029
- Kabós Bálint 1053
 Kaemmel O. 82
 Kaemmerer 1357
 Kaiblinger Fülöp 3437
 Kaindlstorfer H. 3509
 Kalmár Elek 358, 2674, 3111
 Kammel W. 2570
 Kammerer P. 3535
 Kant 41, 84, 93, 537, 581, 3221, 4446, 4583, 4594, 4634
 Kapossy Andre 4510
 Karacs Ferenc 201
 Karacs Teréz 439, 486, 2020
 Karafiáth Márkus 1022
 Karácsony József 604, 1155
 Karácsony Sándor 3489
 Kardeván Károly 2987
 Karenovics József 1200
 Karl János 3122
 Karoliny Mihály 3439
 Karsai Ervin 945, 1123
 Kassuba Domokos 473
 Katinszky Géza 3091
 Katona Béla 1401, 2226
 Katz D. 3573
 Kaufmann G. 1807, 4217
 Kautz Heinrich 2554
 Kawerau Siegfried 684, 697
 Kayjel, Kolosyné Jankovich Leóna 3600
 Kazinczy Ferenc 198, 205, 266, 4483
 Kádár Levente 4715
 Kálmán Miksa 3659
 Kálniczky Géza 336, 2926
 Kálvin 118
 Káplány Antal 3836
 Kármán Elemér 1163, 2216
 Kármán Mór 271, 273, 276, 407-9, 413, 417, 425, 449, 453, 455, 460, 464-5, 477, 504, 513, 515, 517-21, 562, 744, 753, 1131-2, 1539, 1612, 1799, 1904, 1912-3, 1940, 2088, 2621, 3026, 3227, 3239, 3264-5, 3384, 4659-60, 4688, 4691, 4702-5, 4710
- IV. Károly 4716
 Károly Ignác 1198, 3827
- Károlyi János 376
 Károlyi Sándor 2229
 Kárpáti Béla 3617, 3686, 3691
 Keatinge M. W. 659
 Kehrbach 361, 1393
 Kelemen, Alexandriai Szent 17
 Kelemen Béla 3066, 4521
 Kelemen Ignác 4452, 4704
 Kelemen Lajos 373
 Keleti Adolf 708, 749, 755, 1129, 2261
 Keller 803
 Keller J. 1701
 Kemény Ferenc 188, 398, 739, 1039, 1065, 1170, 1410, 1644, 1691, 1693-4, 1715, 2527, 2572, 2775, 3114, 3164, 4067, 4076, 4574, 4591, 4659-60, 4696-7, 4702, 4707, 4710-1, 4714-6
 Kemény Gábor 1717, 4265
 Kemény Károly 1520
 Kemény Xavér Ferenc 1632
 Kempelen Attila 815
 Kempen Tamás 1
 Kemsies Ferdinand 803, 1045
 Kenedi Géza 2526
 Kende Ferenc 2928
 Kenyeres Elemér 123, 881-2, 929, 3099, 3601
 Kerékgyártó Árpád 4704
 Kerékgyártó Elek 4690, 4691, 4693-5, 4702-3, 4705
 Kern 1544
 Kerschensztein Georg 642, 701, 733, 760, 1337, 1638, 3311
 Kessler Kurt 160
 Key Ellen 442, 576
 Keyserling Hermann 549
 Kilián Zoltán 3272
 Killing 3609
 Kilpatrik Van Evrie 2664
 Kipp 1544
 Király József püspök 352
 Király Károly 4693
 Király Pál 3661
 Kisfaludy Károly 3342
 Kiss Aladár 2055, 3677
 Kiss Áron 287, 411, 512, 1105, 4664, 4703
 Kiss Elek 1109, 1172

- Kiss János 2113
 Kiss József 90, 467, 2038, 2757 4725
 K. J. 1498
 Klaes 3127
 Klámarik János 400, 441, 458, 461, 474, 1640, 2630
 Klauber F. 1630
 Klebelsberg Kunó gróf 468, 1376-7, 3947
 Klein 3130
 Klein A. 3615
 Klein Félix 1052, 3486
 Kleinpeter H. 719
 Kleist H. 57, 3008, 4579
 Klimó Mihály 3078, 3114
 Klug Péter 2211, 2221
 Kmetykó János 1027, 4095
 Kneif Ödön 1514
 Knoke D. K. 156, 725
 Kobell Ferenc 4524
 Koczógh András 1191
 Kogutowicz Károly 4561
 Kohlmeyer 1958
 Kolischer E. 1368, 4190
 Kollmann Gyula 3233
 Koltai Virgil 2253, 3147
 Komáromy Lajos 323
 Komjáthy Jenő 4638
 Konda L. 1627
 Kondor József 4705
 Kont Gyula 1877, 3134
 Konzelmann Max 136
 Kopp Lajos 438, 3153
 Kornis Gyula 309, 317, 549, 632, 905-6, 1347, 1356, 1370-1, 3112, 3119, 3231, 4514-5, 4708
 Korodai Lajos 1385
 Koródi Bérard 603
 Koródi Lajos 3833
 Koronczy Imre 1016
 Koropow Vladimir 4079
 Korsch A. 3492
 Koszterszitz József 1191
 Kotte E. 3453, 4047
 Kovaliczky Antal 3651
 Kovács Albert 424
 Kovács Bérnandin 3674
 Kovács Gyula, E. 2883
 Kovács János 4659-60, 4693-7, 4702-3, 4716
 Kovács Rezső 3526-7
 Kozáry Gyula 610
 Kozma Dénes 492
 Kozocsa Tivadar 495
 Köhalmi Mihály 3586
 Kölcsey Ferenc 257
 König Gyula 3265
 Körmendy G. 2135
 Körösi Henrik 689, 1120, 1503, 1676-7, 1679, 2766
 Körösi Sándor 3228, 4714
 Körösy György 311, 1662, 2518
 Kövesi Lajos 2551, 3064
 Köveskúti Jenő 1922, 3444
 Kraepelin Emil 1056, 2929
 Kraffszky József 2245
 Krammer József 1104, 1221, 1519, 2043, 2065, 3556, 3718, 4709
 Krassnig I. 3690
 Kraus 4542
 Krause Kurt 83, 3508
 Krausz Jakab 4495
 Krausz Sándor 1100
 Krebsz Ernő 3115
 Kreitz Mária 3077
 Kretschmar I. 624
 Krécsy Béla 4092
 Kriek Ernst 685
 Kriek Jenő 3441
 Krisztics Sándor 754, 4494
 Krizsán Gábor 3634
 Krohn 3396
 Krukenberg-Conze Elsbeth 593, 1012
 Kubbe K. 740
 Kún Sámuel 630
 Kuncz Elek 4692
 Kunfalvi Rezső 3450, 4046
 Kunfi Zsigmond 2771
 Kupfer 3547
 Kúthy József 466, 3641
 Kvacala János 30, 131
 Lacabe 3550
 Laehne Vilmos 723, 1099, 3653
 Lagrange Ferdinand 1067
 Lajos Mária 3572

- Lakanal Joseph 112
 Lakatos Ottó 3823
 Lakatos Sámuel 2803
 Lakits Vendel 234, 483, 487, 2776,
 2804, 4693-4
 Lamarck 537
 Lamprecht Karl 2526
 Lampsas D. 75
 Lanciani Rudolf 4529
 Landmann 794
 Lange 253, 4109
 Lange K. 1092
 Langefeld 529
 Langenscheidt 4473
 Lanson A. 3550
 Lanson G. 3550, 3565
 Laplace 537
 Lasz Samu 3145
 Laux Rezső 3587
 Lay W. A. 794, 3599
 Lád Károly 4693
 Láng János 3595
 Láng Mihály 1395, 3308
 Láng Sándor 3592
 Lányi Ernő 3462, 4691
 Lázár Béla 4690
 Lázár István 1076, 2695
 Lázár Szilárd 3728
 Learned William J. 4100
 Le Bon Joseph 2936
 Le Brun E. 3084, 4101
 Lechner Károly 960, 2050
 Lechnitzky Gyula 706, 718, 1962, 2538
 Leclère Albert 1192
 Legányi Gyula 1106
 Legerlotz Gusztáv 3501
 Lehmann Rudolf 589, 698, 717, 721,
 1150
 Lehr Albert 3148
 Leibersberger Wilhelm 136
 Leibniz 50, 132, 133
 Lejtényi Sándor 3618
 Lemaître Jules 3700
 Lengyel Sándor 2102, 4687
 Lenhossék Mihály 842, 2526
 Lenkei Henrik 3140
 Lerchenfeld-Köfering Hugó 4491
 Lessing 3071, 3687
 Leszner Rudolf 3831
 Levi Maria 1399, 4253
 Leubuscher 795
 Lewandowski István 3613
 Lexen Fr. 1636, 2656, 3469
 Leyges 3295
 Léderer Ábrahám 921, 3142, 4693-5
 Lénárt József 286
 Lévy Ferenc 447, 497, 1392, 2130
 Lévy Imre 498
 Lhotzky Heinrich 922, 4584
 Lichtwark 1093
 Lie 3393
 Liebermann Leó 1177
 Linde 582
 Lindsey Ben B. 549, 2913
 Linz Friedrich 3622
 Linzbauer X. Ferenc 207
 Lippay Gy. 3427
 Lippich Elek K. 3703
 Lissák Jenő 3611
 Literatus 1391
 Litt Theodor 573, 699, 701, 732
 Littke Aurél 2538
 Lobsien M. 930
 Locke John 63, 81, 115, 146, 173
 Lóczy Lajos 2526
 Loeser R. 1937, 4155
 Loewenberg 714, 3169
 Loewy Lipót 1061
 Loos Josef 1953, 3067, 4059, 4243
 Lorimer G. A. 4489
 Losontzi István 287
 Lovas Imre 2242
 Lovinsky Viktor 463
 Lowell Lawrence 1652
 Löffler Eugen 4131
 Löte József 1125, 2790
 Lubóczi Zsófia 4529
 Lubrich Ágost 1876
 Luchaire Julien 3562
 Luer A. 1681
 Lukinich Imre 311, 335, 1662
 Lunacsarszki 1378, 4206
 Luquet G. H. 741, 933
 Lurz 1326
 Lux Gyula 3310, 3522, 4488
 Lüdemann E. 4208

Lüttge 3072

Lyka Károly 2129

Mac Donald Arthur 805

Mackenzie Miliant 101

Macskássy József 3113

Madách Imre 3021, 4612

Madzsar Gusztáv 3636-7

Maeterlinck Maurice 4578

Mager Karl 4446

Magnet Ch. 3550

Magyary Zoltán 295, 1334, 1341

Mahn Paul 3683

Mais S. P. B. 2514, 4043

Major Károly 1663

Makai Sándor 696, 752

Malonyai Dezső 4575

Manes Alfréd 4062

Mann Ch. Riborg 3540

Marcsecs János 3665

Marcus Aurelius 159, 537

Marczali Henrik 3125, 3160, 3250

Marczell Mihály 622, 1191

Marczina Győző 664, 1506

Marden O. Svett 637

Margitai József 380

Marbauer Imre 3669

Marius Pierre 3120

Markovics Sándor 3139

Marsch 2748, 4052

Martin E. 713

Martin Péter 3108

Martini 72

Marusák Pál 232

Marx Karl 1134

Massa Sibios 1127

Matthias Adolf 1110, 1483, 2513

Matthes Fr. 4525

Matzdorf P. 2265

Maurer A. H. 1056

Maurer János 1063

Mauritz Rezső 437

Mauthner Ödön 1230

Maxweiler 1815

Maxwell 4345

Mayer Béla 4709

Mayer Ede 3643

Mayer György 2672

Mayer Paul 1066

Mayhew Arthur 4157

Mazuch Ede 1664

Mácska Lajos 1167

Málnai Mihály 4714

Mária Terézia 194

Márki Sándor 285, 2566, 3632

Márton Béla 3506

Máthé Géza 3846

Mázy Engelbert 2255

Medicus Fritz 136

Medreczky István 3666

Medveczky Frigyes 555, 4485

Meiklejohn Alexander 601

Meister R. 1226

Melanchton Philipp 56

Melich János 284

Mendousse P. 667, 928

Menge Paul 1648

Merkle 2569, 3733

Messer August 721, 937, 2526

Messières Alfréd 4108

Messmer O. 742

Meumann Ernst 416, 759, 779, 796,
833, 844, 859, 898, 1408, 2666

Meyer E. 1544

Meyer Ernst 2743

Meyer G. 3420

Meyer H. 2060

Meyer Wilhelm 709

Mező Ferenc 1034

Méhely Kálmán 4715

Méhes Gyula 3122

Méray-Horváth Károly 542

Michaelis M. H. 3141

Michelet 64, 91

Michels Philipp 2222

Mielle 3294

Mifka Antal 1497

Mignot Henri 64

Migrai József 470-2

Mihalicska F. 3640

Mihalik József 3726

Mihalitska István 1921, 3443

Mihályfi Ákos 194, 1819

Mihelics Károly 3435, 3658

Mika Sándor 4562

Mikes Lajos 4571

- Mikes Kelemen 4455, 4615
 Miklós Elemér 3357, 4703
 Miklós Gergely 4694, 4696
 Miklóssy István 683
 Mikó Pál 1494
 Mikola Sándor 3267, 3518, 3619
 Mikszáth Kálmán 4577, 4637
 Mikulík József 134, 329
 Millan M. 865, 4148
 Minay Lajos 378
 Mirkva János 1501
 Mitrovics Gyula 931, 1369
 Molière 2962
 Moll Albert 1211
 Moll-Weiss Augusta 1040
 Molnár Aladár 232, 234, 386
 Molnár Albert, Szenczi 4456
 Molnár Béla 1510
 Molnár E. 869
 Molnár Ferenc 4576
 Molnár István 1031, 4691
 Molnár János 1686
 Molnár Lujza 3719
 Molnár Oszkár 135, 757, 871, 1358, 1946
 Molnár Viktor 2564
 Monod 91
 Montaigne 31, 99, 138, 146
 Montessori Mária 462, 467, 550, 825, 1127, 4054, 4431, 4645, 4715, 4725
 Morand Hubert 3434
 Moravek Endre 4501
 Moravitz Lajos 2766
 Morin J. 2039, 4136
 Morlin Emil 1367, 1392, 1397, 2130
 Mornet D. 4503
 Mórocz Emilián 3648
 Morvay Győző 367, 1704, 4612
 Mosdóssy Imre 606, 4707
 Mosso Angelo 803, 1022, 1030
 Möbius 790
 Mönkemöller O. 930
 Muche Klara 1175
 Mulcaster 108
 Munkácsi Kálmán 4703
 Munroe J. Ph. 594
 Murchison Carl 854
 Muris O. 3510
 Muthesius 1956, 4254
 Mutschenbacher Gyula 81, 115
 Müller 796, 1957, 4256
 Müller A. 2228
 Müller C. 2661
 Müller D. 3410
 Müller Louise 161
 Müller Wilhelm 1381, 4214
 Münch Wilhelm 117, 1112, 1174, 1480, 2782, 2902, 2910, 2933, 2935, 3705, 4248
 Münsterberg 582, 589, 779, 809, 853
 Münz Bernhard 126
 Mütze P. 3730
 Nagy Gizella 2525
 Nagy György 266, 328
 Nagy I. 3806
 Nagy József 168, 1802, 3065, 3490, 4530, 4540
 Nagy Károly, Szotyori 1920, 3442
 Nagy Lajos 1710
 Nagy Lajos, Sassi 2517
 Nagy László 816, 831, 836, 838-9, 961, 973, 3313, 4660, 4690, 4694-9, 4702-4
 Nagy L. József 1928, 3470
 Napoléon 3887
 Nasi 1589
 Nascimbeni Giovanni 935
 Natorp 581, 582, 588, 711, 724, 1150
 Nádaí Pál 845, 3588
 Náray Szabó Sándor 207
 Nemes Imre 3646
 Nemes Lipót 959
 Nemesné M. Mária 774, 904, 3631
 Neményi Imre 360, 4692, 4694
 Neovius L. 3038
 Netoliczka O. 3500
 Neuberger István 1199
 Neuburger Otto 3083
 Nevanlinna 3038
 Négyesy László 3035, 3131, 4691, 4694, 4711
 Német Ambrus 356
 Németh Antal 1734
 Németh Vilmos 352
 Névý László 438, 4687

- Niebergall 3729
 Nógrády László 872, 889, 893, 2560
 Novotny S. Alfonz 1500
 Nydahl Jens 1368, 4190

 Obláth Richárd 2552
 Obrist 529
 Oels 3546
 Oestreich Paul 656, 736
 Oettli M. 3712
 Offner M. 873, 878
 Ogujew Nikolaj 2904, 4104
 Ohlert 3225
 Okakura Joshisaburo 4039
 Oker-Blom Miksa 1146, 1173, 1191
 Olay Ferenc 299
 Oldal János 4702
 Ollendorf 3320
 Opitz Márton 338
 Oppen Olga von 4489
 Orbán Károly 1159, 3811
 Orbán L. 3650
 Ordahl L. E. 1128
 Orel Géza 1626, 2111, 3421, 4033
 Origines 17
 Ormos László 257
 Orosz Alajos 3080
 Ortt Félix 852, 1216
 Ortway Tibor 219
 Ostwald Wilhelm 587, 843, 1384, 3231, 3248, 4522
 Otrók Mihály 3630
 Otto Berthold 529, 1343
 Otto Ernst (Schmidt) 2749, 2901, 2925
 Otto Ernst 3552
 Otto József 1062
 Overton Frank 3517
 Ovidius 3044, 3687
 Ozorai Frigyes 819, 1924
 Öhquist János 4570
 Öreg János 1768, 1810
 Ósz Béla 300

 Paál István 2064, 3722
 Pacsetich Vince 3117
 Pacséri Károly 103, 125
 Palante G. 4586
 Palágyi Lajos 4635

 Palcsó István 347
 Pannwitz Otto 2679, 3504
 Pantó János 2788
 Pap Károly 3448
 Pap Mózes 2550
 Papp Dezső 3577
 Papp Ferenc 2747
 Papp József 201
 Parisot E. 713
 Pascal 37, 4485
 Passy Paul 3141
 Pasteiner Gyula 3456
 Pasteuriaux L. 3084, 4101
 Paszlawszky József 3106, 3663
 Pauer Imre 820
 Pauler Ákos 902, 4516, 4532, 4534
 Pauler Tivadar 1876
 Paulovits István 3580
 Paulovits Kroly 1610, 4564
 Paulsen Fr. 114, 619, 631, 695, 1203, 1539, 4181, 4587
 Payot I. 225, 1161, 3525, 4105
 Payr Sándor 134, 328-9
 Pálffy János gróf 2492, 4695
 Pálfi Márton 1191
 Pálos Ede 313
 Pályi Sándor 4710
 Pándy Kálmán 1044
 Pápai Károly 4614
 Pápay E. 3034
 Párkányi Gyula 3835
 Pásthly Károly 368, 2057
 Pázmány Péter 194
 Pearce W. E. 3092
 Pechány Adolf 938, 1732
 Pecz Vilmos 1808, 3681, 4518-9
 Peér L. 3805
 Pekár Károly 4454, 4523
 Pellisson Maurice 2260, 4247
 Peres Sándor 369, 2768, 2780, 3606, 4690, 4694
 Perikles 547
 Perrot 2758
 Perry John 3070, 4064
 Pestalozzi 4, 16, 22, 26, 28, 42, 48, 52-3, 97, 113, 136, 141, 171-2, 187-8, 228, 249, 385, 398, 769, 3263, 3572, 4651, 4721

- Peters W. 641, 832
 Petersen Peter 700-1, 4233
 Petersen Wilh. 2755
 Pethe Ferenc 1018
 Pethes János 822, 1925
 Petőfi S. 270, 2883, 4613, 4617, 4678
 Petri Pál 2244
 Petrich Béla 123, 318
 Petz Gedeon 1818, 3479
 Petz Lipót 330, 1806
 Péczely 198
 Péter János 143
 Péterffy Gyula 1215, 1515
 Péterfi J. 3059
 Péterfy Sándor 362, 481, 500, 2378, 4690-1, 4709
 Pfuhl F. 3494
 Philipp Kálmán 3504, 4477
 Piaget J. 926, 929
 Picavet F. 155
 Pierre St. 24
 Pinkert Elek 4704
 Pinkevits 1378, 4206
 Pinloche 4168, 4170, 4172
 Pintér Jenő 475, 1327-8, 1362-3, 2652, 4483
 Piper 795
 Pirchala Imre 2669, 3046-7
 Piukovich Sándor 608
 Plasteig M. 3550
 Platon 48, 94, 3059, 3121, 3263, 4563
 Platz Bonifác 3094
 Plaumann E. 3687
 Plutarchos 125, 161
 Podmaniczky Pál 134, 329
 Poehlmann 3352
 Poincaré Henri 3220, 3720
 Poirson S. 1364
 Polácsi János 957
 Polgár György 3068
 Polgártárs 4543
 Pollák Kaim 165
 Pongrácz József 2937
 Poppe Richard 923
 Pósa Lajos 509, 3099
 Posch Árpád 477
 Possevino Antonio 305
 Prettre I. 3550
 Pretzel C. L. A. 1930
 Preyer W. 4293
 Prévost Marcel 995
 Prilisauer Adolf 365
 Prohászka Lajos 584
 Prohászka Ottokár 2526 4715
 Prónay Gábor br. 374
 Prosch Ferenc 3684
 Prüfer Johannes 87, 1484
 Przygode Alfred 3465
 Pudor H. 2041, 2665, 4141
 Puhala Sándor 894, 1013
 Pukánszky Béla 4536
 Pulitzer J. 1481
 Purjesz Eugénia 1700, 2256
 Quint József 422, 3171, 3474, 3532, 4714-6
 Quintilianus 6, 103, 125, 139, 162
 Rabanus Maurus 147
 Rabelais 43
 Racine Jean 3081
 Radó Antal 3157-8
 Radó Vilmos 2011, 4690-1, 4696
 Radosavljevich 743
 Raffay Sándor 4715
 Rakodczay Pál 3308
 Rahn Johannes 3625
 Ranke Leopold 4435
 Ranschburg Pál 796, 826, 837, 868, 874, 880, 899, 916, 4702
 Rappold I. 3410
 Rasmussen W. 848, 2932, 3534
 Rausch Erwin 130
 Rauschen Gerhard 164
 Raydt H. 3082
 Rácz Lajos 886
 Rácz Soma 3075
 Rákosi Viktor 4566
 Rátkai Károly 304
 Reddie Cecil 3886
 Redway Jacques W. 3617
 Regéczy József 178, 427, 434, 496
 Rein Wilhelm 54, 585, 846, 919, 1100, 1352, 1409, 1859, 1863, 1949, 3896, 3918, 4432
 Reinhart József 136
 Reinöhl 1936

- Reisinger Ernst 1204, 1638, 4207
 Relkovic Demetria 2053
 Remme Karl 4178
 Renkema E. H. 3603
 Renouvier Károly 4277
 Requinyi Géza 3662
 Resch Aurél 3676
 Rethwisch 4109
 Reznyák Albert 1169
 Rédey K. 1629
 Réger Béla 3167, 3426
 Répay Dániel 4710
 Révai Miklós 266, 313
 Révai Mór 4490
 Révay József 3587
 Révész Géza 825, 4054
 Révész Imre 2136
 Révész Margit 318, 904
 Révy Ferenc 232, 371, 2058
 Révy Kálmán 4715
 R I. 3825
 Ribot Th. 817, 1311
 Ricek E. G. 2750
 Richard C. 4177
 Richard G. 888, 1366
 Richter 103
 Richter R. 3528
 Richthofen 3321
 Rickert Heinrich 4528
 Riedel Kurt 102, 1938
 Riedl Frigyes 4486
 Riehl A. 1544, 3467
 Rismann 2238
 Riszpler R. 3640
 Rittinger Antal 1518
 Roboz József 2258-9, 4693
 Rochelle E. 1389
 Roeder H. 2907
 Roehrich Eduard 625
 Roethe G. 1544, 1634
 Rogers James Fred 1035, 1185
 Rohrbach P. 2526
 Romano Pietro 935
 Rombauer Emil 3058, 4669, 4701
 Rommel Fr. 3169
 Rónai Antal 3723
 Rónay Jácint János 4511
 Rosenthal 3320
 Roseth Arnold 3655
 Rossmann Ph. 4216
 Rothe A. 2565
 Rothe K. C. 3493
 Rottenburg 4484
 Rousseau 12-4, 23-5, 27, 39, 120, 146,
 179, 549, 576, 589, 3962
 Rousselot A. 100, 2160, 2203
 Roux G. H. 3086
 Röhl G. 4076
 Rude Adolf 1108
 Rudler G. 3550
 Rupp Kornél 3770
 Ruprecht Alajos 1188
 Ruskin John 4436
 Rusztek Károly 1372
 Ruttmann W. J. 910, 932
 Rückoldt Armin 3629
 Sajó Sándor 3821
 Salamon Alice 2047
 Salamon Ferenc 391, 1422
 Salamon József 258
 Salgó Jakab 1043
 Salzmann 253
 Sarbó Artur 840
 Sarvaságh Géza 1214, 1508, 3813
 Sasaki H. 1202, 4197
 Sassenfeld M. 3537
 Sauer Ottó 3320
 Sághegyi Lajos vitéz 343, 1684, 1687-8,
 4224-5
 Sándor Domokos 3163
 Sándor Vince 1665
 Sándorffy Nándor 3654
 Sárközy Istvánné I. Bleszkányi Irén
 Schack Béla 236, 302, 324-5, 2116,
 2120, 2124-5, 2142, 4066, 4702
 Schäffer 3391
 Scheer Albert 3512
 Scheffel Jos. Viktor von 2989
 Scheid 3568
 Scheindler A. 1716, 4264
 Scherer E. Cl. 68, 1795
 Scherer H. 3472, 3495
 Scherer Lajos 3724
 Scherer Sándor 4716
 Schiefler Gustav 2526

- Schiel Friedr. 3152
 Schiele Fr. M. 145
 Schiller A. 2264, 4266
 Schiller Friedrich 729, 3684, 4599
 Schiller Herm. 912, 1107, 1863, 3614
 Schimmak R. 3486
 Schleiermacher Friedr. E. D. 46, 1805
 Schlemmer Hans 2906
 Schliemann Heinrich 3320
 Schmeding 2122
 Schmid Bastian 2567, 3732
 Schmidkunz 693, 758, 1804, 3220
 Schmidt 3528
 Schmidt B. 3485
 Schmidt F. 710, 897
 Schmidt Ferenc 827
 Schmidt Max C. P. 3623
 Schmidt Márton 2617, 3661, 4701
 Schneider K. C. 4126
 Schnell János 826
 Schneller István 97, 528, 540-1, 609, 690,
 1224, 1771, 1876, 1905, 1908, 2114
 Schnitt 3391
 Schoener Rajnold 3460
 Schoenichen W. 3498
 Scholz, E. 167
 Scholz G. 134, 329
 Schöber Emil 3105
 Schön József 4478, 4698
 Schönebaum Herbert 88, 124, 136, 322
 Schöнемann F. 1797, 2913, 4123
 Schöpflin Aladár 120, 4479, 4567
 Schranz Mihály 67, 3463
 Schrenck 857
 Schröder I. 1207
 Schuber Mátyás 3645
 Schulz 529
 Schulz Józsefné 2783
 Schultze Ernst 2555
 Schulze Franz 1177
 Schulze R. 936, 4076
 Schumann 796
 Schuschny Henrik 476, 1020, 1028,
 1056, 2658, 2929, 3642
 Schuyten M. C. 862, 4145
 Schülter Josef 2540
 Schütz Antal 1195
 Schwabe Ludwig 1803, 4198
 Schwarczel Adél 611
 Schwartz Hermann 644, 651, 653-4
 Schwarz Gyula 430, 4695
 Schwarz, W. 93
 Schwegler Albert 4513
 Schwering 3128
 Schwicker Henrik 2775
 Scott Elliot 4567
 Sebestyén Gyula 306, 401, 1939, 4706
 Sebestyén Károly 3445, 4704
 Seemayer Vilibald 4525
 Serédi Lajos 4513
 Shakespeare, W. 2883, 4460
 Sebők Zsigmond 3049, 3201
 Selter, P. 919
 Semper M. 2529
 Sevic Milan 1131, 1672, 4195
 Seyfert Richard 2533
 S. F. Sz. B. 1390
 Siebert 1353, 4146
 Siegel C. 3545
 Siemering K. L. 2756
 Sik Sándor 2915
 Siklóssy László 298, 1029
 Sikorsky I. A. 887
 Simkó Endre 1395
 Simon 777, 780
 Simon Gábor 3458
 Simon Gyula 1474
 Simon József 2211
 Simonyi Jenő 3321
 Simonyi Zsigmond 3061, 3166
 Simsay Lajos 3477
 Sipos Orbán 3846
 Sirisaka Andor 4541
 Skinner 3713, 4257
 Smith A. 200
 Smith Anna Tolmann 4313
 Smith D. E. 3610
 Smith Elliot D. 855
 Snedden D. 4149
 Sokrates 11, 547
 Somerville Fred. H. 3517
 Somlai József 4700
 Somló Károly 3594
 Somogyi 1331
 Somogyi Géza 507, 1338, 1374, 1657.

- 1916, 4045, 4203, 4376, 4691, 4694,
4703, 4709, 4714-5
- Somogyi Rudolf 493
- Souriau P. 1117
- Spencer Herbert 34, 582, 4446, 4596
- Spengler Oswald 549
- Spindler Fr. N. 861
- Spinoza B. 1142
- Spitzner 794
- Spranger E. 95, 142, 549, 573, 648,
1348, 1805, 3329, 3715
- Sprengel J. G. 3549
- Stadler, August 726, 730
- Stall Sylvanus 1178
- Staudinger F. 84
- Steffens 1805
- Steinecker Ferenc 4715
- Steiner Miklós 3678
- Steiner Rudolf 98
- Steinhaus Marie 4232
- Stelly Gizella 3036
- Stemplinger E. 3820
- Stenson Filipp 3033
- Stern H. A. 3070, 4064
- Stern Sigismund 96
- Stern William 589, 802, 834, 864, 2266,
2571, 2912, 3242
- Stieve Friedr. 3060
- Stilgebauer Eduard 2751
- Stirner Max 3
- Stoppoloni Aurelio 33
- Stöckel 3126
- Störing Gusztáv 1208
- Stötzner Paul 1387, 4236
- Stratico, A. 719
- Strayer G. D. 4129
- Striegl F. József 3812
- Stuhlmann Patrik 892
- Sturm 1
- Sturm K. F. 1339
- Stürmer Fr. 3466
- Suck Hans 1014, 2657, 2671
- Suppan I. Szuppán
- Surányi Károly 1513
- Sweet 3397
- Sysmank Paul 2905
- Szabados Károly 4611
- Szabó József, S. 334, 471
- Szabó László 1120, 1676-7, 1679, 2538,
4099
- Szabó Sámuel 389
- Szabó Vladimír 4451
- Szakács Mózes 150
- Szalay József 4554
- Szalay Károly 1678
- Szarvas Gábor 432, 4444
- Szathmáry György 234, 405, 431, 1373
- Szathmáry Károly, P. 2175
- Számord Ignác 2210
- Szántó József 3814
- Szántó Sámuel 2093-4, 4687
- Szász Irén 4703
- Szász Károly I. 254
- Szász Károly II. 192, 443, 4663, 4700
- Szeberényi L. 3429
- Szegedy-Maszák Elemér 1216
- Szelényi Ödön 292, 303, 354, 1699.
2746-7, 2761-2
- Szemere Miklós 677
- Szemző Lajos 3502
- Szenczi Molnár Albert I. Molnár
- Szenczy Győző 1157
- Szende Gyula 4620
- Szenes Adolf 3602
- Szentesy Béla 1046, 2081
- Szentgyörgyi Gusztáv 2217
- Szentgyörgyi József 201
- Szentjóni Szabó László 12, 216
- Szentmiklósi Márton 1820
- Szent-Páli István 266
- Széchenyi György 239
- Széchenyi Imre gróf 2562
- Széchenyi István gr. 200, 224-5, 243,
316, 319, 396, 988, 4582
- Székely György 1223, 4703
- Székely István 2059, 3093
- Székely Károly 1719
- Székely Sándor 2930
- Szigetvári Iván 3688, 4691-3
- Szijártó Miklós 3096
- Sziklás Adolf 4703
- Szilády Zoltán 357, 3679, 4500
- Szilágyi Géza 312
- Szilágyi István 505
- Szilágyi Kornélia 113, 3572
- Szilágyi Márton 267

- Szilvek Lajos 372, 1813
 Szinger Kornél 1666
 Szinneyi József 3055, 4546
 Szinyey Gerzson 320, 333
 Szitnyai Elek 1121, 1210, 1604, 3132, 3146, 4496
 Szombathy János 320
 Szondi L. 814, 2218
 Szőke Sándor 1918
 Szöllősi István 1961
 Sztankó Béla 3612
 Sztankovits Szilárd 3452
 Sztérényi Hugo 4525
 Sztérényi József 2132
 Sztrache Tivadar 3702
 Szuppán Vilmos 232, 1011, 1060, 1367, 1392, 1397, 1911, 2121, 2130, 4687, 4694, 4716
 Szűcs Lajos 1049
 Szvorényi József 403, 473

 Tacitus 166, 3041
 Tagore, Rabindranath 3073
 Takaishi Shingero 2028, 4038
 Takács Menyhért 103, 152
 Takács Sándor 308, 370, 2914
 Tanfi Iván 4716
 Tankó Béla 818
 Tannery 3127
 Tantó József 2249
 Tari Imréné I. Felzmann Anna
 Tas József 887
 Tavasi Lajos 249
 Tárkányi György 3838
 Tedeschi Borbála 891
 Tegeder W. 2661
 Teige Hans 3454
 Teleki László gróf 243
 Tertullianus 17
 Terzin Pál 3112
 Tettamanti Béla 276
 Teutsch Friedrich 361, 1393
 Teveli Mihály 3354
 Tews J. 617, 705, 1479, 1511, 1661, 2236, 4070, 4075, 4127, 4230
 Téglás Lajos 1712
 Téri József 3081
 Than Károly 451, 4497

 Theisz Gyula 3113
 Thessedik Sámuel 275, 303
 Thewrewk Emil, Ponori 4467
 Thieme 3129
 Thierry A. 2764, 2920
 Thissen 1251
 Thomas 1522
 Thomson J. J. 2931, 4251
 Thrändorf 1889
 Thuránszky Irén, Katonáné 511
 Thury Etele 359
 Thurzó Imre 490
 Tischendorf Julius 3491
 T. J. 1692
 T. L. 1213
 Tobien 2760, 4152
 Toischer W. 4116
 Tolstoj Leó 27, 33, 45, 182-3, 4556
 Tomcsányi János 4697
 Tomor Ferenc 3076
 Tompa Mihály 296, 3342, 3480
 Toncs Gusztáv 4455, 4615
 Topham W. H. 3070, 4064
 Tóth Antal 1946
 Tóth Béla 1154, 4549
 Tóth Kálmán 2673
 Tóth Kálmán, Stomfai 3524
 Tóth Sándor 3050, 3649
 Tóth Tihamér 1165, 1206
 Tóth Zoltán 2217, 2220
 Tourneur I. Mc. 3714
 Toussaint-Langenscheidt 3320
 Tower Vilmos 856
 Török Lajos 198
 Trapp E. Christian 129, 250
 Travnik Jenő 4262
 Trefort Ágoston 222, 1567, 2019, 2021, 2890
 Trimborn 1251
 Troeltsch Ernst 2526
 Trüper 794-5
 Tsuji T. 4036
 Tuszka Ödön 1037, 1070
 Türr István 147
 Türr István 2177

 Udranszky László 2127
 Ufer Chr. 2390

- Uhlig 1703, 4109
 Ujhelyi Sándor 3172
 Ujházi Irma 2054
 Ujvári Béla 4551
 Unberath Julius 3668
 Urhelyi Alajos 4716
 Úrményi József 208, 238, 1277

 Vaday József 2774, 3685, 3846, 4588
 Vaerting 918
 Vajda Károly 4544
 Vajna Antal 261
 Vajticzky Emánuel 2516
 Vandrák András 251
 Vannel Mac J. A. 661
 Varga Ottó 3124, 3697
 Vargha Ferenc 939
 Vargha György 3321, 3607
 Varró Margit 2115
 Varsányi Géza 887
 Vaselli G. 3037
 Vazul Szent 17
 Vágvölggyi Béla 1101
 Váangel Jenő 4525
 Váradi Antal 3076
 Váradi József 316
 Várady Lajos 1927, 3063
 Várkonyi Hildebrand 956, 4535
 Váró Ferenc 4688
 Városy Lajos 3834
 Vekerdi Béla 3616
 Vende Ernő 154, 3582
 Veress Árpád 3828
 Veress Endre 281, 291, 1793
 Veress Ignác 4692
 Veress Pálné 217, 444, 499, 2002, 2023
 Verédy Károly 4690, 4692-3, 4695-6, 4698
 Vergilius 3281
 Vernay Joseph 132
 Verne Jules 3161
 Verseghy Ferenc 266
 Veyssier E. 3559
 Végh Samu 3727
 Véroux 3538
 Vértés O. József 876, 1656, 2240-1, 2896
 Vida Imre 615
 Vidakovich Dániel 1491
 Vietor 3284, 3397
 Vietorisz József 1583
 Vigh Béla 1516
 Viktor Gabrielle 113
 Villey E. 146
 II. Vilmos 1623
 Vincze Frigyes 325-6, 2125-6
 Viqueira 829
 Vitéz Imre 198
 Vives 562
 Vogel 562
 Vogt Th. 585
 Voichet I. 2537
 Voigtländer Else 2744
 Voinovich Géza 4457
 Volenszky Gyula 4693, 4703, 4709
 Volf György 433, 450, 460, 506
 Volosin Ágoston 3438, 3807
 Vorländer K. 93
 Vozáry Miksa 2046
 Vrba C. F. 1643

 Wachsner Friedrich 3710
 Wagner 803
 Wagner Lajos 4691-2, 4694
 Wagner Ferenc 239
 Wagner János 3638
 Wagner Julius 3507, 3511
 Wagner Lajos 374
 Wagner Richard 89
 Wagner T. 1207
 Wahnelt 1400, 4258
 Waldapfel János 180, 273 460, 464, 1124, 1132, 1386, 1407, 1528-9, 1707, 3103, 3217-8, 4660, 4692-4, 4702-3, 4705-7, 4711, 4714
 Wallon H. 927
 Walsemann Herm. 1950
 Walter Gyula 2653
 Walter János 2542
 Walter Max 3628
 Walther A. 111
 Walther Béla 4234
 Waneck Adolf 1680, 4218
 Ward Lester F. 549
 Wasylkiewicz Viktor 1196
 Wályi Ede 198

- Weber 3608
 Weber Heinrich 1934, 4112
 Weber István 508
 Wegener Hans 1209
 Wehner Gyula József 3555
 Wehrhahn 2213, 2366, 4053
 Weidner G. 92, 1647
 Weil A. 3550, 3563, 3570, 4174
 Weill L. 4133
 Weimer H. 830, 2545-6
 Weise Ch. 82
 Wekerle László 715
 Wellstein 3608
 Welton 660
 Werner Heinrich 3711
 Wernicke Alexander 89
 Weszely Ödön 158, 271, 408, 621, 665
 686, 716, 879, 1160, 1943, 1948, 2215,
 3149, 3708, 4660, 4694-5, 4716
 Wetekamp 712
 Wetzkenkircher Mór 3578
 Wickenhagen Herm. 1025, 3520
 Wiedeburg 794
 Wiget 54
 Wilbois I. 674, 1194
 Wilk E. 3137
 Willers F. 104
 Willmann Otto 562, 681, 1111, 1863
 Winch W. H. 796
 Winkler 2922
 Winkler A. 3624
 Wirth Gyula 1048, 1689
 Wittmann Agoston 1168
 Wlassics Gyula 1283, 1457, 1539, 1555,
 1590, 1705, 1914, 2345, 2714, 2781,
 3701, 3776, 4581
 Wolfe A. B. 719
 Wolff G. 4194
 Wonaszek A. Antal 924
 Wrzal F. 3693
 Wulffen Erich 2231
 Wundt Wilhelm 639, 809, 886, 907
 Wundtke Max 1696
 Wust P. 1645
 Wutz Albert 1212, 1505
 Würzner Alois 3694
 Wychgram Jakob 2539, 4096, 4201
 Xenophon 11, 3121, 3465
 x+y 1536
 Zayzon János 1160
 Zárar Ödön 3557
 Zelliger A. 3640
 Zelovich Kornél 282, 1794
 Zemplén Győző 4498
 Zichy Antal 234, 448, 4692
 Ziechner Alfred 109-10
 Ziegler 4160
 Ziegler Leopold 1673
 Ziegler Theobald 764
 Ziehen J. 1817, 4263
 Ziehen Th. 779, 794, 912, 915, 3918
 Zigány Zoltán 1713
 Ziller 54, 562, 1090, 1100, 1115
 Zimányi Károly 4524
 Zimmer Hans 76, 106
 Zimmermann Otto 689, 1503
 Zindl Béla 3841
 Zipper Albert 1682, 4223
 Zirzen Janka 248, 445, 510
 Zolich Károly 1113
 Zoltai Mátyás 2133
 Zoltvány Irén 2680, 2682-3
 Zoretti L. 2062, 3709
 Zsámboki Gyula 4565
 Zsengeri Samu 4660, 4696, 4711
 Zsilinszky Mihály 459, 4702
 Zsögön Zoltán 2789

III. a) Folyóiratok a Tartalommutatóban

- A Gyermekek 961
 A Gyermekevédelem Lapja 2233
 A Jövő Útjain 774
 Allgemeine Deutsche Lehrer-Zeitung 2556, 4222
 Allgemeine Zeitung (München) 2060
 American Journal of Psychologie 860, 954, 1128
 Annales politiques et littéraires 3515
 Annuaire de l'Enseignement Primaire 1388, 3680, 4237, 4242
 Archiv für die gesamte Psychologie 758, 859
 Archiv für Pädagogik 631, 841, 2265, 3728
 Archiv f. systematische Philosophie 724, 726
 Athenaeum 4547
 Bayrische Zeitschrift für das Real-schulwesen 1757, 3547
 Beamten-Zeitung 646
 Berliner Tagblatt 1701
 Blätter für das höhere Schulwesen 2556, 4484
 Budapest 2328
 Budapesti Hírlap 2071, 3401
 Budapesti Szemle 753
 Család és Iskola 757
 Das Humanistische Gymnasium 1703, 1716, 4264
 Debreceni Protestáns Lap 1394, 1810, 3162, 4245
 Der Ostasiatische Lloyd 4041, 4270
 Der Säemann 864, 951, 1222, 1532, 1956, 2760, 3169, 3716, 3845, 4152, 4254
 Deutsche Schulpraxis 3734
 Deutsche Zeitschrift für ausländisches Unterrichtswesen 1720, 4271
 Die Deutsche Schule 742, 1719, 1930, 2228, 2238, 2264, 2764, 3072, 3420, 3730, 4076, 4144, 4266, 4292
 Die Neueren Sprachen 3164
 Die Neue Zeit 1797, 3529, 4123
 Education 861, 2745, 2911, 3517, 4042, 4154
 Educational Review 1036, 1654, 1816, 3713, 4149-50, 4257, 4261
 Egyetemi Lapok 1951
 Ethische Kultur 3839
 Evangélikus Népiskola 3842
 Education Physique 1071
 Figaro 3700
 Forum 3925
 Fővárosi Pedagógiai Könyvtár Értesítője 2787
 Frankfurter Zeitung 1817, 4263
 Frauenbildung 1357, 1959, 2076, 4419
 Gyakorlati Paedagogia 1133
 Gyümölcskertész 2146
 Helvetisches Volksblatt 42
 Herkules 3843
 Het Schoolblad voor Vlaanderen 1410
 Hitoktatás 3698
 Huszadik Század 542, 4520
 Internationale Wochenschrift für Wissenschaft, Kunst und Technik 3496
 Internationale Zeitschrift für Erziehungswissenschaft 600
 Izraelita Tanügyi Értesítő 1061
 Jahrbücher der Philosophie 721
 Jahrbuch der Vereins für wissenschaftliche Pädagogik 110, 585, 3569, 4173
 Jó Pajtás 3201
 Journal of Education 1418
 Journal Officiel 2177
 Juventus 3202
 Kalauz 178, 427, 434
 Kassai Magyar Múzeum 12
 Katholikus Paedagogia 1972, 4624
 Kert 1230
 Kisdiednevelés 2257
 Kölnische Zeitung 2044, 4163
 Közműveltség 464, 1407
 Kraft und Schönheit 20
 La Correspondance Universitaire 1389
 Lehrproben und Lehrgänge 477, 1087,

- 1644, 3410, 3539, 3689-90, 4240-1
 L'Éducation 863, 1117, 2910
 Magyar Egyetemi Szemle 1838
 Magyar Filozófiai Társaság Közlemé-
 nyei 960, 4450
 Magyar Gyógypaedagogia 2259
 Magyar Iparoktatás 2132
 Magyar Katonai Közlöny 2135
 Magyar Középiskola 756
 Magyar Közművelődés 465
 Magyar Kritika 4553
 Magyar Művelődés 4504
 Magyar Nyelvőr 432, 4444, 4545, 4550,
 4607, 4633
 Magyar Protestáns Néptanító 2802
 Magyar Tanítóképző 1954, 1961-2
 Magyar Társadalomtudományi Szemle
 754
 Magyar Ujság 1427
 Mindenes Gyűjtemény 198
 Minerva (magyar) 4537
 Minerva (belga) 852, 2369, 4115
 Monatsblätter des Wissenschaftlichen
 Klubs in Wien 1682, 4223
 Monatsblätter für den evangelischen
 Religionsunterricht 3729
 Monatshefte für den naturwissenschaft-
 lichen Unterricht 1937, 2567, 3535,
 3537, 3598, 3712, 3732, 3735, 4155,
 4194
 Monatshefte für pädagogische Reform
 1481, 4116
 Monatschrift für höhere Schulen 93,
 1174, 1353, 1359, 1823, 1979, 2545-6,
 2678, 2902, 2934, 3528, 3541, 4067,
 4074, 4146, 4161, 4288, 4397
 Műcsarnok 3703
 Napkelet 4644
 Nature 4143
 Nemzeti Iskola 1731
 Nemzeti Kultúra 3170
 Nemzeti Népoktatás 1732
 Nemzeti Nőnevelés 248, 1952, 2056
 Nemzetközi Élet 4423
 Neue Bahnen 1646, 1657, 4076
 Neue Freie Presse 94, 2079
 Neue Jahrbücher 1716, 2365, 2565,
 3169, 3466, 3683, 3820, 4048, 4076,
 4264
 Népmívelés (-művelés) 2232, 2234
 Népnevelő 2789
 Néptanítók Lapja 176, 1705, 2595, 2742,
 2779, 2781, 2791, 2805, 2819, 3686,
 4690-1
 Néptanoda 938
 Nineteenth Century 4156
 Országos Középiskolai Tanáregyesületi
 Közlöny 1809, 1955, 3697, 3702,
 3841
 Paedagogiumi Lapok 2863
 Pädagogische Blätter 1936, 1958, 1989,
 4416
 Pädagogische Rundschau 2522, 4051
 Pädagogisches Archiv 758, 1814, 1964,
 2909, 3711, 3715, 3720, 4153, 4252,
 4315
 Pädagogisches Magazin 93
 Pädagogische Studien 592, 740, 1478,
 3453-5, 3536, 4047
 Pädagogische Zeitung 2520, 2522, 3731.
 4051
 Pedagogical Seminary 743, 866, 1035,
 1185
 Pedagogisk Tidskrift 3033, 3422, 4035
 Pester Lloyd 1811, 4122
 Pesti Hírlap 2328
 Pharos 758, 760, 1326, 2554, 2770,
 2921
 Polgári Iskola 1725, 2773
 Protestáns Egyházi és Iskolai Lap 251
 Protestáns Közlöny 2695
 Recueil Pédagogique 4107, 4162
 Review of Reviews 3294
 Revue de Deux Mondes 91, 4108
 Revue de l'Enseignement des Langues
 Vivantes 3748, 4330
 Revue de l'Enseignement des Sciences
 1651, 2062, 2677, 3709, 4139, 4259
 Revue Internationale 741, 1815
 Revue Internationale de l'Enseignement
 1706, 1788, 3844, 4255, 4364
 Revue Internationale de l'Enseignement
 Supérieur 1390
 Revue Mondiale 3548, 4158
 Revue Pédagogique 42, 99, 1217, 1788,

- 2692, 3568, 3818, 4005, 4342, 4408, 4502
- Revue Philosophique 1096
- Revue Universitaire 670, 1040, 1089, 1485, 1488, 1651, 1941, 2037, 2039, 2063, 2069, 2536, 2544, 2693, 3109, 3294, 3531, 3533, 3538, 3560-7, 3707, 3714, 4133-9, 4142, 4166-72, 4180, 4249-50, 4260, 4332, 4348-9
- Rivista Pedagogica 947, 1127, 1399, 4253
- Sárospataki Füzetek 4559
- Schweizerische Lehrerzeitung 1957, 4256, 4290
- Skola och Samhalle 3423
- Tagesbote (Prag) 4081
- Tanítstok! 3768
- The American School 1658
- The Call of Education 825, 4054
- The School Review 1486, 1856, 2119, 2908, 3540, 4140, 4147, 4151, 4414
- Tornaügy 1075, 3526-7, 3696
- Tudományos Gyűjtemény 384
- Új Élet 1070
- Új Iskola 2299
- Új Korszak 430
- Ungária 4608
- Ungarische Pädagogische Revue 739
- Unterrichtsblätter für Mathematik und Naturwissenschaft 3546
- Uránia 2564, 4626
- Verbands-Zeitung 92, 1647
- Vergangenheit und Gegenwart 2569, 3733, 4068
- Verordnungsblatt des k. k. niederösterreichischen Landesschulrates 1226
- Vierteljahrschrift für körperliche Erziehung 1072
- Vierteljahrschr. für philosophische Pädagogik 647, 1648
- Vierteljahrschr. für wissenschaftliche Pädagogik 649
- Vossische Zeitung 4117
- Zeitschrift für angewandte Psychologie 950
- Zeitschrift für das Gymnasialwesen 3687
- Zeitschrift für das Realschulwesen 1715, 2775, 2777, 3528, 3684, 3693-4, 4244
- Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien 1953, 2672, 2775, 3410, 4050, 4116, 4243, 4542
- Zeitschrift für experimentelle Pädagogik 862, 3819, 4145
- Zeitschrift für Hochschulpädagogik 2529
- Zeitschrift für Kinderforschung 865, 3706, 4148
- Zeitschrift für lateinlose höhere Schulen 4337
- Zeitschrift für Lehrmittelwesen und pädagogische Literatur 3745
- Zeitschrift für pädagogische Psychologie, Pathologie und Hygiene 828, 941,
- Zeitschrift für pädagogische Psychologie und experimentelle Pädagogik 463, 639, 657, 662, 745, 759, 844, 946, 948, 953, 1112, 1186, 1408, 1661, 2266, 2557, 2565, 2570-1, 2666, 2744, 2903, 2933
- Zeitschrift für Philosophie und Pädagogik 167, 180, 1400, 1653, 1674, 2040-1, 2665, 2679, 2932, 3534, 3710, 4141, 4199, 4258
- Zeitschrift für Psychologie 829, 858
- Zeitschrift für Schulgesundheitspflege 1066, 2066, 2521, 4049, 4272
- Zeitschrift für Turnen und Jugendspiel 1060
- Zentralblatt für Psychologie und psychologische Pädagogik 832
- Zentralblatt für Volksbildungswesen 2243, 4193
- Zuid en Noord 770, 4411

III. b) Folyóiratok a „Lapszemlé”-kben

- A Cél 1916, 443
- A Gyermekek 1913, 151, 248; 1915, 208-9, 375, 652; 1916, 123, 296-7, 443-4; 1917, 360-1
- Akadémiai Értesítő 1916, 81, 509-10; 1918, 150-1
- Archiv für gesamte Psychologie 1904, 512-3
- Athenaeum 1915, 524; 1916, 81-2, 297
- Az Országos Paedagogiai Könyvtár és Tanszermúzeum Hivatalos Értesítője (Paedagogiai Értesítő) 1915, 294-5, 375-6, 652; 1916, 82, 298
- Az Út 1915, 652; 1916, 297
- Budapesti napilapok 1916, 84-7; 1918, 152
- Budapesti Szemle 1913, 599; 1915, 209, 295; 1916, 214; 1917, 362-3; 1918, 352
- Corriere della Sera 1904, 252
- Család és Iskola 1913, 152, 248, 310, 516; 1915, 209, 295, 376, 653; 1916, 123, 297-8, 510
- Debreceni Közlöny 1917, 580-1
- Der deutsche Schulmann 1902, 512
- Deutsche Welt 1903, 255
- Die Deutsche Schule 1901, 491, 493; 1903, 251-4, 645-50; 1904, 571-3; 1905, 241-3
- Die experimentelle Pädagogik 1905, 568-73
- Egészség 1913, 516-7; 1915, 376; 1916, 214, 510-1
- Evangelikus Népiskola 1916, 214-5
- Foia Scolastica 1913, 310; 1915, 209-12
- Földrajzi Közlemények 1915, 376; 1916, 511
- Fővárosi Közlöny 1917, 581
- Frauenbildung 1906, 584-8; 1907, 55-9, 176-80, 358-61
- Giorno 1905, 177-8
- Huszadik Század 1913, 248; 1915, 295, 524-5
- Irodalomtörténet 1913, 310
- Irodalomtörténeti Közlemények 1917, 581
- Izr. Tanügyi Értesítő 1913, 599; 1916, 215
- Jövő Nemzedék 1913, 310-1, 599-600
- Katholikus Nevelés 1916, 215, 444
- Katholikus Szemle 1913, 152-3; 1916, 215-6; 1918, 352-3
- Kereskedelmi Szakoktatás 1913, 311; 1915, 212, 295-6; 1916, 123-4, 216
- 1917, 363
- Keresztény Magvető 1913, 248-9; 1917, 581
- Közlemények Szepes vármegye multjából 1916, 82
- Lehrproben und Lehrgänge 1901, 492; 1902, 264-5, 513; 1903, 247-9, 254; 1905, 180-2, 443-5, 633-4; 1906, 200-2, 515-8; 1907, 111-3, 243-5; 506-10; 1908, 54-6, 242-4, 494-6, 558-60
- Magyar Figyelő 1915, 101-2, 525; 1916, 82
- Magyar Gimnázium 1917, 363-4
- Magyar Középiskola 1913, 153, 249, 311, 600; 1915, 102, 212, 653; 1916, 82-3, 216, 380; 1917, 581-2; 1918, 354
- Magyar Tanítóképző 1913, 153-4, 249-50; 1915, 102-3, 212, 296, 525-6; 1916, 124, 216-8
- Magyar Társadalomtudományi Szemle 1913, 154, 311
- Monats-Berichte der Paed. Landesbibliothek und des Museums für Lehrmittel 1916, 83
- Monatschrift für höhere Schulen 1902, 514-5, 516-7; 1904, 573-4, 635-7; 1905, 60-2, 625-32
- Monatshefte für höhere Schulen 1902, 289-63
- Napredak 1915, 297-8; 1916, 125-6; 1917, 204-5
- Nemzeti Kultúra 1913, 154-5, 311-2, 600

- Nemzeti Nénevelés 1915, 212-3, 296;
1916, 218
- Nevelés 1915, 213
- Neue Bahnen 1901, 491; 1903, 253
- Neue Jahrbücher 1902, 510-1, 513-4,
516; 1903, 245-7; 1904, 53-9
- Neues Pester Journal 1913, 517-8
- Népjóléti Közlöny 1918, 354-5
- Népnevelők Lapja 1915, 296
- Népnevelési Közlöny 1915, 103, 214
- Népnevelő 1913, 600; 1915, 103; 1916,
124-5; 1917, 364
- Népoktatás 1915, 103, 214, 653
- Néptanítók Lapja 1913, 155-6, 250, 517,
600-1; 1915, 103-4, 214, 296-7, 653;
1916, 83-4, 298; 1917, 582-3; 1918,
152
- Nyugat 1915, 526
- Országos Középiskolai Tanáregyesületi
Közlöny 1913, 156-7, 250-1; 1915,
104, 214, 297, 653-4; 1916, 84, 218-9,
381, 511; 1917, 364-5; 1918, 353-4
- Paedagogiai Értesítő I. Az Orsz. Paed.
Könyvtár és Tanszermúzeum Hiva-
talos Értesítője
- Pädagogische Blätter 1903, 251; 1908,
113-8
- Pädagogische Blätter für Lehrerbildung
1907, 614-20
- Pädagogische Reform 1902, 198
- Polgáriszkolai Közlöny 1913, 157, 252,
601; 1915, 297, 377, 654; 1916, 381,
511; 1917, 365-6
- Protestáns Szemle 1913, 157, 252; 1915,
104-5, 526; 1916, 299; 1917, 583
- Rassegna Scolastica 1904, 250; 1905,
174-7, 178-80
- Revue l'Enseignement des Sciences
1907, 503-6
- Revue Internationale de l'Enseignement
1905, 172-4, 440-3, 566-8; 1906,
265-9, 399-402, 580-4; 1908, 111-3,
496-504
- Revue Pédagogique 1904, 309-12, 633-5;
1905, 564-6; 1907, 569-72; 1908,
561-8
- Revue Universitaire 1904, 505-7; 1905,
238-40, 505-10; 1906, 512-5; 1907,
572-4; 1908, 184-7
- Rheinische Blätter für Erziehung und
Unterricht 1902, 195-201, 512-3
- Rivista d'Italia 1906, 259-65
- Schul- und Kirchenbote 1915, 214-6
- Scuola Secondaria Italiana 1904, 249,
253
- Szabadgondolat 1913, 601
- Századok 1915, 216
- Szent Gellért 1915, 105; 1916, 219
- Tanító 1915, 377-8; 1916, 299
- Teozófia 1915, 105-6
- Természettudományi Közlöny 1915, 378
- Theologiai Szaklap 1915, 378-9; 1916,
299; 1917, 366-7
- Új Élet (Népművelés) 1913, 158, 312;
1915, 106, 213, 296; 1918, 151-2
- Ukránia 1917, 367
- Ungarische Paedagogische Revue 1902,
517
- Uránia 1913, 252, 312; 1915, 216, 297,
526; 1916, 125, 299-300, 445, 511;
1917, 583-4; 1918, 355
- Vatra Scolara 1913, 312-3
- Zeitschrift für das Gymnasialwesen 1901,
623; 1902, 265-6, 513; 1903, 249-51;
1905, 563-4
- Zeitschrift für das Realschulwesen
1904, 507-8; 1905, 59-60; 1906, 193-
200, 397-9; 1907, 59-61, 361-3; 1908,
244-8, 568-71
- Zeitschrift für französischen und eng-
lischen Unterricht 1902, 514
- Zeitschrift für pädagogische Psycholo-
gie, Pathologie und Hygiene 1905,
500-4
- Zeitschrift für Philosophie und Pädä-
gogie 1901, 491; 1905, 101-4, 438-40;
1906, 59-60; 1907, 113, 174-6
- Zeitschrift für Schulgesundheitspflege
1901, 620

HIBAJEGYZÉK:

(A szám a közlemény sorszáma)

- 32 és 673 a szerző: Nagy József (Gy.)
542 2. sor Mérey h. Méray
796 7. sor Winck h. Winch
872 Lakatos László h. Lakatos Pál
1110, 1483 és 2513 A. Mathias h. A. Matthias
1762 Harward h. Harvard
1787 V. J. h. V. I.
127. lapon 1184 h. 2184
2648 a cikk névtelen.
2884 Cserép János h. Cserép József.
4180 N. J. h. N. I.

